

דוח תקופתי לשנת 2022

מגדל חברה לביטוח בע"מ

תוכן העניינים

פרק 1 תיאור עסקי התאגיד

פרק 2 דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד

פרק 3 דוח והצהרות בדבר הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

פרק 4 דוחות כספיים מאוחדים

פרק 5 פרטים נוספים על התאגיד

פרק 6 נספחים

מגדל חברה לביטוח בע"מ

מספר חברה: 6-000489-52 כתובת: אפעל 4, קרית אריה, פתח תקווה

טלפון: 076-8868182 פקסימיליה: 03-9238988

דוא"ל: migdalhold@migdal.co.il אתר אינטרנט: www.migdal.co.il

דירקטוריון

- יפתח רון-טל - יו"ר לשעבר (פרש ביום 15/11/2022)
- רונית בודו - דב"ת (*)
- מירב בן כנען הלר - דב"ת
- שי בסון (פרש ביום 31/7/2022)
- קרן בר חוה (מונתה ביום 1/6/2022)
- כרמי גילון (כיהן כיו"ר דירקטוריון זמני מיום 24/11/2022 ועד ליום 15/3/2023, ממשיך לכהן כדירקטור)
- אברהם דותן
- מעין כהן - דב"ת
- עזריאל מוסקוביץ (פרש ביום 1/6/2022)
- אריה מינטקביץ' (מונה ביום 4/9/2022)
- גד נוסבאום (מונה ביום 1/6/2022)
- חיים רמון (פרש ביום 1/6/2022)

(*) הארכת הכהונה של גב' רונית בודו עומדת להכרעת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון. בהתאם להוראת רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון, עד אשר תינתן הכרעה בעניין הארכת כהונתה, גב' בודו אינה משתתפת בישיבות הדירקטוריון ובוועדותיו השונות.

תיאור עסקי התאגיד

דוח זה נערך בהתאם לחוזר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון מיום 20 בינואר 2014, שעניינו "עדכון הוראות בדוח התקופתי של חברות ביטוח" וכן בהתאם לחוזרים המתקנים לו מימים 1 בינואר 2018, 4 במרס 2018 וה-27 בדצמבר 2018 ("חוזר הממונה") המביאים בחשבון את עמדת רשות ניירות ערך בנושא קיצור דוחות כפי שפורסמה על-ידיה. פרק זה מהווה חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי ויש לקרוא את הדוח התקופתי כולו כמקשה אחת.

מידע צופה פני עתיד בדוח זה

בדוח זה כללה החברה ביחס לעצמה וביחס לחברות המוחזקות על ידה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך"). מידע כאמור כולל, בין היתר, תחזיות, מטרות, הערכות ואומדנים המתייחסים לאירועים או עניינים עתידיים, אשר התממשותם אינה וודאית ואינם בשליטת הקבוצה. מידע צופה פני עתיד בדוח זה יזוהה בדרך כלל באמירות כמו "החברה צופה", "החברה מצפה", "החברה מעריכה", "החברה מאמינה", "בכוונת החברה", "החברה בוחנת", "החברה מתכננת", וביטויים דומים.

מידע צופה פני עתיד אינו מהווה עובדה מוכחת והוא מבוסס רק על הערכתה הסובייקטיבית של הנהלת החברה, אשר הסתמכה בהנחותיה, בין השאר, על ניתוח מידע כללי, שהיה בפניה במועד עריכת דוח זה, ובכללו פרסומים ציבוריים, מחקרים וסקרים, אשר לא ניתנה בהם התחייבות לנכונות או שלמותו של המידע הכלול בהם, ונכונותו לא נבחנה על ידי הנהלת החברה באופן עצמאי.

בנוסף, התממשותו ו/או אי התממשותו של מידע צופה פני עתיד אינו ודאי והוא מושפע מגורמים אשר לא ניתן להעריכם מראש והם אינם מצויים בשליטת החברה, ובכללם, גורמי הסיכון המאפיינים את פעילות החברה הנזכרים בדוח זה וכן אופן הישום של הוראות רגולציה ותגובת הגורמים הרלוונטיים, לרבות צרכנים וגופים מוסדיים אליהן, ההתפתחויות בסביבה הכללית ובגורמים החיצוניים המשפיעים על פעילות החברה המתוארים בדוח זה.

לפיכך, על אף שהנהלת החברה מאמינה שציפיותיה, כפי שמופיעות בדוח זה, הינן סבירות, הרי שקוראי דוח זה מוזהרים בזאת, כי התוצאות בפועל בעתיד עלולות להיות שונות מאלו שהוצגו במידע צופה פני עתיד המובא בדוח זה.

מידע צופה פני עתיד המופיע בדוח זה מתייחס אך ורק למועד בו הוא נכתב, והחברה אינה מתחייבת לעדכן או לשנות מידע זה ככל שמידע נוסף בקשר למידע כאמור יגיע לידיעתה.

הערכים הכספיים הנקובים בפרק זה ובדוח הדירקטוריון הינם, בדרך כלל (זולת כאשר צוין אחרת), במיליוני ש"ח. הערכים הכספיים הנקובים בדוחות הכספיים הינם, בדרך כלל (זולת כאשר צוין אחרת), באלפי ש"ח.

עסקי החברה הינם בתחומים הדורשים ידע מקצועי רב אשר במסגרתו מקובלים מונחים מקצועיים רבים החיוניים להבנת עסקי החברה. על מנת להביא את תיאור עסקי החברה באופן בהיר ככל שניתן, הובא תיאור עסקי החברה תוך שימוש הכרחי במונחים מקצועיים אלו, בצירוף הסבר ובאור בהירים ככל שניתן. התיאור המובא לגבי מוצרי הביטוח והכיסויים הביטוחיים המתוארים בפרק זה הינו לצרכי דוח זה בלבד והתנאים המלאים והמחייבים הם התנאים המפורטים בתכניות הביטוח או בתקנוני קרנות הפנסיה וקופות הגמל הרלבנטיות, והוא לא מהווה יעוץ ולא יישמש לצרכי פרשנות תכניות הביטוח או התקנונים כאמור.

**פרק 1 - תיאור עסקי התאגיד
תוכן עניינים**

3	מקרא - הגדרות	1
5	חלק א' – פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה	
6	פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה	2
13	תחומי הפעילות של הקבוצה	3
14	השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה	4
14	חלוקת דיבידנדים	5
16	תחום א' - ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך	
16	מוצרים ושירותים	6
30	תחרות	7
33	לקוחות	8
35	תחום ב' - ביטוח בריאות	
35	מוצרים ושירותים עיקריים	9
39	תחרות	10
41	לקוחות	11
42	תחום ג' - ביטוח כללי	
42	מוצרים ושירותים עיקריים	12
48	תחרות	13
50	לקוחות	14
52	חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות - אין	
53	חלק ד' - מידע נוסף ברמת כלל החברה	
54	מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה	15
59	חסמי כניסה ויציאה	16
61	גורמי הצלחה קריטיים	17
62	השקעות	18
63	ביטוח משנה	19
70	הון אנושי	20
74	שיווק והפצה	21
78	ספקים ונותני שירותים	22
79	רכוש קבוע ומידע על השקעות במערכות המחשב	23
80	עונתיות	24
81	נכסים לא מוחשיים	25
82	דיון בגורמי סיכון	26
83	הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה	27
84	חלק ה' - היבטי ממשל תאגידי	
85	דירקטורים חיצוניים	28
85	היבטי ממשל תאגידי	29
89	גילוי בדבר מבקר הפנים	30
90	רואה חשבון מבקר	31
90	אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי	32

הקדמה לפרק תיאור עסקי התאגיד

1. מקרא - הגדרות

בדוח זה ייעשה שימוש בהגדרות המפורטות להלן לנוחות הקורא:

"אג"ח מיועדות"	אגרות חוב ממשלתיות צמודות למדד אשר המדינה מנפיקה לחברות הביטוח ולקרנות הפנסיה בריבית ולתקופה קבועים מראש. בביטוח חיים - אג"ח מסוג ח"ץ; ובפנסיה מסוג "מירון" ו"ערד"1.
"אליהו הנפקות"	אליהו הנפקות בע"מ.
"אליהו 1959"	אליהו 1959 בע"מ (לשעבר אליהו חברה לביטוח בע"מ).
"גוף מוסדי"	מבטח וחברה מנהלת, כהגדרתם בחוק הפיקוח.
"גן העיר"	פרויקט גן העיר בע"מ.
"דמי גמולים"	הסכומים שמפקיד עמית (או שמפקידים עבורו) בקרן פנסיה או בקופת גמל.
"דמים"	סכומים הכלולים בפרמיות המיועדים לכיסוי הוצאות המבטח (דמי רישום, דמי פוליסה, דמי היטל).
"הבורסה"	הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ.
"הדוח התקופתי לשנת 2021"	הדוח התקופתי לשנת 2021 של החברה.
"החברה" ו/או "התאגיד"	מגדל חברה לביטוח בע"מ.
"החוזר המאוחד"	קודקס הרגולציה של רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון - קודקס הרגולציה.
"הממונה" או "הממונה על שוק ההון"	הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
"הקבוצה" ו/או "קבוצת מגדל"	החברה והחברות המוחזקות על ידה, בבעלותה המלאה או החלקית, שדוחותיהן הכספיים מאוחדים עם דוחות החברה.
"הרבעון המדווח"	הרבעון הרביעי של שנת 2022.
"הרשות" או "רשות שוק ההון"	רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון.
"השקעות חופשיות"	אותו חלק מהנכסים שאינו מושקע באג"ח מיועדות.
"התקופה המדווחת"	שנת 2022.
"חברה מנהלת"	חברה שעיסוקה ניהול קופות גמל או קרנות פנסיה וקיבלה רישיון לכך מאת הממונה, בהתאם לסעיף 4 לחוק קופות גמל.
"חוזי ביטוח"	כהגדרתם בבאור 1 לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2022 בסעיף ההגדרות.
"חוזי השקעה"	כהגדרתם בבאור 1 לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2022 בסעיף ההגדרות.
"חוזר הסולבנסי"	חוזר הסולבנסי 2 שפרסם הממונה בחודש יוני 2017, וכפי שעודכן מעת לעת.
"חוק החברות"	חוק החברות, התשנ"ט-1999.
"חוק הסדרת העיסוק"	חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995.
"חוק הפיקוח"	חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
"חוק ניירות ערך"	חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.
"חוק קופות הגמל"	חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.
"יזמה" או "יזמה לעצמאיים"	יזמה קרן פנסיה לעצמאיים המנוהלת (החל מאפריל 2021) על ידי מגדל מקפת.
"מבטח" ו/או "עמית"	המבטח בביטוח חיים או בפוליסת ביטוח אחרת שהוצאה על-ידי החברה והעמית בקרנות פנסיה וקופות גמל המנוהלות על-ידי מקפת.
"מבטח סימון"	מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ (חברה בת של מגדל סוכנויות).
"מגדל אחזקות"	מגדל אחזקות ביטוח ופיננסיים בע"מ.

¹ לעניין השינוי שנקבע בחוק התכנית הכלכלית לשנות התקציב 2021 ו-2022, במסגרתו בוטל מנגנון הנפקתן של אגרות חוב מיועדות בקרנות הפנסיה, אשר הוחלף במנגנון הבטחת תשואה, ראה בסעיף 6.4.4 בפרק א' להלן.

אג"ח מיועדות"	אגרות חוב ממשלתיות צמודות למדד אשר המדינה מנפיקה לחברות הביטוח ולקרנות הפנסיה בריבית ולתקופה קבועים מראש. בביטוח חיים - אג"ח מסוג ח"ץ; ובפנסיה מסוג "מירון" ו"ערד"1.
"מגדל סוכנויות"	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ.
"מגדל גיוס הון"	מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ.
"מגדל חיתום"	מגדל חיתום וקידום עסקים בע"מ.
"מגדל מקפת" או "מקפת"	מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.
"מגדל מקפת משלימה"	קרן פנסיה חדשה כללית - מגדל מקפת משלימה.
"מגדל סוכנויות"	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ.
"מגדל נדל"ן"	מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ.
"מגדל ניהול תיקים"	מגדל ניהול תיקי השקעות (1998) בע"מ.
"מידרוג"	מידרוג בע"מ.
"מרווח סיכון"	"מרווח הסיכון המקורי" כהגדרתו בסעיף 1.5 לשר הנאמנות אשר פורסם במסגרת דוח הצעת המדף מיום 22 בדצמבר 2021 על ידי מגדל גיוס הון (מס' אסמכתא: 2021-01-183639).
"נכסי החסכון לטווח ארוך"	כהגדרתם בסעיף 31א לחוק הפיקוח.
"פלתורס"	סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ.
"פרמיה"	דמי הביטוח ותשלומים אחרים שעל המבוטח לשלם למבטח בהתאם לתנאי הפוליסה, לרבות דמים.
"פרמיה שהורוחה"	פרמיה המתייחסת לשנת הדוח.
"קופת ביטוח"	תכנית ביטוח שאושרה לפי חוק קופות גמל לתגמולים, לפיצויים או לקצבה.
"קופת גמל"	קרן או תכנית ביטוח שניתן לגביהן אישור קופת גמל לפי הוראות סעיף 13 לחוק קופות גמל, לרבות כקופת גמל לתגמולים, לפיצויים, לקצבה, להשקעה או כקרן השתלמות.
"קופת גמל לקצבה"	קופת גמל המיועדת לתשלום קצבה.
"קרן כללית"	קופת גמל לקצבה שאיננה זכאית להשקיע באג"ח מיועדות.
"קרן השתלמות"	קופת גמל המאפשרת לעמית לצבור כספים לצורכי השתלמות והכספים ניתנים למשיכה בחלוף 6 שנות חברות. מוצר זה נחשב הן כמוצר פנסיוני והן כמוצר פיננסי.
"קרן פנסיה"	קרן פנסיה ותיקה, קרן פנסיה חדשה כללית וקרן פנסיה חדשה מקיפה.
"קרן פנסיה ותיקה"	קופת גמל לקצבה שאינה קופת ביטוח שאושרה לראשונה לפני יום 1 בינואר 1995.
"קרן פנסיה חדשה"	קופת גמל לקצבה שאינה קופת ביטוח ושאינה קופת גמל מרכזית לקצבה, שאושרה לראשונה אחרי יום 1 בינואר 1995 (כאשר לעניין "קרן חדשה כללית" - לא נקבע לגביה כי היא זכאית לרכוש אג"ח מיועדות מסוג "ערד"; ולעניין "קרן חדשה מקיפה" - נקבע לגביה כי היא זכאית לרכוש אג"ח מיועדות מסוג "ערד").
"שחם אורלן"	שחם אורלן סוכנות לביטוח בע"מ.
"תכניות חדשות"	פוליסות ביטוח חיים המשווקות החל מ-1.1.2004.
"תקנות ההון"	תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998.
"תקנות ההשקעה" ו/או "כללי ההשקעה"	תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופת גמל) (כללי ההשקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 ו/או תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי השקעות ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויותיו), התשס"א-2001, לפי העניין.

חלק א' – פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה

2. פעילות הקבוצה ותיאור התפתחות עסקיה

2.1. תיאור החברה

החברה התאגדה בחודש מאי 1934. משנת 1997, בעלת השליטה בחברה הינה מגדל אחזקות, שהינה חברה ציבורית שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

הקבוצה פועלת בתחומי הביטוח, הפנסיה והגמל. פעילות הביטוח של הקבוצה מתבצעת באמצעות החברה, ופעילות הפנסיה והגמל של הקבוצה מתבצעת באמצעות חברת הבת: מגדל מקפת.

בנוסף, הקבוצה מחזיקה בסוכנויות ביטוח ועיקר ההחזקה כאמור הינה באמצעות מגדל סוכנויות, חברה בת של החברה.

2.2. מבנה השליטה בחברה

מר שלמה אליהו, אשר מחזיק יחד עם גב' חיה אליהו בכ-64.28% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות באמצעות חברות פרטיות בשליטתו, הינו בעל השליטה הסופי במגדל אחזקות כפי שיתואר להלן.

נכון למועד הדוח ולמיטב ידיעת מגדל אחזקות, אליהו הנפקות מחזיקה ב-61.56% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות; וחברת גן העיר (חברה פרטית בבעלותו המלאה של מר שלמה אליהו) מחזיקה ב-2.72% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות, וזאת בעקבות עסקה למכירת 28,659,173 ממניות החברה שהוחזקו על ידי אליהו הנפקות לחברת גן העיר. העברת המניות כאמור היתה בתמורה לסך כולל של 163 מיליון ש"ח שבוצעה כעסקה מחוץ לבורסה. לפירוט אודות עסקת מכירת המניות כאמור, ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 27 ביולי 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-095629) ומיום 4 בספטמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-113224).

אליהו הנפקות הינה חברה בבעלות מלאה של אליהו 1959. למיטב ידיעת מגדל אחזקות, בעלי המניות של אליהו 1959 הינם: מר שלמה אליהו, המחזיק בכ-25.14% מההון וכ-98% ממניות ההנהלה; גב' חיה אליהו, המחזיקה בכ-0.02% מההון וכ-2% ממניות ההנהלה; שלמה אליהו אחזקות בע"מ, המחזיקה בכ-61.7% מההון; וכן אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ המחזיקה בכ-13.14% מההון.

בעלי המניות בחברת שלמה אליהו אחזקות בע"מ הינם מר שלמה אליהו המחזיק בכ-83.31% וגב' חיה אליהו המחזיקה בכ-16.69%.

בעלת המניות היחידה בחברת אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ, הינה שלמה אליהו אחזקות בע"מ, שהמחזיקים בה הינם ה"ה שלמה אליהו וגב' חיה אליהו כמפורט לעיל.

2.3. תרשים מבנה אחזקות של הקבוצה

להלן תרשים מבנה האחזקות של החברות העיקריות בקבוצה, סמוך ליום פרסום הדוח².

² לרשימה מלאה של החברות הבנות והחברות הכלולות לתאריך הדוח, ראה תקנה 11 בחלק פרטים נוספים על התאגיד.

2.4. התפתחויות עיקריות מהותיות בקבוצה במהלך שנת 2022 ועד למועד פרסום הדוח

2.4.1. השפעת הסביבה הכלכלית ותנודתיות בעקום הריבית

תוצאות פעילות הקבוצה מושפעות במידה ניכרת משוקי ההון, ובין היתר משיעורי הריבית, אשר להם השלכה על התשואות הגלומות בנכסים הפיננסיים המנוהלים על ידי הקבוצה וכן על הכנסות הקבוצה ממרווח פיננסי ודמי ניהול משתנים בפוליסות תלויות תשואה. לחברה חשיפה לעלייה בשיעור האינפלציה כיוון שההתחייבויות הביטוחיות בפוליסות שאינן תלויות תשואה הינן צמודות מדד. כמו כן, כיוון שגביית דמי הניהול המשתנים בתיק המשתתף ברווחים תלויה בתשואה הריאלית שהושגה, עלולה עלייה בשיעור האינפלציה לגרום לפגיעה בהכנסות הקבוצה מדמי ניהול.

בתקופה המדווחת חלה עלייה של עקום הריבית על רקע עליית האינפלציה והעלאות ריבית (לרבות הצפי להעלאות ריבית עתידיות), ובמקביל חלו ירידות שיערי האג"ח הממשלתי והאג"ח הקונצרני בארץ ובמדדי המניות בארץ ובעולם. ירידות השערים בשוקי ההון הובילו להפסדי השקעות ניכרים שקוזזו בחלקם כתוצאה מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות של החברה על רקע עליית עקום הריבית. לפירוט נוסף, ראה סעיף 2 בדוח הדירקטוריון.

לפירוט לעניין רגישות החברה לסיכונים שוק - שינוי שיעור ריבית ואינפלציה ראה באור 3.6.ב.1 (א) בדוחות הכספיים.

לעניין התפתחויות בסביבה הכלכלית לאחר תאריך המאזן, ראה סעיף 3.1 בדוח הדירקטוריון של החברה ובאור 3.9 לדוחות הכספיים.

2.4.2. השפעת הנחות אקטואריות שונות בתחומי הפעילות השונים של החברה

התחזיות והנחות אשר על בסיסן מעריכה החברה את התחייבויות הביטוחיות בתחומי פעילותה השונים, מבוססות, בין היתר על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת, ובהנחה כי תביעות העבר (אשר נכחו במחקרים), ייצגו את העתיד לקרות ("התחזיות והנחות האקטואריות של החברה"). נוכח הרפורמות בשנים האחרונות בשוק ההון, הביטוח והחסכון והשינויים בסביבה הכלכלית והדמוגרפית, נתוני העבר עשויים לא לשקף בהכרח את התוצאות העתידיות, והתחזיות והנחות האקטואריות של החברה מתבססות לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות הנהלה, שלא בהכרח יתממשו, או שיתממשו באופן שונה מהנחות אשר שימשו בסיס לתחזיות והנחות האקטואריות של החברה. יצוין כי הערכות אקטואריות, לרבות עדכון, עשויות להשפיע על הנתונים הכספיים של החברה, לרבות על יחס כושר הפירעון מבוסס סולבנסי 2, ולא מן הנמנע כי אף באופן מהותי.

בביטוח חיים, בעקבות העלייה הניכרת בעקום הריבית חסרת הסיכון והעלייה במרווחים באגרות החוב הצמודות, גדלה התשואה הצפויה בתיק הנכסים הקיים והצפוי³. כתוצאה מכך, עודכנו ההנחות בדבר שיעורי ריבית ההיוון המשמשים לחישוב הפרשות לגמלה, לרבות השינוי בפקטור היוון K^4 , וכנגזרת הביאו לקיטון בעתודות ביטוח החיים ולגידול ברווח הכולל הן ברבעון הרביעי של שנת 2022 ("הרבעון המדווח") והן בשנת 2022 ("התקופה המדווחת"). לפירוט ראה סעיף 2.6 בדוח הדירקטוריון של החברה.

לעניין השפעת תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ובקרנות הפנסיה על הרווח הכולל בביטוח חיים, ראה סעיף 2.4.4 (א) להלן.

בביטוח בריאות, בענף ביטוח סיעודי, העלייה של עקום הריבית, לרבות פרמית אי הנזילות, הביאו בעיקרן להפחתה מלאה של ההתחייבות בגין נאותות העתודה (LAT) ולגידול ברווח הכולל במחצית הראשונה של שנת 2022. לפירוט ראה סעיף 2.7 בדוח הדירקטוריון של החברה.

בביטוח כללי, השפעת עליית עקום הריבית והשפעת עדכון הייחוס של עודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים, לרבות הקצאת עודף שווי הוגן של נכסים מעל ערכם בספרים שבעבר יוחסו למגזר הבריאות, הביאו להקטנת ההתחייבויות הביטוחיות בשייר בענפי רכב חובה וחבויות ולגידול ברווח הכולל בתקופה המדווחת.

ברבעון המדווח השפעת עליית עקום הריבית בקיזוז השפעת עדכון הייחוס של חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים הביא להקטנת ההתחייבויות הביטוחיות בענפי רכב חובה והחבויות ולגידול ברווח הכולל.

יצוין כי, החל מהדוחות הכספיים ליום 31 לדצמבר 2022, אימצה החברה את עקרונות הנהוג המיטבי בענף רכב חובה. בהתאם לכך מהוונת החברה את תשלומי התביעות העתידיים בענף רכב חובה לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות

³ לרבות השפעת השינוי על העתודה בגין תכנית "מגדל בטוח". לפירוט, ראה באור 3.6.ב.3.5 בדוחות הכספיים.

⁴ ההפרשה לעתודה המשלימה לגמלאות מבוצעת באופן הדרגתי על ידי שימוש בפקטור ההיוון K . לפירוט, ראה באור 3.6.ב.3.3 בדוחות הכספיים.

אלו. שינוי זה במדיניות נעשה לאחר שבשנה האחרונה חלה עליה בעקום הריבית חסרת הסיכון, לאחר שנים רבות של סביבת ריבית נמוכה. לשינוי האמור אין השפעה על מספרי ההשוואה לשנת 2021, בה נרשמה הפרשה להשלמת העתודות בהתאם לנוהג המיטבי וההשפעה על נתוני 2020 הינה זניחה. לפרוט נוסף ראה באור 2.ג.3.36 לדוחות הכספיים וכן סעיף 2.8 בדוח הדירקטוריון של החברה.

לפירוט נוסף בנוגע לעדכון הנחות אקטואריות בחישוב העתודות בביטוח חיים, ביטוח בריאות וביטוח כללי, ראה סעיפים 6.4.1 ו-9.3.1 להלן וכן באור 5.ב.3.36 ו-9.ג.3.36 בדוחות הכספיים.

2.4.3 משבר נגיף הקורונה

בסוף שנת 2019 התפרץ נגיף הקורונה (COVID-19) ("הנגיף") בעולם, ובתחילת שנת 2020 בישראל. התפרצותו של הנגיף אשר גרם לגל תחלואה משמעותי בעולם, היוותה אירוע מאקרו-כלכלי בעל השלכות רחבות על כלכלת העולם ובכללן ישראל. בעקבות פיתוח מספר חיסונים נגד הנגיף וחסון נרחב של האוכלוסייה בעולם, נבלמה התפשטות הנגיף וחלה התאוששות כלכלית עולמית. התמודדות המשק הישראלי בשנת 2022 ("התקופה המדווחת") עם התפשטות זנים חדשים של הנגיף לא כללה הגבלות חמורות על הפעילות העסקית, בשונה מהתמודדויות בשנים הקודמות עם הנגיף, כך שאף בשיאי גלי התחלואה לא נרשמו ירידות משמעותיות בפעילות. המשק הישראלי המשיך בפעילות כלכלית רציפה לצד נגיף הקורונה ועל רקע מחזוריות גלי התחלואה.

מובהר כי המשך מחזוריות גלי התחלואה בעתיד, לרבות התפתחות זנים חדשים של נגיף הקורונה, הנחיות הגורמים המוסמכים במדינת ישראל ומחוצה לה בקשר עם אופן ההתמודדות עמם והטלת מגבלות שונות בקשר עם הנגיף, אינם, מטבע הדברים, בשליטת הקבוצה, וקיימת אי ודאות ביחס להשלכות הישירות ו/או העקיפות על השווקים השונים, ובפרט על המשק הישראלי. בהתאם, אין לחברה יכולת לצפות או לאמוד באופן ודאי את ההשפעות העתידיות של התפשטותו מחדש של נגיף הקורונה ו/או השלכותיהן ארוכות הטווח של התפרצויות נגיף הקורונה שאירעו עד כה, על פעילות החברה והקבוצה, ומידע זה, הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. הערכות החברה בדבר השלכותיו העתידיות של נגיף הקורונה על פעילות הקבוצה, עשויות שלא להתממש או להתממש באופן שונה מהותית, בין היתר ככל שיחולו שינויים בהנחיותיהם של הגורמים המוסמכים בארץ ובעולם בקשר עם נגיף הקורונה, לרבות התפרצויות נוספות.

2.4.4 התפתחויות אחרות בסביבה העסקית ובכלל זה שינויים מהותיים בהסדרים תחיקתיים

(א) תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ובקרנות הפנסיה

ביום 30 ביוני 2022 פרסם הממונה חוזר "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ולקרנות הפנסיה" (להלן בדוח זה "חוזר לוחות התמותה").

חוזר לוחות התמותה מפרט הנחות ברירת מחדל מעודכנות שעל בסיסן ייחשבו חברות הביטוח את ההתחייבויות בגין פוליסות ביטוח חיים, המאפשרות קבלת קצבה על-פי שיעורי המרה מובטחים על בסיס הנחות דמוגרפיות עדכניות. כמו כן, חוזר לוחות התמותה מתייחס, בין היתר, לשינוי בתוחלת החיים, ובכלל זה לשיפורים עתידיים בתוחלת החיים, ולהשלכות הנובעות מהשיפורים האמורים על גובה העתודות שצריכה החברה להקצות להשלמת גמלה, ואופן בנייתן. בנוסף, החוזר כולל עדכון של לוחות התמותה לגמלאים של חברות ביטוח, אשר מתבסס, בין היתר, על ניסיון התמותה של גמלאים של חברות הביטוח.

החברה עדכנה את הערכותיה בדבר ההתחייבויות לגמלה על בסיס לוחות התמותה החדשים והשיפורים העתידיים בתוחלת החיים הכלולים בחוזר לוחות התמותה. כפועל יוצא מכך, הגדילה החברה את העתודות להשלמת גמלה ליום 30 ביוני 2022 בסך של כ-923 מיליון ש"ח לפני מס. לפירוט, ראה באור 5.ב.3.36 לדוחות הכספיים, וכן דוח מיידי של מגדל אחזקות מיום 3 ביולי 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-082393), הכלול בדוח זה על דרך הפניה.

(ב) רפורמה בתחום ביטוחי הבריאות

בחודשים מרס 2022 וספטמבר 2022 פרסם הממונה אסדרה מקיפה הכוללת שורה של שינויים בתחום ביטוחי הבריאות. במסגרת זו, הוגדרה, בין היתר, פוליסת בריאות בסיסית אחידה שתורכב משלוש תכניות ביטוח אחידות, אשר לאחר רכישתה (ובכפוף למנגנונים וחריגים שונים הקבועים בהוראות האסדרה לעניין זה), ניתן יהיה לרכוש כיסויי בריאות נוספים כמפורט באסדרה. בנוסף, האסדרה כוללת הוראות לעניין חובות הגילוי החלות על הגורם המשווק וכן את משך תקופת ההנחה המינימלית שניתנת במסגרת תכניות הביטוח כאמור. בחודש פברואר 2023 פרסם הממונה הוראות מעודכנות בנוגע לאסדרה זו, אשר במסגרתן, בין היתר, עודכן מועד הכניסה לתוקף של האסדרה ליום 1 במאי 2023. לפירוט, ראה סעיף 9.3.2 להלן.

(ג) התכנית הכלכלית של הממשלה לשנים 2023 ו-2024

ביום 24 בפברואר 2023 קיבלה הממשלה החלטות שונות במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2023 ו-2024 ("החלטות הממשלה" או "החלטות הממשלה לעניין התכנית הכלכלית"). החלטות הממשלה כוללות, בין היתר, תיקונים מוצעים בתחומי החסכון ארוך הטווח, ביטוח בריאות, ביטוח כללי וכן בנושאי שיווק והפצה. חלק מאותן החלטות מותנות בתיקוני חקיקה שיפורסמו מטעם הממשלה לצורך יישום החלטותיה כאמור וחלקן מותנות בקביעת הוראות מנהליות בידי הגורמים המוסמכים לכך מטעם הממשלה. להלן תמצית החלטות הממשלה והצעות החקיקה שפורסמו עד מועד פרסום הדוח, לפי העניין, בתחומים המפורטים לעיל הרלוונטיים לפעילות החברה:

תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח – בהחלטת הממשלה נקבע כי יותקנו תקנות, אשר בהן ייקבע כי לא תבוצענה הפקדות לתכנית ביטוח ("ביטוח מנהלים"), אלא מחלק השכר שעולה על התקרה החודשית של השכר המובטח, כהגדרתה בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 (היינו פעמיים השכר הממוצע במשק). לפרטים נוספים, ראה סעיף 6.4.6 להלן.

תחום ביטוח בריאות - במסגרת הצעת תיקוני חקיקה שהופצה, בהמשך להחלטות הממשלה לעניין התכנית הכלכלית, מוצע לקבוע כי (א) חברת הביטוח תשפה את תכנית שירותי הבריאות הנוספים של קופות החולים ("שב"ן") במקרה בו מבטח, אשר מחזיק בפוליסת ניתוחים מסוג "ביטוח מהשקל הראשון" במקביל לחברותו בשב"ן, יבחר להפעיל את השב"ן ולבצע את הניתוח במסגרתו בהתאם למנגנון השיפוי אשר יפורט בהתאם לתיקון החקיקה; (ב) במועד חידושה של פוליסת ניתוחים פרט מסוג "ביטוח מהשקל הראשון", תצרך חברת הביטוח את המבוטחים בפוליסה זו, אשר חברים בתכניות השב"ן, לפוליסת ביטוח מסוג "משלים שב"ן" חלק הפוליסה המקורית. המבוטחים יהיו רשאים להודיע לחברת הביטוח בתוך שנה אם ברצונם להישאר בפוליסה המקורית מסוג "ביטוח מהשקל הראשון". לפירוט ראה סעיף 9.3.4 להלן.

תחום ביטוח כללי - במסגרת החלטות הממשלה נקבע כי (א) שרת התחבורה תביא להתייעצות עם המועצה המייעצת לשמאי הרכב, טיוטת הוראות מקצועיות שיחליפו את אגד הנחיות מקצועיות לשמאי רכב, ואשר יתבססו על ההנחיה לפיה שומת רכב תכלול את מחיר השוק של חלקי חילוף לרכב שנדרש להחליפם או לתקנם. לעניין זה, "מחיר שוק" יתבסס על המחיר הצפוי במכירת חלקי חילוף במועד עריכת השומה, בהתאם להסכם מסגרת כולל וקבוע בין מוכר מרצון שהינו בעל רישיון להפעלת מוסך לבין קונה מרצון שהוא בעל הרכב או מבטח המחויב בתגמולי ביטוח. לפרטים נוספים, ראה סעיף 12.2.5(א) להלן. (ב) לקדם תיקוני חקיקה שיחייבו את חברות הביטוח והליסינג ליישב תביעות רכב רכוש באמצעות מנגנון בורות חובה. לפרטים נוספים, ראה סעיף 12.2.5(ב) להלן.

שיווק והפצה - במסגרת הצעת תיקוני חקיקה שהופצה, בהמשך להחלטות הממשלה לעניין התכנית הכלכלית, מוצע לקבוע כי (א) גוף מוסדי לא יסרב להתקשר בהסכם הפצה עם יועץ פנסיוני ולא יסיים התקשרות בהסכם כאמור בסירוב בלתי סביר, לפירוט, ראה סעיף 15.3.8 להלן; (ב) גוף מוסדי ישלם עמלות זהות בעבור כל קבוצת מוצרים תחליפיים, כפי שיוגדרו בידי הממונה כמוצרים הכלולים באותה קבוצת מוצרים או באותו ענף ביטוח. לפרטים נוספים, ראה סעיף 15.3.8 להלן; (ג) גוף מוסדי יגלה לכל לקוח את העמלות ששולמו על-ידו לסוכן הביטוח בגין המוצרים של הלקוח. בנוסף לכך, סוכן הביטוח יהיה מחויב לגלות ללקוח במהלך תיווך בביטוח או שיווק פנסיוני את העמלות שהגוף המוסדי צפוי לשלם לו בגין התיווך או השיווק הפנסיוני. לפירוט, ראה סעיף 15.3.8 להלן; (ד) במסגרת הוראת שעה, עד ליום 31 בדצמבר 2024, לא יוכל גוף מוסדי, גוף הנשלט בידי גוף מוסדי או אדם השולט בגוף מוסדי לרכוש יותר מ- 20% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בסוכנות ביטוח. במקביל להגבלה בהוראת השעה כאמור, החליטה הממשלה על הקמת צוות בין-משרדי שיבחן את ההחזקה של גופים מוסדיים בסוכנויות ויגיש את המלצותיו בתוך 10 חודשים. לפירוט, ראה סעיף 21.1.1 להלן.

בנוסף, במסגרת החלטת הממשלה לעניין התכנית הכלכלית נקבע, כי יקבעו תקנות לפיהן סוכן ביטוח ישיב לגוף המוסדי חלק יחסי מהעמלה החד פעמית ביחס לתקופה שנותרה עד לתום 72 חודשים ממועד צירוף הלקוח לתכנית הביטוח או לקופת הגמל, וזאת בהתקיים אחד מהאירועים המנויים באותה החלטה, ובהם העברה או משיכה של כספים מקופת הגמל, ביטול חוזה הביטוח או סיום קבלת השירותים מסוכן הביטוח, לפירוט ראה סעיף 15.3.8 להלן.

ככלל, מאחר שמדובר בהחלטות ממשלה לעניין תיקוני חקיקה (לרבות תיקוני חקיקת משנה), הנחיות מנהליות והוראות מקצועיות, אשר טרם התקבלו ו/או אושרו ו/או טרם נקבע אופן יישומן בפועל, אין ביכולתה של החברה להעריך בשלב זה את מידת המהותיות וההשפעה של התיקונים וההחלטות האמורים, אם וככל שיאושרו ויישמו בפועל, על החברה ופעילותה.

2.4.5. דירוג החברה ואגרות החוב שגויסו על ידי מגדל גיוס הון

ביום 27 ביוני 2022 קיבלה החברה, דוח מעקב דירוג מאת חברת מידרוג בע"מ ("מידרוג"). במסגרת דוח המעקב, מידרוג הותירה על כנו דירוג של Aa1.il לאיתנות הפיננסית (IFS) של החברה והותירה על כנו דירוגים של (Aa2.il (hyb) לכתבי ההתחייבות הנדחים (הון משינוי מורכב) (אגרות החוב סדרה ד') ו-Aa3.il (hyb) לכתבי ההתחייבות הנדחים (הון משני מורכב ומכשיר הון רובד 2) (אגרות החוב סדרות ג', ה'-ט'), שגויסו על ידי מגדל גיוס הון בע"מ ("מגדל גיוס הון") (חברה בת של החברה). אופק הדירוג יציב. לפירוט, ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 27 ביוני 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-079564), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

כאמור בסעיף 2.4.7 להלן, ביום 12 ביולי 2022 הורחבו סדרות אגרות החוב (סדרה ח' וסדרה ט'). טרם ההרחבה האמורה, קבלה החברה דירוג של Aa3.il (hyb) מאת מידרוג, להנפקת מכשירי הון רובד 2 בדרך של הרחבת סדרות (סדרות ח' ו-ט') בהיקף של עד 650 מיליון ש"ח ע.ג. לפירוט, ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 10 ביולי 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-086740).

ביום 17 בנובמבר 2022 קיבלה החברה דוח מעקב דירוג מאת חברת מידרוג. במסגרת דוח המעקב, מידרוג הורידה את דירוג האיתנות הפיננסית (IFS) של החברה מ-Aa1.il ל-Aa2.il והורידה את דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים (הון משינוי מורכב) שגויסו על ידי מגדל גיוס הון ואת דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים (הון משני מורכב ומכשיר הון רובד 2) מ-Aa2.il(hyb) ל-Aa3.il(hyb) ומ-Aa3.il(hyb) ל-A1.il(hyb), בהתאמה.

בדוח צוין, כי אופק הדירוג יציב ומשקף, בין היתר, את הערכת מידרוג כי הפרופיל הפיננסי ונתוני המפתח של החברה יישמרו בטווח תרחיש הבסיס של מידרוג.

כמו כן צוין, כי הורדת הדירוג מבטאת את הערכת מידרוג לעלייה בסיכון האשראי של החברה הנובעת מהיבטי הממשל התאגידי בחברה בעקבות התפטרותם של יו"ר החברה ומנכ"ל החברה, אשר מתווספים לחילופים בהנהלה ובדירקטוריון החברה בשנים האחרונות. לעמדת מידרוג, אירועים אלו משפיעים על יכולת החברה לבנות ולהוציא לפועל אסטרטגיה מול הסביבה העסקית המשתנה ועלולים להשפיע על מיצובה וחוזק המותג.

לפרטים נוספים ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 17 בנובמבר 2022 (אסמכתא: 2022-01-138265), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה ובאור 24 לדוחות הכספיים.

כאמור בסעיף 2.4.8 להלן, ביום 28 בדצמבר 2022 השלימה מגדל גיוס הון הנפקה של סדרת אגרות חוב (סדרה י'). טרם ההנפקה האמורה, ביום 11 בדצמבר 2022 קבלה החברה ממדרוג דירוג של A1.il(hyb) באופק יציב, לגיוס כתבי התחייבות נדחים (סדרה י') בהיקף של עד 300 מיליון ש"ח ע.ג. לפירוט, ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 11 בדצמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-149212). כמו כן, ביום 27 בדצמבר 2022, בעקבות עדכון סכום הגיוס מ-300 מיליון ש"ח ערך נקוב ל-700 מיליון ש"ח ערך נקוב, קבלה החברה דוח מעודכן בו נותר הדירוג על כנו. לפירוט, ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 27 בדצמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-156208), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

2.4.6. הנפקת סדרת אגרות חוב (סדרה ט')

בחודש אפריל 2022, גייסה החברה באמצעות מגדל גיוס הון סך של כ-600 מיליון ש"ח במסגרת הנפקה לציבור של סדרה חדשה של אגרות החוב (סדרה ט').

תמורת ההנפקה הופקדה במלואה והוכרה כמכשיר הון רובד 2 בידי החברה, בכפוף למגבלות על שיעורו המירבי של הון רובד 2, כאמור בהוראות הממונה לעניין הרכב הון עצמי של חברת ביטוח, בידי החברה. לפירוט, ראה באור 24 לדוחות הכספיים וכן דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 5 באפריל 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-043129) ומיום 6 באפריל 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-043498), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

2.4.7. הרחבת סדרות אגרות חוב (סדרה ח' וסדרה ט')

בחודש יולי 2022 גייסה החברה באמצעות מגדל גיוס הון סך של כ-575 מיליון ש"ח במסגרת הנפקה לציבור על דרך של הרחבת שתי סדרות של אגרות חוב (סדרה ח' וסדרה ט') ("אגרות החוב"), זאת על פי דוח הצעת מדף של מגדל גיוס הון מיום 11 ביולי 2022 שפורסם על פי תשקיף מדף של מגדל גיוס הון ("דוח הצעת המדף" ו-"תשקיף המדף", בהתאמה).

אגרות החוב שהונפקו הוכרו על ידי הממונה כמכשיר הון רובד 2 בידי החברה בכפוף למגבלות הקבועות בהוראות הממונה, הכל כמפורט בתשקיף המדף האמור ובדוח הצעת המדף.

לפירוט, ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 6 ביולי 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-084823) ומיום 12 ביולי 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-073722), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה ובאור 24 בדוחות הכספיים.

2.4.8 הנפקת סדרה י'

ביום 7 בדצמבר 2022 אישר דירקטוריון מגדל גיוס הון, וביום 8 בדצמבר 2022 אישר דירקטוריון החברה, באישור עקרוני, ביצוע הנפקה לציבור של סדרה חדשה של כתבי התחייבות נדחים ("אגרות חוב") של מגדל גיוס הון, אשר תמורתה מיועדת להיות מוכרת כהון רובד 2 של החברה, בכפוף למגבלות על שיעורו המרבי של הון רובד 2, בהתאם להוראות הדין וכן עשויה לשמש, בעתיד, לפדיון מוקדם של סדרות ג' - ד' אשר הנפיקה מגדל גיוס הון.

ביום 27 בדצמבר 2022 מגדל גיוס הון גייסה סך של כ-610 מיליון ש"ח בשיעור ריבית של 5.17%, במסגרת הנפקה לציבור של סדרה חדשה של אגרות חוב (אגרות חוב סדרה י') ("אגרות החוב"), על פי דוח הצעת מדף של מגדל גיוס הון מיום 27 בדצמבר 2022 שפורסם על פי תשקיף מדף של מגדל גיוס הון הנושא תאריך 29 ביולי 2022 ("דוח הצעת המדף" ו-"תשקיף המדף", בהתאמה).

בהתאם לתנאים שפורטו בתשקיף המדף ובדוח הצעת המדף, סכום הגיוס הופקד בחברה לשימושה על פי שיקוליה ובאחריותה, והחברה מחויבת כלפי הנאמן לאגרות החוב למלא אחר תנאי התשלום של אגרות החוב. כמו כן, אגרות החוב שהונפקו הוכרו על ידי הממונה כמכשיר הון רובד 2 בידי החברה, הכל כמפורט בתשקיף המדף ובדוח הצעת המדף.

לפירוט, ראה דוחות מיידיים של מגדל אחזקות מיום 11 בדצמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-149071) מיום 27 בדצמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-156187 ו-2022-01-156208 ו-2022-01-156457) ומיום 28 בדצמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-157486), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה וכן באור 24 לדוחות הכספיים.

2.4.9 פדיון מוקדם מלא של אגרות החוב (סדרות ג' ו-ד') של מגדל גיוס הון ביוזמת מגדל גיוס הון

ביום 5 במרס 2023, התקבלו החלטת דירקטוריון מגדל גיוס הון ודירקטוריון החברה על ביצוע פדיון מוקדם מלא ביוזמת מגדל גיוס הון של אגרות החוב שבמחזור של החברה (סדרות ג' ו-ד') בסך כ-1.9 מיליארד ש"ח (ללא ריבית לשלם), בהתאם לתנאי אגרות החוב, אשר יבוצע ביום 31 במרס 2023. עם ביצוע הפדיון המוקדם של אגרות החוב, ימחקו אגרות החוב מהמסחר בבורסה, ותסתיימנה מלוא התחייבויותיה של מגדל גיוס הון כלפי מחזיקי אגרות החוב. לפירוט ראה דוח מיידי של מגדל אחזקות מיום 6 במרס 2022 (מס' אסמכתא: 2023-01-024267), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

2.4.10 תשקיף מדף מגדל גיוס הון

ביום 28 ביולי 2022 פרסמה מגדל גיוס הון תשקיף מדף הנושא תאריך 29 ביולי 2022 (אסמכתא: 2022-01-096640 ("התשקיף")), אשר מכוחו יכולה להנפיק מגדל גיוס הון סוגי ניירות ערך שונים, בהתאם להוראות הדין, לרבות אגרות חוב וכתבי אופציה הניתנים למימוש לאגרות חוב, וכל נייר ערך שעל פי הדין ניתן יהיה להנפיקו מכוח התשקיף במועד הרלוונטי. תמורת ניירות הערך הנזכרים לעיל עשויה להיות מוכרת על-ידי הממונה כמכשיר הון רובד 1 נוסף או כמכשיר הון רובד 2 של החברה.

2.4.11 גיבוש תכנית אסטרטגית בקבוצה

בתקופה המדווחת, הקבוצה החלה בתהליך לגיבוש ובנייה של תכנית אסטרטגית עדכנית לחברה ולחברות הבת, ולצורך כך התקשרה עם חברת יעוץ בינלאומית מובילה. המלצות העבודה תוצגנה בפני הדירקטוריון לאחר שתגובשנה.

2.4.12 ישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2

על החברה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס סולבנסי 2, וזאת בהתאם להוראות ישום שפורסמו במסגרת חוזר הסולבנסי. בדוח זה מובאים נתונים מתוך דוח יחס כושר הפירעון של החברה ליום 30 ביוני 2022, הדוח חושב ונערך בהתאם להוראות הממונה בעניין כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2 ואושר על ידי דירקטוריון החברה. לפרטים ראה סעיף 3.2 בדוח הדירקטוריון של החברה ובאור 14 בדוחות הכספיים.

בחודש מרס 2023 פרסם הממונה הוראות קודקס דיווחים לממונה בעניין אגרות חוב ממשלתיות מיועדות המבטיחות הצמדה למדד בתוספת ריבית ("החוזר" ו-"אג"ח ח"ץ", לפי העניין). נוכח העובדה כי הקצאות של אג"ח ח"ץ מבוססות על גובה ההתחייבות הביטוחית הרשומה בדוח הכספי בגין חוזים אלו, ולאור העובדה כי בעקבות יישום התקן צפוי שינוי משמעותי באופן המדידה של התחייבויות הביטוח (מעבר ממדידה על בסיס שיטות אקטואריות מסורתיות למדידה המבוססת על תזרימי מזומנים עתידיים המהווים בריבית חסרת סיכון), נדרש לקבוע הנחיות לעניין האופן שבו תתבצע התאמת התחייבויות הביטוח, לצורך ביצוע ההקצאות כאמור לאחר יישום התקן. זאת, תוך מניעת עיוותים בהיקף ההקצאה ותוך שמירה על קיום תכלית הסכמי הח"ץ ויצירת ודאות רגולטורית.

להערכת החברה לחוזר האמור, צפויה השפעה אשר איננה מהותית על יחס כושר הפירעון של מגדל ביטוח.

הערכות החברה בנוגע להשלכות החוזר, על יחס כושר הפירעון והמאזן הכלכלי שלה, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מידע המצוי בידי מגדל ביטוח נכון למועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, אם, בין היתר, ייושמו ההוראות באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום.

בחודש נובמבר 2022 פורסמו שני חוזרים בנושא הכרה בעסקאות מורכבות ומהותיות בהקשר של אמצעים להפחתת סיכון, ובמיוחד הסכמי ביטוח משנה מורכבים. החוזרים דנים בעקרונות להכרה בעסקאות אלו ובדיווח לממונה על עסקאות כאמור.

ביום 16 באוקטובר 2020 שלח הממונה לחברה מכתב בנושא אישור הניכוי בתקופת הפריסה אשר בו הוא מצייני כי נוכח החשש לפגיעה בניהול התקין של החברה אשר עלולה להשפיע על יכולת בניית ההון הנדרש במהלך תקופת הפריסה, סכום הניכוי בתקופת הפריסה לא יעלה על 80% מסכום הניכוי הבסיסי אשר אושר על ידי הממונה ("מגבלת סכום הניכוי"). במכתבו הסביר הממונה כי מגבלה זו תחול לכל הפחות עד להשלמת הליך הביקורת של רשות שוק ההון בנושא הממשל התאגידי בחברה ותיקון הליקויים הנדרשים, ובכל מקרה עד אשר תוסר מגבלה זו על ידי הממונה.

ביום 31 בינואר 2022 הודיע הממונה, כי לאחר בחינת הצעדים והפעולות בהן נקטה החברה בתחומי הממשל התאגידי ומדיניות ניהול ההון, בעקבות הליך הביקורת של רשות שוק ההון, הוא החליט להסיר, לעת הזאת, את מגבלת סכום הניכוי. חישוב הניכוי בתקופת הפריסה, ללא מגבלת סכום הניכוי, יחול, בהתאם להודעת הממונה, החל מחישוב יחס כושר פירעון כלכלי ליום 31 בדצמבר 2021.

לפירוט נוסף, ראה סעיף 3.2 בדוח הדירקטוריון של החברה וכן דוחות מיידיים של מגדל אחזקות מיום 30 ביוני 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-109839) ומיום 1 בפברואר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-013534), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה ובאור 14 בדוחות הכספיים.

2.4.13. עדכון בדבר בחינת שימוש במחוללי תרחישים כלכליים בחישוב התחייבויות בפוליסות ביטוח חיים ובריאות

נכון למועד הדוח, החברה השלימה את חישוב ההתחייבויות הביטוחיות על בסיס השימוש במחוללי תרחישים כלכליים (Economic Scenario Generator), לרבות השלמת מבחנים ותהליכי בקרה לדיוק, איתנות ותאימות שוק, כמקובל בחברות בחו"ל המיישמות מודלים סטוכסטיים לחישוב יחס כושר פירעון כלכלי ("המודל" או "המודל הסטוכסטי"). בשל הנחית רשות שוק ההון, החברה אינה מיישמת את המודל הסטוכסטי לצורך חישוב העתודה לגמלה לעניין הדוחות הכספיים, וזאת מכיוון שאין לבצע שינויים במתודולוגיית ה-K, עד לכניסתו לתוקף של תקן דיווח כספי בינלאומי 17 (IFRS17). כמו כן, נכון למועד זה, בשל הנחית רשות שוק ההון, החברה אינה מיישמת את המודל הסטוכסטי לעניין חישובי יחס כושר פירעון כלכלי. לפירוט, ראה סעיף 3.2.1 בדוח הדירקטוריון של החברה.

3. תחומי הפעילות של הקבוצה

תחומי הפעילות העיקריים של הקבוצה, המדווחים כמגזרים עסקיים בדוחותיה הכספיים המאוחדים של החברה, הינם (ראה בנוסף, באור 3א. בדוחות הכספיים):

3.1. תחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך

תחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפי ביטוחי החיים וכן את פעילות הקבוצה בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל. הפעילות בתחום זה מתמקדת בעיקר בחסכון לתקופת הפרישה (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן, קרנות פנסיה וקופות גמל, לרבות קרן השתלמות) ("החסכון") וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות ואובדן כושר עבודה ("הסיכון" או "הריסק"). תחום זה, הינו תחום הפעילות העיקרי בו עוסקת הקבוצה.

3.2. תחום ביטוח בריאות

תחום ביטוח הבריאות כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בתתי הענפים הבאים: ביטוח הוצאות רפואיות (כגון ניתוחים, טיפולים מחליפי ניתוח, תרופות והשתלות), ביטוח מחלות קשות, ביטוח סיעודי, ביטוחי שיניים, ביטוחי נסיעות לחו"ל וביטוח תאונות אישיות בתקופת ביטוח העולה על שנה.

3.3. תחום ביטוח כללי

תחום הביטוח הכללי כולל את כל ענפי הביטוח שהקבוצה עוסקת בהם, שאינם נמנים עם תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח ותחום ביטוח הבריאות. תחום זה כולל את תתי הענפים העיקריים הבאים: ביטוח רכב חובה, ביטוח רכב רכוש, וענפי ביטוח כללי אחרים (הכוללים ביטוחי חבויות וביטוחי רכוש ואחרים).

3.4 פעילויות נוספות

לחברה קיימות פעילויות אחרות, הכלולות בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה במסגרת "מגזרי פעילות אחרים" או ב"לא מיוחס למגזרי פעילות". פעילויות אלו כוללות החזקה בסוכנויות הביטוח ופעילות השקעה המבוצעת שלא כנגד העתודות הביטוחיות לסוגיהן, אלא כנגד ההון העצמי הנדרש לעסקי הביטוח ועודפי ההון של חברות הקבוצה.

4. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה**4.1 השקעות בהון החברה שבוצעו בשנתיים האחרונות ועד למועד פרסום הדוח**

בשנים 2021 ו-2022 ועד למועד פרסום הדוח לא בוצעו עסקאות מהותיות בהון החברה.

5. חלוקת דיבידנדים

נכון למועד הדוח, יתרת העודפים (כמשמעותם בסעיף 302 לחוק החברות) הינה בסך של כ-7,160 מיליוני ש"ח. מובהר כי אין ביתרה האמורה לעיל כדי להוות אינדיקציה ליכולת ו/או כוונות החלוקה העתידית של החברה. לפירוט אודות מגבלות הדין והמגבלות הרגולטוריות החלות על החברה ועל הגופים המוסדיים בקבוצה בקשר עם חלוקת דיבידנד, ראה באור 14.ג. בדוחות הכספיים.

חלק ב' - תיאור ומידע על תחומי הפעילות של החברה

תחום א' - ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

6. מוצרים ושירותים

6.1. כללי

תחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך מאופיין בעיקר במוצרי חסכון לתקופת הפרישה ("החסכון"), מוצרי חסכון לפרט וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון מוות, נכות ואובדן כושר עבודה ("הסיכון" או "הריסק").

הקבוצה משווקת מגוון מוצרים בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך - ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל לסוגיהן, לרבות קרנות השתלמות⁵. פעילות הקבוצה בתחום זה מתבצעת באמצעות החברה וחברת הבת שלה: מגדל מקפת, המנהלת את קרנות הפנסיה החדשות של הקבוצה ("מקפת אישית", "מקפת משלימה"), קופות גמל נוספות של הקבוצה שאינן קופות ביטוח, וכן את קרן הפנסיה הוותיקה "יזמה".

תמהיל מוצרי תחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך מושפע מאסדרות רגולטוריות ענפיות במסגרת חוקים, תקנות, חוזרים והוראות ממונה שמטרתן הסדרת התחום, עידוד החסכון לטווח ארוך של ציבור החוסכים, קביעת כללים ומגבלות, באמצעות מתן תמריצים כגון הטבות מס לחסכון הפנסיוני ותנאי משיכתו, קביעת הוראות בדיני עבודה המחייבות מעסיקים לערוך ביטוח פנסיוני לעובדיהם, הנפקת אגרות חוב מיועדות (מנגנון שמוחלף בפנסיה, בהתאם להוראות חוק ההתייעלות הכלכלית (כהגדרתו בסעיף 6.4.4 להלן), במנגנון הבטחת תשואה) ועוד, המהווים שיקול מרכזי בבחירת הלקוחות את מוצרי התחום.

נכון ליום 30 בספטמבר 2022, ועל בסיס התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנהלים בקרנות הפנסיה החדשות ובקופות הגמל, הקבוצה ממוקמת ראשונה בתחום זה⁶. לפירוט נתיי שוק בתחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך ראה סעיף 7.3 להלן. כמו כן, לחלקה של הקבוצה בתחום החסכון לטווח ארוך כהגדרתו בחוק הפיקוח, ראה סעיף 16.1.1(א) להלן.

האסדרות הרגולטוריות שנכנסו לתוקפן בשנים האחרונות (לרבות בנושאים העוסקים בדמי הניהול, התקשרות בהסכמי ברית מחדל, אופן הקצאת אג"ח מיועדות והחלפת הקצאת האג"ח המיועדות לקרנות הפנסיה במנגנון הבטחת תשואה), וכן אסדרות רגולטוריות חדשות המיושמות בעת הזו, כגון האסדרות המצוינות בסעיף 6.4.1 (בעניין עדכון לוחות התמותה) ובסעיף 6.4.5 (בעניין הוראות להפחתת שיעור דמי הניהול המרביים שייגבו ממקבלי קצבאות ומשאריהם בקרנות הפנסיה וכן ממבוטחים ומהמוטבים בפוליסות ביטוח), המשיכו להביא לשינויים מהותיים בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך, ובפרט ביחס לתמהיל המוצרים הכלולים בו. למגמות ושינויים מהותיים בתחום זה וכן לפרטים נוספים אודות אסדרות רגולטוריות האמורות ולהשלכותיהן על החברה, ראה סעיפים 6.3 ו-6.4 להלן.

6.2. המוצרים בתחום, מאפייניהם העיקריים וההבדלים העיקריים ביניהם

ביטוח חיים: המוצר כולל כיסוי של סיכון (ריסק) או חסכון טהור ו/או שילוב ביניהם המוצעים בהתאם לחוזה בין המבטח למבוטח (פוליסות ביטוח).

במסגרת ביטוח החיים, חברת הביטוח נוטלת על עצמה לשלם את תגמולי הביטוח בעת התממשות אירוע הסיכון, אם חלו שינויים אקסוגניים, לטובה או לרעה, לגבי פרמטרים אשר מעוגנים בתנאי הפוליסה, לרבות סיכון של עלייה בתוחלת החיים, במידה וסיכון זה נכלל במקדם ההמרה לקצבה הנקוב במסלול הקצבה הרלוונטי. במסגרת זו משווקות פוליסות הכוללות ריסק ו/או חסכון שאינן פנסיוניות.

קרנות פנסיה: ככלל, המוצר כולל שילוב של כיסוי ביטוח הדדי לריסק וחסכון (קצבה, פנסיית נכות ופנסיית שארים), ואלו מעוגנים בתקנון הקרן.

קופות גמל: המוצר כולל חסכון, לטווח הארוך, הבינוני והקצר, בהתאם למוצר הרלוונטי. יצוין כי במסגרת מוצר קופת הגמל, נכללות קרנות ההשתלמות וקופות גמל להשקעה, אשר הינן מוצר חסכון לטווח בינוני, ובצידן הטבות מס מסוימות.

הבדלים עיקריים בין מוצרי חסכון ארוך טווח - להלן יפורטו המאפיינים העיקריים המבדילים בין מוצרים המשווקים על ידי הקבוצה בתחום החסכון ארוך הטווח:

⁵ יש לראות בקרן ההשתלמות מוצר חסכון לטווח הבינוני לפני גיל פרישה.

⁶ מבוסס על עיבוד דיווחי משרד האוצר, נכון ליום 30 בספטמבר 2022 שפורסמו באתר האינטרנט של משרד האוצר (דוחות ניהוליים, פנסיה-נט, גמל-נט).

קופת ביטוח ⁷	קרנות פנסיה	קופות גמל ⁸
סוג ההתקשרות	תקנון	תקנון
חוזת (פוליסת ביטוח)		
שינוי תנאי ההתקשרות	ניתנים לשינוי מעת לעת באישור הממונה.	ניתנים לשינוי מעת לעת באישור הממונה.
יעוד החסכון הנצבר⁹	קצבה החל מגיל פרישה. ניתן לבצע היוון קצבה (משיכה חד פעמית) של הכספים שנצברו מעבר לסכום המיועד לתשלומי קצבה מזערית.	ניתן למשוך כספים שהופקדו עד לשנת 2008, כסכום הוני. ניתן למשוך כספים שהופקדו לאחר שנת 2008, כקצבה באמצעות העברה לקופה לקצבה (קרן פנסיה/ קופת ביטוח).
כיסוי ביטוחי לסיכון	במסגרת קרנות הפנסיה קיים, במרבית המקרים, כיסוי לשארים למקרה פטירה וכיסוי לאובדן כושר עבודה, וניתן להתאים את הכיסויים לצרכי המבוטח בהתאם להוראת התקנון.	הכיסויים מוגדרים בתקנון של כל קופה. חברה מנהלת של קופת גמל רשאית לרכוש פוליסה קבוצתית לביטוח מפני מקרה מוות ואובדן כושר עבודה. בנוסף, חברה מנהלת של קופת גמל רשאית לשווק לעמיתיה כיסויים ביטוחיים באמצעות פוליסות פרט לסיכונים מוות, לסיכונים נכות ולשחרור מתשלום. נכון למועד זה, הקבוצה אינה משווקת כיסויים ביטוחיים כאמור.
ביטוח הדדי	לא קיים ביטוח חיים ניתן לרכוש כיסוי למקרה מוות, נכות/אובדן כושר עבודה וביטוח לאריכות ימים, אשר ניתן להתאימם לצרכי המבוטח, הכל בהתאם לתנאי הפוליסה.	לא קיים ביטוח הדדי. ההתקשרות בין המבטח למבוטח הינה באמצעות חוזה.
	קן ביטוח הדדי בין העמיתים / הפנסיונרים החברים בקרן. הנחות אקטואריות, המהוות בסיס לזכויות העמיתים / פנסיונרים, נבחנות מעת לעת בהתאם למצב בפועל. אם חל בהן שינוי, לטובה או לרעה, זכויות העמיתים / הפנסיונרים מושפעות משינויים אלה, והם נושאים בעודף או בגירעון אקטוארי של הקרן בהתאם לתקנונה.	לא קיים ביטוח הדדי.

⁷ תכנית ביטוח שאושרה כקופת גמל (למניעת ספק, לא כולל תכנית פרט שאיננה מאושרת כקופת גמל).

⁸ קופת גמל בהקשר זה הינה קופת גמל לחסכון (אשר הכספים המופקדים בה החל משנת 2008 מיועדים לקצבה) או קופת גמל לתגמולים (אשר הכספים שהופקדו בה עד לשנת 2008 ניתן למשוך כסכום הוני). יודגש כי כאמור לעיל, בטבלה זו נדונים ההבדלים העיקריים בין מוצרי חסכון ארוך טווח המשווקים על ידי הקבוצה, ולפיכך אין בטבלה התייחסות למוצרי קרנות ההשתלמות וקופות הגמל להשקעה.

⁹ מובהר כי ישנם כללים המאפשרים משיכה הונית כגון כספי פיצויים והיוון חלקי/מלא של כספי הקצבאות.

קופות גמל ⁸	קרנות פנסיה	קופת ביטוח ⁷	
לא קיים מקדם קיצבה.	מקדם קצבה לא מובטח ומושפע ממשתנים דמוגרפיים ופיננסיים, כפי שנקבע בתקנון כל קרן.	<p>בפוליסות ששווקו עד לתום שנת 2012, המבוטחים בתכנית קצבה נהנים, בחלק ממסלולי הקצבה, ממקדם קצבה מובטח מפני שינויים בתוחלת החיים, בהתאם לתנאי הפוליסה. החל מחודש ינואר 2013, פוליסות הכוללות מקדם קצבה מובטח משווקות למצטרפים החל מגיל 60 בלבד. למצטרפים מתחת לגיל 60 מוצעות פוליסות ביטוח חיים משולבות חסכון ללא מקדמי קצבה מובטחים, ומקדם הקצבה בהן יקבע במועד הפרישה.</p> <p>בסוף שנת 2022 הגישה החברה לממונה מקדם המרה חדש לקצבה, מעודכן לאור הוראות חוזר לוחות התמורה שפורסם בחודש יוני 2022 (כמפורט בסעיף 2.4.4(א) ("המקדם החדש")). לאור העובדה שהממונה לא הביע את התנגדותו למקדם החדש עד לחודש ינואר 2023, החלה מגדל לעשות שימוש במקדם החדש.</p>	מקדם קיצבה
גמישות מלאה בבחירת המוטבים, למעט ביחס לכספי הפיצויים, המשולמים לשארים, כמשמעותם בחוק פיצויי פיטורין.	זהות השארים קבועה בתקנון, ובהיעדר שארים קיימת גמישות בבחירת המוטבים.	גמישות מלאה בבחירת המוטבים, למעט ביחס לכספי הפיצויים המשולמים לשארים, כהגדרתם בחוק פיצויי פיטורין.	זהות הנהנה

קופות גמל ⁸	קרנות פנסיה	קופת ביטוח ⁷	הנפקת אג"ח מיועדות ומנגנון הבטחת תשואה
<p>לקופות הגמל בניהול הקבוצה לא מונפקות אג"ח מיועדות¹⁵ ולא חל "מנגנון הבטחת התשואה".</p>	<p>החל משנת 2004, קרנות פנסיה חדשות מקיפות וקרנות פנסיה ותיקות (סגורות לעמיתים חדשים)¹² - זכאיות להשקיע 30% מסך נכסיהן באג"ח מיועדות¹³.</p> <p>החל מחודש יולי 2017, ההשקעה האמורה מתחלקת באופן הבא: 60% מנכסי מקבלי הקצבה מושקעים באג"ח המיועדות, ויתרת אגרות החוב המיועדות מוחזקות בנכסי העמיתים הפעילים והמוקפאים¹⁴.</p> <p>בחודש אוקטובר 2022 נכנס לתוקף "מנגנון הבטחת התשואה" אשר מחליף, באופן הדרגתי, את מנגנון הנפקת האג"ח המיועדות (לפרטים ראה סעיף 6.4.4 להלן).</p>	<p>ביחס לפוליסות שנמכרו עד שנת 1990 - לחברות הביטוח מונפקות אגרות חוב ממשלתיות מיועדות המבטיחות הצמדה למדד בתוספת ריבית ("אג"ח חץ").</p> <p>בהתאם, מרבית תכניות ביטוח החיים שנמכרו עד אותו מועד הן תכניות מבטיחות תשואה (צמודות למדד בתוספת ריבית), כאשר חברת הביטוח משקיעה את מרבית העתודות באג"ח חץ ואת יתרת העתודות בהשקעות חופשיות בהתאם למגבלות הקבועות בהסדרים התחיקתיים. תכניות אלה נקראות "מבטיחות תשואה" או "לא משתתף"¹⁰.</p> <p>בעניין טיוטה לתיקון הוראות קודקס דיווחים לממונה בעניין אג"ח חץ ראה סעיף 2.4.12 לעיל.</p> <p>בפוליסות אלה לא הוגדרו דמי ניהול מהצבירה וחברת הביטוח נהנית מהפער שנוצר בין התחייבויותיה כלפי המבוטחים כפי שנקבעו בפוליסות הביטוח ובין הרווחים מההשקעותיה (הן מההשקעות החופשיות והן בהשקעות באג"ח חץ) ("המרווח" ו/או "המרווח הפיננסי").</p> <p>ביחס לפוליסות שנמכרו במהלך שנת 1991 ואילך - תכניות הביטוח המוצעות, אינן מבטיחות תשואה למבוטח וכן צומצמה בגין הנפקת אג"ח חץ לחברת הביטוח, אשר בשנת 1992 הופסקה לחלוטין¹¹.</p> <p>כספי החסכון מושקעים בהשקעות חופשיות (למעט הכספים המושקעים באג"ח חץ בפוליסות ששווקו בשנת 1991), ויתרת החסכון המצטבר תלויה בתוצאות שמניבות ההשקעות של המבטח ("תכנית משתף" או "משתפות ברווחים" או "תכניות תלויות תשואה" או "ביטוח תלוי תשואה").</p>	

¹⁰ הקבוצה פדתה במהלך השנים, בהתאם לאישור משרד האוצר, חלק מאג"ח המיועדות במטרה להשיג תשואות עודפות, והעתודות הושקעו בהשקעות חופשיות. הקבוצה איננה יכולה לרכוש מחדש אג"ח מיועדות בגין חלק מהנכסים שנפדו על ידה בהתאם למנגנון ההתחשבנות שנקבע מול משרד האוצר, כך שאחזקת אגרות חוב מיועדות תפחת על פני תקופת חיי הפוליסות מבטיחות התשואה עד שיעור של 50% מסך הנכסים העומדים כנגד ההתחייבויות בגין פוליסות מבטיחות תשואה, וכתוצאה מכך החשיפה של הקבוצה במסגרת ההשקעות החופשיות גדלה. להשפעה של ירידת הריבית על העתודות, ראה באור 36. ב.3. (5) בדוחות הכספיים.

¹¹ בגין התכניות שנמכרו עד אותו מועד, ממשיכה המדינה להנפיק אג"ח מיועדות בגין הכספים שעל-פי תנאי תכנית הביטוח ניתן להפקידם בפוליסות אלו לאחר השינוי.

¹² לקרנות הפנסיה הוותיקות ניתנים סבסוד ממשלתי נוסף בגין הפחתת שיעור האג"ח המיועדות ותנאיהן, וכן כרית ביטחון בגין שינויים אפשריים בעקום הריבית.

¹³ בקרנות הפנסיה החדשות ובקרן וותיקה, שיעור הריבית האפקטיבית המובטחת באג"ח המיועדות הינה כיום 4.86% (בנוסף להפרשי הצמדה) (יוער, כי בקרן הוותיקה קיימות סדרות אג"ח מיועדות שהונפקו בעבר בשיעור ריבית אפקטיבית של 5.57%). החל מחודש אוקטובר 2022 שיעור הריבית האפקטיבית הינו 5.15% (בנוסף להפרשי הצמדה).

¹⁴ נכון למועד הדוח, כ-27.5% מנכסי העמיתים הפעילים והמוקפאים מושקעים באג"ח מיועדות.

¹⁵ למעט הסדרים מיוחדים במספר קופות ספציפיות (אשר אינן בניהול הקבוצה).

6.3. מבנה הרווחיות בתחום

בביטוח חיים - הרווחיות המדווחת על ידי החברה בדוחותיה הכספיים, מושפעת, בין היתר, מכללי חשבונאות לעניין הכרה בהכנסות, דחיית הוצאות ושיטת שיערוך נכסים, וכן מהתפתחות ההפרשות האקטואריות כתוצאה מדרישות רגולטוריות ומשינויים בהנחות האקטואריות הנובעים, בין היתר, כתוצאה משינויים דמוגרפים המשפיעים על אריכות חיים, תמותה, תחלואה, שיעורי מימוש גמלה, שינויים בסביבת הריבית ועוד.

הרווחיות הבסיסית בביטוח חיים מושפעת מהמקורות העיקריים הבאים:

רווח ביטוחי: פער בין הפרמיה הנגבית עבור כיסוי הסיכון לבין עלות הסיכון (כפי שהיא באה לידי ביטוי בתשלומי תביעות, הוצאות בגין סילוק התביעות, לרבות תביעות תלויות ועתודות בגינן, וכן תשלומי גמלה או העברות הסיכון לביטוח משנה).

מרווח פיננסי ודמי ניהול: בפוליסות מבטיחות תשואה - המרווח בין התשואה המושגת בפועל לבין זו המובטחת למבוטח (ככל וישנו פער חיובי). בפוליסות משתתפות ברווחים - דמי ניהול מפרמיה ודמי ניהול מצבירה מפוליסות הכוללות חסכון, לרבות דמי ניהול קבועים ומשתנים (כשיעור מתשואה ריאלית מצטברת וחיובית בלבד מפוליסות תלויות תשואה ששווקו עד סוף שנת 2003).

הוצאות: הוצאות שיווק ותפעול.

רווחיות החברה ממכירת פוליסות ביטוח חיים מבוססת בעיקרה על התוצאה המצרפית של המרכיבים המתוארים לעיל לאורך חיי הפוליסה. לפיכך, למידת השימור של הפוליסות ("שימור התיק") חשיבות רבה לרמת הרווחיות של החברה לאורך זמן.

להכנסות/ הפסדים מההשקעות העומדות כנגד עתודות הביטוח השפעה מהותית על רווחי חברות הביטוח, זאת נוכח ההיקפים הגדולים של הנכסים והעתודות של הקבוצה המושקעים בשוק ההון. כמו כן, לשינויים בשוק ההון, בתשואות הגלומות ובהשקעות האחרות במשק, השפעה מהותית על רווחיות הקבוצה, לאור השפעתם על גובה דמי הניהול מצבירה ועל גובה המרווח הפיננסי הנזכר לעיל.

קרנות פנסיה - מקור ההכנסות של החברה המנהלת בקבוצה הינו דמי הניהול שהיא גובה (מדמי הגמולים ומן הצבירה), והרווחיות הינה הפער שבין דמי הניהול לבין הוצאות התפעול והשיווק בפועל. הביטוח הינו ביטוח הדדי ובסיכוני התביעות נושאים העמיתים ולא החברה המנהלת.

קופות גמל - מקור ההכנסות של החברה המנהלת הינו דמי הניהול שהיא גובה מהצבירה, והרווחיות הינה הפער שבין דמי הניהול לבין הוצאות התפעול והשיווק בפועל.

בקרנות הפנסיה וקופות הגמל, כל התשואה מההשקעות כספי העמיתים, בניכוי דמי הניהול מהצבירה, נזקפת לעמיתים, ועל כן השפעת תוצאות ההשקעות על רווחי החברה המנהלת של קרן הפנסיה ו/או קופת הגמל, מצטמצמת להשפעה עקיפה הנגזרת מההיקף הכולל של הצבירה בקרן הפנסיה ו/או בקופת הגמל ממנה נגזרים דמי הניהול לחברה המנהלת. בנוסף, לחברה המנהלת רווחים/הפסדים מההשקעות בגין תיק הנוסטרו.

6.4. מגמות ושינויים עיקריים בתחום

במהלך השנים האחרונות, חלו שינויים רבים בתחום החסכון ארוך הטווח, אשר השפיעו על המוצרים הפנסיוניים, על אופי פעילות ערוצי ההפצה ותמהיל המוצרים בתחום וכן על אופי התחרות והרווחיות בתחום. השינויים האמורים, נבעו, בין היתר, מהוראות רגולטוריות אשר הביאו להגברת התחרות בתחום, וביניהן ניתן למנות את ההוראות העיקריות הבאות: (1) הוראות רגולטוריות שהביאו לביטול האפשרות לשווק פוליסות ביטוח חיים חדשות הכוללות מקדם קצבה מובטח; (2) הוראות לכניסת קרנות פנסיה ברירת מחדל וביטול הסכמי ברירת מחדל, אשר להבנת החברה, הביאו להגברת התחרות בתחום הפנסיה; (3) הוראות בעניין איחוד חשבונות לא פעילים של עמית לחשבוננו הפעיל, ומתן אפשרות לעמית לניוד חשבונות; (4) הגבלת העלות המצטברת של כלל הכיסויים הביטוחיים שיירכשו במסגרת קופת הביטוח ל-35% מסך ההפקדות למרכיב התגמולים, אשר עשויה להשפיע על כיסוי ריסק מוות בפוליסות קיימות וכן על שיעור הכיסוי בביטוח אובדן כושר עבודה הנרכש מתוך תגמולי עובד ומעסיק.

כמו כן, הרגולטור נקט בפעולות לעידוד כניסת מתחרים לחברות המנהלות הגדולות ולמנהלי ההסדרים בתחום מתן שרותי התפעול וגילה מעורבות גוברת באישור תכניות ותעריפים. שינויים רגולטוריים נוספים בתחום, נבעו מהוראות שונות ביחס לסוכנים ולבעלי רישיון, המקדמות תחרות בין הסוכנים, כגון הגבלת יכולת הסוכנים וסוכנויות ההסדר לעסוק בשיווק ובתפעול בו זמנית, איסור על קיום זיקה בין העמלה המשולמת לסוכן לבין דמי הניהול וכן הארכת תקופת החזר עמלת ההיקף במוצרי הריסק במקרה של ביטול פוליסה.

השינויים הרגולטוריים העיקריים שפורסמו ונכנסו בחלקם לתוקף בתקופת הדוח הינם: (1) הוראות להחלפה הדרגתית של מנגנון הנפקת איגרות החוב המיועדות בקרנות הפנסיה ב"מנגנון הבטחת תשואה" (לרבות שינויים כאמור בסעיף 6.4.4 להלן); (2) הוראות לעניין הפחתת שיעור דמי הניהול המרביים שייגבו ממקבלי קצבאות ומשאריהם בקרנות הפנסיה וכן ממבוטחים ומהמוטבים בפוליסות ביטוח שהוצאו לפי קופות ביטוח (כמפורט בסעיף 6.4.5 להלן); (3) עדכון תקנות הוצאות הישירות לעניין

חייב נכסי הקופה בגין הוצאות בביצוע השקעות (כמפורט בסעיף 6.4.2 להלן); (4) עדכון חוזר מסלולי השקעה ורשימת מסלולי ההשקעה אותם יוכלו הגופים המוסדיים להקים (כמפורט בסעיף 6.4.3 להלן).

כתוצאה מכלל השינויים האמורים לעיל, בתקופה המדווחת, נמשכה מגמת התחרות והשפיעה על התחום במספר גזרות, כדוגמת: המשך צמיחת הפעילות במוצרי הפנסיה המשך מגמת השחיקה בתעריפים ובדמי הניהול המתקבלים בקשר עם מוצרי התחום וגידול ניכר בהעברות הכספים נטו לגופים מוסדיים אחרים בביטוח חיים, לפירוט ראה סעיף 6.7 להלן.

הירידה ברווחיות המתוארת לעיל, עלולה להימשך בעתיד, בין היתר, לאור הערכת החברה כי כתוצאה מהשינויים הרגולטוריים מהשנים האחרונות כמפורט לעיל וכפי שיפורט להלן, תימשך הדומיננטיות במכירות הפנסיה בשנים הקרובות לצד שחיקה בדמי הניהול.

יצוין, כי אף הוראות חוזר הסולבנסי משפיעות, בין היתר, על עלות ההון של מוצרי התחום הנמכרים, וכפועל יוצא על רווחיותם ואופן תמחורם.

הערכות החברה בנוגע להשלכות השינויים הרגולטוריים בתחום החסכון לטווח ארוך, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרת בחוק ניירות ערך, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח האסדרות הרגולטוריות הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה, בדבר דרכי פעולה שבהן יבחרו הגופים הפועלים בשוק ו/או בדבר נוסחם הסופי של השינויים הרגולטוריים אשר טרם נכנסו לתוקפם הסופי והמחייב. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, אם, בין היתר, ישתנו ההוראות או יעודכנו או ייושמו באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום וכן בהתאם לדרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, הגופים המוסדיים, הסוכנים והמפיצים, אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

התפתחויות עיקריות בסביבה העסקית של התחום ובכלל זה שינויים מהותיים בהסדרים תחיקתיים:

6.4.1. עדכון הנחות ופרמטרים אקטואריים הנוגעים לחישוב העתודות

בשנים האחרונות נצפו תופעות שהשפיעו על הנחות אקטואריות מרכזיות המשמשות בסיס לחישוב העתודות, בכללן: עלייה בתוחלת החיים, עלייה בשיעורי מימוש גמלה, מעבר למסלולי השקעה מותאמי גיל, ירידה מתמשכת בשיעורי הריבית תוך שינוי מגמה בתקופת הדוח, תנודות בשיעורי התשואה המוערכת בתיק הנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות הביטוחיות ושינויים בהסדרי המיסוי שנועדו להביא למשיכת החסכון הסוציאלי בדרך של גמלה. כל אלו הביאו לשינויים בהתחייבויות לתשלומי הגמלה.

בשנת 2022 החברה הקטינה את העתודה המשלימה לגמלאות כתוצאה מהשפעת עליית הריבית בקיזוז השפעת חוזר לוחות התמותה כמפורט בסעיפים 2.4.1 ו-2.4.4(א) לעיל.

לפירוט, ראה סעיף 2.6 בדוח הדירקטוריון של החברה ובאור 36.ב.3.ב. בדוחות הכספיים.

לעניין רגישות החברה לשינויים של עקום הריבית ראה באור 36.א.1. בדוחות הכספיים, ולעניין רגישות לשינויים בפרמטרים ביטוחיים אחרים, ראה באור 36.ב.3.ב. בדוחות הכספיים.

6.4.2. הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות

בחודש מרס 2022 פורסם תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשפ"ב-2022 ("תקנות הוצאות"). במסגרת התיקון האמור הוארכה הוראת השעה, אשר קבעה הוראות לגבי הוצאות שתכללנה בהוצאות הישירות בגין השקעות שונות בניהול חיצוני וכן לגבי התקרה להוצאות ישירות שאותן ניתן לגבות מנכסי המשקיע המוסדי בשל השקעות שפורטו בהוראת השעה¹⁶ ("הוראת השעה"). התיקון היה בתוקף מיום 7 ביולי 2021 (הוא מועד פקיעת תוקפה של הוראת השעה הקודמת בעניין) ועד ליום 31 בדצמבר 2022.

בעקבות המלצות הועדה לבחינת הוצאות ישירות אותן רשאי גוף מוסדי להשית על החוסכים בשל ביצוע עסקאות בנכסי קופת גמל (לפירוט, בדבר המלצות הועדה, ראה סעיף 6.4.4 בדוח התקופתי בשנת 2021) פורסם ביום 30 באוקטובר 2022 תיקון נוסף לתקנות הוצאות ("התיקון") אשר נכנס לתוקפו ביום 1 בינואר 2023. בתיקון נקבע כי משקיע מוסדי יחליט לגבי כל מסלול או קופת גמל שבניהולו את השיעור המקסימלי של הוצאות ישירות בגין עמלת ניהול חיצוני (כהגדרתה בתיקון) ("מגבלת השיעור המקסימלי"), וזאת חלף קביעת מגבלת השיעור המקסימלי בהוראות הדין

¹⁶ במסגרת הוראת השעה נקבע, בין היתר, כי ניתן יהיה לגבות מנכסי המשקיע המוסדי הוצאות בגין השקעות בקרנות השקעה, בקרנות חוץ, בתעודות סל ובקרנות מחקות (להלן ביחד: "עמלות ניהול חיצוני"), בתנאים שנקבעו בהוראת השעה, וכי סך כל הוצאות הישירות בגין השקעה בניירות ערך לא סחירים, מתן הלוואות ועמלות ניהול חיצוני, למעט חריגים שנקבעו בהוראת השעה, לא יעלו על 0.25% מסך השווי המוערך של נכסי המשקיע המוסדי.

בהתאם למצב שהיה קיים ערב כניסת התיקון לתוקף¹⁷. מגבלת השיעור המקסימלי ביחס לכל שנה קלנדארית תיקבע מראש, תפורסם לפני תחילתה ולא ניתן יהיה לשנותה במהלך השנה.

בהתאם להוראות התיקון, מגבלת השיעור המקסימלי לא תחול על שאר סוגי ההוצאות הישירות, בין אם נובעות מהשקעות ישירות סחירות, ובין אם נובעות מהשקעות ישירות שאינן סחירות, וכן על הוצאה שהיא "דמי ניהול משתנים", דהיינו עמלה הנגזרת מתשואת הנכסים עבורם היא נגבית (כגון "דמי הצלחה"). בנוסף, חישוב מגבלת השיעור המקסימלי יבוצע מתוך סך כל נכסי מסלול ההשקעה (לרבות הנכסים הכלולים באפיק מובטח תשואה), אולם לצורך חישוב הניצול בפועל של ההוצאות הישירות מסוג עמלת ניהול חיצוני לא יובאו בחשבון ההוצאות שייגבו לצורך השקעות המוקצות לאפיק מובטח תשואה.

כן נקבע בתיקון כי מסלולים מהסוגים שנקבעו בתיקון, אשר יוקמו לאחר יום 1 בינואר 2023, יהיו כפופים להוראות ספציפיות בנוגע לגביית הוצאות ישירות. המסלולים האמורים כוללים שני מסלולים מתמחים (מסלול ההשקעה בנכסים סחירים ומסלול השקעה במכשירים עוקבי מדד¹⁸), שסוגי ההוצאות הישירות הניתנים לגבייה במסגרתם יהיו מצומצמים, וכן מסלול בגינו ייגבו דמי ניהול משתנים, ואשר בו לא תתאפשר גביית הוצאות ישירות מכל סוג שהוא (למעט הוצאות בגין מיסים החלים על משקיע מוסדי, נכסיו, הכנסותיו ועסקאות הנעשות בנכסיו).

בתיקון נקבע כי על הגוף המוסדי לפרסם לעמית מדי שנה את העלות הכוללת הצפויה שבה יישא באותה שנה בשל דמי ניהול והוצאות ישירות, לרבות עמלת ניהול חיצוני, ככל שתגבה באותו המסלול ("עלות השנתית הצפויה").

בחודש נובמבר 2022 פרסמה הרשות טיוטת חוזר לעניין אופן הצגת העלות השנתית הצפויה לעמית או למבוטח על ידי הגופים המוסדיים. בחודש מרץ 2023 פורסמה טיוטה שנייה באותו הנושא.

פרסום מגבלת השיעור המקסימלי והעלות השנתית הצפויה יאפשרו למבוטחים ולעמיתים להשוות את ההוצאות שגובה כל חברה מנהלת ויתכן ויגביר את התחרות לגבי שיעור דמי הניהול שגובות החברות המנהלות. להערכת החברה, לתיקון התקנות לא צפויות להיות השלכות מהותיות על פעילותה.

המידע הכלול בסעיף 6.4.2 לעיל, ביחס להערכות החברה בנוגע לתיקון לתקנות ההוצאות, לרבות ההשלכות הצפויות של התיקון, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח ההסדרים הרגולטוריים הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינן בשליטתה של החברה. לאור האמור, עשויות הערכותיה של החברה שלא להתממש או להתממש באופן שונה, ואף מהותית, מהצפוי לעיל.

6.4.3. חוזר גופים מוסדיים 2022-9-28 - מסלולי השקעה בקופות גמל - תיקון

בחודשים ספטמבר ודצמבר 2022 פורסמו תיקונים לחוזר ניהול מסלולי השקעה ותיקון לרשימת מסלולי השקעה (להלן ביחד: "התיקון לחוזר" ו"תיקון רשימת המסלולים", בהתאמה). מטרת התיקונים הינה לעדכן ולהרחיב את מגוון מסלולי ההשקעה המתמחים שגוף מוסדי רשאי לנהל, תוך יישום של המלצות הועדה לבחינת הוצאות ישירות אותן רשאי גוף מוסדי להשית על החוסכים בשל ביצוע עסקאות בנכסי קופת גמל בהתאם להמלצות הועדה המייעצת בנושא הוצאות ישירות, לפירוט בדבר המלצות הועדה ראה סעיף 6.4.4 בדוח התקופתי בשנת 2021.

בתיקונים נכללו מסלולים מתמחים אשר סווגו לחמישה אשכולות בהתאם למאפייני ההשקעה (ניהול אקטיבי, התמחות בנכסים סחירים ומסלולים עוקבי מדד); מנגנון דמי הניהול (קבועים או משתנים התלויים בתשואת המסלול); וסוג ההוצאות הישירות בשל ביצוע השקעות שניתן יהיה לגבות בהם (ראה סעיף 6.4.2 לעיל).

כמו כן נקבע בתיקון לחוזר כי החל מיום 1 בינואר 2023 חלה על הגוף המוסדי חובה לנהל לכל הפחות "מסלול משולב סחיר", מתוך אשכול המסלולים המתמחים באפיקי השקעה סחירים, ו"מסלול עוקב מדדים - גמיש" מתוך אשכול המסלולים עוקבי מדדים. על הגוף המוסדי להתאים את מסלולי ההשקעה הקיימים בקופות גמל ובפוליסות ביטוח שאינן קופות ביטוח בהתאם להוראות החוזר עד ליום 1 בינואר 2024 (למעט החובה לנהל "מסלול השקעה משולב סחיר" ו"מסלול השקעה עוקב מדדים-גמיש" והאפשרות להקים מסלול השקעה קיימות ומסלול השקעה סביבתי אשר הוראות התיקונים לגביהם נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2023).

החברה פועלת ליישום הוראות החוזר, כאשר להערכתה, להוראות החוזר לא תהיה השפעה מהותית על תוצאות החברה. בנוסף החוזר האמור יאפשר לחברה להרחיב את מסלולי ההשקעות המנוהלים על ידה לטובת לקוחותיה.

¹⁷ עד ליום 31 בדצמבר 2022, מגבלת השיעור המקסימלי להוצאות הישירות, בגין השקעות שפורטו בהוראת השעה, עמדה על 0.25% מסך השווי המשוערך של נכסי המשקיע המוסדי.

¹⁸ לעניין החובה להקים מסלולי מתמחים אלו, בהתאם לתיקון לחוזר מסלולי השקעה בקופות גמל, ראה סעיף 6.4.3 להלן.

הערכות החברה האמורות לעיל בהקשר להשלכות האפשריות של התיקון לחוזר כאמור לעיל, הינן בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, ועשויות להיות מושפעות משלל גורמים וביניהם דרכי הפעולה של הגורמים הרלוונטיים. לאור האמור, עשויות הערכותיה של החברה שלא להתממש או להתממש באופן שונה, מהצפוי לעיל.

6.4.4 ביטול המנגנון של הנפקת אגרות חוב מיועדות לקרנות הפנסיה והחלפתו במנגנון הבטחת תשואה

בהמשך לאמור בסעיף 6.4.3 בפרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי לשנת 2021, בחודש נובמבר 2021 חוקק חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2021 ו-2022), התשפ"ב-2021 (להלן: "חוק ההתייעלות הכלכלית"). במסגרת החוק האמור, נקבע בין היתר כי מנגנון איגרות החוב המיועדות לקרנות הפנסיה החדשות ולקרנות הפנסיה הוותיקות ("האג"ח המיועדות") יוחלף במנגנון חדש של הבטחה להשלמת תשואה, כך ש- 30% מנכסי קרנות הפנסיה, אשר עד לחקיקת חוק ההתייעלות הכלכלית הושקעו באיגרות חוב מיועדות, יושקעו בהתאם למדיניות ההשקעה של מסלול השקעה בקרן בהתאם למנגנון שנקבע בחוק, וייחנה מזכאות להבטחת תשואה שנתית של 5.15% (צמודה למדד), חלף ריבית שנתית אפקטיבית של 4.86% ("מנגנון השלמת תשואה"). בהתאם לחוק ההתייעלות הכלכלית, ביום 1 באוקטובר 2022, הופסקה הנפקת האג"ח המיועדות, תוך התחייבויות שהאג"ח הקיימות יוחלפו בהדרגה ב-15 השנים הקרובות.

לצורך הטמעתו ויישומו של חוק ההתייעלות הכלכלית בהקשר של ביטול מנגנון האג"ח המיועדות כאמור לעיל, בחודש מאי 2022 פורסמו תיקונים לתקנות ההשקעה אשר נכנסו לתוקפם ביום 1 באוקטובר 2022. התיקונים כללו, בין היתר, הוראה לפיה לצורך חישוב מגבלות השקעה המחושבות מתוך סך נכסי המשקיע המוסדי (כגון, מגבלת 5% מהשווי המשוער של נכסי המשקיע המוסדי להשקעה בתאגיד בודד או מגבלת 10% מהשווי המשוער של נכסי המשקיע המוסדי להשקעה בקבוצת תאגידיים בהתאם לתקנות ההשקעה), לא יובאו בחשבון נכסים הנכללים במסגרת אפיק השקעה מובטח תשואה בסך הנכסים המותר להחזקה מתוך סך נכסי המשקיע המוסדי. דהיינו, נכסים אלו ישמשו לצורך קביעת סך נכסי המשקיע המוסדי ב"מכנה" של חישוב המגבלה, אך לא יספרו במסגרת סך ההשקעות באותו הנכס ב"מונה" של חישוב המגבלה. בדברי ההסבר לטיטת התיקון האמור לתקנות ההשקעה הובהר, למען הסר ספק, כי המגבלות החלות על קבוצת משקיעים בעניין מגבלה על שיעור החזקה מתוך נכס מסוים, ולא מתוך סך נכסי המשקיע המוסדי (כגון, מגבלת החזקה של עד 20% מאמצעי שליטה בתאגיד או מגבלת החזקה של 25% מסדרת אגרות חוב סחירות כמפורט בתקנות ההשקעה), יביאו בחשבון את נכסי אפיק מובטח התשואה.

6.4.5 דמי ניהול מרביים למקבלי קצבאות

בחודש ינואר 2022 פורסם תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012 ("התיקון"), אשר מפחית את השיעור המרבי של דמי הניהול שניתן לגבות ממקבלי קצבה.

בהתאם לתיקון, השיעור המרבי של דמי הניהול יעמוד על 0.3% בשנה, כמפורט להלן: (א) בקרן פנסיה חדשה - השיעור המרבי יחול לגבי מקבלי קצבת זקנה שיחלו לקבל קצבה ביום 1 בפברואר 2022 או לאחריו; (ב) בפוליסות ביטוח שהוצאו לפי קופות ביטוח - השיעור המרבי יחול לגבי פוליסות ביטוח כאמור שהוצאו מיום 1 בפברואר 2022. השיעור המרבי האמור יחול הן לגבי מי שמשולמת לו קצבת זקנה והן לגבי מוטב שמשולמת לו קצבה בשל מותו של מקבל קצבת הזקנה כאמור.

תיקון זה מקטין את הכנסות ורווחיות החברה ומגדל מקפת בגין מבוסחים שבחרו לממש את יתרת הצבירה בדרך של קבלת קצבת זקנה.

הערכות החברה בנוגע להשלכות השינויים הנובעים מהתיקון האמור, לרבות בכל הנוגע לפגיעה בהכנסות וברווחיות החברה ומגדל מקפת, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה ומגדל מקפת נכון למועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה ומגדל מקפת, לרבות בדבר דרכי פעולה שבהן יבחרו הגופים הפועלים בשוק. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, לרבות ובהתחשב בדרכי הפעולה של גורמים נוספים הפועלים בשוק.

6.4.6 התכנית הכלכלית של הממשלה לשנים 2023 ו-2024

כאמור בסעיף 2.4.4(ג) לעיל, ביום 24 בפברואר 2023 התקבלו החלטות הממשלה לעניין התכנית הכלכלית, אשר כוללות, בין היתר, תיקונים מוצעים בתחומי החסכון ארוך הטווח לעניין תשלום עמלות זהות בעבור כל קבוצת מוצרים תחליפיים; שיקוף תגמול עבור סוכן הביטוח בפני הלקוח; וכן התקשרות בהסכם הפצה עם יועץ פנסיוני. לפירוט, ראה סעיף 15.3.8 להלן.

כמו כן, במסגרת החלטות הממשלה כאמור, הוחלט להורות לשר האוצר (מכח סמכותו לפי חוק קופות הגמל) להתקין תקנות, כך שלא תבוצענה הפקדות לתכנית ביטוח ("ביטוח מנהלים"), אלא מחלק השכר שעולה על התקרה החודשית של השכר המובטח כהגדרת מונח זה בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 (כלומר, פעמיים השכר הממוצע במשק). לפי הערכת החברה, לא צפויה השפעה מהותית לתיקון מוצע זה, לו ייושם במתכונת המפורטת בהחלטת הממשלה וזאת בין היתר בהתחשב בהיקפי המכירות החדשות במוצר זה.

מאחר שמדובר בהחלטות ממשלה לעניין תיקוני חקיקה (לרבות תיקוני חקיקת משנה), אשר טרם התקבלו ו/או אושרו ו/או טרם נקבע אופן יישומן בפועל, אין ביכולתה של החברה להעריך בשלב זה את מידת המהותיות וההשפעה של התיקונים האמורים, אם וככל שיאושרו ויישמו בפועל, על החברה ופעילותה.

6.5. תיאור המוצרים/ הכיסויים הביטוחיים העיקריים

6.5.1. ביטוח חיים

תכניות ביטוח חיים נחלקות לשני סוגים עיקריים: פוליסות הכוללות מרכיבי סיכון בלבד ופוליסות עם מרכיב חסכון אשר יכולות לשלב כיסוי ביטוחי.

(א) פוליסות עם מרכיב סיכון בלבד

ביטוחים אלה אינם כוללים מרכיב חסכון ואינם צוברים ערכי פדיון. ביטוחים אלה מוצעים הן כביטוחי פרט והן במסגרת הסכמים לביטוח קבוצתי.

השוני בין פוליסת ביטוח קבוצתי לבין פוליסת ביטוח פרט בא לידי ביטוי במאפיינים העיקריים הבאים הקיימים בפוליסת ביטוח קבוצתי:

בעל הפוליסה - יכול להיות מעסיק/תאגיד. סכומי הביטוח מוגדרים מראש עבור מבטחי הקבוצה ונקבעים על-פי קריטריונים שונים כגון מצב משפחתי וכו'. התעריף מחושב, בין היתר, לפי הגיל האקטוארי של הקבוצה ותחומי עיסוקה. תוקף הסכם הביטוח הוא לתקופה קצרה אשר נקבעת מראש בין בעל הפוליסה וחברת הביטוח, וגביית הפרמיות בדרך כלל מבוצעת בתשלום מרוכז עבור מבטחי הקבוצה. עם עזיבת המבוטח את הקבוצה, קיימת חובה לאפשר למבוטח אשר רכש ביטוח חיים בסכום הנקוב בתקנות או למעלה ממנו, להמשיך את הביטוח במסגרת פוליסה פרטית.

(ב) פוליסות לחסכון אשר יכולות לשלב כיסוי ביטוחי

פוליסות אלו נחלקות לשני סוגים עיקריים - אלה המוכרות כקופת גמל ומיועדות לחסכון פנסיוני (מיועדות לעובדים שכירים ועצמאיים ומוגדרות בהסדר התחיקתי כקופת ביטוח), ופוליסות שאינן מוכרות כקופת גמל, ומיועדות לחסכון פרטי (תכניות פרט). ההבדל המשמעותי ביעוד הפוליסות לחסכון כקופת גמל, בא לידי ביטוי בעיקר בהטבות המס הניתנות לחוסכים בתכניות אלה הקבועות בהסדר התחיקתי, ובצידן כללי משיכה המגבילים את פדיון הכספים כקצבה בלבד, לגיל פרישה בלבד ובתנאים המוגדרים בהסדרים התחיקתיים. לעומת זאת הצבירה בפוליסות אשר אינן מוכרות כקופת גמל נזילה וניתנת למשיכה בכל עת.

אופי הפוליסות הכוללות חסכון השתנה במהלך השנים עקב הסדרות רגולטוריות שהממונה יזם מעת לעת.

להלן פירוט הכיסיים הביטוחיים/התכניות העיקריות המשוקות כיום, הכוללות מרכיב סיכון בלבד:

סוג תכנית	מהות הכיסוי
ביטוח ריסק טהור	ביטוח חיים למקרה מוות ללא מרכיב חסכון. ביטוח זה מבטיח למוטבים סכום ביטוח קבוע מראש כאשר המבוטח נפטר במהלך תקופת הביטוח. סכום הביטוח יכול להיות סכום חד פעמי או תשלום חודשי לתקופה הנקבעת מראש, בהתאם לתכנית הביטוח הרלבנטית. הביטוח הינו תמורת תשלום פרמיה צמודה למדד ומשתנה אחת לשנה. ניתן לצרף לביטוח הרחבות או נספחים נוספים, כגון מוות מתאונה, נכות מתאונה, פיצוי באבדן כושר עבודה וכו'. כיסוי זה מוצע אף בתכנית "ביטוח משכנתא" באופן בו סכום הביטוח יורד במהלך התקופה והוא מוצע לאוכלוסייה הנוטלת הלוואת דיור.

ביטוח אובדן כושר עבודה	<p>כיסוי המבטיח פיצוי חודשי בשיעור שלא יעלה על 75% מהשכר במקרה של אובדן כושר עבודה ושחרור מתשלום פרמיה. הכיסוי משווק בתוכניות שונות המתייחסות להגדרות שונות של מצב כושר עבודה, כגון אבדן היכולת לעסוק בעיסוק סביר אחר או אובדן היכולת לעסוק במקצוע/עיסוק ספציפי. הפיצוי משולם כל עוד המבוטח במצב של אי כושר עבודה או עד תום תקופת הביטוח. למעסיק ולעצמאי הוקנו הטבות מס בגין הפקדות לכיסוי זה במגבלות מסוימות.</p> <p>התכנית מאפשרת רכישה מודולארית של הרחבות לכיסוי המשווק, כגון קיצור תקופת המתנה, הגדרה עיסוקית, ביטול קיזוז הפיצוי מגורם ממשלתי וכו'. פרטים על ההרחבות המשוקות ניתן לראות באתר החברה.</p>
-------------------------------	---

להלן פירוט תכניות הביטוח העיקריות המשוקות כיום, בהן ניתן לשלב חסכון עם כיסוי ביטוחי למקרה מוות או אובדן כושר עבודה ו/או חסכון בלבד:

סוג תכנית	מהות הכיסוי
סדרת "מגדל לקצבה" "מגדל לפרט" ו"קשת"	<p>תכניות הביטוח מסדרת "מגדל לקצבה", "מגדל לפרט" ו"קשת" שמשווקת החברה מתחלקות בין תכניות ביטוח המוכרות כקופת גמל וכאלה שאינן מוכרות כקופת גמל. בכל התוכניות קיימת הפרדה בין מרכיב החסכון למרכיב ה"ריסק" ומרכיב ההוצאות (דמי ניהול). התוכניות המוכרות כקופת גמל מיועדות למטרת קצבה בלבד וניתן לרכוש בהן רק כיסיים למקרי מוות ואובדן כושר עבודה. בתכניות ביטוח אלה מוצע מגוון מסלולי השקעה לבחירת המבוטח. תכניות אלו הינן המשך לסדרת הפוליסות ששווקו החל מ-2004 כמפורט להלן (סדרת ה"מגדלור") (שהותאמו מפעם לפעם להסדרים התחיקתיים). התכניות הותאמו לרפורמה במקדמי הקצבה ולרפורמה בדמי הניהול שנכנסו לתוקף החל מינואר 2013.</p> <p>החל מחודש ינואר 2016 הותאמו מסלולי השקעה בפוליסות אלו אשר מוכרות כקופת ביטוח להוראות חוזר מסלולי השקעה בקופת גמל אשר פורסם בשנת 2015, והן כוללות כיום מודל השקעות מנוהל תלוי גיל. החל מחודש פברואר 2019, החברה חדלה מלשווק ביטוחי ריסק למקרה מוות במסגרת התכניות המזכרות לעיל.</p> <p>על אף האמור, במרץ 2023, לאור אי התנגדות הממונה, החלה החברה לשווק שוב ביטוחי ריסק למקרה מוות במסגרת ביטוחי מנהלים.</p>
סדרת פוליסות "חיים חדשים"	<p>במסגרת סדרת פוליסות "חיים חדשים", משווקות תכניות ביטוח לתשלום של קצבה מיידית, צמודת מדד, החל מגיל 60. כמו כן, החברה עורכת פוליסות יעדיות למעסיקים המבקשים לשלם לעובדיהם תשלומים בתקופת פרישה מוקדמת, טרם קבלת הקצבה.</p>

תכניות ששווקו בעבר	
<p>פוליסות ששווקו בשנים 2004-2016. הפוליסות כוללות הפרדה בין מרכיבי החסכון, הריסק ודמי הניהול. כמו כן, תכניות הביטוח המשולבות בחסכון, מתחלקות בין תכניות ביטוח המוכרות כקופת גמל ובין תכניות ביטוח שאינן מוכרות כקופת גמל. בפוליסות אלה ניתנת אפשרות למבוטח לבחור בין מספר מסלולי השקעה. חלק מתכניות הביטוח ששווקו, הבטיחו בהתאם לתנאים שנקבעו בתכניות הביטוח הרלבנטיות, ריבית מובטחת או מינימום תשואה.</p>	<p>פוליסות מסוג "מגדלור"</p>
<p>פוליסה זו הייתה פוליסת ביטוחי החיים העיקרית שנמכרה בענף בשנים 1989-2003. מטרת הפוליסה הייתה, בין היתר, לתת מענה למעסיקים אשר הפקידו את תשלומי הביטוח הפנסיוני בצמוד לשכר (להבדיל מהצמדה למדד). המאפיינים העיקריים של תכנית זו הינם כדלהלן:</p> <p>(א) חלוקת הפרמיה לשני מרכיבים: הפניית אחוז מסוים מהפרמיה לחסכון והפניית יתרת הפרמיה המיועדת לרכישת ביטוח לסיכון מקרה מוות ולהוצאות תפעול ושיווק. חלוקת הפרמיה בין המרכיבים נקבעה על-ידי המבוטח; (ב) מרכיב הכיסוי הביטוחי מחושב בכל חודש מחדש, בהתאם לפרמיה המועברת ולגילו של המבוטח באותו החודש, והחסכון נצבר בנפרד. צבירת החסכון מיועדת על פי רוב לתשלום גמלה. החל מחודש אוקטובר 2001, אפשרה הקבוצה במסגרת תכנית זו לבחור בין מספר מסלולי השקעה.</p>	<p>פוליסות מסוג "עדיף" (בקבוצה, השם המסחרי של פוליסות אלה "יותר")</p>
<p>הפוליסות כוללות ביטוח מעורב הכולל שני מרכיבים, חסכון וסיכון, אשר מוגדרים בסכום קבוע מראש בהתאם לגיל המבוטח ותנאי החיתום שנקבעו בעת ההצטרפות לביטוח. עלות כיסוי החסכון והסיכון מעורבת. סכום הביטוח משולם בתום התקופה הנקובה בפוליסה כחסכון מצטבר או במקרה מוות שארע לפני תום תקופת הביטוח. הביטוח המעורב שנמכר עד תחילת שנות ה-90 היה בדרך כלל צמוד למדד, הן סכום הביטוח והן הפרמיות. בפוליסות אלה מאחר והפרמיה הינה צמודה למדד, ככל שחלה עליית שכר מעבר למדד, לא ניתן להפקיד סכומים נוספים ששיקפו את עליית השכר. ביטוח גמלה הינו ביטוח בפוליסה מסוג מסורתי שרוב הפרמיה שלה מיועדת לתשלום גמלה במועד הפרישה.</p>	<p>פוליסות קלאסיות (מסורתיות) (בעיקר מעורב, גמלה וחסכון טהור)</p>
<p>ביטוח חיים למקרה מוות ללא מרכיב חסכון (כמתואר לעיל), תמורת תשלום פרמיה קבועה צמודה למדד או פרמיה משתנה אחת לחמש שנים.</p>	<p>ביטוח ריסק טהור (שאינו בפרמיה משתנה אחת לשנה)</p>
<p>ביטוח המבטיח תשלום פיצוי חד פעמי במקרה שהנכות נגרמה כתוצאה מתאונה.</p>	<p>ביטוח נכות מתאונה</p>

לפירוט בדבר התוצאות בהתאם לסוגי הפוליסות, ראה באור 18 בדוחות הכספיים.

6.5.2 מוצרי פנסיה

קרנות הפנסיה המנוהלות על-ידי מגדל מקפת הינן:

קרן פנסיה ותיקה

לקבוצה קרן פנסיה ותיקה, יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים, המנוהלת על-ידי מגדל מקפת. קרן זו הינה קרן פנסיה ותיקה המבוססת על מנגנון איזון אקטוארי אישי. הקרן נסגרה למצטרפים חדשים בעקבות ההסדרה הרגולטורית בקרנות הפנסיה בשנת 1995.

קרן פנסיה חדשה

מגדל מקפת אישית - הינה קרן פנסיה המיועדת להפקדות שוטפות של עמיתים שכירים ועצמאיים עד לגובה התקרה המותרת להפקדות. הקרן מציעה מגוון מסלולי פנסיה הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ולמקרי פטירה וכן מסלולי השקעה שונים. חלק החסכון בקרן משולם כפנסייט זקנה החל בגיל הפרישה. קרן זו זכאית לאג"ח מיועדות. בעקבות הרפורמה שנקבעה במסגרת מדיניות הממשלה לשנות התקציב 2021 ו-2022 חל לגבי קרן זו, החל מחדש אוקטובר 2022, מנגנון של "הבטחת תשואה", אשר מחליף באופן הדרגתי את מנגנון האג"ח המיועדות.

מגדל מקפת משלימה - הינה קרן פנסיה כללית המיועדת להפקדות שוטפות, לרבות הפקדות בסכומים העולים על תקרת ההפקדות המותרת לקרן פנסיה אישית, וכן ניתן להפקיד במסגרתה הפקדות חד פעמיות. החל מחדש ינואר 2008, בנוסף למסלול החסכון לפנסייט זקנה החל מגיל 60, מציעה קרן זו מגוון של מסלולי פנסיה הכוללים כיסויים ביטוחיים למקרי נכות ולמקרי פטירה, והחל מהמועד האמור היא פועלת כקרן פנסיה מקיפה. קרן זו אינה זכאית לאג"ח מיועדות ולא יחול לגביה מנגנון "הבטחת תשואה".

6.5.3

מוצרי גמל

מגדל מקפת הינה החברה המנהלת של קופות הגמל בקבוצה. קופות הגמל המנוהלות על-ידי הקבוצה הינן:

סוג הקופה	מהות
קרן השתלמות	הקופה מיועדת לשכירים ולעצמאיים. היא מאפשרת לעמית לצבור כספים לצורכי השתלמות וליהנות מהטבות מס. הכספים המצטברים בקרן ניתנים למשיכה לצורכי השתלמות החל מתום שלוש שנות חברות בקרן. לאחר שש שנות חברות בקרן ניתן למשוך את הכספים לכל מטרה.
קופת גמל לחסכון	הקופה מיועדת לשכירים ולעצמאיים. ההפקדות בקופה הן על בסיס חודשי לשכירים. עצמאים יכולים להפקיד את הכספים אחת לתקופה.
קופת גמל להשקעה	קופה אשר ניתן להפקיד בה סכום מצטבר (בכל קופות הגמל להשקעה של אותו עמית) של עד כ-76 אלף ש"ח בשנה (נכון לשנת 2023), וכן ניתן למשוך את הכספים בכל עת. בעת משיכה הונית ימוסו הכספים במס מרווחים ריאליים בשיעור של 25% ובעת משיכת הכספים בדרך של קצבה יהיו פטורים הכספים ממס על הרווחים.
קופת גמל להשקעה לחסכון ארוך טווח לכל ילד	הקופה מיועדת לעמיתים שהינם ילדים אשר ההורה זכאי בגינם לקצבת ילדים של הביטוח הלאומי. הפקדות לקופה מבוצעות באמצעות הביטוח הלאומי ומתקציבו. ההורה רשאי לבצע הגדלת הפקדות לילד כאשר סכום ההגדלה מנוכה מקצבת הילדים.
קופת גמל לדמי מחלה	מאפשרת למעסיק לצבור כספים בקופה עבור תשלום בעד ימי מחלה.
קופת גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית	הקופה מיועדת לניהול הסכומים שינוכו על-ידי מעסיק שהוגדר בחוק התכנית להבראת כלכלת ישראל (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנות הכספים 2003 ו-2004) התשס"ג-2003, ממשכורתו של עובד המועסק על-ידי אותו מעסיק. הכוונה לאותם מעסיקים שלגביהם חל הסדר פנסיה תקציבית. שיעור הניכוי החל משנת 2005 הינו 2% ממשכורתו של העובד.
קופת גמל מרכזית לפיצויים	קופה זו סגורה להפקדות חדשות החל מינואר 2011. הקופה מיועדת למעסיק המבקש לצבור כספים להבטחת פיצויי פיטורין לעובדיו. העמית הינו המעסיק וצבירת הכספים היא במרוכז על שם המעסיק עבור עובדיו.

6.6 פירוט אודות קרנות הפנסיה וקופות הגמל המנוהלות בקבוצה

להלן נתונים עיקריים לשנים 2020-2022 (במיליון ש"ח)¹⁹:

שנה	נכסים מנוהלים	דמי גמולים	צבירה נטו	שיעור דמי ניהול מנכסים ⁽¹⁾	שיעור דמי ניהול מהפקדות
קרנות פנסיה חדשות					
מגדל מקפת אישית					
2022	98,330	8,158	4,364	0.21%	1.77%
2021	97,003	7,478	2,545	0.20%	1.90%
2020	82,521	7,226	2,702	0.21%	2.04%
מגדל מקפת משלימה					
2022	2,035	427	393	0.42%	0.82%
2021	1,827	292	220	0.45%	0.73%
2020	1,414	225	153	0.53%	0.74%
קרן פנסיה ותיקה (יוזמה ותיקה)					
2022	1,991	10	(62)	0.60%	9.00%
2021	2,278	11	(56)	0.60%	9.10%
2020	2,046	12	(51)	0.60%	9.06%
קופות גמל וקרנות השתלמות					
קופות גמל - קרנות השתלמות					
2022	16,635	1,748	1,534	0.59%	-
2021	16,470	1,568	(66)	0.62%	-
2020	14,630	1,528	(550)	0.65%	-
קופות גמל - קופות גמל לתגמולים ופיצויים					
2022	5,312	256	1,246	0.49%	-
2021	4,507	214	463	0.51%	-
2020	3,580	167	51	0.53%	-
קופות גמל - קופות גמל לחסכון ארוך טווח לכל ילד					
2022	616	100	81	0.23%	-
2021	588	95	83	0.23%	-
2020	454	93	88	0.23%	-
קופות גמל - קופות גמל להשקעה					
2022	779	250	256	0.63%	-
2021	598	216	159	0.66%	-
2020	385	107	37	0.68%	-
קופות גמל - אחר⁽²⁾					
2022	245	9	(32)	0.50%	-
2021	308	8	(4)	0.51%	-
2020	284	7	9	0.54%	-
סה"כ קרנות פנסיה וקופות גמל					
שנה	נכסים מנוהלים	דמי גמולים	צבירה נטו		
2022	125,943	10,956	7,781		
2021	123,580	9,881	3,345		
2020	105,312	9,367	2,439		

(1) הפירוט המובא לעניין שיעור דמי ניהול מנכסים מתייחס למבוטחים שאינם מקבלי קצבאות.

(2) כולל: קופות גמל מרכזית לפיצויים, קופות גמל מרכזית להשתתפות בפנסיה תקציבית וקופות גמל לדמי מחלה.

לפירוט לעניין ניתוח התוצאות המתייחסות, בין היתר, לשינויים בדמי הניהול בפנסיה ובגמל, ראה סעיף 2.6 לדוח הדירקטוריון.

¹⁹ "צבירה נטו", מוגדרת כדמי גמולים בתוספת מעבר עמיתים נטו ובניכוי פדיונות ותשלומי פנסיה.

6.7. מידע בדבר העברות כספים (ניודים)

להלן נתונים עיקריים לשנים 2020-2022 (במיליון ש"ח)²⁰:

פעילות הקבוצה בשנת 2022				
סה"כ	קרנות פנסיה	קופות גמל	ביטוח חיים	
				העברות לקבוצה מגופים אחרים
1,923	1,288	376	259	העברות מחברות ביטוח אחרות
4,107	3,765	194	148	העברות מקרנות פנסיה
3,205	173	2,784	248	העברות מקופ"ג
9,235	5,226	3,354	655	סה"כ העברות לקבוצה
				העברות מהקבוצה לגופים אחרים
819	161	33	625	העברות לחברות ביטוח אחרות
8,365	6,260	81	2,024	העברות לקרנות פנסיה
3,140	415	1,146	1,579	העברות לקופ"ג
12,323	6,836	1,260	4,227	סה"כ העברות מהקבוצה
(3,088)	(1,610)	2,094	(3,572)	העברות נטו לשנת 2022

פעילות הקבוצה בשנת 2021				
סה"כ	קרנות פנסיה	קופות גמל	ביטוח חיים*	
				העברות לקבוצה מגופים אחרים
853	393	127	333	העברות מחברות ביטוח אחרות
2,951	2,568	117	266	העברות מקרנות פנסיה
1,358	89	1,044	225	העברות מקופ"ג
5,162	3,050	1,288	824	סה"כ העברות לקבוצה
				העברות מהקבוצה לגופים אחרים
695	123	36	536	העברות לחברות ביטוח אחרות*
7,050	5,710	22	1,319	העברות לקרנות פנסיה*
3,708	370	1,652	1,686	העברות לקופ"ג*
11,453	6,203	1,710	3,541	סה"כ העברות מהקבוצה*
(6,292)	(3,153)	(422)	(2,718)	העברות נטו לשנת 2021*

* הוצג מחדש

²⁰ "צבירה נטו", מוגדרת כדמי גמולים בתוספת מעבר עמיתים נטו ובניכוי פדיונות ותשלומי פנסיה.

פעילות הקבוצה בשנת 2020				
סה"כ	קרנות פנסיה	קופות גמל	ביטוח חיים	
				העברות לקבוצה מגופים אחרים
612	222	90	300	העברות מחברות ביטוח אחרות
1,958	1,739	48	171	העברות מקרנות פנסיה
810	63	538	209	העברות מקופ"ג
3,380	2,023	675	681	סה"כ העברות לקבוצה
				העברות מהקבוצה לגופים אחרים
390	90	33	267	העברות לחברות ביטוח אחרות
5,267	4,594	10	663	העברות לקרנות פנסיה
3,358	337	1,692	1,329	העברות לקופ"ג
9,015	5,021	1,735	2,259	סה"כ העברות מהקבוצה
(5,635)	(2,998)	(1,060)	(1,577)	העברות נטו לשנת 2020

7. תחרות

7.1. כללי

התחום מאופיין בתחרות חריפה בין היצרנים ובין הענפים בתחום (ביטוח, פנסיה וגמל), וזאת, בין היתר, בשל אופיים של המוצרים הפנסיוניים שהינם מוצרים תחליפיים, עם מאפיינים ייחודיים ודגשים מסוימים בכל אחד מהם. ההסדרים התחיקתיים בתחום בשנים האחרונות היו מיועדים, בין היתר, להסרת חסמים שונים, שהביאו להגברת השקיפות והתחרות בתחום. ככלל, התחרות בתחום מתרכזת בגובה דמי הניהול, בתשואות, בעלות הכיסויים הביטוחיים, וכן בקיומם של מאפיינים מבדילים בין מוצרי התחום וברמת השירות. להערכת החברה, התחרות החריפה בין קרנות הפנסיה אשר התגברה בשנים האחרונות וכן התחרות בתחום ביטוחי המנהלים ובין מוצרי החסכון השונים, צפויות להימשך.

7.2. שינויים בהיקף הפעילות בשוק²¹

בביטוח חיים, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 חלה עלייה של כ-5% בהיקף הפרמיות בשוק בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

בפעילות ענף הפנסיה, חלה עלייה בהיקף דמי הגמולים של כ-20% בשנת 2022, לעומת צמיחה של כ-10% בשנת 2021 לעומת שנת 2020. בענף הגמל (כולל קרנות השתלמות), חלה ירידה בדמי הגמולים של כ-12% בשנת 2022, וזאת לעומת עלייה של כ-25% בשנת 2021 לעומת שנת 2020.

בהיקף הפעילות המצרפי במונחי נכסים מנוהלים, נכון לספטמבר 2022 נרשמה יציבות בסך מוצרי התחום לעומת ספטמבר 2021, זאת לעומת עלייה של כ-21% ב-30 בספטמבר 2021 לעומת 30 בספטמבר 2020.

משקל ענף ביטוח החיים, במונחי נכסים מנוהלים (ללא התחייבויות בגין חוזי השקעה), הסתכם נכון ל-30 בספטמבר 2022 בכ-26% (לעומת כ-28% ב-30 בספטמבר 2021). משקל ענף קרנות הפנסיה החדשות הסתכם נכון ל-30 בספטמבר 2022 בכ-36% (לעומת כ-33% ב-30 בספטמבר 2021), ומשקלו של ענף הגמל הסתכם נכון ל-30 בספטמבר 2021 בכ-38% (לעומת כ-39% ב-30 בספטמבר 2021).

נכון ל-30 בספטמבר 2022, בהיקף המצרפי של ההתחייבויות הביטוחיות בענף ביטוח החיים (ללא התחייבויות בגין חוזי השקעה) חלה ירידה של כ-3% לעומת 30 בספטמבר 2022.

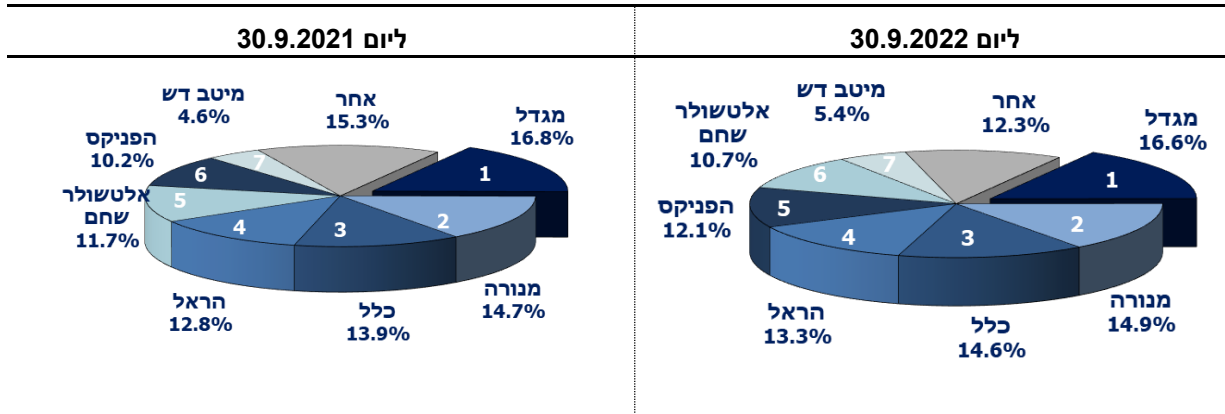
נכון ל-31 בדצמבר 2022, בהיקף הנכסים המנוהלים המצרפי בביטוח חיים משתתף ברווחים חלה ירידה של כ-6% לעומת 31 בדצמבר 2021, בהיקף הנכסים המנוהלים המצרפי בענף קרנות הפנסיה החדשות, חלה עלייה של כ-5% לעומת 31 בדצמבר 2021, ובהיקף הנכסים המצרפי המנוהלים בענף קופות הגמל חלה ירידה של כ-6%. הקיטון בהיקף הנכסים המנוהלים המצרפי הגיע ברובו מהתשואות השליליות בשוקי ההון בשנת 2022 שקוזז בחלקו כתוצאה מצבירה שוטפת חיובית בקרנות הפנסיה וקופות הגמל.

²¹ מבוסס על נתוני אתרי משרד האוצר, וביניהם "ביטוח-נט", "פנסיה-נט", ו"גמל-נט".

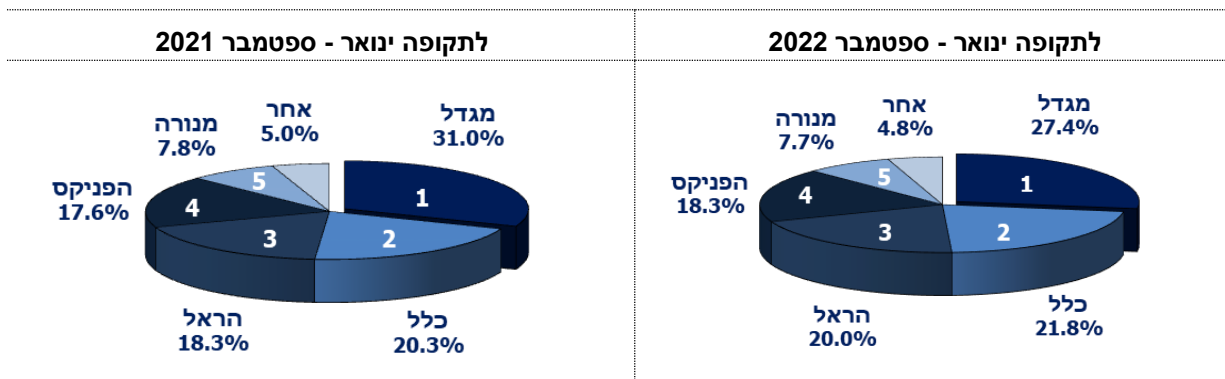
נכון ליום 30 בספטמבר 2022 ועל בסיס התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה החדשות ובקופות הגמל, הקבוצה ממוקמת ראשונה בין הגופים הפועלים בתחום. המתחרים העיקריים של הקבוצה הינם מנורה מבטחים החזקות בע"מ ("מנורה"), כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ ("כלל"), הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסים בע"מ ("הראל"), הפניקס אחזקות בע"מ ("הפניקס") וכן אלטשולר שחם גמל ופנסיה בע"מ.

התחום בכללותו

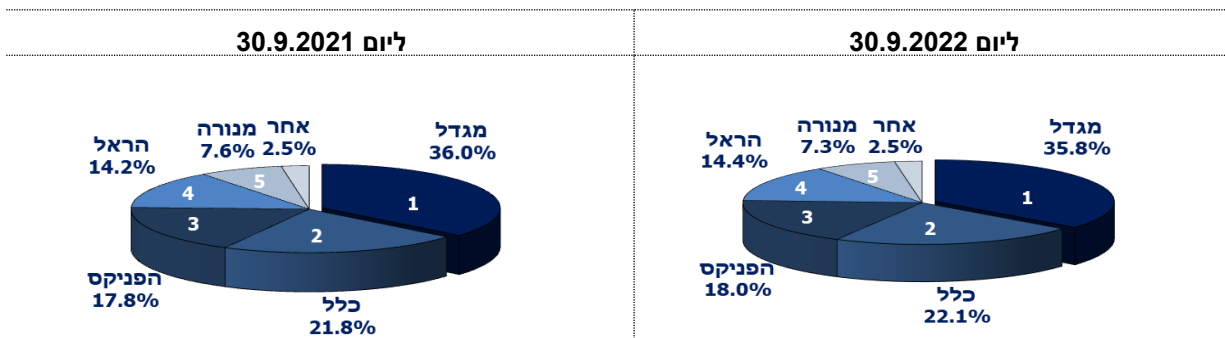
על בסיס התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה החדשות ובקופות הגמל:

התפלגות פרמיות:

התפלגות התחייבויות ביטוחיות:

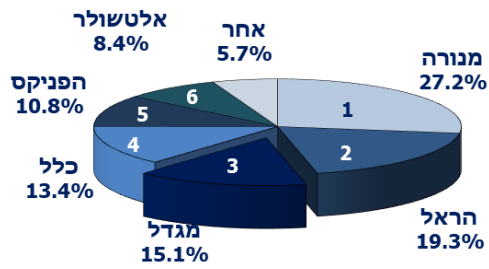

²² הנתונים המובאים בסעיף זה אודות נתוני שוק, מבוססים על עיבודי דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט של משרד האוצר ("דוחות ניהוליים", "פנסיה-נט", "גמל-נט"), למעט אם נאמר אחרת. כמו כן, הפרמיות וההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים, בהתאם לנתונים המפורסמים בדוחות הניהוליים, אינם כוללים תקבולים בגין חוזי השקעה, שהוגדרו ככאלה על-ידי חברות הביטוח השונות.

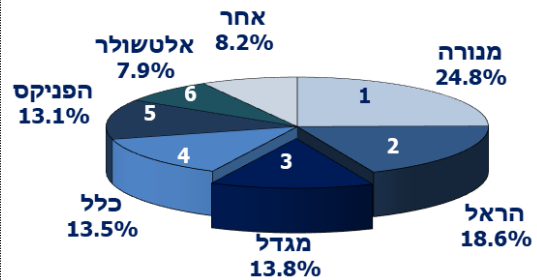
קרנות פנסיה חדשות

התפלגות דמי גמולים

לתקופה 1-12.2021

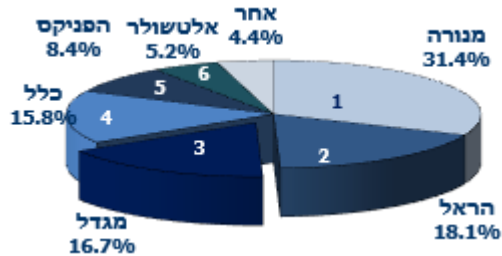

לתקופה 1-12.2022

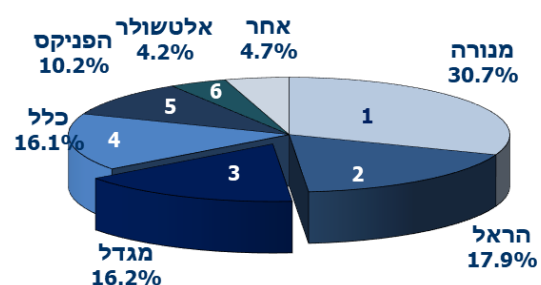

התפלגות נכסים מנוהלים:

31.12.2021

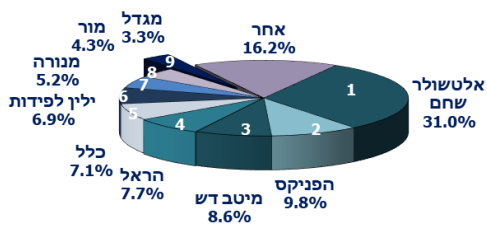
31.12.2022

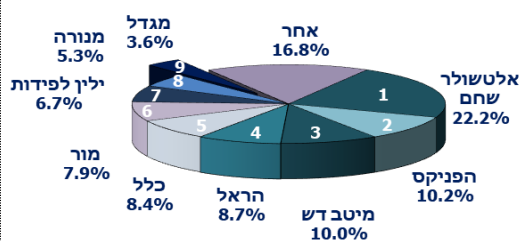
קופות גמל וקרנות השתלמות

התפלגות נכסים מנוהלים בקופות הגמל וקרנות השתלמות:

31.12.2021

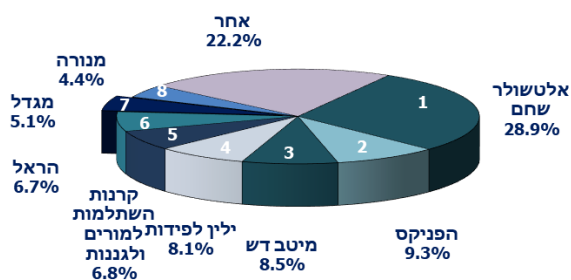

31.12.2022

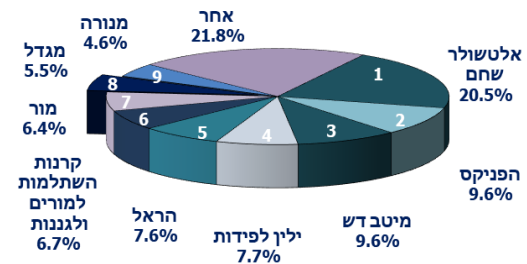

התפלגות נכסים מנוהלים בקרנות השתלמות:

31.12.2021

31.12.2022

7.4 השיטות העיקריות של הקבוצה להתמודד עם התחרות

לקבוצת מגדל ניסיון, ידע ומוניטין ארוך שנים בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך והיא כאמור לעיל הקבוצה הגדולה והמובילה בתחום²³, דבר המאפשר לה לנצל את היתרונות האמורים ולמנף אותם לחיזוק מעמדה בתחום.

הקבוצה עוסקת בכל מוצרי התחום, וברשותה פלטפורמה באמצעותה היא מציעה ללקוחות מגוון מוצרים בתחום, לרבות שילובים של מוצרים ביטוחיים ופנסיוניים, באמצעותם היא מגדילה את סל המוצרים אשר היא מציעה ללקוחותיה, ובידה האפשרות להתאים לכל לקוח מוצר העונה על צרכיו ומאפייניו הייחודיים, תוך פישוט הליכי המכירה.

על רקע השינויים הרגולטוריים והתגברות התחרות בתחום, הקבוצה נערכת להתאים את המוצרים הקיימים למציאות הרגולטורית והתחרותית המשתנה. בנוסף, החברה משווקת מגוון רחב של מוצרים בתחום, לכל טווחי הגילאים. על מנת להתאים את עצמה להתפתחויות בגזרת ההפצה, הקבוצה פועלת לשכלל ולהרחיב את יכולות המכירה הישירות בתחום הפנסיה והגמל, ומשקיעה משאבים בפיתוח יכולות המכירה והשירות הדיגיטליות שלה.

במסגרת זו, פועלת הקבוצה בשיתוף פעולה עם ערוצי ההפצה ותומכת בהם, בין היתר, באמצעות אספקת כלים יעילים לביצוע המכירות, ובכלל זה כלים דיגיטליים המשרתים את הסוכנים, המעסיקים והמתפעלים לטובת הצטרפות וניהול התכניות, וכן כלים דיגיטליים עבור לקוחות הקבוצה (מבוטחים ועמיתים) המאפשרים להם להצטרף לביטוח או לקופת הגמל, לפי העניין, לקבל מידע עדכני, לבצע שינויים, לבקש הלוואות, להגיש תביעות ולעקוב אחר סטאטוס פנייתם, וכן לבצע פדיון כספים ועוד. כמו כן, לקבוצה אפליקציית סלולר בשוק הביטוח והחסכון הפנסיוני, המאפשרת צפייה במידע וביצוע כל מגוון הפעולות כאמור לעיל. הקבוצה, מקפידה על שכלולם של הכלים הדיגיטליים שפיתחה, באמצעות, בין היתר, טכנולוגיות מתקדמות לצורך ניתוח ומיצוי פוטנציאל הלקוחות.

הקבוצה פועלת על מנת לשפר את שביעות רצונם של לקוחותיה ושל הסוכנים, בין היתר, באמצעות השירות הניתן להם, ובאמצעות העמקת נתח לקוח תוך יצירת בסיס ארוך טווח לקשריה עם הלקוח הסופי.

הקבוצה פועלת על מנת לשווק ללקוחותיה הקיימים מוצרים נוספים, וזאת באמצעות קידום מכירות של סוכני החברה לשיווק מוצרים נוספים של הקבוצה ללקוחות הקיימים של אותם סוכנים. כמו כן, פועלת הקבוצה להגדלת מכירות מוצרי הפרט ובמיוחד מוצרי סיכונים, בין היתר, על ידי הרחבת מגוון המוצרים וחבילות הביטוח שאותן היא מציעה באמצעות גיוס סוכנים המתמחים בתחום זה ובאמצעות פלטפורמות מכירה עצמאיות, ובכלל זה הפעלת מוקד מכירות יעודי למכירת מוצרי סיכון.

הרחבת פעילות הקבוצה כאמור, נעשית תוך שימת דגש על הרחבת המידע האקטוארי וניתוחו לשם השגת יעדי הקבוצה.

בנוסף, לקבוצה ניסיון בניהול תיק נכסים לטווח ארוך, באמצעות ביצוע פעילויות השקעה מגוונות ותוך מתן דגש על פיתוח יכולות והתמקצעות בתחום ניהול ההשקעות, הן בארץ והן בחו"ל, ובכלל זה בתחומי הנדל"ן והאשראי, וזאת מתוך מטרה להשיג תשואות ראויות למבוטחים ולעמיתים, תוך התאמה לרמת הסיכון. כמו כן, הקבוצה משקיעה במיתוג ובפרסום, על מנת להגיע לתודעת הלקוחות בתחומים בהם היא פועלת, ובכלל זה פרסום בערוצי תקשורת שונים. לנוכח השינויים הרגולטוריים והתגברות התחרות בתחום, כאמור, פועלת הקבוצה לשיפור היעילות התפעולית והשירות ללקוחות ולערוצי ההפצה השונים של הקבוצה, וזאת, בין היתר, באמצעות חדשנות וישום מערכות מחשוב מתקדמות והקפדה על מצבת כוח אדם איכותי, הכל תוך בחינת תהליכי רוחב ומבנה העלויות.

8. לקוחות

8.1 ביטוח חיים

להלן נתונים לגבי התפלגות פרמיות ברוטו בביטוח חיים בשנים 2020-2022 (לא כולל תקבולים בגין חוזי השקעה):

2020		2021		2022	
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח
68	6,188	65	6,216	72	6,229
32	2,863	35	3,335	28	2,381
0	31	0	23	0	25
100	9,082	100	9,574	100	8,635

יצוין כי החל משנת 2022 בעקבות שינוי במבנה הפוליסות של החברה, מרבית פוליסות החסכון שמופקות מסווגות כחוזי השקעה ולא כחוזי ביטוח.

²³ נכון ליום 30.9.2022, על בסיס נתוני התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה וקופות הגמל.

להלן נתונים בדבר התפלגות פרמיות ברוטו, כולל תקבולים בגין חוזי השקעה בשנים 2020-2022:

2020		2021		2022		
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	
65	6,188	58	6,216	58	6,229	מבוטחים שכירים
35	3,328	42	4,515	42	4,533	מבוטחים פרטיים ועצמאיים
0	31	0	23	0	25	ביטוח קבוצתי
100	9,547	100	10,754	100	10,787	סה"כ

8.2 קרנות פנסיה

2020		2021		2022		
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	
92	6,861	92	7,140	92	7,881	עמיתים שכירים
8	602	8	640	8	714	עמיתים עצמאיים
100	7,463	100	7,781	100	8,595	סה"כ

8.3 קופות גמל

2020		2021		2022		
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	
78	1,487	77	1,619	77	1,814	עמיתים שכירים ²⁴
22	416	23	481	23	548	עמיתים פרטיים
100	1,903	100	2,100	100	2,362	סה"כ

8.4 שיעור פדיונות²⁶

בביטוח חיים, שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת הסתכם בשנת 2022 בכ-3.8% לעומת כ-3.4% בשנת 2021 וכ-2.5% בשנת 2020.

בפנסיה²⁷, שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת²⁸ הסתכם בשנת 2022 בכ-8.3%, לעומת כ-8.4% בשנת 2021 ו-7.7% בשנת 2020.

בגמל, שיעור הפדיונות מהצבירה הממוצעת²⁹ הסתכם בשנת 2022 בכ-11.4%, לעומת כ-14.1% בשנת 2021 וכ-15.8% בשנת 2020.

השינוי בשיעור הפדיונות בשנים 2020-2022 הושפע בעיקרו מהשינויים בניוד היוצא.

לקבוצה אין תלות בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות בתחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך. בנוסף, לחברה אין לקוח בודד שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה בדוחות המאוחדים.

²⁴ כולל קופה לדמי מחלה ומקפת תקציבית בסכומים שאינם מהותיים בכל אחת מהשנים.

²⁵ כולל קופ"ג להשקעה וחסכון לכל ילד.

²⁶ שיעור פדיונות, כולל ניוד יוצא.

²⁷ הנתונים מתייחסים לקרנות פנסיה חדשות.

²⁸ צבירה ממוצעת מוגדרת כממוצע בין יתרת נכסים נטו לתחילת תקופה לבין יתרת נכסים נטו לסוף תקופה בקרן/קופה.

²⁹ צבירה ממוצעת מוגדרת כממוצע בין יתרת נכסים נטו לתחילת תקופה לבין יתרת נכסים נטו לסוף תקופה בקרן/קופה.

תחום ב' - ביטוח בריאות

9. מוצרים ושירותים עיקריים

9.1. תיאור כללי של תחום הפעילות

תחום ביטוח בריאות כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בתתי הענפים הבאים: ביטוח הוצאות רפואיות (כגון ניתוחים, תרופות והשתלות), ביטוח מחלות קשות, ביטוח סיעודי, ביטוחי שניים, ביטוחי נסיעות לחו"ל וביטוח תאונות אישיות בו תקופת הביטוח עולה על שנה.

תחום ביטוח הבריאות הינו תחום מתפתח וצומח המאופיין בהסדרה רגולטורית ענפה ורחבה. הביקוש וההיצע בתחום מושפעים, בין היתר, ממדיניות הממשלה בתחום הבריאות, ובכלל זה הרחבה או צמצום של סל הבריאות³⁰ והשירותים הנוספים הניתנים במסגרת השב"ן³¹, מעלייה ברמת החיים ותוחלת החיים, ומהתפתחויות טכנולוגיות בתחום הרפואה המאפשרות שימוש בתרופות ובטיפולים רפואיים מתקדמים.

9.2. מאפיינים עיקריים של התחום

ביטוחי הבריאות מיועדים לשפות או לפצות את המבוטח במקרים של פגיעה בבריאותו של המבוטח כתוצאה ממחלה או תאונה.

הכיסויים הביטוחיים בתחום זה המוצעים על-ידי חברות הביטוח נחלקים בעיקר לשכבות הבאות:

ביטוח תחליפי (תחליף לשירותים הניתנים בסל הבריאות/השב"ן), ביטוח משלים (מעבר לסל הבריאות ו/או השב"ן), ביטוח מוסף (ביטוח שאיננו כלול בסל הבריאות ו/או השב"ן).

הכיסויים הביטוחיים מוצעים בדרך כלל כפוליסה עצמאית נפרדת, או כרכיב ביטוחי הנלווה לפוליסה אחרת, או באמצעות חבילת כיסויים המאגדת מספר כיסויים ביטוחיים.

פרמיות הביטוח הינן פרמיות קבועות או פרמיות המשתנות במהלך תקופת הביטוח בהתאם לגיל המבוטח.

ביטוחי הבריאות מוצעים הן כפוליסה אישית למבוטח ("ביטוח פרט") והן במסגרת הסכמים לביטוח קבוצתי ("ביטוח קבוצתי").

ביטוחי פרט - בדרך כלל, ביטוחי הפרט הם תכניות ביטוח המוצעות לתקופות ארוכות (למשך כל חיי המבוטח או גיל קבוע שנקבע מראש), אף אם חל שינוי במצבו הבריאותי של המבוטח במהלך תקופה זו. החל מפברואר 2016 הוחלו על מרבית סוגי תכניות ביטוח הבריאות ששווקו ממועד זה הוראות לפיהן תקופת הביטוח תתחדש מאליה מדי שנתיים. אולם, תכניות הביטוח הינן בדרך כלל לתקופות ארוכות, וחלקן מאופיינות בצבירת רזרבות ניכרות במהלך תקופות אלו. שינויים בהנחות ובתחזיות האקטואריות ביחס לסיכון העתידי, כגון שיעורי תחלואה, התפתחות תוחלת החיים והתפתחות תוחלת התביעה ועוד, עשויים להביא לשינויים מהותיים בסכומי הפרשות. עקב המשקל הניכר של גובה הרזרבות כאמור, ההכנסות מההשקעות העומדות כנגד העתודות הביטוחיות בתחום זה משפיעות באופן מהותי על רווחיות התחום.

לאור העובדה שתוכניות ביטוח הוצאות רפואיות הינן בדרך כלל לתקופות ארוכות יחסית, ניתנה לחברות הביטוח האפשרות, במסגרת פוליסת הביטוח, לשנות את התנאים ו/או את טבלת הפרמיות למבוטחים קיימים, בכפוף לקבלת אישור של הממונה. לעומת זאת, בעניין הפוליסות המשוקות החל מפברואר 2016 ומנגנון עדכון המחירים והכיסויים המאפיין אותם, קיים חוסר ודאות לאורך הזמן באשר לקבלת אישור לעדכון תעריפים מהממונה והשפעתם על רווחיות המוצר.

ביטוחים קבוצתיים - תנאי ההסכמים לביטוח קבוצתי נקבעים במשא ומתן בין המבטח לבין הגוף המייצג את הקבוצה וחלים על כל הפרטים הנכללים בקבוצה. ההסכמים נחתמים לתקופות ידועות מראש של מספר שנים. הפרמיות כוללות לעיתים מנגנון התאמת פרמיה לאורך תקופת הביטוח. גביית הפרמיות בביטוח הקבוצתי בדרך כלל מבוצעת בתשלום מרוכז עבור מבוטחי הקבוצה. לעיתים תנאי הפוליסה הקבוצתית רחבים יותר מתנאי פוליסת הפרט. בעזוב המבוטח את הקבוצה, בדרך כלל קיימת חובה להציע למבוטח זכות להמשיך בפוליסת פרט דומה, בהתאם לתנאים שנקבעו בהסדרים התחיקתיים.

³⁰ סל שירותי הבריאות הבסיסי הניתן לכל תושב במדינת ישראל מכוח חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994.

³¹ תכניות לשירותי בריאות נוספים בקופות החולים (מרחיבים/תחליפיים לסל הבריאות).

9.3. שינויים עיקריים

להלן יפורטו השינויים המשמעותיים שאירעו בתחום בשנת הדוח:

9.3.1. השפעת הנחות אקטואריות שונות בתחומי הפעילות השונים של החברה

בהמשך לאמור בסעיף 2.4.2 לעיל, יצוין כי בביטוח סיעודי בתקופה המדווחת, הופחתה במלואה יתרת ה-LAT. לפירוט ראה באור 36.ב.3. סעיפים (4) ו-(5) בדוחות הכספיים.

9.3.2. רפורמה בתחום ביטוחי הבריאות

(א) בחודש מרס 2022, ובתיקונים שנערכו בספטמבר 2022 ובפברואר 2023 פרסם הממונה, באמצעות הוראות רגולטוריות שונות (כגון הוראות ותיקונים לחוזרים), אסדרה מקיפה הכוללת שורה של שינויים בתחום ביטוחי הבריאות ("האסדרה"), אשר נועדו, בין היתר, להקל על המבוטחים להשוות בין מוצרי הבריאות של חברות הביטוח השונות ועלויותיהם, באופן שיאפשר למבוטח לקבל החלטה מושכלת ביחס למוצר הביטוחי המתאים לו. האסדרה כוללת, בין היתר, מרכיבים אלה:

(1) קביעתה של פוליסת בריאות בסיסית אחידה - במסגרת האסדרה הוגדר רובד ביטוח בסיסי שמורכב למעשה משלוש תכניות ביטוח הכוללות כסויים אלה: השתלות וטיפולים בחו"ל; תרופות מחוץ לסל שירותי הבריאות הניתנים על ידי קופות החולים לחבריהן לפי חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994 (למעט מחויבות שבמסגרת תכנית שירותי הבריאות הנוספים של קופות החולים); וכן ניתוחים וטיפולים מחליפי ניתוח בחו"ל ("הפוליסה הבסיסית").

(2) קביעת רבדים נוספים (מעבר לפוליסה הבסיסית) - האסדרה קובעת, כי מכירת מוצרי בריאות נוספים תתאפשר בתנאי שהמבוטח מחזיק בפוליסה הבסיסית בחברה כלשהי (ובכפוף למנגנונים וחרגינים שונים הקבועים לעניין זה באסדרה שפורסמה). במסגרת זו, הוגדרו ארבעה רבדים נוספים מעבר לפוליסה הבסיסית (אשר מהווה רובד ראשון): הרובד השני - כיסוי לניתוחים ולטיפולים מחליפי ניתוח בישראל; הרובד השלישי - פוליסה הכוללת הרחבה לאחת או יותר מתכניות הביטוח בפוליסה הבסיסית, ברובד השני (לעיל) או ברובד החמישי (להלן); הרובד הרביעי - נספחים לביטוח אמבולטורי (אחד או יותר מהנספחים המפורטים באסדרה) וכתבי שירות; הרובד החמישי - פוליסת מחלות קשות.

(3) הטלת חובות גילוי על הגורם המשווק בהליך המכירה של פוליסת ניתוחים בישראל - האסדרה קובעת הליך מוגדר של צירוף וגילוי, במסגרת הליך התאמת הצרכים שמבצע הגורם המשווק, בנוגע למכירת כיסוי ביטוחי בגין ביצוע ניתוחים בישראל.

(4) קביעת איסור למכירת כפל ביטוח במוצרי בריאות מסוג שיפוי.

(5) איסור על הנחות קצרות טווח, תוך קביעת הנחה מינימלית בשיעור קבוע לתקופה של עשר שנים לפחות. הוראה זו תחול על מתן הנחה מחודשת בפוליסות קיימות.

האסדרה צפויה ברובה להיכנס לתוקף ביום 1 במאי 2023, למעט הוראות לעניין עדכון תעריפים בפוליסות בריאות אשר נכנסו לתוקף ביום 20 בספטמבר 2022, וכמפורט להלן.

(ב) תיקון להוראות החוזר המאוחד - עדכון תעריפים בפוליסות בריאות מתעדכנות ("התיקון")

במסגרת התיקון שפורסם בחודש ספטמבר 2022 נקבע כי חברות ביטוח יהיו רשאיות לעדכן את הפרמיה בגין סוגים מסוימים של פוליסות ביטוח הוצאות רפואיות פרט שישווקו או שיחודשו אחרי מועד תחילתו של התיקון, מבלי שתחול חובה לקבל את אישור הממונה, וזאת בתנאים הקבועים בתיקון, בהתחשב, בין היתר, בתחשיב שיעור הנזק (LR) של תכנית הביטוח לאורך התקופות המצוינות בתיקון.

בנוסף, נקבעו הוראות לעניין דיווח לממונה בדבר שינוי הפרמיה כאמור וכן נקבע כי חברת ביטוח רשאית להציע למבוטחים להפחית את גובה עליית הפרמיה באמצעות הגדלת ההשתתפות העצמית או הפחתת כיסוי, בכפוף לאישור מראש ובכתב של הממונה.

הוראות התיקון חלות על ביטוחי הוצאות רפואיות פרט שישווקו או שיחודשו אחרי תחילתו של התיקון למעט ביטוח סיעודי, ביטוח תאונות אישיות, ביטוח שינויים וביטוח עובדים זרים. תחילתו של התיקון, מיום פרסומו.

החברה פועלת ליישום הוראות האסדרה והתיקון כמפורט לעיל, לרבות עדכון והתאמה של מוצרי ביטוח הבריאות הנכללים באסדרה וכן עדכון של תהליכים שונים, לרבות בהיבטים הנוגעים לצירוף מבוטחים כאמור בהוראות האסדרה. נכון למועד זה, אין באפשרות החברה להעריך באופן מלא את השלכות האסדרה על פעילותה.

9.3.3 דוח הועדה להעצמת שירותי הבריאות בישראל ואסדרת מערכת הבריאות הציבורית ("הועדה" ו- "דוח ועדת אש", לפי העניין)

בחודש נובמבר 2022 פורסם דו"ח ועדת אש ובחודש ינואר 2023 הוגשו המלצות הועדה לשר הבריאות. בראש הועדה עמד מנכ"ל משרד הבריאות לשעבר, פרופ' נחמן אש, והועדה כללה גורמי מקצוע שונים וכן נציגים ממשרדי האוצר והבריאות. הועדה הוקמה על מנת לגבש מדיניות סדורה בנוגע לאופן הפעילות של מערכת הבריאות על מקטעי השונים יחסי הגומלין בין הרפואה הציבורית והפרטית.

דוח הועדה כלל, בין היתר, המלצות לעניין הפרדה בין רובדי שירות הבריאות שמעבר לסל, היינו בין השב"ן והביטוחים המסחריים, כך שיבוטל כפל הכיסוי בין שני הביטוחים כאמור, ובכל הנוגע לניתוחים וייעוצים יספקו הביטוחים המסחריים אך ורק שירותים מעבר לשירותים שבשב"ן.

בנוסף, דוח הועדה כלל המלצות אלה לעניין הביטוחים המסחריים: צמצום תוכן השירותים שיכוסו על ידי הביטוחים המסחריים (כגון כיסוי חלק מההשתתפות העצמית של ביצוע הניתוחים בשב"ן, תוספות שאינן נמצאות בשב"ן כגון אביזרים, ניתוחים בחו"ל, תרופות שאינן בסל, וכל שירות שאינו בשב"ן או מורחב ביחס לשב"ן); קידום צעדים להתאמות הפרמיות ביחס סביר לרמת ההוצאות שיתבטאו בשיעור החזר גבוה יותר בפוליסות הביטוח; וכן קידום צעדים לעידוד מעבר מפוליסות ישנות לחדשות.

אם וככל שהמלצות הועדה תיושמו במתכונתן הנוכחית, להמלצות עשויה להיות השלכה משמעותית על מבנה המוצרים הנמכרים ברובד ביטוחי הבריאות הפרטיים ואופי השירותים הניתנים על ידי חברות הביטוח, אולם בשלב זה, לא ידוע אם וכיצד המלצות הועדה תיושמו וההשפעה המלאה של יישום ההמלצות (אם וככל שתיושמו כאמור) תיבחנה בהתאם.

הערכות החברה בנוגע להשלכות יישום המלצות הועדה במתכונתן הנוכחית, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח האסדרות הרגולטוריות הידוע במועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה, בדבר דרכי פעולה שבהן יבחרו הגופים הפועלים בשוק ו/או בדבר הוצאתן אל הפועל של המלצות הועדה. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, אם, בין היתר, ישתנו המלצות הועדה או ייושמו באופן אחר מזה המנוסח נכון למועד זה, וכן בהתאם לדרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, הגופים המוסדיים וקופות החולים, אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

9.3.4 התכנית הכלכלית של הממשלה לשנים 2023 ו- 2024

כאמור בסעיף 2.4.4(ג) לעיל, ביום 24 בפברואר 2023 התקבלו החלטות הממשלה לעניין התכנית הכלכלית, אשר כוללות, בין היתר, החלטות לעניין תיקוני חקיקה מוצעים בתחום ביטוחי הבריאות, במטרה לצמצם את תופעת כפל הביטוח בתחום זה. בהמשך לכך, במסגרת הצעת תיקוני חקיקה שהופצה בעקבות החלטות הממשלה כאמור ("תיקוני החקיקה"), מוצע לקבוע כמפורט להלן:

במקרה בו מבוטח, אשר מחזיק בפוליסת ניתוחים מסוג "ביטוח מהשקל הראשון" במקביל לחברותו בשב"ן, בחר להפעיל את השב"ן ולבצע את הניתוח במסגרתו, תשלם חברת הביטוח לקופת החולים סכום החזר שיהיה הנמוך מבין מחיר הניתוח הקבוע בתעריפון משרד הבריאות או מחיר הניתוח למבטח שייקבע בצו על-ידי שר האוצר, בניכוי ההשתתפות העצמית שהמבוטח שילם לקופת החולים.

רשות שוק ההון תפעיל ותתחזק ממשק מקוון ומאובטח שימשם להעברת מידע הדרוש בין חברות הביטוח וקופות החולים והיא רשאית לקבוע הוראות שיחולו על חברות הביטוח וקופות החולים לעניין הפעלת הממשק המקוון והעברת המידע באמצעותו.

חברת הביטוח תהיה רשאית לפנות לממונה בתוך 30 ימים ממועד קבלת דרישת התשלום מקופת החולים, בבקשה שיקבע כי פוליסת הביטוח של המבוטח אינה מכסה את הניתוח שבשלו התקבלה דרישת התשלום והממונה יודיע לחברת הביטוח ולקופת החולים את החלטתו בעניין בקשה זו בתוך 60 ימים.

בנוסף, מוצע כי במועד חידושה של פוליסת ניתוחים פרט מסוג "ביטוח מהשקל הראשון", שנכרתה לפני כניסת תיקון חקיקה זה לתוקף, תצרף חברת הביטוח מבוטחים בפוליסה זו, אשר חברים בתכניות השב"ן, לפוליסה עם כיסוי משלים שב"ן, חלף הפוליסה המקורית. זאת, אלא אם הודיעו המבוטחים לחברת הביטוח בתוך שנה כי אינם מעוניינים לעבור לפוליסת ביטוח ניתוחים מסוג משלים שב"ן, אלא מעוניינים להישאר בפוליסה המקורית מסוג "ביטוח מהשקל הראשון".

בתיקוני החקיקה המוצעים נקבע כי הן יחולו על תכניות ביטוח לניתוחים שיונהגו או יחודשו מיום 15 בדצמבר 2023 ואילך.

בנוסף, מוצע לתקן את חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2015 ו-2016), התשע"ו-2016 כך שיתווספו לו ההוראות הבאות: חברת ביטוח תקבע רשימה אחת של רופאים מנתחים שיש לה עימם הסדר ניתוח, שתחול לעניין כלל תכניות הביטוח הכוללות ביטוח לניתוחים שהיא משווקת; חברת הביטוח תקבע את רשימת הרופאים כך שמחצית לפחות מכלל הרופאים שברשימה יהיו רופאים מנתחים הכלולים ברשימות הרופאים שלקופות החולים יש עימם הסדר ניתוח; וחברת הביטוח לא תערך שינוי בהסדר ניתוח עם רופא מנתח אם כתוצאה מהשינוי יפחת שיעור החפיפה, אלא אם כן הממונה אישר את השינוי.

בנוסף לאמור לעיל, בקשר עם תיקוני החקיקה, הוחלט במסגרת החלטות הממשלה לעניין התכנית הכלכלית של הממשלה לשנים 2023 ו-2024 לרשום את הודעת הממונה, כי יתקן את הוראות החוזר המאוחד, כך שפוליסת ביטוח משלימת שב"ן תאפשר להציע לגבי ניתוחים את התנאים המפורטים בהחלטה, וביניהם כי המבוטח יפנה תחילה למימוש זכויותיו על פי תנאי השב"ן וכן כי חברת הביטוח תשלם את ההוצאות על הניתוח במקרים הבאים בלבד: (א) הפרוצדורה לא נמצאת בכיסוי השב"ן, אך מאושרת קלינית על ידי משרד הבריאות ו-(ב) כאשר הרופא המנתח הנבחר נמצא ברשימת ההסדר של חברת הביטוח אך לא ברשימת ההסדר של השב"ן.

מאחר שמדובר בהחלטות ממשלה לעניין תיקוני חקיקה (לרבות תיקוני חקיקת משנה), הנחיות מנהליות והוראות מקצועיות, אשר טרם התקבלו ו/או אושרו ו/או טרם נקבע אופן יישומן בפועל, אין ביכולתה של החברה להעריך בשלב זה את מידת המהותיות וההשפעה של התיקונים וההחלטות האמורים, אם וככל שיאושרו ויישמו בפועל, על החברה ופעילותה.

9.4 תיאור הכיסיים הביטוחיים/השירותים העיקריים המוצעים על ידי הקבוצה:

סוג התכנית	מהות הכיסוי
ביטוח הוצאות רפואיות	
ביטוח רפואי מסוג ניתוח*	מעניק כיסוי להוצאות הכרוכות בניתוחים פרטיים בארץ ובחו"ל. בפוליסות המשווקות החל מחודש ינואר 2014 בהתאם להוראות הממונה, לא ניתנת למבוטח אפשרות מתן פיצוי כספי במקרה שבחר לבצע ניתוח במסגרת השב"ן או במסגרת ציבורית. כיסוי לניתוחים בישראל משווק במספר רבדים הכוללים כיסוי לניתוחים בישראל עם השתתפות עצמית, משלים שב"ן וכיסוי "מהשקל הראשון". החל מיום 1.2.2016 משווק כיסוי לניתוחים במסגרת פוליסה אחידה לחברות הביטוח במסגרת מסלול "מהשקל הראשון" או משלים שב"ן, והחל מיום 1.7.2016 הכיסוי ניתן רק עבור ניתוחים המבוצעים אצל ספקי שירות שבהסדר.
ביטוח רפואי מסוג השתלות*	מעניק כיסוי להוצאות הכרוכות בהשתלת איברים ו/או טיפולים מיוחדים בחו"ל.
ביטוח מסוג תרופות*	מעניק כיסוי בגין תרופות שאינן כלולות בסל הבריאות.
ביטוח שיניים	מעניק כיסוי להוצאות בגין טיפולי שיניים בהסתמך על מספר רבדי כיסוי: טיפולים משמרים, טיפולי חניכים, טיפולים משקמים, טיפולי שתלים ואורתודנטיה. נכון למועד הדוח, כיסוי זה משווק על-ידי החברה בביטוח קבוצתי בלבד ולתקופות קצובות.
נספחי בריאות	מעניקים בעיקר כיסיים לשירותים אמבולטוריים והחזר הוצאות רפואיות נוספות שלא בעת אשפוז.
כתבי שירות	שירותים רפואיים, הניתנים בעיקר על ידי ספקים רפואיים, וכוללים שירותי אבחון מהיר, יעוץ און ליין וכל טיפול באמצעות רפואה משלימה.

* בתוכניות ביטוח פרט ששווקו עד ליום 1.2.2016, הכיסיים הביטוחיים האמורים הוצעו לכל החיים. תכניות פרטיות לביטוח הוצאות רפואיות, שמשווקות לאחר יום 1.2.2016 מתחדשות כל שנתיים ביום 1 ביוני, החל משנת 2018, באופן אוטומטי או בתנאים הקבועים בהסדר התחיקתי הרלוונטי.

סוג התכנית	מהות הכיסוי
	ביטוח מחלות קשות
מחלות קשות	כיסוי ביטוחי המעניק למבוטח תגמולי ביטוח (בעיקר פיצוי כספי להבדיל משיפוי) בקרות אחת מהמחלות הקשות או אירועים רפואיים חמורים, על-פי רשימה קבועה מראש הכלולה בתכנית הביטוח. בתכניות ביטוח ששווקו עד ליום 1.2.2016 הוצע הכיסוי לתקופה קצובה. בתכניות ביטוח המשווקות לאחר יום 1.2.2016, תכניות הביטוח מתחדשות, החל משנת 2018 כל שנתיים ומסתיימות בגיל הקבוע בפוליסה.
	ביטוח סיעודי
ביטוח סיעודי	כיסוי ביטוחי המעניק תגמולי ביטוח בהיות המבוטח במצב סיעודי בהתאם להגדרה הקבועה לכך בפוליסה ולאחר תקופת המתנה הקבועה בפוליסה. תשלום תגמולי הביטוח הינו לתקופה קצובה או לכל החיים בהתאם לתנאי הפוליסה. בתכניות הביטוח ששווקו עד שנת 2012, הפיצוי החודשי היה צמוד לתיק ההשקעות, בהתאם לתנאים שנקבעו בתכנית. החל משנת 2012, תכנית הביטוח ששווקה הצמידה את סכום הפיצוי החודשי במקרה של מצב סיעודי למדד המחירים לצרכן, בהתאם לתנאי התכנית. בתנאים מסוימים, במקרה של הפסקת תשלום הפרמיה לפני תום תקופת הביטוח, זכאי המבוטח לכיסוי ביטוחי חלקי, בהתאם לתנאים שנקבעו בפוליסה. בביטוח פרט כיסוי ביטוחי זה מוצע לכל החיים. החל מיום 13 בנובמבר 2019, הפסיקה החברה לשווק פוליסות ביטוח סיעודי פרט. הפוליסות ששווקו על ידי החברה עד המועד האמור תיוותרנה בתוקפן, והחברה תמשיך לקיים התחייבויותיה בקשר עמן.
	ביטוח תאונות אישיות (לתקופה העולה על שנה)
תאונות אישיות	תכנית המעניקה למבוטח תגמולי ביטוח בגין נזק (פיצוי) או הוצאה רפואית (שיפוי) שנגרמו לו כתוצאה מתאונה. הכיסוי הינו רב שנתי וניתן למקרה מוות, כוויות, שברים, מצב סיעודי, אשפוז או נכות, והוצאות רפואיות כאשר אלו נגרמים כתוצאה מתאונה, ויכול שילול כיסוי לאי כושר זמני לעבודה כתוצאה מתאונה. הכיסוי הביטוחי מוצע לתקופה קצובה. יצוין כי מוצר זה אינו משווק על ידי החברה החל מחודש מאי 2021.
	ביטוח נסיעות לחו"ל
נסיעות לחו"ל	מעניק שיפוי עבור הוצאות הכרוכות באירועים רפואיים שאירעו בחוץ לארץ וכן שיפוי בגין נזקי צד ג', כבודה, ביטול או קיצור נסיעה וכן הרחבה מותאמת לתקופת הקורונה הכוללת החזר הוצאות במקרה של ביטול וקיצור נסיעה בזמן מגיפה, הכל בהתאם לתנאי הפוליסה של המבוטח.

לפירוט בדבר התוצאות לפי סוגי פוליסות בתחום בריאות - ראה באור 19 בדוחות הכספיים.

10. תחרות

10.1. כללי

המתחרים העיקריים בתחום מתחלקים לשתי קבוצות עיקריות: חברות הביטוח, שמרביתן פועלות בתחום, וכן קופות החולים המציעות חלק מהכיסויים הביטוחיים במסגרת שירותי בריאות נוספים (שב"ן). בתחום קיימת תחרות חריפה בין חברות הביטוח, הנובעת, בין היתר, מריבוי מתחרים ודמיון במוצרים.

תחום ביטוחי הבריאות בישראל מרוכז ברובו בידי חמש קבוצות הביטוח הגדולות: קבוצת הראל, קבוצת הפניקס, קבוצת כלל, קבוצת מגדל וקבוצת מנורה, כאשר קבוצת הביטוח הדומיננטית מביניהן הינה קבוצת הראל עם כ-38% מהפרמיות בשוק נכון לתקופה המסתיימת ביום 30 בספטמבר 2022.

חלקו של הביטוח הקבוצתי מסך כל הפרמיות בתחום היווה כ-45% בשנת 2021³². הביטוח הסיעודי הקבוצתי היווה כ-26% מסך הפרמיות בתחום ועיקרו מיוחס לביטוח הסיעודי עבור מבוטחי קופות החולים.

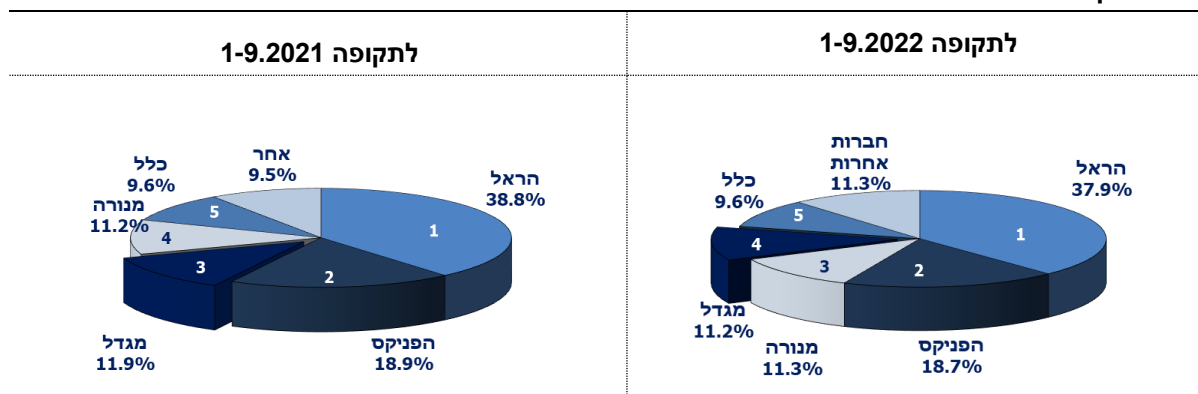
חלקה של הקבוצה בשוק ביטוח הבריאות הסיעודי הקבוצתי קטן, ואין לה הסכמים לביטוח סיעודי עם קופות החולים.

³² מבוסס על הדוח השנתי לשנת 2021 של רשות שוק ההון ביטוח וחיסון. ללא ביטוחי נכויות, עובדים זרים, תאונות אישיות ואחר.

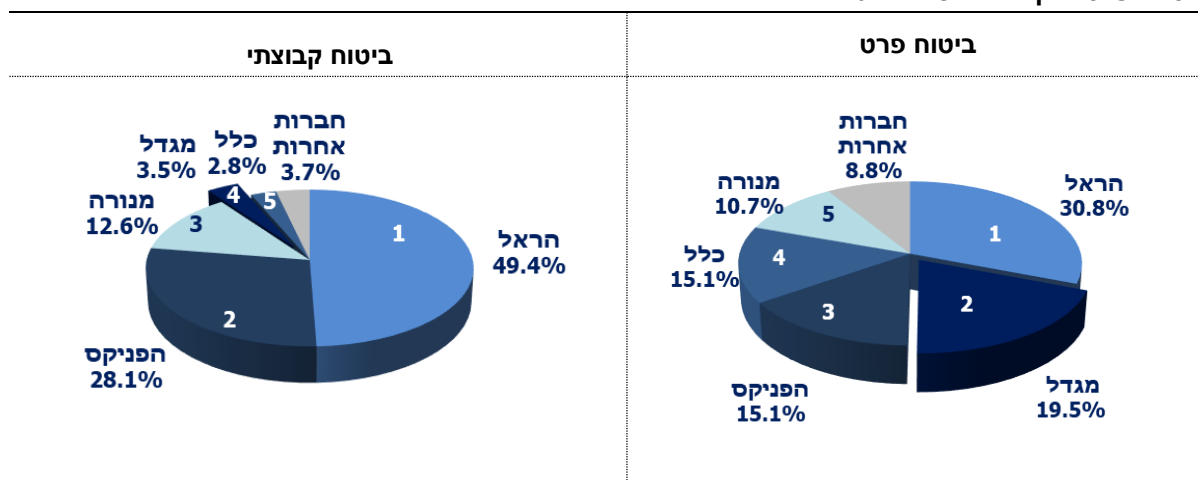
10.2. נתוני שוק

להלן נתחי שוק בביטוחי פרט וביטוח קבוצתי במונחי פרמיות:

סה"כ עסקי בריאות³³.

ביטוחי פרט³⁴ וקבוצתי לשנת 2021:

10.3. השיטות העיקריות של הקבוצה להתמודד עם התחרות בתחום

הקבוצה מתמודדת עם התחרות באמצעות מיתוגה בשוק ביטוחי הבריאות והשירותים הנלווים להם ותמחור הוגן ונכון למוצריה, תוך מתן דגש על חדשנות בתחום המוצרים ומתן שירות גבוה ומקצועי לסוכני הביטוח ולמבוטחים.

הקבוצה פועלת להרחבת היצע המוצרים והשירותים ושיפור המוצרים הקיימים המוצעים על ידיה וכן לשמירה על רמת שירות גבוהה ללקוחות ולסוכנים, תוך יעילות תפעולית אשר נעשית, בין היתר, באמצעות פיתוח ושימוש בכלים דיגיטליים שיאפשרו מתן שירות פשוט ומהיר, בעת ההצטרפות לביטוח ובמהלך תקופת הביטוח, במיוחד בעת תביעה.

הקבוצה פועלת להרחבת פעילותה, בין היתר, באמצעות הכוונת סוכניה לתחום פעילות זה וגיוס סוכנים חדשים המתמחים במוצרי ביטוח הבריאות המעניקים שירות אישי ללקוחות. באמצעות סוכנים אלו, פונה החברה לאוכלוסיות יעד נוספות ומכירת כסויים נוספים למבוטחים קיימים.

במקביל פועלת החברה לשימור הפוליסות של הלקוחות הקיימים וכן להשתתפות במכרזים לביטוחים מסוג קולקטיב להם פוטנציאל רווחיות נאות. כל זאת, תוך שימת דגש על מדיניות קבלת עסקים, הרחבת בסיס המידע האקטוארי ככלי לניהול סיכונים ולניהול יעיל של התביעות.

³³ נתחי השוק מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("דוחות ניהוליים").

³⁴ נתחי השוק בביטוחי פרט וביטוח קבוצתי מבוססים על הדוח השנתי לשנת 2020 של רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון. ללא ביטוחי נכויות, עובדים זרים, תאונות אישיות ואחר.

11. לקוחות

להלן נתונים לגבי התפלגות פרמיות ברוטו בביטוח בריאות בשנים 2020-2022:

2020		2021		2022		
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	
88	1,464	88	1,518	88	1,624	מבוטחים פרטיים
12	194	12	198	12	219	ביטוח קבוצתי
100	1,656	100	1,716	100	1,843	סה"כ

בפוליסות פרט בביטוח סיעודי, שיעור הביטולים, במונחי פרמיות, מהפוליסות בתוקף לראשית השנה הסתכם בשנת הדוח בכ-1.7%, לעומת כ-1.2% בשנת 2021 וכ-2.9% בשנת 2020.

בפוליסות פרט בביטוח בריאות אחר (שאינו כולל את הביטוח הסיעודי וכולל את תתי הענפים האחרים בפוליסות לתקופה העולה על שנה), שיעור הביטולים, במונחי פרמיות, מהפוליסות בתוקף לראשית השנה הסתכם בשנת הדוח בכ-9.2%, לעומת כ-9.0% בשנת 2021 וכ-13.6% בשנת 2020.

לקבוצה אין תלות בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות בתחום ביטוח בריאות. בנוסף, לחברה אין לקוח בודד שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה בדוחות המאוחדים.

תחום ג' - ביטוח כללי

12. מוצרים ושירותים עיקריים

12.1. כללי

תחום הביטוח הכללי כולל את ענפי ביטוח רכב חובה, רכב רכוש וענפי ביטוח כללי אחרים (ראה פירוט להלן) שאינם כלולים בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המפורטים בסעיף 6 לעיל) ובתחום ביטוח הבריאות (המפורטים בסעיף 9 לעיל), כמפורט להלן:

ביטוח רכב חובה - מתמקד בכיסוי נזקי גוף, אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין (פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התשל"ל-1970). לפרטים אודות מאפיינים מיוחדים של ענף ביטוח רכב חובה ראה סעיפים 12.3 ו-12.4 להלן.

ביטוח רכב רכוש - מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי. אודות מאפיינים מיוחדים של ענף ביטוח רכב רכוש ראה סעיף 12.3 להלן.

ענפי ביטוח כללי אחרים - בין יתר ענפי הביטוח הכללי שלא זכרו לעיל, הקבוצה מתמקדת בעיקר בענפי ביטוחי רכוש ובביטוחי חבויות, המאופיינים בהענקת כיסויים לסיכונים ספציפיים, או ב"חבילות כיסויים" לדירות, בתי עסק וכו' המשלבות מספר כיסויים ביטוחיים. אודות מאפיינים מיוחדים של ענפי ביטוח כללי אחרים ראה סעיף 12.4 להלן.

12.2. שינויים עיקריים שחלו בתחום בתקופת הדוח

12.2.1. טיוטת תיקון לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986

בחודש מאי 2022 פורסמה טיוטת תיקון לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986 ("טיוטת התיקון"). הרקע לפרסום טיוטת התיקון (כמפורט בה) הוא מספר אירועים של קריסת מבנים בישראל שלא כתוצאה מרעידת אדמה וכן אי בהירות לגבי הכיסוי הביטוחי למבנים אלה במסגרת הפוליסה התקנית הקבועה בתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986 ("הפוליסה התקנית").

במסגרת טיוטת התיקון, מוצע, בין היתר, להוסיף הגדרה יעודית למונח "התפוצצות" המכסה אירועים של קריסת מבנים שלא כתוצאה מרעידת אדמה. בנוסף, מוצע במסגרת טיוטת התיקון להוסיף לפוליסה התקנית אפשרות הרחבה לכיסוי נזק לדירה מכל סיבה, בשיעור שאינו קטן מ-70% מסכום ביטוח הדירה ("מקרה הביטוח"), ובכפוף לתנאים ולהוראות הקבועים בטיטת התיקון. כמו כן, מוצע כי מקרה הביטוח ייתן מענה במקרה בו הבית המשותף ניזוק בצורה משמעותית והדירה המבוטחת, הנמצאת בבית המשותף, אינה ניזוקה אך אינה שמישה עבור המבוטח.

עוד מוצע לקבוע כי בקרות מקרה ביטוח, ישולם פיצוי בגין הוצאות שכר דירה לצורך מגורים עבור מבוטחים שנותרו ללא קורת גג, וזאת עד לתקופה מרבית של 24 חודשים או בסכום מרבי שלא יעלה על 30% מסכום ביטוח הדירה, לפי הנמוך מבין השניים, ובכפוף לתנאים נוספים הקבועים בטיטת התיקון.

ככל שטיטת התיקון תהפוך לתקנות מחייבות, התקנות צפויות להיכנס לתוקף תוך שישה חודשים מיום פרסומן והן תחולנה על חוזי ביטוח שייכנסו לתוקף במועד זה או לאחריו.

החברה הגישה את התייחסותה לרשות. נכון למועד זה, אין באפשרות החברה להעריך באופן מלא את השלכות טיוטת התיקון, אם וככל שתתגבש לכדי תקנות מחייבות, על פעילותה.

12.2.2. טיוטת הוראות בענף רכב רכוש

בחודש אוגוסט 2022, פורסמה טיוטה שלישית לתיקון הוראות החוזר המאוחד בקשר עם ענף רכב רכוש. מטרת הטיוטה הינה לשפר את מצבו של הצרכן (מבוטח וצד ג') ולאפשר את שכלול שוק ביטוח הרכב ופתיחת התחרות, תוך הגברת טיב התיקון ואיכות השירות הניתנים למבוטחים על ידי חברות הביטוח, השמאים והמוסכים, וזאת, בין היתר באמצעות הגדלה משמעותית של מספר השמאים ומוסכי ההסדר (אשר יקראו "מוסכים מוסכמים" בהיכנס הטיוטה לתוקף) המספקים את שירותיהם למבוטחים במקרי הביטוח הרלוונטיים. שינויים בולטים המוצעים בטיטה הינם: (1) קביעתם של תנאי סף נאותים לשירות באמצעות מוסך מוסכם, ובכך להבטיח כי השירות שינתן למבוטח עומד בסטנדרטים אחידים ונאותים; (2) על חברת הביטוח לבצע סקרי שביעות רצון של מבוטחיה ממוסכי ההסדר ולפרסם את דירוגם בציבור, וכן (3) בחירתם של השמאים המעניקים את שירותיהם למבוטחים, תיעשה באופן אקראי לצורך הבטחת אי תלותם בחברת הביטוח.

נכון למועד דוח זה, אין ביכולתה של החברה לצפות את השלכות הוראות הטיוטה ככל שזו תתגבש לכדי חוזר מחייב, וזאת, בין היתר נוכח ריבוי התיקונים המוצעים והשלכותיהם האפשריות, אשר יכולות לפעול בכיוונים שונים, בהתחשב, בין היתר, בפרסום האסדרה המשלימה של משרד התחבורה, בהתנהגות חברות הביטוח, הסוכנים, המוסכים, השמאים והלקוחות.

12.2.3. הוראות החוזר המאוחד - ענף ביטוח רכב חובה - עדכון דמים - מנגנון התחשבות בשל תאונות דרכים מול המוסד לביטוח לאומי

בחודש נובמבר 2022 פרסם תיקון הוראות החוזר המאוחד שער 6 חלק 2 - הוראות בענף ביטוח רכב חובה. מטרת תיקון זה היא לעדכן את שיעור הדמים בענף ביטוח רכב חובה בעקבות הסדרת מנגנון ההתחשבות בשל תביעות תאונות דרכים בין המוסד לביטוח לאומי לחברות הביטוח במסגרת תיקון סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995(להלן: "תיקון סעיף 328 א").

עם כניסת תיקון סעיף 328 א לתוקף ביום 1 בינואר 2023, מדמי ביטוח נטו בענף ביטוח רכב חובה יקוזז שיעור של 10% בשנים 2023 ו-2024, ושיעור של 10.95% משנת 2025 ואילך, ורכיב זה שנכלל כיום בדמי הביטוח נטו של הענף יגבה מהמבוטחים על ידי חברות הביטוח וההסדר לביטוח שיורי כרכיב נפרד ויועבר ישירות למוסד לביטוח לאומי. על כן, עודכן שיעור הדמים של ההסדר לביטוח שיורי המחושבים מדמי הביטוח נטו מ-8% ל-9% וכן עודכן שיעור הדמים של חברות הביטוח מ-16.25% ל-18%, זאת על מנת לשמור על המצב הקיים של רכיב הדמים.

הוראות חוזר זה יחולו על פוליסות שתקופת הביטוח בהן הינה החל מיום 1 בינואר 2023 ואילך.

החברה מיישמת את הוראות החוזר ולהערכתה הוראות אלו לא צפויות להשפיע באופן מהותי על פעילותה.

הערכות החברה, כי התיקון האמור לעיל לא צפוי להשפיע על פעילותה של מגדל ביטוח באופן מהותי, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח התיקון האמור, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות.

12.2.4. הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת הערכת עתודות ביטוח בביטוח כללי

בחודש פברואר 2023 פרסם הממונה עדכון להוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת הערכת עתודות ביטוח בביטוח כללי. מטרת חוזר זה היא להבהיר כיצד ניתן להתחשב באופן שיערוך הנכסים בעת הערכת עתודות הביטוח בביטוח כללי.

במסגרת העדכון נכללה הבהרה לעניין הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT), לפיה: על מנת לשפר את ההשוואתיות בין החברות, ולאור העובדה שהחל משנת 2024 יכנס לתוקף תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 לעניין חוזי ביטוח, אשר יבטל את חישוב הנוהג המיטבי ואת קיזוז עודף שווי הנכסים הלא סחירים לצד תקן חשבונאות בינלאומי מספר 9, לעניין מכשירים פיננסיים אשר בעקבות יישומו צפוי שישוערכו כל הנכסים הלא סחירים ויימדדו לפי שוויים הוגן, חברת ביטוח רשאית להתייחס לפער שבין העלות המופחתת לבין השווי הוגן של נכסים שאינם רשומים בדוח על המצב הכספי בשווי הוגן, למעט אגרות חוב מיועדות, בעת בדיקת נאותות העתודה (LAT) ("UGL"), כאשר היא מחשבת את העתודה שלא על סמך הנוהג המיטבי, ככל שחישוב העתודה מתבצע תוך היוון בעקום ריביות חסר סיכון המותאם לאופיין הבלתי מזיל של ההתחייבויות לכל היותר, וזאת בכפוף לכך שיתרת העתודה לאחר הפחתת ה-UGL אינה יורדת מתחת לאומדן המיטבי (Best Estimate) של ההתחייבות.

בחינת העמידה המינימלית בגובה האומדן המיטבי תבוצע עבור העתודה לתביעות תלויות ועבור העתודה לסיכונים שטרם חלפו בנפרד. נכון למועד דוח זה, לא צפויה השלכה מהותית לחוזר זה על החברה.

הערכות החברה, כי הוראות החוזר האמור לעיל לא צפויות להיות בעלות השלכה מהותית על מגדל ביטוח, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח החוזר האמור, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות.

12.2.5. התכנית הכלכלית של הממשלה לשנים 2023 ו-2024

כאמור בסעיף 2.4.4(ג) לעיל, ביום 24 בפברואר 2023 התקבלו החלטות הממשלה לעניין התכנית הכלכלית, אשר כוללות, בין היתר, את ההחלטות המפורטות להלן בתחום הביטוח הכללי:

(א) הפחתת הוצאות ביטוח - חליפי רכבים

בהתאם לדברי ההסבר בקשר עם החלטות הממשלה האמורות לעיל, נכון למצב האסדרתי כיום, שמאי הרכב מחויבים בהתאם להוראות משרד התחבורה לקבוע שומה לפי מחיר מחירון שנקבע על ידי יבואני הרכב, וספקי החלפים וחברות הביטוח מחויבים בתשלום שנקבע על ידי השמאי. כתוצאה מהוראה זו, גדלה עלות תיקון הרכב במסגרת תביעה וקיימים רכבים תקינים המושבתים שלא לצורך, עלויות שבסופו של דבר מושתות על הציבור בדמות ייקור מחיר הביטוח.

במסגרת החלטות הממשלה הוחלט כי שרת התחבורה והבטיחות בדרכים תביא להתייעצות עם המועצה המייעצת לשמאי רכב טיוטת הוראות מקצועיות המבוססת על אגד הנחיות המקצועיות לשמאי רכב, כך שבמסגרתן ייקבע כי שומת הרכב תכלול את מחיר השוק של חלקי חילוף לרכב שנדרש להחליפם או לתקנם. כאמור בדברי ההסבר להצעת ההחלטה, מחיר זה יתבסס על המחיר הצפוי בין קונה מרצון למוכר מרצון, אותו ניתן לאמוד באמצעות ההתקשרויות החוזיות בין חברת ביטוח למוסך שהתקשר עימה בהסכם או בין חברת ביטוח לספק חלפים. זאת, תוך מתן תשומת לב למחיר חלפים זמינים וברי השגה במועד קביעת השומה. עוד הובהר במסגרת דברי ההסבר להצעת ההחלטה, כי אין באמור בהחלטת הממשלה כדי לגרוע מכל סמכות הנתונה על פי כל דין לחברות הביטוח לפעול להקטנת או צמצום הנזק בעדו החברה חייבת בתגמולי ביטוח.

(ב) הפחתת עומס בבתי משפט - תביעות רכב

במסגרת החלטות הממשלה הוחלט, בין היתר, במטרה להקל ולהפחית את עומס התיקים בבתי המשפט, לקדם תיקון חקיקה שיחייב את חברות הביטוח והליסינג ליישב תביעות רכב רכוש, אשר דרך כלל מתבררות בסדר דין מהיר, באמצעות מנגנון בוררות חובה. הכרעת הדין במסגרת המנגנון האמור תתבצע ללא צורך בדיון ועל בסיס הגשת מסמכים, חומר תיעוד דיגיטלי וכתבי טענות, אלא אם מצא הבורר כי יש צורך בקיום דיון כאמור.

מאחר שמדובר בהחלטות ממשלה לעניין תיקוני חקיקה (לרבות תיקוני חקיקת משנה), הנחיות מנהליות והוראות מקצועיות, אשר טרם התקבלו ו/או אושרו ו/או טרם נקבע אופן יישומן בפועל, אין ביכולתה של החברה להעריך בשלב זה את מידת המהותיות וההשפעה של התיקונים וההחלטות האמורים, אם וככל שיאושרו ויישמו בפועל, על החברה ופעילותה.

12.3. תיאור הכיסויים הביטוחיים העיקריים המוצעים ומאפייניהם הייחודיים

סוג התכנית	מהות הכיסוי
	ביטוח רכב
	ביטוח רכב חובה
מתן כיסוי ביטוחי מכוח פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970 ("פקודת ביטוח רכב")	<p>המוצר הינו פוליסה לביטוח נזקי גוף כתוצאה מהשימוש ברכב, אשר חובה לרכשו על פי פקודת ביטוח רכב. פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה בהתאם לפקודת ביטוח רכב, את בעל הרכב והנהוג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 ("הפלת"ד" או "חוק הפלת"ד"), בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג הרכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. הפוליסה הינה פוליסה תקנית שיש להנפיקה בהתאם להוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010.</p> <p>סכום תגמולי הביטוח איננו מוגבל, למעט ראשי נזק מסוימים כגון "כאב וסבל" המוגבלים בסכום וכן פיצוי בגין אובדן שכר, הכל בהתאם למגבלות הכיסוי כפי שהן קבועות בחוק הפלת"ד. תיקונים לחוק הפלת"ד ו/או פסיקה הנוגעות לפרשנות לחוק האמור משפיעים על היקף הכיסוי.</p> <p>הפוליסות בביטוח חובה מונפקות בדרך כלל לפרק זמן של שנה. עם זאת, קצב התנהלות התביעות בענף ארוך יותר ועשוי להמשך מספר שנים, וזאת בשל פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות סופית של הנזק וסילוק התביעה. עקרונות התעריף נקבעים על סמך הנחיות הממונה המאוגדות תחת החוזר המאוחד, ובהתאם לעקרונות אלה נקבעו הפרמטרים שמבטח יוכל לעשות בהם שימוש לצורך קביעת התעריף והנהלים שעל-פיהם על מבטח לנהוג בכל הקשור לאשור דמי הביטוח.</p> <p>בקבוצה מופעל תעריף דיפרנציאלי, המסתמך על חלק מהמשתנים הרלבנטיים שנבחרו על-ידי הקבוצה כמתאימים ביותר לצורך הערכת הסיכון וקביעת הפרמיה.</p>

סוג התכנית	מהות הכיסוי
	ביטוח רכב רכוש
<p>ביטוח רכב כולל כיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד ג'</p>	<p>המוצר הינו פוליסה לביטוח רכב המעניקה כיסוי לנזק שעלול להיגרם לרכב עצמו או לרכוש של צד ג'. ישנם מספר סוגים של ביטוחי רכב רכוש:</p> <p>(א) ביטוח רכב צד שלישי המעניק רק כיסוי לנזקים שאירעו לרכושו של צד שלישי.</p> <p>(ב) כיסוי מקיף המציע כיסוי לנזקים לצד שלישי וכן לנזקים לרכב עצמו, כגון גניבה.</p> <p>(ג) כיסוי מקיף חלקי המחריג נזקי תאונה או גניבה.</p> <p>פוליסות "רכב רכוש" מתחלקות לשתי קבוצות עיקריות על-פי סוגי הרכב:</p> <ul style="list-style-type: none"> ביטוח לרכב פרטי ומסחרי שמשקלו עד 3.5 טון - מעניק כיסויים ביטוחים בהתאם לתנאי פוליסה תקנית הקבועים בהוראות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986. לפוליסה התקנית ניתן להוסיף הרחבות באשר להיקף הכיסוי ולסיכונים המכוסים (במסגרת הריידרים - כתבי השירות - מוצעים כיסויים שונים הכוללים שבר שמשות, שירותי דרך וגרירה, רכב חלופי וכו'). התעריף הינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד ומותאם לסיכון) והוא מבוסס על מספר פרמטרים: הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (סוג, דגם וכו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (כמות נהגים ברכב, גיל הנהגים, ניסיון תביעות ועוד). ביטוח לכלי רכב אחרים שאינם נכללים בסוג הקודם, כגון: משאיות מעל 3.5 טון, אופנועים, מוניות, ציוד כבד, אוטובוסים, ציוד חקלאי וכו"ב. פוליסות הביטוח לסוגי רכב אלה אינן כפופות לתנאי הפוליסה התקנית.
	ביטוח כללי אחר
<p>ענף זה כולל בעיקרו שני סוגי ביטוח: ביטוחי רכוש, הכוללים כיסוי בגין אבדן או נזק פיזי לרכוש המבוטח, וביטוחי חבויות, הכוללים כיסוי בגין חבות כספית על פי דין של מבוטח כלפי צד ג' בגין נזק לגוף או לרכוש שייגרם לו, כמפורט להלן. כמו כן, כולל ענף זה פוליסות תאונות אישיות לתקופה של שנה.</p>	
	ביטוחי רכוש
	<p>מוצרים אלו מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד אובדן או נזק פיזי לרכושו. הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכונים אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע.</p> <p>ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזק תוצאתי (אובדן רווחים) עקב הנזק הפיזי לרכוש, והם מהווים נדבך בביטוחי דירות, ביטוח בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, ביטוח מטענים בהובלה (ימית, יבשתית, אווירית) וכו'. במרבית המקרים הפוליסות בביטוחי רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. יצוין כי פוליסות עסקיות מונפקות לפרק זמן שבין שנה לשנה וחצי. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח. הכיסויים הביטוחיים בתחום זה מיועדים ללקוחות פרטיים ועסקיים.</p> <p>המוצרים המרכזיים בענף ביטוח רכוש הינם כדלקמן:</p>
<p>ביטוחי דירות</p>	<p>כוללים ביטוח למבנה ותכולת דירות מגורים והם מבוססים על ביטוחי הרכוש כמתואר לעיל בתוספת ביטוחי חבויות הקשורים לדירת מגורים (אחריות כלפי צד שלישי ואחריות מעסיקים בגין עובדי משק בית).</p> <p>הפוליסה לביטוח דירה מבוססת על תנאי הפוליסה התקנית לדירות, כפי שנקבעו בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו - 1986. לפוליסה התקנית ניתן להוסיף הרחבות וזאת לגבי היקף הכיסוי המבוטח. הכיסויים המוצעים על ידי הקבוצה כוללים, בין השאר, נזקי מים.</p> <p>התעריף הינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי ומותאם לסיכון והוא מבוסס על מאפייני הנכס המבוטח.</p> <p>כמו כן, במסגרת ביטוחי הדירות הקבוצה מציעה פוליסה "מבנה אגב משכנתא" שהינה פוליסת מבנה בלבד, בהתאם לפוליסה התקנית, אשר קהל היעד העיקרי הינו לזוי בנקים למשכנתאות.</p>

סוג התכנית	מהות הכיסוי
ביטוח בתי עסק	<p>ביטוח בתי עסק הינו בדרך כלל תכנית ביטוח הכוללת מספר כיסויים (ביטוחי רכוש וביטוחי חביונות), אשר מטרתה לאחד לפוליסה אחת את כל הכיסויים הנחוצים לבית העסק.</p> <p>ביטוח רכוש, מבנים ותכולות, המשמשים לצרכים עסקיים מפני סיכוני אש וסיכונים נלווים (כיסוי לסיכונים הנמכר ביחד עם הכיסוי מפני סיכוני אש, כגון: כיסוי בפני פריצה, התפוצצות, רעידת אדמה). כיסוי זה ניתן להרחבה לכיסוי נזק תוצאתי, דהיינו אובדן רווחים וכן ביטוחי חביונות. החיתום של המוצר מתבצע בעיקרו על בסיס ניתוח הסיכון הספציפי ובביטוח עסקים גדולים, בין היתר, בהתאם לתנאי ביטוח המשנה בגין הסיכון המבוטח.</p>
ביטוחי רכוש אחרים	<p>במסגרת ביטוחי הרכוש האחרים, הקבוצה מציעה כיסויים ביטוחים נוספים כגון ביטוחים ימיים ואוויריים (כלי שיט, כלי טייס, הובלת מטענים), ביטוח עבודות קבלניות, ביטוח ציוד מכני הנדסי, ביטוח נאמנות וביטוח כל הסיכונים. היקף הפעילות בענפי ביטוח אלה אינו מהותי.</p>
ביטוחי תאונות אישיות (לתקופה של שנה)	
	<p>ביטוח תאונות אישיות מעניק למבוטח פיצוי בגין נזק שנגרם כתוצאה מתאונה שאירעה לו. הכיסוי ניתן למקרה מוות או נכות כתוצאה מתאונה ויכול שיכלול כיסוי לאי כושר זמני לעבודה. במסגרת תחום פעילות ביטוח כללי נכללות פוליסות ביטוח תאונות אישיות לתקופה של שנה בלבד (כאשר פוליסות ביטוח תאונות אישיות לתקופה של למעלה משנה נכללות במסגרת תחום ביטוח בריאות). יצוין כי החברה הפסיקה לשווק פוליסות ביטוח תאונות אישיות פרט החל מיום 1 בפברואר 2021.</p>
ביטוחי חביונות	
	<p>ביטוחי חביונות מיועדים לכיסוי חבותו על-פי דין של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי כלשהו. הפוליסות בביטוחי חביונות מונפקות בדרך כלל למשך זמן של שנה. יצוין כי פוליסות עסקיות מונפקות לפרק זמן שבין שנה לשנה וחצי. עם זאת, קצב התפתחות התביעות בענף ארוך יותר והוא עשוי להמשך מספר שנים, וזאת בשל מספר סיבות: הנזק המכוסה בפוליסה נגרם לצד שלישי שאינו המבוטח בפוליסה, פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות החבות והנזק והגשת התביעה ארוך יחסית. במקרים רבים מדובר בבירור עובדתי ומשפטי מורכב יחסית, הן ביחס לחבות המבוטח והן ביחס להיקף הנזקים, תקופת ההתיישנות בגין עילת התביעה ארוכה יותר מתקופת ההתיישנות המקובלת בביטוח רכוש. בביטוחי החביונות מסוג אחריות כלפי צד שלישי ואחריות מעבידים, הכיסוי הוא על בסיס אירוע (בניגוד לפוליסות על בסיס הגשת תביעה - Claim), made דהיינו, הכיסוי ניתן לאירועים אשר קרו במהלך תקופת הביטוח, והתביעה יכולה להיות מוגשת לאחר תום תקופת הביטוח בכפוף להתיישנות. בביטוחי חביונות מסוג אחריות מקצועית, חבות המוצר ואחריות נושאי משרה, הכיסוי הוא על בסיס הגשת התביעה (Claim made), דהיינו הכיסוי ניתן לאירועים אשר קרו בתקופת הביטוח או במועד הרטרואקטיבי המצוין ברשימה, והגשת התביעה צריכה להיות במהלך תקופת הביטוח.</p>
ביטוח אחריות כלפי צד שלישי	<p>מטרתו של מוצר זה, להגן על המבוטח מפני חבות, שהוא עלול לחוב, בגין נזק שגרם ברשלנותו כלפי צד שלישי כלשהו. הכיסוי מותאם לפעילותו של המבוטח וגבול האחריות בפוליסה נקבע על ידי המבוטח, לפי שיקול דעתו. מוצר זה נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (כיסוי לאחריות כלפי צד ג' בלבד), והן כחלק מפוליסה הכוללת מספר פרקי כיסוי (פרקי חביונות ופרקי רכוש) אשר מטרתה לאחד לפוליסה אחת את כלל הכיסויים הנחוצים לבית העסק.</p>
ביטוח אחריות מעבידים	<p>מטרתו של מוצר זה, להגן על מעסיק מפני חבות שהוא עלול לחוב בגין נזק שגרם ברשלנותו לעובד מעובדיו תוך כדי ועקב עבודתו. הכיסוי בפוליסות אלו ניתן מעל לסכומים שבהם נושא המוסד לביטוח לאומי המטפל בתאונות עבודה. מוצר זה נמכר הן במסגרת פוליסה עצמאית ובודדת (כיסוי לאחריות מעסיקים), והן כחלק מפוליסה הכוללת מספר פרקי כיסוי (פרקי חביונות ופרקי רכוש) אשר מטרתה לאחד לפוליסה אחת את כלל הכיסויים הנחוצים לבית העסק.</p>
ביטוחי חביונות אחרים	<p>מוצעים כיסויים ביטוחיים לאחריות מוצר, ביטוח אחריות מקצועית, וביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה.</p>

12.4 הסדרים מיוחדים המתייחסים לענף ביטוח רכב חובה

12.4.1 הסדר הביטוח השיורי ("פול")

הואיל וקיימת מצד אחד חובה על בעל רכב לבטח את רכבו בהתאם לפקודת ביטוח רכב, אך מצד שני, חברות הביטוח רשאיות לסרב לבטח כלי רכב, בהתאם לשיקול דעתן, בעלי רכב שנדחו על-ידי חברות הביטוח רשאים לרכוש ביטוח באמצעות "פול" - המאגר הישראלי לביטוח רכב, שהינו תאגיד משותף לחברות הביטוח, אשר אופן הקמתו, דרכי ניהולו והתנהלותו, חובותיו, חלקה של כל חברת ביטוח בהסדר, אופן ההתחשבות של הביטוח המשותף לרבות הסדרים לעניין קביעת התעריף, מוסדרים בתקנות ביטוח רכב מנועי (הסדר ביטוח שיורי ומנגנון לקביעת התעריף), התשס"א-2001. כל חברות הביטוח הפועלות בענף ביטוח רכב חובה שותפות ב"פול" וכל אחת נושאת בהפסדי "פול" או ברווחיו, על-פי חלקה היחסי בשוק ביטוח רכב חובה, כפי שנקבע בתום השנה השוטפת. לחלקה של הקבוצה בתוצאות ה"פול" ראה סעיף 2.9 בדוח הדירקטוריון.

12.4.2 קרנית

הקרן לפיצוי נפגעי תאונות הדרכים ("קרנית") הינה תאגיד שהוקם על-פי חוק הפלת"ד, שתפקידו לפצות נפגעים הזכאים לפיצויים מכוח חוק זה ואין בידם לתבוע פיצויים מאת חברות הביטוח בשל קרות אחד מהמקרים הבאים: הנהג האחראי אינו ידוע, אין לנהג האחראי ביטוח רכב חובה או שהביטוח איננו מכסה את החבות, מבטח כלי הרכב נמצא בפירוק או שמונה לו מנהל מורשה. החל מיום 1 בינואר 2023, חברות הביטוח מחויבות להעביר לקרנית 1% מסכום הפרמיה נטו ו"רכיב מל"ל" (כאמור בסעיף 12.4.4 להלן) שהן גובות בגין פוליסות ביטוח רכב חובה, ובנוסף, מחויבות להעביר לקופות החולים באמצעות קרנית 12.66% מדמי הביטוח ורכיב מל"ל, זאת בהתאם לכך שהאחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים בשל נזקי גוף לנפגעי תאונות דרכים חלה על קופות החולים (יצוין, כי עד המועד האמור, גביית השיעורים כאמור והעברתם לקרנית היתה ללא "רכיב מל"ל").

12.4.3 מתווה סליקה "קל כבד"

במסגרת פעילות רכב חובה, מפעיל איגוד חברות הביטוח מערכת סליקה שנועדה להעביר תשלומים באופן ממוכן בין מבטחי רכב בהתאם לחוק הפלת"ד וצו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), התשס"א-2001. הצדדים למערכת הסליקה הם כלל המבטחים, והסדר חל על תאונות בהן נטלו חלק כלי הרכב המבטחים בפוליסות. מנהל המתווה מוסמך לקיים בורות לגבי מחלוקות בשאלת החבות, הן במישור המשפטי והן במישור העובדתי.

12.4.4 זכות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי ("מל"ל")

על-פי סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 ("חוק הביטוח הלאומי"), מוקנית למל"ל זכות שיבוב, המאפשרת לו לתבוע את חברות הביטוח, באופן פרטני, בגין כספים אשר שילם או עתיד לשלם למבוטחיהן. בהתאם, החל מחודש ינואר 2014, מוטלת על חברת ביטוח חובת דיווח למל"ל בכל מקרה שבו המבטח ניכה או רשאי היה לנכות מסכומי הפיצוי את סכומי הגמלה שהמל"ל שילם או עתיד לשלם בהתאם לחוק ואשר המל"ל זכאי לתבוע מהמבטח. ההוראות מסדירות אף את אופן ומועדי הדיווח. בכל מקרה שהמבטח לא מסר למל"ל את הדיווח תוך התקופה שנקבעה בחוק, תקופת ההתיישנות של תביעת המל"ל בגין זכות השיבוב תחל במועד קבלת הדיווח או ביום שבו נודע למל"ל על ההליכים בהם זכאי המבוטח לפיצוי, לפי המוקדם. בחודש יולי 2021 גובש הסדר בהסכמה בין חברות הביטוח (ובכללן החברה) לבין המל"ל ("ההסכם") בעניין ישום זכות השיבוב של המל"ל לפי סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי, במקרים בהם צד שלישי מחויב בפיצויים מכוח חוק הפלת"ד. ההסכם קובע כי הצדדים ימשיכו להפעיל את מנגנון ההתדיינות וההתחשבות הקיים ביניהם, ביחס למקרים שאירעו ויתרחשו בתקופה שמיום 1 בינואר 2014 עד יום 31 בדצמבר 2022, ואשר חייבו או יחייבו את המל"ל לשלם גמלה לפי החוק, המשמשים עילה לחייב את החברה לשלם פיצויים לפי חוק הפלת"ד. החברה העבירה לידי המל"ל, מקדמה על חשבון המקרים כאמור בסכום השווה לשיעור של 4.027% מדמי הביטוח שנגבו על ידה בשנים 2014 עד 2018 (בסך של 103.2 מיליון ש"ח), אשר ממנה יקוזזו תביעות המל"ל האמורות בכפוף לאמור להסכם. כמו כן, נקבע במסגרת תיקון סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי שיעור קבוע ומוגדר מדמי הביטוח שעל כלל המבטחות להעביר למל"ל בגין תאונות דרכים שיתרחשו בשנת 2023 ואילך, וזאת חלף שיבוב פרטני של התביעות. בהתאם להוראות כאמור, השיעורים מדמי הביטוח שייגבו בכל שנה ויעברו למל"ל יהיו כדלקמן: בשנים 2023 ו-2024 10% מדמי הביטוח, ומתחילת שנת 2025 ואילך 10.95% מדמי הביטוח. להערכת החברה, ההסדרים המפורטים לעיל לא צפויים להשפיע מהותית על התוצאות הכספיות של החברה.

הערכות החברה, כי ההסדרים המפורטים לא צפויים להשפיע מהותית על התוצאות הכספיות של מגדל ביטוח, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות.

13. תחרות

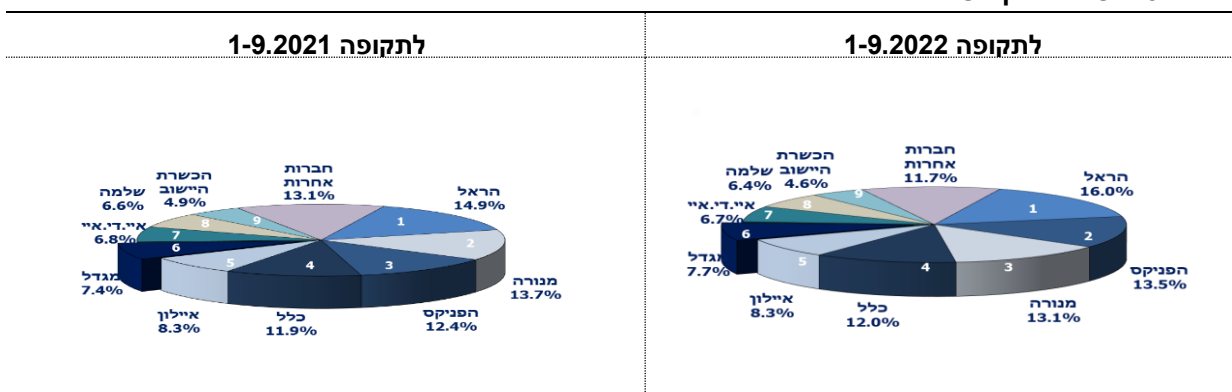
13.1. כללי

תחום ביטוח כללי מאופיין בתחרות חריפה ומתמשכת, אשר באה לידי ביטוי בכניסת מתחרים חדשים בעיקר בביטוחי הפרט. בנוסף, הפעילות בתחום מאופיינת בתנודות מחירים ובשינויים בעלות התביעות. בשוק זה, לרבות בענפי הפרט, קיימת רגישות גבוהה למחיר, וחברות הביטוח מתחרות ביניהן באמצעות מתן הנחות, מבצעים והטבות למבוטחים ובשירות המוענק למבוטחים, וכן בשיעורי העמלות שמעניקות החברות לסוכני הביטוח, אשר להם השפעה להקטנת הרווחיות בתחום. כניסת מתחרים חדשים הפועלים באופן דיגיטלי, ישירות מול המבוטחים, ובמקביל הרחבה משמעותית של הפעילות הישירה מצד חברות הביטוח המסורתיות, הביאו להגברה ניכרת של התחרות בענפים אלה ולשחיקה נוספת של התעריפים, עד כדי מעבר תיק הרכב של החברה להפסד חיתומי בשנים 2021 ו-2022.

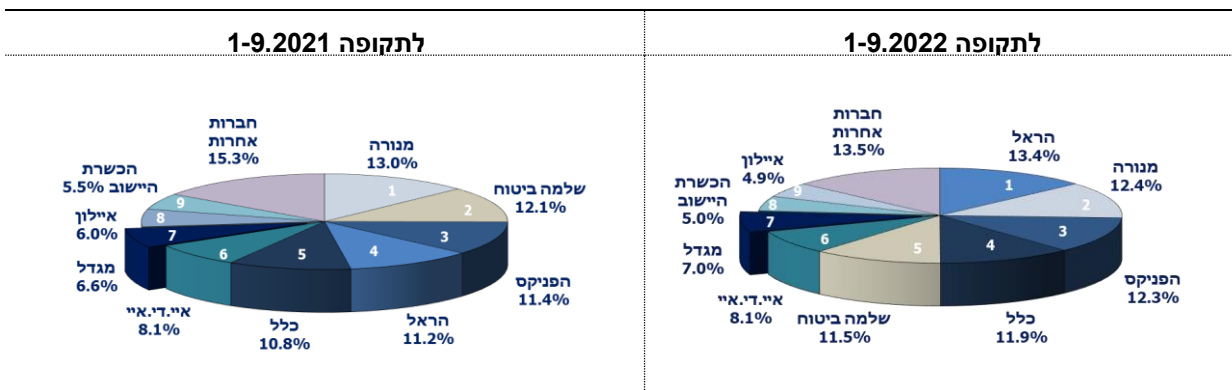
על פי נתוני משרד האוצר³⁵, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022, נרשמה עלייה של כ-9% בהיקף המצרפי של הפרמיות ברוטו בשוק הביטוח הכללי בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, זאת לאחר שבתשעת החודשים הראשונים של שנת 2021 נרשמה עלייה של כ-6% בהיקף הפרמיות לעומת התקופה המקבילה בשנת 2020. בענף ביטוח רכב חובה הפרמיות עלו בכ-3% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בענף ביטוח רכב חולה עלייה של כ-12%, בביטוחי החבויות חלה עלייה של כ-9% בפרמיות ברוטו בשוק, ובביטוחי הרכוש האחרים (ללא רכב) נרשמה עלייה של כ-12% בשוק. נתח השוק של הקבוצה, כפי שמשקף מהפרמיות ברוטו בתשעת החודשים הראשונים לשנת 2022 עומד על שיעור של כ-8%, ובתקופה זו הקבוצה ממוקמת במקום השישי בין הגופים הפועלים בתחום, כמפורט להלן. לפירוט בדבר השינוי בפרמיות הקבוצה בביטוח כללי, ראה סעיף 2.8 בדוח הדירקטוריון.

13.2. נתוני שוק במונחי פרמיות ברוטו^{36 37}

תחום ביטוח כללי בארץ בכללותו:

ביטוח רכב חובה:

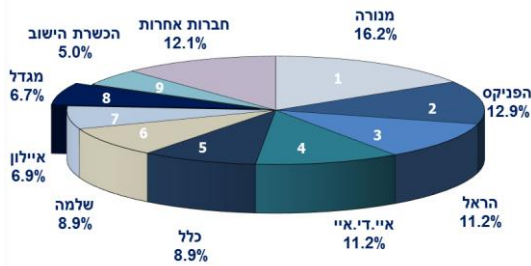
³⁵ נתוני השוק מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("דוחות ניהוליים").

³⁶ הנתונים המפורטים בסעיף זה מבוססים על עיבוד דיווחי משרד האוצר שפורסמו באתר האינטרנט ("דוחות ניהוליים"), למעט אם נאמר במפורש אחרת.

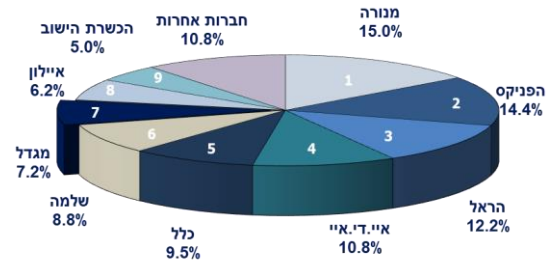
³⁷ במסגרת חברות אחרות נכללת הקרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות בע"מ שנתח השוק שלה בתקופה 1-9-2022 הינו כ-1.5%

ביטוח רכב רכוש:

לתקופה 1-9.2021

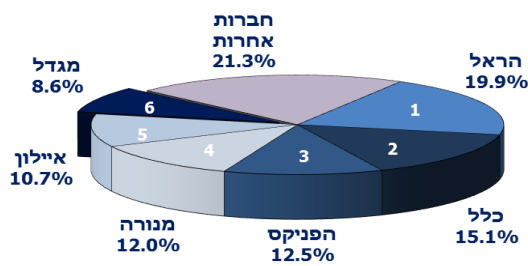

לתקופה 1-9.2022

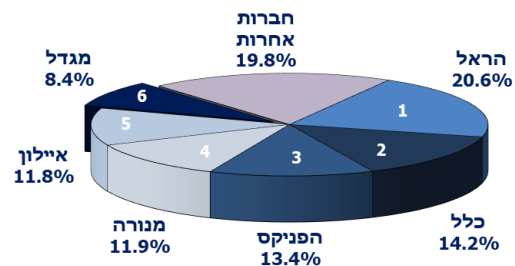

ענפי ביטוח כללי אחרים:

לתקופה 1-9.2021

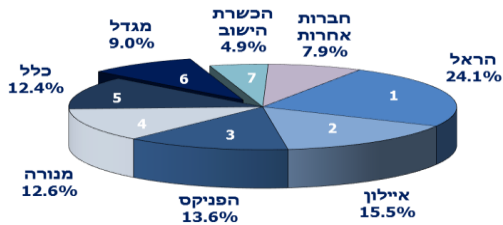

לתקופה 1-9.2022

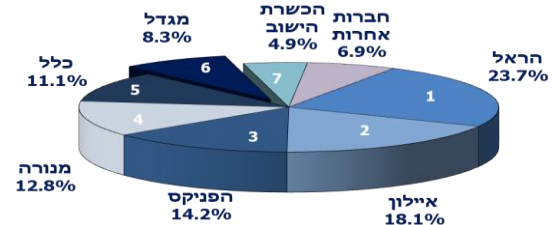

ענפי החבויות (ללא רכב חובה):

לתקופה 1-9.2021

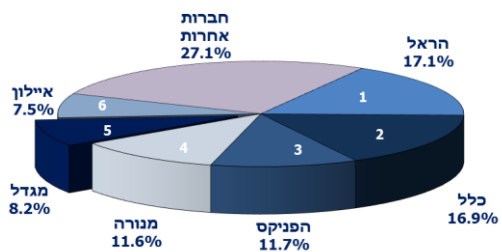

לתקופה 1-9.2022

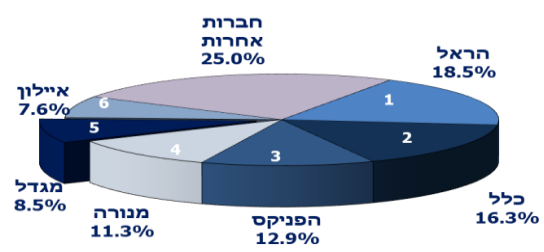

ענפי רכוש (ללא רכב רכוש)³⁸:

לתקופה 1-9.2021

לתקופה 1-9.2022

³⁸ במסגרת חברות אחרות נכללת הקרן לביטוח נזקי טבע בחקלאות בע"מ שנתח השוק שלה בתקופה 1-9.2022 הינו כ-5.7%.

13.3. השיטות העיקריות של הקבוצה להתמודד עם התחרות

החברה מתמודדת עם התחרות בתחום הביטוח הכללי במספר מישורים:

- (א) ניהול התעריף בביטוחי הפרט ובביטוחים העסקיים - הקבוצה מנהלת את התעריף בביטוחי הפרט ובביטוחים העסקיים באופן שמאפשר לה להתחרות על נתחי השוק ופלחי הלקוחות בהם היא מעוניינת, תוך ניתוח הידע המצטבר שברשותה בתחום הביטוח הכללי אשר מאפשר לה להגיב לשינויים בשוק. החברה בוחנת מודלי תמחור אקטוארים חדשים, לרבות שיפור החיתום.
- (ב) ריענון וגיוון הכיסויים הביטוחיים - החברה בוחנת את הכיסויים הביטוחיים המוצעים על ידיה מעת לעת ומרעננת ומגוונת אותם על מנת לתת מענה מדויק ללקוחותיה, בהתאם לשינויים בטעמי הלקוחות.
- (ג) מיתוג מחדש - החברה ממתגת את מוצריה מעת לעת מחדש בהתאם למגמות בשוק, ובמטרה להבטיח שיווק אפקטיבי ולשפר את כושר התחרות שלה.
- (ד) שיפור תהליכי שיווק ומכירה, ובכלל זה באמצעות שימוש בכלים טכנולוגיים.
- (ה) יעול תהליכי סילוק התביעות ושיפור השירות לסוכני ומבוטחי החברה בכל הקשור בשירות בתביעות.
- (ו) הנגשת השירות ללקוחות ולסוכנים באמצעים תפעוליים וטכנולוגיים - החברה פועלת לשיפור השירות והנגשתו ללקוחותיה ולסוכנים באמצעות התייעלות תפעולית, הטמעה ושימוש במערכות מחשוב מתקדמות, לרבות פיתוח אמצעים דיגיטליים שונים לסוכנים אשר נועדו ליעל את עבודתם ולהקל עליה.

14. לקוחות

14.1. התפלגות הפעילות בתחום ביטוח כללי

העלייה בפרמיות בשנת 2022 לעומת שנת 2021 נבעה מגידול בכמות הפוליסות במרבית ענפי הביטוח הכללי וכן מעליה בפרמיה הממוצעת בענף רכב כוש. בנוסף, העלייה בפרמיות הושפעה בחלקה מזכייתה של החברה במכרז לביטוח רכב של עובדי המדינה לשנת 2022. יצוין כי בחודש ספטמבר 2022 נמסר לחברה על אי זכייתה במכרז לביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2023. להערכת החברה אי הזכייה במכרז האמור לא תשפיע מהותית על רווחיותה של החברה.

להלן פרטים אודות התפלגות הפעילות בתחום ביטוח כללי, לפי פרמיות ברוטו, בשנים 2020-2022 (במיליון ש"ח ובאחוזים):

2020		2021		2022	
התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח	התפלגות באחוזים	מיליון ש"ח
69	1,534	74	1,378	73	1,522
31	703	26	494	27	549
100	2,237	100	1,872	100	2,071

(1) כולל ציי רכב וחברות שעיסוקן ברכב.

לקבוצה אין תלות בלקוח בודד או במספר מצומצם של לקוחות בתחום ביטוח כללי. בנוסף, לקבוצה אין לקוח בודד שהכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה בדוחות המאוחדים. לפרוט חלוקת הפרמיות לפי ענפים במסגרת ביטוח כללי ראה באור 3 בדוחות הכספיים.

14.2. ותק והתמדה של הלקוחות

14.2.1. ביטוח רכב חובה

בשנת 2022, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב חובה, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת, הסתכם בכ-69% לעומת שיעור חידושים של כ-57% בשנת 2021 וכ-69% בשנת 2020.

להלן פרטים אודות התפלגות וותק לקוחות בביטוח רכב חובה, במונחי מחזור פרמיות, לשנים 2020-2022:

מספר שנות ביטוח (שנות ותק)	2020	2021	2022
שנת ביטוח ראשונה (ללא ותק) ⁽¹⁾	31%	34%	43%
שנת ביטוח שנייה (שנת ותק אחת)	15%	19%	16%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות ותק)	15%	11%	11%
למעלה משלוש שנות ותק	39%	36%	30%
סה"כ	100%	100%	100%

(1) בשנת 2022, הגידול במשקל הפרמיות בגין לקוחות חדשים (ללא וותק) נבע בעיקרו מגידול בכמות הפוליסות החדשות, ובכלל זה בשל זכייתה של מגדל ביטוח בחלק ממכרז ביטוח רכב עובדי המדינה לשנת 2022.

14.2.2. ביטוח רכב רכוש

בשנת 2022, שיעור החידושים בענף ביטוח רכב רכוש, במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת, הסתכם בכ-81% לעומת כ-60% בשנת 2021 וכ-73% בשנת 2020.

להלן פרטים אודות התפלגות וותק לקוחות בביטוח רכב רכוש, במונחי מחזור פרמיות, לשנים 2020-2022:

מספר שנות ביטוח (שנות וותק)	2022	2021	2020
שנת ביטוח ראשונה (ללא וותק) ⁽¹⁾	40%	29%	27%
שנת ביטוח שנייה (שנת וותק אחת)	16%	21%	15%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות וותק)	12%	11%	14%
למעלה משלוש שנות וותק	32%	39%	44%
סה"כ	100%	100%	100%

(1) בשנת 2022, הגידול במשקל הפרמיות בגין לקוחות חדשים (ללא וותק) נבע בעיקרו מגידול בכמות הפוליסות החדשות, ובכלל זה בשל זכייתה של מגדל ביטוח בחלק ממכרז ביטוח רכב עובדי המדינה לשנת 2022.

14.2.3. פלח לקוחות משותף לענפי רכב חובה ורכב רכוש

(א) בשנת 2022, פלח הלקוחות המשותף לענפי רכב חובה ולענפי רכב רכוש הינו כ-81% מהמבטוחים בענף רכב חובה, בדומה לשנת 2021 ולעומת כ-82% בשנת 2020.

(ב) בשנת 2022, פלח הלקוחות המשותף לענפי רכב רכוש ולענפי רכב חובה הינו כ-93% מהמבטוחים בענף רכב רכוש, בדומה לשנת 2021 ולעומת כ-94% בשנת 2020.

14.2.4. ביטוח דירות

בשנת 2021, שיעור החידושים בענף ביטוחי הדירות³⁹ במונחי פרמיות מהפוליסות שהיו בתוקף בשנה קודמת הסתכם בכ-95% לעומת כ-91% בשנת 2021 וכ-93% בשנת 2020. להלן פרטים אודות התפלגות וותק לקוחות בביטוחי דירות⁴⁰ במונחי מחזור פרמיות לשנים 2020-2022 באחוזים:

מספר שנות ביטוח (שנות וותק)	2022	2021	2020
שנת ביטוח ראשונה (ללא וותק)	14%	10%	11%
שנת ביטוח שנייה (שנת וותק אחת)	9%	10%	13%
שנת ביטוח שלישית (שתי שנות וותק)	8%	11%	11%
למעלה משלוש שנות וותק	69%	69%	65%
סה"כ	100%	100%	100%

³⁹ לא כולל ביטוח ללווי בנקים למשכנתאות, אשר הינו במסגרת ביטוח קבוצתי ב-run off.

⁴⁰ לא כולל ביטוח ללווי בנקים למשכנתאות, אשר הינו במסגרת ביטוח קבוצתי ב-run off.

חלק ג' - מידע נוסף אודות ענפי ביטוח שלא נכללו בתחומי הפעילות - אין

חלק ד' - מידע נוסף ברמת כלל החברה

15. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה

15.1. רגולציה ופיקוח - כללי

פעילות הקבוצה בתחומים השונים כפופה לרגולציה ענפה ופיקוח הדוק על ידי רשויות פיקוח שונות, כדלקמן:

פעילויות הביטוח, פנסיה וגמל

פעילות הביטוח, הפנסיה והגמל בקבוצה, באמצעות החברה וחברות הבת שלה, נתונה לפיקוח הממונה, שבמסגרת סמכויותיו על פי החוקים השונים, מוסמך להוציא הוראות הנוגעות לדרכי פעולתם וניהולם של הגופים הנמצאים תחת פיקוחו.

בהתאם לחוק הפיקוח, עיסוק בביטוח, לרבות בתיווך בביטוח, מחייב קבלת רישיון, וחוק הפיקוח קובע הוראות לעניין רישוי מבטחים וסוכני ביטוח לרבות סמכות לבטל רישיונות. החזקה של אמצעי שליטה במבטח וסוכנות ביטוח מחייבת קבלת היתרים, וחוק הפיקוח כולל הוראות הנוגעות לקבלת היתרי שליטה והיתרי החזקה כאמור. פעילות הקבוצה בתחום הפנסיה מחייבת קבלת רישיון מבטח וכן קבלת היתר לפעול כחברה מנהלת. פעילות הקבוצה בתחום הגמל מחייבת אף היא קבלת היתר לפעול כחברה מנהלת. לפירוט בעניין רישיונות והיתרים כאמור, ראה סעיף 16.1.1 להלן.

יודגש, כי ההוראות הרגולטוריות המפורטות להלן אינן מהוות רשימה ממצה של כלל הוראות הדין החלות על הקבוצה אלא רק את ההוראות העיקריות שבהן, בראיית החברה.

15.2. הכרעות עקרוניות בתלונות, עריכת ביקורות, דרישות נתונים, עיצומים כספיים

כנגד הקבוצה, וכנגד קבוצות ביטוח אחרות, מוגשות, מעת לעת, תלונות, חלקן מועברות לממונה. הכרעות הממונה בתלונות אלו ניתנות לעיתים רחוקות כהכרעות רוחביות ביחס לקבוצות מבוטחים.

במסגרת סמכויות הפיקוח עורך הממונה, מעת לעת, ביקורות ובדיקות מטעמו בגופים המוסדיים בקבוצה. במסגרת זו, בין היתר, מתקבלות דרישות ו/או הנחיות ביחס לטיפול הקבוצה במוצרים השונים, לרבות הנחיות לתיקון פעולות שונות ובמקרים חריגים מחייבת ביצוע החזרים כספיים למבוטחים.

15.3. פעילות הקבוצה בכללותה

להלן יפורטו הוראות דין מהותיות (לרבות טיטות) שפורסמו בתקופת הדוח ועד פרסומו המתייחסות לפעילויות הקבוצה בכללותה.

15.3.1. הצעת חוק פסיקת ריבית והצמדה (תיקון מס' 9), התשפ"ב - 2022 וטיטת תקנות (קביעת שיעור הריבית ודרך חישובה) (תיקון), התשפ"ג - 2023

חוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961 (להלן: "חוק פסיקת ריבית"), מסדיר את המסגרת בקשר עם מנגנוני הריבית וההצמדה שיחולו על סכומים שנפסקו בפסקי דין של רשויות שיפוטיות שונות. כיום, בפועל, חל החוק על מגוון רחב של סוגי חובות וכן אומץ וולונטרית במסגרת התקשרויות וחוזים פרטיים, כמעין מנגנון ברירת מחדל במשק; מנגנון הריבית ושיעורה משמשים לחישוב הריביות בחובות רבים הנגבים בהוצאה לפועל.

תקנות פסיקת ריבית והצמדה (קביעת שיעור הריבית ודרך חישובה), התשס"ג-2003 (להלן: "התקנות"), הותקנו מכוחו של חוק פסיקת ריבית, והן קובעות את שיעורי הריביות השונים ודרך חישובן.

בחודש אוקטובר 2021 פורסם דוח הועדה הבין-משרדית שמונתה על ידי שר האוצר ושרת המשפטים לבחינת הריביות לפי חוק פסיקת ריבית ("הועדה") לבחינת מנגנוני חישוב הריבית בחוק פסיקת ריבית ולהמליץ על המנגנונים הראויים בראי השינויים שחלו מאז עודכנו מנגנונים אלה בפעם האחרונה בשנת 2003.

בחודש מאי 2022 פורסמה הצעת חוק פסיקת ריבית והצמדה (תיקון מס' 9), התשפ"ב-2022 (להלן: "הצעת החוק"), וביום 1 בפברואר 2023 פורסמה טיטת תקנות פסיקת ריבית והצמדה (קביעת שיעור הריבית ודרך חישובה) (תיקון), התשפ"ג-2023 ("טיטת התקנות") במסגרתם מוצעים תיקונים לחוק פסיקת ריבית והתקנות המבוססים על המלצות הועדה, ובכללם קביעה של שתי חלופות לחישוב ריבית הבסיס, תוך קביעת הריבית השקלית כריבית ברירת מחדל; שינוי מנגנון ריבית הפיגורים וקביעת מנגנון נפרד מהריבית שייקרא "דמי פיגורים" שייזקף לחוב אחת לרבעון, במקום ברמה יום-יומית; ביטול החלת מנגנון "ריבית דריבית" על דמי הפיגורים; וביטול ריבית מטבע החוץ הקבועה כיום בחוק.

כמו כן, מוצע לקבוע כי תחילתו של התיקון לחוק פסיקת ריבית התקנות יהיה ביום 1 בינואר 2024.

החברה בוחנת את פרטי האסדרה המוצעת, אולם בשלב מקדמי זה אין ביכולתה של החברה להעריך את השלכות האסדרה המוצעת.

15.3.2. הצעת חוק חוזה הביטוח (תיקון מס' 12) (ריבית מיוחדת והתיישנות), התשפ"ב - 2022

בחודש יוני 2022 פורסמה הצעת החוק שבכותרת לתיקון חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981 ("חוק חוזה הביטוח"), במסגרתה מוצע לקבוע הוראה לפיה במקרה בו הוגשה תלונה לממונה בדבר פעולה של מבטח או סוכן ביטוח, לא תסתיים תקופת ההתיישנות של תביעה לתגמולי ביטוח בעניין שלגביו הוגשה התלונה לפני שעברה שנה מיום הגשתה, ובלבד שתקופת ההתיישנות הכוללת לא תעלה על ארבע שנים מיום תחילתה, ולעניין ביטוח חיים, ביטוח מפני מחלות ואשפוז וביטוח סיעודי - לא יותר משש שנים מיום תחילתה.

בנוסף, מוצע לתקן את חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ("חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים") ולקבוע כי הממונה יהיה רשאי, במסגרת בירור תלונה, לחייב מבטח בתשלום ריבית מיוחדת בשיעור שלא יעלה על השיעור המרבי שמוסמך בית המשפט לחייב בו בהתאם לסעיף 28 לחוק חוזה הביטוח, וזאת אם מצא כי המבטח לא שילם את תגמולי הביטוח שלא היו שנויים במחלוקת בתום לב, במועדים שבהם היה עליו לשלם לפי הוראות הדין.

15.3.3. תזכיר חוק חוזה ביטוח (תיקון מס' __) (חובת מבטח לשלם תגמולי ביטוח ועיצום כספי), התשפ"ב-2022

בחודש אוגוסט 2022 פורסם התזכיר שבכותרת, במסגרתו מוצע לתקן את חוק חוזה הביטוח ואת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים, ולהסמיך את הממונה להטיל עיצום כספי על מבטחים במקרים שאלו אינם משלמים שלא בצדק את תגמולי הביטוח או שאינם משלמים את תגמולי הביטוח בסכום או במועד נדרש בחוק. בנוסף, מוצע לעגן בחוק את הפרקטיקה הנוהגת בענפי הביטוח השונים ולקבוע כי תגמולי הביטוח יכול שישולמו באופנים שונים - בשווי או בעין, בתשלום חד פעמי או בתשלום עיתי.

15.3.4. חוק שירות מידע פיננסי, התשפ"ב-2021

ביום 14 ביוני 2022 נכנס לתוקף חוק שירות מידע פיננסי, התשפ"ב-2021. החוק מסדיר את הפעילות הכלולה במתן שירות מידע פיננסי, הן מצד הגופים שייתנו את השירות והן מצד הגופים הפיננסיים בהם מוחזק מידע פיננסי של לקוחות.

מטרתו העיקרית של החוק היא לקדם "מערכת פיננסית פתוחה" ("Open Finance") שתאפשר ללקוח לקבל את כל המידע הפיננסי על אודותיו באופן יעיל, נגיש ונוח, וזאת בהלימה עם המגמה בעולם, שבמסגרתה פועלות מדינות שונות להחיל אסדרה זו על גופים פיננסיים נוספים ומידע פיננסי נוסף.

החוק מטיל על מקורות מידע המחזיקים במידע פיננסי הנוגע ללקוח, חובה לאפשר לנותני שירותי מידע פיננסי גישה מקוונת למידע פיננסי של הלקוח, בכפוף להסכמתו.

הגופים המוסדיים של הקבוצה (לרבות החברה ומגדל מקפת) נחשבים אף הם למקורות מידע פיננסיים, אשר יהיו חייבים להעניק גישה למידע פיננסי מסוים החל מיום 14 בנובמבר 2023.

בהתאם לחוק, גורם המבקש להיות מוגדר כ"נותן שירות מידע פיננסי", נדרש לקבל רישיון מותאם מאת רשות ניירות ערך, וככל שהגורם האמור הינו גוף מוסדי, הוא יוכל לפעול כנותן שירות מידע פיננסי לאחר קבלת אישור הממונה. בחודשים מרס ויוני 2022 פורסם חוזר (ותיקון) "הוראות לנותני שירות מידע פיננסי" ונקבעו בו הוראות לעניין אופן קבלת האישור האמור וכן הוראות לעניין פעילות מבטח כנותן שירות מידע פיננסי.

ביום 1 במרס 2023 פרסם הממונה טיוטת חוזר הוראות למקורות מידע פיננסי שהם גופים מוסדיים ובו מפורטות הפעולות הנדרשות והחובות לצורך היישום של הוראות חוק שירות מידע פיננסי בהקשר של מקורות מידע שהם גופים מוסדיים.

נכון למועד הדוח, החברה לומדת את ההשלכות האפשריות של כניסתם לתוקף של חוק שירות מידע פיננסי וההוראות השונות מכוחו, ובכלל זה הנחיות הממונה כאמור שטרם פורסמו כהוראה סופית ומחייבת. בשלב זה, אין ביכולתה של החברה להעריך את ההשלכות כאמור.

15.3.5. חוזר גופים מוסדיים 2022-9-23- תיקון הוראות החוזר המאוחד אקטואר ממונה ואקטואר ראשי

בחודש ספטמבר 2022 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד בעניין אקטואר ממונה ואקטואר ראשי. החוזר קובע חובת מינוי אקטואר ראשי שיעמוד בראש מערך האקטואריה, אשר יהיה כפוף למנכ"ל חברת הביטוח וחבר הנהלה בעצמו. האקטואר הראשי יפקח על עבודתם של האקטוארים הממונים, לרבות ההיבטים המקצועיים שדורשים ראייה כוללת של פעילות המבטח. בנוסף, קובע החוזר את תחומי האחריות וחובות הדיווח החלות על האקטואר הראשי והאקטואר הממונה.

כמו כן, נקבעו כללים לסיום כהונה, התפטרות ודיווחי אקטואר ראשי וממונה. הוראות תיקון זה נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2023 למעט הוראות לעניין החישובים, המודלים והשיטות שישמשו לצורך עריכת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות תקן IFRS17 אשר יכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2024.

15.3.6. תיקון חוזר שירות ללקוחות סוכנים ויועצים

בחודש אוגוסט 2022 פורסם תיקון לחוזר שירות ללקוחות סוכנים ויועצים (להלן: "התיקון" ו"החוזר", בהתאמה). במסגרת תיקון זה נוספו לחוזר הוראות שמטרתן הבהרת חובות בעל הרישיון כלפי לקוח, כאשר ההתקשרות בין בעל הרישיון לבין הלקוח נעשית ללא מעורבותו או ללא ידיעתו של הלקוח בכפוף לכל דין, בין היתר כתוצאה מרכישת תיק ביטוח או מינוי בעל הרישיון על ידי הגוף המוסדי (להלן: "לקוח מועבר").

בהתאם לתיקון, בין יתר החובות של בעל רישיון כלפי לקוח מועבר נקבעה חובה על בעל הרישיון לביצוע פנייה יזומה ללקוח מועבר במטרה לעדכנו, בין היתר, כי באפשרותו לבטל את מינוי בעל הרישיון או לחתום על יפוי כוח חדש המיפה את כוחו של בעל הרישיון ואת הדרכים לעשות זאת ("חובת הפניה ללקוח מועבר").

בנוסף להוראות הרלוונטיות לטיפול בלקוח מועבר, נקבעו בחוזר הוראות שנועדו לשפר את השירות הניתן על ידי בעלי רישיון לכלל לקוחותיהם (הן לקוחות מועברים והן לקוחות שאינם מועברים), ולהגביר את השקיפות והגילוי בעת מתן שירות ללקוח, כדוגמת: (1) דרכים בהם בעל רישיון יעדכן את לקוחותיו לגבי אופן קבלת השירות, אשר יבוצע בהתאם לבחירת הלקוח; (2) איסור על בעל רישיון למכור מוצר ביטוחי או פנסיוני בעת ביצוע שיחה או פגישה למתן שירות שאינו במסגרת רישיונו של בעל הרישיון (להלן: "שירות אחר") וכללים נוספים לאופן מתן השירות האחר; (3) כן נקבעו כללים ביחס לפרסום על-ידי בעל רישיון, ובכלל זה איסור לפרסם בכל אמצעי תקשורת, שירות משיכת כספים ממוצרים פנסיוניים או איתור כספים או מוצרים פנסיוניים.

בחודש נובמבר 2022 פרסם הממונה תיקון נוסף לחוזר ("התיקון הנוסף"), אשר במסגרתו נקבע כי לוחות הזמנים למילוי חובת הפניה ללקוח מועבר, יוארכו לפרקי זמן סבירים ארוכים יותר ובאופן מדורג לכמות הלקוחות המועברים, וזאת במטרה להתאים את פרקי הזמן הסבירים לבעל רישיון שאליו מועברים לקוחות רבים בו זמנית. כן הובהר כי הוראות החוזר העוסקות באפשרות לבטל מינוי סוכן לא יחולו במקרה של מבוטח בביטוח קבוצתי. הוראות התיקון נכנסו לתוקף ביום 29 בנובמבר 2022.

להערכת החברה, החובה על בעל הרישיון החדש לעדכן את הלקוח המועבר על העברתו כאמור לעיל, תביא לשינוי בדפוסי הביצוע של עסקאות בשוק מסוג רכישת תיקי ביטוח ומיזוג סוכנויות.

הערכות החברה בנוגע להשלכות השינויים הנובעים מהתיקונים והחוזר כהגדרתם לעיל, הינו מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על מידע המצוי בידי החברה נכון למועד דוח זה, על נוסח החוזר והתיקונים, וכן על הערכות והנחות של הקבוצה, שהתממשותן אינה ודאית ואינה בשליטתה של החברה, בדבר דרכי פעולה שבהן יבחרו הגופים הפועלים בשוק. הערכות אלה עשויות שלא להתממש והתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מן התוצאות המוערכות, אם, בין היתר, ישתנו החוזר על תיקוניו או יישמשו באופן אחר מזה החזוי או הקיים היום וכן בהתאם לדרכי הפעולה של הגופים הפועלים בשוק, ובכלל זה המבוטחים, הגופים המוסדיים, הסוכנים והמפיצים, אשר עשויות להיות שונות מאלו החזויות.

15.3.7. מכתב עקרונות ודיווח לממונה בנושא ישום הערכה עצמית של סיכונים וכושר פירעון של חברת ביטוח (ORSA)

בחודש ינואר 2022 פורסם מכתב עקרונות וכן הנחיות דיווח לממונה בנושא הערכה עצמית של הסיכונים וכושר פירעון של חברת ביטוח. מכתב העקרונות מכיל עקרונות משלימים למסגרת ניהול הסיכונים ולניהול ההון של חברת ביטוח אשר יובאו בחשבון בעת עריכת הדיווח ואשר ישוקפו במסגרתו.

העקרונות בניהול סיכונים שנקבעו במכתב נוגעים בין היתר למדיניות ניהול הסיכונים, מסגרת לדיווח פנימי, אופק הזמן הרלוונטי לניהול כל סיכון, חשיפה לגורמי סיכון ותרחישים נוספים או שונים מההנחות בבסיס חישוב ההון וכן לסיכונים עתידיים או סיכונים מתפתחים מהותיים.

בהתאם למכתב העקרונות, חברת ביטוח תקבע כללים לביצוע הערכה של האמור בתדירות של לפחות אחת לשנה וכללים לביצוע הערכה כאמור באופן מיידי, בנוסף לתדירות הקבועה, בעקבות שינוי שיש בו כדי להשפיע באופן מהותי על פרופיל הסיכון של חברת הביטוח.

ככלל, מועד תחילתן של ההנחיות הכלולות במכתב האמור הינו ה-1 בינואר 2023, וסעיפים מסוימים במכתב ייכנסו לתוקפם ביום 1 בינואר 2024. החברה העבירה לממונה דיווח בנושא האמור במהלך ינואר 2023, כנדרש.

15.3.8. התכנית הכלכלית של הממשלה לשנים 2023 ו-2024

כאמור בסעיף 2.4.4(ג) לעיל, ביום 24 בפברואר 2023 התקבלו החלטות הממשלה לעניין התכנית הכלכלית, אשר כוללות, בין היתר, תיקונים מוצעים בתחומים שונים הרלוונטיים לפעילותה של החברה. להחלטות הממשלה, לרבות הצעות החקיקה שפורסמו בעקבותיהן עד מועד פרסום דוח זה, בתחומי ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות וביטוח כללי, ראה סעיפים 6.4.6, 9.3.4 ו-12.2.5 בהתאמה, לפי העניין.

(א) צמצום הטיית תגמול מתווכים

בהתאם לתיקון החקיקה המוצע, גוף מוסדי ישלם דמי עמלות זהים, במונחים נומינליים, בעבור כל קבוצת מוצרים תחליפיים, כפי שאלו יוגדרו על ידי הממונה.

(ב) הסדרת החזר עמלות סוכנים

במסגרת החלטת הממשלה נקבע כי שר האוצר, בהתייעצות עם הממונה ועם הממונה על התחרות, יתקין תקנות, כך שסוכן ביטוח ישיב לגוף המוסדי את החלק היחסי מהעמלה החד פעמית ביחס לתקופה שנותרה עד לתום "תקופת השירות הראשונה" (היינו 72 חודשים ממועד צירוף הלקוח לתכנית הביטוח או קופת הגמל), וזאת בהתקיים אחד מאלה: העברת כספים או משיכת כספים מקופת גמל; ביטול חוזה הביטוח; מינוי בעל רישיון אחר לטיפול בקופת הגמל או הביטוח; או אם הודיע המבוטח כי אינו מעוניין לקבל עוד שירות מסוכן הביטוח.

(ג) שיקוף תגמול עבור סוכן הביטוח בפני הלקוח

בהתאם לתיקון החקיקה המוצע, גוף מוסדי ישקף לכל לקוח את העמלות המשולמת על ידו לסוכן בגין מוצרי הלקוח. בנוסף, סוכן הביטוח יגלה למבוטח את סך דמי העמילות אשר צפויים להיות משולמים לו על ידי הגוף המוסדי בגין המוצר ו/או השירות המוצע ללקוח.

(ד) התקשרות בהסכם הפצה עם יועץ פנסיוני

בהתאם לתיקון החקיקה המוצע, גוף מוסדי לא יסרב סירוב בלתי סביר להתקשר בהסכם הפצה עם יועץ פנסיוני ולא יסיים התקשרות בהסכם הפצה בסירוב בלתי סביר, ובמקרה של סירוב להתקשר עם יועץ פנסיוני, ינמק הגוף המוסדי את הטעמים לסירובו בכתב. עוד מוצע לקבוע בתיקון החקיקה, כי גוף מוסדי לא יפלה בשירותים הניתנים על-ידי ותנאיהם, לרבות גישה למערכותיו, בין בעלי רישיון איתם התקשר. לעניין זה מובהר כי לא יראו תשלום עמלת הפצה לבעל רישיון מסוים בשיעור שונה משיעור עמלות ההפצה המשולמות לבעל רישיון אחר, כהפליה כאמור.

מאחר שמדובר בהחלטות ממשלה לעניין תיקוני חקיקה (לרבות תיקוני חקיקת משנה) והנחיות מנהליות, אשר טרם התקבלו ו/או אושרו ו/או טרם נקבע אופן יישומן בפועל, אין ביכולתה של החברה להעריך בשלב זה את מידת המהותיות וההשפעה של התיקונים וההחלטות האמורים, אם וככל שיאושרו ויישמו בפועל, על מגדל ביטוח ופעילותה.

15.4. תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

להלן יפורטו הוראות דין מהותיות החלות על התחום, וכן הסדרים תחיקתיים אשר פורסמו בתקופת הדוח ועד פרסומו.

15.4.1. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ("חוק הפיקוח")

חוק הפיקוח כולל הוראות שעניינן הפיקוח על עסקי הביטוח ובין היתר הוראות בדבר הגבלות על ניהול עסקים, הוראות לעניין משטר תאגידי, אורגנים ובעלי תפקידים במבטח, דינים וחשבונות, סמכויות פיקוח וביטוח מנהלי, הוראות לעניין הפרדת עסקי ביטוח חיים מעסקים אחרים של מבטח, הוראות לעניין שמירה על ענייני מבטחים, הוראות לעניין שמירה על יכולת לקיים התחייבויות ועל ניהול תקין, הוראות המסמיכות את שר האוצר ו/או הממונה על שוק ההון להתקין תקנות ולהוציא הוראות, על פי הסמכויות שהוגדרו להם, בעניינים שונים הקשורים לפיקוח על פעילות הביטוח על היבטיהם השונים ועוד. מכוח הסמכויות האמורות, הותקנו תקנות בנושאים שונים וכן מפורסמות מעת לעת על-ידי הממונה הוראות שונות שעניינן הסדרת פעילותם של הגופים המפוקחים על-ידו.

חוק הפיקוח כולל הוראות שעבירה עליהן מהווה עבירה פלילית, וכן מסמיך את הממונה להשית עיצומים כספיים בסכומים משמעותיים תוך שימוש בסמכויות מנהליות שהחוק מקנה לו.

15.4.2. חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 ("חוק קופות גמל")

החוק מסדיר את דרכי הקמתן של קופות גמל, את סוגי קופות הגמל, אופן ניהולן ודרכי פעילותן של החברות המנהלות, ואת מערכת היחסים שבין העמית והחברה המנהלת. חוק קופות גמל מחיל חלק מהוראות חוק הפיקוח על חברות

מנהלות. חוק קופות גמל כולל הוראות לעניין סמכות הממונה לתת הוראות ניהול תקין בדומה לסמכות הממונה להוציא הוראות לניהול תקין אצל מבטח והוראות דומות לעניין עיצומים כספיים ועבירות פליליות בדומה לחוק הפיקוח. הוראות החוק מסדירות אף את זכותו של עובד לבחור את סוג המוצר הפנסיוני והגוף המוסדי ממנו הוא רוצה לרכוש את המוצר שבחר. תכניות ביטוח המוכרות כקופת ביטוח, כפופות אף הן לחלק מההוראות הכלולות בחוק קופות גמל.

15.4.3. **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים) התשע"ב-2012 ("תקנות ההשקעה") והחוזר המאוחד - פרק ניהול נכסי השקעה**

בתקנות ההשקעה נקבעה מסגרת אחידה לכללי השקעה החלים על כל הגופים המוסדיים, המסדירה את עקרונות ההשקעה בנכסים של הגופים המוסדיים, ומסמיכה את הממונה לקבוע הוראות בעניינים שונים המתייחסים לכללי ההשקעה החלים על גופים מוסדיים (נוסטרו, חברה מנהלת, כספי פוליסות משתתפות ברווחים ונכסי קרנות פנסיה וקופות גמל). בתקנות ההשקעה נקבעו מגבלות שונות על השקעות הגופים המוסדיים והמשקיעים המוסדיים, כגון מגבלות החשיפה לתאגיד ולקבוצת תאגידים (הן ביחס לשווי הנכסים המנוהלים, סוג ההתחייבות או ההון העצמי, והן ביחס לשיעור החזקה באמצעי שליטה בתאגיד) ומגבלות החשיפה לאפיקי השקעה מסוימים.

בנוסף, חלות על ניהול השקעות על ידי גופים מוסדיים הוראות החוזר המאוחד – פרק ניהול נכסי השקעה. במסגרת פרק זה נקבעו, בין היתר, הוראות בנוגע לתשתית הארגונית והתפעולית של הגופים המוסדיים, ניהול נכסי אשראי וחוב, התקשרויות עם צדדים קשורים, חובת המשקיע המוסדי לפרסם מראש את מדיניות ההשקעה שלו והוראות משלימות לתקנות החלות על גופים מוסדיים שנקבעו בהתאם לסמכות שהוקנתה לממונה (כגון בנושאים הוצאות ישירות והצבעה באסיפות כלליות).

15.4.4. **חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981**

החוק מסדיר בעיקר את מערכת היחסים בין המבטח ובין המבוטח, לרבות מעמדו של סוכן הביטוח, וכן קובע הוראות שונות בנושאים העיקריים הבאים: מהות חוזה הביטוח, חובת גילוי ותוצאות אי הגילוי, תקופת הביטוח והתנאים לביטולה או לקיצורה, מעמדם וזכויותיהם של מוטבים, הוראות לעניין תשלומי דמי הביטוח ומועדיהם (לרבות קביעת ריבית מיוחדת על הימנעות מתשלום תגמולי ביטוח שאינם שנויים במחלוקת), הוראות לעניין שינויים בסיכון המבוטח, הוראות לעניין אופן תשלומי תגמולי הביטוח (לרבות מועד התיישנות לגביהם) והוראות שונות המיוחדות לסוגי הביטוח השונים כגון ביטוח חיים, ביטוח תאונות מחלה ונכות, ביטוח נזקים, ביטוח חבות וכו'.

15.4.5. **חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (יעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005**

חוק זה מסדיר שני נושאים מרכזיים:

(א) הוראות שעניינן העיסוק ביעוץ ושיווק של מוצרים פנסיוניים והפיקוח עליהם.

(ב) הוראות שעניינן מערכת סליקה פנסיונית מרכזית.

עיסוק ביעוץ ובשיווק של מוצרים פנסיוניים - החוק מגדיר שני עיסוקים הדורשים הכשרה ורישוי – (1) יעוץ פנסיוני; (2) שיווק מוצרים פנסיוניים. האבחנה בין יעוץ לשיווק מבוססת על קיומה של "זיקה" של בעל הרישיון למוצר שהוא משווק. בחוק קבועות הוראות לעניין חובת הרישוי הן של יועץ פנסיוני והן של משווק פנסיוני, התנאים למתן רישיונות כאמור, חובותיו של בעל רישיון, איסורים והגבלות החלים על עיסוק ביעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני (לרבות הוראות לעניין עיסוק ביעוץ פנסיוני על-ידי תאגיד בנקאי), הוראות לעניין הפיקוח על בעל רישיון, לרבות סמכות הממונה להוציא הוראות לניהול תקין ושמירה על עסקי מבטחים, הוראות הנוגעות למערכת היחסים בין היועץ/הסוכן הפנסיוני ובין הגוף המוסדי שנועדו להשוות הוראות חוק רלבנטיות החלות על סוכנים אף על משווקים ויועצים פנסיוניים, וכן הוראות המקנות לממונה סמכות להשית עיצומים וסנקציות פליליות.

הסדרת נושא המסלקה הפנסיונית - החוק כולל הוראות שעניינן הסדרת הקמתה והפעלתה של מסלקה פנסיונית, לרבות ההיתרים הנדרשים להקמתה, וכן הוראות שעניינן חובת השימוש במערכת הסליקה הפנסיונית.

15.4.6. **תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול), התשע"ב-2012**

התקנות האמורות מהוות חלק מההסדרה הרגולטורית בדמי הניהול של התחום, שנכנסה לתוקף החל מיום 1 בינואר 2013, וקובעות מודל אחיד לגביית דמי הניהול בשלושת מוצרי החסכון הפנסיוני (פוליסות ביטוח המוכרות כקופת גמל, קרנות פנסיה וקופות גמל), כך שדמי הניהול נגבים הן מההפקדות והן מהצבירה, וכן קובעות את גובה דמי הניהול המירבי אותו ניתן לגבות ממוצרי החסכון הפנסיוני.

לתיקון שנקבע בתקנות אלה ושפורסם בינואר 2022, לעניין הפחתת השיעור המרבי של דמי ניהול ממקבלי קצבה, ראה סעיף 6.4.5 לעיל.

15.4.7. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), התשס"ח-2008

תקנות אלה מסדירות העברת כספים בין קופות גמל ("העברת כספים") וכוללות הוראות בנושאים העיקריים הבאים: התנאים והסייגים להעברת כספים, המועדים להעברת הכספים (לרבות מנגנון פיצוי בגין עיכוב בהעברתם), אופן העברת הכספים, העברת האחריות הביטוחית במקרה בו לעמית העובר היה כיסוי ביטוחי לסיכוי נכות או מוות, מניעת תכנוני מס לא לגיטימיים באמצעות העברת כספים ועוד.

15.4.8. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופות גמל), התשע"ד-2014

בחודש פברואר 2016 נכנסו לתוקף, בצורה הדרגתית, תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופות גמל) התשע"ד-2014 ("תקנות התשלומים"), המסדירות את אופן זרימת המידע בין כלל הגורמים המעורבים לעניין אופן ביצוע ההפקדות ושיוכן למרכיבי חשבון קופת הגמל (מעסיקים, גופים מוסדיים וחברות מתפעלות).

יצוין כי במהלך שנת 2019, פורסמו הוראות המעדכנות את אופן ישום תקנות התשלומים, הנוגעות, בין היתר, לתהליך סליקת הכספים, העברת המידע על הפקדת התשלומים והסדרת המבנה והתוכן של פרטי המידע והנתונים המועברים בין המעסיקים, המצריכות היערכות תפעולית של החברה.

15.4.9. חוזר - עדכון חוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החסכון הפנסיוני

בחודש פברואר 2023 פורסם עדכון לחוזר מבנה אחיד להעברת מידע ונתונים בשוק החסכון הפנסיוני במסגרתו נדחה מועד תחילתן של ההוראות אשר היו מיועדות להיכנס לתוקף ביום 26 בנובמבר 2023, ליום 1 ביוני 2024. בנוסף, בוטלו הוראות התחילה ההדרגתיות שנקבעו בחוזר מבנה אחיד 8-9-2022 בעניין סעיף 5א לנספח ה' - ממשק מעסיקים, בכל הנוגע למעסיק המעסיק יותר מ-10 עובדים ולמעסיק המעסיק פחות מ-10 עובדים. כך, שמועד התחילה של ההוראה האוסרת על שימוש בחשבון נאמנות עבור כלל המעסיקים יחול ביום 1 בפברואר 2024.

16. חסמי כניסה ויציאה

16.1. חסמי כניסה

חסמי הכניסה העיקריים של תחומי הפעילות השונים של הקבוצה קבועים בהוראות הדינים הרלבנטיים המחייבים קבלת רישיונות והיתרים.

16.1.1. רישיונות והיתרים

(א) פעילות ביטוח, קרנות פנסיה וקופות גמל

בהתאם לחוק הפיקוח, עיסוק בביטוח (לרבות החזקה של חברה מנהלת של קרן פנסיה) מחייב מתן רישיון מבטח לפי חוק הפיקוח ("רישיון מבטח"), החזקה של יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה במבטח מותנית בקבלת היתר להחזקת אמצעי שליטה מאת הממונה ("היתר החזקה"), ושליטה במבטח או בסוכן תאגיד מותנית אף היא בקבלת היתר שליטה מאת הממונה ("היתר שליטה").

בין יתר השיקולים למתן רישיון מבטח, סוכן תאגיד, היתר החזקה והיתר שליטה מביא הממונה בחשבון מגוון רחב של שיקולים ובהם, בין היתר, הצגת תכניות הפעולה של המבקש, התאמת נושאי המשרה לתפקידים, האמצעים הכספיים, הניסיון והרקע העסקי של הגורמים המבקשים את הרישיון או ההיתרים, התחרות בשוק ההון לרבות במשק הביטוח ורמת השירות בו, המדיניות הכלכלית של הממשלה, הסדרים לעניין ביטוח משנה, צוות העובדים וכו'. הממונה רשאי לקבוע תנאים ומגבלות בקשר למתן ההיתרים, לרבות ביחס לקיום גרעין שליטה קבוע ויציב במבטח, איסור על שעבוד של אמצעי שליטה הנכללים במסגרת שרשרת השליטה במבטח, שמירת מסגרת קבוצת השליטה לרבות קביעת הוראות או מגבלות ביחס למכירה או העברה של אמצעי השליטה לאחר.

בהתאם לחוק קופות הגמל, עיסוק בניהול קופות גמל מחייב מתן רישיון חברה מנהלת, וכן החזקה של יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי שליטה בחברה מנהלת של קופת גמל מותנית בקבלת היתר החזקה ו/או היתר שליטה, לפי העניין. השיקולים שנמנו לעיל לעניין מתן הרישיונות וההיתרים במבטח חלים, בשינויים המחויבים, אף על קופות הגמל, דין קופת גמל לקצבה כדין מבטח.

כמו כן, בהתאם לסעיף 32 (ג1) לחוק הפיקוח, נקבע איסור על החזקה מהותית בתחום החסכון לטווח ארוך⁴¹. החזקה מהותית הוגדרה כהחזקת נתח שוק העולה על 15% מסך נכסי החסכון לטווח ארוך, כפי שהוגדרו בחוק

⁴¹ לעניין החזקה מהותית בתחום החסכון לטווח ארוך לצורך קבלת היתר כאמור, לא יילקחו בחשבון הפרמטרים הבאים: (1) שינוי בשווי השוק של נכסי החסכון לטווח ארוך המנוהלים; (2) שינוי בשווי כלל נכסי החסכון לטווח ארוך; (3) הצטרפות מבטחים/עמיתים לתוכניות הביטוח/קופות גמל באופן המגדיל את סך הנכסים, למעט הצטרפות שבאה בעקבות התקשרות עם גוף מוסדי אחר או מיזוג עמו.

הפיקוח.

בהתאם לנתונים שפרסם הממונה בחוזר מחודש דצמבר 2022, סך שווי כלל נכסי החסכון לטווח ארוך, נכון ליום 30 בספטמבר 2022 עומד על כ-1,698.1 מיליארד ש"ח. נתח השוק המקסימלי, בהתאם לחישוב האמור ונכון למועד הנ"ל הינו כ-254.7 מיליארד ש"ח. הקבוצה מחזיקה, נכון ליום 30 בספטמבר 2022 ועל בסיס הנתונים שעל-פיהם חושבו שווי הנכסים האמורים בכ-14.7% מסך נכסי החסכון לטווח ארוך.

(ב) הון מינימאלי נדרש ממבטח

בחודש אפריל 2018 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מזערי הנדרש לקבלת רישיון מבטח), התשע"ח-2018 (להלן בפסקה זו: "תקנות הון עצמי מזערי לקבלת רישיון מבטח"), אשר ביטלו והחליפו את תקנות ההון, באופן הבא: לעניין הון עצמי מזערי לקבלת רישיון של חברת ביטוח, יחולו תקנות הון עצמי מזערי לקבלת רישיון מבטח, אשר במסגרתן הופחת ההון העצמי הנדרש לקבלת רישיון חברת ביטוח. כך, נקבע כי ככלל, לחברה המבקשת לעסוק בביטוח חיים או בביטוח בריאות ארוך טווח - נדרש הון עצמי מינימלי של 15 מיליון שקלים חדשים; ולחברה המבקשת לעסוק בביטוח כללי או בביטוח בריאות קצר טווח - נדרש הון עצמי מינימלי של 10 מיליון שקלים חדשים, ואולם לחברה המבקשת לעסוק בביטוח חבויות - 15 מיליון שקלים חדשים.

(ג) היתר להחזקת אמצעי שליטה בגופים המוסדיים בקבוצה

במסגרת מהלך העברת החזקות אליהו 1959 לידי אליהו הנפקות, ניתן לאלהו הנפקות ביום 19 בספטמבר 2017 היתר הממונה להחזקת אמצעי שליטה ולשליטה בחברה, מגדל מקפת ויוזמה (להלן: "ההיתר החדש"). ההיתר החדש כולל תנאים ומגבלות כמקובל בהיתר שליטה במבטחים. כמו כן, לפרטים נוספים לעניין ההון העצמי הנדרש מהגופים המוסדיים אשר בשליטת אליהו הנפקות, ראה באור 7.ג בדוחות הכספיים.

נוסף על האמור לעיל, מר שלמה אליהו מסר לממונה כתב התחייבות שנחתם ביום 18 בספטמבר 2017. בהתאם לכתב התחייבות האמור (שתוקף היתר השליטה הותנה במסירתו), התחייב מר שלמה אליהו, בהיותו בעל השליטה בחברה, במגדל מקפת ויוזמה ("המבטחים"), להשלים את ההון העצמי של החברה לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על עסקי הביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן וכן להשלים את ההון העצמי של מגדל מקפת ושל יוזמה לסכום הקבוע בתקנות ההון, או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן. ההתחייבות היא בלתי הדירה ותקפה כל עוד מר שלמה אליהו שולט, במישרין או בעקיפין, במבטחים הנזכרים לעיל.

בשל המיזוג של יוזמה למגדל מקפת בשנת 2021 ובעקבות בקשה שהוגשה לממונה, התקבל היתר מעודכן לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה, אשר אינו כולל עוד את יוזמה בין החברות שעליהן חל ההיתר.

(ד) היתרים ומגבלות בעקבות רכישת השליטה בחברה

היתר הממונה על התחרות - ביום 12 ביוני 2012, ניתן אישור הממונה על התחרות (כהגדרתו אז, הממונה על ההגבלים העסקיים) למיזוג בין מר שלמה אליהו, אליהו 1959 והחברה. אישור הממונה על התחרות תוקן ביום 7 בדצמבר 2014. על פי תנאי המיזוג (כולל התיקון מיום 7 בדצמבר 2014) החל ממועד השלמת העסקה, לא תתקשר החברה (במישרין ובעקיפין)⁴², בהסכם עם חברות סוחרות קשורות⁴³ לביצוע עסקאות בנכסי עמיתים, אשר התמורה בגינו תשולם מנכסי העמיתים, אלא בדרך של הליך תחרותי המעניק לכל חברה סוחרת הזדמנות שווה להשתתף בו ("ההליך התחרותי") ואשר ישתתפו בו ארבע חברות סוחרות לכל הפחות.

הצעתה של חברה סוחרת קשורה לביצוע עסקאות מסוימות בנכסי עמיתים, תוכל להיבחר בהליך התחרותי רק במידה שהוגשו הצעות לביצוע של אותו סוג עסקאות מארבע חברות סוחרות לכל הפחות, וכן שתעריפי העמלות שהציעה החברה הסוחרת הקשורה הם הנמוכים ביותר מבין הצעות אלו.

החברה לא תנהל משא ומתן או מגעים עם חברה סוחרת קשורה או מי מטעמה, בקשר לפרטי ההליך התחרותי ותנאיו, לפני פרסום מסמכי ההליך התחרותי ואחריו ועד לבחירת הזוכים בו, למעט קבלת הבהרות בקשר להצעות שהוגשו על-ידי המשתתפים בהליך.

⁴² לעניין זה החברה משמעה - החברה, לרבות אדם קשור, כהגדרת מונח זה בכללי ההגבלים העסקיים (הוראות והגדרות כלליות), התשס"ו-2006.

⁴³ חברה סוחרת קשורה הוגדרה - חברה סוחרת, אשר לפחות חמישה אחוזים ממניותיה מוחזקות, במישרין או בעקיפין, על-ידי בעל שליטה במגדל, לרבות אחזקה באמצעות נאמן ולמעט חברה סוחרת שבמועד השלמת העסקה לרכישת השליטה בחברה על ידי מר שלמה אליהו מלוא מניותיה מוחזקות, במישרין או בעקיפין, על-ידי החברה.

במועד רכישת השליטה הוראה זו הייתה רלבנטית לבנק לאומי ובנק אגוד. נכון למועד דוח זה, ההוראה איננה רלוונטית. לפירוט ראה באור 2.37.א. בדוחות הכספיים.

16.1.2. הון עצמי ומגבלות על חלוקת דיבידנד

לפירוט בעניין ההון הנדרש של הגופים המוסדיים בקבוצה, ומגבלות לעניין חלוקת דיבידנד לרבות סכומי עודפים שאינם ניתנים לחלוקה, ראה סעיף 5 בחלק א' לעיל וכן באור 14.ג. בדוחות הכספיים.

16.1.3. מומחיות, ידע וניסיון

הפעילות הביטוחית והפיננסית של עסקי הקבוצה מחייבת ידע מקצועי ספציפי, בעיקר בתחום האקטואריה וניהול סיכונים, והיכרות עם שוקי הפעילות לרבות שוק ביטוח המשנה. כמו כן, לצבירת ניסיון בפעילות זו ומידע אקטוארי ובסיס נתונים רחב חשיבות רבה לקביעת תעריפים וחיתום של עסקים חדשים. מעבר לכך, הפעילות הביטוחית והפיננסית של הקבוצה מחייבת קיום תשתית טכנולוגית ומקצועית התומכת בתחומי הפעילות של הקבוצה וכוח אדם, מקצועי, מיומן ובהיקפים מתאימים.

16.1.4. גודל מינימלי (מסה קריטית)

על מנת לכסות את עלויות התפעול הקבועות הגבוהות הנדרשות להפעלת המערכות הביטוחיות וההשקעניות, כולל הצורך לענות על הדרישות הרגולטוריות המשתנות בתחומים השונים, דרוש היקף מינימלי של הכנסות על מנת לכסות את עלויות התפעול.

16.2. חסמי יציאה

חסמי היציאה העיקריים מפעילויות הקבוצה השונות קבועים אף הם בדינים הרלבנטיים.

16.2.1. פעילות הביטוח הפנסיה והגמל

פירוק או חיסול של עסקי ביטוח של מבטח כפופים לפיקוחו של הממונה אשר רשאי להורות למבטח לפעול בדרך מסוימת בחיסול העסקים או לפנות לבית המשפט בבקשה למתן צו שהפירוק יהיה בידי בית המשפט או בפיקוחו.

מיזוג, פיצול, הפסקת ניהול או פירוק מרצון מחייבים קבלת אישור מראש של הממונה, לרבות מתן היתר שליטה חדש לגורם אשר רוכש את הפעילות. אם הוגשה בקשה לצו למינוי כונס נכסים או מפרק זמני על חברה מנהלת והצווים כאמור לא בוטלו תוך תקופה מסוימת שנקבעה בחוק קופות הגמל או שהניהול לא עבר לחברה מנהלת אחרת תוך התקופה שנקבעה בחוק, רשאי הממונה להחיל את סמכויותיו בכל הקשור לשמירת יציבותה של קופת הגמל לרבות מינוי מנהל מורשה בהתאם לכללים שנקבעו לגבי חברות ביטוח.

בעסקי ביטוח חיים והפנסיה וכן בעסקי ביטוח כללי ובריאות בענפים המאופיינים "בתביעות זנב ארוך" - הפסקת הפעילות כרוכה בהמשך הטיפול בתיק הלקוחות הקיים ובתביעות ביטוחיות הנובעות ממנו לתקופות ארוכות (Run Off).

17. גורמי הצלחה קריטיים

הגורמים המנויים להלן הינם גורמים המשפיעים על ההצלחה בפעילויות הקבוצה ("גורמי הצלחה").

גורמי הצלחה כלליים:

שינויים חיוביים במצב המשק, התעסוקה ושוק ההון; דרישות רגולטוריות, לרבות פיקוח על תעריפים; התחרות בתחום; נאמנות לקוחות ושימור התיק; ביצועי ההשקעות, לרבות ניהול הסיכונים הכרוכים בכל תחומי הפעילות בקבוצה; ערוצי הפצה, כולל יכולתם להגביר ביקושים ויצירת שווקים חדשים; מגוון המוצרים והיכולת להתאים את המוצרים לתנאי השוק וצרכי הלקוח, כולל מתן פתרונות משולבים ללקוחות במגוון מוצרי הקבוצה; איכות וחוויית השירות למבוטחים, עמיתים ולקוחות אחרים וכן לסוכנים; מיצוב החברה כחברה מובילה בתחום ביטוח החיים וחסכון לטווח ארוך, תוך יצירת מותג שיחזק את מעמדה התחרותי; שימור ורכישת הון אנושי איכותי; רמת המחשוב והטכנולוגיה; יעילות התפעול ורמת הוצאות התפעול, השיווק והמכירות; הפעלת בקרה יעילה ובחינה ושיפור מתמיד של תהליכי העבודה; איתנות ויציבות; תכנון הון לטווח ארוך ושילוב שיקולי הון באופן מושכל באסטרטגיה העסקית.

גורמי הצלחה ייחודיים לתחומי הביטוח והחסכון לטווח ארוך:

רמת דמי הניהול המותרת על פי דין והנגבית בפועל וגובה התעריפים המאושרים על ידי הממונה; איכות החיתום; איכות האקטואריה בתמחור, בחישוב העתודות ובדרכי ניהולם; שכיחות התביעות וחומרתן, לרבות אירועי קטסטרופה; איכות ניהול התביעות, לרבות ניהול הסכמים עם נותני השירותים ובקרת הונאות; היקף הכיסוי, תנאי הכיסוי ועלויות ביטוח משנה; היקף הטבות המס ללקוח (בתחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך); התפתחויות טכנולוגיות ואחרות ברפואה; שינויים בסל הבריאות ורמת שימור המבוטחים/ עמיתים.

18.1. מבנה ניהול ההשקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה

ההשקעות בגופים המוסדיים בקבוצה מבוצעות באמצעות חטיבת ההשקעות המרכזת את הידע, המומחיות וכוח האדם הנדרשים לניהול ההשקעות, לפרטים נוספים ראה סעיף 20.1 להלן.

קביעת מדיניות השקעות - דירקטוריון של כל חברה שהיא גוף מוסדי מתווה את מדיניות ההשקעות הכוללת בתחומי פעילותו. במדיניות ההשקעות הכוללת קובע דירקטוריון הגוף המוסדי הרלבנטי את האסטרטגיה, היעדים ומסגרת החשיפה לאפיקי ההשקעות השונים, בכל אחד מהתיקים המנוהלים על ידי הגופים המוסדיים בקבוצה.

ועדת השקעות עמיתים, כהגדרתה להלן, האחראית הן על כספי התחייבויות תלויות תשואה בניהול המבטח והן על כספי העמיתים בניהול החברה המנהלת של קרנות הפנסיה וקופות גמל, קובעת את מדיניות ההשקעה הספציפית של כל אחד מהגופים הנ"ל בקבוצה, תחת מסגרת מדיניות ההשקעות הכוללת שקבע הדירקטוריון.

בחודש ינואר 2022 פורסמה על ידי הממונה עמדה להערות הציבור בנוגע לגיבוש מדיניות רצויה בנושא ועדת השקעות עמיתים, ובה פורטו השינויים הנדרשים בהגדרת מטרותיה, תפקידיה ופעולותיה של ועדת ההשקעות על מנת שהועדה תפעל כגורם מפקח ולא כגורם המעורב בהיבטים של ניהול השקעות בפועל (למעט בעסקאות בהן קיים חשש לניגוד עניינים ובהצבעות באסיפות כלליות). בנוסף כללה העמדה הצעות לשינויים באופן מינוי חברי הועדה, כשירותם והרכב הועדה. נכון למועד הדוח, לא פורסם נוסח מעודכן לעמדה זו.

ועדת השקעות נוסטרו, כהגדרתה להלן, קובעת את מדיניות ההשקעה של המבטח תחת מסגרת מדיניות ההשקעות הכוללת שקבע הדירקטוריון.

ועדות ההשקעה בחברה - על פי ההסדר התחיקתי, בחברה פועלות שתי ועדות השקעה.

האחת, ועדה לניהול תיק השקעות של כספים לכיסוי התחייבויות תלויות תשואה (כספי עמיתים) ("**ועדת השקעות משתתף**") והשנייה, ועדה להשקעת ההון העצמי של המבטח ולהשקעת כספים לכיסוי ההתחייבויות הביטוחיות שאינן התחייבויות תלויות תשואה ("**ועדת השקעות נוסטרו**").

ועדת השקעה עמיתים במגדל מקפת - במגדל מקפת פועלת ועדת השקעות לניהול כספי העמיתים המנוהלים על ידי מגדל מקפת (תיק קרנות הפנסיה ותיק קופות הגמל של הגופים המוסדיים).

ועדת השקעות עמיתים - ועדת השקעות משתתף וועדת ההשקעות לניהול כספי העמיתים המנוהלים על ידי מגדל מקפת, אשר הינן בהרכב פרסונלי זהה.

ועדת משנה לאשראי - בקבוצה פועלת ועדת משנה לאשראי (משותפת לכל הגופים המוסדיים), המורכבת מחברים בעלי מומחיות וניסיון מוכחים בתחום האשראי העומדים בכשירות הנדרשת על פי חוק החברות לדירקטור חיצוני ותפקידה העיקרי לדון בעסקאות אשראי ובחובות בעייתיים בהתאם לקבוע לעניין זה בהסדר התחיקתי החל על גופים מוסדיים. כמו כן, מונתה ועדת אשראי פנימית, הכוללת חברים שהינם עובדי הקבוצה בעלי מומחיות וניסיון מוכחים בהעמדת אשראי או אישורו ותפקידה העיקרי הינו מתן המלצות לוועדת המשנה לאשראי ולוועדות ההשקעה בנוגע לעסקאות אשראי.

חטיבת ההשקעות - חטיבת ההשקעות מרכזת את ניהול ההשקעות של תיק הנוסטרו ותיקי ההשקעות של העמיתים (תיק המשתתף ברווחים, תיק קרנות הפנסיה ותיק קופות הגמל של הגופים המוסדיים בקבוצה). בתיקי העמיתים מכהן מנהל השקעות יעודי אשר מופקד על ניהול ההשקעות הכולל של אותם תיקים ובתיק הנוסטרו מכהן מנהל השקעות יעודי של אותו התיק.

מגבלות החזקה קבוצתיות - בהתאם להוראות רגולציה שונות בישראל ומחוץ לה הקובעות מגבלות החזקה לגבי תאגידים בענפי פעילות מסוימים (כגון: תאגידים בנקאיים, מבטחים, חברות תקשורת), נספרות החזקות הגופים המוסדיים באופן מצרפי עם החזקות גופים נוספים בשליטת הקבוצה. בהתאם, ההחזקה המצרפית האמורה (הן ביחס לכספי נוסטרו והן ביחס לכספי עמיתים) עלולה להיות מוגבלת והקבוצה עלולה להיות מנועה לעיתים מלהגדיל החזקות בניירות ערך של תאגידים כאמור ואף להידרש למכור החזקות קיימות, לרבות החזקות הקבוצה עבור אחרים ומתיקי ההשקעות המנוהלים על ידי הקבוצה.

מגבלות להשקעה בצדדים קשורים - נוכח העובדה כי בגופים מוסדיים קיימים מאפיינים שונים, שאינם מצויים בכל חברה ציבורית ואשר קיומם מצדיק התייחסות שונה, בין היתר נוכח העובדה כי הגופים המוסדיים מנהלים כספי עמיתים, אימצה החברה נוהל לאיתור ואישור עסקאות עם צדדים קשורים בחברה החל, בין היתר, על בעלי עניין בחברה, דירקטורים וגורמים נוספים, במסגרתו נקבעו מנגנונים לאישור עסקאות עם צדדים קשורים והשקעות בהם וכן נקבעו מגבלות חשיפה לצדדים קשורים. לפירוט נוסף אודות

⁴⁴ הסעיף מתייחס לניהול השקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה בלבד.

השליטה בחברה ראה סעיף 16.1.1 לעיל. לפרטים נוספים אודות נוהל צדדים קשורים, ראה בפרק פרטים נוספים על התאגיד בתקנה 22.

18.2. התפלגות הנכסים המנוהלים

להלן התפלגות הנכסים המנוהלים של הגופים המוסדיים בקבוצה, נכון ליום 31.12.2022 וליום 31.12.2021 (במיליוני ש"ח):

31.12.2021		31.12.2022		גוף מוסדי
כספים תלויי תשואה ⁽¹⁾	נוסטרו	כספים תלויי תשואה ⁽¹⁾	נוסטרו	
144,413	52,559	132,997	53,544	החברה ⁽²⁾
101,108	284	102,357	201	מגדל מקפת - קרנות פנסיה
22,472		23,586		מגדל מקפת - קופות גמל
267,933	52,843	260,940	53,745	סה"כ

(1) "כספים תלויי תשואה" הינם במבטח - נכסים העומדים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, ובקרנות הפנסיה וקופות הגמל - נכסי עמיתים.

(2) ליום 31.12.2022 סך ההתחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה בחברה בתחומים ביטוח חיים ובריאות הינו כ-133,029 מיליון ש"ח, מזה: כ-128,469 מיליוני ש"ח בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה וכ-4,560 מיליוני ש"ח בגין חוזי השקעה תלויי תשואה, לעומת סך ההתחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה ביום 31.12.2021 של כ-142,952 מיליון ש"ח, מזה: כ-139,473 מיליוני ש"ח בגין חוזי ביטוח תלויי תשואה וכ-3,479 מיליוני ש"ח בגין חוזי השקעה תלויי תשואה.

(3) לפירוט נוסף בדבר התפלגות אפיקי השקעה ראה אתר האינטרנט של החברה:

<https://www.migdal.co.il/He/MigdalTeam/investments/Pages/nustro.aspx>

<https://www.migdal.co.il/He/MigdalMakefet/Investments/Nechasim/Pages/default.aspx>

18.3. הצהרה מראש על מדיניות השקעה

בחוזר המאוחד - פרק ניהול נכסי השקעה נקבע כי משקיע מוסדי יצהיר על מדיניות השקעה, ביחס למסלול השקעה לא מתמחה וביחס למסלול השקעה מתמחה, בהתאם להוראות הקבועות בחוזר האמור, לרבות דיווח במקרה של שינוי (לעניין פרסום טיוטת חוזר לשינוי בנוסח ההצהרה על מדיניות ההשקעה ראה סעיף 6.4.3 לעיל).

ההצהרה על מדיניות ההשקעה צריכה לכלול בנוסף היבטים של השקעות אחראיות (ESG).

לקישור לאתר האינטרנט בו פורסמו ההצהרות של הגופים המוסדיים ראה:

<https://www.migdal.co.il/He/MigdalTeam/investments/Pages/InvestmentPolicy.aspx>

<https://www.migdal.co.il/He/MigdalMakefet/Investments/InvesPolicy/Pages/default.aspx>

<https://www.migdal.co.il/He/PensionarySavings/pensia/Yozma/Pages/InvestPlicty.aspx>

18.4. השקעות עיקריות של הנוסטרו בחברות מוחזקות, שותפויות ומיזמים שאינם חברות בנות⁴⁵

יתרת ההשקעות של הקבוצה בחברות כלולות הינה בסכום של כ-28 מיליון ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2022, לעומת כ-26 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2021. למידע נוסף אודות החברות הכלולות והיקף ההשקעות בהן, ראה בנוסף, באורים 7.1 ו-7.3 בדוחות הכספיים.

19. ביטוח משנה

19.1. כללי

כחלק בלתי נפרד מהעיסוק בביטוח ובניהול הסיכונים, פועלת החברה לכיסוי חלק מן הסיכונים הביטוחיים שהיא נוטלת על עצמה, באמצעות ביטוחי משנה בחו"ל. יתרת הסיכון המוטלת על החברה לאחר העברת חלק מהסיכון למבטח המשנה, נקראת "שייר".

להתקשרות עם מבטח משנה מספר יתרונות, שעיקרם פיזור הסיכונים הביטוחיים להם חשופה החברה, הגנה על הון החברה מפני סיכונים חשיפה גבוהים ותנודות בתוצאות החיתומיות ותרומה להקטנת הון החברה נדרשת לרתק במסגרת משטר כושר פירעון מבוסס סולבנסטי. יתרון נוסף הינו תמיכה של מבטחי המשנה בתמחור מוצרים בהם הם חולקים עם החברה מניסיונם.

⁴⁵ להגדרת חברה מוחזקת, חברה בת, חברה כלולה, ראה באור 1 הגדרות בדוחות הכספיים.

ביטוח המשנה מותאם לסיכונים השונים, בהתאם לאופי הסיכון ורמתו.

רכישת ביטוח משנה מתבצעת בפוליסות או ענפים בהם, להערכת החברה, יעיל יותר להעביר את הסיכון מאשר להשתמש בהון החברה. הערכות אקטואריות פנימיות, מודלים אקטואריים או סטטיסטיים שונים וניסיון תביעות, מסייעים בידי החברה לאמוד את רמת ביטוח המשנה הדרושה. הסכמי ביטוח המשנה בהם קשורה החברה, אינם גורעים מחובתה של חברת הביטוח כלפי מבטחיה, ולפיכך ליציבות מצבם הכספי של מבטחי המשנה עשויה להיות השפעה על החברה. לפרטים נוספים, ראה באורים 4.1.36.ב.3.א.36 ו-4.1.36.ב.3.א.36 בדוחות הכספיים.

עסקאות ביטוח משנה נערכות בתחומי הפעילות השונים של החברה - ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות וביטוח כללי (ביטוחי רכוש וחביות).

דירקטוריון החברה מאשר מידי שנה את מערך ביטוח המשנה ואת מדיניות החשיפה למבטחי משנה לשנה הקרובה.

בנוסף, כחלק מפעילותה של החברה לעמידה ביעדי ההון על פי משטר כושר פירעון מבוסס סולבנסי 2, החברה בוחנת מעת לעת את חוזי ביטוח המשנה הקיימים בהם היא קשורה, התאמתם לדרישות ההון החלות עליה, ונחיצותן של התקשרויות בסוגי ביטוח משנה חדשים, בהתאם לפעילות העסקית. לפרטים נוספים בעניין זה, ראה באור 7.ג. בדוחות הכספיים.

ככלל, קיימים שני סוגים של התקשרויות בביטוח משנה:

ביטוח משנה חוזי

נערך במסגרת הסכם ביטוח משנה, על פיו מבטח המשנה מקבל על עצמו מראש חלק מוסכם מהסיכונים שהמבטח הישיר נוטל עליו, הכלולים בפוליסות הביטוח השונות בענף/תחום עליו סוכם מראש, במהלך תקופת ההסכם ובהיקף סכומי הביטוח המוגדרים בהסכם ("חוזי ביטוח המשנה"). חוזי ביטוח המשנה נחתמים ו/או מתחדשים, בדרך כלל, מדי שנה (בדרך כלל בתחילת השנה הקלנדרית), והם מכסים, בתנאים הקבועים בהם, את מכלול הסיכונים הכלולים בפוליסות הביטוח השונות אשר נמכרות על-ידי החברה במהלך תקופת הפעילות עליה חל ההסכם. תביעות מבטחים משולמות מכוח ובהתאם לתנאי חוזי ביטוח המשנה הללו.

ביטוח משנה פקולטטיבי

ההתקשרות עם מבטח המשנה נעשית לכיסוי סיכונים הגלומים בפוליסות ספציפיות ("הסכמים פקולטטיביים"). בדרך כלל יבוטחו עסקים בביטוח מסוג זה, כאשר סכום הביטוח עולה בהיקפו על סכומי הביטוח המכוסים בחוזי ביטוח המשנה הנזכרים בפסקה הקודמת, ו/או כאשר הסיכון מוחרג מחוזה ביטוח המשנה ו/או משיקולי חיתום פרטניים.

לעתים, בביטוח כללי, כאשר ללקוח קיימת פעילות גלובלית (הן בארץ והן בחו"ל), מבצעת החברה עסקאות מורכבות יותר, בהן הכיסוי הביטוחי ניתן לא רק לפעילות הישראלית אלא אף לפעילות בחו"ל ("עסקה רב-לאומית").

המבנים המקובלים של ביטוחי המשנה הינם:

19.1.1. **ביטוחי משנה יחסיים** - קיימים בעיקר שני סוגים של ביטוח משנה יחסי:

(א) **הסכם מסוג מכסה (Quota Share)** לפיו משתתף מבטח המשנה, בפרמיה, בסיכון ובתביעות בשיעור זהה שנקבע מראש.

(ב) **הסכם מסוג מותר (Surplus)** בו שיעור ההשתתפות של מבטח המשנה משתנה מסיכון לסיכון בהתאם לסכום הביטוח של הסיכון המסוים. שיעור השתתפותו של מבטח המשנה הינו היחס שבין הסכום שמעבר לשייר (הנקבע מראש) לסכום הביטוח הכולל. מבטח המשנה משתתף בפרמיה, בסיכון ובתביעות בהתאם לשיעור ההשתתפות האמור לעיל.

19.1.2. **ביטוחי משנה בלתי יחסיים** - מבטח המשנה משתתף בסיכון מעבר לסכום השייר. החוזה העיקרי בביטוח משנה בלתי יחסי הינו **חוזה הפסד יתר לסיכון (Per Risk Excess Of Loss)** בו מבטח המשנה מקבל פרמיה הנגזרת מסה"כ פרמיית הענף אליו מתייחס החוזה, תמורתה הוא מכסה נזקים מעל סכום מסוים, ועד לתקרה, כפי שנקבעו מראש בחוזה.

תקופת ההתקשרות:

התקשרויות בביטוח המשנה בביטוח כללי נערכות בדרך כלל על בסיס שנתי.

בביטוח חיים וביטוח בריאות, בהם הפוליסות הינן לטווח ארוך, מכסים חוזי ביטוח המשנה את הפוליסות הנמכרות בתקופת הפעילות אליה מתייחס החוזה, אך תוקפן יהיה לכל אורך חיי הפוליסות שנמכרו עד לפקיעתן (Natural Expiry), וזאת אם חוזה ביטוח המשנה איננו מתחדש (בגין עסק חדש) בשנים שלאחר מכן. כחלק מהסכמי ביטוח המשנה בביטוחי בריאות, קיימת אפשרות שמבטח המשנה ידרוש שינויים בהסכם ביחס למבטחים קיימים אם מתקיימים תנאים מסוימים הקבועים בהסכם.

התחשבות עם מבטחי המשנה:

במסגרת עסקאות ביטוחי המשנה, משלמת החברה למבטחי המשנה פרמיה בניכוי עמלות. מבטחי המשנה משלמים לחברה תשלומים בגין תביעות, בהתאם למבנה עסקת ביטוח המשנה.

עמלות המשולמות על ידי מבטחי המשנה למגדל:

בביטוחי משנה יחסיים, החברה זכאית לעמלות מאת מבטחי המשנה אשר נקבעות כשיעור קבוע מהפרמיה המועברת להם ("עמלות ביטוח משנה"). בנוסף, קיימים חוזי ביטוח משנה יחסיים אשר מכוחם זכאית החברה, בנוסף לעמלת מבטחי המשנה אשר הינה בשיעור קבוע, אף לעמלת רווחים, שהינה עמלה תלויה תוצאות חיתומיות (רווחיות) של העסקים המועברים. קרי: החברה מקבלת עמלת רווח, אשר מחושבת כשיעור מהרווח החיתומי באותו הסיכון (Profit Commission).

בביטוחי משנה בלתי יחסיים, לא משולמות לחברה עמלות על-ידי מבטח המשנה.

להלן תמצית תיאור הסדרי ביטוח המשנה בחברה לשנת 2022 בהתאם לתחומי הפעילות:

19.2. ביטוח חיים

החברה רוכשת ביטוחי משנה בגין מרכיב הסיכון בפוליסות ביטוח חיים (סיכוני מוות, נכות ואובדן כושר עבודה).

חוזי ביטוחי המשנה לכיסוי סיכוני מוות, נכות ואובדן כושר עבודה נערכים בהסכמים מסוג "מותר" או מסוג "מכסה" או שילוב של שניהם, כמפורט להלן:

סיכוני מוות ונכות - חוזה מסוג "מותר".

סיכוני אובדן כושר עבודה - החוזה הינו מסוג "מותר" ומסוג "מכסה".

ככלל, מבנה העמלות בכל החוזים הנזכרים לעיל בגין מרכיב הסיכון בפוליסות ביטוח חיים, כולל תשלום עמלה בשנה הקלנדרית הראשונה לחוזה, ובשנים הקלנדריות שלאחריה משולמת עמלת רווחים מדי שנה.

ביום 1 בינואר 2022, החברה חידשה לשנה את חוזה קטסטרופה חיים (לרבות אירוע רעידת אדמה ואירוע מלחמה גרעינית, ביולוגית וכימית). במסגרת חוזה זה, לא שולמה עמלת ביטוח משנה ו/או עמלת רווחים. לחברה אין כיסוי מגפה ממבטחי משנה.

ביום 1 בינואר 2023, מגדל ביטוח חידשה לשנה נוספת את חוזה קטסטרופה חיים (לרבות אירוע רעידת אדמה ואירוע מלחמה גרעינית, ביולוגית וכימית). כאמור, במסגרת חוזה זה, לא משולמת עמלת ביטוח משנה ו/או עמלת רווחים. לחברה אין כיסוי מגפה ממבטחי משנה.

כמו כן, קיימים בחברה ביטוחי משנה פקולטטיביים, הנערכים לכיסוי סיכונים הגלומים בפוליסות ספציפיות.

בחוזי ביטוחי המשנה, קיימות תקרות של סכומי ביטוח ברמת מבוטח. ככלל, החברה אינה מוכרת כיסויים בסכומים החורגים מתקרת הכיסוי, ללא ביטוח משנה פקולטטיבי.

לנתונים בדבר הפרמיה המשולמת למבטחי המשנה, חלקם של מבטחי המשנה בתביעות וכן העמלות המשתלמות ממבטחי המשנה, ראה באורים 3.3, ג.3 ו-3.3 בדוחות הכספיים.

לחברה מספר מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות מהווה 10% או יותר מסך הפרמיות בביטוח המשנה בביטוח חיים, כמפורט להלן⁴⁶:

2021		2022		הדירוג בהתאם ל-S&P	שם מבטח המשנה
שיעור מסך פרמיות ביטוח	פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	שיעור מסך פרמיות ביטוח	פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)		
52	110	50	134	AA-	Swiss Re
22	47	26	70	AA-	Munich Re

⁴⁶ הדירוג המופיע בטבלה לעיל הינו נכון למועד הסמוך לפרסום הדוח.

19.3. פנסיה

19.3.1. **מגדל מקפת אישית:** לקרן הפנסיה מגדל מקפת אישית ביטוח משנה מסוג הפסד יתר לכיסוי מקרי מוות ונכות תמידית באירועי קטסטרופה, לרבות מלחמה (כולל מלחמה גרעינית, ביולוגית וכימית) ורעידת אדמה. לחברה אין כיסוי מגפה ממבטח משנה.

בשנת 2022, ביטוח המשנה כלל סך פיצוי של כ-500 מיליון ש"ח מעל שייר של 500 מיליון ש"ח.

החל מיום 1 בינואר 2023, חודש ביטוח המשנה לשנה נוספת, כאשר סך הפיצוי הינו 400 מיליון ש"ח מעל שייר של 500 מיליון ש"ח. כאמור, פרמיית ביטוח המשנה משולמת מנכסי הקרן. בחוזה זה, לא משולמת עמלת ביטוח משנה ו/או עמלת רווחים.

19.3.2. **מגדל מקפת משלימה:** לקרן הפנסיה מגדל מקפת משלימה, חוזה ביטוח משנה מסוג "מכסה" הנותן כיסוי אובליגטורי של 90% למקרי מוות או נכות של עמיתי הקרן הפעילים שאינם במסלול יסוד לזקנה המשולמים בהתאם לתקנון הקרן ("המבוטחים"). הכיסוי למקרה מוות או נכות הינו עד לסך של 10 מיליון ש"ח. כמו כן, משולמת עמלת רווחים.

19.4. ביטוח בריאות

בביטוח בריאות, החברה רוכשת ביטוחי משנה בגין מרכיב הסיכון בפוליסות ביטוח מחלות קשות.

מחלות קשות - לחברה חוזה מסוג "מכסה". מבנה העמלות בחוזה זה, כולל תשלום עמלה בשנה הקלנדרית הראשונה, ובשנים הקלנדריות שלאחריה משולמת עמלת רווחים מדי שנה.

בחוזי ביטוח המשנה, קיימות תקרות של סכומי ביטוח ברמת מבוטח. ככלל, החברה אינה מוכרת כיסויים בסכומים החורגים מתקרת הכיסוי, ללא ביטוח משנה פקולטטיבי.

לחברה מספר מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות מהווה 10% או יותר מסך הפרמיות בביטוח המשנה בביטוח בריאות, כמפורט להלן⁴⁷:

2021		2022		הדירוג בהתאם ל-S&P	שם מבטח המשנה
שיעור מסך פרמיית ביטוח	פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	שיעור מסך פרמיות ביטוח	פרמיית ביטוח משנה מועברת למבטח המשנה (במיליון ש"ח)		
53	68	53	82	AA-	Hannover Re
40	51	37	57	AA-	Swiss Re

19.5. ביטוח כללי

19.5.1. ביטוח רכב חובה

התחייבויות החברה בענף רכב חובה לשנת 2022 מוגנות בחוזה ביטוח משנה מסוג "הפסד יתר" עם גבולות אחריות בלתי מוגבלים ע"י רוב מבטחי המשנה, או, לחילופין, עד לתקרת גבול אחריות הנחשבת גבוהה דיה. בענף רכב חובה לא מתקבלות עמלות ממבטחי המשנה.

התחייבויות החברה לא הגיעו לתקרות שנקבעו בהסכמי ביטוח המשנה בתקופה המדווחת, ולא קיימות תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

19.5.2. ענפי ביטוח כללי אחרים

הענפים העיקריים בהם רוכשת החברה ביטוחי משנה הינם ענפי הרכוש לסוגיו השונים ובכלל זה: אש וסיכונים נלווים, קבלנים, הנדסי וימי וכן לכיסוי ענפי החבויות למיניהן. למערך ביטוח המשנה ולמדיניות ביטוח המשנה של החברה חשיבות רבה ביחס ליכולתה של החברה לבטח סיכונים גדולים או מיוחדים. כתוצאה מהסדרי ביטוח המשנה השונים, מוגבלת חשיפת החברה בגין תביעה בודדת בהתאם לסכומים המוסכמים בין החברה ובין מבטחי המשנה, לרבות סכומי השייר העצמי. סכומי החשיפה המקסימליים והשייר העצמי נקבעים בהתאם לאומדן החברה בדבר המזקים או האירועים הצפויים להתרחש.

⁴⁷ הדירוג המופיע בטבלה לעיל הינו נכון למועד הסמוך לפרסום הדוח.

בעסקים בהם סכומי הביטוח עולים בהיקפם על הקיבולת שנקבעה בחוזה הרלוונטי, ו/או כאשר הסיכון מוחרג מהחוזה עם מבטח המשנה ו/או משיקולי חיתום פרטניים, תוך התאמה למסגרות ותנאי החוזים, נרכש ביטוח משנה פקולטיבי.

בענפי רכוש, קבלנים, הנדסי⁴⁸ וימי רוכשת החברה ביטוח משנה יחסי מסוג מכסה ו/או מותר בו השתתפות מבטח המשנה נקבעת כאחוז שווה בפרמיה ובתביעה.

בחוזי רכוש וקבלנים, מגבילים מבטחי המשנה את השתתפותם בכיסוי רעידת אדמה לשיעור חשיפה מקסימלית לאירוע שהינו, בכל מקרה, גבוה משיעור הנזק המירבי הצפוי המוערך על ידי החברה (MPL).

בהסכמים שהחברה חתמה לשנת 2022, נערך, בין היתר, שינוי בביטוח המשנה בחוזה קבלנים (חוזה מסוג מכסה), לפיו החברה הגדילה את קיבולת חוזה המכסה בעל שייר אחיד וכן הגדילה את גובה השייר לעומת שנת 2021. מגבלת חשיפה של מבטחי המשנה לרעידת אדמה עודכנה לסכום ביטוח מצטבר של 12 מיליארד ש"ח. כמו כן, מגבילים מבטחי המשנה המשתתפים בחוזה את חשיפתם באירוע בודד לכ-5% מסכום הביטוח המצטבר כאמור. שהינו, בכל מקרה, גבוה משיעור הנזק המירבי הצפוי המוערך על ידי החברה (MPL).

בחוזה ביטוח המשנה היחסי בביטוח הרכוש קיימת מגבלת חשיפה של מבטחי המשנה לרעידת אדמה בסכום ביטוח מצטבר של כ-67 מיליארד ש"ח ובמקרה בודד בשיעור גבוה משיעור הנזק המירבי הצפוי המוערך על ידי החברה (MPL).

כמו כן, בחוזה זה קיים כיסוי לאירועי טרור המוגבל לסכום ביטוח נמוך מקיבולת החוזה.

בחוזה בענף הדירות (חוזה מסוג מכסה) נערך שינוי בביטוח המשנה לעניין מגבלת חשיפה של מבטחי המשנה לרעידת אדמה שעודכן לסכום ביטוח מצטבר של כ-74 מיליארד ש"ח.

כמו כן, מגבילים מבטחי המשנה המשתתפים בחוזה את חשיפתם באירוע רעידת אדמה בודד בכ-2.4% מסכום הביטוח המצטבר כאמור, שהנו בכל מקרה גבוה משיעור הנזק המירבי הצפוי המוערך על ידי החברה (MPL).

חוזה הקטסטרופה לשנת 2022 הותאם לשינויים בחוזים האמורים לעיל.

בשנת 2022, כל עמלות ביטוח המשנה להן זכאית מגדל הינן בשיעור קבוע מהפרמיה, כאשר בנוסף בחוזה הדירות, משולמת עמלה בשיעור משתנה בהתאם לתוצאות.

בענפי החבויות - החברה מעריכה את הסיכון, על בסיס מודלים אקטואריים וניסיון תביעות, ורוכשת הגנה מעל השייר ועד למגבלה הדרושה לדעתה, על בסיס החשיפה המצטברת בפוליסות שהחברה מוכרת.

בענפי החבויות, רוכשת החברה חוזי ביטוח משנה מסוג הפסד יתר בהם סכום השייר העצמי קבוע, ומבטח המשנה מכסה נזקים מעל סכום השייר ועד לתקרה הקבועה בחוזה למק בודד ועד למגבלת סכום תביעות מצטבר לתקופת החוזה. התחייבויות החברה לא הגיעו לתקרות שנקבעו בהסכמי ביטוח המשנה בתקופה המדווחת, ולא קיימות תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו. בענפי החבויות לא מתקבלות עמלות ממבטחי המשנה.

19.5.3 כללי

לחברה אין מבטחי משנה, שחלקם בפרמיות בשנת הדוח מהווה 10% או יותר מסך פרמיות ביטוח המשנה בביטוח כללי, למעט, המפורט להלן:

2021		2022		הדירוג בהתאם ל-S&P	שם מבטח המשנה
שיעור מסך פרמיית ביטוח	פרמיית ביטוח משנה מועברת	שיעור מסך פרמיית ביטוח	פרמיית ביטוח משנה מועברת		
פרמיות ביטוח משנה בתחום	למבטח המשנה (במיליון ש"ח)	משנה בתחום	למבטח המשנה (במיליון ש"ח)		
ביטוח כללי באחוזים		ביטוח כללי באחוזים			
10	46	(*)	(*)	A+	Lloyd's

(*) בשנת 2022 למגדל ביטוח לא היו מבטחי משנה שחלקם בפרמיות בשנת הדוח מהווה 10% או יותר מסך פרמיות ביטוח המשנה בביטוח כללי.

⁴⁸ לרבות כיסוי בגין סיכוני חבות כלפי צד שלישי.

19.5.4 הסכם ביטוח משנה בין החברה ובין Swiss Re לניהול תיק Run-off

לחברה הסכם ביטוח משנה עם Swiss Re במסגרתו מעניקה Swiss Re כיסוי ביטוחי לתיק תביעות הביטוח הכללי שנקלט מאליהו בטוח המכסה את מלוא התחייבויות הביטוח של החברה בתיק זה. לפרטים נוספים ראה דוח מידי מתקן של מגדל אחזקות מיום 29 בדצמבר 2015 (מס' אסמכתא: 2015-01-081583), דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 24 באפריל 2016 (מס' אסמכתא: 2016-01-054871) ודוח מידי של מגדל אחזקות מיום 28 ביוני 2016 (מס' אסמכתא: 2016-01-068974), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה וכן באור 3.37.3 לדוחות הכספיים.

19.6 מדיניות החשיפה למבטחי משנה

19.6.1 כללי

מדיניות החשיפה למבטחי משנה מאושרת מידי שנה על ידי דירקטוריון החברה.

ייתכנו שני סוגים של חשיפה למבטח משנה:

(א) חשיפה ליתרות פתוחות, כלומר הסיכון שמבטח המשנה לא יוכל לעמוד בכיסוי התחייבויותיו הקיימות והעתידיות. חשיפה זו מנוהלת על-ידי מעקב שוטף אחר מצבו של מבטח המשנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיו הכספיות לחברה.

(ב) חשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד. ההצטברות מוערכת על בסיס שיעור הנזק המירבי הצפוי ("MPL"). חשיפה זו מנוהלת על ידי הערכה פרטנית בגין כל אחד ממבטחי המשנה באופן נפרד.

על מנת להקטין את הסיכון הכרוך בחשיפה למבטחי המשנה, פועלת החברה בהתאם לעקרונות הבאים:

הכלל היסודי המנחה את החברה בקביעת המדיניות הוא פיזור הסיכון בין מבטחי המשנה השונים. בהקשר זה נקבעה תקרת חשיפה כוללת למבטח משנה בזיקה להון העצמי של מבטח המשנה ולהון העצמי של החברה. בנוסף, בוחנת החברה את האיתנות הפיננסית של מבטח המשנה כפי שמתבטאת בדירוג האשראי של מבטח המשנה, הנבחן בהתאם לדירוגי חברת S&P (Standard and Poor's) ("S&P"). אם לא קיים למבטח המשנה דירוג של S&P, ייבחן הדירוג על פי חברת Moody's A.M.Best או Moody's⁴⁹. במסגרת זאת, החברה מביאה בחשבון את אופק הדירוג.

כמו כן, בבחינת החשיפה למבטחי המשנה החברה מביאה בחשבון שיקולים נוספים כגון מקום מושבו של מבטח המשנה.

בחברה קיימים מנגנוני ניהול ובקרה של חשיפה למבטחי המשנה.

להערכת החברה, הקשחת שוק ביטוח המשנה נמשכה בחידוש חוזי ביטוח המשנה לשנת 2023, סיכונים מתעוררים גוברים, לרבות סיכונים אקלים, סייבר וכן סיכונים אינפלציה, מעצימים מגמה זו בשוק ביטוחי המשנה. כמו כן, להתפתחויות ברוסיה ואוקראינה קיימות השלכות נוספות על הכלכלה העולמית והשווקים הפיננסיים אשר משפיעות על תאבון הסיכון של מבטחי המשנה. על רקע ההתפתחויות האמורות, נציין כי מספר מבטחי משנה החליטו לצאת מקווי עסקים מסוימים וחלקם לצאת מפעילותם בשוק הישראלי בכלל.

במסגרת ניהול הסיכונים הביטוחיים וסיכונים צד נגדי, דירקטוריון החברה קבע תאבון סיכון באשר לחשיפת החברה לענפי הפעילות השונים וכן מדיניות חשיפה למבטחי משנה. מדיניות זו מגדירה חשיפה כוללת מקסימלית למבטח משנה ופיזור הסיכון ומבוססת, בין היתר, על רמות הדירוג. החברה עוקבת באופן הדוק אחר ההתפתחויות בתקופה זו והצעדים הנדרשים.

19.6.2 במסגרת מדיניות ביטוח המשנה, החברה מבחינה בין סוגי העסקים הבאים:

עסקי "זנב קצר"⁵⁰

עסקים אלה כוללים את ענפי הרכוש למיניהם, בגינם רוכשת החברה בעיקר ביטוח משנה יחסי. השייר המצטבר מוגן בפני אירועי קטסטרופה בחוזה הפסד יתר.

בסוגי עסקים אלה, ההתקשרויות נעשות עם מבטחי משנה מדירוג BBB+ ומעלה על פי דירוג S&P.

⁴⁹ לעיתים, במסגרת הסדרי ביטוח כולל, נכללים הסדרי ביטוח משנה שאינם מהותיים עם חברות לא מדורגות.

⁵⁰ "זנב קצר" - "Short tail" - ענפים שבהם פער הזמנים שבין האירוע הביטוחי להתגבשות סופית של הנזק ותשלומו הינו קצר יחסית.

עסקי "זנב ארוך"⁵¹

הסיכונים המכוסים הם בעיקר ענפי חבויות ורכב חובה. רבות מתביעות אלה מגיעות לערכאות, ולעתים קביעת החבות וגובה השיפוי עלולה להתפרס על פני שנים רבות. בעסקי "זנב ארוך", הואיל ועל החברה להתקשר עם מבטחי משנה אשר להערכתה יהיו ברי פירעון לטווח הארוך, מספר מבטחי המשנה עליהם ניתן להסתמך מוגבל למדי. לפיכך, מדיניות החברה בשנת 2022 הייתה להתקשר, בסוגי עסקים אלה, עם מבטחי משנה בדרוג שלא יפחת מקבוצת A על פי דירוג S&P⁵².

במסגרת מדיניות החשיפה למבטחי משנה לשנת 2023 החליט הדירקטוריון כי במקרה של שינוי האופק של מבטח המשנה ל-Negative החברה תתייחס לשינוי כאמור כהורדת Notch בדירוג הכללי של מבטח המשנה (על אף שלא חל שינוי כאמור על ידי חברת הדירוג הרלוונטית).

לפרוט נוסף בקשר לחשיפה למבטחי משנה ראה באור 4.1.ב.36 בדוחות הכספיים.

19.7. חשיפת מבטחי המשנה לאירועי קטסטרופה מסוג רעידת אדמה ופגעי טבע בביטוח כללי

בגין אירועי קטסטרופה (רעידת אדמה ופגעי טבע), רכשה החברה, בנוסף לכיסוי במסגרת הסכמי ביטוח משנה יחסיים, ביטוח משנה מסוג "הפסד יתר" לענפי רכוש, קבלנים, הנדסי ורכב רכוש בגין השייר המצטבר, בסכום מוגדר לחשיפה, אשר ינבע מאירוע כאמור, וזאת בהתבסס על אומדן החברה בדבר הנזק או האירוע הצפוי להתרחש עקב קטסטרופה. בהערכת הסיכון, השתמשה החברה, בין היתר, בתוכנות בינלאומיות יעודיות, המבוססות על מודלים מתמטיים להערכת סיכויי קטסטרופה. אם יקרה אירוע שיגרום נזק שחומרנו תעלה על האומדן האמור, תיחשף החברה להפסדים אשר אינם מכוסים בביטוח משנה.

בהתאם למודלים כאמור, החברה מגינה על עצמה כנגד אירועי רעידת אדמה בעוצמה המתרחשת אחת לכ-400 שנים.

בשנת 2022, נרכש כיסוי לא יחסי בשיעור של 1.8%, המייצג MPL בשיעור של 5% (לפני השתתפות עצמית של המבוטח) בגין אירוע הצפוי להתרחש אחת לכ-400 שנים. סכומי הביטוח המכוסים בביטוח משנה יחסי (חוזי ופקולטטיבי) ברעידת אדמה, נכון ליום 31 בדצמבר 2022, הינם בסך כ-255 מיליארדי ש"ח, ואילו סכומי הביטוח בשייר, עליהם החברה מגינה באמצעות חוזה ביטוח משנה לא יחסי, הינם בסך של כ-79 מיליארד ש"ח.

החשיפה לרעידת אדמה מכוסה ברובה ע"י מבטחים מדירוג A ומעלה לפי דרוג S&P בהתאם למדיניות ביטוח משנה המפורטת בסעיף 19.6.1 לעיל. מבטח המשנה המשתתף בכיסוי ביטוח משנה לאירועי קטסטרופה, שחלקו מסך החשיפה עולה על 10%, הינו Swiss Re.

19.8. ריכוז תוצאות ביטוח משנה בביטוח כללי (במיליוני ש"ח)

ענפי פעילות	ענף רכב חובה ⁽¹⁾ ⁽²⁾			ענף רכב רכוש			ענפי הרכוש האחרים ⁽³⁾		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
פרמיות שהועברו למבטחי משנה תוצאות מבטחי המשנה - רווח / (הפסד)	7.1	6.8	8.3	5.1	3.9	6.3	324.8	337.0	382.9
	(14.6)	(5.2)	(7.0)	1.7	1.5	1.4	86.4	128.2	106.4

סה"כ	שאר ענפי החבויות ⁽⁴⁾ ⁽⁵⁾		
	2020	2021	2022
פרמיות שהועברו למבטחי משנה תוצאות מבטחי המשנה - רווח / (הפסד)	83.6	114.0	138.1
	(58.1)	(26.7)	(87.0)

⁵¹ "זנב ארוך" - "Long tail" - ענפים שבהם פער הזמנים שבין האירוע הביטוחי להתגבשות סופית של הנזק ותשלומו הינו ארוך.

⁵² למעט חברה אחת אשר ההתקשרות איתה אושרה באופן מיוחד ע"י הדירקטוריון.

2020	2021	2022	פירוט ענפי הרכוש האחרים לפי סוגי פרמיות
231.5	230.0	260.2	פרמיות ביטוח משנה - יחסי
0.9	0.9	1.0	פרמיות ביטוח משנה - לא יחסי
92.4	106.1	121.7	פרמיות ביטוח משנה - כיסוי לארועי קטסטרופה ⁽⁶⁾
324.8	337.0	382.9	סה"כ פרמיות ביטוח משנה

- (1) בענפי רכב חובה וחבויות, תוצאות מבטחי המשנה משקפות את הרווח/(הפסד) של שנת החיתום השוטפת וכן שינויים שחלו בתביעות התלויות של מבטחי משנה בשנות חיתום ותיקות.
- (2) ההפסד למבטחי משנה בענף רכב חובה בשנים 2020-2022 הושפע מהתפתחות שלילית בניסיון התביעות של החברה.
- (3) הרווח למבטחי משנה בענפי הרכוש מאופיין בתנודתיות גבוהה יחסית בניסיון התביעות בביטוחי עסקים.
- (4) בענפי החבויות, היקף הפרמיות הנמוך יחסית בשנת 2022 והגבוה יחסית בשנת 2020 הושפע בעיקרו משינוי במועדי חידוש פוליסות בהן הכיסוי הביטוחי ארוך משנה במספר עסקים גדולים וכן משינויים בפרמיות בענף אחריות מקצועית.
- (5) ההפסד של מבטחי משנה בענפי החבויות בשנת 2022 התרכז בעיקרו בביטוח אחריות כלפי צד שלישי. בשנת 2021 ההפסד הושפע ממספר תביעות פקולטיביות, ובשנת 2020 ההפסד נבע בעיקרו מתביעה גדולה בענף ביטוח אחריות מקצועית.
- (6) הפרמיה כוללת את כל סוגי הסדרי ביטוח המשנה לכסוי סיכוני קטסטרופה (ביטוח משנה יחסי, ביטוח משנה פקולטיבי וביטוח משנה מסוג הפסד יתר לכסוי השייר המצטבר).

20. הון אנושי

20.1. מבנה ארגוני של הקבוצה

נכון למועד הסמוך לפרסום הדוח, המבנה הארגוני של הקבוצה הינו כדלקמן:

חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה - מרכזת את פעילות הקבוצה מול סוכני/סוכנויות ביטוח/משווקים פנסיונים של המוצרים הביטוחיים והמוצרים הפנסיוניים. ריכוז הפעילות נעשה על ידי המרחבים האזוריים ועל ידי מערכי המכירה הארציים של ערוצי ההפצה השונים של הקבוצה, וכן באמצעות יחידת חיתום עסקי ורפואי.

חטיבת חסכון ארוך טווח - מרכזת את פעילות ביטוח החיים והחסכון ארוך הטווח וביטוח הבריאות וכן את הטיפול בתשלומי תביעות/זכויות בתחומי ביטוח החיים, הפנסיה, הגמל והבריאות.

חטיבת הביטוח הכללי - מרכזת את פעילות הביטוח הכללי וביטוח משנה. הפעילות כוללת ניהול מוצרים, פעילות חיתום ומרחב עסקים גדולים.

במקביל, קיים בחברה תחום תביעות ביטוח כללי, המרכז את פעילות התביעות בתחום.

חטיבת השקעות - מרכזת את הידע, המומחיות וכח האדם הנדרשים לניהול ההשקעות של הגופים המוסדיים בקבוצה, הכולל את השקעות העמיתים, השקעות נוסטרו, נדל"ן, אשראי, אנליזה, השקעות ריאליות, קרנות השקעה וגזברות.

חטיבת פיננסים - מרכזת את נושאי הכספים והאקטואריה בקבוצה.

ניהול סיכונים - היחידה משמשת כגורם מתווה ומטמיע בפועל של מדיניות החברה לניהול סיכונים, מתודולוגית ניהול הסיכונים לרבות נהלי העבודה, תהליכי הדיווח וכלים ממוכנים תומכים, וכגורם המנחה לנושא ניהול הסיכונים בחברה, על אגפיה השונים.

חטיבת הטכנולוגיות - מרכזת את יחידת שירותי המחשוב המספקת את שירותי מערכות המידע לקבוצה ואת יחידת אבטחת המידע.

חטיבת שיווק, דאטה ודיגיטל - אחראית על תחומי השיווק, הדיגיטל, האסטרטגיה והחדשנות, הדאטה והאנליזה.

חטיבת שירות ומשאבים - אחראית על פעילות תחום שירות וחווית לקוח, תלונות הציבור, וכן תחום מנהל לוגיסטיקה ורכש.

מערך היעוץ המשפטי והאכיפה אחראי על ליווי משפטי של ענייני החברה, ניהול סיכונים בזירה המשפטית וציות להוראות הדין והרגולציה החלות על החברה.

מזכירות החברה - אחראית על מעקב אודות ישום החלטות דירקטוריון החברה, דיווחים לציבור ועוד.

תחום משאבי אנוש - היחידה אחראית על ההון האנושי בחברה וניהולו בהתאם לאסטרטגית החברה ומדיניות משאבי אנוש הנגזרת ממנה. התחום כולל: גיוס, רווחה, הדרכה ופיתוח ארגוני ואחריות חברתית.

מערך הביקורת פנימית - משמש את חברות הקבוצה. המבקר הפנימי כפוף ליו"ר דירקטוריון החברה.

פעילויות סוכנויות הביטוח של הקבוצה מרוכזות בעיקרן במגדל סוכנויות.

20.2. מצבת עובדי הקבוצה⁵³

בהתאם לתחומי הפעילות הנזכרים בחלק ב' לדוח זה, קיימות חטיבות/יחידות שונות (כגון עובדי חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה, השקעות, פיננסים, שירות ומשאבים, טכנולוגיות וכו') אשר מספקות שירותים ליותר מתחום אחד מתחומי הפעילות, לפיכך אין בקבוצה חלוקה ברורה לגבי שיוך כלל העובדים בהתאם לתחומי הפעילות האמורים.

נכון ליום 31 בדצמבר 2022, הועסקו בקבוצה 4,305 עובדים, לעומת 4,300 עובדים נכון ליום 31 בדצמבר 2021⁵⁴.

ניתן לחלק את מצבת העובדים בקבוצה למועד הנ"ל (במונחי משרה מלאה, כולל עובדים המועסקים באמצעות חברות כוח אדם) בהתאם לחלוקה הבאה:

מספר עובדים	מספר עובדים	החטיבה/יחידה
נכון ליום 31	נכון ליום 31	
בדצמבר 2021	בדצמבר 2022	
1,202	1,153	חטיבת חסכון ארוך טווח ⁽¹⁾
675	686	חטיבת הלקוחות וערוצי ההפצה
92	93	חטיבת ביטוח כללי
131	127	תביעות ביטוח כללי
86	86	חטיבת השקעות
189	183	חטיבת פיננסים
351	350	חטיבת טכנולוגיות
608	631	הנהלת הקבוצה ותחום שירות ומשאבים ⁽¹⁾
20	18	מערך הביקורת הפנימית
940	973	סוכנויות ביטוח של הקבוצה
6	5	אחר
4,300	4,305	סה"כ

(1) בשנת 2022 כ-34 עובדי שירות לסוכנים עברו מחטיבת חסכון ארוך טווח לתחום שירות ומשאבים.

20.3. תיאור השקעות החברה בהדרכה ופיתוח ארגוני

הקבוצה משקיעה בהדרכות מקצועיות לעובדים ולסוכנים, בהתאם לתפקיד העובד והחטיבה בה הוא פועל, והיא פועלת על פי תכנית הדרכה ופיתוח ארגוני התומכת בהשגת היעדים העסקיים שהוצבו על-ידיה בכל היחידות הארגוניות באופן שוטף, בגמישות ובהתאם לצרכים, ובין היתר שולחת את עובדיה להשתלמויות מקצועיות, כנסים והדרכות רלוונטיות.

לקבוצה תכניות הדרכה יעודיות לקידום הערוץ הניהולי והמקצועי וכן הכשרות מקצועיות לעובדים חדשים במערכי השירות והתפעול, המותאמים לצרכיה המקצועיים של הקבוצה. בנוסף, מקיימת הקבוצה מעת לעת סדנאות העשרה לעובדי הקבוצה בנושאים מגוונים.

20.4. הטבות וטיבים של הסכמי העסקה/חתימה על הסכם קיבוצי

מרבית עובדי החברה ומגדל מקפת מועסקים תחת הסכם קיבוצי כמפורט בסעיף 20.4.1 להלן. שאר עובדי הקבוצה מועסקים באמצעות הסכמים אישיים כאמור בסעיף 20.4.1 להלן.

20.4.1. הסכם קיבוצי

ביום 16 במאי 2019, חתמו החברה ומגדל מקפת (להלן בסעיף זה: "**מגדל**") עם הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד העובדים במגדל על הסכם קיבוצי לתקופה שמיום 1 באפריל 2019 ועד ליום 31 בדצמבר 2021 ("**ההסכם הקיבוצי**"). ההסכם הקיבוצי כולל, בין היתר, הוראות לעניין התייעלות בתקופת ההסכם הקיבוצי, בהתאם להליך

⁵³ מובהר, כי בסעיף זה התייחסות הינה לנתונים אודות מועסקים שהינם עובדי הקבוצה, או עובדים המועסקים באמצעות חברות כוח אדם, ואינם כוללים עובדים המועסקים על-ידי דפוס העסקה אחרים, כגון עובדים המועסקים על-ידי נותני שירותים לחברה. כמו כן, מצבת עובדי הקבוצה כוללת עובדים/ות בחופשת לידה ובחופשה ללא תשלום, אשר נכון ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכם מספרם ב-214 עובדים לעומת 198 נכון ליום 31 בדצמבר 2021. יצוין כי עובדים יומיים נספרים על פי היקפי משרה.

⁵⁴ הנתונים לגבי מצבת העובדים אינם כוללים עובדים המועסקים על-ידי חברות המוחזקות בשיעור של 50% ומטה שאינן מהותיות.

שהוסדר בהסכם האמור ("תכנית ההתייעלות"). תכנית ההתייעלות כללה בשלב ראשון תהליך פרישה מרצון אשר הושלם במלואו בשנת 2019 וכן סיום העסקה בתנאים מיטיבים לכל אורך תקופת ההסכם.

ביום 19 בינואר 2022 חתמו הצדדים על הארכת תוקפו ועדכונו של ההסכם הקיבוצי עד ליום 31 בדצמבר 2022 ("ההארכה"). במסגרת ההארכה נקבע, בין היתר, כי המשכורת החודשית המינימלית של עובדי החברה תעודכן ותעלה בהדרגה עד יום 1 באפריל 2023, וכן כי בכפוף לתוצאות הכספיות ולרווח הכולל לשנת 2021, יגדל תקציב הבונוס השנתי של העובדים.

בימים אלו החברה נמצאת בתהליך מו"מ לקראת חידושו של ההסכם הקיבוצי.

ביום 13 ביולי 2022 הודיעה ההסתדרות הכללית החדשה כי מעל שליש מקרב עובדי חברת מבטח סימון בחרו להיות חברים בהסתדרות העובדים הכללית. מבטח סימון מצויה במשא ומתן לקראת הסכם קיבוצי עם נציגי ההסתדרות ונציגות העובדים.

לפרטים נוספים אודות ההסכם הקיבוצי וההארכה, ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 16 במאי 2019 (מספר אסמכתא: 2019-01-047224), מיום 1 ביוני 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-056169) ומיום 20 בינואר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-009154) הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה, ובאור 32 בדוחות הכספיים.

לפרטים נוספים אודות התנאים העיקריים הכלולים במסגרת ההסכם הקיבוצי וההארכה, וכן לאומדן העלויות בגין ישום ההסכם, ראה באור 32 בדוחות הכספיים.

20.4.2. הסכמי עבודה אישיים

יחסי העבודה בין הקבוצה לעובדיה שאינם כפופים להסכם הקיבוצי והארכתו כמפורט בסעיף 20.4.1 לעיל, מושתתים על הסכמי עבודה אישיים. הסכמי העבודה האישיים מגדירים את תנאי העסקתם לרבות משכורת בסיס, תנאים סוציאליים ותנאים נלווים, וכן תנאי סיום העסקה.

בקבוצה קיימות מספר קבוצות עובדים, המתוגמלים מעבר לשכר הבסיסי, בשכר הנגזר מביצועים או על-פי עמידה ביעדים.

לעניין תגמול נושאי משרה ראה סעיף 20.5 להלן.

20.5. מדיניות ועקרונות תגמול נושאי משרה

20.5.1. מדיניות תגמול הגופים המוסדיים ומדיניות תגמול של החברה

ביום 16 בפברואר 2020 אישרה האסיפה הכללית של החברה, לאחר אישור הדירקטוריון מיום 30 בדצמבר 2019, את מדיניות התגמול של החברה ומגדל מקפת, הגופים המוסדיים בקבוצה, לשנים 2020 עד וכולל 2022, בהתאם להמלצת ועדת התגמול של הגופים המוסדיים.

מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים מעודכנת, בין היתר, בהתאם לכלל הוראות הדין בנושא החלות על הגופים המוסדיים בקבוצה, לרבות הוראות חוזר הממונה שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד חלק 1 שער 5, פרק 5 שכותרתו "תגמול", הוראות תיקון 20 לחוק החברות והוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016. בימים 29 באפריל 2021 ו-20 ביוני 2022 אושרו עדכונים למדיניות התגמול אשר נועדו, בין היתר, להתאים את מדיניות התגמול לאור הניסיון שנצבר בחברה בישום מדיניות התגמול, הקלות רגולטוריות שנכנסו לתוקף והתפתחויות רלוונטיות בשוק.

יצוין כי ביום 14 במרס 2023 אישרה האסיפה הכללית של החברה את מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים, לתקופה נוספת של 3 שנים, לשנים 2023 עד וכולל 2025. במסגרת אישור המדיניות לשנים אלו, בוצעו מספר עדכונים אשר נועדו, בין היתר, לסייע לחברה באתגרי גיוס ושימור נושאי המשרה.

לפירוט אודות מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים לשנים 2020-2022 וכן לשנים 2023-2025, ראו באור 37 בדוחות הכספיים.

עיקרי מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים, מתפרסמת אף באתר האינטרנט של החברה בקישור הבא:

<https://www.migdal.co.il/He/MigdalTeam/Investorsconnection/Pages/RewardPolicy.aspx>

20.6. קבוצת נושאי המשרה הבכירה

נכון למועד הדוח, קבוצת נושאי המשרה הבכירה (שאינם דירקטורים) בחברה מונה 14 עובדים והיא כוללת את נושאי המשרה הבכירה המפורטים בתקנה 26א בפרק פרטים נוספים על התאגיד ("המנהלים הבכירים").

נושאי המשרה מועסקים על-פי הסכמים אישיים, המפרטים את תנאי העסקתם.

לפרטים אודות השכר והתגמולים שניתנו בשנת 2022 לרבות תנאי העסקתם של מקבלי השכר הגבוה ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה ובתאגידים שבשליטת החברה, ראה תקנה 21 בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

20.7. שינויים בנושאי משרה בכירה בקבוצה

20.7.1. ביום 14 בפברואר 2022, החליט דירקטוריון החברה למנות את מר ארז מגדלי למנהל חטיבת ההשקעות, בכפוף לאי-התנגדות הממונה, אשר התקבל בחודש מרס 2022. ראה דוחות מיידיים של מגדל אחזקות מיום 14 בפברואר 2022 (מס' אסמכתא 2022-01-018139) ומיום 28 במרס 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-036022), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

20.7.2. ביום 23 במרס 2022 החליט דירקטוריון החברה ודירקטוריון החברה למנות את מר טל כהן למנהל הכספים של החברה ולמנהל חטיבת הפיננסים של החברה, וזאת בכפוף לקבלת אי-התנגדות הממונה, אשר התקבלה בחודש אפריל 2022. ביום 1 ביולי 2022 נכנס מר כהן לתפקידו האמורים ובכך החליף את מר יוסי בן ברוך בתפקידים אלו. לפירוט, ראה דוחות מיידיים של מגדל אחזקות מיום 23 במרס 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-033730), מיום 25 באפריל 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-050932), מיום 9 במאי 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-055384), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

20.7.3. במהלך חודש יולי 2022 חלו מספר שינויים בכהונה של נושאי משרה הנמנים עם הנהלת החברה: מר ליאור רביב סיים את כהונתו כמנהל חטיבת לקוחות וערוצי הפצה בחברה והחל לכהן כמנכ"ל מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ (חברה בשליטה בעקיפין של החברה); מר ירון שמאי החל לכהן כמנהל חטיבת לקוחות וערוצי הפצה בחברה; מר שלומי נחום סיים את כהונתו כמנהל חטיבת הביטוח הכללי בחברה; וביום 28 ביולי 2022 החליט דירקטוריון החברה על מינויה של גב' שרון שחם כמנהלת חטיבת הביטוח הכללי בחברה. גברת שחם החלה את כהונתה כמנהלת חטיבת הביטוח הכללי ביום 15 בספטמבר 2022.

20.7.4. במהלך חודש אוקטובר 2022, הודיעו גב' תמי אוחנה-קול, משנה למנכ"ל ומנהלת חטיבת טכנולוגיות בחברה, וגב' ענת ליכטיג אחיעז, משנה למנכ"ל ומנהלת חטיבת שירות ומשאבים בחברה, על כוונתן לסיים את כהונתן בחברה. גב' ענת ליכטיג אחיעז סיימה את כהונתה במהלך חודש דצמבר 2022 וגב' אוחנה קול סיימה את כהונתה בסוף חודש פברואר 2023.

20.7.5. ביום 7 בנובמבר 2022, הודיע מר אסף מיזן, האקטואר הראשי של החברה, על כוונתו לסיים את כהונתו בחברה בחודש ינואר 2023. ביום 8 בינואר 2023, מונה מר דוד סנטורי לתפקיד אקטואר ראשי זמני של מגדל ביטוח, בכפוף להודעת אי התנגדות הממונה אשר התקבלה ביום 1 בפברואר 2023. כמו כן, בחודש ינואר 2023 התקשרה החברה בהסכם עם מר מיזן למתן שירותי יעוץ בתחום אקטואריה חיים ובריאות.

20.7.6. ביום 15 בנובמבר 2022 הסתיימה תקופת כהונתו של האלוף במיל" יפתח רון-טל לכהן כיו"ר דירקטוריון החברה. לפירוט ראה סעיף 29.1.1 בפרק היבטי ממשל תאגידי.

20.7.7. ביום 25 בדצמבר 2022, הודיע מר עמית אורון, מנהל חטיבת חסכון ארוך טווח בחברה, ומנכ"ל מגדל מקפת, על כוונתו לסיים את תפקידו אלה. ראה דוח מיידי של מגדל אחזקות מיום 25 בדצמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-154936), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה. מר אורון יסיים את כהונתו בסוף חודש מרס 2023.

20.7.8. ביום 17 בינואר 2023 החל מר כרמי גילון לכהן כיו"ר דירקטוריון זמני של החברה. לפירוט ראה סעיף 29.1.1 בפרק היבטי ממשל תאגידי.

20.7.9. ביום 15 בפברואר 2023, הסתיימה כהונתו של מר שגיא יוגב כמנכ"ל החברה. להרחבה ראה סעיף 29.3.1 בפרק היבטי ממשל תאגידי.

20.7.10. ביום 15 בפברואר 2023 החל מר רונן אגסי את כהונתו כמנכ"ל החברה. להרחבה ראה סעיף 29.3.2 בפרק היבטי ממשל תאגידי.

20.7.11. ביום 14 בפברואר 2023 החליט דירקטוריון החברה למנות את מר משה מורגנשטרן כמשנה למנכ"ל ומנהל חטיבת טכנולוגיות בחברה ואת מר אלי ברגלס כמשנה למנכ"ל והאקטואר הראשי של החברה, וזאת בכפוף לקבלת אי-התנגדות הממונה.

20.7.12. ביום 26 במרס 2023 החליט דירקטוריון החברה למנות את גברת רון רגב למנהלת תפעול חיסכון ארוך טווח בתוקף החל מחודש אפריל 2023.

לפירוט אודות שינויים בדירקטוריון החברה ושינויים נוספים בנושאי המשרה הבכירה בקבוצה בשנת הדוח ראה סעיף 29 בחלק ה' להלן.

21. שיווק והפצה

21.1. כללי

ערוצי השיווק וההפצה העיקריים של הקבוצה בתחומי הפעילות של החברה הינם:

21.1.1. סוכני וסוכנויות ביטוח

מרבית תכניות הביטוח של הקבוצה משווקות באמצעות סוכני ביטוח וסוכנויות ביטוח, לרבות סוכנויות הביטוח המוחזקות על-ידי הקבוצה.

הקבוצה נמצאת בקשרים עסקיים עם כ-3,000 סוכנויות ביטוח (תאגידים⁵⁵) וסוכני ביטוח ("סוכנים") הפזורים ברחבי הארץ. הקבוצה קשורה עם מרבית הסוכנים בעסקי ביטוח חיים, פנסיה וגמל, ביטוחי בריאות וביטוח כללי והם מבצעים את עיקר המכירות של הקבוצה.

חלק מפעילות השיווק וההפצה באמצעות סוכנים, מתבצע אף באמצעות סוכנויות ביטוח בשליטת הקבוצה באמצעות מגדל סוכנויות שהבולטות שבהן הינן מבטח סימון, שגיא יוגב ושחם-אורלן בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך והבריאות בקבוצה, ופלתורס ושחם-אורלן בתחום הביטוח הכללי בקבוצה.

בהקשר זה, יש לציין את החלטות הממשלה שהתקבלו ביום 24 בפברואר 2023 במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2023 ו-2024 ("החלטות הממשלה") לעניין הצעתה לבחינת שליטת גופים מוסדיים בתאגיד שהוא סוכן ביטוח או סוכן ביטוח פנסיוני.

במסגרת החלטות הממשלה כאמור, הוצע להקים צוות בין-משרדי לבחינת ההחזקה של גופים מוסדיים בסוכנויות, בראשו יעמוד מנכ"ל משרד האוצר, ובצוות יהיו חברים: הממונה על התקציבים במשרד האוצר, הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון והממונה על רשות התחרות, או מי מטעמם. הצוות יבחן את השפעות ההחזקה של גופים מוסדיים בתאגידים שהם סוכן ביטוח או סוכן ביטוח פנסיוני על אופן הפעילות של סוכנויות אלו ועל האובייקטיביות שלהם בשיווק מוצרים, את האמצעים להתמודדות עם השפעות אלו ואת ההסדר הרצוי לגבי אחזקות קיימות של גופים מוסדיים בסוכנויות ביטוח, ויגיש את המלצותיו, לרבות תיקוני חקיקה נדרשים בתוך 10 חודשים ממועד קבלת החלטה זו. בנוסף, כצעד משלים לעבודת הצוות הוחלט לחוקק הוראת שעה, שתעמוד בתוקפה עד יום 31 בדצמבר 2024, שתאסור על רכישה של 20% או יותר מסוג מסוים של אמצעי שליטה בסוכנויות ביטוח נוספות בידי הגופים המוסדיים, עד להגשת המלצת והחלטת תיקוני החקיקה הנדרשים, במידת הצורך.

לפירוט נוסף בנוגע להחלטות הממשלה בהקשר של שיווק והפצה ראה סעיף 15.3.8 לעיל.

מאחר שמדובר בהחלטות ממשלה לעניין תיקוני חקיקה והנחיות מנהליות, אשר טרם התקבלו ו/או אושרו ו/או טרם נקבע אופן יישומן בפועל, אין ביכולתה של החברה להעריך בשלב זה את מידת המהותיות וההשפעה של התיקונים וההחלטות האמורים, אם וככל שיאושרו ויישמו בפועל, על החברה ופעילותה.

21.1.2. הפצה ישירה

במסגרת זו, השיווק וההפצה של מוצרי הקבוצה נעשה במישרין, באמצעות עובדי הקבוצה. עיקר הפעילות במסגרת ערוץ ההפצה הישירה הינה בענפי הפנסיה והגמל באמצעות משווקים פנסיוניים. במסגרת ערוץ הפצה זה, קיימות התקשרויות ישירות מול מעסיקים, ועדי עובדים/ארגוני עובדים המאפשרים הצטרפות יזומה לקרנות הפנסיה/קופות הגמל (לרבות קרנות השתלמות) שבניהול הקבוצה, לרבות השתתפות במכרזים המתפרסמים על-ידי מעסיקים/ארגוני עובדים.

בהתאם להנחיות הממונה, בין היתר, בעניין בחירת קרנות פנסיה ברירת מחדל, החל מיום 1 באפריל 2019 הסתיימו כל הסכמי ברירת המחדל של החברות המנהלות מול מעסיקים שהיו בתוקף בפנסיה ובגמל, כך שנכון למועד הדוח, שיווק קרנות הפנסיה ו/או קופות הגמל של מגדל מקפת נעשה באמצעות תהליך הצטרפות פרטני במסגרת הסכמים עם מעסיקים וכן באמצעות הצטרפות יזומה של עובדים לקרן הפנסיה/ קופת הגמל של מגדל מקפת. מובהר בהקשר זה, כי

⁵⁵ חלק מסוכני הביטוח הינם תאגידים המעסיקים עובדים, כאשר מספר העובדים באותה סוכנות אינו כלול במסגרת המספר לעיל.

בסוף שנת 2021 הסתיימה תקופת המכרז של קרנות הפנסיה ברירת המחדל הנוכחית ובבחרו קרנות ברירת מחדל חדשות.

חלק מהפוליסות הקבוצתיות בביטוח חיים ובביטוח בריאות משווקות במכירה ישירה על-ידי הקבוצה, בעיקר באמצעות השתתפות במכרזים.

עיקר פעילות השיווק וההפצה הישירה בביטוח כללי הינה מול לקוחות גדולים כגון חברות שעיסוקן ברכב, או שברשותן צי רכב, בנקים למשכנתאות, או השתתפות במכרזים של לקוחות שונים.

בנוסף, למגדל מוקד טלפוני לשיווק ביטוחי פרט (ביטוחי ריסק מוות ובריאות), נסיעות לחו"ל וביטוחי קולקטיב. החל משנת 2021 חל גידול במכירות החברה בשוק הרכב ללקוחות פרטיים באמצעות שיווק ישיר במסגרת המוקד הטלפוני האמור.

21.1.3. **תאגידיים בנקאים** - ערוץ הפצה זה כולל את ההפצה והשיווק של מוצרים בענפי הגמל והפנסיה באמצעות יועצים פנסיונים בסניפי הבנק (פעילות שאינה מהותית).

בהקשר זה יצוין, כי במסגרת הצעות החקיקה ליישום התכנית הכלכלית של הממשלה לשנים 2023 ו-2024, מוצע לתקן את סעיף 11 לחוק בנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ("חוק הבנקאות"), כך שבנק ששווי נכסיו אינו עולה על 10% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל, כפי שמופיע בדוחות הכספיים השנתיים שלהם ("בנק בעל היקף פעילות צר"), יוכל לשלוט בתאגיד יחיד שהוא סוכן ביטוח שעיסוקו היחיד פרט לעיסוקים המותרים כיום בחוק הבנקאות רישוי הוא ביטוח כללי. בהתאם לדברי ההסבר להצעת חקיקה זו, אחת ממטרות התיקון המוצע הינה הגברת התחרות על המחיר והשירות בשוק סוכני הביטוח באמצעות הוספת שחקנים חדשים בעלי יכולות דיגיטליות.

מאחר שמדובר בהחלטות ממשלה בנוגע לתיקוני חקיקה, אשר טרם התקבלו ו/או אושרו, אין ביכולתה של החברה להעריך בשלב זה את מידת המהותיות וההשפעה של התיקונים וההחלטות האמורים, אם וככל שיאושרו ויישמו בפועל, על החברה ופעילותה.

21.1.4. **אי תלות בערוצי הפצה**

לחברה אין תלות בגורם בודד מתוך ערוץ הפצה כלשהו, אשר אובדנו ישפיע מהותית לרעה על פעילותה או שתיגרם לה תוספת עלות מהותית כתוצאה מהצורך להחליפו.

21.1.5. **ערוצי הפצה המהווים מעל 10% מהפרמיות בתחומי הפעילות**

בשנת 2022 לא היה לחברה סוכן בודד שהיקף הפרמיות שלו עולה על 10% מהיקף הפרמיות בכל תחום פעילות רלבנטי, למעט סוכנות מבטח סיימון בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח.

לפירוט אודות הפרמיות ודמי הגמולים שהתקבלו בשנת 2022 דרך הסוכנויות שבשליטת הקבוצה ראה להלן.

21.1.6. **שיעור פעילות ההפצה והשיווק בחלוקה בין הערוצים השונים**

בענפי הפנסיה והגמל, מבוצעת עיקר הפעילות הישירה, חלקם של ערוצי הפצה במונחי דמי גמולים באחוזים הינו כדלקמן:

	2020	2021	2022
פנסיה			
סוכנים	67	69	70
ישירים	32	31	29
תאגידיים בנקאיים	1	-	1
גמל			
סוכנים	43	45	48
ישירים	50	49	47
תאגידיים בנקאיים	7	6	5

הפרמיות ודמי הגמולים שהתקבלו בשנת 2022 דרך הסוכנויות שבשליטת הקבוצה באחוזים (כולל נתונים של סוכני משנה של הסוכנויות האמורות) הינן כדלקמן:

	2020	2021	2022
ביטוח חיים	23	21	22
פנסיה	23	23	22
גמל	11	11	14
ביטוח בריאות	21	20	18
ביטוח כללי	10	9	10

לפרטים אודות מצבת כוח האדם של סוכנויות הביטוח שבשליטת הקבוצה, ראה הטבלה שבסעיף 20.2 לעיל.

21.2. הסדרת פעילות הסוכנים, המשווקים הפנסיונים והיועצים הפנסיוניים

פעילות הסוכנים והיועצים הפנסיונים במערך השיווק וההפצה מפוקחת על-ידי הממונה ומוסדרת על ידי הוראות חוק הפיקוח ו/או חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (יעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), תשס"ה-2005 בכל הקשור למוצרים הפנסיוניים). בכלל זה, הוראות אלו חלות על פעילותם של סוכני ביטוח פנסיוניים, משווקים פנסיוניים ויועצים פנסיוניים, והרשימות הנדרשים לצורך פעילותם. ככלל, תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (עמלות הפצה), התשס"ו-2006, מסדירות את שיעורי ואופן עמלת ההפצה המקסימלית שתשולם ליועץ פנסיוני במוצרי הגמל והפנסיה ("תקנות ההפצה").

21.3. תיאור מבנה העמלות ושיעורי העמלות הממוצעים לפי תחומי הפעילות

21.3.1. תחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

(א) סוכנים

הקבוצה משלמת לסוכנים עמלות בשיעורים משתנים בגין שיווק המוצרים, ושיעור העמלה משתנה בהתאם לתכנית הנמכרת ובהתאם להסכמים פרטניים שנחתמים עם הסוכנים.

(1) מבנה העמלות בביטוח חיים

- עמלות שוטפות - העמלות המשתלמות לסוכנים הינן "עמלות שטוחות", דהיינו עמלה המשתלמת בשיעור דומה במשך מספר שנים ולאחר מכן, ברוב ההסכמים, תשלום עמלות בשיעור הנמוך, בדרך כלל, משיעור העמלה השטוחה (ברוב תכניות הביטוח המשווקות על-ידי הקבוצה "העמלה השטוחה" משתלמת במשך 15 שנה). יצוין כי, ביחס לחלק ממוצרי ביטוח חיים, העמלה משתלמת בשיעור קבוע לאורך כל תקופת הביטוח, וכן קיימת אפשרות לתשלום העמלה בשיעורים משתנים לאורך תקופת הביטוח. בנוסף, במוצרים מסוימים משתלמת עמלה בשיעור קבוע מצבירה לאורך כל תקופת הביטוח.
- עמלות בגין מכירות - בדרך כלל עמלה חד פעמית אשר נגזרת, בדרך כלל, מהיקף המכירות ומעמידת הסוכן ביעד המכירות שנקבע לו ובחלק מהמקרים מעמידת הסוכן ביעד שימור התיק. בחלק מפוליסות ביטוח החיים העמלה מחושבת כפונקציה של פרמטרים המשפיעים על רווחיות המוצר, לרבות הסדרים המתייחסים לביטולי פוליסות. בנוסף, מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.
- במוצרי ביטוח מסוימים - משתלמות עמלות הנגזרות מהיקף העברת כספי חסכון מקופות ו/או תכניות ביטוח שאינן של החברה ו/או היקף הפקדות חד-פעמיות.

(2) מבנה העמלות בגין שיווק מוצרי הפנסיה

- עמלות שוטפות - העמלות משתלמות מדמי גמולים והינם בשיעור מדמי הגמולים הנגבים בפועל.
- עמלות בגין מכירות - הקבוצה משלמת עמלה הנגזרת, בדרך כלל, מהיקף המכירות, מהיקף העברות כספים חיצוני מקרנות שאינן של החברה ומעמידה ביעד המכירות. העמלות נקבעו כפונקציה של פרמטרים המשפיעים על רווחיות המוצר ובכפוף לביטולים כמתואר לעיל ביחס לעמלות ביטוח חיים. בנוסף, מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.

(3) מבנה העמלות בגין שיווק מוצרי הגמל

- עמלות שוטפות - משולמות לסוכני ביטוח בגין שיווק קופות הגמל כשיעור מהצבירה.
- עמלות היקף - עמלות הנגזרות מהיקף העברת כספי חסכון מקופות שאינן של החברה. בנוסף עבור מכירות שוטפות של קרן ההשתלמות וקופת גמל להשקעה, החברה משלמת עמלה הנגזרת, בדרך כלל, מהיקף המכירות ומעמידה ביעד המכירות ובכפוף לביטולים. בנוסף, מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.

בקשר עם האמור לעיל, יצוין כי בחודש אפריל 2017, נכנס לתוקפו חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 20), התשע"ז-2017 ("תיקון 20"), שעניינו איסור על קיומה של זיקה בין גובה דמי הניהול שייגבו מעמית מצטרף לקופת גמל ובין גובה עמלת ההפצה המשולמת לסוכן הביטוח. לאור כניסתו של תיקון 20 לתוקף, הותאמו ההסכמים הפרטניים של החברה בכל הנוגע לעמלות המשתלמות בקשר עם ביטוח חיים, מוצרי הפנסיה ומוצרי הגמל, כך שבגין חלק מהתכניות ששווקו עד ליום 1 באפריל 2017, ממשיכה להשתלם, בנוסף למנגנוני העמלות המתוארים לעיל, עמלה מדמי ניהול מצבירה ומדמי ניהול מפרמיה (במוצרי ביטוח חיים), עמלה מדמי הניהול מצבירה ועמלה מדמי הגמולים, תוך התחשבות ברווחיות המוצר (במוצרי פנסיה) וכן עמלה מדמי הניהול מצבירה תוך התחשבות ברווחיות

המוצר (במוצרי הגמל).

(ב) משווקים פנסיונים

החברה מתגמלת את המשווקים הפנסיונים בענפי החסכון ארוך הטווח, ביטוח חיים ובריאות על עמידה ביעדי מכירות שמשתינים מעת לעת וכן בגין צירוף עמיתים חדשים. סכום העמלה למשווק מורכב משיעור עמידת המשווק ביעדים שנקבעו, כשהוא מוכפל בעמלת יעד שקלית שנקבעה לו וכן מסכום המתקבל בגין צירוף עמיתים.

(ג) יועצים פנסיונים

התאגידיים הבנקאיים זכאים לעמלת הפצה בהתאם לתקנות ההפצה ועל פי ההסכמים שנחתמו עימם.

(ד) שיעור עמלות ממוצעות

להלן פירוט של שיעור העמלות הממוצע (באחוזים) בתחום⁵⁶:

2020	2021	2022	
			ביטוח חיים
6.0	5.7	6.2	שיעור מפרמיה
52.7	50.6	55.6 ⁽¹⁾	בשנה הראשונה - שיעור מפרמיה משוננת חדשה ⁽¹⁾
			פנסיה
1.0	0.8	1.5	שיעור מדמי גמולים ⁽²⁾
			גמל
0.1	0.1	0.2	שיעור מנכסים מנוהלים ממוצעים ⁽²⁾

⁽¹⁾ העלייה בשיעור העמלה מפרמיה משוננת חדשה בשנת 2022 הושפעה משינוי בתמהיל המכירות המאופיין בעלייה במשקל מכירות הסיכונים.

⁽²⁾ העלייה בשיעור העמלות בפנסיה וגמל נובעת בעיקרה מהגידול במכירות בענפים אלו.

21.3.2. תחום ביטוח בריאות

(א) ביטוחי פרט - הקבוצה משלמת לסוכני הביטוח עמלות בשיעורים משתינים בגין שיווק המוצרים, ושיעור העמלה משתנה בהתאם לתכנית הנמכרת. מבנה העמלות מורכב בדרך כלל מאחד או יותר מהבאים:

- עמלות שוטפות - העמלות המשתלמות הינן "עמלות שטוחות", וכן קיימת אפשרות לתשלום עמלה בשיעורים משתינים לאורך תקופת הביטוח, בהתאם להסכמים הפרטניים עם הסוכנים.
- עמלות בגין מכירות - חלק מההסכמים עם הסוכנים כוללים עמלה חד פעמית הנגזרת מהיקף המכירות ומעמידת הסוכן ביעד המכירות ובחלק מהמקרים מעמידת הסוכן ביעד שימור התיק שנקבע לו.
- בנוסף מקיימת הקבוצה מבצעי מכירות שבמסגרתם היא מתגמלת את הסוכנים בפרסים ו/או מענקים נוספים.

(ב) ביטוחים קבוצתיים - העמלות משולמות בשיעור מוסכם מהפרמיה.

להלן פירוט של שיעור העמלות הממוצע (באחוזים) בתחום:

2020	2021	2022	
24.7	24.5	23.6	שיעור מפרמיה

⁵⁶ כולל עמלות סוכנים, משווקים פנסיונים ויועצים פנסיונים.

21.3.3. תחום ביטוח כללי

העמלה המשולמת לסוכנים בתחום ביטוח כללי מחושבת כשיעור מוסכם מהפרמיות, כאשר שיעור העמלה משתנה בהתאם לענף הספציפי. להלן פירוט של שיעור העמלות הממוצע (באחוזים) בתחום:

	2020	2021	2022
ענף ביטוח רכב חובה	4.8	4.7	4.8
ענף ביטוח רכב רכוש ⁽¹⁾	14.8	15.7	14.7
ענפי רכוש (ללא רכב)	15.5	16.1	15.5
ענפי חבויות ⁽²⁾	13.2	13.5	14.6
סה"כ	12.7	13.3	13.1

⁽¹⁾ בשנת 2021, העלייה בשיעור העמלות הממוצע בענף רכב רכוש הושפעה מאי זכייתה של החברה במכרז לביטוח הרכב לעובדי מדינה.

⁽²⁾ בשנת 2022 העלייה בשיעור העמלות בענפי החבויות הושפעה משינוי תמהיל העסקים המבוטחים.

21.3.4. העמדת הלוואות לסוכנים

לעיתים מעמידה הקבוצה הלוואות לסוכניה, בביטחון תזרימי עמלות עתידיים או בביטחונות אחרים. ההלוואות ניתנות בתנאים מסחריים במסגרת הכללים שנקבעו על ידי הממונה. לפירוט ראה באור 9 בדוחות הכספיים.

22. ספקים ונותני שירותים

22.1. כללי

הקבוצה רוכשת מוצרים ושירותים ממספר רב של ספקים ונותני שירותים⁵⁷. בחירתם של אלה נעשית בהתאם לאיכות וטיב השירות המוצע על ידם, זמינותם, תחומי מומחיותם, התנאים המסחריים שהם מציעים וכו'. בדרך כלל התקשרויות אלו הינן לתקופה קצובה ואינן כוללות הסדר בלעדיות (יוער כי באופן עקרוני נמנעת הקבוצה, ככל שמתאפשר, מקיומה של "תלות בספק"⁵⁸ אחד, ופועלת ליצירת גיוון בקרב ספקיה).

22.2. ספקי מחשב ותוכנה

הקבוצה קשורה בהסכמים שונים עם ספקי ציוד חומרה, תוכנה ופתרונות מחשוב אחרים, המספקים לה פתרונות טכנולוגיים מגוונים בנושאים של ציוד מחשוב, לרבות שרתים וציוד קצה, תקשורת, מערכות הפעלה ווירטואליזציה, מערכי אחסון וניהול מידע, תוכנות לסוגיהן, בסיסי נתונים, כלי ניטור ובקרה, אבטחת מידע ושירותים מקצועיים אחרים, לרבות שירותי מומחה. חלק מספקים אלה הינן חברות המתמחות במתן שירותים יעודיים, שלעתים, בעת אירועים משבריים (לרבות בתחום הטכנולוגי), הקבוצה עשויה להידרש לשיתוף פעולה שלהן. התשלומים השוטפים לכל אחד מספקים אלה אינם מהותיים. הספקים הנמנים על קטגוריה זו, ואשר לחברה קיימת תלות בהם, הינם: היטאצ'י דטה סיסטמס ישראל בע"מ, Oracle Ltd, Microsoft Ltd, אס.פי.אל.תוכנה בע"מ, IBM Ltd חילן טק בע"מ, SAP SE, א.מ.ת מיחשוב בע"מ וקבוצת Neoxam Portfolio Management.

⁵⁷ מובהר בזאת, כי בספקים ונותני שירותים הקבוצה איננה כוללת את המשווקים/יועצים הכלולים בערוץ ההפצה והשיווק כמתואר בסעיף 21 לעיל, וכן איננה כוללת את מבטחי המשנה, המתוארים בסעיף 19 לעיל.

⁵⁸ כהגדרת מונח זה בחוזר הממונה לעניין עדכון הוראות בדוח התקופתי של חברות ביטוח.

23. רכוש קבוע ומידע על השקעות במערכות המחשב

23.1. להלן טבלה המרכזת את נכסי המקרקעין המהותיים בבעלות החברה או הנשכרים על-ידה והכלולים ברכוש הקבוע:

מיקום	שטח במ"ר	שימוש עיקרי	בבעלות/שכירות
פתח תקוה	62,430	ביניי המשרדים העיקריים של הקבוצה לרבות מרבית פעילות סוכנויות הביטוח המוחזקות על-ידי הקבוצה ("סוכנויות הקבוצה")	בעלות
	1,531	בעיקר משרדים המשמשים את סוכנויות הקבוצה	שכירות
	2,838	שטח שבנייתו טרם הושלמה / טרם אוכלס	בעלות
ראשון לציון	834	ביניי סוכנויות הקבוצה	שכירות
אשקלון	3,011	מרכז שירות לקוחות ותפעול	שכירות
ירושלים	1,971	ביניי סוכנויות הקבוצה	שכירות
נתניה	991	ביניי סוכנויות הקבוצה	שכירות
חיפה	2,166	ביניי סניף הקבוצה בחיפה	בעלות
	632	ביניי סוכנויות הקבוצה	שכירויות

יצוין כי ישנם אתרים נוספים בהם הקבוצה שוכרת מבנים לצורך פעילותה ולצורך פעילות הסוכנויות המוחזקות על ידה, בהיקף לא מהותי.

מרכז המחשבים העיקרי המשמש את הגופים המוסדיים בקבוצה מצוי בפתח תקוה. בהתאם להוראות הממונה בעניין ניהול המשכיות עסקית, למרכז המחשבים שני אתרים מרוחקים נוספים הכוללים אתר גיבוי ועותק נוסף (שלישי) של המידע.

לפירוט בדבר העלות המופחתת של קרקע ובניי משרדים ושיפורים במושכר, לרבות נכסים הנמדדים על בסיס שווי הוגן כנדל"ן להשקעה, ופרטים נוספים בדבר הרכוש הקבוע של הקבוצה ראה באור 6 בדוחות הכספיים.

23.2. מידע על השקעות החברה במערכות המחשב

מערכות המחשב והמידע של הקבוצה חיוניות לניהול עסקיה בכלל ולהתמודדות עם התחרות והרגולציה בפרט. בבעלות החברה מגוון רחב של ציוד מחשב הכולל שרתים, מערכות אחסון וגיבוי, ציוד תקשורת, עמדות קצה וציוד היקפי אחר, וכן מגוון רחב של זכויות בעלות או שימוש בתוכנות שונות לרבות תוכנות בפיתוח עצמי.

חטיבת הטכנולוגיות מספקת את מרבית שירותי המחשב ליחידות השונות בקבוצה, והיא אשר מפעילה, במידת הצורך, ספקים וחברות תוכנה שונות, לצורך מתן שירותי המחשב המוענקים לקבוצה. לכוח האדם המועסק ביחידה זו, ראה סעיף 20.2 לעיל.

לקבוצה מערכות מידע הכוללות חומרה, תוכנות וציוד נוסף שעלותן המופחתת ליום 31 בדצמבר 2022 הינה כ-632 מיליון ש"ח, לעומת סך של כ-506 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. בשנת 2022, השקעות הקבוצה במחשבים ובפיתוח מערכות מידע הסתכמו בסך של כ-232 מיליון ש"ח לעומת סך של כ-228 מיליון ש"ח בשנת 2021. ראה באורים 4 ו-6 בדוחות הכספיים.

ההשקעות במערכות המחשב מיועדות הן לתמיכה ביעדים האסטרטגיים העסקיים של הקבוצה והן לעמידה בדרישות רגולציה משתנות.

בתקופת הדוח השקעות הקבוצה במערכות המחשב התמקדו בעיקר בתחומים הבאים: פיתוח מערכות שירות ומכירה לערוצי ההפצה ובכלל זה קווי עסקים דיגיטלים, שיפור יכולות מערך השירות ללקוחות הקבוצה לרבות באמצעות מערכות CRM וניהול מוקדי שירות, ישום חוזרי רגולציה ותקינה צדי ג' כדוגמת EMV-ו-IFRS, השבחת מערכות ביטוח כללי, תמיכה בפיתוח מוצרי ביטוח חיים וביטוח בריאות, מעבר לענן AWS, חיזוק יכולות ההגנה על מידע החברה, לרבות מפני איומי סייבר, ושיפור מתמשך של זמינות ויציבות מערכות הייצור.

24. עונתיות

24.1. חסכון ארוך טווח

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים וביטוח בריאות וההכנסות מדמי ניהול מקרנות הפנסיה וקופות הגמל אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, ניכר בחודש דצמבר גידול מסוים בהפקדות של פרמיות/דמי גמולים לתכניות פנסיוניות וקופות גמל, ביחס לשאר חודשי השנה, במטרה למצות את הטבות המס הגלומות בהפקדה לחסכון פנסיוני וקופות גמל.

להלן התפלגות הפרמיות שהרווחו ברוטו בביטוח חיים⁵⁹ לפי רבעונים (במיליוני ש"ח ובאחוזים):

	2020		2021		2022		
	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	
רבעון 1	2,326	25.6	2,311	24.1	2,217	25.8	
רבעון 2	2,134	23.5	2,336	24.4	2,137	24.7	
רבעון 3	2,240	24.7	2,337	24.4	2,153	24.9	
רבעון 4	2,382	26.2	2,589	27.0	2,128	24.6	
סה"כ לשנה	9,082	100.0	9,573	100.0	8,635	100.0	

להלן התפלגות דמי הגמולים בפנסיה (במיליוני ש"ח ובאחוזים):

	2020		2021		2022		
	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	
רבעון 1	1,894	25.4	1,810	23.3	2,009	23.4	
רבעון 2	1,743	23.4	1,924	24.7	2,103	24.5	
רבעון 3	1,919	25.7	1,986	25.5	2,221	25.8	
רבעון 4	1,907	25.5	2,060	26.5	2,262	26.3	
סה"כ לשנה	7,463	100.0	7,781	100.0	8,595	100.0	

להלן התפלגות דמי הגמולים בגמל (במיליוני ש"ח ובאחוזים):

	2020		2021		2022		
	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	
רבעון 1	460	24.2	445	21.2	556	23.6	
רבעון 2	421	22.1	463	22.1	534	22.6	
רבעון 3	449	23.6	488	23.2	575	24.3	
רבעון 4	573	30.1	704	33.5	698	29.5	
סה"כ לשנה	1,903	100.0	2,100	100.0	2,362	100.0	

24.2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוחי רכבים של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם, בדרך כלל בינואר, וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושן הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח לתקופה לפני מס מנוטרלת באמצעות העתודה לסיכונים שטרם חלפו.

במרכיבי ההוצאות האחרים כגון תביעות ובמרכיבי ההכנסות האחרים כגון הכנסות מהשקעות לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, ראוי לציין, כי עונת חורף קשה עלולה לגרום לעלייה בתביעות בענפי הרכוש, לרוב ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקיטון ברווח.

בשנים 2022 ו-2021 לא אירעו נזקי חורף מהותיים.

בשנת 2020 אירעו נזקי חורף אשר ברבעון הראשון הוערכו בכ-59 מיליון ש"ח במונחי ברוטו וכ-15 מיליון ש"ח בשייר, וברבעון הרביעי בסך של כ-15 מיליון ש"ח במונחי ברוטו וכ-6 מיליון ש"ח במונחי שייר.

⁵⁹ לא כולל תקבולים בגין חוזי השקעה שהסתכמו בכ-2,152 מיליון ש"ח בשנת 2022 לעומת כ-1,180 מיליון ש"ח בשנת 2021 וכ-464 מיליון ש"ח בשנת 2020.

להלן התפלגות פרמיות ברוטו בביטוח כללי לפי רבעונים (במיליון ש"ח ובאחוזים):

2020		2021		2022		
באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	באחוזים	מיליון ש"ח	
37.3	834	31.9	598	32.6	674	רבעון 1
21.5	480	21.3	398	23.2	481	רבעון 2
23.5	526	24.4	456	23.2	481	רבעון 3
17.7	397	22.4	420	21.0	435	רבעון 4
100.0	2,237	100.0	1,872	100.0	2,071	סה"כ לשנה

25. נכסים לא מוחשיים

25.1. כללי

הקבוצה משתמשת לצורך פעילותה בשמות החברות ובלוגו שלהן אשר חלקם נרשמו כסימן מסחרי כגון: "מגדל אחזקות" "מגדל ביטוח", "מגדל מקפת", ועוד.

25.2. מאגרי מידע

לגופים המוסדיים בקבוצה מאגרי מידע רשומים שונים, אשר במסגרתם נשמרים הנתונים הנמסרים על ידי לקוחות הקבוצה. המידע הצבור במאגרים אודות לקוחות, כולל מידע שנמסר על ידם בעת רכישת מוצר ממוצרי הקבוצה וכן מידע נוסף שנמסר לקבוצה, או אשר הקבוצה מאתרת אותו, בקשר עם השירותים הניתנים על ידה (כגון מידע עקב טיפול בתביעות ביטוח וכו'). כמו כן, לגופים המוסדיים בקבוצה מאגרים רשומים אודות סוכני הקבוצה, ספקים, עובדים וכו', פרטים אשר שמירתם במאגר ממוחשב ורישומם מחויבים על פי הוראות הדין. מאגרי המידע משמשים את הקבוצה בתפעול השוטף של עסקיה.

25.3. מוניטין ועודפי עלות

בחברה נרשמו מוניטין ועודפי עלות בעיקר ברכישת סוכנויות ביטוח, תיקי ביטוח, חברות ניהול של קרנות פנסיה, קרן השתלמות. בשנים 2020-2022 לא נרשמה ירידת ערך מוניטין בספרי הקבוצה. לפירוט נוסף, ראה באור 4 בדוחות הכספיים.

26.1. טבלת גורמי הסיכון לגבי הפעילות הביטוחית והחסכון ארוך הטווח

מידת ההשפעה של גורם הסיכון על פעילות הקבוצה			
השפעה קטנה	השפעה בינונית	השפעה גדולה	גורמי סיכון
		✓	מצב המשק והתעסוקה
			סיכוני שוק
		✓	- סיכון ריבית
		✓	- סיכוני שוק (מכשירים הוניים / נכסים ריאליים)
	✓		- סיכונים הקשורים במדד המחירים לצרכן
	✓		- סיכון מטבע
		✓	סיכוני אשראי
			סיכוני הביטוח
		✓	- אריכות חיים לרבות שיעור מימוש גמלא
		✓	- תחלואה
	✓		- סיכון קטסטרופה (כגון רעידת אדמה מלחמה או טרור)
	✓		- סיכונים ביטוחיים אחרים
		✓	רמת שימור תיק
	✓		ביטוח משנה (צד נגדי)
		✓	תחרות ומתחרים
	✓		טעמי הציבור
		✓	שינוי רגולציה
		✓	תקדימים משפטיים (תביעות ייצוגיות וסמכויות ממונה)
		✓	תמהיל העסקים
		✓	התאמת נכסים להתחייבויות
✓			סיכוני נזילות
		✓	הליכים משפטיים לרבות סמכויות ממונה
		✓	מוניטין
			סיכונים תפעוליים
		✓	- תלות במערכות מידע
		✓	- אבטחת מידע וסייבר
	✓		- סיכונים תפעוליים אחרים
	✓		סיכוני ציות

מידת ההשפעה של גורמי הסיכון על הקבוצה הינה על סמך הערכת הנהלת הקבוצה בהתחשב בהיקף ובמאפייני פעילותה נכון לתאריך דוח זה. ייתכן כי בפועל מידת ההשפעה תהיה שונה, לאור שינויים שיחולו במאפייני פעילות הקבוצה או בתנאי השוק ו/או בהתנהלות הגופים הרגולטוריים המפקחים על פעילות הקבוצה. בגורמי הסיכון ובמידת השפעתם לא חל שינוי לעומת שנה קודמת.

החברה מנהלת את תחומי הפעילות שלה, תוך שימוש במתודות של ניהול סיכונים. הקבוצה שמה דגש בפעילותה על ניהול הסיכונים אליהם היא חשופה, וזאת במטרה לזהות ולהעריך את השפעתם הפוטנציאלית של סיכונים אלה על הקבוצה, תוך התייחסות למתאם בין הסיכונים. כמו כן, דירקטוריון החברה אישר תאבון סיכון וסיבולת סיכון לסיכונים השונים.

לפירוט אודות גורמי הסיכון העיקריים בפעילות הביטוח של הקבוצה וניהולם, ראה באור 36 בדוחות הכספיים.

יצוין כי הכלכלה העולמית מתמודדת עם השפעות מאוחרות של תקופת מגפת הקורונה והמדיניות הפיסקאלית והמוניטרית המרחיבות שגלו לה. האינפלציה בשווקים שהחלה בשנת 2021 על רקע ההתאוששות המהירה בפעילות הכלכלית, לאחר משבר הקורונה, והעלייה בביקושים, התגברה בשנת 2022 והגיעה לשיא של עשרות שנים, על רקע הלחימה הממושכת של רוסיה באוקראינה והמשך הקשיים בשרשרת האספקה ומחסור במזון ובסחורות.

על מנת לרסן את האינפלציה, נקטו בנקים מרכזיים, בארץ ובעולם, בהעלאת ריבית מתמשכת.

בשנת 2022 כאמור, השווקים הפיננסיים הושפעו מסביבת האינפלציה הגבוהה, עליות הריבית החדות והתגברות החששות מפגיעה בפעילות הכלכלית. בנוסף, ככל שהמאבק באינפלציה ימשך ויכלול העלאות ריבית נוספות, הסיכון למיתון מקומי ועולמי עלול לגדול.

במהלך חודש ינואר 2023 החלה הממשלה לקדם תכנית לביצוע שינויים מהותיים במערכת המשפט. השינויים המוצעים מעוררים מחלוקות וביקורות נרחבות, לרבות גל של מחאה ציבורית. אי-הוודאות בהקשר זה הביאה לעלייה בתנדטיות בשווקים הפיננסיים, שהתבטאה בעיקר בפיחות בשער החליפין של השקל. במהלך חודש פברואר 2023 חלה עלייה בציפיות לאינפלציה, בין היתר, בעקבות הפיחות שנוצר, וכן חלה עלייה בתשואות אגרות-החוב הארוכות.

בחודש מרס 2023 נקלעו לקשיים מספר בנקים בארה"ב וכן בנק קרדיט סוויס בשוויץ. התפתחות זו הובילה לחששות מפגיעה במגזר הפיננסי, לירידות בשווקים ולירידה חדה בתשואות אג"ח ממשלת ארה"ב. עם זאת יצוין, כי משרד האוצר האמריקאי, ה-Fed והתאגיד הפדרלי לביטוח פיקדונות (FDIC) הכריזו על נקיטת צעדים לצמצום הסיכונים ושמירה על כספי הלקוחות. החשש מפני התרחבות המשבר לבנקים נוספים עשוי להשפיע, בין היתר, על החלטות הפד לגבי העלאות הריבית הצפויות ששימשו עד כה ככלי לריסון האינפלציה, דבר העלול להוביל ללחצים אינפלציוניים.

לאמור לעיל או להשלכות הנובעות ממנו עלולות להיות השפעות שליליות על הסביבה הכלכלית בה פועלת החברה, על עלות מקורות הגיוס, על דירוג האשראי של המשק הישראלי ועוד.

בשלב זה, אין באפשרות החברה להעריך מה תהיינה ההתפתחויות של האירועים המפורטים לעיל וכן את מידת השפעתם על מצב המשק בכלל ועל פעילותה של החברה בפרט.

27. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

27.1. הסכם קיבוצי

בענין ההסכם הקיבוצי (לרבות הארכתו) שבין החברה ומגדל מקפת ובין הסתדרות העובדים הכללית החדשה, שהוכרה כארגון היציג בקרב עובדי החברה ומגדל מקפת - ראה סעיף 20.4.1 לעיל וביאור 32 בדוחות הכספיים.

חלק ה' - היבטי ממשל תאגידי

28. דירקטורים חיצוניים

נכון למועד הדוח, בישיבות הדירקטוריון של החברה ובוועדותיו משתתפות שתי דירקטוריות בלתי תלויות כמשמעותו של מונח זה בפרק 2 לחלק 1 לשער 5 (דירקטוריון גוף מוסדי) לחוזר המאוחד. הארכת הכהונה של דירקטוריות בלתי תלויות נוספת בחברה, גב' רונית בודו, עומדת להכרעת הממונה, כאמור בסעיף 29.1.1(ד) בהתאם להוראת רשות שוק ההון ועד אשר תינתן הכרעה בעניין כהונתה, גב' בודו אינה משתתפת בישיבות הדירקטוריון או מי מוועדותיו. לפירוט נוסף אודות הדירקטורים הבלתי תלויים בחברה ראה תקנה 26 בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

29. היבטי ממשל תאגידי

29.1. שינויים בהרכב הדירקטוריון בחברה

29.1.1. שינויים בהרכב הדירקטוריון בחברה

(א) ביום 18 בינואר 2022 החליטה האסיפה הכללית של החברה על מינויים של ד"ר קרן בר-חיה ומר גד נוסבאום לדירקטורים בחברה, כאשר מינויים נכנס לתוקף ביום 1 ביוני 2022 במקביל לסיום כהונתם של הדירקטורים המכהנים מר חיים רמון ומר עזריאל מוסקוביץ.

(ב) ביום 31 ביולי 2022 סיים מר שי בסון את כהונתו כדירקטור בדירקטוריון החברה, וזאת לאחר שמונה למנכ"ל משותף בחברת מלם-תים בע"מ.

(ג) ביום 16 באוגוסט 2022 החליטה האסיפה הכללית של החברה על מינויו של עו"ד אריה מינטקביץ כדירקטור בחברה, מינויו נכנס לתוקף ביום 7 בספטמבר 2022, לאחר קבלת הודעת הממונה על אי התנגדותו למינויו.

(ד) ביום 5 בספטמבר 2022, לאחר שהחברה הגישה בקשה לממונה להאריך את כהונתה של גב' רונית בודו לתקופת כהונה שלישית כדירקטוריות בלתי תלויות בחברה ("הבקשה"), הסתיימה תקופת הכהונה השנייה של גב' בודו כדירקטוריות בלתי תלויות. ביום 21 בספטמבר 2022 הודיע הממונה לגב' בודו כי בכוונתו להתנגד לבקשה בהודעת הממונה נרשם כי גב' בודו מוזמנת לטעון את טענותיה בפני הממונה בטרם קבלת החלטה בבקשה ולמיטב ידיעת החברה, גב' בודו הגישה עתירה מנהלית כנגד רשות שוק ההון לקבלת מלוא החומר שהיווה בסיס להחלטת הממונה וזאת טרם השימוע. בנוסף, ולמיטב ידיעת החברה, נכון למועד פרסום הדוח, טרם ניתנה החלטה בבקשה.

(ה) ביום 9 בנובמבר 2022 הודיע האלוף במיל' יפתח רון-טל, יו"ר דירקטוריון החברה, כי בכוונתו לסיים את תפקידו מיד עם כינוסה בפועל של האסיפה הכללית השנתית הקרובה של החברה, תוך העלאת טענות לגבי ההתנהלות התאגידית בקבוצה המגבילה לדעתו את היכולת לפעול לייצובה של החברה וקידומה האסטרטגי והעסקי. הודעתו של האלוף במיל' רון-טל, והתייחסות החברה להודעה זו, פורסמו בדוח המיידית של מגדל אחזקות מיום 9 בנובמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-135175), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה. ביום 15 בנובמבר 2022 התקיימה האסיפה השנתית של החברה ובמועד זה חדל האלוף במיל' יפתח רון-טל לכהן בתפקידו. לפירוט, ראה דוח מיידית של מגדל אחזקות מיום 16 בנובמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-137566), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

(ו) ביום 15 בנובמבר 2022 החליטה האסיפה הכללית של החברה על מינויים מחדש של דירקטורים אשר כיהנו בחברה (למעט הדירקטוריות הבלתי תלויות), ה"ה כרמי גילון, ד"ר קרן בר-חיה, אברהם דותן, אריה מינטקביץ וגד נוסבאום.

(ז) ביום 24 בנובמבר 2022 אישר דירקטוריון החברה את מינויו של מר כרמי גילון ליו"ר זמני של החברה. ביום 17 בינואר הודיע הממונה, כי אינו מתנגד למינויו של מר גילון כיו"ר הדירקטוריון החברה עד ליום 15 במרס 2023. לפירוט, ראה דיווחים מידיים של מגדל אחזקות מיום 24 בנובמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-141712) ומיום 17 בינואר 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-007405), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה. מר גילון חדל לכהן כיו"ר דירקטוריון זמני בחברה ביום 15 במרס 2023.

29.2. מנכ"ל מגדל אחזקות

29.2.1. ביום 23 בדצמבר 2021 אישר דירקטוריון החברה את המינוי של מר יוסי בן ברוך שכהן באותה עת כמשנה למנכ"ל ומנהל חטיבת הפיננסים של החברה וכן משנה למנכ"ל ומנהל הכספים של החברה, למנכ"ל החברה החל מיום 1 בינואר 2022.

בעקבות מכתב מהממונה לחברי דירקטוריון החברה, אשר הצביע, בין היתר, על קשיים במינוי האמור בשל כפל התפקידים הנובע מכהונה הן כמנכ"ל החברה והן כמנהל חטיבת הפיננסים בחברה, החליט דירקטוריון החברה ביום 5

בינואר 2022, כי כהונתו של מר בן ברוך כמנכ"ל החברה תחל ביום 1 ביולי 2022 או במועד תחילת כהונתו של מנהל חדש לחטיבת הפיננסים בחברה שיחליף את מר בן ברוך בתפקידו זה, לפי המוקדם ("תקופת הביניים"). בנוסף, הוחלט כי דירקטוריון החברה יפעל למיני מנכ"ל לחברה למשך תקופת הביניים כאמור.

29.2.2. בהמשך לאמור לעיל, ביום 18 בינואר 2022, אישר דירקטוריון מגדל אחזקות את מינויו של דר' גבריאל פיקר, המכהן כדירקטור במגדל אחזקות, למנכ"ל החברה למשך תקופת הביניים. לפרטים, ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 19 בינואר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-008539). ביום 16 במרס 2022 קבעה האסיפה הכללית של החברה את שכרו בשל כהונתו כמנכ"ל החברה במהלך תקופת הביניים. לפירוט, ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 16 במרס 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-030823) ובאור 4.נ.37 לדוחות הכספיים של שנת 2021.

ביום 1 ביולי 2022 נכנס מר יוסי בן ברוך לתפקידו כמנכ"ל מגדל אחזקות. לפירוט, ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מימים: 31 במאי 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-067576) ו-18 ביולי 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-091027).

כמו כן, ביום 30 במאי 2022 החליט דירקטוריון מגדל אחזקות למנות את מר טל כהן למנהל הכספים של החברה. מר כהן החל לכהן ביום 1 ביולי 2022 ובכך החליף בתפקיד זה את מר בן ברוך, וזאת החל ממועד תחילת כהונתו כאמור.

לפירוט, ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 23 בדצמבר 2021 (מס' אסמכתא 2021-01-184110), מיום 27 בדצמבר 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-185280), מיום 5 בינואר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-002919), ומיום 31 במאי 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-067582), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

29.3. מנכ"ל החברה

29.3.1. ביום 31 באוקטובר 2022 הודיע מר שגי יוגב על רצונו לסיים את כהונתו כמנכ"ל החברה. מכתבו של מר יוגב, הכולל את הנימוקים להודעתו זו, וביניהם קשיים בהם נתקל בניהול החברה ובקידום צעדים שהיו נדרשים לדעתו, ובהם בנייתה של תכנית אסטרטגית לחברה, וכן התייחסות החברה להודעה זו ולתוכנה, פורסמו בדוחות המיידים של מגדל אחזקות מיום 31 באוקטובר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-131656), ומיום 30 בינואר 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-012462) הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה. ביום 15 בפברואר 2023 הסתיימה כהונתו של מר יוגב כמנכ"ל החברה. לפירוט, ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 30 בינואר 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-012462), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

29.3.2. ביום 22 בדצמבר 2022, דירקטוריון החברה, החליט למנות את מר רונן אגסי למנכ"ל החברה. ביום 15 בפברואר 2023 נכנס מר אגסי לתפקידו כמנכ"ל החברה, לאחר קבלת הודעת הממונה על אי התנגדותו למינויו. לפירוט ראה דוחות מיידים של החברה מיום 22 בדצמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-154303), מיום 17 בינואר 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-007405) ומיום 30 בינואר 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-012465), הכלולים בדוח זה על דרך ההפניה.

29.3.3. לפרטים בדבר שינויים בכהונת נושאי משרה נוספים בחברה ראה סעיף 20.7 לעיל.

29.4. מכתבי רשות שוק ההון

במחצית השנייה של שנת 2022 התקבלו במגדל אחזקות ובחברה מספר פניות של רשות שוק ההון ביטוח וחסכון (להלן: "הרשות"), אשר הופנו לחברי דירקטוריון מגדל אחזקות ודירקטוריון החברה, בהן העלתה הרשות טענות בנוגע ליציבותה וניהולה התקין של החברה ולממשל התאגידי שלה, כמפורט להלן:

29.4.1. ביום 23 באוגוסט 2022 התקבלה פנייה (להלן: "הפנייה"), בה הוצגה עמדת הרשות לפיה התנהלותה של החברה ללא תכנית אסטרטגית במשך תקופה ארוכה, לצד קיומם של שינויים נוספים בשדרה הניהולית הבכירה בחברה (לרבות שינויים שנסקרו בפנייה בנוגע לחילופים צפויים של המנכ"ל ויו"ר דירקטוריון החברה), עלולים לעלות לכדי חשש לפגיעה בניהולם התקין של עסקי החברה כמשמעות המונח בסעיף 65(א) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 (להלן: "חוק הפיקוח על הביטוח"), על כל המשתמע מכך. לפירוט בדבר הפנייה כאמור, ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 24 באוגוסט 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-107641), המובא על דרך ההפניה.

29.4.2. ביום 28 באוגוסט 2022 העבירה מגדל אחזקות את התייחסותה לרשות בה דחתה את הטענות שהועלו בפניה ופירטה את השגותיה. בין היתר, ציינה מגדל אחזקות כי כבעלת השליטה בחברה, המהווה את הנכס העיקרי שלה, בסמכותה ובאחריותה לשמור על החברה ואחת הדרכים המרכזיות בהם סוברנית מגדל אחזקות לעשות זאת היא באמצעות מינוי דירקטורים.

כמו כן, לעניין התכנית האסטרטגית, מגדל אחזקות דחתה את הטענות שהועלו בפניית הממונה ופירטה את ההליכים שבוצעו בחברה לאימוץ תכניות העבודה לשנים 2021 ו-2022. בנוסף, ציינה מגדל אחזקות כי החלה בהליך לבחינת תכנית אסטרטגית חדשה, אותה יש לתכנן תחילה ברמת הקונצרן ורק לאחר מכן לפרטה בחברות הבת, לרבות החברה.

לפירוט בדבר התייחסות החברה כאמור, ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 28 באוגוסט 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-109213) המובא על דרך ההפניה.

29.4.3 ביום 10 בנובמבר 2022 התקבל מכתב ממלא מקום הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון שכותרתו "התמשכות חוסר היציבות בדירקטוריון והנהלת החברה" (להלן: "**המכתב**" ו"**הממונה**", בהתאמה). המכתב הופנה לבעלי השליטה במגדל אחזקות, מר שלמה אליהו וגב' חיה אליהו, ולחברי דירקטוריון מגדל אחזקות ודירקטוריון החברה. במכתב צוין, בין היתר, כי לעמדת הממונה הכשלים והליקויים המאפיינים את הממשל התאגידי של החברה מזה תקופה, והתחלופה התכופה של נושאי משרה בדירקטוריון ובהנהלת החברה, מעצימים את חוסר היציבות הניהולית המשמעותי בחברה, וזאת לצד העובדה כי החברה מתנהלת מזה תקופה ללא תכנית אסטרטגית סדורה. נוכח האמור הממונה שוקל לעשות שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי החוק, לרבות שינוי ההיתר להחזקת אמצעי שליטה ולשליטה במבטחים שניתן למר שלמה אליהו וגב' חיה אליהו.

בנוסף, במסגרת המכתב צוינו מספר צעדים אופרטיביים, אותם שקל הממונה להורות בעניינם של החברה ובעלי השליטה בה, ובכללם: (1) מינוי יו"ר דירקטוריון של החברה לתקופה של 3 שנים לכל הפחות; (2) קביעת הוראות בדבר הגדלת שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים בחברה; (3) קביעת מגבלות על חלוקת דיבידנד על ידי החברה; (4) צעדים אשר יקדמו הפרדה מבנית בין מגדל אחזקות לבין החברה (כגון: איסור על כהונת נושאי משרה במגדל אחזקות ובחברה במקביל, הפרדה פיזית של משרדי מגדל אחזקות ממשרדי החברה ועיגון נוהל בנושא תקשורת גורמי המפתח בחברה מול בעלי השליטה). לפרטים נוספים אודות מכתב הממונה, ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 10 בנובמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-135412), המובא על דרך ההפניה.

בתגובה ראשונית למכתב, ביקשה מגדל אחזקות להיפגש עם הממונה וציינה כי חלק גדול של ההוראות הנשקלות על ידי הממונה, כפי שפורטו במכתבו, פוגעות בשליטה של מגדל אחזקות בחברה ותוצאותיהן עלולות להביא לאי יציבות הן במגדל אחזקות והן בחברה. לפירוט בדבר תגובת מגדל אחזקות ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 10 בנובמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-135514), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

29.4.4 ביום 4 בדצמבר 2022 התקבל מכתב נוסף מהממונה שכותרתו "מינוי יו"ר דירקטוריון ומנכ"ל בחברה" ("**מכתב הממונה השני**"). במסגרת המכתב השני ביקש הממונה, בין היתר, לקבל התייחסות לנושאים שונים, ביניהם הודעות יו"ר הדירקטוריון לשעבר ומנכ"ל החברה על התפטרותם ופרסומים בתקשורת בדבר זהות מנכ"ל החברה המיועד. בפרט, ביקש הממונה התייחסות בקשר עם הליך המינוי של המנכ"ל החדש המיועד ופירוט הצעדים שבכוונת מגדל אחזקות ובכוונת החברה לנקוט על מנת להגביר את היציבות הניהולית בחברה. לפירוט בדבר מכתב הממונה השני ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 4 בדצמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-146665), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

29.4.5 ביום 11 בדצמבר 2022 השיבו מגדל אחזקות והחברה, כל אחת בנפרד, למכתבו השני של הממונה.

(א) מגדל אחזקות פירטה בתשובתה, בין היתר, את התכנית שבכוונתה לקדם לאיוש המשרות שהתפנו עקב הודעותיהם של מנכ"ל החברה ויו"ר הדירקטוריון שלה בדבר סיום תפקידם, בהמשך לפגישות ושיחות שנערכו עם הרשות בנושא, ובכפוף לקבלת כל האישורים הנדרשים על פי דין. כמו כן, מגדל אחזקות הבהירה בהקשר זה כי פעילותה כבעלת השליטה בחברה היתה פעילות ראויה ומתבקשת בנסיבות שנוצרו מתוקף מחויבותה לדאוג לחברות שבשליטתה ובהן החברה, וכי אין ולא היה בפעילותה כל פגיעה בכללי הממשל התאגידי.

בתשובת מגדל אחזקות התייחסה מגדל אחזקות לצעדים נוספים אשר נבחנו על ידי הרשות ופורטו במכתבים השונים שנשלחו למגדל אחזקות, אשר לעמדת מגדל אחזקות פוגעים בזכות השליטה של מגדל אחזקות ולכן בקניינה ולא יתרמו ליציבותה של החברה. לפירוט נוסף אודות תשובת מגדל אחזקות, ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 12 בדצמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-149725), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

(ב) במכתב התשובה מטעם החברה צוין, בין היתר, כי בכל הנוגע למינוי המנכ"ל, בהתאם להוראות הדין, הסמכות למנות ולפטר את מנכ"ל החברה הינה של דירקטוריון החברה ומוכן כי דירקטוריון החברה מודע היטב להוראות אלה ויפעל ליישומן. דירקטוריון החברה עודכן בדבר הליך בחינתו של מועמד פוטנציאלי לכהונה כמנכ"ל החברה וזאת לקראת הבאת מועמדותו לבחינה ולאישור דירקטוריון החברה בהתאם להוראות הדין והוא יפעל למינוי מנכ"ל בהקדם האפשרי, כחלק ממכלול הצעדים הנדרשים לקידום היציבות הניהולית בחברה. לפירוט נוסף אודות תשובת החברה, ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 12 בדצמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-149725), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

29.4.6 ביום 17 בינואר 2023 התקבל מכתב נוסף מהממונה ("**מכתב הממונה השלישי**"), במסגרתו הודיע הממונה כי בהמשך טענותיו בדבר התמשכות הפגיעה בניהולה התקין של החברה ובממשל התאגידי שלה, מורה הממונה לחברה, בתוקף סמכותו לפי סעיף 65 לחוק הפיקוח על הביטוח, לפעול לתיקון הפגמים הנטענים, ובכללם: (1) מינוי של יו"ר דירקטוריון לחברה בעל רקע וניסיון הולמים לתקופה של 3 שנים לכל הפחות; (2) לפחות מחצית מחברי דירקטוריון החברה יהיו

דירקטורים בלתי תלויים; (3) עיגון האמור בפסקאות (1) ו-(2) לעיל בתקנון החברה; (4) ביסוס הפרדה מבנית בין החברה לבין מגדל אחזקות, לרבות: (א) ביצוע הפרדה מוחלטת בין מקום מושבו של יו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות לבין מקום מושבם של בעלי תפקידים בחברה; (ב) איסור על העברת מידע מהחברה למגדל אחזקות על ידי עובדים או נושאי משרה, לרבות דירקטורים, באופן החורג מהוראות הדין לעניין העברת מידע בין תאגיד לבעל מניות או בעל שליטה בו, ובכפוף לנוהל שייקבע על ידי הדירקטוריון, אשר יסדיר את הפעילות מול בעל השליטה ויאשר על ידי הרשות. לפירוט, ראה דוח מיידי של מגדל אחזקות מיום 17 בינואר 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-007405), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

29.4.7. ביום 16 בפברואר 2023 השיבו מגדל אחזקות והחברה, כל אחת בנפרד, למכתבו השלישי של הממונה.

(א) במכתב התשובה של מגדל אחזקות, התייחסה מגדל אחזקות לבעיות העולות מדרישות הממונה הכלולות במכתבו השלישי של הממונה, לצד פירוט הצעדים שהחברה נכונה לנקוט, ובלבד שיוסכם כי יהיה בצעדים האמורים, אשר יבוצעו כ"מקשה אחת", כדי להוות מענה לכלל הדרישות במכתב ושיתאפשר למגדל אחזקות ולחברה, אשר זה עתה מונה לה מנכ"ל חדש, "לצאת לדרך חדשה".

במכתב, בין היתר, התייחסה מגדל אחזקות לדרישות הממונה מכוח סמכותו לפי סעיף 65(א) לחוק הפיקוח על הביטוח, המחייב את פירוט הפגמים לצד הדרישה לתיקון הפגמים שפורטו. לעמדת מגדל אחזקות, הפגמים במכתב הממונה לא פורטו באופן הנדרש כאמור ובכך נפגעה זכות הטיעון של מגדל אחזקות. כמו כן, לעניין הדרישה לתיקון הפגמים, לעמדת החברה חלק מהדרישות אינן פועל יוצא של הפגמים (הלכאוריים) שפורטו במכתב ובהתאם הן אינן באות לתקן אותם.

במכתב, בין היתר, הביעה מגדל אחזקות את עמדתה כי משמעות הדרישות המופיעות במכתב הינה למעשה נטילת השליטה בחברה מידי מגדל אחזקות ובעקיפין מידי בעל השליטה במגדל אחזקות, מר שלמה אליהו. בהינתן כי מגדל אחזקות הינה חברה ציבורית שמוטלות עליה חובות על פי דין כלפי ציבור המשקיעים בה, ומאחר שהחברה הינה הנכס העיקרי שלה, חובות אלה כוללות אף חובות הקשורות לחברה. תוצאות הדרישות במכתב הינן שמגדל אחזקות תיוותר עם החובות מכוח דיני ניירות ערך ודיני החברות כלפי ציבור משקיעיה, בלא סמכות לפעול בהקשר לאותן חובות.

לפירוט אודות התייחסותה הפרטנית של מגדל אחזקות לכל אחת מדרישות הממונה וכן אודות הצעדים הנוספים שמגדל אחזקות נכונה לנקוט כתחליף למכלול הדרישות של הממונה במכתבו, ביניהם הסכמה חד פעמית למינוי דירקטור המיועד לכהן כיו"ר דירקטוריון לתקופה של שלוש שנים והסכמה כי למשך תקופה שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים בדירקטוריון החברה יעמוד על שליש מהדירקטורים ועוד אחד, ראה דוח מיידי של מגדל אחזקות מיום 16 בפברואר 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-018111), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

(ב) במכתב התשובה בשם דירקטוריון החברה, הודגש כי דירקטוריון החברה פועל לייצוב השדרה הניהולית של החברה על דרגיה השונים וכי קיימת יציבות והמשכיות בניהול עסקי החברה. במסגרת זו, קיבל דירקטוריון החברה שורה של החלטות לקידום מטרות אלה, ובהן מינוי נושאי משרה, אישור תכנית העבודה של החברה לשנת 2023 והתקשרות עם חברת יעוץ בינלאומית מובילה בהסכם יעוץ לבניית תכנית אסטרטגית. כמו כן, התייחסה החברה במכתבה לצעדים המצויים בסמכותה הישירה, ביניהם מינוי יו"ר דירקטוריון קבוע בעל כישורים, רקע וניסיון הולמים ובחינה מחודשת של נהלי החברה בנוגע להעברת מידע מהחברה למגדל אחזקות ובנוגע למתכונת הפעילות מול בעל השליטה. לפירוט אודות צעדים אלו ראה דוח מיידי של מגדל אחזקות מיום 16 בפברואר 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-018111), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

29.4.8. ביום 14 במרס 2023 שלח הממונה שני מכתבים נוספים, האחד מופנה לחברי דירקטוריון מגדל אחזקות והשני המופנה לחברי דירקטוריון החברה ("מכתב הממונה הרביעי"):

(א) במכתב לחברי דירקטוריון מגדל אחזקות, בין היתר, דחה הממונה את טענות מגדל אחזקות בדבר היעדר קשר בין הפגמים הנטענים ובין הצעדים אותם התבקשה החברה לאמץ וכן את טענת מגדל אחזקות כי מעורבותו של יו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות בהליך המינוי של מנכ"ל החברה הייתה תקינה והכרחית. לעמדת הממונה, מעורבות לכאורה כאמור, צמצמה את סמכויות דירקטוריון החברה, ועלולה הייתה להשליך על היכולת האפקטיבית של דירקטוריון החברה להפעיל שקול דעת עצמאי. בנוסף, לעמדת הממונה, מינוי המנכ"ל מבלי שהתקיים, לשיטת הממונה, הליך מסודר למינויו, אינו עולה בקנה אחד עם הוראות הרגולציה ותכליתן. חשיבות האמור מתחדדת, לעמדת הממונה, על רקע, בין היתר, התחלופה התכופה בהנהלת החברה והעובדה שטרם מונה יו"ר דירקטוריון קבוע לחברה.

(ב) במכתב לחברי דירקטוריון החברה, בין היתר, חזר הממונה על עמדתו כי חרף הצעדים שנקטו עד כה להבטחת הניהול התקין בחברה ולהסדרת יחסיה עם בעל השליטה, הפגיעה בעצמאותו וביכולתו של דירקטוריון החברה

לבצע את תפקידיו נמשכת, ובפרט בעניין הליך גיבוש אסטרטגיה לחברה ובעניין מינויו של מנכ"ל החברה. בנוסף, ציין הממונה במכתבו, כי המעורבות של נציגי מגדל אחזקות במינוי המנכ"ל אינה עולה לכאורה עם הוראות חוק החברות, לפיהן הסמכות למינוי מנכ"ל נתונה לדירקטוריון. במכתבו הזכיר הממונה כי דירקטוריון גוף מוסדי נדרש להיות מקצועי ועצמאי והזכיר את ההוראה בחוק החברות, לפיה יראו כהפרת אמונים אי הפעלת שיקול דעת עצמאי בהצבעה בדירקטוריון או בהסכם הצבעה. במסגרת מכתבו, כלל הממונה מספר דוגמאות שמצביעות לעמדתו על דפוסי התנהלות של מגדל אחזקות שיש בהם כדי לפגוע לדעתו בממשל התאגידי הראוי ובניהולה התקין של החברה. במכתב צוין כי באפשרות החברה לתאם מועד להעלאת טענותיה בעל-פה, שיתקיים לא יאוחר מיום 28 במרס 2023. במכתב הובהר כי לאחר שמיעת הטענות, תינתן החלטה ביחס להשגות החברה וכי המועד שנקבע במכתב הממונה מיום 17 בינואר 2023 לקיום ההוראות לתיקון הפגמים (היינו יום 15 במרס 2023), לרבות שינויים אפשריים בהן לאחר שמיעת הטענות כאמור, יעודכן לאחר קיום השימוע.

לפרוט, ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 15 במרס 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-027276), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

30. גילוי בדבר מבקר הפנים⁶⁰

פרטי המבקר הפנימי

שם: תמיר סולומון

תאריך תחילת כהונה: 25 בינואר 2019.

המבקר הפנימי הינו עובד החברה ובנוסף מכהן כמבקר הפנימי הראשי של החברה ושל מגדל מקפת (החל מיום 1 באפריל 2021). המבקר הפנימי עומד בהוראות סעיף 146(ב) לחוק החברות ובהוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992. למיטב ידיעת התאגיד, המבקר הפנימי אינו מחזיק בניירות ערך של התאגיד. למבקר הפנימי אין קשרים עסקיים או אחרים מהותיים עם החברה או עם גוף הקשור אליה.

היקף העסקה

המבקר הפנימי הראשי מועסק במשרה מלאה, בנוסף למערך מבקרים הכפוף לו. על מערך זה נמנים מבקרים בחברות בנות של הקבוצה, בהן קיימת חובה בדין למנות מבקר פנימי או שהוחלט וולונטרית למנות מבקר פנימי, לנוכח היקפי הפעילות ו/או החשיפות הקיימות בחברות הנ"ל. המבקרים בחברות הבנות בהן מונו מבקרים פנימיים כאמור לעיל, פועלים על פי הנחיה מקצועית של המבקר הפנימי הראשי של הקבוצה, הכוללת, שיתוף ידע ומידע מקצועי, קבלת עדכונים תקופתיים בהתאם למתכונת שנקבעה ומסירת דיווח בכל מקרה בו חל אירוע אשר עשוי/ עלול להיות בעל השלכות על החברה ו/או על חברת הבת.

בחלק מן המשימות הכלולות בתכנית העבודה של המבקר מסתייעת הביקורת הפנימית ביועצים ואנשי מקצוע חיצוניים, בהתאם לסוג ומורכבות הפעילות.

להלן פרוט שעות הביקורת שהושקעו בקבוצה בשנת 2022:

היקף הביקורת הכוללת בקבוצה	היקף הביקורת בחברה	היקף הביקורת במגדל מקפת	היקף הביקורת במגדל סוכנויות
35,500	23,500	6,900	5,100

היקף שעות הביקורת הפנימית נובע מתכנית העבודה של החברה. היקף שעות הביקורת בקבוצה בשנת 2021 עמד על 36,700 שעות.

המבקר הפנימי אינו מסתייע בגורמים אחרים בקבוצה שאינם יחידת הביקורת או אנשי המקצוע המועסקים על-ידו, כמפורט לעיל.

תגמול

המבקר הפנימי הראשי מועסק על-פי הסכם עבודה אישי. סך התגמול בגין העסקתו של מר סולומון כמבקר הפנימי הראשי בקבוצה כפי שהוכר בדוחות הכספיים לשנת 2022 הסתכם בכ-1.2 מיליון ש"ח. להערכת הדירקטוריון, תנאי התגמול של המבקר הפנימי כאמור לעיל, תואמים את מדיניות התגמול של החברה ואין בהם כדי ליצור חשש של השפעה על שיקול דעתו המקצועי של המבקר הנ"ל.

⁶⁰ הגילוי הניתן בדבר מבקר פנים ורואה חשבון כמפורט להלן בחלק זה ניתן בהתאם לחוזר המפקח הנזכר במבוא לעיל.

31. רואה חשבון מבקר

31.1. שם משרד המבקר של החברה ושם השותף המטפל בחברה

רואי החשבון של החברה הינם משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר רואי חשבון ומשרד סומך חייקין רואי חשבון, שהינם מבקרים משותפים בכל החברות המהותיות שבמסגרת הקבוצה. השותפה המטפלת מטעם משרד קוסט, פורר, גבאי את קסירר הינה ר"ח יעל אסף-לגזיאל. השותף המטפל מטעם משרד סומך חייקין הינו ר"ח טל זהרני.

מועד תחילת כהונתם של משרדי רואי החשבון כרואי חשבון משותפים הינו אפריל 1998.

בחודש דצמבר 2022 החליטה האסיפה הכללית של מגדל אחזקות לבחור מחדש בראי החשבון המבקרים המשותפים סומך חייקין וקוסט, פורר, גבאי את קסירר ולהסמיך את דירקטוריון החברה לקבוע את שכרם לשנת 2022. לפרטים נוספים, ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 29 בדצמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-158131), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

בטבלה שלהלן מפורט שכר רואי החשבון (לא כולל מע"מ) (באלפי ש"ח) עבור שירותים שניתנו על ידם:

שירותי ביקורת ⁽¹⁾ שירותים אחרים ⁽²⁾ סה"כ			
שכר טרחה רואי חשבון בשנת 2022			
7,876	2,084	9,960	החברה
961	-	961	חברות מנהלות של קרנות פנסיה וקופות גמל
666	-	666	מגדל סוכנויות והחברות המוחזקות על ידה
161	-	161	אחר
9,664	2,084	11,748	סה"כ
שכר טרחה רואי חשבון בשנת 2021			
4,416	2,644	7,060	החברה
980	168	1,148	חברות מנהלות של קרנות פנסיה וקופות גמל
692	33	572	מגדל סוכנויות והחברות המוחזקות על ידה
105	-	105	אחר
6,193	2,845	9,038	סה"כ

⁽¹⁾ שירותי ביקורת כוללים שכר טרחה בגין ביקורת SOX, ביקורת סולבנסי ו-IFRS17. בשנת 2021 נכללו שירותי ביקורת בחברה בשל ביקורת מקדמית של תקן IFRS17. פחות מ-1% משכר הטרחה בגין שירותי ביקורת שולם לרואי חשבון אחרים.

⁽²⁾ מיוחס לשירותי מס מיוחדים, פרויקט מיכון של תהליכים דיגיטליים בחברה, וכן ליעוץ בנושא IFRS17.

32. אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

החברה מישמת את הוראות חוזרי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון הנוגעות לבקורות ונהלים לגבי הגילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי של גוף מוסדי ומבצעת את ההליכים הנדרשים בקשר לכך וזאת על פי השלבים ובמסגרת המועדים שנקבעו בחוזרים הנ"ל, ובשיתוף יועצים חיצוניים שנשכרו לביצוע המשימה. במסגרת זאת, אימצה החברה את מודל הבקרה הפנימי של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), המהווה מסגרת מוגדרת ומוכרת המשמשת לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

32.1. בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת החברה, בשיתוף המנכ"ל ומנהל החטיבה הפיננסית של החברה, העריכו לתום תקופת הדיווח את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף החברה. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל החברה ומנהל החטיבה הפיננסית הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של החברה הינן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהחברה נדרשה לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

32.2. בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך תקופת הדיווח המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2022, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

הצהרות, דוחות וגילויים בהתייחס לתהליכים הרלוונטיים, בהתאם להוראות חוזרי אחריות ההנהלה מצורפים בפרק 3 לדוח התקופתי.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

רונן אגסי

מנכ"ל

כרמי גילון

דירקטור⁶¹

26 במרס 2023

⁶¹ ביום 26 במרס 2023 הסמיך דירקטוריון החברה את מר כרמי גילון לחתום על הדוחות הכספיים.

**דוח הדירקטוריון
על מצב
ענייני התאגיד**

פרק 2 - דוח הדירקטוריון על מצב עניני התאגיד - תוכן עניינים

מספר עמוד	שם הסעיף	
1	תיאור הקבוצה	1
1	הסברי הדירקטוריון למצב עניני התאגיד	2
20	מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות הקבוצה ובסביבתה העסקית	3
25	יעדים ואסטרטגיה עסקית של החברה	4

דוח הדירקטוריון על מצב עניני התאגיד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

דוח הדירקטוריון ליום 31 בדצמבר 2022 סוקר את השינויים העיקריים בפעילות הקבוצה בשנת 2022 ("תקופת הדוח" ו/או "שנת הדוח"). דוח הדירקטוריון הינו חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי על כל חלקיו, ויש לקרוא את הדוח התקופתי כולו כמקשה אחת.

1. תיאור הקבוצה

1.1. כללי

מגדל חברה לביטוח בע"מ ("להלן: "החברה" או "מגדל", "מגדל ביטוח") פועלת באמצעות חברות הבנות שלה ("קבוצת מגדל", "הקבוצה"), בעיקר בתחומי הביטוח, הפנסיה, והגמל.

החברה היא חברת הביטוח הגדולה והמובילה בתחום ביטוח החיים וחסכון לטווח ארוך בישראל¹.

בעלת השליטה המלאה בחברה הינה מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ("מגדל אחזקות" ו/או "קבוצת מגדל אחזקות"). נכון לסמוך למועד פרסום דוח זה, שיעור ההחזקה הכולל של חברות בשליטתו של בעל השליטה במגדל אחזקות מר שלמה אליהו הינו כ-64.28% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות.

לפרטים נוספים בדבר אחזקות בעלי השליטה במגדל אחזקות, למבנה האחזקות העיקרי של הקבוצה ולתיאור תחומי הפעילות של הקבוצה, ראה סעיפים 2.2, 2.3 ו-3 בחלק א' לדוח התקופתי - תיאור עסקי התאגיד ("תיאור עסקי התאגיד") וכן באור 1.1 לדוחות הכספיים.

1.2. התפתחויות עיקריות בקבוצה במהלך שנת 2022 ועד למועד פרסום הדוח

לתיאור התפתחויות עיקריות מהותיות בקבוצה ובסביבתה העסקית, שאירעו במהלך שנת הדוח ולאחריה, ראה סעיף 2.4 בחלק א' לפרק תיאור עסקי התאגיד, סעיף 2 להלן וכן באור 39 בדוחות הכספיים.

2. הסברי הדירקטוריון למצב עניני התאגיד

2.1. ניתוח המצב הכספי ותוצאות הפעילות

הקבוצה בוחנת בכל תקופות הדיווח את מקורות הרווח הכולל שלה בחלוקה הבאה:

(א) רווח מפעילות ביטוחית מקווי העסקים העיקריים של הקבוצה הכולל הכנסות מהשקעות על בסיס הנחות תשואות ריאליות (קבועות בכל תקופות הדיווח) שאותן קבעה החברה שהינן בין 2% ל-4.5% בתחומי הפעילות השונים וללא השפעות מיוחדות (להלן: "רווח חיתומי"). מדד זה הינו מדד מקובל בענף לבחינת התוצאות העסקיות והוא בכפוף להנחות התשואה כאמור. **בביטוח חיים** - הרווח החיתומי כולל דמי ניהול משתנים בתיק המשתתף ברווחים בשנים 2003-1992 ומרווח פיננסי בפוליסות מבטיחות תשואה המחושבים על בסיס הנחות התשואה כאמור, וכן את כלל דמי הניהול הקבועים שנרשמו בתקופה המדווחת. **בביטוח בריאות ובביטוח כללי** - הרווח החיתומי כולל הכנסות מהשקעות על בסיס הנחות תשואות ריאליות האמורות.

(ב) רווח עודף/חסר מהשקעות מעבר להנחות התשואה האמורות (להלן: "רווח השקעתי"). הרווח ההשקעתי כולל: דמי ניהול משתנים עודפים/חסרים בתיק המשתתף ברווחים מעבר לדמי הניהול המשתנים שחושבו על פי הנחות התשואה ונכללו ברווח החיתומי, הכנסות מהשקעות עודפות/חסרות מעבר לתשואות הריאליות בתחומי הפעילות השונים, וכן הכנסות מהשקעות העומדות כנגד ההון בניכוי הוצאות מימון.

(ג) השפעות מיוחדות לרבות השפעת שינויים של עקום הריבית (להלן: "רווח מהשפעות מיוחדות").

סך הרווח הכולל מחושב בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים. יחד עם זאת, החלוקה לתמהיל מקורות הרווח אינה מבוססת על כללי חשבונאות מקובלים ואינה מהווה תחליף למידע הכלול בדוחות הכספיים.

¹ נכון ליום 30.9.2022, על בסיס נתוני התחייבויות ביטוחיות בביטוח חיים ונכסים מנוהלים בקרנות הפנסיה וקופות הגמל.

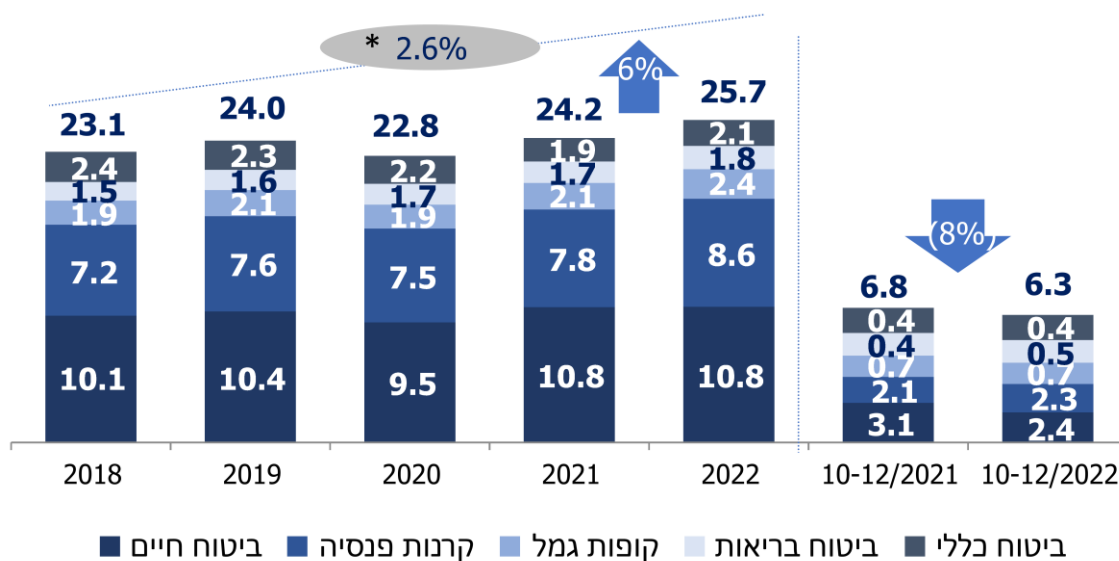
להלן ניתוח מקורות הרווח הכולל של החברה (במיליוני ש"ח):

הפרש	10-12/21	10-12/22	2020	הפרש	2021	2022	
							רווח חיתומי
(103)	180	77	305	(85)	633	548	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
19	18	37	108	40	114	155	ביטוח בריאות
166	(99)	67	(24)	18	(72)	(54)	ביטוח כללי
(7)	20	13	73	10	71	81	סוכנויות
75	119	194	462	(17)	747	730	סה"כ רווח (הפסד) חיתומי
							רווח השקעתי
(747)	629	(118)	364	(2,832)	1,229	(1,603)	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
(158)	108	(50)	51	(730)	182	(548)	ביטוח בריאות
(137)	100	(37)	39	(727)	199	(528)	ביטוח כללי
(193)	157	(36)	(32)	(1,254)	200	(1,054)	אחר
(1,234)	993	(241)	422	(5,544)	1,811	(3,733)	סה"כ רווח (הפסד) השקעתי
							השפעות מיוחדות
245	133	378	(300)	576	325	901	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
213	(213)	-	34	1,219	(293)	926	ביטוח בריאות
129	25	154	105	373	(51)	322	ביטוח כללי
7	54	61	44	7	54	61	אחר
594	(1)	593	(117)	2,176	34	2,210	סה"כ רווח (הפסד) מהשפעות מיוחדות
							רווח (הפסד) מתחומי הפעילות, סוכנויות ואחר
(606)	942	336	369	(2,341)	2,187	(153)	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
74	(87)	(13)	193	529	4	533	ביטוח בריאות
158	26	185	120	(336)	76	(260)	ביטוח כללי
(7)	20	13	73	10	71	81	סוכנויות ביטוח
(185)	210	25	13	(1,247)	254	(993)	אחר
(565)	1,112	546	767	(3,384)	2,591	(793)	רווח כולל לפני מס
199	(366)	(167)	(240)	1,187	(888)	299	מיסים על הכנסה
(366)	746	379	527	(2,197)	1,704	(494)	רווח כולל לאחר מס
	40.0%	20.7%	8.8%		26.2%	(6.0%)	תשואה כוללת להון במונחים שנתיים

2.2 התפתחות היקף הפעילות של הקבוצה בשנת הדוח וברבעון המדווח

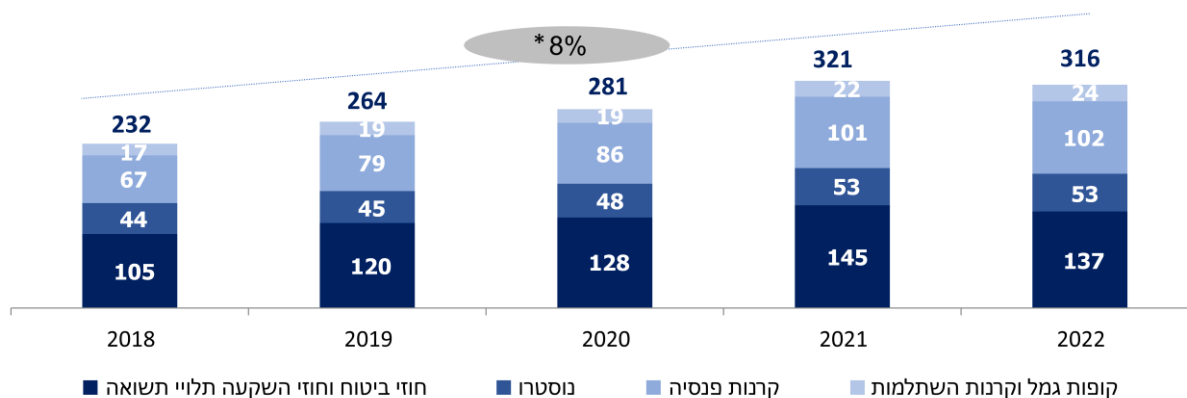
בשנת 2022 נמשכה העלייה בסך הפרמיות, התקבולים בגין חוזי השקעה ודמי הגמולים בקבוצה, אשר התבטאה בכל תחומי הפעילות. ברבעון הרביעי של שנת 2022 ("הרבעון המדווח") חלה ירידה בפרמיות שהתרכזה בעיקרה בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח ונבעה מקיטון בפרמיות החד פעמיות בגין חוזי ביטוח ובתקבולים החד פעמיים בגין חוזי השקעה בביטוח חיים.

להלן התפתחות הפרמיות, התקבולים בגין חוזי ההשקעה ודמי הגמולים בקבוצה (במיליארדי ש"ח):

* גידול שנתי ממוצע

להלן התפתחות סך הנכסים המנוהלים² בקבוצה (במיליארדי ש"ח):

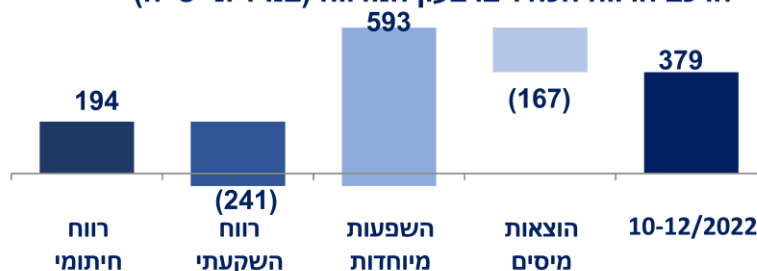
* גידול שנתי ממוצע

הקיטון בהיקף הנכסים המנוהלים בסוף שנת 2022 לעומת סוף שנת 2021 הושפע בעיקרו מהתשואות השליליות בתקופה המדווחת בשוקי ההון.

² נתוני הנכסים המנוהלים כוללים את נכסי הנוסטרו העומדים כנגד ההון. כמו כן, כוללים את הנכסים המנוהלים בקרנות הפנסיה וקופות הגמל, אשר אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

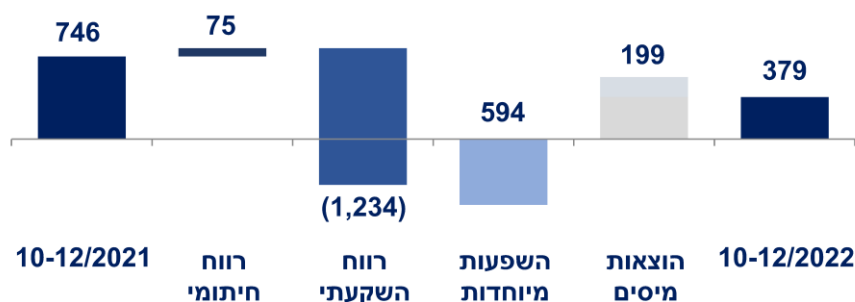
2.3 תיאור התפתחות תוצאות הפעילות ברבעון המדווח

הרכב הרווח הכולל ברבעון המדווח (במיליוני ש"ח)

	רווח חיתומי	רווח השקעתי	השפעות מיוחדות	הוצאות מיסים	רווח כולל לאחר מס
10-12/2022	194	(241)	593	(167)	379
10-12/2021	119	993	(1)	(366)	746
הפרש	75	(1,234)	594	199	(366)

שינוי ברכיבי הרווח הכולל בהשוואה לרבעון המקביל (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - ברבעון המדווח חלה עלייה ברווח החיתומי בעיקר בתחום ביטוח כללי וכן בתחום ביטוח הבריאות, אשר קוזזה בחלקה כתוצאה מירידה ברווח החיתומי בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח.

רווח השקעתי - הרווח ההשקעתי השלילי ברבעון המדווח נבע בעיקרו מירידות שערים בשוקי ההון, בעיקר בשערי המניות בארץ וכן בשערי אגרות החוב.

כמו כן, בשל התשואה הריאלית השלילית המצטברת שנרשמה בפוליסות ביטוח החיים המשתתפות ברווחים ששווקו עד שנת 2004, החברה לא רשמה דמי ניהול משתנים מתחילת שנת 2022, אלא דמי ניהול קבועים בלבד. כל עוד לא תושג תשואה ריאלית חיובית שתכסה את הפסדי ההשקעות שנצברו לחובת המבוטחים, לא תוכל החברה לגבות דמי ניהול משתנים. אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם נכון ליום 31 בדצמבר 2022 בכ-1.5 מיליארד ש"ח לפני מס, וזאת לעומת גביית דמי ניהול משתנים בסך כ-482 מיליון ש"ח לפני מס ברבעון המקביל אשתקד.

בתיק השקעות הנוסטרו, לרבות אג"ח מיועדות, נרשמו רווחים מהשקעות בסך של כ-571 מיליון ש"ח, לעומת רווחים מהשקעות בסך של כ-1,091 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. בתיק הנוסטרו ללא אג"ח מיועדות חלה ירידה ברווחים מהשקעות שנבעה בעיקרה מקיטון בתשואות שהושגו על ידי החברה בתיק הסחיר לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

יצוין, כי פעילות הקבוצה ותוצאותיה מושפעות במידה ניכרת משינויים בשוקי ההון, ובין היתר משינויים בשיעור הריבית אשר לה השלכות על ההתחייבויות הביטוחיות ועל תיקי הנכסים הפיננסיים המנוהלים על ידי הקבוצה וכנגזרת על דמי הניהול ועל המרווח הפיננסי מהשקעות.

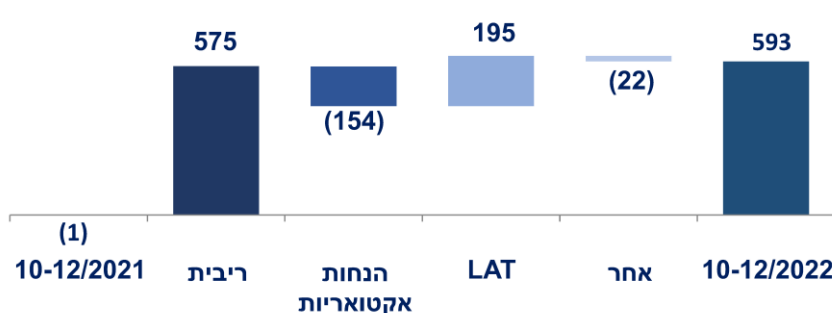
בנוסף, בהוצאות המימון חלה עלייה לעומת הרבעון המקביל אשתקד בסך של כ-14 מיליון ש"ח, אשר נבעה בעיקרה מהנפקות והרחבות סדרות אגרות חוב (סדרות ח' ו-ט').

השפעות מיוחדות ברבעון המדווח (במילוני ש"ח)

	ריבית	הנחות אקטואריות	LAT	אחר	סה"כ
10-12/2022	519	-	-	74	593
10-12/2021	(56)	154	(195)	96	(1)
הפרש	575	(154)	195	(22)	594

השפעות מיוחדות בהשוואה לרבעון המקביל (במילוני ש"ח)

השפעות מיוחדות - ברבעון המדווח, בביטוח חיים השפעת השינויים של עקום הריבית, לרבות השינוי בפקטור ההיוון K, הביאו לקיטון בעתודות ביטוח החיים ולגידול ברווח הכולל. בביטוח כללי חל קיטון בעתודות וגידול ברווח הכולל, כתוצאה מעליית עקום הריבית, בקיזוז השפעת עדכון הייחוס של חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים.

ברבעון המקביל אשתקד, ההשפעות המיוחדות הביאו לקיטון בעתודות ביטוח חיים וביטוח כללי ומנגד לגידול בעתודות ביטוח סיעודי, כמפורט בתחומי הפעילות להלן.

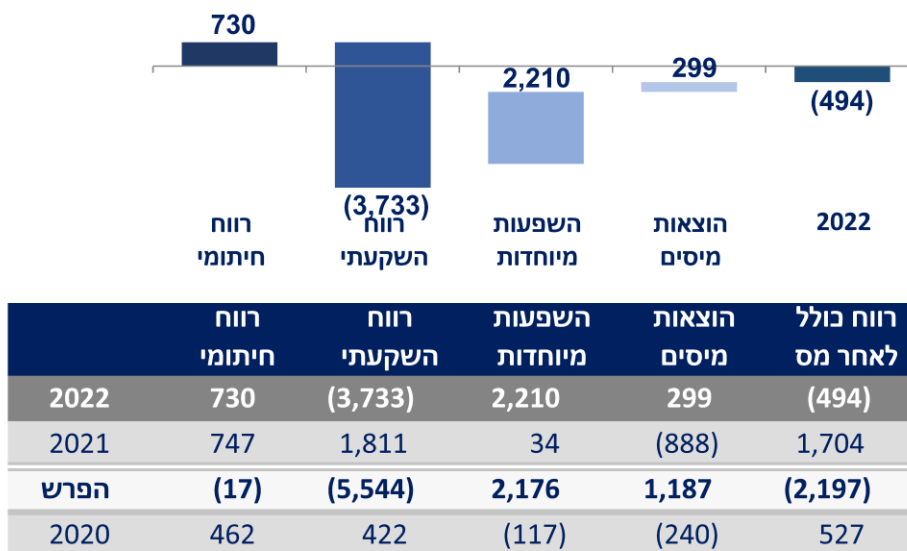
בנוסף, ברבעון המדווח בוצע שיערוך של בנייני המשרדים בבעלות לשימוש עצמי שהשפעתו על הרווח הכולל הסתכמה בכ-74 מיליון ש"ח לפני מס, לעומת השפעת שיערוך בסך כ-96 מיליון ש"ח לפני מס ברבעון המקביל אשתקד.

לפרוט נוסף בדבר התפתחות התוצאות ברבעון הרביעי של שנת הדוח, ראה במסגרת תחומי הפעילות להלן.

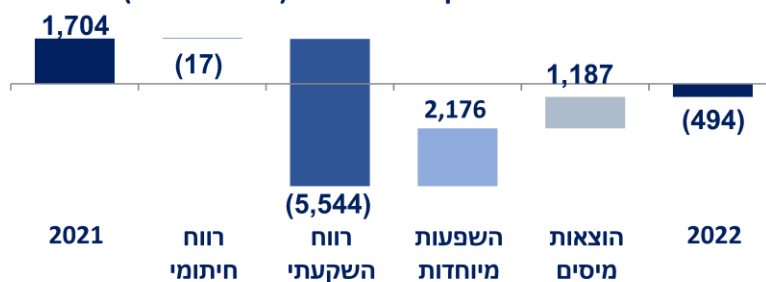
לפרטים נוספים בדבר התפתחות הפרמיות והרווח לפי רבעונים בשנת 2022 ראה תקנה 10א' בפרק פרטים נוספים על התאגיד.

2.4 תיאור התפתחות תוצאות הפעילות בשנת הדוח

הרכב הרווח הכולל בתקופה המדווחת (במיליוני ש"ח)

הרכב הרווח הכולל בתקופה המדווחת (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - בתקופה המדווחת נרשם קיטון ברווח החיתומי בביטוח חיים. הקיטון האמור קוזז ברובו בשל עלייה ברווח בתחומי הפעילות בביטוח בריאות ובביטוח כללי. בנוסף, בתוצאות הפעילות של סוכנויות הביטוח בקבוצה נרשמה עלייה ברווח הנובעת מגידול בהכנסות מעמלות.

רווח השקעתי - הרווח ההשקעתי השלילי בתקופה המדווחת נבע מירידות שיערי בשוקי ההון, הן בשערי אגרות החוב והן בשערי המניות בארץ ובח"ל.

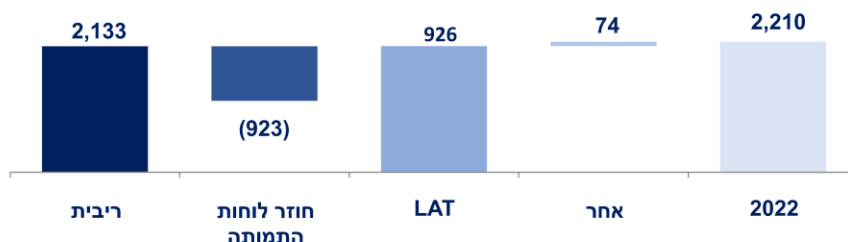
כמו כן, בשל התשואה הריאלית השלילית המצטברת שנרשמה בפוליסות ביטוח החיים המשתתפות ברווחים ששווקו עד שנת 2004, החברה לא רשמה דמי ניהול משתנים מתחילת שנת 2022, אלא דמי ניהול קבועים בלבד. זאת, לעומת רישום דמי ניהול משתנים בסך כ-1,259 מיליון ש"ח לפני מס אשתקד. כל עוד לא תושג תשואה ריאלית חיובית שתכסה את הפסדי ההשקעות שנצברו לחובת המבוטחים, לא תוכל החברה לגבות דמי ניהול משתנים. אומדן דמי הניהול שלא יגבו בשל התשואה הריאלית השלילית עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם נכון ליום 31 בדצמבר 2022 בכ-1.5 מיליארד ש"ח לפני מס.

בתיק השקעות הנוסטרו, לרבות אג"ח מיועדות, נרשמו הפסדים מהשקעות בסך של כ-648 מיליון ש"ח לעומת רווחים מהשקעות בסך של כ-3,501 מיליון ש"ח אשתקד. בתיק הנוסטרו ללא אג"ח מיועדות נרשמו הפסדים מהשקעות בתקופה המדווחת, אשר נבעו בעיקרם מירידות שיערי אגרות החוב הממשלתיות במח"מ ארוך המוחזקות כנגד ההתחייבויות הביטוחיות כתוצאה מעלייה של עקום הריבית בטווח הארוך.

בנוסף, בהוצאות המימון חלה עלייה לעומת אשתקד בסך של כ-85 מיליון ש"ח, אשר נבעה בעיקרה מהשפעת הפרשי שער הדולר בגין התחייבות לרכישה חוזרת ("REPO") וכן כתוצאה מהנפקת והרחבת סדרות אגרות חוב (סדרות ח' ו-ט').

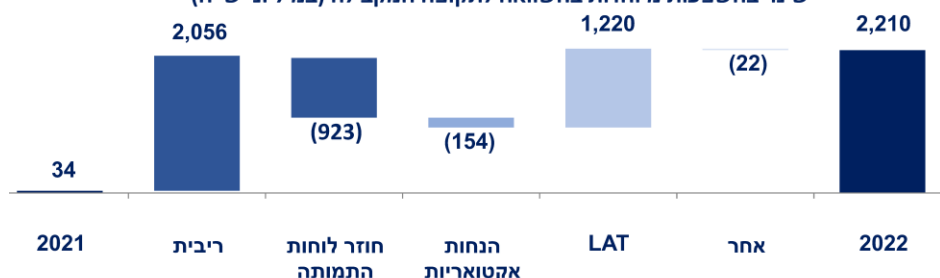
בדבר ההתפתחות בשוקי ההון בארץ ובעולם, בשנת הדוח ולאחר תאריך המאזן, ראה סעיף 3.1 להלן.

השפעות מיוחדות בתקופה המדווחת על הרווח הכולל (במיליוני ש"ח)

	ריבית	חוזר לוחות התמורה	הנחות אקטואריות	LAT	וינוגרד	אחר	סה"כ
2022	2,133	(923)	-	926	-	74	2,210
2021	78	-	154	(293)	-	96	34
הפרש	2,056	(923)	(154)	1,220	-	(22)	2,176
2020	(292)	-	(5)	34	65	80	(117)

שינוי בהשפעות מיוחדות בהשוואה לתקופה המקבילה (במיליוני ש"ח)

השפעות מיוחדות - בתקופה המדווחת, **בביטוח חיים** העלייה של עקום הריבית, לרבות השינוי בפקטור ההיוון K, וכן עדכון אומדן של מקור ההפקדות לצבירה בעתודה לגמלאות בתשלום, בקיזוז השפעת עדכון חוזר לוחות התמורה, הביאו לקיטון בעתודות ביטוח חיים ולגידול ברווח הכולל. **בביטוח בריאות** עליית עקום הריבית, לרבות השינוי בפרמית אי הנזילות, הביאו לאיפוסה המלא של עתודת LAT ולגידול ברווח הכולל. **בביטוח כללי** חל קיטון בעתודות וגידול ברווח הכולל, כתוצאה מעליית עקום הריבית, לרבות השפעת פרמית אי הנזילות והקצאת הנכסים הלא סחירים שיוחסו בעבר לתחום ביטוח בריאות.

בשנת 2021, ההשפעות המיוחדות הביאו לקיטון בעתודות ביטוח חיים ומנגד לגידול בעתודות ביטוח סיעודי וביטוח כללי.

לפירוט ההשפעות המיוחדות ראה בתיאור התוצאות בתחומי הפעילות: ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך, ביטוח בריאות וביטוח כללי להלן, וכן באור 5.ב.3.36 ו-9.ג.3.36 בדוחות הכספיים.

בתקופה המדווחת, כתוצאה משערוך בנייני המשרדים בבעלות לשימוש עצמי חל גידול ברווח הכולל של כ-74 מיליון ש"ח לפני מס (כ-57 מיליון ש"ח לאחר מס), לעומת שיערוך של כ-96 מיליון ש"ח לפני מס (כ-74 מיליון ש"ח לאחר מס) בשנת 2021.

לפירוט נוסף בדבר המרווח הפיננסי, כולל דמי ניהול, התשואות ושיעור דמי הניהול בתיק המשתתף ברווחים, ראה באור 18 בדוחות הכספיים וכן סעיפים 2.8.3 ו-2.8.4 להלן.

2.5. הוצאות הנהלה וכלליות

בשנת 2022 הוצאות הנהלה וכלליות של הקבוצה³ הסתכמו בכ-1,718 מיליון ש"ח לעומת כ-1,697 מיליון ש"ח בשנת 2021 וכ-1,655 מיליון ש"ח בשנת 2020.

הגידול בהוצאות בשנת 2022 לעומת שנת 2021 נובע בעיקרו מעלייה ברכיבי שכר שאינם משתנים וכן מעלייה בהוצאות שירותי מחשוב. הגידול בהוצאות בשנת 2021 לעומת שנת 2020 נבע בעיקרו מעלייה ברכיבי שכר משתנים בגין שנת 2021, בעקבות שיפור ניכר שחל בתוצאות החברה בשנת 2021 לעומת שנת 2020, וכן מעלייה בהוצאות השיווק והמחשוב על רקע פעילותה של החברה להגברת אמצעי המכירה ושיפור תהליכים. לפירוט נוסף בדבר הוצאות הנהלה וכלליות ראה באור 32 בדוחות הכספיים.

³ הוצאות הנהלה וכלליות לרבות הוצאות הנזקפות לסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח ולסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות.

2.6 תחום ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

2.6.1 תוצאות הפעילות ברבעון המדווח

התפתחות בהיקף הפעילות

ביטוח חיים - הפרמיות השוטפות (כולל תקבולים שוטפים בגין חוזי השקעה) הסתכמו בכ-1,889 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-1,913 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-1%. הפרמיות החד פעמיות בגין חוזי ביטוח והתקבולים החד פעמיים בגין חוזי השקעה הסתכמו בכ-498 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-1,237 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-60% על רקע הירידה בשווקים הפיננסיים.

קרנות פנסיה - דמי הגמולים⁴ הסתכמו בכ-2,262 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-2,060 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-10%.

קופות גמל - דמי הגמולים הסתכמו בכ-698 מיליון ש"ח ברבעון המדווח, בדומה לרבעון המקביל אשתקד.

שיעור הפדיונות בביטוח חיים מהעתודה הממוצעת (במונחים שנתיים) הסתכם ברבעון המדווח בכ-4.0% לעומת כ-3.9% ברבעון המקביל אשתקד.

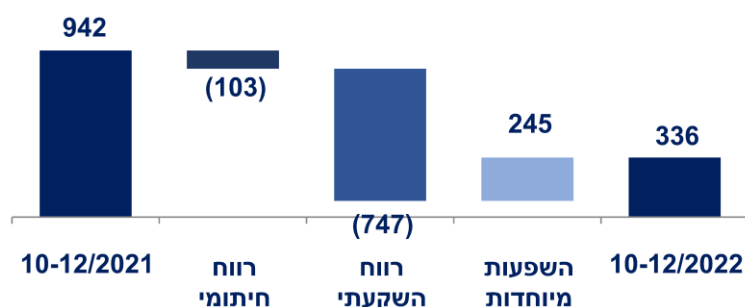
התפתחות הרכב הרווח הכולל ברבעון המדווח

הרכב רווח כולל בא"ט ברבעון המדווח (במיליוני ש"ח)

	רווח חיתומי	רווח השקעתי	השפעות מיוחדות	רווח כולל לפני מס
10-12/2022	77	(118)	378	336
10-12/2021	180	629	133	942
הפרש	(103)	(747)	245	(606)

שינוי ברכיבי רווח בא"ט בהשוואה לרבעון המקביל (במיליוני ש"ח)

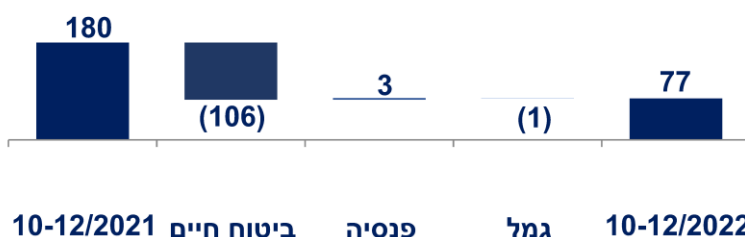
⁴ דמי הגמולים בפנסיה ובגמל אינם כוללים העברות כספים בגין מעבר עמיתים לקרן/קופה.

הרכב הרווח החיתומי בתחום חא"ט ברבעון המדווח לפי ענפים (במיליוני ש"ח)

	ביטוח חיים	פנסיה	גמל	סה"כ
10-12/2022	62	14	0	77
10-12/2021	168	11	1	180
הפרש	(106)	3	(1)	(103)

שינוי ברווח החיתומי לפי ענפים בהשוואה לרבעון מקביל (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - ברבעון המדווח, **בביטוח חיים** חל קיטון ברווח החיתומי לעומת הרבעון המקביל אשתקד, שנבע בעיקרו, מקיטון בדמי הניהול הקבועים בשל הירידה בנכסים המנוהלים וגידול בהוצאות ותביעות, אשר קוזז בחלקו מקיטון בתביעות אובדן כושר עבודה. **בפנסיה** חלה עלייה ברווח החיתומי הנובעת מקיטון בהוצאות הנהלה וכלליות, ברובן משתנות, אשר קוזזה בחלקה מקיטון בדמי הניהול כתוצאה מירידה בנכסים המנוהלים וכן משחיקה בשיעור דמי הניהול הממוצעים. **בגמל** הרווח החיתומי נותר ברמה דומה לרבעון המקביל אשתקד.

רווח השקעתי - ברבעון המדווח נרשם הפסד השקעתי לעומת רווח השקעתי ברבעון המקביל אשתקד. ההרעה נבעה מאי גבייה של דמי ניהול משתנים בפוליסות המשתתפות ברווחים בשל התשואה הריאלית השלילית שהושגה על ידי הקבוצה, וזאת בניגוד לרבעון המקביל בו נגבו דמי ניהול משתנים בסך כ-482 מיליון ש"ח לפני מס, וכן ממרווח פיננסי שלילי מהשקעות העומדות כנגד הפוליסות המבטיחות תשואה בביטוח חיים לעומת מרווח פיננסי חיובי ברבעון המקביל אשתקד. בנוסף, נרשם קיטון ברווח ההשקעתי בתיק הנוסטרו של מקפת לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

השפעות מיוחדות - ברבעון המדווח, השפעת העלייה של עקום הריבית, לרבות השינוי בפקטור ההיוון K, הובילו לקיטון בעתודות ולגידול ברווח הכולל לפני מס בביטוח חיים בסך של כ-366 מיליון ש"ח, זאת לעומת קיטון בעתודות וגידול ברווח הכולל לפני מס בסך של כ-94 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

בנוסף, חל גידול ברווח הכולל כתוצאה משערוך של בנייני המשרדים בבעלות לשימוש עצמי שהשפעתו על הרווח הכולל הסתכמה בכ-12 מיליון ש"ח לפני מס, לעומת השפעת שערוך בסך כ-39 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

2.6.2 **תוצאות הפעילות בתקופה המדווחת**

התפתחות בתיק הפעילות

ביטוח חיים - בשנת 2022 הסתכמו הפרמיות השוטפות (כולל תקבולים שוטפים בגין חוזי השקעה) בכ-7,629 מיליון ש"ח לעומת כ-7,582 בשנת 2021, גידול של כ-1%. הפרמיות החד פעמיות והתקבולים החד פעמיים בגין חוזי השקעה הסתכמו בכ-3,158 מיליון ש"ח לעומת כ-3,172 מיליון ש"ח בשנת 2021.

קרנות פנסיה - דמי הגמולים הסתכמו בכ-8,595 מיליון ש"ח לעומת כ-7,781 מיליון ש"ח בשנת 2021, גידול של כ-10%.

קופות גמל - דמי הגמולים הסתכמו בכ-2,362 מיליון ש"ח לעומת כ-2,100 מיליון ש"ח בשנת 2021, גידול של כ-12%.

העלייה בדמי הגמולים בפנסיה ובגמל נובעת הן מגידול בהיקף המכירות החדשות של החברה והן מחזרה של שכירים לעבודה לאחר סיום תשלומי החל"ת על ידי המדינה החל מהמחצית השנייה של שנת 2021.

מכירות חדשות (שוטפות) - בשנת 2022 חל גידול של כ-46% בפנסיה⁵ וגידול של כ-74% בגמל ומנגד, קיטון של כ-12% במכירות החדשות של פוליסות ביטוח חיים (כולל חוזי השקעה) לעומת שנת 2021.

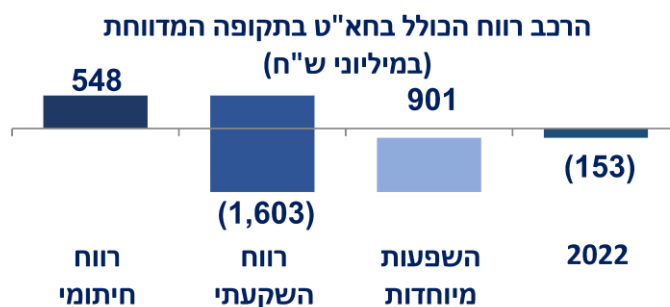
פדיונות וניודים - במהלך שנת 2022 נמשכה העלייה בניודים נטו ובפדיונות בפוליסות חסכון פרט ומנהלים, ומנגד צמצום בניוד השליילי נטו בקרנות הפנסיה ביחס לשנת 2021, זאת על רקע החרפת התחרות במוצרי החסכון לטווח ארוך. מנגד, בענף הגמל נרשם ניוד נטו חיובי.

לפירוט היקפי העברות הכספים בביטוח חיים, בפנסיה ובגמל, ראה סעיף 6.7 בחלק ב' לדוח תיאור עסקי התאגיד.

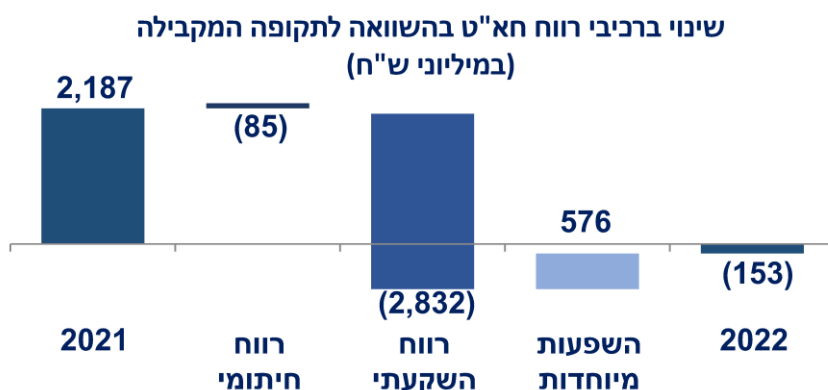
בשנת 2022 שיעור הפדיונות בביטוח חיים מהעתודה הממוצעת הסתכם בכ-3.8%, לעומת כ-3.4% בשנת 2021.

לפירוט השינוי בשיעורי הפדיונות (כולל ניוד יוצא) בפנסיה ובגמל בשנת 2022 לעומת שנת 2021, ראה סעיף 8.4 בחלק ב' לדוח תיאור עסקי התאגיד.

התפתחות הרכב הרווח הכולל בתקופה המדווחת

	רווח חיתומי	רווח השקעתי	השפעות מיוחדות	רווח כולל לפני מס
2022	548	(1,603)	901	(153)
2021	633	1,229	325	2,187
הפרש	(85)	(2,832)	576	(2,341)
2020	305	364	(300)	369

⁵ המכירות החדשות בפנסיה מיוחסות לעמיתים פעילים שהצטרפו לקרן במהלך השנה, בהתאם להגדרה בחוזר 1-9-2017 עדכון דוח תקופתי של חברות מנהלות.

הרכב הרווח החיתומי בתקופה המדווחת לפי ענפים (במיליוני ש"ח)

	ביטוח חיים	פנסיה	גמל	סה"כ
2022	490	55	4	548
2021	581	43	10	633
הפרש	(91)	12	(6)	(85)
2020	272	28	6	305

שינוי ברווח החיתומי לפי ענפים בהשוואה לתקופה המקבילה (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - בשנת 2022, **בביטוח חיים** נרשם קיטון ברווח החיתומי לעומת התקופה המקבילה אשתקד שנבע בעיקרו מגידול בהוצאות ותביעות, וקוזז בחלקו מגידול ברווח מסיכון בשל קיטון בתביעות אובדן כושר עבודה. **בפנסיה** חל גידול ברווח החיתומי שהושפע בעיקרו מגידול בהכנסות מדמי ניהול בעקבות עלייה בדמי הגמולים וכן מקיטון בהוצאות הנהלה וכלליות, בחלקן משתנות, שקוזזו בחלקם בשל גידול בהוצאות רכישה ושיווק ובהפחתת הוצאות רכישה נדחות. **בגמל** חלה ירידה ברווח החיתומי לעומת אשתקד בעיקר כתוצאה מגידול בהוצאות רכישה ושיווק ובהפחתת הוצאות רכישה נדחות, אשר קוזזה בחלקה בשל עלייה בדמי הניהול בעקבות גידול בנכסים המנוהלים הממוצעים.

רווח השקעתי - בשנת 2022 נרשם הפסד השקעתי לעומת רווח השקעתי אשתקד. ההרעה נבעה מאי גבייה של דמי ניהול משתנים בפוליסות המשתתפות ברווחים בשל התשואה הריאלית השלילית שהושגה על ידי הקבוצה, וזאת בניגוד לתקופה המקבילה בה נרשמו דמי ניהול משתנים בסך כ-1,259 מיליון ש"ח לפני מס, וכן ממרווח פיננסי שלילי מהשקעות העומדות כנגד הפוליסות המבטיחות תשואה בביטוח חיים לעומת מרווח פיננסי חיובי אשתקד. בנוסף, נרשם הפסד השקעתי בתיק הנוסטרו של מקפת לעומת רווח השקעתי אשתקד.

השפעות מיוחדות - בתקופה המדווחת, העלייה של עקום הריבית, לרבות השינוי בפקטור ההיוון K ועדכון אומדן של מקור ההפקדות לצבירה בעתודה לגמלאות בתשלום, בקיזוז השפעת תיקון חוזר לוחות התמותה, הובילו לקיטון בעתודות ולגידול ברווח הכולל לפני מס בביטוח חיים בסך כ-890 מיליון ש"ח, זאת לעומת קיטון בעתודות וגידול ברווח הכולל בסך של כ-285 מיליון ש"ח לפני מס אשתקד. לפירוט ראה באור 5.ב.36 בדוחות הכספיים.

בנוסף, חל גידול ברווח הכולל כתוצאה משערוך של בנייני המשרדים בבעלות לשימוש עצמי שהשפעתו על הרווח הכולל הסתכמה בכ-12 מיליון ש"ח לפני מס לעומת השפעת שערוך בסך כ-39 מיליון ש"ח לפני מס בשנת 2021.

לפרטים נוספים בדבר עסקי ביטוח חיים, המרווח הפיננסי, כולל דמי ניהול, התשואות ושיעור דמי הניהול בתיק המשתתף ברווחים, ראה להלן סעיפים 2.6.3 ו-2.6.4 להלן וכן באור 18 ב. בדוחות הכספיים.

לפירוט אודות הירידה הנמשכת בשיעורי דמי הניהול הממוצעים, לנוכח התגברות התחרות, בענפי הפנסיה והגמל, ראה סעיף 6.6 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד. לפירוט בדבר שיעורי העמלות מהפרמיה/דמי גמולים בביטוח חיים, פנסיה וגמל, ראה סעיף 21.3.1 בחלק ד' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

2.6.3 מידע נוסף על תוצאות עסקי ביטוח חיים

להלן מידע נוסף על תוצאות הפעילות בענף ביטוח חיים (ראה בנוסף, באור 18 בדוחות הכספיים):

המעבר להפסד כולל בשנת 2022 לעומת רווח כולל בשנת 2021 בפוליסות שהופקו עד שנת 1990 (בעיקרן מבטיחות תשואה ומגובות בחלקן באג"ח ח"ץ) הושפע בעיקרו ממרווח פיננסי שלילי לעומת מרווח פיננסי חיובי בשנת 2021 וכן מהשפעת חוזר לוחות התמותה וקוזז בחלקו בשל עליית עקום הריבית. השינויים האקטואריים האמורים הביאו בשנת הדוח לקיטון בעתודה המשלימה לגמלאות בסך כ-465 מיליון ש"ח, לעומת קיטון בעתודה האמורה בסך כ-131 מיליון ש"ח בשנת 2021.

המעבר להפסד כולל בשנת 2022 לעומת רווח כולל בשנת 2021 בפוליסות שהופקו עד שנת 2003 (בעיקרן משתתפות ברווחים) נבע בעיקרו מאי רישום דמי ניהול משתנים לעומת דמי ניהול משתנים בסך כ-1,259 מיליון ש"ח שנרשמו בשנת 2021 וכן מהשפעת חוזר לוחות התמותה. ההפסד האמור, קוזז בחלקו בשל העלייה של עקום הריבית. השינויים האקטואריים האמורים הביאו לקיטון בעתודה המשלימה לגמלאות בסך כ-109 מיליון ש"ח בשנת הדוח, לעומת קיטון בסך כ-306 מיליון ש"ח בעתודה האמורה בשנת 2021.

בנוסף, בשנת 2022 חל קיטון בעתודה לתביעות אובדן כושר עבודה.

בשנות החיתום 2004 ואילך, הן בפוליסות מסוג משתתף ברווחים והן בפוליסות מבטיחות תשואה, חלק ניכר מהרווחיות נובע מדמי הניהול הקבועים התלויים בהיקף העתודות. הגידול ברווח הכולל בשנת 2022 לעומת שנת 2021 נבע בעיקרו מקיטון בעתודה בגין מגדל בטוח.

הקיטון ברווח מסיכון פרט בשנת 2022 לעומת שנת 2021 הושפע בעיקרו מהפסדים מהשקעות בגין נכסים העומדים כנגד העתודות בפוליסות אלו בתקופה המדווחת. כמו כן, התוצאות מושפעות משינויים בהכנסות מהשקעות בגין נכסים העומדים כנגד העתודות בפוליסות אלו.

בסיכון הקבוצתי הקיטון בהפסד הכולל בשנת 2022 לעומת 2021 נבע בעיקרו מקיטון בתביעות באובדן כושר עבודה.

לפירוט, ובכלל זה פילוח ההתחייבויות הביטוחיות לפי חשיפה פיננסית ולפי חשיפה ביטוחית, ראה באור 18א. בדוחות הכספיים.

2.6.4 פרטים נוספים בהתפתחות הרווח בביטוח חיים

תשואות משוקללות בפוליסות המשתתפות ברווחים (קרן י') (באחוזים):

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004			פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003		
2020	2021	2022	2020	2021	2022
5.9%	11.5%	(12.3%)	5.5%	12.4%	(10.7%)
4.7%	10.3%	(13.3%)	4.2%	9.9%	(11.2%)
5.3%	14.2%	(7.7%)	4.9%	15%	(6%)
4.1%	12.9%	(8.8%)	3.5%	12.5%	(6.5%)

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004		פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003	
רבעון רביעי 2022	רבעון רביעי 2021	רבעון רביעי 2022	רבעון רביעי 2021
4.0%	0.6%	4.3%	0.9%
3.7%	0.3%	3.5%	0.7%
4.2%	1.4%	4.5%	1.7%
3.9%	1.2%	3.7%	1.6%

רווחי (הפסדי) השקעה שנזקפו למבוטחים בפוליסות משתתפות ברווחים ודמי הניהול בגינם - להלן פרטים בדבר אומדן סכום רווחי (הפסדי) ההשקעה שנזקפו למבוטחים בביטוח חיים וחוזי השקעה משתתפים ברווחים ודמי ניהול המחושבים

בהתאם להנחיות שקבע הממונה, וזאת על בסיס התשואה והיתרות הרבעוניות של עתודות הביטוח בדוחות העסקיים של החברה (במיליוני ש"ח):

רבעון רביעי 2021	רבעון רביעי 2022	2020	2021	2022	
4,971	1,691	4,242	15,087	(10,811)	רווחי (הפסדי) ההשקעה שנזקפו למבטחים לאחר דמי ניהול
755	255	1,407	2,298	1,041	דמי ניהול

2.7 תחום ביטוח בריאות

2.7.1 תוצאות הפעילות ברבעון המדווח

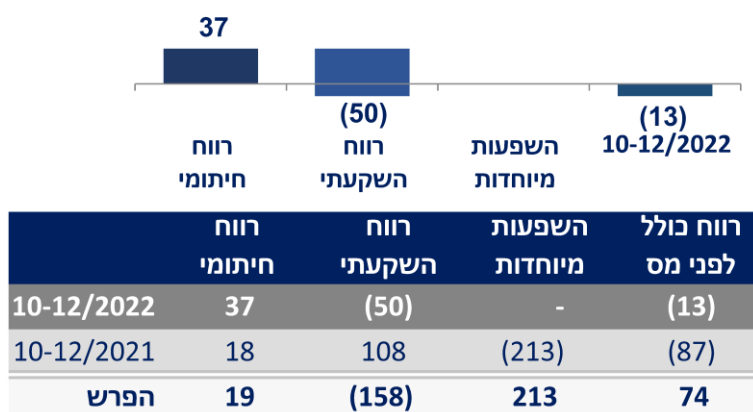
התפתחות בהיקף הפעילות

הפרמיות שהורווחו ברוטו בביטוח בריאות הסתכמו בכ-477 מיליון ש"ח לעומת כ-440 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של כ-8%.

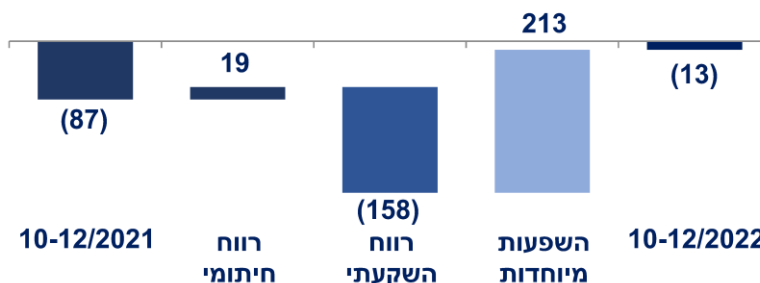
ברבעון המדווח חל קיטון במכירות חדשות לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

הרכב הרווח הכולל

הרכב רווח כולל בביטוח בריאות ברבעון המדווח (במיליוני ש"ח)

שינוי ברכיבי רווח כולל בביטוח בריאות בהשוואה לרבעון המקביל (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - ברבעון המדווח, חלה עלייה ברווח החיתומי לעומת הרבעון המקביל אשתקד, אשר התרכזה בביטוחי הוצאות רפואיות ותאונות אישיות וקוזזה בחלקה מירידה ברווח החיתומי בביטוח סיעודי בשל גידול בתביעות.

רווח השקעתי - חל קיטון ברווח ההשקעתי לעומת הרבעון המקביל אשתקד, בשל ירידה בתשואות שהושגו בתיק ההשקעות.

השפעות מיוחדות - ברבעון המקביל אשתקד, עודכנו הנחות התביעות בעקבות מחקרים אקטואריים, אשר הביאו לגידול בהתחייבות נאותות העתודה (LAT) ולקיטון ברווח הכולל. כמו כן, השפעת ירידת עקום הריבית על עתודות אלו, קוזזה

ברובה מהשפעת ישום חוזר הממונה בענין פרמית אי הנזילות והשפעת עדכון הייחוס של עודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים. בסיכומי של הרבעון המקביל אשתקד ההשפעות האמורות לעיל, הביאו בעיקרן לגידול בעתודות בביטוח סיעודי ולקיטון ברווח הכולל בכ-213 מיליון ש"ח לפני מס.

2.7.2. תוצאות הפעילות בתקופה המדווחת

התפתחות בהיקף הפעילות

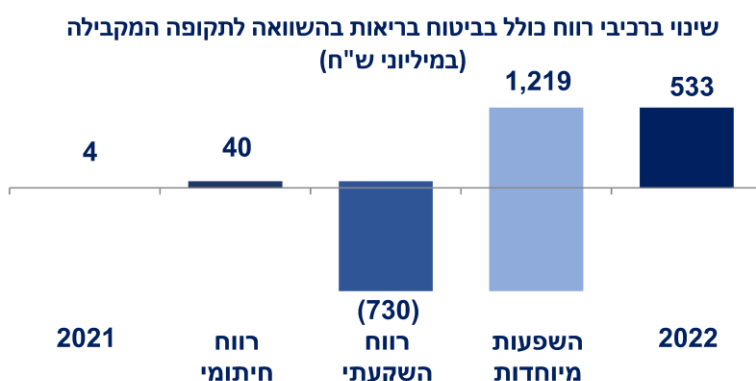
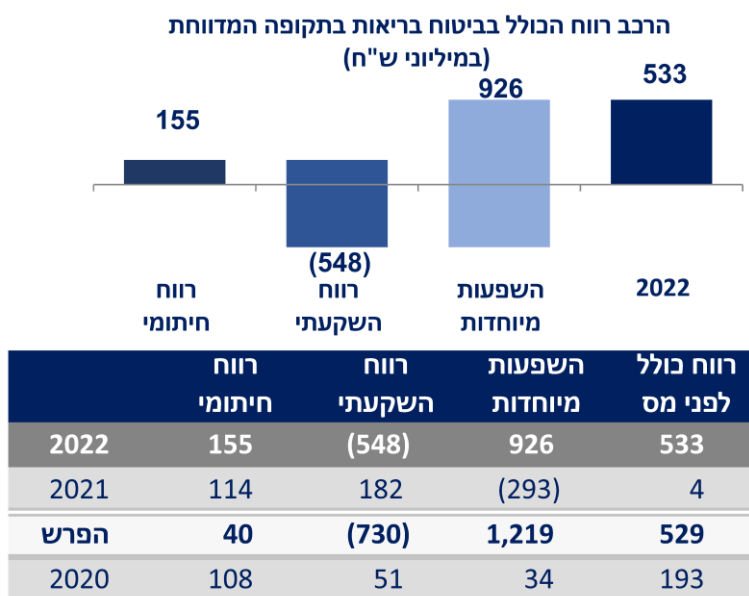
בשנת 2022 חל גידול במכירות חדשות של פוליסות הוצאות רפואיות ומחלות קשות לעומת שנת 2021. מנגד, במכירות חדשות של פוליסות תאונות אישיות חל קיטון בעקבות הפסקת שיווק המוצר החל מחודש מאי 2021. לפירוט נוסף ראה באור 19 בדוחות הכספיים.

בשנת 2022 הסתכמו הפרמיות בכ-1,842 מיליון ש"ח לעומת כ-1,715 מיליון ש"ח בשנת 2021, עלייה של כ-7%. יצוין כי העלייה האמורה בפרמיות הושפעה מגידול במרבית מוצרי הפרט אותם משווקת החברה, וכן בביטוחי הקולקטיבים.

בשנת 2022 חלה עלייה קלה בשיעורי הביטולים בפוליסות פרט בביטוח סיעודי ובביטוחי פרט אחרים לעומת שנת 2021. לפירוט ראה סעיף 11 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

לפירוט בדבר מבחני רגישות הנוגעים לסיכון עלייה בשיעורי הביטולים ראה באור 7.ב.3.ב.36 בדוחות הכספיים של החברה.

הרכב הרווח הכולל

רווח חיתומי - ברווח החיתומי חלה עלייה ביחס לשנת 2021, אשר התרכזה בביטוח הוצאות רפואיות (לרבות השתלות) בשל קיטון בתביעות וכן בביטוח תאונות אישיות. השיפור האמור קוזז בחלקו בשל הרעה בביטוחי הקולקטיבים ובביטוח סיעודי בשל גידול בתביעות.

רווח השקעתי - נרשם הפסד השקעתי לעומת רווח השקעתי בשנת 2021 בשל תשואות שליליות בתקופה המדווחת לעומת תשואות חיוביות אשתקד.

השפעות מיוחדות - בתקופה המדווחת העלייה של עקום הריבית, לרבות פרמית אי הנזילות, הביאה לאיפוסה המלא של עתודת ה-LAT בביטוח סיעודי ולגידול ברווח הכולל לפני מס בסך של כ-926 מיליון ש"ח במחצית הראשונה של השנה, וזאת לעומת גידול בעתודות ביטוח סיעודי וקיטון ברווח הכולל בסך כ-293 מיליון ש"ח לפני מס בשנת 2021. לפירוט ראה באור 3.6 ב.ב.5 בדוחות הכספיים.

לפירוט בדבר שיעורי העמלות מהפרמיה, ראה סעיף 21.3.2 בחלק ד' בדוח תיאור עסקי התאגיד. לפירוט נוספים ראה באורים 3 ו-19 בדוחות הכספיים.

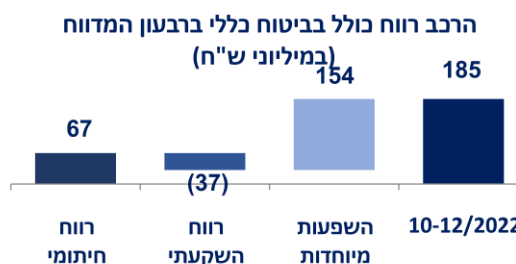
2.8 תחום ביטוח כללי

2.8.1 תוצאות הפעילות ברבעון המדווח

התפתחות בהיקף הפעילות

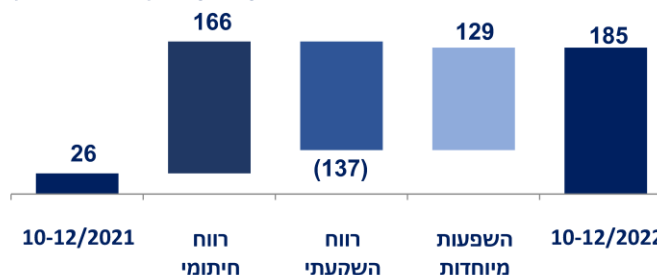
הפרמיות ברוטו בביטוח כללי הסתכמו בכ-434 מיליון ש"ח ברבעון המדווח לעומת כ-420 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, עלייה של כ-3%. העלייה בפרמיות ברבעון המדווח נבעה בעיקרה מעלייה בפרמיה הממוצעת בענף רכב רכוש אשר קוזזה בחלקה מירידה בכמות הפוליסות בענפי הרכב וכן מעלייה בענפי החבויות. מנגד, חלה ירידה בפרמיות בענפי רכוש אחר בעיקר בשל שינוי מועדי חידוש פוליסות בהן הכיסוי הביטוחי ארוך משנה במספר עסקים גדולים.

הרכב הרווח הכולל

	רווח חיתומי	רווח השקעתי	השפעות מיוחדות	רווח כולל לפני מס
10-12/2022	67	(37)	154	185
10-12/2021	(99)	100	25	26
הפרש	166	(137)	129	158

שינוי ברכיבי רווח ביטוח כללי בהשוואה לרבעון המקביל (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - ברבעון המדווח נרשם רווח חיתומי לעומת הפסד חיתומי ברבעון המקביל אשתקד, שנבע בעיקרו מצמצום ההפסד החיתומי בענפי הרכב, כמפורט בניתוח הרווח החיתומי לפי ענפים.

רווח השקעתי - חל קיטון ברווח ההשקעתי לעומת הרבעון המקביל אשתקד, בשל ירידה בתשואות שהושגו בתיק ההשקעות.

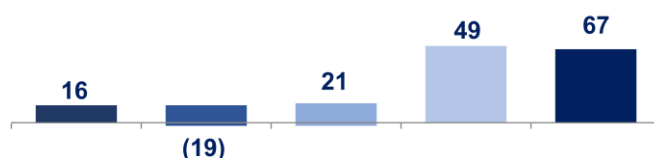
השפעות מיוחדות - ברבעון המדווח, העלייה של עקום הריבית לטווח הקצר והבינוני בקיזוז השפעת עדכון הייחוס של חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים, הביאו בעיקרן ברבעון המדווח לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות ולגידול ברווח הכולל בענפי החבויות בסך של כ-13 מיליון ש"ח בשייר לפני מס ובענף רכב חובה בסך של כ-139 מיליון ש"ח בשייר לפני מס. ברבעון המקביל אשתקד השפעת ישום חוזר הממונה בענין פרמית אי הנזילות

והשפעת עדכון הייחוס של עודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים, בקיזוז השפעת ירידת הריבית, הביאו להקטנת ההתחייבויות הביטוחיות בשייר ולגידול ברווח הכולל לפני מס בענף רכב חובה בסך כ-18 מיליון ש"ח ובענפי החבויות בסך כ-4 מיליון ש"ח.

בדבר אימוץ עקרונות הנהג המיטבי בענף ראה חובה ראה בסעיף 2.8.2 להלן.

להלן ניתוח הרווח החיתומי לפי ענפים ברבעון המדווח:

הרכב רווח חיתומי בביטוח כללי לרבעון לפי ענפים (במיליוני ש"ח)

10-12/2022 חבויות רכוש אחר רכב רכוש רכב חובה

	רכב חובה	רכב רכוש	רכוש אחר	חבויות	סה"כ
10-12/2022	16	(19)	21	49	67
10-12/2021	(109)	(50)	13	46	(99)
הפרש	125	31	8	3	166

שינוי ברווח חיתומי לפי ענפים בהשוואה לרבעון מקביל (במיליוני ש"ח)

בענף רכב חובה - מעבר לרווח חיתומי לעומת הפסד ברבעון המקביל אשתקד שהושפע מקיטון בהתפתחות השלילית בניסיון התביעות בגין שנות חיתום קודמות.

בענף רכב רכוש - ירידה בהפסד החיתומי ברבעון המדווח לעומת הרבעון המקביל אשתקד. הקיטון בהפסד הושפע בעיקרו מעלייה בפרמיה הממוצעת אשר בעקבותיה נרשם קיטון בהפרשה לפרמיה בחסר.

בענפי רכוש אחר - עלייה ברווח החיתומי ברבעון המדווח, שהושפעה בעיקרה מהתפתחות שלילית בניסיון התביעות ברבעון המקביל אשתקד.

בענפי החבויות - הרווח החיתומי נותר ברמה דומה לרבעון המקביל אשתקד, כאשר בביטוח אחריות המוצר חלה עלייה ברווח בשל התפתחות חיובית בניסיון התביעות בגין שנות חיתום קודמות, ואילו בביטוחי אחריות מקצועית וצד ג' חלה ירידה ברווח בשל התפתחות שלילית בניסיון התביעות בגין שנות חיתום קודמות.

2.8.2 תוצאות הפעילות בתקופה המדווחת

התפתחות בהיקף הפעילות

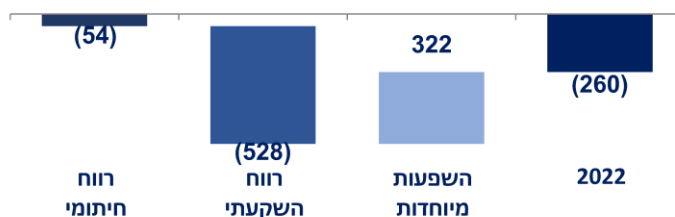
בשנת 2022 הסתכמו הפרמיות בכ-2,071 מיליון ש"ח לעומת כ-1,872 מיליון ש"ח בשנת 2021, עלייה של כ-11%.

העלייה בפרמיות נבעה מגידול בכמות הפוליסות במרבית ענפי ביטוח כללי וכן מעלייה בפרמיה הממוצעת בענף רכב רכוש. בנוסף, העלייה בפרמיות הושפעה בחלקה מזכייתה של החברה במכרז לביטוח רכב של עובדי המדינה לשנת 2022.

יצוין כי בחודש ספטמבר 2022 נמסר לחברה על אי זכייתה במכרז לביטוח רכב לעובדי המדינה לשנת 2023. להערכת החברה אי הזכייה במכרז האמור לא תשפיע מהותית על רווחיותה של החברה.

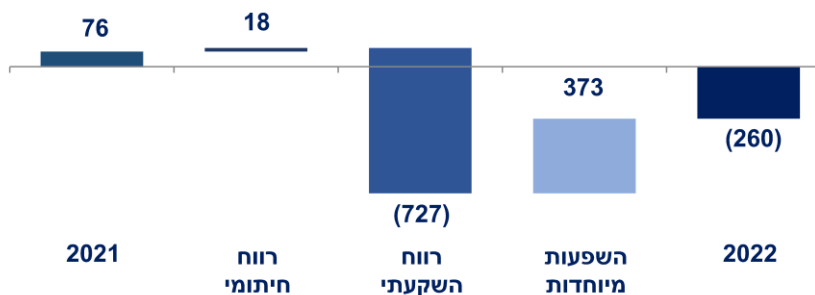
לפירוט בדבר התפלגות הפעילות בביטוח כללי לפי סוגי לקוחות ובדבר שיעורי החידושים בביטוח רכב חובה, רכב רכוש ודירות, ראה סעיף 14 בחלק ב' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

הרכב רווח הכולל בביטוח כללי בתקופה המדווחת (במיליוני ש"ח)

	רווח חיתומי	רווח השקעתי	השפעות מיוחדות	וינוגרד	רווח כולל לפני מס
2022	(54)	(528)	322	-	(260)
2021	(72)	199	(51)	-	76
הפרש	18	(727)	373	-	(336)
2020	(24)	39	40	65	120

שינוי ברכיבי רווח ביטוח כללי בהשוואה לתקופה המקבילה (במיליוני ש"ח)

רווח חיתומי - בתקופה המדווחת נרשמה עלייה ברווח החיתומי שהתרכזת בענפי החבוינות, וקוזזה בחלקה בשל ירידה ברווח בענפי רכוש אחר. בסך ענפי הרכב נרשם הפסד חיתומי בדומה לאשתקד, לפירוט לפי ענפים ראה להלן.

רווח השקעתי - בתקופה המדווחת נרשם הפסד השקעתי לעומת רווח השקעתי אשתקד, בשל תשואות שליליות בתקופה המדווחת לעומת תשואות חיוביות אשתקד.

השפעות מיוחדות - בשנת 2022, העלייה של עקום הריבית, לטווח הקצר והבינוני והשפעת עדכון הייחוס של חלק מעודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים, לרבות הקצאת עודף שווי הוגן של נכסים מעל ערכם בספרים שבעבר יוחסו למגזר ביטוח הבריאות, הביאו בעיקרן לקיטון בהתחייבויות הביטוחיות ולגידול ברווח הכולל בענפי החבוינות בסך של כ-174 מיליון ש"ח בשייר לפני מס ובענף רכב חובה בסך של כ-146 מיליון ש"ח בשייר לפני מס.

יצוין כי, החל מהדוחות הכספיים ליום 31 לדצמבר 2022, אימצה החברה את עקרונות הנהג המיטבי בענף רכב חובה. בהתאם לכך מהוננת החברה את תשלומי התביעות העתידיים בענף רכב חובה לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו. שינוי זה במדיניות נעשה לאחר שבשנה האחרונה חלה עלייה בעקום הריבית חסרת הסיכון, לאחר שנים רבות של סביבת ריבית נמוכה. לשינוי האמור אין השפעה על מספרי ההשוואה לשנת 2021, בה נרשמה הפרשה להשלמת העתודות בהתאם לנוהג המיטבי וההשפעה על נתוני 2020 הינה זניחה. לפירוט נוסף ראה באור 2.ג.3.36 לדוחות הכספיים.

בשנת 2021, ירדת עקום הריבית בקיזוז השפעת ישום חוזר הממונה בענין פרמית אי הנזילות והשפעת עדכון הייחוס של עודף השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים מעבר לערכם בספרים, הביאו להגדלת ההתחייבויות הביטוחיות בשייר ולקיטון ברווח הכולל לפני מס בענפי החבוינות בסך כ-47 מיליון ש"ח. בנוסף, בענף רכב חובה, חל גידול בהתחייבויות הביטוחיות וקיטון ברווח הכולל לפני מס בענף רכב חובה בסך כ-7 מיליון ש"ח.

לפירוט ההשפעות המיוחדות ראה באור 9.ג.3.36 בדוחות הכספיים.

להלן ניתוח הרווח החיתומי לפי ענפים בתקופה המדווחת:

הרכב רווח חיתומי בביטוח כללי לתקופה לפי ענפים (במיליוני ש"ח)

	רכב חובה	רכב רכוש	רכוש אחר	חבויות	סה"כ
2022	(100)	(93)	58	81	(54)
2021	(120)	(76)	69	55	(72)
הפרש	19	(17)	(10)	26	18
2020	(129)	62	35	8	(24)

שינוי ברווח חיתומי לפי ענפים בהשוואה לתקופה מקבילה (במיליוני ש"ח)

בענף רכב חובה - קיטון בהפסד החיתומי בתקופה המדווחת לעומת שנת 2021 הנובע מהתפתחות שלילית בניסיון התביעות בגין שנות חיתום קודמות שחלה אשתקד.

יצוין, כי חלקה של החברה בהפסדי הביטוח השיורי ("הפול"), לרבות רווח השקעתי, ברכב חובה בשנת 2022 עמד על סך של כ-36 מיליון ש"ח, לעומת כ-20 מיליון ש"ח בשנת 2021 וכ-43 מיליון ש"ח בשנת 2020.

בענף רכב רכוש - הגידול בהפסד החיתומי בתקופה המדווחת לעומת אשתקד, הושפע בעיקרו מעלייה בעלות התביעות, לרבות בשכיחות התביעות, וזאת על אף הגידול בפרמיה הממוצעת. הגידול האמור קוזז בחלקו בשל קיטון בהפרשה לפרמיה בחסר.

בענפי רכוש אחר - ירידה ברווח החיתומי בתקופה המדווחת לעומת אשתקד, שהושפעה מהתפתחות שלילית בניסיון התביעות בתקופה המדווחת.

בענפי החבויות - עלייה ברווח החיתומי לעומת אשתקד, בענפי אחריות מוצר וחבות מעבידים אשר הושפעה מהתפתחות חיובית בניסיון התביעות בגין שנות חיתום קודמות.

לנתונים בנושא הרכב הרווח והתפתחות הרווח לפי שנות חיתום בענפי רכב חובה וחבויות - ראה באור 5-8.17 בדוחות הכספיים.

להלן נתונים בדבר מדדי רווחיות חיתומית - Loss Ratio ("LR") ו-Combined Ratio ("CR") - בענפי הרכוש^{7:6}:

ענפי הרכוש (ללא רכב)			ענף רכב רכוש			
2020	2021	2022	2020	2021	2022	
52.3%	36.9%	45.9%	69.7%	87.6%	92.7%	שיעור תביעות ברוטו
50.7%	32.3%	35.5%	69.6%	87.7%	92.9%	שיעור תביעות בשייר
81%	67%	74.8%	92.4%	114.5%	118.2%	שיעור תביעות והוצאות ברוטו
89.3%	76.1%	79.1%	92.6%	114.9%	118.6%	שיעור תביעות והוצאות בשייר

העלייה בשיעור תביעות ברוטו בענף רכב רכוש וביתר ענפי הרכוש בתקופה המדווחת נובעת בעיקרה מהגידול בתביעות כאמור לעיל. יצוין כי, שיעור התביעות ברוטו בענפי רכוש אחרים אשתקד הושפע מהתפתחות חיובית של ניסיון התביעות בגין שנות נזק קודמות.

לפירוט בדבר שיעורי העמלות מפרמיה ברוטו, ראה סעיף 21.3.3 בפרק תיאור עסקי התאגיד.

2.9. נתונים מאזניים עיקריים מהדוחות הכספיים

היקף הנכסים בגין חוזים תלויי תשואה ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכם בכ-136.6 מיליארד ש"ח, ירידה של כ-6% לעומת 31 בדצמבר 2021. הירידה הושפעה בעיקרה מהתשואות השליליות שהושגו על ידי החברה בשוקי ההון.

יתרת הפרמיה לגבייה ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמה בכ-765 מיליוני ש"ח, לעומת כ-714 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2021. העלייה בפרמיה לגבייה נובעת בעיקרה מגידול בהיקף הפרמיות בביטוח כללי.

יתרת ההון ליום 31 בדצמבר 2022 הסתכמה בכ-7,703 מיליוני ש"ח לעומת כ-8,197 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021. הקיטון נובע בעיקרו מהפסד כולל בסך כ-494 מיליוני ש"ח בשנת הדוח.

לפירוט בנוגע לתוצאות החישוב בהתאם למשטר כושר הפירעון החדש סולבנסי 2, ראה סעיף 3.2 להלן, ובאור 14 ג. לדוחות הכספיים.

יתרות המזומנים ושווי המזומנים הסתכמו בכ-18.6 מיליארד ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2022 לעומת כ-20.3 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2021. הירידה בעיקרה נובעת מקיטון בתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת נטו (המושפעת בעיקרה מעיתוי קנייה או מכירה של השקעות פיננסיות). הירידה האמורה, קוזזה בחלקה מעלייה במזומנים נטו שנבעו מפעולות מימון (תמורה מהנפקת אגרת חוב, לרבות הרחבה, של סדרות ח' ט' ו-י'), לפירוט ראה את דוח תזרים המזומנים לדוחות הכספיים של החברה.

2.12. מקורות מימון

במיליוני ש"ח	31.12.2021	31.12.2022
התחייבויות פיננסיות	6,931	10,879
הלוואות לזמן ארוך (בעיקר רובד 2) ⁽¹⁾	5,291	7,068
הלוואה לזמן קצר ⁽²⁾	1,398	911
אחרים ⁽³⁾	242	2,900

(1) יצוין כי, בחודש מרס 2023, התקבלה החלטת דירקטוריון מגדל גיוס הון ודירקטוריון החברה על ביצוע פדיון מוקדם מלא ביוזמת מגדל גיוס הון של אגרות החוב שבמחזור (סדרות ג' וד') בסך של כ-1.9 מיליארד ש"ח (ללא ריבית לשלם), בהתאם לתנאי אגרות החוב, אשר יבוצע ביום 31 במרס 2023.

(2) יתרות האשראי לזמן קצר כוללות בעיקרן הלוואה לרכישה חוזרת ("ריפוי"). לפירוט ראה באור 24 א. לדוחות הכספיים.

(3) היתרה כוללת בעיקרה נגזרים המשקפים את ההתחייבות שנוצרה ליום המאזן בשל הפעילות בנגזרים, בעיקר בנושא החשיפה למט"ח ולמניות חו"ל לפירוט ראה באור 24 בדוחות הכספיים.

⁶ Loss Ratio מוגדר כיחס שבין התשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח לבין הפרמיות שהורווחו. Combined Ratio מוגדר כיחס שבין התשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, עמלות ועלויות רכישה בניכוי הכנסות מעמלות ביטוח משנה והוצאות הנהלה וכלליות לבין הפרמיות שהורווחו.

⁷ הנתונים אינם כוללים הפחתה שיטתית של נכסים בלתי מוחשיים ניתנים לזיהוי שנוצרו ברכישת תיק אליהו.

3. מגמות, אירועים והתפתחויות בפעילות הקבוצה ובסביבתה העסקית

3.1. סביבה מקרו כלכלית

להלן תיאור תמציתי של מגמות, אירועים והתפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה, שיש להם או צפויה להיות להם השפעה על הקבוצה.⁸

התפתחויות במשק ובתעסוקה

הקבוצה פועלת במסגרת המשק הישראלי אשר מצבו הכלכלי, הפוליטי והביטחוני משליך על מכירותיה בתחומים שונים, על היקף תביעות הביטוח ועל עלויות שונות הכרוכות בתפעולה. לרמת התעסוקה והשכר במשק הישראלי השפעה בעיקר על היקף עסקי ביטוח חיים והחסכון לטווח ארוך של הקבוצה.

הסביבה העולמית - בתקופה המדווחת נרשמה האטה בקצב הפעילות בכלכלה הגלובלית. המלחמה באוקראינה וכן ההאטה בפעילות הכלכלית בסין, העמיקו את השיבושים בשרשרות הייצור העולמיות, הגבירו את לחצי האינפלציה והאיצו את צעדי הריסון המוניטרי שנקטו בנקים מרכזיים רבים.

ברבעון המדווח, הפעילות הכלכלית בעולם המשיכה להתמתן לנוכח המלחמה המתמשכת באוקראינה ומשבר האנרגיה באירופה, האינפלציה הגבוהה וההידוק המוניטרי, וההאטה בסין. מנגד, נרשמה הקלה בשיבושים בשרשראות האספקה, תוך ירידה במחיר התובלה.

בארה"ב הבנק הפדרלי המרכזי ("FED") העלה את הריבית ב-4% במספר פעימות לרמה של 4.5%, ומנגד הוריד את תחזית הצמיחה כלפי מטה. בגוש האירו הבנק האירופי המרכזי ("ECB") העלה את הריבית במספר פעימות לרמה של כ-2.5%, וזאת במקביל להמשך מדיניות ההידוק המוניטרי. כמו כן, במספר מדינות, בהן ניכרים לחצים אינפלציוניים, נרשמו העלאות ריבית.

המשק הישראלי - המשק הישראלי ממשיך בפעילות כלכלית רציפה ואיתנה. האינפלציה בישראל נמצאת מעל היעד, אם כי נותרה נמוכה מהאינפלציה במרבית המדינות המפותחות.

על פי אומדן ראשון של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לרבעון הרביעי לשנת 2022⁹, ברבעון המדווח התוצר המקומי הגולמי עלה בכ-5.8% (במונחים שנתיים) לעומת הרבעון השלישי של שנת 2022, ובכ-2.7% לעומת הרבעון המקביל אשתקד. העלייה בתוצר ברבעון המדווח לעומת הרבעון הקודם משקפת עלייה בהוצאה לצריכה פרטית (שהושפעה מרכישת כלי רכב לשימוש עצמי), בהשקעות בנכסים קבועים ובהוצאה לצריכה ציבורית ומנגד ירידה ביצוא סחורות ושירותים.

בשנת 2022 חלה עלייה של 6.5% בתוצר המקומי הגולמי לעומת עלייה של 8.6% בשנת 2021, ועלייה של כ-4.4% בתוצר המקומי לנפש לעומת עלייה של כ-6.8% אשתקד. העלייה בתוצר בשנת 2022 משקפת עלייה בהוצאה לצריכה פרטית (שהושפעה מרכישת כלי רכב לשימוש עצמי), בהשקעות בנכסים קבועים וביצוא סחורות ושירותים. יצוין כי שנת 2021 התאפיינה בהרחבת הפעילות הכלכלית בעקבות היציאה ממשבר נגיף הקורונה, החל מהמחצית השנייה של שנת 2021.

שוק העבודה - בתקופה המדווחת חל שיפור בנתוני התעסוקה, ושוק העבודה מצוי בסביבת תעסוקה מלאה, אף שבחודשים האחרונים חלה התמתנות מסוימת בנתוני התעסוקה. על פי דיווחי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, במהלך התקופה המדווחת נמשכה הירידה בשיעור האבטלה בהגדרתו הרחבה¹⁰, מרמה של כ-6% בחודש דצמבר 2021 לרמה של כ-5.3% בחודש דצמבר 2022 תוך עלייה קלה ברבעון המדווח. בשנת 2022, חלה ירידה של כ-2% בשכר הריאלי הממוצע (במחירים קבועים) לעומת ממוצע שנת 2021.

שוק ההון

חברות הביטוח, קרנות הפנסיה וקופות הגמל והחברות הפועלות במסגרת השירותים הפיננסיים, משקיעות חלק ניכר מתיק הנכסים שלהן בשוקי ההון. לתשואות בשוקי ההון באפיקים השונים, השלכה מהותית, הן על התשואה המושגת עבור לקוחות הקבוצה והן על רווחי הקבוצה.

התקופה המדווחת התאפיינה בסביבת אינפלציה גבוהה ביחס לשנים האחרונות. ירידות שערים חדות נרשמו במדדי המניות המרכזיים בעולם ובישראל תוך תנודתיות גבוהה, במקביל לעלייה משמעותית בתשואות האג"ח הממשלתיות על רקע המשך העלאות הריבית והכוונות עתידיות ניציות של בנקים מרכזיים בעולם. כך, מרווחי האג"ח התאגידיות התרחבו ומצביעים על עלייה בסיכוני הכשל בעקבות השינויים בסביבה הכלכלית.

⁸ הסקירה מבוססת, בין היתר, על פרסומי בנק ישראל ועל פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

⁹ לפי אומדן החשבונות הלאומיים לרבעון הרביעי של שנת 2022 שפורסם ביום 16 בפברואר 2023.

¹⁰ שיעור האבטלה בהגדרתו הרחבה כולל בלתי מועסקים, מועסקים שנעדרו זמנית מעבודתם כל השבוע מסיבות כלכליות, הלא משתתפים בכוח העבודה שהפסיקו לעבוד בגלל פיטורים או סגירת מקום העבודה ממרץ 2020 והמתיישים מחיפוש עבודה.

ברבעון המדווח המשיך בעולם הצמצום המוניטרי, אך לאור התמתנות המסתמנת באינפלציה בחלק מהמדינות, כמה בנקים מרכזיים החלו לאותת על האטה עתידית בקצב הצמצום וחלקם אף החלו בפועל להאט את קצב הצמצום המוניטרי.

להלן מגמות עיקריות באפיקי ההשקעה העיקריים והשלכותיהן:

שינוי במדדי שוק ההון	2022	10-12/2022
אינפלציה (מדד ידוע)	5.3%	0.8%
אינפלציה (מדד בגין)	5.3%	0.9%
אג"ח ממשלתיות שקליות בריבית קבועה (ריאלי)	(13.4%)	(1.1%)
אג"ח ממשלתיות צמודות (ריאלי)	(14.4%)	(1.7%)
אג"ח קונצרניות (ריאלי)	(10.9%)	(1.4%)
מדד ת"א 35 (ריאלי)	(13.7%)	(3%)
מדד ת"א 90 (ריאלי)	(22.4%)	(8.7%)
מדד ת"א 125 (ריאלי)	(16.2%)	(4.6%)
מדד MSCI (נומינלי)	(19.8%)	9.4%
מדד NASDAQ100 (נומינלי)	(33%)	(0.3%)
מדד S&P 500	(19.4%)	7.1%
שער הדולר (נומינלי)	13.2%	(0.7%)

ריבית - בחודש דצמבר 2022 עמדה הריבית המוניטרית בישראל על 3.25%, לאחר העלאות ריבית שביצע בנק ישראל במהלך התקופה המדווחת, וזאת לעומת ריבית של 0.1% בחודש דצמבר 2021.

אגרות חוב ממשלתיות - בתקופה המדווחת וברבעון המדווח חלו עליות בתשואות לפדיון של האג"ח השקליות והצמודות בכל הטווחים, על רקע העלייה בציפיות האינפלציה והצפי להעלאות ריבית.

אגרות חוב קונצרניות - בתקופה המדווחת וברבעון המדווח חלה עלייה בתשואות לפדיון של האג"ח הקונצרניות הצמודות והשקליות, אשר השפעה מהעלייה בתשואות לפדיון של אגרות החוב הממשלתיות וכן מעלייה במרווח הסיכון מול האג"ח הממשלתיות.

שינויי הריבית והאינפלציה הצפויה גרמו לשינויים בתשואות הגלומות בתיקי הנכסים הפיננסיים שמחזיקות חברות הביטוח, לרבות תיקי הנכסים המוחזקים מול הפוליסות המשתתפות ברווחים, מהן נגזרים רווחי ההשקעות של חברות הביטוח.

לרמת הריביות השפעה על התשואות העתידיות בעת מיחזור הנכסים כנגד ההתחייבויות ועל הערך הגלום של תיק ביטוח החיים, כמו התשואה העתידית של כספי העמיתים. כמו כן, לעלייה באינפלציה, השפעה על הקטנת התשואה הריאלית בתיקי העמיתים ועל כן השפעה נגזרת על דמי הניהול המשתנים שגובה החברה וכן על המרווח הפיננסי בתיק הנוסטרו של החברה. לפרטים נוספים בדבר השפעת הריבית על העתודות הביטוחיות, ראה סעיף 2.4.1 בחלק א' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

התפתחויות בסביבה הכלכלית לאחר תאריך המאזן

בשנת 2022 כאמור, השווקים הפיננסיים הושפעו מסביבת האינפלציה הגבוהה, עליות הריבית החדות והתגברות החששות מפגיעה בפעילות הכלכלית. ככל שהמאבק באינפלציה ימשך ויכלול העלאות ריבית נוספות, הסיכון למיתון מקומי ועולמי עלול לגדול.

במהלך חודש ינואר 2023 החלה הממשלה לקדם תכנית לביצוע שינויים מהותיים במערכת המשפט. השינויים המוצעים מעוררים מחלוקות וביקורות נרחבות, לרבות גל של מחאה ציבורית. אי-הוודאות בהקשר זה הביאה לעלייה בתנודתיות בשווקים הפיננסיים, שהתבטאה בעיקר בפיחות בשער החליפין של השקל. במהלך חודש פברואר 2023 חלה עלייה בציפיות לאינפלציה, בין היתר, בעקבות הפיחות שנוצר, וכן חלה עלייה בתשואות אגרות-החוב הארוכות.

בחודש מרס 2023 נקלעו לקשיים מספר בנקים בארה"ב וכן בנק קרדיט סוויס בשוויץ. התפתחות זו הובילה לחששות מפגיעה במגזר הפיננסי, לירידות בשווקים ולירידה חדה בתשואות אג"ח ממשלת ארה"ב. עם זאת יצוין, כי משרד האוצר האמריקאי, ה-Fed והתאגיד הפדרלי לביטוח פיקדונות (FDIC) הכריזו על נקיטת צעדים לצמצום הסיכונים ושמירה על כספי הלקוחות. החשש מפני התרחבות המשבר לבנקים נוספים עשוי להשפיע, בין היתר, על החלטות הפד לגבי העלאות הריבית הצפויות ששימשו עד כה ככלי לריסון האינפלציה, דבר העלול להוביל ללחצים אינפלציוניים.

לאמור לעיל או להשלכות הנובעות ממנו עלולות להיות השפעות שליליות על הסביבה הכלכלית בה פועלת החברה, על עלות מקורות הגיוס, על דירוג האשראי של המשק הישראלי ועוד.

בשלב זה, אין באפשרות החברה להעריך מה תהיינה ההתפתחויות של האירועים המפורטים לעיל וכן את מידת השפעתם על מצב המשק בכלל ועל פעילותה של החברה בפרט.

לאחר תאריך המאזן נמשכה התנדויות הניכרת בשווקים הפיננסיים תוך המשך עלייה בשיעור האינפלציה. בחודשים ינואר ופברואר 2023 בנק ישראל העלה את הריבית בכ-1.0% לרמה של כ-4.25%. בחודשים פברואר ומרס 2023 ה-FED העלה את הריבית בכ-0.5% לרמה של כ-5.0% וה-ECB העלה את הריבית בחודשים פברואר ומרס 2023 בכ-1.0% לרמה של כ-3.5%. מדד המחירים לצרכן בגין חודשים ינואר-פברואר 2023 עלה בכ-0.8% במצטבר.

3.2. הון, משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2 ודיבינד

3.2.1 דוח יחס כושר פירעון

ביום 27 בנובמבר 2022 פרסמה החברה את דוח יחס כושר הפירעון שלה ליום 30 ביוני 2022, כפי שאושר על ידי דירקטוריון החברה. נתוני יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 30 ביוני 2022 חושבו בהתאם להוראות הממונה בעניין כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס סולבנסי 2 כפי שנכללו בהוראות חוזר ביטוח 2020-1-15 "תיקון החוזר המאוחד לעניין הוראות ליישום משטר כושר ("חוזר הסולבנסי").

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסוף הון של החברה (במיליוני ש"ח):

ליום 31.12.2021	ליום 30.6.2022	
מבוקר*	בלתי מבוקר ובלתי סקור	
18,423	18,313	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
11,858	11,221	הון נדרש לכושר פירעון
6,565	7,092	עודף
155%	163%	יחס כושר פירעון (באחוזים)
600	575	השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון
(171)	(575)	חריגה ממגבלות כמותיות
18,852	18,313	הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון
6,993	7,092	עודף
159%	163%	יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)

* המונח "מבוקר" מתייחס לביקורת שנערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי.

סוף הון (MCR) (במיליוני ש"ח):

ליום 31.12.2021	ליום 30.6.2022	
מבוקר	בלתי מבוקר ובלתי סקור	
2,965	2,805	סוף הון (MCR)
13,515	13,264	הון עצמי לעניין סוף הון

שינויים עיקרים לעומת 31 בדצמבר 2021:

במחצית הראשונה של שנת 2022 חלו שינויים משמעותיים הן במשתני שוק, ובפרט עקום הריבית והתשואות, והן בהנחות דמוגרפיות, אשר השפיעו על מצב ההון של החברה בכיוונים שונים.

לעלייה בעקום הריבית חסרת הסיכון השפעה חיובית מהותית על מצב ההון של החברה, אשר קוזזה בחלקה בגין השפעת הפסדים בנוסטרו שנבעו בעיקר מירידת שערי אג"ח ממשלתיות במח"מ ארוך. מנגד, הירידה בתשואות גרמה להפסדי השקעות וכן לפגיעה בשווי דמי ניהול עתידיים כתוצאה מהירידה בצבירות. השפעה זו קוזזה חלקית ע"י הקיטון בהתחייבויות העתידיות לגמלה.

בנוסף, ההשפעה של יישום הוראות חוזר לוחות התמותה על יחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה, עם פריסה וללא פריסה הינה מהותית ונאמדת בקיטון של כ-6% עד 8%, על בסיס חישובי חודש דצמבר 2021, ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 3 ביולי 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-082393), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה. השפעה זו נכללה לראשונה בחישוב יחס כושר פירעון של החברה ליום 30 ביוני 2022.

סכום הניכוי בתקופת הפריסה מסתכם בכ-8.2 מיליארדי ש"ח (מופחת על פני 11 שנים בחישוב שנתי), בדומה ליום 31 בדצמבר 2021. יצוין כי השפעות העלייה בעקום הריבית וכן עדכון לוחות התמותה, על התיקים הרלוונטיים לפריסה, באו לידי ביטוי ברובן ברווח החשבונאי לתקופה ועל כן לא השפיעו מהותית על סכום הניכוי.

בחודש אפריל 2022 הנפיקה החברה הון רובד 2 בסך של כ-600 מיליוני ש"ח. בחודש יולי 2022 הנפיקה החברה הון רובד 2 נוסף בסך 575 מיליוני ש"ח. נכון לדיווח ליום 30 ביוני 2022 לחברה סך הון לא מוכר בהיקף של כ-773 מיליוני ש"ח, בהתחשב ביחס כושר פירעון לאחר התחשבות בהוראות מעבר בתקופת הפריסה.

נתונים ללא יסום הוראות המעבר לתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות (במיליוני ש"ח):

ליום 30.6.2022		ליום 31.12.2021	
בלתי מבוקר ובלתי סקור	מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר
13,023	13,006	13,023	13,006
14,237	15,002	(1,214)	(1,996)
91%	87%	91%	87%
השפעת פעולות הוניות מהותיות שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום דוח יחס כושר פירעון			
הון עצמי	13,023	13,006	13,006
גיוס (פדיון) מכשירי הון	575	600	600
חריגה ממגבלות כמותיות	(575)	(100)	(100)
הון עצמי לענין הון נדרש לכושר פירעון	13,023	13,506	13,506
עודף (גירעון)	(1,214)	(1,495)	(1,495)
יחס כושר פירעון כלכלי (באחוזים)	91%	90%	90%

(1) סכום זה אינו כולל הפחתה של 35% מהפרש מקורי בחברה מנהלת בסך כ-64 מיליוני ש"ח ביום 30 ביוני 2022.

לענין החוזר בקשר עם אופן ביצוע הקצאות אג"ח ח"ץ, בהתאם ליישום העתידי של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS17, ראה סעיף 2.4.11 בדוח תיאור עסקי התאגיד.

עדכון בדבר בחינת שימוש במחוללי תרחיש כלכליים בחישוב יחס כושר הפירעון של החברה

נכון למועד פרסום דוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני 2022, החברה השלימה את חישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי על בסיס שימוש במחוללי תרחיש כלכליים¹¹ (Economic Scenario Generator), לרבות השלמת מבחנים ותהליכי בקרה לדיוק, איתנות ותאימות שוק, כמקובל בחברות בחו"ל המיישמות מודלים סטוכסטיים לחישוב יחס כושר פירעון כלכלי ("המודל" או "המודל הסטוכסטי"). המודל הסטוכסטי משמש לצורך עריכת אומדן אקטוארי מיטבי של תזרימי התחייבויות ביטוחיות שאינן סימטריות (ובכלל זה דמי ניהול משתנים עתידיים), ושערכן אינו נכלל במלואו במודל הנוכחי לחישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי. הן במודל הקיים והן במודל הסטוכסטי התשואה שמשמשת בסיס לחישוב היא תשואה חסרת סיכון. עם זאת, בשונה מהמודל הקיים, חישוב התזרימים במודל הסטוכסטי מביא בחשבון את התנודתיות בתשואות הנכסים הרלוונטים בהתאם להרכבם ולמאפייניהם, לרבות אפיקי ההשקעה, מח"מ והחשיפה למדד ולשערי המט"ח. לצורך בניית המודל הסטוכסטי החברה בחרה מודלים כלכליים המתאימים לסוגי הנכסים. מודלים אלו כוילו על ידי מידע שוק היסטורי רלוונטי. בבחירת מודלים כלכליים אלו, כיוולנו ובדיקתם נעזרה החברה בחברות ייעוץ בינלאומיות. כמו כן, רואי החשבון המבקרים בחנו את תהליך החישוב והבקרה הפנימית.

בהתאם לחישובים אלה, להטמעת המודל הסטוכסטי צפויה להיות השפעה מהותית על יחס כושר הפירעון הכלכלי המוערכת בתוספת של כ-9 אחוזים ליחס כושר הפירעון הכלכלי נכון לחודש יוני 2022, ללא התחשבות בהוראות המעבר. יצוין, כי נתון זה אינו מבוקר ואינו סקור, וכן רגיש לשינויים בעקום הריבית ובהנחות פיננסיות ודמוגרפיות אחרות ומחושב מחדש בכל תקופת דיווח.

החברה קיימה דיונים בנושא עם רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, במסגרתם נמסר לחברה, בין היתר, כי בהינתן ההשלכות המשמעותיות של ייסום המודל על תוצאות החישובים בדוחות הכלכליים, הרשות עודנה פועלת ליצירת בסיס ידע ומסגרת רגולטורית לבחינת ייסום מודלים סטוכסטיים בחישוב עתודות הביטוח בישראל ובדיקתם. כן הודיעה הרשות לחברה כי לעמדתה, ייסום המודל בדוחות כושר הפירעון הכלכלי אינו בשל בעת הזו וכי על החברה להימנע מיישום המודל עד להסדרת תהליך בחינת ייסום מודלים סטוכסטיים על ידי הרשות ומתן מענה מלא וממצה לנקודות שתועלנה על ידי הרשות.

בהתאם להנחיה זו של הרשות, החברה לא יישמה את המודל הסטוכסטי בחישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי במסגרת דוח יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 30 ביוני 2022.

¹¹ כמשמעותם בהוראות סימן ב' בשער 5 (חלק 2, פרק 2) לחוזר המאוחד - "משטר כושר פירעון כלכלי".

במהלך חודש דצמבר 2022 בוצעה הנפקת אגרות חוב (סדרה י') בסך כ-600 מיליוני ש"ח, לפירוט ראה סעיף 2.4.9 בדוח תיאור עסקי התאגיד. במהלך חודש מרס 2023 הוחלט בדירקטוריון החברה ובדירקטוריון מגדל גיוס הון על ביצוע פדיון מוקדם מלא בהיקף של כ-1.9 מיליארד ש"ח (סדרות ג' וד') אשר יבוצע ביום 31 במרס 2023 לפירוט, ראה סעיף 2.4.14 בדוח תיאור עסקי התאגיד. לאירועים אלו, לכשעצמם, לא הייתה השפעה מהותית על יחס כושר הפירעון של החברה (בהתחשב בתקופת פריסה), נכון לחישוב יוני 2022.

לאחרונה הושלמו דיונים עם רשות שוק ההון בעניין יישום פעולות הנהלה (כמשמעותן בהוראות החוזר המאוחד לעניין יישום משטר כושר פירעון כלכלי), שהינן בשיקול דעת החברה (להלן: "פעולות הנהלה"), ואשר נכללו בחישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 31 בדצמבר 2021 וליום 30 ביוני 2022. בהתאם לעמדת רשות שוק ההון, החברה לא תוכל לכלול, החל מדוח הסולבנטי ליום 31 בדצמבר 2022, מרכיב מסוים הנכלל בתחשיב האמור.

להערכת החברה, אי-יישום פעולת ההנהלה כאמור, צפוי להוריד את יחס כושר הפירעון הכלכלי בכ-8 וכ-10 נקודות אחוז ליום 31 בדצמבר 2022, עם יישום הוראות המעבר בתקופת הפריסה וללא יישומן, בהתאמה (ותחת ההנחה של עדכון סכום הניכוי בתקופת הפריסה בכפוף לאי-התנגדות הממונה).

עוד יצוין, כי במהלך שנת 2022 חלו התפתחויות מהותיות במשתני שוק, לרבות עליה בעקום הריבית ובשיעור האינפלציה וירידה בתשואות. כמו כן, לאור הניסיון בתיקי חיסכון וסיעוד בשנים האחרונות, החברה עדכנה חלק מההנחות המשמשות לחישוב האומדנים האקטואריים הנכללים בדוחות הכספיים ובתחשיבי הסולבנטי, ובכללם שיעורי הביטולים בפוליסות חיסכון ועלות תביעות בפוליסות סיעוד. להערכת החברה, לאמור לעיל צפויה להיות השפעה לרעה על יחסי כושר הפירעון הכלכלי של החברה.

להערכת החברה, מכלול ההתפתחויות המפורטות לעיל, לרבות אי-יישום פעולות ההנהלה, התפתחויות מהותיות במשתני שוק והעדכונים בהנחות האקטואריות כאמור, צפוי להשפיע באופן המפורט להלן על יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 31 בדצמבר 2022 (בהשוואה ליחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 30 ביוני 2022): קיטון ביחס כושר הפירעון הכלכלי של כ-15 עד 25 נקודות אחוז, ללא יישום הוראות המעבר בתקופת הפריסה; וקיטון ביחס כושר הפירעון הכלכלי של כ-25 עד 35 נקודות אחוז, בין היתר עקב השחיקה בשווי תיקי חיסכון שאינם כלולים בסכום הניכוי, עם יישום הוראות המעבר בתקופת הפריסה (ותחת ההנחה של עדכון סכום הניכוי בתקופת הפריסה בכפוף לאי-התנגדות הממונה).

החברה טרם השלימה את חישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 31 בדצמבר 2022 (אשר עתיד להתפרסם בחודש מאי 2023), ובהתאם גם את ההערכות המפורטות לעיל בנוגע להשפעות השונות על חישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי ליום 31 בדצמבר 2022, אשר הן בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. הערכות אלה אינן כוללות את מלוא החישובים והבקורות שייערכו על ידי החברה לצורך השלמת חישוב יחס כושר הפירעון הכלכלי למועד האמור, לרבות בחינת עדכון סכום הניכוי בתקופת הפריסה, והן אינן מבוססות על נתונים מבוקרים או סקורים על ידי רואי החשבון המבקרים של החברה.

3.2.2 מדיניות ההון של החברה

בעקבות עדכון החוזר כהגדרתו בסעיף 3.2.1 לעיל, בחן דירקטוריון החברה את מדיניות ההון של החברה וקבע ביום 26 במאי 2021 מדיניות הון אשר על פיה החברה תשאף לפעול ביחס כושר פירעון בטווח של 155%-175%. בנוסף, קבע דירקטוריון החברה יעד יחס כושר פירעון מינימלי של 140%. יעדים אלו הינם ליחס כושר פירעון בהתחשב בסכום הניכוי בתקופת הפריסה עד תום 2032.

בהתאם למדיניות ההון, יחס כושר הפירעון של החברה, ללא התחשבות בהוראות המעבר, יבנה בהדרגה בהתאם ליעדים אלו עד לתום 2032, בהתאם לתכנית ההון של החברה. לפרטים נוספים, ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 27 במאי 2021 (מס' אסמכתא: 01091116-2021), הכלול בדוח זה על דרך ההפניה.

נכון ליום 30 ביוני 2022 עמדה החברה במדיניות ההון שלה.

3.2.3 מגבלות על חלוקת דיבידנד בחברה

בהתאם למכתב שפרסם הממונה בחודש אוקטובר 2017 (להלן - "המכתב") חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנטי בשיעור של לפחות 100%, כשהוא מחושב ללא התחשבות בהוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה. היחס האמור מחושב ללא ההקלה שניתנה בגין הפרש מקורי המיוחס לרכישת פעילות של קופות גמל וחברות מנהלות. בנוסף, נקבעו במכתב הוראות דיווח לממונה. בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 31 בדצמבר 2021, יחס כושר הפירעון של החברה לעניין חלוקת דיבידנד, דהיינו, ללא התחשבות בהוראות המעבר, היה נמוך מ-100%, ולפיכך נכון ליום 30 ביוני 2022, החברה לא עמדה בתנאים הנדרשים לצורך חלוקת דיבידנד.

3.2.4. הערכה עצמית של סיכונים וכושר פירעון של חברת ביטוח (ORSA)

בחודש ינואר 2022 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד - "דיווח לממונה על שוק ההון" - הערכה עצמית של סיכונים וכושר פירעון של חברת ביטוח (ORSA). בתיקון נקבע כי חברת ביטוח תדווח לממונה אודות הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) אחת לשנה, במהלך חודש ינואר. תחילתו של החוזר ביום 1 בינואר 2023. החברה העבירה את הדיווח הנדרש לממונה בינואר 2023.

הנתונים הכלולים בסעיף זה, לרבות בדוח יחס כושר פירעון כלכלי, ההון העצמי המוכר וההון הנדרש לכושר פירעון, והערכות החברה בנוגע להשפעה הפוטנציאלית של שימוש במחוללי תרחישים כלכליים לצורך עריכת אומדן אקטוארי כאמור לעיל, מבוססים, בין השאר, על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם "מידע צופה פני עתיד" כהגדרתו בחוק ניירות ערך. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שבא לידי ביטוי בדוח יחס כושר פירעון כלכלי או בהערכות החברה, כתוצאה מכך שתחזיות, הערכות ואומדנים אלה, כולם או חלקם, לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שנחזה, בין היתר בהתייחס להנחות אקטואריות (בכלל זה שיעורי תמותה, תחלואה, החלמה, ביטולים, הוצאות, מימוש גמלה, קצב השחרור של מרווח הסיכון ושיעור רווח חיתומי), הוראות והנחיות רגולטוריות לגבי בחינת יישום המודלים הסטוכסטיים בחישוב עתודות הביטוח בישראל ויחס כושר הפירעון הכלכלי, לרבות הוראות פרטניות שתינתנה לחברה, הנחות לגבי פעולות הנהלה עתידיות, שיעורי ריבית חסרת סיכון, תשואות בשוק ההון, הכנסות עתידיות ונזק בתרחישי קטסטרופה.

4. יעדים ואסטרטגיה עסקית של החברה

הסביבה העסקית והתחרות הגוברת מחייבים את החברה לבחון מעת לעת את אופן התמודדותה והיערכותה לגבי היעדים והאסטרטגיה העסקית שלה. לנוכח התפתחויות מהותיות בסביבה העסקית של החברה שחלו בשנים האחרונות, החברה בחנה בשנים האחרונות את האסטרטגיה שלה והחליטה על מספר כיוונים משמעותיים לשם ביסוס מעמדה התחרותי. הכיוונים האסטרטגיים נקבעו תוך התחשבות במגמות בשוק הביטוח העולמי והמקומי, במצבה התחרותי של החברה וכן בנכסים וביכולות הייחודיים לה. בין המגמות ניתן לציין בעיקר: כניסה או כוונת כניסה של שחקנים חדשים לתחום הביטוח; שינויים רגולטוריים; טכנולוגיות חדשות במגוון תחומים, כגון: דאטה ולמידת מכונה; עיבוד תמונה, תקשורת וידיאו, "אינטרנט של הדברים" ועוד; שינויים בטעמי הצרכנים, הפיכתם לדיגיטליים יותר ולבעלי ציפיות שירות גבוהות; סביבת הריבית; סיכונים חדשים ומוגברים כמו בתחום הסייבר, הבריאות, הסביבה ועוד.

היעדים האסטרטגיים המרכזיים של החברה כוללים: צמיחה, רווחיות ומובילות. תכניות העבודה של החברה ושל החטיבות השונות כוללים יוזמות משמעותיות לאור יעדים אלה.

בתחום הצמיחה - חיזוק ערוצי ההפצה של החברה, הגברת הפעילות הדיגיטלית, שיפור ניהול ושימור הלקוחות וטיפול באופן יסודי בנושא השירות ללקוחות ולסוכנים.

בתחום הרווחיות - המשך של ההתייעלות בהוצאות, שיפור בתהליכים, בין השאר באמצעות אוטומציה, וכן המשך הפעולות לטיוב התיק.

בתחום המובילות - חתירה של החברה לביסוס מעמד הובלה בהשקעות, שאיפה לחיזוק היתרון בערוצים הדיגיטליים השונים ופעולות לחיזוק המותג. כמו כן, חיזוק של יכולות הקבוצה בתחום הדאטה.

תכניות העבודה של החברה בשנים האחרונות כללו קשת של פרויקטים ויוזמות שנועדו לקדם את היעדים האסטרטגיים. בין השאר כוללים פרויקטים אלה השקעה ניכרת בפיתוחים טכנולוגיים, שיפור ואוטומציה של תהליכים, שינויים ארגוניים וכן בניה של יכולות מקצועיות וארגוניות. מתקיים מעקב רבעוני אחר התקדמות פרויקטים ויוזמות אלה ואחר מדדי הביצוע העיקריים ברמת ההנהלה והדירקטוריון.

בתקופה המדווחת, הקבוצה החלה בתהליך לגיבוש ובנייה של תכנית אסטרטגית עדכנית לחברה ולחברות הבת, ולצורך כך התקשרה עם חברת יעוץ בינלאומית מובילה. המלצות העבודה תוצגנה בפני הדירקטוריון לאחר שתגובשנה.

המידע הכלול בחלק זה לעיל בכל הקשור ליעדים ולאסטרטגיה העסקית של החברה, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד אשר משקף את מדיניות החברה ותכניתיה נכון למועד פרסום הדוח. המידע כולל תחזיות, הערכות ומידע אחר של החברה בקשר לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה תלויה בחברה בלבד. הערכותיה של הקבוצה מבוססות, בין השאר על העובדות והנתונים המפורטים בחלק זה. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מן ההערכות כתוצאה משינויים שיחולו באיזה מהעובדות והנתונים המפורטים לעיל, ו/או כתוצאה משינויים שיחולו בגורמי הסיכון שחלים על הקבוצה בכללותה, המפורטים בבאור 36 בדוחות הכספיים ובסעיף 26 בחלק ד' בפרק תיאור עסקי התאגיד.

הדירקטוריון מודה להנהלות חברות הקבוצה, לעובדי הקבוצה ולסוכניה על תרומתם להישגיה.

רון אגסי

מנכ"ל

כרמי גילון

דירקטור¹²

26 במרס 2023

¹² ביום 26 במרס 2023 הסמיך דירקטוריון החברה את מר כרמי גילון לחתום על הדוחות הכספיים.

**דוח והצהרות
בדבר הבקרה
הפנימית על הדיווח
הכספי ועל הגילוי**

מגדל חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, רונן אגסי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2022 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

26 במרס 2023

רונן אגסי, מנהל כללי

¹ כהגדרתם בהוראות גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.
3-1

מגדל חברה לביטוח בע"מ

הצהרה (certification)

אני, טל כהן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2022 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, לרבות חברות מאוחדות שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח ובאותן חברות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
(ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדה לבחינת הדוחות הכספיים (ועדת המאזן) של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

26 במרס 2023

טל כהן, משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת פיננסים

¹ כהגדרתם בהוראות גופים מוסדיים לעניין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.
3-2

מגדל חברה לביטוח בע"מ

דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי

הנהלה, בפיקוח הדירקטוריון, של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של חברת הביטוח תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של חברת הביטוח לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח על הביטוח. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

הנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקורות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות הנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, הנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

נהלת חברת הביטוח בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2022, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-Committee of Sponsoring Organizations of the (COSO) Treadway Commission. בהתבסס על הערכה זו, הנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2022, הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

_____ (חתימה)	כרמי גילון	דירקטור
_____ (חתימה)	רון אגסי	מנהל כללי
_____ (חתימה)	טל כהן	משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת פיננסים

תאריך אישור הדוח: 26 במרס 2023

קוסט פורר גבאי את קסירר
 דרך מנחם בגין 144א'
 תל-אביב, 6492102
 טל. 972 3 623 2525+
 פקס 972 3 562 2555+
 ey.com

סומך חייקין
 מגדל המילניום KPMG
 רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
 תל אביב 6100601
 03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של מגדל חברה לביטוח בע"מ

בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של מגדל חברה לביטוח בע"מ וחברות בנות שלה (להלן: "החברה") ליום 31 בדצמבר, 2022 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן: "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שהיא גוף מוסדי כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2022 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר, 2022 ו-2021 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2022 והדוח שלנו מיום 26 במרס, 2023, כלל חוות דעת בלתי מסייגת על אותם דוחות כספיים והפניית תשומת לב לאמור בביאור 38 (1) לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

קוסט פורר גבאי את קסירר
 רואי חשבון

מבקרים משותפים

סומך חייקין
 רואי חשבון

תל אביב,
 26 במרס 2023

דוחות כספיים מאוחדים

מגדל חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר 2022

מגדל חברה לביטוח בע"מ
דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר 2022

תוכן העניינים

עמוד	
2 דוח רואי החשבון המבקרים
6 דוחות מאוחדים על המצב הכספי
8 דוחות רווח והפסד מאוחדים
9 דוחות מאוחדים על הרווח הכולל
10 דוחות מאוחדים על השינויים בהון
13 דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
	באורים לדוחות הכספיים המאוחדים
16 כללי
18 באור 1- עיקרי המדיניות החשבונאית
44 באור 2- מגזרי פעילות
56 באור 3- נכסים בלתי מוחשיים
58 באור 4- הוצאות רכישה נדחות
60 באור 5- רכוש קבוע
63 באור 6- השקעות בחברות מוחזקות
64 באור 7- נדל"ן להשקעה
67 באור 8- חייבים ויתרות חובה
68 באור 9- פרמיות לגבייה
69 באור 10- נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
71 באור 11- פירוט השקעות פיננסיות אחרות
77 באור 12- מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
77 באור 13- מזומנים ושווי מזומנים אחרים
78 באור 14- א- הון
81 באור 15- התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
81 באור 16- התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
82 באור 17- התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי
91 באור 18- נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
96 באור 19- פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות
98 באור 20- תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים, חוזי השקעה וביטוח בריאות
99 באור 21- מסים על ההכנסה
103 באור 22- נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים
107 באור 23- זכאים ויתרות זכות
108 באור 24- התחייבויות פיננסיות
116 באור 25- פרמיות שהורוחו בשייר
117 באור 26- רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
118 באור 27- הכנסות מדמי ניהול
118 באור 28- הכנסות מעמלות
119 באור 29- הכנסות אחרות
119 באור 30- תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי
120 באור 31- עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
121 באור 32- הוצאות הנהלה וכלליות
122 באור 33- הוצאות אחרות
122 באור 34- הוצאות מימון
122 באור 35- רווח למניה
123 באור 36- ניהול סיכונים
178 באור 37- יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים
199 באור 38- התחייבויות תלויות והתקשרויות
243 באור 39- אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח
244 דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד
245 נספח לדוחות הכספיים המאוחדים
261 מכתב הסכמה בקשר לתשקיף מדף של מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ

קוסט פורר גבאי את קסירר
דרך מנחם בגין 144א'
תל-אביב, 6492102
טל. 972 3 623 2525+
פקס 972 3 562 2555+
ey.com

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח רואי החשבון המבקרים

לבעלי המניות של מגדל חברה לביטוח בע"מ

ביקרנו את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה והחברות המאוחדות שלה לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ואת תוצאות פעולותיהן, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 38(1) לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ענייני מפתח בביקורת

ענייני מפתח בביקורת המפורטים להלן הם העניינים אשר תוקשרו, או שנדרש היה לתקשרם, לדירקטוריון החברה ואשר, לפי שיקול דעתנו המקצועי, היו משמעותיים ביותר בביקורת הדוחות הכספיים המאוחדים לתקופה השוטפת. עניינים אלה כוללים, בין היתר, כל עניין אשר: (1) מתייחס, או עשוי להתייחס, לסעיפים או לגילויים מהותיים בדוחות הכספיים וכן (2) שיקול דעתנו לגביו היה מאתגר, סובייקטיבי או מורכב במיוחד. לעניינים אלה ניתן מענה במסגרת ביקורתנו וגיבוש חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם. התקשור של עניינים אלה להלן אינו משנה את חוות דעתנו על הדוחות הכספיים המאוחדים בכללותם ואין אנו נותנים באמצעות חוות דעת נפרדת על עניינים אלה או על הסעיפים או הגילויים שאליהם הם מתייחסים.

מדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח בביטוח כללי:

מדוע העניין נקבע כעניין מפתח בביקורת

הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2022 כוללים התחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח כללי בסך 5,464,576 אלפי ש"ח, כמתואר בבאור 17 לדוחות הכספיים המאוחדים.

כמתואר בבאורים 2.ט.2 ו-3.ב.36 ג. לדוחות הכספיים המאוחדים, התחייבויות אלה נמדדות בהתאם לעלות המשוערת ליישוב תביעות הביטוח וכוללות את העלות הצפויה של התביעות שאירעו ודווחו, תביעות שאירעו אך טרם דווחו או דווחו בחסר (IBNR ו-IBNER), הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, הפרשה לפרמיה בחסר והוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות.

מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי מבוססת בעיקרה על אומדנים אקטואריים. ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדנים הסטטיסטיים מבוססים על הנחות שונות, אשר לא בהכרח תתממשנה. ההנחות שנעשה בהן שימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על מדידת הפרשה. עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדנים הסטטיסטיים.

בחלק מענפי הביטוח אי הוודאות המובנית גבוהה יותר, במיוחד בתביעות רכב חובה וחבויות המתאפיינות ב"זנב ארוך", בהן לעיתים, חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה. בבאור 17 לדוחות הכספיים המאוחדים מוצגת התפתחות הערכת ההתחייבויות בענפי רכב חובה וחבויות.

בנוסף, כמתואר בבאור 2.2 כד לדוחות הכספיים המאוחדים, בתקופת הדיווח שינתה החברה את מדיניותה החשבונאית לגבי מדידת תביעות תלויות בענף רכב חובה. השפעת השינוי האמור בענף רכב חובה הביא להקטנת ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-139 מיליון ש"ח בשייר לפני מס.

בשל אי הוודאות המובנית באומדנים המשמשים לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי, קבענו כי המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי הינה עניין מפתח בביקורת.

המענה שניתן לעניין המפתח בביקורת

נהלי הביקורת העיקריים שביצענו לגבי בחינת המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, הבקורות בסביבת מערכות המידע המשמשות לעיבוד הנתונים ואת זרימת המידע לצרכי דיווח כספי.
- בחנו כי מתודולוגיית מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי, לרבות השינוי במדיניות החשבונאית לגבי מדידת תביעות תלויות בענף רכב חובה שבוצע במהלך 2022, מיושמת בהתאם לדרישות של IFRS 4 בדבר "חוזי ביטוח" ובהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, את סבירות ההנחות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס במודלים שישמשו לצורך מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי.
- יישמנו נהלים אנליטיים במטרה לזוהות ולנתח שינויים מהותיים חריגים.

בנוסף, הערכנו את נאותות הגילויים העיקריים בדוחות הכספיים המאוחדים אודות התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי, לרבות הגילוי בגין שינוי המדיניות כאמור לעיל.

מדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות:

מדוע העניין נקבע כעניין מפתח בביקורת

הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2022 כוללים התחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות שאינם תלויי תשואה בסך 36,116,471 אלפי ש"ח, והתחייבויות מהותיות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות תלויי תשואה בסך 128,469,091 אלפי ש"ח, כמתואר בבאורים 15 ו-16 לדוחות הכספיים המאוחדים.

כמתואר בבאורים 1.ט.2, 3.ט.2 ו-3.ב.36. לדוחות הכספיים המאוחדים, ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות תלויי תשואה ושייכים תלויי תשואה נמדדות בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (תקנות וחוזרים), תקני דיווח כספי בינלאומיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח

חיים נמדדות, בין היתר, על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

חלק משמעותי מהעתודות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות מבוסס על אומדנים אקטואריים ועל הנחות שונות, ולפיכך מדידת העתודות כרוכה באי וודאות מובנית. עתודות אלה כוללות בעיקרן:

- עתודה משלימה לגמלאות.
- עתודת LAT (בדיקת נאותות ההתחייבויות - Liability Adequacy Test).
- עתודה בגין גמלה בתשלום ותביעות מתמשכות בתשלום בביטוח סיעודי ואכ"ע (אבדן כושר עבודה).

ההנחות העיקריות המשמשות בתהליך המדידה של ההתחייבויות לעיל כוללות הנחות בקשר לביטולים, הוצאות תפעול, תשואה, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמותה, נכות, שיעורי מימוש גמלה ותחלואה. ההנחות נבחנות על ידי האקטואר הממונה בחברה מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים.

בשל אי הוודאות המובנית באומדנים המשמשים לצורך מדידת התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות, קבענו כי המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות הינה עניין מפתח בביקורת.

המענה שניתן לעניין המפתח בביקורת

נהלי הביקורת העיקריים שביצענו לגבי בחינת המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך המדידה של התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, הבקורות העיקריות בסביבת מערכות המידע המשמשות לעיבוד הנתונים ואת זרימת המידע לצורכי דיווח כספי.
- בחנו כי מתודולוגיית מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות מיושמת בהתאם לדרישות של IFRS 4 בדבר "חוזי ביטוח" ובהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.
- בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, את סבירות ההנחות והנתונים העיקריים ששימשו בסיס במודלים שיושמו לצורך מדידת ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות.
- יישמנו נהלים אנליטיים במטרה לזהות ולנתח שינויים מהותיים חריגים.
- בחנו, תוך הסתייעות במומחי אקטואריה מטעמנו, על בסיס מדגמי ובהתבסס על הערכת הסיכונים שלנו, מחקרים מהותיים שבוצעו על-ידי החברה במהלך תקופת הדיווח ואת יישומם בחישוב העתודות.

בנוסף, הערכנו את נאותות הגילויים העיקריים אודות התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות בדוחות הכספיים המאוחדים.

מדידת שווי הוגן של השקעות לא סחירות:

מדוע העניין נקבע כעניין מפתח בביקורת

כמתואר בבאורים 8, 11 ו-12 לדוחות הכספיים המאוחדים, יתרת ההשקעות שאינן סחירות ויתרת הנדל"ן להשקעה ליום 31 בדצמבר 2022, מסתכמות ל-74,970,255 אלפי ש"ח, 9,098,513 אלפי ש"ח בהתאמה.

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן וכן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד, נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ.

השווי ההוגן של השקעות במניות שאינן סחירות מבוסס בעיקרו על הערכות שווי חיצוניות, ובקורות השקעה וגידור מבוסס בעיקרו על השווי ההוגן של נכסי הבסיס או הערכות שווי ונקבע בהתאם לדיווחים של כל קרן. טכניקות הערכות שווי הינן סובייקטיביות באופיין ומשולבות הנחות שונות ושימוש באומדנים המשפיעים באופן משמעותי על השווי ההוגן.

השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה מבוסס על הערכות שווי שבוצעו על ידי מערכי שווי חיצוניים, וכוללות אומדנים והנחות כגון מחירי שכירות משוערים ושיעורי היוון.

לגבי חלק מההשקעות הלא סחירות, בפרט אלו המסווגות לרמה 3 במדרג השווי ההוגן בהתאם ל-IFRS 13, כגון מניות שאינן סחירות, קרנות השקעה ונדל"ן להשקעה, אי הוודאות המובנית במדידת השווי ההוגן גבוהה, מאחר ומדידה זו מתבססת נתונים אשר אינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

לשינויים באומדנים, בהנחות או בהערכות בהם נעשה שימוש במסגרת הערכות השווי עשויה להיות השפעה משמעותית על קביעת השווי ההוגן של הנכסים הלא סחירים.

בנוסף, למדידת השווי ההוגן השפעה על הקצאת הפער שבין הערך בספרים לבין השווי ההוגן של הנכסים שאינם נמדדים בדוח על המצב הכספי בשווי הוגן ("UGL"), לצורך חישוב בדיקת נאותות העתודה ("LAT").

בשל אי הוודאות המובנית ביחס לאומדנים, ההנחות וההערכות כאמור לעיל, קבענו כי מדידת השווי ההוגן של ההשקעות הלא סחירות הינה עניין מפתח בביקורת.

המענה שניתן לעניין המפתח בביקורת

נהלי הביקורת העיקריים שביצענו לגבי בחינת מדידת השווי ההוגן של השקעות לא סחירות כללו את הנהלים הבאים:

- בחנו את התכנון והיישום של בקורות פנימיות הקשורות לתהליך קביעת השווי ההוגן של השקעות לא סחירות ובצענו נהלים לבדיקת האפקטיביות של אותן בקורות פנימיות לרבות, בקורות לגבי נאותות הנתונים וההנחות ששימשו בהערכות השווי וסבירות הערכות השווי.
 - בחנו את המתודולוגיה למדידת השווי ההוגן של השקעות לא סחירות המיושמת על ידי החברה.
 - ערכנו בירורים מול אנשי הכספים וגורמים באגף ההשקעות בחברה לצורך השגת הבנה ביחס לעסקאות, התפתחויות, ושערוכים מהותיים לתקופה וכן לגבי שינויים מהותיים, ככל שחלו, בנתונים, בהנחות ובמודלים בהשוואה לאלו ששימשו בשנה הקודמת.
 - עבור הערכות שווי מסוימות, בחנו תוך הסתייעות במומחים מטעמנו את סבירות האומדנים וההנחות העיקריות בבסיס הערכות השווי.
 - ביצענו בחינה מדגמית של השווי ההוגן של ההשקעות שאינן סחירות בדוחות הכספיים המאוחדים אל מול הערכות השווי שקיבלה החברה ממומחים חיצוניים, אל מול ציטוטי חברת מרווח הוגן בע"מ ואל מול הדוחות הכספיים ודיווחי קרנות ההשקעה לפי העניין.
 - ביצענו בחינה מדגמית של מסד הנתונים ששימש לצורך קבלת ציטוט מחברת מרווח הוגן בע"מ אל מול הסכמי הלוואות.
- ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2022 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 26 במרס 2023 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מבקרים משותפים

סומך חייקין
רואי חשבון

תל אביב,
26 במרס 2023

ליום 31 בדצמבר		באור	
2021	2022		
אלפי ש"ח			
			נכסים
971,387	1,089,292	4	נכסים בלתי מוחשיים
3,272	40,663	ז.21	נכסי מיסים נדחים
2,024,108	2,119,934	5	הוצאות רכישה נדחות
1,181,600	1,240,542	6	רכוש קבוע
25,679	27,682	7	השקעות בחברות כלולות
7,293,737	8,130,455	8	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
730,272	968,058	8	נדל"ן להשקעה - אחר
1,346,785	1,401,663	15-16	נכסי ביטוח משנה
3,934	118,810		נכסי מיסים שוטפים
1,100,264	3,916,168	9	חייבים ויתרות חובה
713,892	764,520	10	פרמיות לגביה
123,512,846	110,151,377	11	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
		12	השקעות פיננסיות אחרות:
14,069,417	15,785,224	א.12	נכסי חוב סחירים
26,148,019	26,470,459	ב.12	נכסי חוב שאינם סחירים
256,647	243,687	ד.12	מניות
3,876,314	5,151,632	ה.12	אחרות
44,350,397	47,651,002		סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
13,621,535	14,715,486	13	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
6,721,244	3,934,055	א.13	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
<u>203,600,952</u>	<u>196,269,707</u>		סך הכל נכסים
<u>145,293,566</u>	<u>136,578,704</u>	11	סך כל השקעות עבור חוזים תלויי תשואה בחברת ביטוח מאוחדת

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

ליום 31 בדצמבר		באור	הון והתחייבויות
2021	2022		
אלפי ש"ח			הון
		14	הון מניות ופרמיה
512,345	512,345		קרנות הון
(1,271,460	22,461		עודפים
(6,406,230	7,160,088		סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה
8,190,035	7,694,894		זכויות שאינן מקנות שליטה
6,822	8,351		סך הכל הון
8,196,857	7,703,245		
			התחייבויות
41,150,591	41,879,085	15	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
142,952,229	133,029,493	16	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
698,841	181,237	z.21	התחייבויות בגין מסים נדחים
298,083	280,692	22	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
258,072	23,367		התחייבויות בגין מסים שוטפים
3,114,936	2,293,260	23	זכאים ויתרות זכות
6,931,343	10,879,328	24	התחייבויות פיננסיות
195,404,095	188,566,462		סך הכל ההתחייבויות
203,600,952	196,269,707		סך הכל ההון והתחייבויות

(*) התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2. כג. הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

טל כהן משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת פיננסים	רון אגסי מנכ"ל	כרמי גילון דירקטור(*)	26 במרס 2023 תאריך אישור הדוחות הכספיים
--	-------------------	--------------------------	---

(*) ביום 26 במרס 2023 הסמיך דירקטוריון החברה את מר כרמי גילון לחתום על הדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			באור	
2020	2021	2022		
אלפי ש"ח				
13,006,555	13,230,204	12,486,060		פרמיות שהורוחו ברוטו
766,479	789,902	923,788		פרמיות שהורוחו על ידי מבטחי משנה
12,240,076	12,440,302	11,562,272	25	פרמיות שהורוחו בשייר
7,262,720	20,823,112	(7,340,939)	26	רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, והכנסות מימון
1,865,665	2,784,955	1,537,509	27	הכנסות מדמי ניהול
313,278	339,116	422,164	28	הכנסות מעמלות
43,443	45,627	51,408	29	הכנסות אחרות
<u>21,725,182</u>	<u>36,433,112</u>	<u>6,232,414</u>		סך הכל ההכנסות
18,806,655	32,005,271	2,763,836		תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
601,677	505,388	615,877		חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
18,204,978	31,499,883	2,147,959	30	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,837,636	1,728,446	1,807,653	31	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
([*] 940,961)	([*] 938,429)	935,924	32	הוצאות הנהלה וכלליות
20,018	16,561	11,867	33	הוצאות אחרות
173,478	167,100	252,146	34	הוצאות מימון
<u>21,177,071</u>	<u>34,350,419</u>	<u>5,155,549</u>		סך הכל ההוצאות
(1,488)	730	435	ב.7	רווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
546,623	2,083,423	1,077,300		רווח לפני מיסים על ההכנסה
([*] 168,753)	([*] 719,490)	350,167	1.21	מיסים על הכנסה
<u>377,870</u>	<u>1,363,933</u>	<u>727,133</u>		רווח לתקופה
מיוחס ל:				
375,494	1,361,945	725,672		בעלי המניות של החברה
2,376	1,988	1,461		זכויות שאינן מקנות שליטה
<u>377,870</u>	<u>1,363,933</u>	<u>727,133</u>		רווח לתקופה
([*] 2.01)	([*] 7.31)	3.89	35	רווח בסיסי ומדולל למניה 1 ש"ח המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח)
([*] 0.20)	([*] 0.73)	0.39		רווח בסיסי ומדולל למניה 0.1 ש"ח המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח)

^{*} התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.
 הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			באור	
2020	2021	2022		
אלפי ש"ח				
377,870	1,363,933	727,133		רווח לתקופה
רווח (הפסד) כולל אחר				
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד				
				שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לרווח כולל אחר
349,780	715,983	(2,572,344)		שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד
(347,921)	(368,990)	453,318		הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד
176,376	101,698	124,818		הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילויות חוץ
(1,159)	(527)	2,036		השפעת המס על נכסים פיננסיים זמינים למכירה
(60,911)	(153,195)	681,351	21	השפעת המס על רכיבים אחרים של רווח כולל אחר
396	180	(696)	21	
116,561	295,149	(1,311,517)		סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
פריטי רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס				
				רווח אקטוארי בגין תוכנית הטבה מוגדרת
10,091	10,722	30,177	ב.22	הערכה מחדש בגין שערור רכוש קבוע
* 32,829	* 49,169	74,013		הערכה מחדש בגין שערור רכוש קבוע שהועבר לנדל"ן להשקעה
758	-	17,776		השפעת המס
*(11,575)	*(15,296)	(31,194)	21	
32,103	44,595	90,772		סה"כ רווח כולל אחר לתקופה שלא יועברו לרווח והפסד, נטו ממס
148,664	339,744	(1,220,745)		סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
526,534	1,703,677	(493,612)		סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה
מיוחס ל:				
524,139	1,701,750	(495,141)		בעלי המניות של החברה
2,395	1,927	1,529		זכויות שאינן מקנות שליטה
526,534	1,703,677	(493,612)		רווח (הפסד) כולל לתקופה

* התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.
 הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

		מיוחס לבעלי מניות החברה								
		קרנות הון								
סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ	יתרת עודפים	הערכה מחדש	תרגום של פעילויות חוץ אלפי ש"ח	נכסים זמינים למכירה	עסקה עם בעל שליטה	חלוקת מניות הטבה	הון מניות ופרמיה	
8,196,857	6,822	8,190,035	([*] 6,406,230)	([*] 351,267)	(2,333)	848,088	21,368	53,070	512,345	יתרה ליום 1 בינואר 2022
727,133	1,461	725,672	725,672	-	-	-	-	-	-	רווח לתקופה
(1,220,745)	68	(1,220,813)	20,207	70,497	1,340	(1,312,857)	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
(493,612)	1,529	(495,141)	745,879	70,497	1,340	(1,312,857)	-	-	-	סך הכל רווח (הפסד) כולל
-	-	-	7,979	(7,979)	-	-	-	-	-	העברה מקרן הערכה מחדש לעודפים
<u>7,703,245</u>	<u>8,351</u>	<u>7,694,894</u>	<u>7,160,088</u>	<u>413,785</u>	<u>(993)</u>	<u>(464,769)</u>	<u>21,368</u>	<u>53,070</u>	<u>512,345</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

^{*} התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג. הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	מיוחס לבעלי מניות החברה								הון מניות ופרמיה
		סה"כ	יתרת עודפים ^(*)	קרנות הון				חלוקת מניות הטבה		
				הערכה מחדש ^(*)	תרגום של פעילויות חוץ אלפי ש"ח	נכסים זמינים למכירה	עסקה עם בעל שליטה			
6,493,430	5,145	6,488,285	5,030,050	320,846	(1,986)	552,592	21,368	53,070	512,345	יתרה ליום 1 בינואר 2021
1,363,933	1,988	1,361,945	1,361,945	-	-	-	-	-	-	רווח לתקופה
339,744	(61)	339,805	6,930	37,726	(347)	295,496	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
1,703,677	1,927	1,701,750	1,368,875	37,726	(347)	295,496	-	-	-	סך הכל רווח (הפסד) כולל
-	-	-	7,305	(7,305)	-	-	-	-	-	העברה מקרן הערכה מחדש לעודפים
(250)	(250)	-	-	-	-	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
<u>8,196,857</u>	<u>6,822</u>	<u>8,190,035</u>	<u>6,406,230</u>	<u>351,267</u>	<u>(2,333)</u>	<u>848,088</u>	<u>21,368</u>	<u>53,070</u>	<u>512,345</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

^(*) התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג. הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	מיוחס לבעלי מניות החברה								הון מניות ופרמיה
		סה"כ	יתרת עודפים ^(*)	קרנות הון				חלוקת מניות הטבה		
				הערכה מחדש ^(*)	תרגום של פעילויות חוץ	נכסים זמינים למכירה	עסקה עם בעל שליטה			
אלפי ש"ח										
5,970,102	5,956	5,964,146	4,641,261	302,057	(1,223)	435,268	21,368	53,070	512,345	יתרה ליום 1 בינואר 2020
377,870	2,376	375,494	375,494	-	-	-	-	-	-	רווח לתקופה
148,664	19	148,645	6,622	25,462	(763)	117,324	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
526,534	2,395	524,139	382,116	25,462	(763)	117,324	-	-	-	סך הכל רווח (הפסד) כולל
-	-	-	6,673	(6,673)	-	-	-	-	-	העברה מקרן הערכה מחדש לעודפים
(3,206)	(3,206)	-	-	-	-	-	-	-	-	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
<u>6,493,430</u>	<u>5,145</u>	<u>6,488,285</u>	<u>5,030,050</u>	<u>320,846</u>	<u>(1,986)</u>	<u>552,592</u>	<u>21,368</u>	<u>53,070</u>	<u>512,345</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

^(*) התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג. הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			נספח	
2020	2021	2022		
אלפי ש"ח				
(5,074,645)	7,048,169	(2,864,895)	א	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
				תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(8)	(8,717)	(42)		השקעה בחברות כלולות
625	4,530	-		תמורה מימוש השקעות בחברות כלולות ונכסים המוחזקים למכירה בניכוי עלויות עסקה
(22,119)	(37,206)	(30,486)		השקעה ברכוש קבוע
(161,443)	(201,805)	(220,763)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
2,287	412	510		דיבידנד שהתקבל מחברות כלולות
140	-	-		תמורה ממימוש נכסים בלתי מוחשיים
222	74	111		תמורה ממימוש רכוש קבוע
(180,296)	(242,712)	(250,670)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
				תזרימי מזומנים מפעילות מימון
1,006,700	319,642	(444,688)		התחייבות לרכישה חוזרת (REPO) בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה, נטו
-	77,532	(77,382)		התחייבות לרכישה חוזרת (REPO) בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה, נטו
-	425,528	1,820,562		תמורה מהנפקת אגרות חוב
-	(4,714)	(51,752)		בניכוי הוצאות הנפקה
(2,928)	-	-		פירעון הלוואות מבנקים ואחרים
(29,623)	(29,326)	(26,837)		פירעון קרן התחייבות בגין חכירה
(3,206)	(250)	-		דיבידנד לזכויות שאינן מקנות שליטה
970,943	788,412	1,219,903		מזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון
(170,519)	(25,276)	202,424		השפעת תנודות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים
(4,454,517)	7,568,593	(1,693,238)		עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
17,228,703	12,774,186	20,342,779	ב	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
12,774,186	20,342,779	18,649,541	ג	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
377,870 ^(*)	1,363,933 ^(*)	727,133
1,488	(730)	(435)
(5,796,290)	(17,381,785)	11,804,356
(279,047)	(387,704)	(119,671)
(1,062,623)	(1,768,379)	(2,605,255)
34,078	(109,139)	(66,137)
(136,334)	(702,744)	287,466
13,533	4,838	51,960
2,912	2,283	1,228
909	1,397	1,184
27,472	(297,165)	(577,195)
(2,040)	(67,152)	(89,467)
66,457 ^(*)	75,871 ^(*)	74,026
119,631	110,493	100,218
6,491,903	17,073,228	(9,922,736)
1,333,910	2,130,208	728,494
(185,058)	(123,846)	(54,878)
94,404	(71,653)	(95,826)
168,753 ^(*)	719,490 ^(*)	350,167
(78,797)	(124,064)	(254,963)
27,000	50,997	-
(9,517,446)	721,087	(2,204,954)
(18,146)	(22,934)	(123,073)
103,500	118,903	2,600
(2,718,703)	(254,456)	(4,795,217)
(16,234)	16,380	(50,628)
224,899	(110,281)	(2,818,504)
1,207,618	317,487	(658,914)
(1,587)	13,976	12,786
(9,893,838)	(65,394)	(11,023,368)
(162,666)	(162,139)	(164,550)
2,861,416	2,764,457	4,246,884
(116,140)	(305,007)	(605,282)
1,858,713	3,452,319	3,954,288
(5,074,645)	7,048,169	(2,864,895)

נספח א- תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על ההכנסה⁽¹⁾

רווח לתקופה
פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים
חלק החברה בתוצאות חברות מוחזקות, נטו
הפסדים (רווחים), נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
הפסדים (רווחים), נטו מהשקעות פיננסיות אחרות
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
השקעות אחרות
הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות ואחרות
הפסד ממימוש
נכסים בלתי מוחשיים
רכוש קבוע
שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר
פחת והפחתות
רכוש קבוע
נכסים בלתי מוחשיים
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
שינוי בנכסי ביטוח משנה
שינוי בהוצאות רכישה נדחות
מסים על הכנסה
שינויים בסעיפים מאזניים אחרים
השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
רכישת נדל"ן להשקעה
תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה
מימושים (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר
רכישת נדל"ן להשקעה
תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה
רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
פרמיות לגביה
חייבים ויתרות חובה
זכאים ויתרות זכות
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים ששימשו לפעילות שוטפת
מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה
ריבית ששולמה
ריבית שהתקבלה
מסים ששולמו, נטו
דיבידנד שהתקבל מהשקעות פיננסיות
מזומנים נטו שבבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת

⁽¹⁾ תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה, הנובעים בעיקר מהפעילות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

^(*) התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג. הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
13,983,926	9,168,697	13,621,535
3,244,777	3,605,489	6,721,244
<u>17,228,703</u>	<u>12,774,186</u>	<u>20,342,779</u>
9,168,697	13,621,535	14,715,486
3,605,489	6,721,244	3,934,055
<u>12,774,186</u>	<u>20,342,779</u>	<u>18,649,541</u>
42,913	52,188	47,684
12,553	26,006	43,530
<u>1,500</u>	<u>1,350</u>	<u>-</u>

נספח ב - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

נספח ג - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים

נספח ד - פעילות מהותית שאינה כרוכה בתזרימי המזומנים

רכישת רכוש קבוע, נכסים בלתי מוחשיים ונדל"ן להשקעה כנגד זכאים
הכרה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבויות בגין חכירה
תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה שטרם התקבלה
הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 1 - כללי

א. הישות המדווחת

מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "החברה") הינה חברה תושבת ישראל, אשר התאגדה בישראל וכתובתה הרשמית היא רחוב אפעל 4, קריית אריה, פתח תקווה. הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה ליום 31 בדצמבר 2022 כוללים את אלה של החברה, של החברות הבנות שלה (להלן יחד - "הקבוצה") והשקעות בחברות כלולות. הקבוצה עוסקת בעיקר בפעילות ביטוח, פנסיה וגמל.

ב. שליטה בחברה

החברה נשלטת על-ידי מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - "מגדל אחזקות"). מגדל אחזקות נשלטת על-ידי חברת אליהו הנפקות בע"מ (להלן - "אליהו הנפקות") חברה בת בבעלות מלאה של אליהו 1959 בע"מ (להלן - "אליהו 1959"), וחברת פרויקט גן העיר בע"מ, חברה בבעלותו המלאה של מר שלמה אליהו (להלן - "פרויקט גן העיר"), המחזיקות כ-64.28% מהון המניות המונפק והנפרע של החברה.

מר שלמה אליהו הינו בעל השליטה הסופי בחברה, בחברה האם ובאליהו 1959, בין היתר, באמצעות החברות שלמה אליהו אחזקות בע"מ, אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ וחברת פרויקט גן העיר בע"מ.

בימים 26 ביולי 2022 ו-1 בספטמבר 2022 קיבלה מגדל אחזקות הודעות מאליהו הנפקות, בעלת השליטה במגדל אחזקות אודות עסקת מכירת 28,659,173 ממניות מגדל אחזקות שהוחזקו על ידה, לחברת פרויקט גן העיר בע"מ ("הרוכשת"), חברה בשליטתו ובבעלותו המלאה של מר אליהו, וזאת בתמורה לסך כולל של 163 מיליון ש"ח במזומן ("התמורה"). העסקה בוצעה כעסקה מחוץ לבורסה.

לאחר השלמת העסקה, נותר סך שיעור ההחזקה באמצעות החברות שבשליטתו של מר שלמה אליהו ללא שינוי. אליהו הנפקות והרוכשת מחזיקות בכ-61.56% וכ-2.72% בהתאמה מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות.

לפרטים נוספים ראו דיווחים מידיים של מגדל אחזקות מיום 27 ביולי 2022 ומיום 4 בספטמבר 2022 (מס' אסמכתאות: 2022-01-095629 ו-2022-01-113224, בהתאמה).

ג. השפעות תנודות בשוק ההון, אינפלציה ועליית שיעור הריבית

בעקבות התפתחויות מאקרו כלכליות ברחבי העולם שהתרחשו במהלך שנת 2022 לרבות המלחמה באוקראינה והשלכותיה וההאטה בפעילות הכלכלית בסין עקב העלייה בתחלואה בקורונה, חלה עלייה בשיעורי האינפלציה בארץ ובעולם. כחלק מהצעדים שנקטו על מנת לבלום את עליית המחירים, החלו הבנקים המרכזיים בעולם, ובכללם בנק ישראל, להעלות את שיעורי הריבית. לעניין השפעות האינפלציה ראה באור 36.

בשוקי ההון נרשמו ירידות במדדי המניות ותשואות איגרות החוב הממשלתיות בישראל עלו באופן משמעותי וחלה עלייה ניכרת בשער החליפין של הדולר.

בעקבות האמור, בתיק השקעות הנוסטרו של החברה נרשמו בתקופה הפסדים בתיק הסחיר ונגזרים ומנגד, קטנו ההתחייבויות הביטוחיות בעיקר בגין עליית עקום הריבית כך שקוזזו הפסדי ההשקעות האמורים. יצוין כי מלבד השפעות מקזזות אלו על תוצאות החברה גדלו ההתחייבויות הביטוחיות בגין עדכון חוזר לוחות תמותה.

בעקבות הירידות האמורות בשוקי ההון נרשמה תשואה ריאלית שלילית בפוליסות ביטוח החיים המשתתפות ברווחים ששווקו עד לשנת 2004. לפיכך, החברה לא רשמה דמי ניהול משתנים מתחילת שנת 2022, אלא דמי ניהול קבועים בלבד. כל עוד לא תושג תשואה ריאלית חיובית שתכסה את הפסדי ההשקעות שנרשמו, לא תוכל החברה לגבות דמי ניהול משתנים. אומדן דמי הניהול שלא ייגבו בשל התשואה הריאלית השלילית עד להשגת תשואה חיובית מצטברת, הסתכם נכון ליום 31 בדצמבר 2022 בכ-1.5 מיליארד ש"ח לפני מס.

באור 1 - כללי (המשך)	
D. הגדרות	
החברה	- מגדל חברה לביטוח בע"מ.
הקבוצה	- מגדל חברה לביטוח בע"מ והחברות המאוחדות שלה.
חברות מאוחדות/ חברות בנות	- חברות אשר לחברה שליטה בהן ואשר דוחותיהן מאוחדים עם דוחות החברה.
חברות כלולות	- חברות אשר לחברה השפעה מהותית בהן ואינן חברות מאוחדות, ואשר השקעת החברה בהן כלולה בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה בשיטת השווי המאזני.
חברות מוחזקות	- חברות מאוחדות וחברות כלולות.
החברה האם	- מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - "מגדל אחזקות").
מקפת	- מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.
יוזמה	- יוזמה - קרן פנסיה לעצמאים בע"מ.
מגדל גיוס הון	- מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ, חברה בת של מגדל ביטוח.
הגופים המוסדיים	- הגופים המוסדיים על פי חוק הפיקוח בקבוצה שהינם מגדל ביטוח, מקפת ויוזמה.
צדדים קשורים	- כהגדרתם בתקן חשבונאות בינלאומי 24 (2009) בדבר צדדים קשורים.
בעלי עניין	- כמשמעותם בפסקה (1) להגדרת "בעל עניין" בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.
המפקח או הממונה	- הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
חוק הפיקוח	- חוק הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח), התשמ"א-1981.
תקנות ההון	- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקון.
כללי ההשקעה	- תקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 וחוזר גופים מוסדיים "כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים" אשר פורסם על-ידי המפקח.
תקנות פרטי דין וחשבון	- תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998, על תיקון.
חוזי ביטוח	- חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.
חוזי השקעה	- פוליסות שאינן מהוות חוזי ביטוח.
חוזים תלויי תשואה	- חוזי ביטוח וחוזי השקעה במגזרי ביטוח חיים ובריאות בהם ההתחייבויות בשל מרכיב החסכון או הסיכון שבהן, צמודות לתשואת תיק ההשקעות (פוליסות משתתפות ברווחי השקעה).
נכסים עבור חוזים תלויי תשואה	- סך הכל נכסים העומדים כנגד התחייבויות הנובעות מחוזים תלויי תשואה.
נכסי ביטוח משנה	- חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה	- עתודות ביטוח ותביעות תלויות במגזרי הפעילות ביטוח חיים, ביטוח כללי וביטוח בריאות.
פרמיות	- פרמיות לרבות דמים.
פרמיות שהורוחו	- פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.
אגרות חוב	- כתבי התחייבויות נדחים.
הון רוברד 2	- מכשיר הון רוברד 1 נוסף שלא נכלל ברובד 1, מכשיר הון רוברד 2, מכשיר הון משני מורכב, מכשיר הון שלישוני מורכב.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס המדידה בדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים המאוחדים ערוכים על בסיס עלות היסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות העיקריים כלהלן: התחייבויות ביטוחיות, מכשירים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך דוח רווח והפסד, מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, נדל"ן להשקעה, קרקע ובנייני משרדים בבעלות, התחייבויות לסיוע יחסי עובד מעביד, מיסים נדחים והשקעות בחברות כלולות.

למידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו ראה סעיפים ט, י, יא, יב, יג, יז ו-כא להלן.

ב. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים המאוחדים נערכו על ידי הקבוצה בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "IFRS").

כמו כן, הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 והתקנות שהותקנו על פיו והוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, עד כמה שתקנות אלה חלות על תאגידים המאחדים חברות ביטוח.

המדיניות החשבונאית שישמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות, למעט אם נאמר אחרת. כמפורט בסעיף כה' להלן, בהתאם למפת הדרכים לאימוץ תקן חשבונאות מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח מחודש דצמבר 2022 (להלן: "מפת הדרכים"), מועד היישום לראשונה של תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) על ידי חברות הביטוח בישראל יידחה ויהיה החל מיום 1 בינואר 2024 (וזאת במקום מועד היישום לראשונה שנקבע בתקן עצמו - 1 בינואר 2023).

ג. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספייםהשיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של הקבוצה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם ההשפעה המהותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

1. סיווג ויעוד ההשקעות הפיננסיות

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
 - השקעות המוחזקות לפדיון.
 - הלוואות וחייבים.
 - נכסים פיננסיים זמינים למכירה.
- ראה סעיף י.6 להלן.

2. סיווג חוזי ביטוח וחוזי השקעה

חוזי ביטוח הינם חוזים בהם המבטח לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר. ההנהלה שוקלת לגבי כל חוזה וחוזה, או לגבי קבוצה של חוזים, האם הם כרוכים בלקיחת סיכון ביטוחי משמעותי ועל כן יש לסווגם כחוזי ביטוח או שהם חוזי השקעה.

אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להפעיל שיקול דעת ולהסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה, בין היתר, נוכח שינויים רגולטוריים נרחבים בהם מצוי ענף הביטוח והחסכון ארוך הטווח אשר עשויה להיות להם השלכות מהותיות שלא ניתן להעריךן בשלב זה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של החברה, נדרשה הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים מוכרים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים עיקריים

להלן מידע בדבר אומדנים עיקריים, שנערכו תוך יישום המדיניות החשבונאית והם בעלי השפעה מהותית על הדוחות הכספיים:

- התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה - התחייבויות אלה מבוססות על שיטות הערכה אקטואריות ועל הערכות בדבר משתנים דמוגרפיים וכלכליים. ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נגזרות בעיקר מניסיון העבר ומבוססות על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרתם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.
 - לפרטים נוספים ראה באורים 2.ב.36 ו-3.ב.36.
- לגבי שינויים באומדנים ובהנחות עיקריות ששימשו בחישוב העתודות בביטוח חיים ובריאות לרבות העתודה המשלימה לגמלאות, ראה באור 3.ב.36(5)(א).
 - בקשר לבדיקת נאותות העתודה, ראה סעיף 1.ט.ז. להלן.
- תביעות משפטיות - כנגד הקבוצה תלויות ועומדות תביעות משפטיות וכן בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו כנגד הקבוצה, הסתמכו החברות על חוות דעת יועציה המשפטיות. הערכות אלה של יועציה המשפטיות מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה.
 - בנוסף על הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות, הליכים משפטיים והליכים אחרים שהוגשו כנגד הקבוצה, קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על-ידי הקבוצה למבוטחיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין הקבוצה לבין הצדדים השלישיים לחוזי הביטוח הנוגעים לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ושינויים רגולטורים.
 - לפרטים נוספים ראה באור 1.38.
- אומדנים, קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים שאינם סחירים - השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצורכי באור בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון וציטוטי המחירים נקבעים על ידי חברה המספקת אותם לגופים מוסדיים. השווי ההוגן של קרנות השקעה נקבע על-פי ערך נכסי נקי (N.A.V.) בהתבסס על הדוחות הכספיים של הקרנות ומדיווחים המתקבלים מהקרנות. השווי ההוגן של מניות לא סחירות נקבע על פי הערכת שווי של מומחה.
 - לפרטים נוספים ראה באור 1.12.
- ירידת ערך מוניטין - הקבוצה בוחנת ירידת ערך מוניטין לפחות אחת לשנה. הבחינה מחייבת את ההנהלה לבצע אומדן של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים לנבוע ממימוש או משימוש מתמשך ביחידה מניבת המזומנים (או קבוצת יחידות מניבות מזומנים) שאליה (שאליהן) הוקצה המוניטין. כמו כן נדרשת ההנהלה לאמוד שיעורי ניכיון מתאימים לתזרימי מזומנים אלה.
 - לפרטים נוספים ראה באור 4.ב.
- קביעת ברות ההשבה של הוצאות רכישה נדחות - ברות ההשבה של הוצאות הרכישה הנדחות נבדקת לפחות אחת לשנה תוך שימוש בהנחות לגבי שיעורי ביטולים, תמותה, תחלואה ומשתנים נוספים כאמור בסעיפים 1.ה), 1.ט.ו) ו-3.ו) להלן. אם תחת הנחות אלו לא תתקיים ברות ההשבה, יתכן שיהיה צורך בהאצת ההפחתה או אף במחיקת הוצאות הרכישה הנדחות.
 - לפרטים נוספים ראה באור 5.
- ירידת ערך השקעות פיננסיות - כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחייבים המוצגים בעלותם המופחתת, או שערכם של נכסים פיננסיים זמינים למכירה נפגם וקיימת ירידת ערך לגביהם, סכום ההפסד נזקף לדוח רווח והפסד. בתאריך הדיווח בוחנת הקבוצה האם קיימת ראייה אובייקטיבית כאמור.
 - לפרטים נוספים ראה באור 12.
- קביעת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה - נדל"ן להשקעה הניתן למדידה מהימנה מוצג לפי השווי ההוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד בתקופה שבה הם נוצרו. השווי ההוגן נקבע על ידי מערכי שווי חיצוניים בלתי תלויים בהתאם להערכות שווי כלכליות הכוללות הנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס ואומדן שיעור היוון המתאים לתזרימי מזומנים אלה וכן בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך.
 - במידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה נדרשים מערכי השווי והנהלת הקבוצה להשתמש בהנחות מסוימות לגבי שיעורי התשואה הנדרשים לגבי נכסי הקבוצה, מחירי ההשכרה העתידיים, שיעורי התפוסה, חידושי חוזים, הסתברות להשכרת שטחים פנויים, הוצאות תפעול הנכסים, איתנותם הפיננסית של השוכרים והשלכות הנובעות מהשקעות שיידרשו לפיתוח עתידי על מנת להעריך את תזרימי המזומנים העתידיים מהנכסים.
 - לפרטים נוספים ראה באור 8.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים עיקריים (המשך)

- הערכה מחדש של רכוש קבוע - הקבוצה מודדת קרקע ובנייני משרדים בבעלות המהווים רכוש קבוע בסכומים משוערכים, והשינויים בשווי הוגן נזקפים לרווח כולל אחר. השווי ההוגן נקבע על ידי מערכי שווי חיצוניים מוסמכים בלתי תלויים בהתאם להערכות שווי כלכליות המבוססות על השוואה לעסקאות של נכסים דומים שנערכו לאחרונה בשוק הנדל"ן ביחס לנדל"ן דומה במאפיינים ולרבות מיקום, מצב פיזי, ייעוד וכדומה או בהתבסס על טכניקת היוון הכנסות המבוססת על הערך הנוכחי של אומדן התזרים התפעולי מהשכרה הנובע מהנכס, בהתבסס על תזרימי המזומנים השנתיים נטו לפני מס, המהווים בשיעור היוון המשקף את הסיכונים הספציפיים הגלומים בהם.

ד. שינוי סיווג

בוצעו סיווגים בתוך מרכיבי באור 18.א.

לסיווגים המפורטים לעיל לא הייתה השפעה על ההון, על הרווח וההפסד ועל הרווח הכולל.

ה. מבנה הדוחות הכספיים ותקופת המחזור התפעולי

תקופת המחזור התפעולי הרגיל של הקבוצה, עולה בעיקרה על שנה, במיוחד בהתייחס לעסקי ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, לעסקי סיעוד ומחלות ואשפוז, ולעסקי ביטוח כללי בענפי חבויות וביטוח רכב חובה.

הדוחות על המצב הכספי המאוחדים, הכוללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של חברת ביטוח מאוחדת, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו, המספקת מידע מהימן ורלבנטי יותר, תואמת את תקן חשבונאות בינלאומי IAS 1 - הצגת הדוחות הכספיים.

ו. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

הדוחות הכספיים המאוחדים מוצגים בשקל חדש שהינו מטבע הפעילות של חברות הקבוצה ומעוגל לאלף הקרוב. מטבע זה משקף באופן הטוב ביותר את הסביבה הכלכלית שבה פועלת הקבוצה.

2. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבע הפעילות הרלוונטי של חברות הקבוצה לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינם הפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת התקופה, כשהיא מתואמת לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך התקופה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף תקופת הדיווח. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן.

הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים בדרך כלל ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום של מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, אשר מוכרים ברווח כולל אחר (למעט במקרה של ירידת ערך ואז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר נזקפים לרווח והפסד).

פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

הנכסים וההתחייבויות בגין פעילויות חוץ תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות בגין פעילויות החוץ, תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף במועדי העסקאות.

הפרשי שער הנובעים מתרגום פעילויות חוץ מוכרים ברווח כולל אחר ומוצגים בהון בקרן תרגום של פעילויות חוץ.

ככלל, הפרשי שער בגין הלוואות שנתקבלו או הועמדו לפעילויות חוץ, מוכרים ברווח והפסד בדוחות המאוחדים.

כאשר סילוקן של הלוואות שנתקבלו או שהועמדו לפעילות חוץ אינו מתוכנן ואינו צפוי בעתיד הנראה לעין, רווחים והפסדים מהפרשי שער הנובעים מפריטים כספיים אלה נכללים כחלק מההשקעה בפעילות החוץ, נטו, מוכרים ברווח כולל אחר ומוצגים בהון כחלק מקרן תרגום של פעילות חוץ.

בעת מימוש של פעילות חוץ המביא לאובדן שליטה או השפעה מהותית, הסכום המצטבר בקרן התרגום שנובע מפעילות החוץ מסווג מחדש לרווח והפסד כחלק מהרווח או ההפסד מהמימוש.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. דוחות כספיים מאוחדים, צירופי עסקים ומוניטין

1. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות של חברות שלחברה יש שליטה בהן (חברות בנות). השליטה מתקיימת כאשר הקבוצה חשופה או בעלת זכויות, לתשואות משתנות ממעורבותה בנרכשת ויש לה את היכולת להשפיע על תשואות אלה באמצעות כוח ההשפעה שלה בנרכשת. בבחינת שליטה נלקחות בחשבון זכויות ממשיות המוחזקות על ידי הקבוצה ועל ידי אחרים. איחוד הדוחות הכספיים מתבצע החל ממועד השגת השליטה, ועד למועד בו הופסקה השליטה.

יתרות ועסקאות הדדיות בקבוצה ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין החברה והחברות הבנות בוטלו במלואם בדוחות הכספיים המאוחדים.

הדוחות הכספיים של החברה והחברות המאוחדות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברות המאוחדות יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

2. צירופי עסקים ומוניטין

הקבוצה מיישמת לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (Acquisition method).

הקבוצה מכירה במוניטין למועד הרכישה לפי השווי ההוגן של התמורה שהועברה לרבות סכומים שהוכרו בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת וכן השווי ההוגן למועד הרכישה של זכות הונית בנרכשת שהוחזקה קודם לכן על ידי הרוכשת, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו.

הרוכשת מכירה במועד הרכישה בהתחייבות תלויה שניטלה בצירוף עסקים אם קיימת מחויבות בהווה שנובעת מאירועי העבר ושוויה ההוגן ניתן למדידה באופן מהימן.

התמורה שהועברה כוללת את השווי ההוגן של הנכסים שהועברו לבעלים הקודמים של הנרכשת, התחייבויות שהתהוו לרוכש מול הבעלים הקודמים של הנרכשת וזכויות הונית שהונפקו על ידי הקבוצה. בצירוף עסקים שהושג בשלבים, ההפרש בין השווי ההוגן למועד הרכישה של הזכויות ההונית בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על ידי הקבוצה לבין הערך הפנקסני לאותו מועד נזקף לדוח רווח והפסד במסגרת סעיף הכנסות או הוצאות אחרות. כמו כן, התמורה שהועברה כוללת את השווי ההוגן של תמורה מותנית. לאחר מועד הרכישה, הקבוצה מכירה בשינויים בשווי ההוגן של התמורה המותנית המסווגת כהתחייבות פיננסית בדוח רווח והפסד, ואילו תמורה מותנית המסווגת כמכשיר הוני אינה נמדדת מחדש.

עלויות הקשורות לרכישה שהתהוו לרוכשת בגין צירוף עסקים כגון: עמלות למתווכים, עמלות ייעוץ, עמלות משפטיות, הערכת שווי ועמלות אחרות בגין שירותים מקצועיים או שירותי ייעוץ, למעט אלו הקשורות בהנפקת מכשירי חוב או הון בקשר עם צירוף העסקים, מוכרות כהוצאות בתקופה שבה השירותים מתקבלים.

לעניין בחינת ירידת ערך של מוניטין, ראה סעיף טו להלן.

כשמוניטין מוקצה ליחידות מניבות מזומנים, בעת מימוש יחידה מניבת מזומנים, ההפרש בין התמורה לבין הנכסים נטו בתוספת יתרת מוניטין המוקצית ליחידה שטרם הופחתה, נזקף לדוח רווח והפסד. רווח או הפסד ממימוש חלק מהיחידה מניבת המזומנים כולל את חלק המוניטין הנמדד בהתאם לחלק היחסי שמומש מתוך היחידה מניבת המזומנים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. דוחות כספיים מאוחדים, צירופי עסקים ומוניטין (המשך)

3. זכויות שאינן מקנות שליטה

זכויות שאינן מקנות שליטה נובעות מההון בחברה בת שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם.

הקצאת הרווח הכולל בין בעלי המניות

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של החברה ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח הכולל מיוחס לבעלי המניות של החברה ולזכויות שאינן מקנות שליטה גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה, תוך שימור שליטה

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה, תוך שימור שליטה מטופלות כעסקאות הוניות. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לבין השינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה נזקף לחלק בעלי המניות של החברה לקרן הון.

אובדן שליטה

בעת אובדן שליטה, הקבוצה גורעת את הנכסים ואת ההתחייבויות של חברת הבת, זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה ורכיבים אחרים של הון המיוחסים לחברה הבת. יתרת ההשקעה נמדדת לפי שוויה ההוגן במועד אובדן השליטה. הסכומים שהוכרו בהון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברת בת מסווגים מחדש לרווח והפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הבת הייתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים. בעת אובדן השליטה רווח או הפסד ממימוש נזקף לסעיף הוצאות אחרות או הכנסות אחרות.

ח. השקעה בחברות כלולות

חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה.

בבחינת קיומה של השפעה מהותית, מובאים בחשבון שיעורי החזקה, זכויות הצבעה פוטנציאליות, הניתנות למימוש או להמרה באופן מיידי למניות החברה המוחזקות.

השקעות בחברות כלולות מטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרות לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות העסקה. ההשקעה כוללת הפרשים מקוריים שחושבו במועד הרכישה. המוניטין מחושב במועד הרכישה, ואינו מופחת באופן שיטתי. ההשקעה מוצגת בניכוי הפסדים מצטברים מירידת ערך. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד, וברווח כולל אחר של חברות מוחזקות, המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר תיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הקבוצה מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית.

רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא הייתה ראייה לירידת ערך.

כאשר חלקה של הקבוצה בהפסדים עולה על ערך הזכויות של הקבוצה בחברה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני, הערך בספרים של אותן זכויות, כולל השקעה לזמן ארוך המהווה חלק מהשקעה במוחזקות, מופחת לאפס והקבוצה אינה מכירה בהפסדים נוספים, אלא אם לקבוצה יש מחויבות לתמיכה בישות המוחזקות או אם שילמה הקבוצה סכומים בעבורה.

הדוחות הכספיים של החברה והחברות הכלולות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים.

אובדן השפעה מהותית

הקבוצה מפסיקה ליישם את שיטת השווי המאזני החל מאותו מועד בו איבדה את ההשפעה המהותית או השיגה שליטה ומטפלת בהשקעה הנותרת כנכס פיננסי או כחברה מאוחדת, לפי העניין.

במועד בו הקבוצה מפסיקה להיות בעלת השפעה מהותית, הקבוצה מודדת בשווי הוגן השקעה כלשהי שנותרה לה בחברה הכלולה לשעבר ומכירה ברווח או הפסד במסגרת סעיף הכנסות או הוצאות אחרות בכל הפרש בין השווי ההוגן של השקעה כלשהי שנותרה ותמורה כלשהי ממימוש של חלק מההשקעה בחברה הכלולה לבין הערך בספרים של ההשקעה במועד זה.

הסכומים שהוכרו בהון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווגים מחדש לרווח הפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הכלולה הייתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. השקעה בחברות כלולות (המשך)

שינוי בשיעורי החזקה בחברות כלולות תוך שימור השפעה מהותית

בעת עלייה בשיעור החזקה בחברה כלולה תוך שימור ההשפעה המהותית, הקבוצה מיישמת את שיטת הרכישה רק בגין אחוזי החזקה הנוספים בעוד שההחזקה הקודמת נותרת ללא שינוי.

בעת ירידה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הקבוצה גורעת חלק יחסי מהשקעתה ומכירה ברווח או הפסד מהמכירה במסגרת סעיף הכנסות או הוצאות אחרות בדוח רווח והפסד.

כמו כן, באותו מועד, חלק יחסי מהסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווג מחדש לדוח רווח או הפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הכלולה הייתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים.

ט. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים

IFRS4 הדן בחוזי ביטוח מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים) וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש.

להלן תמצית המדיניות החשבונאית בקשר לחוזי ביטוח:

1. ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

(א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף יט להלן.

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסיים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסיים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה מר דניאל כצמן, שהינו עובד של החברה. חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבע על פי התנאים של החוזים הרלוונטיים.

(ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים הצמודות למדד וההשקעות הצמודות למדד המשמשות כיסוי להתחייבויות אלה, נכללו בדוחות הכספיים לפי המדד שפורסם לאחרונה לפני תאריך המאזן לרבות התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים בקשר לפוליסות שלפי תנאיהן ההצמדה הינה חצי שנתית.

(ד) הנחיות המפקח בדבר התחייבויות לתשלום קצבה

בחוזרים שפרסם המפקח בדבר חישוב התחייבויות לתשלום קצבה בפוליסות ביטוח חיים נקבעו הוראות לחישוב הפרשות וזאת עקב קצב השיפור בתוחלת החיים המצריך מעקב אחר הלימות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים המאפשרות קבלת קצבה והשלמתן באופן ראוי.

לפרטים נוספים ראה באור 36.ב.3.ב).

(ה) הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים

(1) הוצאות הרכישה הנדחות (להלן - "DAC") בגין פוליסות ביטוח חיים כוללות עמלות לסוכנים, משווקים ומפקחי רכישה והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-15 שנה. ה-DAC המתייחס לפוליסות שבוטלו, נמחק במועד הביטול.

(2) לפחות אחת לשנה בודק האקטואר של החברה את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את יתרת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות. הבדיקה נעשית במקובץ ברמת כל מוצרי הפרט ולכל שנות החיתום ביחד.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על-ידי אקטואר של החברה מידי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

1. ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

(ו) הוצאות רכישה נדחות בגין רכישת חוזים לניהול נכסים

עמלות לסוכנים ולמפקחי רכישה המשולמות עבור רכישת חוזים לניהול נכסים (קרנות פנסיה וקופות גמל) נרשמות כהוצאות רכישה נדחות אם ניתן לזהותן בנפרד ולמדוד אותן באופן מהימן ואם השבתן, באמצעות דמי ניהול, צפויה. ה-DAC מופחת על פני התקופה המשוערת לקבלת הכנסות מדמי ניהול, לרבות התחשבות בביטולים. בהתאם לתקינה הבינלאומית, החל משנת 2018, החברה אומדת את שיעור הביטולים במח"מ ההפחתה. האקטואר בודק מדי שנה את ברות השבת ה-DAC וזאת על מנת לשקף את שווי הנכס.

ההנחות המשמשות לבדיקה הזו כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה הנקבעות על ידי אקטואר החברה מדי שנה על פי בדיקות נסיון העבר ומחקרים רלבנטיים עדכניים.

(ז) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות (Liability Adequacy Test)

החברה עורכת בדיקה לגבי הלימות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים. במידה והבדיקה מעלה כי כל ההכנסות העתידיות של הפוליסות הרלבנטיות אינן מכסות את כל ההוצאות העתידיות של פוליסות אלו, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר. הבדיקה נעשית בנפרד עבור פוליסות אישיות ובנפרד עבור פוליסות קולקטיביות. במקרה של פוליסות קולקטיביות הבדיקה מתבצעת ברמת הקולקטיב הבודד. הבדיקה נעשית בנפרד עבור קבוצות פוליסות שהוגדרו על ידי המפקח ובהתאם לחוזר ביטוח 14-1-2015 מיום 2 באוגוסט 2015 בנושא ה-LAT ושל חוזר ביטוח 5-1-2020 "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - בדיקת נאותות העתודה (LAT)".

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול ועמלות, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיות אי נזילות, תמותה, שעורי מימוש גמלה ותחלואה, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל לערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטואר מידי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר, מחקרים רלוונטיים אחרים והוראות רגולטוריות.

לפרטים נוספים - ראה באור 36.ב.3.ב(4).

(ח) תביעות תלויות

תביעות תלויות מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת החברה על בסיס ההודעות בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח.

הפרשות לתשלומי גמלאות, ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח אי כושר עבודה, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת התחייבויות בגין חוזי ביטוח.

(ט) חוזי השקעה

תקבולים בגין חוזי השקעה לא נכללים בסעיף פרמיות שהורווחו אלא נזקפים ישירות לסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה. פדיונות ותום תקופה בגין חוזים אלה לא נזקפים לדוח רווח והפסד אלא נגרעים ישירות מהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

בדוח רווח והפסד נזקפים בשל חוזים אלה ההכנסות מהשקעות, שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשל חלקם של המבוטחים בהכנסות מהשקעות, דמי ניהול, עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות.

(י) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של המבוטחים בביטוח קבוצתי

ההפרשה נכללת בסעיף זכאים ויתרות זכות. כמו כן, השינוי בהפרשה מקוזז מסעיף פרמיה שהורווחה ברטו.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

2. ביטוח כללי

- (א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף יט להלן.
- (ב) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות לשוב תביעות תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון ההפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.
- (ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות
- עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולות בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודה ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה והוצאות הרכישה הנדחות, בביטוח כללי חושבו בהתאם לתקנות שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות בביטוח כללי), התשע"ג-2013, (להלן - "תקנות חישוב עתודות"), הנחיות המפקח ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתה של האקטוארית הממונה, גב' רוני גינור שהינה עובדת החברה.
- (ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות. כלהלן:
- (1) הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתחייבים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך המאזן.
- (2) הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency). הפרשה זו נרשמת במידה והפרמיה שטרם הורווחה (בניכוי הוצאות הרכישה הנדחות) אינה מכסה את העלות הצפויה בגין חוזי הביטוח. בענפי רכב רכוש, רכב חובה ומקיף דירות, ההפרשה מבוססת בין היתר על מודל, שנקבע בתקנת חישוב עתודות.
- (3) תביעות תלויות המחושבות לפי השיטות כמפורט להלן:
- 3.1 תביעות תלויות (כולל IBNR) וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו לפי הערכה אקטוארית, למעט לגבי הענפים המפורטים בסעיף 3.2 להלן. הוצאות עקיפות ליישוב תביעות נכללות לפי הערכה אקטוארית. התחשיב האקטוארי עבור החברה, בוצע על-ידי האקטוארית הממונה גב' רוני גינור שהינה עובדת החברה.
- 3.2 בענפים מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי, ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי, סחורות בהעברה וענפים נכנסים קבעה האקטוארית הממונה כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית. התביעות התלויות בענפים אלה חושבו בהתבסס על הערכה פרטנית לכל תביעה, לפי חוות דעת שנתקבלה מעורכי דין ומומחי החברה שמטפלים בתביעות, וכן בתוספת IBNR ככל שנדרש.
- 3.3 שיבובים ושרידים נלקחים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות.
- (ה) בדיקת נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי
- החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי כמפורט בבאור 36.ב.3.ג(5).
- (ו) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות בקשר עם רכישת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הורווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי הוצאות בפועל או לפי שיעורים תקינים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה שטרם הורווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.
- (ז) עסקים המתקבלים מהתאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה בע"מ (להלן - "הפוליס"), מחברות ביטוח אחרות (לרבות ביטוח משותף) וסוכנויות חיתום נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך המאזן בתוספת הפרשות לפי העניין, והכל בהתאם לשיעור השתתפות של החברה בהם.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. חוזי ביטוח וחוזים לניהול נכסים (המשך)

3. ביטוח בריאות

- (א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף יט להלן.
- (ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות
- ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.
- ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי האקטואר הממונה בחברה, מר דניאל כצמן, שהינו עובד החברה.
- (ג) תביעות תלויות
- ההפרשות לתביעות מתמשכות בתשלום בביטוח סיעודי, ההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן, וכן הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR), נכללו במסגרת סעיף ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח.
- בענף נסיעות לחו"ל קבע האקטואר כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית. התביעות התלויות בענפים אלה חושבו בהתבסס על הערכה פרטנית לכל תביעה, לפי חוות דעת שנתקבלה מעורכי דין ומומחי החברה שמטפלים בתביעות, וכן בתוספת IBNR ככל שנדרש.
- (ד) הפרשה בגין השתתפות ברווחים של מבטחים בביטוח קבוצתי
- ההפרשה נכללה בסעיף זכאים ויתרות זכות. כמו כן, השינוי בהפרשה קוזז מסעיף פרמיה שהורוחה.
- (ה) העתודה לסיכונים שטרם חלפו (Unexpired Risk Reserve), הכלולה בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח כוללת, במידת הצורך, הפרשה בגין הפסד צפוי בשייר (פרמיה בחסר) המחושבת, על בסיס הערכה אקטוארית המבוססת על אומדן תזרים מזומנים בגין החוזה.
- (ו) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות (Liability Adequacy Test):
- החברה עורכת בדיקה לגבי הלימות של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות. במידה והבדיקה מעלה כי הפרמיות המתקבלות אינן מספיקות לכיסוי התביעות הצפויות, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר. הבדיקה נעשית בנפרד עבור קבוצות פוליסות שהוגדרו על ידי המפקח.
- ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תמותה ותחלואה, שיעורי ריבית ופרמית אי נזילות, ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים. ההנחות נקבעות על ידי האקטואר מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים. עבור פוליסות קולקטיביות הבדיקה נעשית בהתאם לניסיון התביעות של הקולקטיב הבודד ובכפוף למהימנות הסטטיסטית של ניסיון זה.
- לפרטים נוספים, לרבות עדכון פרמית אי נזילות - ראה באור 36.ב.3(4).
- (ז) הוצאות רכישה נדחות
- (1) הוצאות הרכישה הנדחות כוללות עמלות לסוכנים ומפקחי רכישה והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואשפוז מופחתות בשיעורים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-6 שנים ובביטוחי בריאות ארוכי טווח (כגון סיעוד ומחלות קשות) לא יותר מ-15 שנה. הוצאות הרכישה הנדחות המתייחסות לפוליסות שבוטלו נמחקות במועד הביטול.
- (2) מידי שנה בודק אקטואר של החברה את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC בגין הפוליסות שנמכרו מספיקות ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות. הבדיקה נעשית לכל שנות החיתום יחד.
- ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על-ידי אקטואר של החברה מידי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. מכשירים פיננסיים

המדיניות החשבונאית המיושמת על ידי החברה בגין מכשירים פיננסיים, הינה בהתאם ל- IAS39. ראה באור 2. כה(2) להלן, בדבר דחיית אימוץ IFRS9.

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים הן נכסים פיננסיים והן התחייבויות פיננסיות. נכסים פיננסיים כוללים השקעות פיננסיות (נכסי חוב סחירים, נכסי חוב שאינם סחירים, מניות ואחרות) וכן נכסים פיננסיים אחרים כגון: פרמיה לגביה, חייבים אחרים, מזומנים ושוי מזומנים. כמו כן, מכשירים פיננסיים כוללים התחייבויות פיננסיות, כגון: הלוואות ואשראי שנתקבלו, מכשירי חוב, התחייבות לרכישה חוזרת (REPO), אשראי ספקים וזכאים אחרים.

הכרה לראשונה בנכסים פיננסיים שאינם נגזרים

הקבוצה מכירה לראשונה בהלוואות וחייבים ובפקדונות במועד היווצרותם. יתר הנכסים הפיננסיים הנרכשים בדרך הרגילה, לרבות נכסים אשר יועדו לשווי הוגן דרך רווח והפסד, מוכרים לראשונה במועד קשירת העסקה בו הקבוצה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר, משמע המועד בו התחייבה הקבוצה לקנות או למכור את הנכס.

נכסים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים השקעות במניות ובמכשירי חוב, לקוחות, חייבים אחרים ומזומנים ושוי מזומנים.

גרעת נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים נגרעים כאשר הזכויות החוזיות של הקבוצה לתזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי פוקעות, או כאשר הקבוצה מעבירה את הזכויות לקבל את תזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי בעסקה בה כל הסיכונים וההטבות מהבעלות על הנכס הפיננסי עוברים למעשה.

לעניין קיזוז נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות, ראה סעיף 3 להלן.

מכירות נכסים פיננסיים הנעשות בדרך הרגילה מוכרות במועד קשירת העסקה משמע, במועד בו התחייבה הקבוצה למכור את הנכס.

נכסים פיננסיים מסווגים לקבוצות הבאות:מזומנים ושוי מזומנים

מזומנים ושוי מזומנים כוללים יתרות מזומנים הניתנים לשימוש מיידי ופקדונות בנקאיים לפי דרישה. שוי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר, אשר משך הזמן ממועד ההפקדה המקורי ועד למועד הפדיון הינו עד 3 חודשים, ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנת להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי.

השקעות המוחזקות לפדיון

כאשר לקבוצה יש כוונה מפורשת ויכולת להחזיק מכשירי חוב עד למועד פדיונם, מכשירי החוב מסווגים כמוחזקים לפדיון. השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לראשונה בשווי הוגן בתוספת עלויות עסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי עלות מופחתת בשיטת הריבית האפקטיבית, בניכוי הפסדים מירידת ערך.

נכסים פיננסיים בשוי הוגן דרך רווח והפסד

נכס פיננסי מסווג כנמדד לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הוא מסווג כמוחזק למסחר או אם יועד ככזה בעת ההכרה לראשונה. נכסים פיננסיים מיועדים לשווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הקבוצה מנהלת השקעות מסוג זה ומקבלת החלטות קניה ומכירה בגין בהתבסס על שווי הוגן, וזאת בהתאם לאופן שבו תיעדה הקבוצה את ניהול הסיכונים או אסטרטגיית ההשקעה, אם הייעוד נועד למנוע חוסר עקביות חשבונאית (an accounting mismatch), או אם מדובר במכשיר משולב הכולל נגזר משובץ. עלויות העסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. נכסים פיננסיים אלה נמדדים בשווי הוגן והשינויים בהם נזקפים לרווח והפסד.

הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים בעלי תשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינם נסחרים בשוק פעיל. נכסים אלו מוכרים לראשונה בשווי הוגן בתוספת עלויות עסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, הלוואות וחייבים נמדדים בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית, בניכוי הפסדים מירידת ערך.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. מכשירים פיננסיים (המשך)

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים (המשך)

נכסים פיננסיים זמינים למכירה

נכסים פיננסיים זמינים למכירה הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים אשר יועדו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה או אשר לא סווגו לאף אחת מהקבוצות האחרות. במועד ההכרה לראשונה נכסים פיננסיים זמינים למכירה מוכרים בשווי הוגן בתוספת כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. בתקופות עוקבות נמדדות השקעות אלה בשווי הוגן, כאשר השינויים בהן, פרט להפסדים מירידת ערך, לרווחים או הפסדים משינויים במדד, בשער החליפין, ולצבירת הריבית האפקטיבית במכשירי חוב, נזקפים ישירות לרווח כולל אחר ומוצגים בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה. דיבידנד המתקבל בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה נזקף לדוח רווח והפסד במועד הזכאות לתשלום. כאשר ההשקעה נגרעת, הרווחים או הפסדים שנצברו בקרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מועברים לרווח והפסד.

2. התחייבויות פיננסיות שאינם נגזרים

הקבוצה מכירה לראשונה במכשירי חוב שהונפקו במועד היווצרותם. יתר התחייבויות הפיננסיות מוכרות לראשונה במועד קשירת העסקה בו הקבוצה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר.

התחייבויות פיננסיות מוכרות לראשונה בשווי הוגן בניכוי כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, התחייבויות פיננסיות נמדדות בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית.

גרעת התחייבויות פיננסיות

התחייבויות פיננסיות נגרעות כאשר מחויבות הקבוצה, כמפורט בהסכם, פוקעת או כאשר היא סולקה או בוטלה.

3. קיצוז מכשירים פיננסיים

נכס פיננסי והתחייבות פיננסית מקוזזים והסכומים מוצגים בנטו בדוח על המצב הכספי כאשר לקבוצה קיימת באופן מיידי (Currently) זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקזז את הסכומים שהוכרו וכן כוונה לסלק את הנכס והתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את התחייבות בו-זמנית.

4. מכשירים פיננסיים נגזרים

נגזרים מוכרים לראשונה בשווי הוגן. עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה לראשונה, נמדדים הנגזרים בשווי הוגן, כשהשינויים בשווי הוגן נזקפים מיידי לרווח והפסד לסעיף רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון.

5. נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

ערכם של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, מותאם בכל תקופה בהתאם לשיעור עליית/ירידת המדד בפועל.

6. הקבוצה קיבלה החלטות לסיווג ולייעוד נכסים כדלקמן:נכסים הכלולים בתיקי השקעה של פוליסות משתתפות ברווחי השקעות

מרבית נכסים אלו, הכוללים מכשירים פיננסיים סחירים ומכשירים פיננסיים לא סחירים, יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד, וזאת מהנימוקים הבאים: מדובר בתיקים מנוהלים, נפרדים ומזוהים, אשר הצגתם לפי שווי הוגן מקטינה באופן משמעותי עיוות חשבונאי של הצגת נכסים והתחייבויות לפי בסיסי מדידה שונים (mismatch), כמו כן הניהול מתבצע לפי שווי הוגן וביצועי התיק נמדדים לפי שווי הוגן בהתאם לאסטרטגיית ניהול סיכונים מתועדת, והמידע לגבי המכשירים הפיננסיים מדווח להנהלה (ועדת השקעות הרלוונטית) באופן פנימי על בסיס שווי הוגן.

חלק ממכשירי החוב הלא סחירים, הכלולים בתיקי השקעה של פוליסות משתתפות ברווחי השקעות, נמדדים על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית כמתאפשר על פי הוראת שעה שפרסם המפקח ובהתאם לתקינה.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. מכשירים פיננסיים (המשך)

6. הקבוצה קיבלה החלטות לסיווג ולייעוד נכסים כדלקמן: (המשך)

מכשירים פיננסיים הכוללים נגזרים משובצים שנדרש להפרידם -

מכשירים אלו יועדו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד.

נכסים סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליטות משתתפות ברווחים (נוסטרו) שאינם כוללים נגזרים משובצים או שאינם מהווים נגזרים

נכסים אלו סווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

נכסים שאינם סחירים שאינם נכללים בתיקי השקעות כנגד פוליטות משתתפות ברווחים (נוסטרו)

נכסים העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים, לרבות אג"ח ח"ץ, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

מכשירים הוניים שאינם סחירים סווגו כנכסים פיננסיים זמינים למכירה.

השקעות בניירות ערך סחירים בדוחות הכספיים של חברה בת מאוחדת העוסקת בניהול השקעות

נכסים אלו סווגו לקבוצת שווי הוגן דרך רווח והפסד כיוון שמדובר בנכסים פיננסיים המוחזקים למסחר.

7. קביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות.

בקביעת השווי ההוגן של נכס או התחייבות, משתמשת הקבוצה בנתונים נצפים מהשוק ככל שניתן. מדידות שווי הוגן מחולקות לשלוש רמות במדרג השווי ההוגן בהתבסס על הנתונים ששימשו בהערכה, כדלקמן:

- רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל לנכסים או התחייבויות זהים.
- רמה 2: נתונים נצפים מהשוק, במישרין או בעקיפין, שאינם כוללים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3: נתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

לפרטים נוספים בדבר שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן ראה באור 12.1.

8. רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון והוצאות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון כוללים רווחים (הפסדים) ממכירה ומירידת ערך נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, רווחים (הפסדים) ממטבע חוץ והפרשי הצמדה בגין נכסי חוב ורווחים (הפסדים) ממימוש השקעות המחושבים כהפרש בין תמורת המימוש נטו ובין העלות המקורית או העלות המופחתת ומוכרים בעת קרות אירוע המכירה, הכנסות ריבית בגין סכומים שהושקעו (לרבות נכסים פיננסיים זמינים למכירה), הכנסות מדיבידנדים, שינויים בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה והכנסות מדמי שכירות של נדל"ן להשקעה.

הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית.

הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לקבוצה הזכות לקבלת תשלום.

רווחים והפסדים מהפרשי שער, משינויים בשווי ההוגן של ההשקעות ומימוש השקעות מדווחים בנטו.

הוצאות מימון

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית, הפרשי הצמדה והפרשי שער על הלוואות שנתקבלו, ריבית והפרשי שער על פקדונות ויתרות מבטחי משנה ושינויים בגין ערך הזמן בגין הפרשות. עלויות האשראי, שאינן מהוות, נזקפות לדוח רווח והפסד במועד התהוותן.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. רכוש קבוע

1. הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מצטברים מירידת ערך, למעט קרקע ובנייני משרדים בבעלות המוצגים בסיס הערכה מחדש, ראה להלן.

העלות של מספר פריטי רכוש קבוע נקבעה לפי שוויים ההוגן ליום 1 בינואר 2007, מועד המעבר ל-IFRS (עלות נחשבת).

העלות כוללת עלויות הניתנות לייחוס ישיר לרכישת הנכס. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד המתייחס, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה.

רווח או הפסד מגרעת פריטי רכוש קבוע נקבע לפי השוואת התמורה מגרעת הנכס לערכו בספרים, ומוכר נטו בסעיף הכנסות אחרות או הוצאות אחרות, לפי העניין, בדוח רווח והפסד.

שערוך קרקע ובנייני משרדים בבעלות נזקף לקרן הערכה מחדש המוצגת בהון, בניכוי השפעת המס. קרן הערכה מחדש מועברת ישירות לעודפים כאשר הנכס נגרע, ובמהלך השימוש בנכס בהתאם לקצב הפחתתו.

הערכות מחדש מבוצעות באופן סדיר על מנת לוודא שהיתרה בדוחות הכספיים אינה שונה באופן מהותי מהערך שהיה נקבע לפי השווי ההוגן בתאריך הדיווח.

ירידת ערך של נכס שהוערך מחדש נזקפת ישירות לרווח כולל אחר, עד לסכום שבו קיימת יתרת זכות בקרן ההערכה מחדש בגין אותו נכס. ירידת ערך נוספת, אם קיימת, נזקפת לרווח או הפסד. עלייה בערכו של נכס כתוצאה מהערכה מחדש, מוכרת ברווח או הפסד עד לסכום שבו היא מבטלת ירידה, שהוכרה קודם לכן ברווח או הפסד. כל עלייה נוספת לאחר מכן נזקפת לקרן הערכה מחדש.

2. עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריטי רכוש קבוע ועלויות עוקבות אחרות מוכרות כחלק מהערך בספרים של הרכוש הקבוע אם צפוי כי התועלת הכלכלית העתידית הגלומה בהן תזרום אל הקבוצה וכי עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של חלק מפריטי הרכוש הקבוע שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

3. פחת

נכס מופחת החל מהמועד בו הוא זמין לשימוש כלומר, כאשר הוא הגיע למיקום ולמצב הדרושים על מנת שיוכל לפעול באופן שאליו התכוונה ההנהלה.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע מאחר ושיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר.

קרקעות בבעלות אינן מופחתות.

שיעורי הפחת בהם נעשה שימוש בתקופה השוטפת ובתקופות ההשוואתיות הינו כדלקמן:

בניינים	2%-4%
שיפורים במושכר	5%-20%
כלי רכב	15%
מחשבים ותוכנה	10%-33%
ריהוט וציוד	6%-33%

שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה להארכה שבידי הקבוצה שבכוונתה לממשה) או בהתאם לתקופות החיים השימושיים של השיפור, לפי הקצר שבהם.

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושי וערך השייר נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח ומותאמים במידת הצורך.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י.ב. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הוא נדל"ן (קרקע או מבנה-או חלק ממבנה-או שניהם) המוחזק (על ידי הקבוצה כבעלים או בחכירה) לצורך הפקת הכנסות שכירות או לשם עליית ערך הונית או שניהם, ושלא לצורך שימוש בייצור או הספקת סחורות או שירותים למטרות מנהלתיות, או מכירה במהלך העסקים הרגיל.

כמו כן, זכויות בנדל"ן להשקעה החכורות על ידי הקבוצה ומיועדת להשכרה לצד ג' מסווגות ומטופלות כנדל"ן להשקעה.

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי עלות בתוספת עלויות עסקה שניתן לייחס במישרין לרכישה. בתקופות עוקבות הנדל"ן להשקעה נמדד לפי שווי הוגן, כשהשינויים בשווי הוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

לצורך קביעת השווי הוגן של הנדל"ן להשקעה מתבססת הקבוצה על הערכות שווי המבוצעות על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים שהינם מומחים בהערכות שווי של נדל"ן והינם בעלי הידע והניסיון הנדרשים.

נדל"ן להשקעה נגרע כאשר הוא ממומש או כאשר נפסק השימוש בו ולא צפויות הטבות כלכליות עתידיות ממימוש. ההפרש בין התמורה נטו ממימוש הנכס לבין היתרה בדוחות הכספיים מוכר ברווח והפסד בתקופה שבה נגרע הנכס.

העברת נכס מנדל"ן להשקעה לרכוש קבוע מתבצעת כאשר יש שינוי בשימוש, כגון התחלת שימוש בנכס על ידי הבעלים.

העלות הנחשבת של הנכס המועבר מנדל"ן להשקעה, לרכוש קבוע הוא השווי הוגן במועד המעבר.

כאשר השימוש בנדל"ן הופך משימוש על ידי הבעלים לנדל"ן להשקעה אשר נמדד לפי שווי הוגן, הנכס נמדד מחדש לפי שווי הוגן ומסווג כנדל"ן להשקעה. כל רווח שנוצר מהמדידה מחדש נזקף לרווח כולל אחר ומוצג בקרן שערך בהון אשר לא ישוחרר לרווח והפסד, אלא אם הרווח מבטל הפסד קודם מירידת ערך של הנדל"ן, ובמקרה זה הרווח נזקף תחילה לדוח רווח והפסד. כל הפסד נזקף ישירות לרווח והפסד.

נדל"ן להשקעה בפיתוח המיועד לשימוש עתידי כנדל"ן להשקעה נמדד אף הוא בשווי הוגן כאמור לעיל וזאת כאשר השווי הוגן ניתן למדידה מהימנה. כשהשווי הוגן אינו ניתן למדידה מהימנה, בשל אופי והיקף סיכוני הפרויקט, אזי הוא נמדד על פי עלותו, בניכוי הפסדים מירידת ערך במידה שקיימים, עד למועד שבו השווי הוגן ניתן למדידה מהימנה או השלמת הבנייה, כמוקדם מביניהם. בסיס העלות של נדל"ן להשקעה בפיתוח כולל את עלות המקרקעין, עלויות תכנון ופיתוח ישירות תוספתיות ודמי תיווך בשל התקשרויות בהסכמים להשכרתו.

לפרטים נוספים ראה באור 8.

י.ג. חכירות

החברה מטפלת בחוזה כחירה כאשר בהתאם לתנאי החוזה מועברת זכות לשלוט בנכס מזוהה לתקופת זמן בעבור תמורה.

1. הקבוצה כחוכר

עבור העסקאות בהן החברה מהווה חוכר היא מכירה במועד התחילה בחכירה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה וזאת למעט עסקאות חכירה לתקופה של עד 12 חודשים ועסקאות חכירה בהן נכס הבסיס בעל ערך נמוך, בהן בחרה החברה להכיר בתשלומי החכירה כהוצאה ברווח או הפסד בקו ישר על פני תקופת החכירה. במסגרת מדידת ההתחייבות בגין חכירה בחרה החברה ליישם את ההקלה הקיימת בתקן ב-IFRS 16 ולא ביצעה הפרדה בין רכיבי חכירה לרכיבים שאינם חכירה כגון: שירותי ניהול, שירותי אחזקה ועוד, הכלולים באותה עסקה.

בעסקאות בהן זכאי העובד לרכב מהחברה כחלק מתנאי העסקתו, מטפלת החברה בעסקאות אלה כהטבות עובד בהתאם להוראות IAS 19 ולא כעסקת חכירת משנה.

במועד התחילה, התחייבות בגין חכירה כוללת את כל תשלומי החכירה (תשלומים אלו לא כוללים תשלומי חכירה משתנים) שטרם שולמו מהוונים בשיעור הריבית הגלומה בחכירה כאשר היא ניתנת לקביעה בנקל או בשיעור הריבית התוספתי של החברה. לאחר מועד התחילה מודדת החברה את ההתחייבות בגין חכירה בשיטת הריבית האפקטיבית.

נכס זכות השימוש במועד התחילה מוכר בגובה ההתחייבות בגין חכירה בתוספת תשלומי חכירה ששולמו במועד התחילה או לפניו ובתוספת של עלויות עסקה שהתהוו.

נכס זכות השימוש נמדד במודל העלות ומופחת לאורך החיים השימושיים שלו, או תקופת החכירה לפי הקצר שבהם.

כאשר מתקיימים סימנים לירידת ערך, בוחנת החברה ירידת ערך לנכס זכות השימוש בהתאם להוראות IAS 36.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י.ג. חכירות (המשך)2. הקבוצה כמחכיר

המבחינים לסיווג חכירה כמימונית או כתפעולית מבוססים על מהות העסקה ולא על פי צורת החוזה והם נבחנו במועד ההתקשרות על-פי הכללים שנקבעו בתקן IFRS 16:

א. חכירה מימונית

עסקת חכירה בה מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס לחוכר, מסווגת כחכירה מימונית.

ב. חכירה תפעולית

עסקת חכירה בה לא מועברים באופן ממשי כל הסיכונים וההטבות הקשורים לבעלות על הנכס, מסווגת כחכירה תפעולית. תקבולי החכירה מוכרים כהכנסה ברווח או הפסד בקו ישר או על בסיס שיטתי אחר (ככל שהוא מייצג בצורה טובה יותר את התבנית שבה מתמעטת ההטבה מהשימוש בנכס הבסיס) על פני תקופת החכירה. עלויות ראשוניות ישירות שהתהוו בגין הסכם החכירה, מתווספות לעלות הנכס המוכר ומכרות כהוצאה לאורך תקופת החכירה לפי אותו בסיס.

1. תשלומי חכירה הצמודים למדד

במועד התחילה משתמשת הקבוצה בשיעור המדד הידוע במועד זה לצורך חישוב תשלומי החכירה העתידיים.

שינויים בגובה תשלומי החכירה העתידיים כתוצאה משינוי במדד מהווים (ללא שינוי בשיעור ההיוון החל על ההתחייבות בגין חכירה) ליתרת נכס זכות שימוש ונזקפים כהתאמה ליתרת ההתחייבות בגין חכירה, רק כאשר חל שינוי בתזרימי המזומנים הנובע משינוי במדד (כלומר, במועד שבו התיאום לתשלומי החכירה נכנס לתוקף).

2. תשלומי חכירה משתנים

תשלומי חכירה משתנים אשר מבוססים על ביצוע או שימוש ואינם תלויים במדד או בריבית, מוכרים כהוצאה במועד היווצרותם.

3. אופציות להארכה וביטול של תקופת חכירה

תקופת החכירה שאינה ניתנת לביטול כוללת גם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה להארכה תמומש וגם תקופות המכוסות על ידי אופציה לבטל את החכירה כאשר ודאי באופן סביר שהאופציה לביטול לא תמומש.

במקרה בו חל שינוי בצפי למימוש אופציית הארכה או לאי מימוש אופציית ביטול, מודדת הקבוצה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין החכירה בהתאם לתקופת החכירה המעודכנת, לפי שיעור ההיוון המעודכן ביום השינוי בצפי, כאשר סך השינוי נזקף ליתרת נכס זכות השימוש עד לאיפוסו ומעבר לכך לרווח או הפסד.

4. תיקוני חכירה

כאשר מבוצע תיקון לתנאי החכירה אשר אינו מקטין את היקף החכירה ואינו מטופל כעסקת חכירה נפרדת, מודדת הקבוצה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין חכירה בהתאם לתנאי החכירה המתוקנים, לפי שיעור ההיוון המעודכן ביום התיקון וזוקפת את סך השינוי ביתרת ההתחייבות בגין החכירה ליתרת נכס זכות השימוש.

כאשר מבוצע תיקון לתנאי החכירה אשר מביא לקיטון בהיקף החכירה, מכירה הקבוצה ברווח או בהפסד הנובע מהגריעה החלקית או המלאה של יתרת נכס זכות השימוש וההתחייבות בגין החכירה. לאחר מכן, מודדת הקבוצה מחדש את יתרת ההתחייבות בגין חכירה בהתאם לתנאי החכירה המתוקנים, לפי שיעור ההיוון המעודכן במועד התיקון וזוקפת את סך השינוי ביתרת ההתחייבות בגין החכירה ליתרת נכס זכות השימוש.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות. נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בצירופי עסקים נמדדים במועד הרכישה לפי השווי ההוגן.

לאחר ההכרה הראשונית נכסים בלתי מוחשיים נמדדים על-פי עלותם בניכוי הפחתה מצטברת ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים בלתי מוגדר אינם מופחתים באופן שיטתי וכפופים לבחינת ירידת ערך מידי שנה וכן בכל עת שקיים סימן המצביע כי ייתכן שחלה ירידת ערך. אורך החיים השימושיים של נכסים אלה נבחן מידי שנה כדי לקבוע אם הערכת אורך החיים כבלתי מוגדר עדיין תקפה. אם האירועים והנסיבות אינם תומכים עוד בהערכה כאמור, השינוי באורך החיים השימושיים מבלתי מוגדר למוגדר מטופל כשינוי באומדן חשבונאי מכאן ולהבא, ובאותו מועד נבחנת גם ירידת ערך והנכס מופחת באופן שיטתי על פני תקופת אורך החיים השימושיים שלו.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על כך שקיימת לגביהם ירידת ערך. תקופת הפחתה ושיטת הפחתה של נכס בלתי מוחשי עם אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות בכל סוף שנה. שינויים באורך החיים השימושיים או בדפוס הצריכה הצפוי של ההטבות הכלכליות הצפויות לנבוע מהנכס מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן ולהבא. הוצאות הפחתה בגין נכסים בלתי מוחשיים עם אורך חיים שימושיים מוגדר נזקפות לדוח רווח והפסד.

1. מוניטין

מוניטין שנוצר כתוצאה מרכישה של צרופי עסקים, מוצג במסגרת נכסים בלתי מוחשיים. למידע בדבר מדידת המוניטין בעת ההכרה לראשונה ראה סעיף 2.2 לעיל.

בתקופות עוקבות מוניטין נמדד לפי עלות בניכוי הפסדים מירידות ערך שנצברו.

2. עלויות פיתוח תוכנה

עלויות פיתוח תוכנה מהוונות אך ורק אם ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח, התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית, צפויה הטבה כלכלית עתידית מהפיתוח ולקבוצה כוונה ומקורות מספיקים להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. עלות שהוונה כוללת את עלות החומרים, שכר עבודה ישיר ועלויות תקורה שניתן לייחסן ישירות להכנת הנכס לשימוש המיועד. עלויות פיתוח אחרות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

בתקופות עוקבות, עלויות פיתוח שהונו נמדדות לפי עלות בניכוי הפחתות והפסדים מירידת ערך שנצברו.

3. תוכנות

נכסי הקבוצה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

4. עלויות עוקבות

עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. כל העלויות האחרות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או מותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

5. הפחתה

הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד על פני אומדן אורך החיים השימושי של הנכסים הבלתי מוחשיים מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש. מוניטין אינו מופחת בהיותו נכס בעל אורך חיים שימושיים בלתי מוגדר.

אומדן אורך החיים השימושי לתקופה הנוכחית ולתקופות השוואתיות של הנכסים הבלתי מוחשיים העיקריים:

(א) עודפי עלות שנוצרו ברכישת סוכנויות ביטוח או מצירוף עסקים שנרכשו מסוכנויות ביטוח, המיוחסים בעיקרם לתיקי עמלות, מופחתים בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופה של 5-10 שנים.

(ב) דמי ניהול עתידיים - הפרש מקורי המתייחס לדמי ניהול עתידיים צפויים מופחת בהתאם לתקופה החזויה לקבלת דמי הניהול.

(ג) תוכנות מחשב - מופחתות בקו ישר על פני 3-10 שנים.

(ד) תיקי לקוחות - מופחת על פני 10 שנים בשיטת סכום ספרות השנים הפוחת.

האומדנים בדבר שיטת הפחתה ואורך החיים השימושיים נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. ירידת ערך

1. נכסים פיננסיים

המדיניות החשבונאית המיושמת על ידי החברה בגין ירידת ערך של מכשירים פיננסיים, הינה בהתאם ל-IAS39. ראה באור 2.כה(2) להלן, בדבר דחיית אימוץ IFRS9.

ירידת ערך של נכס פיננסי שאינו מוצג בשווי הוגן דרך רווח והפסד נבחנת כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית לכך שאירוע הפסד התרחש לאחר מועד ההכרה לראשונה בנכס ואירוע הפסד זה השפיע באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים של הנכס הניתן לאמידה מהימנה.

ראייה אובייקטיבית לכך שחלה ירידת ערך של נכסים פיננסיים עשויה לכלול הפרת חוזה על ידי חייב, ארגון מחדש של סכום המגיע לקבוצה בתנאים אשר הקבוצה לא הייתה שוקלת במקרים אחרים, קיום סממנים לכך שחייב או מנפיק חוב יפשוט רגל או היעלמות שוק פעיל עבור נייר ערך, מידע נצפה שמצביע על כך שקיימת ירידה הניתנת למדידה בתזרימי מזומנים צפוי מקבוצה של נכסים פיננסיים.

ראיות לירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה

בבחינת ירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהם מכשירים הוניים, בוחנת הקבוצה גם את הפער שבין השווי ההוגן של הנכס לעלותו המקורית תוך התייחסות לתנודתיות של שער המכשיר, למשך הזמן בו השווי ההוגן של הנכס נמוך מעלותו המקורית ולשינויים בסביבה הטכנולוגית, הכלכלית או המשפטית או בסביבת השוק בה פועלת החברה שהנפיקה את המכשיר. בנוסף, ירידה משמעותית או מתמשכת בשווי ההוגן מתחת לעלות המקורית הינה ראייה אובייקטיבית לירידת ערך.

ראיות לירידת ערך של מכשירי חוב

הקבוצה בוחנת ראיות לירידת ערך לגבי נכסי חוב המסווגים להלוואות וחייבים הן ברמת הנכס הבודד והן ברמה קולקטיבית. ההלוואות והחייבים שהינם משמעותיים באופן פרטני נבחנים ספציפית לירידת ערך. הלוואות וחייבים אלה אשר בגינם לא זוהתה ירידת ערך ספציפית מקובצים יחדיו ולגביהם נבחנת קיומה של ירידת ערך קבוצתית במטרה לאתר ירידת ערך שהתרחשה וטרם זוהתה.

בבחינה קבוצתית של ירידת ערך, הקבוצה עושה שימוש במגמות היסטוריות של ההסתברות להפרה, עיתוי קבלת ההחזר וסך ההפסד בפועל, בהתאם לשיקול דעת ההנהלה בדבר השאלה האם ההפסדים בפועל צפויים להיות גדולים או קטנים יותר בהשוואה להפסדים העולים מהמגמות ההיסטוריות לאור המצב הכלכלי ותנאי האשראי הקיימים.

טיפול בהפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת

הפסד מירידת ערך של נכס פיננסי, הנמדד לפי עלות מופחתת, מחושב כהפרש בין ערך הנכס בספרים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, מהוון בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס. הפסדים נזקפים לדוח רווח והפסד ומוצגים כהפרשה להפסד כנגד יתרת נכסים פיננסיים אלו.

טיפול בהפסדים מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה

הפסדים מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה מוכרים על ידי העברת ההפסד המצטבר שנזקף לקרן הון בגין נכסים זמינים למכירה, לרווח והפסד. ההפסד המצטבר אשר מועבר לרווח והפסד הינו הפרש בין עלות הרכישה בניכוי החזרי קרן והפחתות, לבין השווי ההוגן הנוכחי בניכוי ירידות ערך אשר הוכרו בעבר דרך רווח והפסד.

ביטול הפסדים מירידת ערך

הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחסו באופן אובייקטיבי לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד מירידת הערך. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים הנמדדים לפי עלות מופחתת ובגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי חוב, נזקף לרווח והפסד. ביטול הפסד מירידת ערך בגין נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהינם מכשירי הון, נזקף לרווח הכולל האחר.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. ירידת ערך (המשך)

2. ביטוח משנה

(א) ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי החברה אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח.

מבטח משנה אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזי ביטוח המשנה, עלול לגרום לקבוצה הפסדים.

(ב) החברה מבצעת הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת החברה, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטואר, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון. כמו כן, מתחשבת החברה בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי ניתוק התקשרויות בדרך של פירעון סופי של החובות (Cut Off) במטרה לצמצם את החשיפה.

3. פרמיה לגביה

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיה לגביה מחושבת לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק חובות בפיגור ועל ביטולי פרודוקציה בפועל בשנים קודמות.

4. נכסים שאינם פיננסיים

עיתוי בחינת ירידת ערך

הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הקבוצה, שאינם הוצאות רכישה נדחות, נדל"ן להשקעה, נכסים הנובעים מהטבות לעובדים ונכסי מס נדחים, נבדק בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים מצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים, כאמור, מחושב אומדן סכום בר ההשבה של הנכס. הקבוצה בוחנת ירידת ערך מוניטין אחת לשנה, בתאריך קבוע, או לעיתים קרובות יותר אם אירועים או שינויים בנסיבות מצביעים על כך שקיימת ירידת ערך.

מדידת סכום בר השבה

הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש לבין שווי הוגן, בניכוי עלויות מימוש. בקביעת שווי השימוש, מהוונת הקבוצה את תזרימי המזומנים העתידיים החזויים לפי שיעור היוון לפני מסים, המשקף את ערך הזמן של הכסף והסיכונים הספציפיים המתייחסים לנכס או ליחידה המניבה מזומנים. למטרת בחינת ירידת ערך, הנכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרימי מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים ובקבוצות אחרות ("יחידה מניבת מזומנים"). למטרת בחינת ירידת ערך של מוניטין, יחידות מניבות מזומנים אליהן הוקצה מוניטין מקובצות כך שהרמה בה נבחנת ירידת ערך של מוניטין משקפת את הרמה הנמוכה ביותר בה המוניטין נתון למעקב למטרת דיווח פנימי אך בכל מקרה אינה גדולה ממגזר פעילות לפני קיבוץ מגזרים דומים. מוניטין שנרכש במסגרת צירוף עסקים מוקצה ליחידות מניבות מזומנים, לרבות אלו הקיימות בקבוצה גם טרם צירוף העסקים, אשר צפויות להניב הטבות מהסינרגיה של הצירוף.

חברות כלולות

מוניטין המהווה חלק מחשבון השקעה בחברה כלולה אינו מוכר בנפרד ולכן אינו נבחן בנפרד בבחינת ירידת ערך. לחילופין, נבחנת ירידת ערך להשקעה בכללותה כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על ירידת ערך.

הכרה בהפסד מירידת ערך

הפסדים מירידת ערך מוכרים כאשר הערך בספרים של הנכס או של יחידה מניבת מזומנים עולה על הסכום בר ההשבה, ונזקפים לרווח והפסד. הפסדים מירידת ערך שהוכרו לגבי יחידות מניבות מזומנים, מוקצים תחילה להפחתת הערך בספרים של מוניטין שיוחס ליחידות אלה ולאחר מכן להפחתת הערך בספרים של הנכסים האחרים ביחידה מניבת המזומנים, באופן יחסי.

ביטול הפסד מירידת ערך

הפסד מירידת ערך מוניטין אינו מבוטל. כאשר לנכסים אחרים, לגביהם הוכרו הפסדים מירידת ערך בתקופות קודמות, בכל מועד דיווח נבדק האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך. ביטול הפסד כאמור נזקף לרווח והפסד.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ט. הון מניות

מניות רגילות מסווגות כהון.

יז. הטבות לעובדים

בקבוצה קיימות מספר תכניות הטבה לעובדים.

סיווג הטבות לעובדים, לצורכי מדידה, כהטבות לטווח קצר או כהטבות אחרות לטווח ארוך נקבע בהתאם לתחזית הקבוצה לסילוק המלא של ההטבות.

1. הטבות לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר הינן הטבות אשר חזויות להיות מסולקות במלואן עד 12 חודשים מתום תקופת הדיווח השנתית שבה העובדים מספקים את השירותים המתייחסים.

הטבות אלו כוללות משכורות, דמי הבראה, ימי חופשה ותשלומים לביטוח לאומי נמדדות על בסיס לא מהוון ומוכרות כהוצאות עם מתן השירותים או במקרה של היעדרויות שאינן נצברות (חופשת לידה) - בעת ההיעדרות בפועל. התחייבות בגין בונוס, מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.

2. הטבות לאחר סיום העסקה

(א) תכנית להפקדה מוגדרת

לקבוצה תוכניות להפקדה מוגדרת בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963 (בסעיף זה - "החוק"), לפיהן הקבוצה משלמת באופן קבוע תשלומים מבלי שתהיה לה מחויבות משפטית או משתמעת לשלם תשלומים נוספים גם אם בקרן לא הצטברו סכומים מספיקים כדי לשלם את כל ההטבות לעובד המתייחסות לשירות העובד בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות.

הפקדות לתכנית להפקדה מוגדרת בגין פיצויים או בגין תגמולים מוכרות כהוצאה במקביל לקבלת שירותי העבודה מהעובד ולא נדרשת הפרשה נוספת בדוחות הכספיים.

(ב) תכנית להטבה מוגדרת

הקבוצה מפעילה תכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם.

מחויבות של הקבוצה, המתייחסת לתכנית הטבה מוגדרת בגין הטבות לאחר סיום העסקה, מחושבת לגבי כל תכנית בנפרד על ידי אומדן הסכום העתידי של ההטבה שיגיע לעובד בתמורה לשירותיו, בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. הטבה זו מוצגת לפי ערך נוכחי בניכוי השווי ההוגן של נכסי התכנית. הקבוצה קובעת את הריבית נטו על ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת על-ידי הכפלת ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת בשיעור ההיוון ששימש למדידת המחויבות בגין הטבה מוגדרת, כפי ששניהם נקבעו בתחילת תקופת הדיווח השנתית. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב קונצרניות צמודות באיכות גבוהה, שהמטבע שלהן ומועד פירעון דומים לתנאי המחויבות של הקבוצה. החישובים נערכים על ידי אקטואר מוסמך לפי שיטת יחידת הזכאות החזויה.

מדידה מחדש של ההתחייבות (הנכס), נטו בגין הטבה מוגדרת כוללת רווחים והפסדים אקטואריים, תשואה על נכסי תכנית (למעט ריבית) וכן שינוי כלשהו בהשפעה על תקרת הנכסים (ככל שרלוונטי, למעט ריבית). מדידות מחדש נזקפות מיידית, דרך רווח כולל אחר לעודפים.

עלויות ריבית בגין מחויבות להטבה מוגדרת, הכנסות ריבית בגין נכסי תכנית וריבית בגין השפעה של תקרת הנכסים שנזקפו לרווח והפסד מוצגות בסעיף הוצאות הנהלה וכלליות.

כאשר חל שיפור או צמצום בהטבות שמעניקה הקבוצה לעובדים, אותו חלק מההטבות המוגדלות המתייחס לשירותי עבר של העובדים או הרווח או הפסד מהצמצום מוכרים מיידית ברווח והפסד כאשר מתרחש התיקון או הצמצום של התכנית.

נכסים שעומדים כנגד מרכיב הפיצויים, בפוליסות שהופקו על ידי החברה, אינם מהווים נכסי תוכנית להטבה מוגדרת, ומקוזזים מההתחייבויות בגין חוזי הביטוח.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. הטבות לעובדים (המשך)

3. הטבות אחרות לטווח ארוך

המחויבות נטו של הקבוצה בגין הטבות לעובדים לטווח ארוך, שאינן מתייחסות לתכניות הטבה לאחר העסקה, היא בגין סכום ההטבה העתידית המגיעה לעובדים בגין שירותים שהוענקו בתקופה השוטפת ובתקופות קודמות. סכום הטבות אלו מהווה לערכו הנוכחי בניכוי שווים ההוגן של נכסי תוכנית מתייחסים. שיעור ההיוון נקבע בהתאם לתשואה במועד הדיווח על אגרות חוב קונצרניות צמודות באיכות גבוהה, שהמטבע שלהן ומועד הפירעון שלהן דומים לתנאי המחויבויות של הקבוצה. החישוב נעשה לפי שיטת יחידת הזכאות החזויה. רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים לרווח או הפסד בתקופה בה הם נוצרו.

חלק מעובדי הקבוצה זכאים למענקי יובל. הטבה זו מטופלת כהטבה אחרת לטווח ארוך מאחר שהקבוצה צופה כי הטבה זו תנוצל בתקופה שלאחר שנה מתאריך הדיווח.

4. הטבות בגין פיטורין

הטבות בגין פיטורין לעובדים מוכרות כהוצאה כאשר הקבוצה התחייבה באופן מובהק, ללא אפשרות ממשית לביטול, לפיטורי עובדים לפני הגיעם למועד הפרישה המקובל על פי תכנית פורמלית מפורטת.

5. עסקאות תשלום מבוסס מניותעסקאות המסולקות במכשירים הוניים

השווי ההוגן במועד ההענקה של מענקי תשלום מבוסס מניות לעובדים נזקף כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית למענקים. הסכום שנזקף כהוצאה בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, המותנים בתנאי הבשלה שהינם תנאי שירות או תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק, מותאם על מנת לשקף את מספר המענקים אשר צפויים להבשיל.

עבור מענקי תשלום מבוסס מניות המותנים בתנאים שאינם תנאי הבשלה או בתנאי הבשלה שהינם תנאי ביצוע שהם תנאי שוק, הקבוצה מביאה בחשבון תנאים אלו באמידת השווי ההוגן של המכשירים הוניים המוענקים, לכן, הקבוצה מכירה בהוצאה בגין מענקים אלו ללא קשר אם התקיימו התנאים הללו.

בעסקאות בהן מעניקה חברת האם לעובדי הקבוצה זכויות למכשיריה הוניים, מטפלת הקבוצה בהענקה כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים, כלומר מכירה בשווי ההוגן של ההענקה ישירות בהון, בהתאם לאמור לעיל.

עסקאות המסולקות במזומן

עלות עסקה המסולקת במזומן נמדדת לפי השווי ההוגן במועד ההענקה. השווי ההוגן מוכר כהוצאה על פני תקופת ההבשלה ובמקביל מוכרת התחייבות. ההתחייבות נמדדת מחדש בכל תקופת דיווח לפי השווי ההוגן עד לסילוקה, כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד, תוך התחשבות בהיקף השירותים שסופקו על ידי העובדים עד אותו מועד.

יח. הפרשות

הפרשה מוכרת כאשר לקבוצה יש מחויבות נוכחית, משפטית או משתמעת, כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, הניתנת לאמידה בצורה מהימנה, וכאשר צפוי כי תידרש זרימת הטבות כלכליות לסילוק המחויבות. ההפרשות נקבעות על ידי היוון תזרימי המזומנים העתידיים בשיעור ריבית לפני מס, המשקף את הערכות השוק השוטפות לערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים הספציפיים להתחייבות. הערך בספרים של הפרשה בגין התחייבות לזמן ארוך מותאם בכל תקופה על מנת לשקף את חלוף הזמן.

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לקבוצה מחויבות קיימת (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר; יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות; וניתן לאמוד את המחויבות באופן מהימן. בעת בחינת הצורך בהכרה בהפרשות ובכימותן, מסתייעת הנהלת הקבוצה ביועציה המשפטית.

לפרטים נוספים ראה באור 38.

חוזים מכבידים

הפרשה לחוזים מכבידים מוכרת כאשר ההטבות הצפויות להתקבל מהחוזים על ידי הקבוצה נמוכות ביחס לעלויות הבלתי נמנעות כתוצאה מעמידה במחויבויותיה החוזיות. הפרשה נמדדת על פי הנמוך מבין הערך הנוכחי של העלות החזויה לביטול החוזה והערך הנוכחי של העלות החזויה נטו להמשך קיום החוזה. בטרם מוכרת הפרשה, מכירה הקבוצה בירידת ערך של הנכסים הקשורים לאותו חוזה.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יט. הכרה בהכנסה

להלן מדיניות ההכרה בהכנסה של הקבוצה:

1. פרמיות

- (א) פרמיות במגזר ביטוח חיים ובמגזר ביטוח בריאות, לרבות פרמיות חסכון ולמעט תקבולים בגין חוזי השקעה נרשמות כהכנסות בהגיע מועד גבייתן.
- ביטולים נרשמים במועד קבלת ההודעה מבעל הפוליסה, או באופן יזום על ידי החברה עקב פיגורים בתשלום, בכפוף להוראות כל דין.
- השתתפות המבוטחים בביטוח קבוצתי ברווחים מנוכה מסעיף פרמיות שהורווחו ברוטו.
- (ב) פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה, נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו ברוטו.
- פרמיות בענף רכב חובה נרשמות בעת פירעון הפרמיה הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.
- פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך הדיווח נרשמות כהכנסות מראש.
- ההכנסות שנכללו בדוחות הכספיים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פירעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין ובניכוי השתתפות המבוטחים ברווחים, על בסיס ההסכמים שבתוקף.

2. דמי ניהול

- (א) דמי ניהול בגין חוזי ביטוח חיים וחוזי השקעה תלויי תשואה
- דמי הניהול מחושבים בהתאם להנחיות המפקח על בסיס התשואה וצבירת החסכון של המבוטחים בתיק המשתתף ברווחים.
- דמי הניהול כוללים את המרכיבים דלקמן:
- פוליסות שנמכרות החל מיום 1 בינואר 2004 - דמי ניהול קבועים בלבד.
- בגין פוליסות שנמכרו עד ליום 31 בדצמבר 2003 - דמי ניהול קבועים ומשתנים.
- דמי הניהול הקבועים מחושבים בשיעורים קבועים מצבירת החסכון ונרשמים על בסיס צבירה.
- דמי הניהול המשתנים מחושבים כשיעור מהרווח הריאלי השנתי (מה-1 בינואר ועד ה-31 בדצמבר) שנזקף לפוליסה בניכוי דמי הניהול הקבועים שנגבו מאותה הפוליסה.
- במהלך השנה נרשמים דמי הניהול המשתנים על בסיס צבירה בהתאם לתשואה החודשית הריאלית, ככל שהיא חיובית. בחודשים בהם התשואה הריאלית שלילית מוקטנים דמי הניהול המשתנים עד לגובה סך דמי הניהול המשתנים שנרשמו במצטבר מתחילת השנה. תשואה שלילית שלא בוצעה בגינה הקטנה של דמי הניהול במהלך שנה שוטפת, תנוכה, לצורך חישוב דמי הניהול מתשואה חיובית בתקופות עוקבות.
- (ב) דמי ניהול מקרנות פנסיה ומקופות גמל
- הכנסות מניהול קרנות פנסיה ומקופות גמל נזקפות על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים ועל בסיס התקבולים מהעמיתים, בהתאם להנחיות המפקח.
- (ג) דמי ניהול מקרנות נאמנות ומניהול תיקי לקוחות
- הכנסות מדמי ניהול מקרנות נאמנות והכנסות מניהול תיקי השקעות נזקפות על בסיס יתרות הנכסים המנוהלים.

3. עמלות

- הכנסות מעמלות ביטוח כללי בסוכנויות ביטוח מוכרות כהכנסה בעת התהוותן.
- הכנסות מעמלות מביטוח משנה בביטוח כללי, חיים ובריאות נזקפות בעת התהוותן.
- הכנסות מעמלות ביטוח חיים בסוכנויות ביטוח נזקפות על בסיס מועדי הזכאות לתשלום העמלות על פי ההסכמים עם חברות הביטוח, בניכוי הפרשות להחזרי עמלות עקב ביטולים של פוליסות ביטוח.
4. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון - ראה סעיף י' 8 לעיל.
- בדוח על תזרימי המזומנים החברה בחרה להציג ריבית שהתקבלה, דיבידנד שהתקבל וריבית ששולמה במסגרת תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת. דיבידנדים ששולמו מוצגים במסגרת תזרימי המזומנים מפעילות מימון.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כ. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות מסווגות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות (הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי הביטוח וחוזי השקעה), להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) וליתרת הוצאות הנהלה וכלליות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך, בהתאם למודלים פנימיים של הקבוצה המבוססים על הוצאות ישירות שנזקפו והוצאות עקיפות שהועמסו.

כא. מסים על הכנסה

הוצאת מסים על הכנסה כוללת מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המס נובע מצירוף עסקים או פריטים אשר מוכרים ישירות בהון או ברווח כולל אחר.

מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח וכן התאמות נדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

מסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים. הקבוצה לא מכירה במסים נדחים לגבי הפרשים הזמניים הבאים: ההכרה לראשונה במוניטין, ההכרה לראשונה בנכסים ובהתחייבויות בעסקה שאינה מהווה צירוף עסקים ושאינה משפיעה על הרווח החשבונאי ועל הרווח לצרכי מס, וכן הפרשים הנובעים מהשקעה בחברות בנות, ובחברות כלולות, במידה ואין זה צפוי שהם יתהפכו בעתיד הנראה לעין ובמידה והקבוצה שולטת במועד היפוך הפרש.

המסים הנדחים בגין נדל"ן להשקעה המוחזקת במטרה להשיב את מרבית (substantially all) ההטבות הכלליות הגלומות בו בדרך של מימוש ולא בדרך של שימוש, נמדדים לפי אופן ההשבה הצפויה של נכס הבסיס, על בסיס מימוש ולא שימוש.

המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על הפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה למועד הדיווח.

נכס מס נדחה מוכר בספרים בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתייחסות יתממשו, הם מופחתים.

המדידה של מסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הקבוצה צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות. עבור נדל"ן להשקעה הנמדד תוך שימוש במודל השווי ההוגן, קיימת הנחה הניתנת להפרכה שהערך בספרים של הנדל"ן להשקעה יושב באמצעות מכירה.

קייזוז נכסי והתחייבויות מסים נדחים

הקבוצה מקזזת נכסי והתחייבויות מסים נדחים במידה וקיימת זכות משפטית הניתנת לאכיפה לקייזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס באותה חברה נישומה, או בחברות שונות, אשר כוונתן לסלק נכסי והתחייבות מסים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המסים השוטפים מיושבים בו זמנית.

תוספת מס בגין חלוקת דיבידנד

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון המסים שהיו חלים במקרה של מימוש ההשקעות בחברות מוחזקות, לרבות חברות מוחזקות שעיסוקן היחיד הינו אחזקה בזכויות במקרקעין, והמאוחדות בדוחות הסולו של החברה, כל עוד מכירת ההשקעות בחברות מוחזקות אינה צפויה בעתיד הנראה לעין. כמו כן, לא הובאו בחשבון מסים נדחים בגין חלוקת רווחים על ידי חברות מוחזקות כדיבידנדים, כאשר חלוקת הדיבידנד אינה כרוכה בחבות מס נוספת, או כאשר מדיניות הקבוצה שלא ליזום חלוקת דיבידנד על ידי חברה מאוחדת הגוררת חבות מס נוספת.

עסקאות בינחברתיות

מס נדחה בגין עסקאות בינחברתיות בדוח המאוחד נרשם לפי שיעור המס החל על החברה הרוכשת.

עמדות מס לא ודאיות

הפרשה בגין עמדות מס לא וודאיות לרבות הוצאות מס וריבית נוספות, מוכרות כאשר יותר צפוי מאשר לא, כי הקבוצה יתדרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כב. רווח (הפסד) למניה

הקבוצה מציגה נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלה. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד הנקי המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה. הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח או ההפסד, המתייחס לבעלי המניות הרגילות והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, בגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות הכוללות כתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

כג. התאמה לא מהותית של מספרי השוואה

בשנת 2019 החלה החברה ביישום מודל הערכה מחדש עבור מבני המשרדים שבבעלותה המהווים חלק מהרכוש הקבוע ושערכה את מבני המשרדים שבבעלותה לשווי הוגן.

בתקופת הדוח, החברה בחנה את נאותות אורך החיים של מבני המשרדים, באמצעות מומחה חיצוני בלתי תלוי, וביצעה תיקון באשר לקצב הפחתתם מ-25 שנים ל-50 שנים. החברה בחנה את מהותיות התיקון ביחס לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לשנים 2021 ו-2020, ולאחר בחינת הפרמטרים הכמותיים והאיכותיים הגיעה למסקנה כי מדובר בהתאמה לא מהותית של מספרי השוואה שאינה מצריכה פרסום מחדש של דוחות כספיים מאוחדים מתוקנים של החברה לשנים 2021 ו-2020.

לתיקון האמור אין השפעה על סך ההון או סך הרווח הכולל באף אחת מהתקופות.

השפעת התיקון על הדוח על המצב הכספי ליום 31 בדצמבר 2021 הינה גידול של כ-161,917 אלפי ש"ח ביתרת העודפים אל מול קיטון של כ-161,917 אלפי ש"ח ביתרת קרנות הון.

השפעת התיקון על דוח על השינויים בהון ליום 31 בדצמבר 2021, ליום 31 בדצמבר 2020 וליום 1 בינואר 2020, הינה גידול של כ-161,917 אלפי ש"ח, כ-118,671 אלפי ש"ח וכ-75,859 אלפי ש"ח, בהתאמה, ביתרת העודפים אל מול קיטון של כ-161,917 אלפי ש"ח, כ-118,671 אלפי ש"ח וכ-75,859 אלפי ש"ח, בהתאמה, ביתרת קרן הערכה מחדש.

השפעת התיקון על הרווח או הפסד לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 הינה גידול ברווח הנקי של כ-35,941 אלפי ש"ח (קיטון בסעיף הוצאות הנהלה וכלליות בסך של כ-46,912 אלפי ש"ח וגידול בסעיף מסים על הכנסה בסך של כ-10,971 אלפי ש"ח), וכ-36,139 אלפי ש"ח (קיטון בסעיף הוצאות הנהלה וכלליות בסך של כ-47,010 אלפי ש"ח וגידול בסעיף מסים על הכנסה בסך של כ-10,871 אלפי ש"ח), בהתאמה.

השפעת התיקון על הרווח הכולל האחר לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 הינה קיטון ברווח כולל אחר של כ-35,941 אלפי ש"ח וכ-36,139 אלפי ש"ח, בהתאמה.

התיקון האמור נכלל במסגרת מספרי השוואה בדוחות כספיים אלו בדרך של סימון סעיפי הדוח המתוקנים כהתאמה לא מהותית של מספרי השוואה.

כד. שינוי יזום במדיניות חשבונאית

החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022, אימצה החברה את עקרונות הנהג המיטבי בענף רכב חובה. השפעת השינוי האמור הביאה להקטנת ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-139 מיליון ש"ח בשייר לפני מס. לשינוי האמור אין השפעה על מספרי השוואה לשנת 2021, בה נרשמה הפרשה להשלמת העתודות בהתאם לנהג המיטבי וההשפעה על נתוני 2020 הינה זניחה. שינוי זה במדיניות נעשה מכיוון שמדידה כזו משקפת באופן נאות יותר את הערך הכלכלי של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה. עליית עקום הריבית, ללא היוון ההתחייבויות, היתה מביאה לחוסר תאימות (mismatch) בין הנכסים הפיננסיים העומדים כנגד התחייבויות רכב חובה לבין התחייבויות אלו. בנסיבות אלו, אימוץ עקרונות הנהג המיטבי מביא למדידה רלוונטית ומהימנה יותר. לפירוט נוסף ראה באור 36ב(ג)(2)(י) ו-36ב(ג)(9)(ג).

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כה. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישום:

1. IFRS17 - חוזי ביטוח

בחודש מאי 2017 פרסמה הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) את תקן דיווח כספי בינלאומי מספר 17 בדבר חוזי ביטוח (להלן - התקן החדש). בחודש יוני 2020 פורסם תיקון לתקן החדש.

התקן החדש קובע כללים להכרה, מדידה, הצגה וגילוי בקשר לחוזי ביטוח ומחליף את ההוראות הקיימות בנושא. התקן החדש צפוי לגרום לשינויים משמעותיים בדיווח הכספי של חברות ביטוח.

בהתאם לתקן החדש יש למדוד את ההתחייבות הביטוחית כערך הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים מחוזי הביטוח תוך התחשבות באי הוודאות הגלומה בתחזיות אלו (מרווח הסיכון). כמו כן, הרווח הגלום הצפוי בחוזי הביטוח הנגזר מהחישובים כאמור יוכר על פני תקופת הכיסוי, וההשפעה של שינויים בהנחות (למעט ריבית) תיפרס גם היא על פני תקופת הכיסוי. הפסד יוכר באופן מיידי אם קבוצת חוזי ביטוח אינה צפויה להיות רווחית או הופכת למפסידה.

לגבי חוזי ביטוח מסוימים (בדרך כלל חוזי ביטוח אלמנטרי עם כיסוי ביטוחי של עד שנה) ניתן ליישם מודל מדידה פשוט יותר שאינו שונה בהרבה מהמדידה המקובלת כיום.

בחודש דצמבר 2022 רשות שוק ההון ביטוח וחסכון פרסמה עדכון ל-"מפת הדרכים לאימוץ תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח" (להלן- מפת הדרכים). בהתאם למפת הדרכים מועד היישום לראשונה של התקן בישראל יהיה החל מהתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024. בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2023. בנוסף, בהתאם למפת הדרכים דוח השנתי לשנת 2023, תידרשנה החברות לדווח, במסגרת באור ייעודי לדוחות הכספיים, דוח פרו-פורמה על המצב הכספי בלבד ליום 1 בינואר 2023 (נתוני יתרות פתיחה למועד המעבר, ללא מספרי השוואה), שיהיו ערוכים בהתאם להוראות IFRS 9 ו-IFRS 17.

בנוסף, מפת הדרכים מפרטת את צעדי היערכות ולוחות הזמנים המרכזיים שלדעת רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון נדרש לנקוט במטרה להבטיח את היערכותן של חברות הביטוח בישראל ליישום איכותי של התקן באופן נאות ומהימן, בין היתר, בנוגע להתאמת מערכות המידע, השלמת גיבוש המדיניות החשבונאית והיערכות לדיווחים השונים הנדרשים, ביצוע מבדק כמותי לעניין שווי הוגן לקראת מועד המעבר, היערכות לחישוב תיאום הסיכון עבור סיכון לא פיננסי (RA), היערכות לביקורת של רואי חשבון המבקרים, גילוי מידע כמותי וולונטרי במסגרת באור ייעודי החל מהדוחות הרבעוניים לרבעון השני של שנת 2023, גילוי מידע איכותי משלים לבאור הייעודי במסגרת הדוחות של שנת 2023 וללוח הזמנים המתייחס לבדיקת נאותות הבקורות הקשורות למערכות המידע ולתהליכים הקשורים.

התקן החדש יישם למפרע. אם יישום למפרע אינו מעשי ניתן לבחור באחת משתי הגישות הבאות:

(א) גישת יישום למפרע חלקי.

(ב) גישת השווי ההוגן.

החברה ממשיכה להיערך לאימוץ התקן בהתאם ללוח הזמנים האמור.

כחלק מתהליך אימוץ התקן, החברה מצויה בתהליך יישום והטמעה של מערכות מידע ממוחשבות אשר הכרחיות ליישום הוראות התקן. כמו כן, החברה בוחנת וממפה את הבקורות הנדרשות ואת אופן זרימת המידע אל הדוחות הכספיים.

הקבוצה בוחנת את השלכות התקן על דוחותיה הכספיים אך בשלב זה אינה יכולה להעריך את השפעת יישום התקן על דוחותיה הכספיים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כה. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישומם: (המשך)

2. IFRS9 - מכשירים פיננסיים

בחודש ינואר 2018 נכנס לתוקף IFRS9 - מכשירים פיננסיים, המחליף את IAS39 - מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. IFRS9 ("התקן החדש") משנה בעיקר את הוראות הסיווג והמדידה של נכסים פיננסיים והוא חל על כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IAS39.

תיקון לתקן 4 IFRS מאפשר לישות שמנפיקה חוזי ביטוח לאמץ את IFRS 9 עם התאמות (להלן: "The overlay approach") או לדחות את אימוץ IFRS 9 ליום 1 בינואר 2023 (להלן: "גישת הדחיה" או "הפטור הזמני"). עם זאת, בהתאם לטיטוט עדכון "מפת דרכים לאימות תקן חשבונאות בינלאומי מספר 17 (IFRS) - חוזי ביטוח" שהתפרסמה, על ידי הפיקוח, בחודש דצמבר 2022, מועד היישום לראשונה של IFRS 17 ו-IFRS 9 בישראל יהיה החל מהתקופות הרבעוניות והשנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2024. בהתאם, מועד המעבר יחול ביום 1 בינואר 2023.

התקן החדש קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים יימדדו בשווי הוגן. בתקופות עוקבות יש למדוד מכשירי חוב בעלות מופחתת רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

- הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהם ("מבחן הקרן והריבית בלבד").
- על פי התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי, החברה זכאית, במועדים מסויימים, לקבל תזרימי מזומנים המהווים אך ורק תשלומי קרן ותשלומי ריבית על יתרת קרן.

המדידה העוקבת של כל יתר מכשירי החוב והנכסים הפיננסיים האחרים תהיה על פי שווי הוגן. התקן החדש קובע הבחנה בין מכשירי חוב אשר ימדדו בשווי הוגן דרך רווח או הפסד ומכשירי חוב שימדדו בשווי הוגן דרך רווח כולל אחר.

נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים יימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים יזקפו לרווח והפסד או לרווח (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת החברה לגבי כל מכשיר ומכשיר. אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד.

כמו כן, התקן החדש כולל מודל חדש למדידת ירידת ערך של מכשירי חוב פיננסיים אשר אינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח או הפסד המתבסס על הפסדי אשראי צפויים ("Expected Credit Loss Model").

לעניין גריעה ובנושא התחייבויות פיננסיות קובע התקן החדש אתן הוראות שנדרשות במסגרת IAS39.

התקן החדש כולל דרישות חדשות בנוגע לחשבונאות גידור.

הקבוצה מיישמת את הפטור הזמני מ-IFRS 9 כפי שמתאפשר על ידי IFRS 4 מאחר והיא לא יישמה קודם לכן גרסה כלשהי של IFRS 9 וכן פעילויותיה קשורות בעיקרן לביטוח.

הקבוצה החלה, אך טרם סיימה, את בחינת ההשלכות של אימוץ התקן על דוחותיה הכספיים.

3. תיקון ל-8 IAS מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות

בחודש פברואר 2021, פרסם ה-IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 8: מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות (להלן - התיקון). מטרת התיקון הינה להציג הגדרה חדשה של המונח "אומדנים חשבונאיים".

אומדנים חשבונאיים מוגדרים כ"סכומים כספיים בדוחות הכספיים הכפופים לאי ודאות במדידה". התיקון מבהיר מהם שינויים באומדנים חשבונאיים וכיצד הם נבדלים משינויים במדיניות החשבונאית ומתיקוני טעויות.

התיקון ייושם באופן פרוספקטיבי לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 והוא חל על שינויים במדיניות חשבונאית ובאומדנים חשבונאיים המתרחשים בתחילת אותה תקופה או אחריה. יישום מוקדם אפשרי.

הקבוצה בוחנת את השלכות התיקון על הדוחות הכספיים.

באור 2 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כה. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה לפני יישום: (המשך)

4. תיקון ל-12 IAS, מסים על הכנסה

במאי 2021 פרסם ה-IASB תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי 12, מסים על הכנסה (להלן: "IAS 12" או "התיקון") אשר מצמצם את תחולת 'חריג ההכרה לראשונה' במסים נדחים המובא בסעיפים 15 ו-24 ל-12 IAS (להלן: "התיקון").

במסגרת הנחיות ההכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים, מחריג IAS 12 הכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים בגין הפרשים זמניים מסוימים הנובעים מההכרה לראשונה בנכסים והתחייבויות בעסקאות מסוימות. חריג זה מכונה 'חריג ההכרה לראשונה'. התיקון מצמצם את תחולת 'חריג ההכרה לראשונה' ומבהיר כי הוא אינו חל על הכרה בנכסי והתחייבויות מסים נדחים הנובעים מעסקה אשר אינה צירוף עסקים ואשר בגינה נוצרים הפרשים זמניים שווים בחובה ובזכות גם אם הם עומדים ביתר תנאי החריג.

התיקון ייושם לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2023 או לאחריו. יישום מוקדם אפשרי. בנוגע לעסקאות חכירה והכרה בהתחייבות בגין פירוק ושיקום - התיקון ייושם החל מתחילת תקופת הדיווח המוקדמת ביותר המוצגת בדוחות הכספיים בהם התיקון יושם לראשונה, תוך זקיפת ההשפעה המצטברת של היישום לראשונה ליתרת הפתיחה של העודפים (או רכיב אחר בהון, ככל שרלוונטי) למועד זה.

להערכת הקבוצה, לתיקון לעיל לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הקבוצה.

5. תיקון ל-1 IAS, הצגת דוחות כספיים: "גילוי למדיניות החשבונאית"

בהתאם לתיקון, חברות נדרשות לתת גילוי למדיניות החשבונאית המהותית שלהן חלף הדרישה להצגת המדיניות החשבונאית המשמעותית שלהן. בהתאם לתיקון, מידע על המדיניות החשבונאית הינו מהותי אם, כאשר הוא נלקח בחשבון יחד עם מידע אחר הניתן בדוחות הכספיים, ניתן לצפות באופן סביר כי הוא ישפיע על החלטות שמשמשי הדוחות הכספיים מקבלים בהתבסס על אותם דוחות.

התיקון ל-1 IAS אף מבהיר שמידע על המדיניות החשבונאית עשוי להיות מהותי אם בלעדיו, תימנע ממשמשי הדוחות הכספיים האפשרות להבין מידע מהותי אחר בדוחות הכספיים. בנוסף, התיקון מבהיר כי אין צורך בגילוי מידע על מדיניות חשבונאית שאינה מהותית.

התיקון ייושם לגבי תקופות דיווח המתחילות ב-1 בינואר 2023.

להערכת הקבוצה, לתיקון לעיל לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הקבוצה.

6. תיקון ל-16 IFRS, חכירות: התחייבות בגין חכירה במכירה וחכירה בחזרה

התיקון מבהיר את הטיפול החשבונאי בתשלומים משתנים עבור מוכר-חוכר בעסקת מכירה וחכירה בחזרה. על פי התיקון, מוכר-חוכר יכול אומדני תשלומי חכירה משתנים בעת מדידה לראשונה של התחייבות בגין חכירה, וכן לאחר הכרה לראשונה, מוכר-חוכר יישם את הדרישות למדידה עוקבת של התחייבות בגין חכירה, כך שלא מוכר רווח והפסד המתייחס לזכות השימוש שנותרה בידי המוכר-חוכר.

התיקון ייושם בתקופות דיווח המתחילות ב-1 בינואר 2024, עם אפשרות ליישום מוקדם. התיקון ייושם למפרע, עבור עסקאות מכירה וחכירה בחזרה שהתרחשו לאחר אימוץ IFRS 16, לרבות תיקון מספרי השוואה.

הקבוצה בוחנת את השלכות התיקון על הדוחות הכספיים ללא כוונה ליישום מוקדם.

כו. להלן שיעורי השינוי של מדד המחירים לצרכן ושער החליפין של הדולר

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן	
	מדד ידוע	מדד בגין
	%	

13.2	5.3	5.3	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022
(3.3)	2.4	2.8	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021
(7.0)	(0.6)	(0.7)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

באור 3 - מגזרי פעילות

א. כללי

באור מגזרי פעילות כולל מספר מגזרים המהווים יחידות עסקיות אסטרטגיות של הקבוצה. יחידות עסקיות אלה כוללות מגוון מוצרים ומנוהלות בנפרד לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועים. המוצרים בבסיס כל מגזר דומים בעיקרם לעניין מהותם, אופן הפצתם, תמהיל הלקוחות, מהות הסביבה המפקחת וכן במאפיינים כלכליים ודמוגרפיים ארוכי טווח הנגזרים מחשיפה בעלת מאפיינים דומים לסיכונים ביטוחיים. כמו כן, לתוצאות תיק ההשקעות המוחזק כנגד ההתחייבויות הביטוחיות עשויה להיות השפעה ניכרת על הרווחיות.

נכסי והתחייבויות כל מגזר כוללים פריטים המיוחסים ישירות למגזר ופריטים אשר ניתן ליחסם על בסיס סביר. ככל שנכסי מגזר מנוהלים בנפרד ממגזר אחר ואין מגבלה רגולטורית, אזי הנכסים והתוצאות מוצגים בהתאם לחשבונות הספציפיים המנוהלים עבור אותו מגזר, אחרת, התוצאות מיוחסות לפי יחס ההתחייבויות הביטוחיות.

כללי החשבונאות שישומו בדיווח המגזרי תואמים את כללי החשבונאות המקובלים שאומצו לצורך העריכה וההצגה של הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה.

בין המגזרים קיימות תנועות בין חברתיות אשר כוללות, בין היתר, ריבית המחושבת לפי הוראות הדין.

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח כולל את ענפי ביטוח חיים, פנסיה וגמל והוא מתמקד בעיקר בחסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן, קרנות פנסיה וקופות גמל לרבות קרנות השתלמות) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך לביטוח חיים, פנסיה וגמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

מגזר ביטוח בריאות מרכז את כל פעילות הקבוצה בביטוח בריאות - המגזר כולל ביטוח סיעודי, ביטוח הוצאות רפואיות, ניתוחים, השתלות, ביטוח שיניים ועוד.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים, וענפי חבויות אחרים.

• ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

• ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

• ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים:

אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית, אחריות המוצר, גוף אוניות וגוף מטוסים.

• ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי ביטוח כללי שאינם רכב וחבויות לרבות אובדן רכוש, מקיף בתי עסק, מקיף דירות, בנקים למשכנתאות, תאונות אישיות, מטענים בהובלה, ביטוח הנדסי וסיכונים אחרים.

4. מגזרי פעילות אחרים

מגזרי פעילות אחרים כוללים תוצאות מפעילות סוכנויות ביטוח.

5. פעילות שאינה מיוחסת למגזרי פעילות

פעילות זו כוללת חלק ממטה הקבוצה שאינו מיוחס למגזרי הפעילות, פעילויות נלוות/משקיות לפעילות הקבוצה, והחזקת נכסים והתחייבויות כנגד הון החברה בהתאם לתקנות ההון.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. מגזר בר דיווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022						
סך הכל	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
12,486,060	-	-	-	2,009,844	1,841,680	8,634,536
923,788	-	-	-	498,428	154,358	271,002
11,562,272	-	-	-	1,511,416	1,687,322	8,363,534
(7,340,939)	(35,769)	(109,794)	889	100,959	(163,393)	(7,133,831)
1,537,509	-	-	-	-	-	1,537,509
422,164	(148,140)*	-	353,823	90,884	22,753	102,844
51,408	(3,941)	8,589	46,593	167	-	-
6,232,414	(187,850)	(101,205)	401,305	1,703,426	1,546,682	2,870,056
2,763,836	(1,200)	-	-	1,513,086	344,535	907,415
615,877	-	-	-	372,114	111,765	131,998
2,147,959	(1,200)	-	-	1,140,972	232,770	775,417
1,807,653	(149,077)	-	158,146	437,473	494,523	866,588
935,924	(12,546)	59,257	159,050	60,054	78,177	591,932
11,867	-	4,392	1,498	2,580	-	3,397
252,146	(26,888)	222,451	3,213	8,513	2,781	42,076
5,155,549	(189,711)	286,100	321,907	1,649,592	808,251	2,279,410
435	-	56	632	(593)	-	340
1,077,300	1,861	(387,249)	80,030	53,241	738,431	590,986
(1,870,206)	-	(607,833)	1,096	(313,379)	(205,663)	(744,427)
(792,906)	1,861	(995,082)	81,126	(260,138)	532,768	(153,441)

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
סך הכל הכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון
סך הכל הוצאות
 חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

* נובע מהכנסות מעמלות שמתקבלות בסוכנויות שבבעלות הקבוצה, מהפעילות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של 113,166 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח בריאות בסך של 19,012 אלפי ש"ח ובתחום ביטוח כללי בסך של 15,962 אלפי ש"ח.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)
 ב. מגזר בר דיווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						
סך הכל	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
13,230,204	-	-	-	1,941,359	1,715,287	9,573,558
789,902	-	-	-	449,624	127,925	212,353
12,440,302	-	-	-	1,491,735	1,587,362	9,361,205
20,823,112	(21,726)	303,642	544	302,756	568,179	19,669,717
2,784,955	-	-	-	-	-	2,784,955
339,116	(137,709)*	-	323,270	74,465	13,643	65,447
45,627	(4,638)	8,745	41,221	299	-	-
36,433,112	(164,073)	312,387	365,035	1,869,255	2,169,184	31,881,324
32,005,271	(1,200)	-	-	1,654,728	1,768,072	28,583,671
505,388	-	-	-	277,312	107,808	120,268
31,499,883	(1,200)	-	-	1,377,416	1,660,264	28,463,403
1,728,446	(141,044)	-	139,725	426,402	477,880	825,483
938,429	(11,614)	44,753**	147,806	59,358**	82,123	616,003**
16,561	(335)	6,030	3,343	3,686	-	3,837
167,100	(13,755)	173,151	3,485	1,377	183	2,659
34,350,419	(167,948)	223,934	294,359	1,868,239	2,220,450	29,911,385
730	-	-	269	146	-	315
2,083,423	3,875	88,453	70,945	1,162	(51,266)	1,970,254
508,055	-	161,361**	117	74,677**	54,779	217,121**
2,591,478	3,875	249,814	71,062	75,839	3,513	2,187,375

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
סך הכל הכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון
סך הכל הוצאות
 חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

(*) נובע מהכנסות מעמלות שמתקבלות בסוכנויות שבבעלות הקבוצה, מהפעילות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של 103,888 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח בריאות בסך של 20,499 אלפי ש"ח ובתחום ביטוח כללי בסך של 13,322 אלפי ש"ח.
 (**) התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)
 ב. מגזר בר דיווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						
סך הכל	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
13,006,555	-	-	-	2,266,280	1,658,599	9,081,676
766,479	-	-	-	468,914	113,148	184,417
12,240,076	-	-	-	1,797,366	1,545,451	8,897,259
7,262,720	(26,720)	142,570	(172)	52,805	185,882	6,908,355
1,865,665	-	-	-	-	-	1,865,665
313,278	(142,397)	-	322,573	81,478	9,540	42,084
43,443	(4,212)	8,303	38,870	482	-	-
21,725,182	(173,329)	150,873	361,271	1,932,131	1,740,873	17,713,363
18,806,655	(1,200)	-	-	1,730,266	1,060,351	16,017,238
601,677	-	-	-	393,607	79,720	128,350
18,204,978	(1,200)	-	-	1,336,659	980,631	15,888,888
1,837,636	(147,685)	-	138,329	449,722	500,579	896,691
940,961	(12,077)	46,993	141,452	64,099	85,581	614,913
20,018	-	6,421	3,517	5,900	-	4,180
173,478	(18,627)	174,254	4,986	2,096	615	10,154
21,177,071	(179,589)	227,668	288,284	1,858,476	1,567,406	17,414,826
(1,488)	-	(12)	434	(646)	-	(1,264)
546,623	6,260	(76,807)	73,421	73,009	173,467	297,273
220,754	-	83,103	54	46,570	19,279	71,748
767,377	6,260	6,296	73,475	119,579	192,746	369,021

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 הכנסות אחרות
סך הכל הכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הוצאות אחרות
 הוצאות מימון
סך הכל הוצאות
 חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

(*) נובע מהכנסות מעמלות שמתקבלות בסוכנויות שבבעלות הקבוצה, מהפעילות בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של 103,304 אלפי ש"ח, בתחום ביטוח בריאות בסך של 22,204 אלפי ש"ח ובתחום ביטוח כללי בסך של 16,889 אלפי ש"ח.
 (**) התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022				
סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	
אלפי ש"ח				
8,634,536	-	-	8,634,536	פרמיות שהורווחו ברוטו
271,002	-	-	271,002	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
8,363,534	-	-	8,363,534	פרמיות שהורווחו בשייר
(7,133,831)	301	762	(7,134,894)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,537,509	125,981	370,870	1,040,658	הכנסות מדמי ניהול
102,844	-	-	102,844	הכנסות מעמלות
2,870,056	126,282	371,632	2,372,142	סך הכל הכנסות
907,415	-	-	907,415	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
131,998	-	-	131,998	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
775,417	-	-	775,417	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
866,588	61,762	130,599	674,227	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
591,932	57,335	185,650	348,947	הוצאות הנהלה וכלליות
3,397	3,222	-	175	הוצאות אחרות
42,076	1	5	42,070	הוצאות מימון
2,279,410	122,320	316,254	1,840,836	סך הכל הוצאות
340	-	-	340	חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
590,986	3,962	55,378	531,646	רווח לפני מסים על ההכנסה
(744,427)	(2,636)	(8,142)	(733,649)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(153,441)	1,326	47,236	(202,003)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021				
סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	
אלפי ש"ח				
9,573,558	-	-	9,573,558	פרמיות שהורווחו ברוטו
212,353	-	-	212,353	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
9,361,205	-	-	9,361,205	פרמיות שהורווחו בשייר
19,669,717	5,269	15,820	19,648,628	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
2,784,955	121,782	364,824	2,298,349	הכנסות מדמי ניהול
65,447	-	-	65,447	הכנסות מעמלות
31,881,324	127,051	380,644	31,373,629	סך הכל הכנסות
28,583,671	-	-	28,583,671	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
120,268	-	-	120,268	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
28,463,403	-	-	28,463,403	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
825,483	52,083	122,731	650,669	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
616,003	56,135	199,357	([*] 360,511)	הוצאות הנהלה וכלליות
3,837	3,624	-	213	הוצאות אחרות
2,659	-	-	2,659	הוצאות מימון
29,911,385	111,842	322,088	29,477,455	סך הכל הוצאות
315	-	-	315	חלק הקבוצה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,970,254	15,209	58,556	1,896,489	רווח לפני מסים על ההכנסה
217,121	(325)	(699)	([*] 218,145)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
2,187,375	14,884	57,857	2,114,634	סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

* התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020				
סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	
אלפי ש"ח				
9,081,676	-	-	9,081,676	פרמיות שהורווחו ברוטו
184,417	-	-	184,417	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
8,897,259	-	-	8,897,259	פרמיות שהורווחו בשייר
6,908,355	311	1,148	6,906,896	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,865,665	112,070	346,321	1,407,274	הכנסות מדמי ניהול
42,084	-	-	42,084	הכנסות מעמלות
17,713,363	112,381	347,469	17,253,513	סך הכל הכנסות
16,017,238	-	-	16,017,238	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
128,350	-	-	128,350	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
15,888,888	-	-	15,888,888	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
896,691	46,641	120,803	729,247	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
614,913	55,658	197,413	([*] 361,842)	הוצאות הנהלה וכלליות
4,180	4,027	-	153	הוצאות אחרות
10,154	-	-	10,154	הוצאות מימון
17,414,826	106,326	318,216	16,990,284	סך הכל הוצאות
(1,264)	-	-	(1,264)	חלק הקבוצה בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
297,273	6,055	29,253	261,965	רווח לפני מסים על ההכנסה
71,748	1,107	3,443	([*] 67,198)	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
369,021	7,162	32,696	329,163	סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

* התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
סה"כ	ענפי חבויות (אחרים)*	ענפי רכוש (אחרים*) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
2,070,653	390,951	610,613	687,366	381,723	פרמיות ברוטו
478,663	83,558	382,888	5,110	7,107	פרמיות ביטוח משנה
1,591,990	307,393	227,725	682,256	374,616	פרמיות בשייר
(80,574)	(20,664)	604	(44,773)	(15,741)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
1,511,416	286,729	228,329	637,483	358,875	פרמיות שהורווחו בשייר
100,959	35,524	8,587	7,553	49,295	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
90,884	14,064	76,820	-	-	הכנסות מעמלות
167	62	6	13	86	הכנסות אחרות
1,703,426	336,379	313,742	645,049	408,256	סך הכל הכנסות
1,513,086	206,712	280,076	595,268	431,030	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
372,114	148,585	198,937	2,892	21,700	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,140,972	58,127	81,139	592,376	409,330	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
437,473	83,944	159,921	148,132	45,476	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה
60,054	14,644	16,449	15,774	13,187	הוצאות הנהלה וכלליות
2,580	499	368	1,106	607	הוצאות אחרות
8,513	1,314	5,085	307	1,807	הוצאות מימון
1,649,592	158,528	262,962	757,695	470,407	סך הכל הוצאות
(593)	(219)	(23)	(46)	(305)	חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
53,241	177,632	50,757	(112,692)	(62,456)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(313,379)	(115,972)	(11,861)	(24,565)	(160,981)	הפסד כולל אחר לפני מסים על הכנסה
(260,138)	61,660	38,896	(137,257)	(223,437)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
5,464,576	2,163,824	513,268	510,286	2,277,198	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2022
4,322,962	1,447,435	178,495	508,455	2,188,577	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2022

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-98% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-88% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021				
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים* אלפי ש"ח	ענפי חבויות אחרים*	סה"כ
355,365	574,119	563,484	378,937	1,871,905
6,767	3,954	336,994	113,972	461,687
פרמיות ברוטו				
פרמיות ביטוח משנה				
348,598	570,165	226,490	264,965	1,410,218
22,342	33,820	26,855	(1,500)	81,517
פרמיות בשייר				
שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר				
370,940	603,985	253,345	263,465	1,491,735
פרמיות שהורווחו בשייר				
154,260	24,750	13,690	110,056	302,756
-	8	60,781	13,676	74,465
רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון				
הכנסות מעמלות				
הכנסות אחרות				
152	24	15	108	299
סך הכל הכנסות				
525,352	628,767	327,831	387,305	1,869,255
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו				
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח				
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר				
540,141	532,784	210,893	370,910	1,654,728
12,004	2,957	129,095	133,256	277,312
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות				
הוצאות הנהלה וכלליות				
הוצאות אחרות				
הוצאות (הכנסות) מימון				
44,297	148,213	154,784	79,108	426,402
(** 11,404)	15,942	16,933	15,079	59,358
911	1,490	592	693	3,686
1,247	218	(993)	905	1,377
סך הכל הוצאות				
585,996	695,690	253,114	333,439	1,868,239
חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני				
74	12	7	53	146
(60,570)	(66,911)	74,724	53,919	1,162
(** 36,973)	6,234	3,732	27,738	74,677
רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה				
רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה				
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה				
(23,597)	(60,677)	78,456	81,657	75,839
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2021				
2,235,783	443,489	585,878	2,166,558	5,431,708
התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2021				
2,160,341	442,192	188,192	1,527,918	4,318,643

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-98% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-87% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
סה"כ	ענפי חבויות אחרים ^(*)	ענפי רכוש ואחרים ^(*) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
2,237,176	389,011	617,765	778,280	452,120	פרמיות ברוטו
477,526	138,149	324,816	6,253	8,308	פרמיות ביטוח משנה
1,759,650	250,862	292,949	772,027	443,812	פרמיות בשייר
37,716	(2,126)	4,197	19,963	15,682	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הרווחה, בשייר
1,797,366	248,736	297,146	791,990	459,494	פרמיות שהרווחו בשייר
52,805	19,193	1,868	4,953	26,791	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
81,478	17,255	64,209	14	-	הכנסות מעמלות
482	173	23	44	242	הכנסות אחרות
1,932,131	285,357	363,246	797,001	486,527	סך הכל הכנסות
1,730,266	339,316	326,493	556,064	508,393	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
393,607	197,670	175,940	4,670	15,327	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,336,659	141,646	150,553	551,394	493,066	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
449,722	77,147	161,813	162,811	47,951	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
64,099	14,874	17,169	18,983	13,073 ^(**)	הוצאות הנהלה וכלליות
5,900	841	982	2,589	1,488	הוצאות אחרות
2,096	953	(443)	286	1,300	הוצאות (הכנסות) מימון
1,858,476	235,461	330,074	736,063	556,878	סך הכל הוצאות
(646)	(232)	(30)	(59)	(325)	חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
73,009	49,664	33,142	60,879	(70,676)	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
46,570	17,469	2,215	4,470	22,416 ^(**)	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
119,579	67,133	35,357	65,349	(48,260)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
5,268,320	2,035,457	587,898	456,233	2,188,732	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2020
4,255,884	1,459,379	240,066	454,424	2,102,015	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2020

^(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-97% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-88% מסך הפרמיות בענפים אלו.

^(**) התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ה. פרטים על נכסי והתחייבויות המגזר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

סך הכל	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
1,089,292	-	562,264	91,764	169,576	-	265,688	נכסים
2,119,934	(63,962)	-	-	195,578	582,641	1,405,677	נכסים בלתי מוחשיים
27,682	-	6,288	5,675	3,924	-	11,795	הוצאות רכישה נדחות
8,130,455	-	-	-	-	182,576	7,947,879	השקעות בחברות כלולות
968,058	-	157,008	-	167,335	52,107	591,608	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
1,401,663	-	-	-	1,141,614	99,165	160,884	נדל"ן להשקעה - אחר
764,520	-	-	-	419,025	60,737	284,758	נכסי ביטוח משנה
110,151,377	-	-	-	-	2,406,151	107,745,226	פרמיות לגביה
15,785,224	-	7,773,005	9,860	2,215,583	1,148,576	4,638,200	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
26,470,459	(48,077)	73,436	1,954	719,957	606,418	25,116,771	השקעות פיננסיות אחרות:
243,687	-	52,234	1	13,626	56,275	121,551	נכסי חוב סחירים
5,151,632	-	1,332,677	2,782	655,122	465,599	2,695,452	נכסי חוב שאינם סחירים
47,651,002	(48,077)	9,231,352	14,597	3,604,288	2,276,868	32,571,974	מניות
14,715,486	-	-	-	-	330,448	14,385,038	אחרות
3,934,055	-	1,468,982	105,825	353,124	139,396	1,866,728	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
5,316,183	(1,654,939)	1,912,418	274,743	116,359	409,954	4,257,648	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
196,269,707	(1,766,978)	13,338,312	492,604	6,170,823	6,540,043	171,494,903	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
136,578,704	-	-	-	-	2,809,824	133,768,880	סך כל הנכסים
41,879,085	-	-	-	5,464,576	2,578,438	33,836,071	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה
133,029,493	-	-	-	-	2,987,447	130,042,046	התחייבויות
10,879,328	(132,590)	7,194,183	162,169	18,239	292,512	3,344,815	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
2,778,556	(1,596,126)	773,234	93,410	688,008	99,005	2,721,025	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
188,566,462	(1,728,716)	7,967,417	255,579	6,170,823	5,957,402	169,943,957	התחייבויות פיננסיות
							התחייבויות אחרות
							סך כל ההתחייבויות

באור 3 - מגזרי פעילות (המשך)

ה. פרטים על נכסי והתחייבויות המגזר (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

סך הכל	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
971,387	-	437,680	92,641	172,156	-	268,910	נכסים
2,024,108	(64,899)	-	-	190,170	573,283	1,325,554	נכסים בלתי מוחשיים
25,679	-	6,039	5,552	4,006	-	10,082	הוצאות רכישה נדחות
7,293,737	-	-	-	-	151,796	7,141,941	השקעות בחברות כלולות
730,272	-	55,609	-	151,740	53,374	469,549	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
1,346,785	-	-	-	1,113,065	90,347	143,373	נדל"ן להשקעה - אחר
713,892	-	-	-	388,304	49,466	276,122	נכסי ביטוח משנה
123,512,846	-	-	-	-	2,502,048	121,010,798	פרמיות לגביה
14,069,417	-	5,640,439	10,046	2,068,202	507,298	5,843,432	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
26,148,019	(47,143)	62,557	879	658,044	1,723,051	23,750,631	השקעות פיננסיות אחרות:
256,647	-	46,492	2	46,756	13,393	150,004	נכסי חוב סחירים
3,876,314	-	971,939	3,266	553,471	189,167	2,158,471	נכסי חוב שאינם סחירים
44,350,397	(47,143)	6,721,427	14,193	3,326,473	2,432,909	31,902,538	מניות
13,621,535	-	-	-	-	283,489	13,338,046	אחרות
6,721,244	-	3,320,621	66,184	744,296	219,638	2,370,505	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
2,289,070	(1,338,271)	1,376,657	233,012	501,651	708,356	807,665	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
203,600,952	(1,450,313)	11,918,033	411,582	6,591,861	7,064,706	179,065,083	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
145,293,566	-	-	-	-	2,900,038	142,393,528	סך כל הנכסים
41,150,591	-	-	-	5,431,708	3,105,845	32,613,038	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה
142,952,229	-	-	-	-	2,975,221	139,977,008	התחייבויות
6,931,343	(135,112)	5,714,588	157,881	104,007	213,076	876,903	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
4,369,932	(1,275,413)	77,160	253,701	1,056,146	197,281	4,061,057	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
195,404,095	(1,410,525)	5,791,748	411,582	6,591,861	6,491,423	177,528,006	התחייבויות פיננסיות
							התחייבויות אחרות
							סך כל ההתחייבויות

באור 4 - נכסים בלתי מוחשיים

א. הרכב

מוניטין	הפרשים מקוריים המיוחסים לשווי תיקי ביטוח	דמי ניהול עתדיים	תוכנות מחשב אלפי ש"ח	תיק לקוחות	אחר	סך הכל
646,959	740,327	139,890	1,813,735	81,115	17,407	3,439,433
-	720	-	205,591	-	-	206,311
-	-	-	(8,439)	-	-	(8,439)
646,959	741,047	139,890	2,010,887	81,115	17,407	3,637,305
-	1,298	-	218,053	-	-	219,351
-	-	-	(18,516)	-	-	(18,516)
646,959	742,345	139,890	2,210,424	81,115	17,407	3,838,140
156,838	737,367	122,167	1,457,020	73,743	14,971	2,562,106
-	2,407	3,624	100,173	3,686	603	110,493
-	-	-	(6,681)	-	-	(6,681)
156,838	739,774	125,791	1,550,512	77,429	15,574	2,665,918
-	861	3,224	92,950	2,580	603	100,218
-	-	-	(17,288)	-	-	(17,288)
156,838	740,635	129,015	1,626,174	80,009	16,177	2,748,848
490,121	1,710	10,875	584,250	1,106	1,230	1,089,292
490,121	1,273	14,099	460,375	3,686	1,833	971,387

עלות

יתרה ליום 1 בינואר 2021

רכישות ופיתוח עצמי (1)

גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

רכישות ופיתוח עצמי (1)

גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

הפחתה שנצברה והפסדים מירידות ערך שנצברו

יתרה ליום 1 בינואר 2021

הפחתה שהוכרה במהלך השנה

גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

הפחתה שהוכרה במהלך השנה

גריעות במשך השנה

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

ערך בספרים נטו

ביום 31 בדצמבר 2022

ביום 31 בדצמבר 2021

(1) בגין תוכנות מחשב נכללו סכומים בגין פיתוח עצמי בשנים 2022 ו-2021 בסך של כ-193 מיליון ש"ח ובסך של כ-171 מיליון ש"ח, בהתאמה.

באור 4 - נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

ב. בחינת ירידת ערך של נכסים לא מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר

לצורך בחינת ירידת הערך של המוניטין ליום 31 בדצמבר 2022 הוקצה המוניטין ליחידות מניבות המזומנים הבאות: פנסיה, גמל, ביטוח כללי, וסוכנויות ביטוח.

להלן הערך בספרים של המוניטין שהוקצה ליחידות מניבות המזומנים הבאות:

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
190,866	190,866	פנסיה
63,621	63,621	גמל
168,470	168,470	ביטוח כללי
67,164	67,164	סוכנויות ביטוח
<u>490,121</u>	<u>490,121</u>	

לצורך בחינת ירידת הערך של המוניטין נבחן הסכום בר ההשבה של היחידה מניבת המזומנים לה הוקצה המוניטין ביחס לערכה בספרים. ככל שהסכום בר ההשבה של היחידה מניבת המזומנים עולה על ערכה בספרים, היחידה והנכסים שהוקצו לה יחשבו כבלתי פגומים בערכם.

סכום בר ההשבה של יחידת הפנסיה נקבע על בסיס תחזית הכנסות בניכוי הוצאות צפויות מתיק הפנסיה הקיים על בסיס הערך הגלום של תיק זה, בהתאמה לשיעורי היוון ותשואה כלכליים. ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות בין היתר הנחות בגין שיעורי דמי הניהול הצפויים, ביטולים, הוצאות תפעול, עמלות ותשואת תיק ההשקעות, הנקבעות מדי שנה על-ידי הנהלת הקבוצה על-פי הסביבה העסקית ורמת התחרות בענף, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

ליום 31 בדצמבר 2022 וליום 31 בדצמבר 2021, נמצא כי סכום בר ההשבה של יחידת הפנסיה עולה על הערך בספרים.

סכום בר ההשבה של יחידת הגמל התבסס על שווי השימוש שלה ונקבע על בסיס אומדן תזרימי המזומנים העתידי הנגזר ממכלול הפעילויות של היחידה.

ליום 31 בדצמבר 2022 וליום 31 בדצמבר 2021, נמצא כי סכום בר ההשבה של יחידת הגמל עולה על הערך בספרים אשר מורכב בעיקר ממוניטין, דמי ניהול עתידיים והוצאות רכישה נדחות, לפיכך לא הוכר הפסד מירידת ערך.

סכום בר ההשבה של יחידת הביטוח הכללי התבסס על שווי השימוש שלה ונקבע על בסיס אומדן תזרימי המזומנים העתידיים של ענפי הביטוח הכללי.

ליום 31 בדצמבר 2022 וליום 31 בדצמבר 2021, נמצא כי סכום בר ההשבה של יחידת הביטוח הכללי עולה על הערך בספרים.

סכום בר ההשבה של יחידות סוכנויות הביטוח התבסס על שווי השימוש שלהן ונקבע על בסיס אומדן תזרימי המזומנים העתידיים בכל יחידה.

ליום 31 בדצמבר 2022 וליום 31 בדצמבר 2021, נמצא כי סכום בר ההשבה של יחידות סוכנויות הביטוח עולה על הערך בספרים.

ירידות הערך נכללות בסעיף הוצאות אחרות.

מדידות השווי ההוגן מסווגות ברמה 3 בהיררכיית השווי ההוגן. להגדרת הרמות השונות בהיררכיה ראה באור 7.1.2. דבר קביעת השווי ההוגן.

באור 4 - נכסים בלתי מוחשיים (המשך)

ב. בחינת ירידת ערך של נכסים לא מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר (המשך)

הנחות המפתח ששימשו בחישוב הסכום בר ההשבה

חישוב ברות ההשבה של יחידת הפנסיה מתבסס בין היתר על ההנחות העיקריות הבאות:

תשואה עתידית על הנכסים לפי שקלול של אג"ח מיועדות ונכסים מובטחי תשואה יחד עם תשואה של השקעות לפי כ-4% (בשנת 2021 כ-4%).

שיעור ריבית היוון ריאלי לאחר מס כ-9% (בשנת 2021 כ-8%).

חישוב סכום בר ההשבה של יחידת הגמל מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:

שיעור ריבית היוון ריאלי לאחר מס כ-9.1% (בשנת 2021 כ-8.4%). שיעור זה נקבע בהתבסס על מודל W.A.C.C, על בסיס פרמטרים האופייניים לפעילות מסוג זה.

שיעור צמיחה ריאלי לטווח ארוך כ-1% (בשנת 2021 כ-1%). שיעור זה נקבע בהתבסס על שיעור הצמיחה הממוצע לטווח ארוך המקובל בפעילות מסוג זה.

תחזית תזרים המזומנים נבנתה לתקופה של 5 שנים.

חישוב סכום בר ההשבה של יחידת הביטוח הכללי מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:

שיעור ריבית היוון נומינלי לאחר מס כ-11.7% (בשנת 2021 כ-9.6%), תחזית תזרים המזומנים נבנתה לתקופה של חמש שנים, יחס נזק כולל בענפי הביטוח הכללי השונים של כ-85%-137% (בשנת 2021 כ-71%-123%), שיעור צמיחת פרמיות בענפי הביטוח הכללי השונים כ-3% (בשנת 2021 כ-2%), שיעור צמיחה נומינלי של הרווח הביטוחי הנקי לטווח ארוך כ-3% (בשנת 2021 כ-1.5%).

חישוב סכום בר ההשבה של יחידות סוכנויות הביטוח מתבסס על ההנחות העיקריות הבאות:

ממוצע שיעור הריבית להיוון לאחר מס כ-12% (בשנת 2021 כ-12%), ושיעור הצמיחה לטווח ארוך בעיקר כ-0%-1.5% (בשנת 2021 כ-0%-1.5%).

שיעורים אלה נקבעו על בסיס פרמטרים האופייניים לפעילות מסוג זה.

באור 5 - הוצאות רכישה נדחות

א. הרכב

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
1,016,901	998,651
258,624	357,097
1,275,525	1,355,748
558,413	568,608
190,170	195,578
<u>2,024,108</u>	<u>2,119,934</u>

ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:

ביטוח חיים
פנסיה וגמל

ביטוח בריאות
ביטוח כללי

באור 5 - הוצאות רכישה נדחות (המשך)

ב. התנועה בהוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים וחסכון ארוך טווח וביטוח בריאות

סה"כ	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח			
		סה"כ אלפי ש"ח	פנסיה וגמל	ביטוח חיים	
1,761,479	544,435	1,217,044	211,549	1,005,495	יתרה ליום 1 בינואר 2021
					<u>תוספות</u>
295,969	93,035	202,934	71,864	131,070	עמלות רכישה
169,480	52,836	116,644	22,185	94,459	הוצאות רכישה אחרות
465,449	145,871	319,578	94,049	225,529	סך כל התוספות
268,664	103,501	165,163	46,974	118,189	הפחתה שוטפת
124,326	28,392	95,934	-	95,934	הפחתה בגין ביטולים
1,833,938	558,413	1,275,525	258,624	1,016,901	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021
					<u>תוספות</u>
339,748	84,248	255,500	131,289	124,211	עמלות רכישה
181,900	52,554	129,346	29,834	99,512	הוצאות רכישה אחרות
521,648	136,802	384,846	161,123	223,723	סך כל התוספות
286,246	106,131	180,115	62,650	117,465	הפחתה שוטפת
144,984	20,476	124,508	-	124,508	הפחתה בגין ביטולים
<u>1,924,356</u>	<u>568,608</u>	<u>1,355,748</u>	<u>357,097</u>	<u>998,651</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

באור 6 - רכוש קבוע

						א. הרכב ותנועה
						שנת 2022
סה"כ	שיפורים במושכר	ציוד וריהוט משרדי	כלי רכב	מחשבים ותוכנה	קרקע ובנייני משרדים	
אלפי ש"ח						
<u>עלות</u>						
1,581,722	17,340	201,298	59,310	203,346	1,100,428	עלות ליום 1 בינואר 2022
68,180	2,880	3,619	12,563	13,886	35,232	תוספות במשך השנה (*)
17,776	-	-	-	-	17,776	שערוך נכסים שהועברו לנדל"ן להשקעה
(37,326)	-	-	-	-	(37,326)	העברה לנדל"ן להשקעה
48,007	-	-	-	-	48,007	הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר (ראה ג להלן)
(60,820)	(1,048)	(15,127)	(25,267)	(5,879)	(13,499)	גריעות במשך השנה
<u>1,617,539</u>	<u>19,172</u>	<u>189,790</u>	<u>46,606</u>	<u>211,353</u>	<u>1,150,618</u>	עלות ליום 31 בדצמבר 2022
<u>פחת שנצבר</u>						
400,122	10,452	159,044	32,684	157,888	40,054	פחת שנצבר ליום 1 בינואר 2022
74,026	1,352	6,687	17,603	11,613	36,771	תוספות במשך השנה (*)
(12,080)	-	-	-	-	(12,080)	העברה לנדל"ן להשקעה
(26,006)	-	-	-	-	(26,006)	הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר
(59,065)	(1,022)	(14,498)	(24,944)	(5,813)	(12,788)	גריעות במשך השנה
<u>376,997</u>	<u>10,782</u>	<u>151,233</u>	<u>25,343</u>	<u>163,688</u>	<u>25,951</u>	פחת שנצבר ליום 31 בדצמבר 2022
<u>1,240,542</u>	<u>8,390</u>	<u>38,557</u>	<u>21,263</u>	<u>47,665</u>	<u>1,124,667</u>	עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2022
			<u>12,506</u>		<u>31,024</u>	(*) מזה בגין נכס זכות שימוש תוספות לעלות במשך השנה
			<u>17,549</u>		<u>9,035</u>	פחת השנה
			<u>21,058</u>		<u>79,981</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

באור 6 - רכוש קבוע (המשך)

א. הרכב ותנועה (המשך)

שנת 2021						
קרקע ובנייני משרדים	מחשבים ותוכנה	כלי רכב	ציוד וריהוט משרדי	שיפורים במושכר	סה"כ	
אלפי ש"ח						
עלות						
1,075,697	192,689	52,034	202,007	14,236	1,536,663	עלות ליום 1 בינואר 2021
12,142	22,565	24,449	3,670	4,615	67,441	תוספות במשך השנה (*)
(6,846)	-	-	-	-	(6,846)	העברה לנדל"ן להשקעה
28,975	-	-	-	-	28,975	הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר (ראה ג להלן)
(9,540)	(11,908)	(17,173)	(4,379)	(1,511)	(44,511)	גריעות במשך השנה
1,100,428	203,346	59,310	201,298	17,340	1,581,722	עלות ליום 31 בדצמבר 2021
פחת שנצבר						
32,927	155,326	27,630	156,336	10,637	382,856	פחת שנצבר ליום 1 בינואר 2021
33,941	13,854	20,366	6,744	966	75,871	תוספות במשך השנה (*)
(3,137)	-	-	-	-	(3,137)	העברה לנדל"ן להשקעה
(20,194)	-	-	-	-	(20,194)	הערכה מחדש שהוכרה ברווח כולל אחר
(3,483)	(11,292)	(15,312)	(4,036)	(1,151)	(35,274)	גריעות במשך השנה
40,054	157,888	32,684	159,044	10,452	400,122	פחת שנצבר ליום 31 בדצמבר 2021
1,060,374	45,458	26,626	42,254	6,888	1,181,600	עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2021

(*) התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

(*) מזה בגין נכס זכות שימוש

24,398	1,608	תוספות לעלות במשך השנה
20,287	9,866	פחת השנה
26,395	58,155	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

ב. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כרכוש קבוע

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
993,804	1,044,686	בבעלות
66,570	79,981	בחכירה*
1,060,374	1,124,667	

(*) בשנת 2021 נכסים בחכירה מהוונת בסך של כ-8,415 אלפי ש"ח אשר יתרת תקופת החכירה בגינם עולה על 45 שנה.

נכסי זכויות שימוש בנדל"ן בהן החברה היא החוכרת בסך של כ-79,981 (בשנת 2021 כ-58,155 אלפי ש"ח).

באור 6 - רכוש קבוע (המשך)

ג. החברה התקשרה עם מעריכי שווי חיצוניים מוסמכים בלתי תלויים, על מנת לקבוע את השווי ההוגן של הקרקע והמבנים אשר בבעלותה. השווי ההוגן נאמד בחודש דצמבר 2022.

עקב השימוש במודל ההערכה מחדש, נוצרה קרן הערכה מחדש שיתרתה ליום 31 בדצמבר 2022 הינה 514,262 אלפי ש"ח לאחר הפחתה ולפני מס (ליום 31 בדצמבר 2021 - 450,619 אלפי ש"ח לאחר הפחתה ולפני מס). השינוי בקרן ההערכה מחדש במהלך השנה הסתכם לסך של 63,643 אלפי ש"ח לאחר הפחתה ולפני מס (שנת 2021 - 39,677 אלפי ש"ח לאחר הפחתה ולפני מס).

לפרטים נוספים ראה באור 2.א.1.

אם הקרקע והמבנים היו נמדדים תוך שימוש במודל העלות, ערכיהם בדוחות הכספיים היו כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
726,189	727,150	עלות
(^c 181,283)	198,204	פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך שנצברו
<u>544,906</u>	<u>528,946</u>	עלות מופחתת

(* התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.)

השווי ההוגן של הקרקע והמבנים נאמד בהתבסס על השוואה לעסקאות של נכסים דומים שנערכו לאחרונה בשוק הנדל"ן ביחס לנדל"ן דומה במאפייניו ולרבות מיקום, מצב פיס, ייעוד וכדומה, במידה שקיימות עסקאות כאלו. לעיתים, השווי ההוגן נאמד תוך שימוש בטכניקת היוון הכנסות: מודל הערכת השווי מבוסס על הערך הנוכחי של אומדן התזרים התפעולי מהשכרה הנובע מהנכס.

ד. מידע נוסף

בקבוצה קיימים נכסים שהופחתו במלואם ועדיין מופעלים. עלותם המקורית של הנכסים כאמור ליום 31 בדצמבר 2022 הינה בסך של כ-244 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2021 כ-232 מיליון ש"ח).

בשנת 2022 גרעה הקבוצה רכוש קבוע שהופחת במלואו ושאינו משמש את הקבוצה, אשר עלותו המקורית הינה כ-55 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2021 כ-31 מיליון ש"ח).

ה. גילויים עבור עסקאות חכירה בהן החברה מהווה חוכר

לחברה הסכמי חכירה הכוללים חכירות של מבנים, קרקעות ורכבים, אשר משמשים לצורך קיום הפעילות השוטפת של החברה. הסכמי החכירות של המבנים הינם לתקופה הנעה בין 3 ל-20 שנים, בעוד הסכמי החכירות של רכבים הינם לתקופה של כ-3 שנים.

חלק מהסכמי החכירה שבהן התקשרה החברה כוללים אופציות הארכה ו/או ביטול.

בנוסף החברה חוכרת בחכירה מהוונת קרקעות ומבנים לתקופות של מעל 50 שנים אשר משמשים את החברה לצורך קיום פעילותה השוטפת.

פירוטים בדבר עסקאות חכירה

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
2,386	2,611	הוצאות ריבית בגין התחייבויות חכירה
29,326	26,837	סך תזרים מזומנים שלילי עבור חכירות

אופציות הארכה וביטול

לחברה הסכמי חכירה הכוללים הן אופציות הארכה והן אופציות ביטול. אופציות אלה מקנות לחברה גמישות בניהול עסקאות החכירה והתאמה לצרכים העסקיים של החברה.

החברה מפעילה שיקול דעת משמעותי בבחינה האם ודאי באופן סביר כי אופציות הארכה וביטול ימומשו.

למידע בדבר התחייבויות חכירה ראה באור 24.

באור 7 - השקעות בחברות מוחזקות

א. פרטים בדבר חברות בנות

להלן רשימה של החברות הבנות העיקריות של הקבוצה:

זכויות בעלות של הקבוצה בחברה הבת לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		מיקום עיקרי של פעילות החברה	
2021	2022		
%			
100	100	ישראל	מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ
100	100	ישראל	מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ
100	100	ישראל	מבטח סיימון סוכנויות לביטוח בע"מ
100	100	ישראל	שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ
100	100	ישראל	שחם אורלן סוכנויות לביטוח בע"מ
73.28	73.28	ישראל	סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ
100	100	ישראל	אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ

ב. פרטים בדבר חברות כלולות

1. הרכב ההשקעה בחברות כלולות

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
25,634	25,676	עלות המניות
45	2,006	חלק הקבוצה ברווחים ובקרנות הון שנצברו ממועד הרכישה, בניכוי דיבידנדים
<u>25,679</u>	<u>27,682</u>	

2. חלק הקבוצה בתוצאות הפעולות של החברות הכלולות

הנתונים המוצגים הינם בהתאם לשיעורי ההחזקה בחברות הכלולות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
(1,488)	730	435	חלק הקבוצה ברווח (הפסד) הנקי
(1,159)	(527)	2,036	חלק הקבוצה ברווח (הפסד) כולל אחר

באור 8 - נדל"ן להשקעה

א. הרכב ותנועה

נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה						
סה"כ		מושכר למשרדים ואחר		מושכר למסחר		
2021	2022	2021	2022	2021	2022	
אלפי ש"ח						
6,923,505	7,293,737	5,273,782	5,594,221	1,649,723	1,699,516	יתרה ליום 1 בינואר
						<u>תוספות במשך השנה</u>
115,224	227,781	111,129	187,997	4,095	39,784	רכישות
8,840	31,742	8,840	28,806	-	2,936	עלויות והוצאות שהונו
124,064	259,523	119,969	216,803	4,095	42,720	סך הכל תוספות
						<u>גריעות במהלך השנה</u>
(50,997)	-	(50,997)	-	-	-	מימושים
(50,997)	-	(50,997)	-	-	-	סך הכל גריעות
282,871	577,195	237,173	500,600	45,698	76,595	שינויים בשווי הוגן (שלא מומשו)
14,294	-	14,294	-	-	-	שינויים בשווי הוגן (שמומשו)
<u>7,293,737</u>	<u>8,130,455</u>	<u>5,594,221</u>	<u>6,311,624</u>	<u>1,699,516</u>	<u>1,818,831</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר

נדל"ן להשקעה - אחר						
סה"כ		מושכר למשרדים ואחר		מושכר למסחר		
2021	2022	2021	2022	2021	2022	
אלפי ש"ח						
756,480	730,272	569,443	547,993	187,037	182,279	יתרה ליום 1 בינואר
						<u>תוספות במשך השנה</u>
21,648	111,026	21,296	96,537	352	14,489	רכישות
1,286	12,047	1,286	11,061	-	986	עלויות והוצאות שהונו
3,709	25,246	3,709	25,246	-	-	העברה מרכוש קבוע
26,643	148,319	26,291	132,844	352	15,475	סך הכל תוספות
						<u>גריעות במהלך השנה</u>
(120,003)	-	(105,003)	-	(15,000)	-	מימושים
(120,003)	-	(105,003)	-	(15,000)	-	סך הכל גריעות
55,259	89,467	45,969	84,080	9,290	5,387	שינויים בשווי הוגן (שלא מומשו)
11,893	-	11,293	-	600	-	שינויים בשווי הוגן (שמומשו)
<u>730,272</u>	<u>968,058</u>	<u>547,993</u>	<u>764,917</u>	<u>182,279</u>	<u>203,141</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר

ב. נכסי הנדל"ן להשקעה נמדדים בשווי הוגן ומסווגים לרמה 3 במדרג השווי הוגן.

באור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ג. נתונים בדבר מדידות שווי הוגן של נדל"ן להשקעה

יחסי הגומלין בין הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה ומדידת השווי ההוגן	הנתונים המשמעותיים שאינם ניתנים לצפייה	טכניקות הערכה לקביעת השווי ההוגן	סוג הנכס
<ul style="list-style-type: none"> אומדן השווי ההוגן יגדל אם: שווי השוק של תשלומי השכירות יגדל. שיעור ההיוון של תזרימי המזומנים יקטן. 	<ul style="list-style-type: none"> שווי שוק של תשלומי שכירות. שיעור היוון של תזרימי המזומנים (4.5% עד 10%, ממוצע משוקלל 6.5% בשנת 2022 ו-4.7% עד 10%, ממוצע משוקלל 6.7% בשנת 2021). 	<p>השווי ההוגן נאמד תוך שימוש בטכניקת היוון הכנסות: מודל הערכת השווי מבוסס על הערך הנוכחי של אומדן התזרים התפעולי מהשכרה הנובע מהנכס. הערכת שווי הנדל"ן מתבססת על תזרימי המזומנים השנתיים נטו לפני מס, המהווים בשיעור היוון המשקף את הסיכונים הספציפיים הגלומים בהם. כאשר קיימים בפועל הסכמי שכירות, אשר התשלומים בגינם שונים מדמי שכירות ראויים, מבוצעות התאמות בכדי לשקף את תשלומי השכירות בפועל בתקופת החוזה או לחילופין קביעת שיעור היוון המשקף את הסיכון הספציפי.</p> <p>הערכות השווי מתחשבות בסוג הדיירים הנמצאים בפועל בנכס המושכר או האחראים למילוי התחייבויות השכירות או אלה העשויים להיות במושכר לאחר השכרת מושכר פנוי (הפחתה בשיעור ההיוון לשוכרים כדוגמת גוף ממשלתי, גוף מוסדי, שוכרים בעלי עורף פיננסי חזק במיוחד), וכן הערכה כללית לגבי יתרת אורך החיים הכלכלי של הנכס, באותם מקומות שבהם פרמטרים אלו רלוונטיים.</p> <p>לעיתים, השווי ההוגן נקבע בהתבסס על השוואה לעסקאות של נכסים דומים שנערכו לאחרונה בשוק הנדל"ן ביחס לנדל"ן דומה במאפייניו ולרבות מיקום, מצב פיסי, ייעוד וכדומה, במידה שקיימות עסקאות כאלו, ולעיתים מתבצע שילוב בין השוואת עסקאות של נכסים דומים לטכניקת היוון הכנסות.</p> <p>כמו-כן, ישנם נכסים בהם קיים פוטנציאל תכנוני מובהק עקב אישור תכנית בניין עיר חדשה או כנובע מתכנית בניין עיר חדשה המצויה בשלבי אישור מתקדמים ובהם כולל שווי הוגן של הנכס את התרומה הכלכלית החיובית הנובעת מהפוטנציאל האמור.</p> <p>השווי ההוגן של נכסים בהקמה נאמד בטכניקת "השווי השירורי" (Residual Value), דהיינו חילוץ שווי הנכס במצבו משווי לאחר השלמת בנייתו, בניכוי רווח יזמי ראוי ובניכוי יתרת עלות ההקמה על פי תקציב.</p>	<p>נכסים להשכרה למטרת מסחר/משרדים</p>

באור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ד. ניתוח רגישות

שיעור ההיוון מהווה אומדן משמעותי בקביעת השווי ההוגן משום ששינוי בו ישפיע באופן מהותי על השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה. יחד עם זאת, יצוין כי שינוי בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה עבור חלק מחוזי הביטוח (חוזים תלויי תשואה) אינו משפיע במלואו על הרווח וההפסד של הקבוצה מכיוון שלגביהם עיקר השינוי בשווי נזקף לזכויות עמיתים. בניתוח רגישות להלן מוצגת ההשפעה של שינוי בשיעור ההיוון בשיעורים המפורטים (הניתוח להלן אינו כולל את ההשפעה של שינוי בשיעור ההיוון לגבי נכסים ששווים ההוגן נאמד בגישת השוואה לנכסים דומים. שווים של נכסים אלו אינו מהותי ביחס לסך השווי של נכסי הנדל"ן להשקעה):

גידול (קיטון) ברווח והפסד לפני מס		גידול (קיטון) בשווי ההוגן ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	2021	2022	
אלפי ש"ח				
(88,221)	(47,800)	(470,384)	(572,162)	עליה של 0.5%
100,210	55,589	530,103	667,267	ירידה של 0.5%

ה. תהליכי הערכה המיושמים בחברה

השווי של נדל"ן להשקעה נקבע על בסיס הערכות שווי שבוצעו על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים, בעלי כישורים מקצועיים מתאימים ובעלי ניסיון עדכני לגבי מיקום וסוג הנכס המוערך. הערכות השווי נבחנות על ידי הגורמים הרלוונטיים בחברה.

ו. התקשרויות לרכישת נדל"ן להשקעה

לעניין התקשרויות לרכישת נדל"ן להשקעה, ראה באור 2.38.ג.

ז. הסדרי חכירה תפעולית

לפרטים בדבר הסדרי חכירה תפעולית בהם הקבוצה משמשת כמחכיר והמסווגים כנדל"ן להשקעה, ראה באור 2.38.ה.

ח. הכנסות שכירות והוצאות תפעוליות שהוכרו בדוח רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
445,623	443,458	484,950	הכנסות שכירות מנדל"ן להשקעה הוצאות תפעוליות ישירות*
(50,771)	(62,826)	(72,839)	
<u>394,852</u>	<u>380,632</u>	<u>412,111</u>	

(* הוצאות תפעוליות ישירות הנובעות מנדל"ן להשקעה אשר לא הפיק הכנסות שכירות במהלך התקופה אינן מהותיות.)

ט. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כנדל"ן להשקעה

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
3,916,369	4,648,160	בבעלות
4,107,640	4,450,353	בחכירה מהוונת
<u>8,024,009</u>	<u>9,098,513</u>	

חלק מזכויות הבעלות וזכויות החכירה טרם נרשמו על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין וברשות מקרקעי ישראל, לפי העניין, לרוב בשל הסדרי רישום טכניים.

באור 8 - נדל"ן להשקעה (המשך)

ט. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כנדל"ן להשקעה (המשך)

יתרת תקופות החכירה בשנים:

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
75,800	147,280
1,269,880	1,292,798
2,761,960	3,010,275
4,107,640	4,450,353

עד 15 שנה

16-50 שנה

מעל 50 שנה

סה"כ בחכירה

באור 9 - חייבים ויתרות חובה

א. הרכב

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
103,545	55,758
55,775	44,515
39,552	54,260
38,784	34,603
8,898	6,989
535,584	3,371,508
9,997	4,709
98,560	103,939
211,386	240,666
(1,817)	(779)
1,100,264	3,916,168

מוסדות ורשויות ממשלתיות

הכנסות לקבל

הוצאות מראש

עובדים

מקדמות לספקים

חייבים בגין ניירות ערך

מקדמות על חשבון עמלות לסוכני ביטוח

חברות ביטוח ותווכני ביטוח

אחרים

בניכוי הפרשה לחובות מסופקים

סך הכל חייבים ויתרות חובה

ראה פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת באור 36.ג.

ב. הפרשה לחובות מסופקים

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
(515)	(1,817)
(1,302)	1,038
(1,817)	(779)

יתרה ליום 1 בינואר

שינוי בהפרשה בתקופה

יתרה ליום 31 בדצמבר

באור 10 - פרמיות לגביה

א. הרכב

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
723,200	774,113
(9,308)	(9,593)
713,892	764,520
180,754	228,402

פרמיות לגביה *
בניכוי הפרשה לחובות מסופקים

סך הכל פרמיות לגביה

* כולל המחאות לגביה והוראות קבע

לעניין תנאי ההצמדה של הפרמיה לגביה ראה באור 36.ג.

ב. גיול

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
471,263	551,603
54,865	54,377
41,858	37,366
145,150	118,851
713,136	762,197
756	2,323
713,892	764,520

פרמיה לגביה שערכה לא נפגם:
ללא פיגור

מתחת ל-90 ימים

בין 90 ל-180 ימים

מעל 180 ימים

סך הכל פרמיה לגביה שערכה לא נפגם

פרמיה לגביה שערכה נפגם

סך הכל פרמיה לגביה

* כולל סכום של 284,758 אלפי ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2021 - 276,122 אלפי ש"ח) חובות בפיגור במגזר ביטוח חיים. חובות אלה מגובים בעיקרם בערך הפדיון של הפוליסה.

ג. התנועה בהפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיות לגביה

2021	2022
אלפי ש"ח	
(13,681)	(9,308)
4,373	(285)
(9,308)	(9,593)

יתרה ליום 1 בינואר
שינוי בהפרשה בתקופה

יתרה ליום 31 בדצמבר

באור 11 - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

א. פירוט הנכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
7,293,737	8,130,455	נדל"ן להשקעה
		<u>השקעות פיננסיות</u>
34,782,174	27,460,130	נכסי חוב סחירים
16,294,670	17,432,050	נכסי חוב שאינם סחירים *
37,194,839	24,870,950	מניות
35,241,163	40,388,247	השקעות פיננסיות אחרות
123,512,846	110,151,377	סך הכל השקעות פיננסיות
13,621,535	14,715,486	מזומנים ושווי מזומנים
865,448	3,581,386	אחר **
145,293,566	136,578,704	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה
324,534	37,998	* מתוכם נכסי חוב הנמדדים בעלות מופחתת
333,525	41,515	שווי הוגן של נכסי חוב הנמדדים בעלות מופחתת

** היתרה כוללת בעיקר יתרת חייבים בגין ניירות ערך, ראה באור 9.

לעניין החשיפה בגין נכסי פוליסות תלויות תשואה ראה באור 1.ב.36.

לעניין פרטים בדבר הצמדה על נכסי חוב ראה באור 1.ד.36.

לעניין ציטוטי המחיר ושיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים ראה באור 1.12.

באור 11 - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ב. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

להלן ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

ליום 31 בדצמבר 2022				השקעות פיננסיות
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
27,460,130	-	6,795,284	20,664,846	נכסי חוב סחירים
17,394,052	6,751,267	10,642,785	-	נכסי חוב שאינם סחירים
24,870,950	4,869,736	-	20,001,214	מניות
40,388,247	20,921,038	1,018,942	18,448,267	השקעות פיננסיות אחרות
<u>110,113,379</u>	<u>32,542,041</u>	<u>18,457,011</u>	<u>59,114,327</u>	סך הכל השקעות פיננסיות
<u>41,515</u>	<u>-</u>	<u>41,515</u>	<u>-</u>	נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (11 א' לעיל)

ליום 31 בדצמבר 2021				השקעות פיננסיות
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
34,782,174	-	5,973,269	28,808,905	נכסי חוב סחירים
15,970,136	6,070,639	9,899,497	-	נכסי חוב שאינם סחירים
37,194,839	3,536,084	-	33,658,755	מניות
35,241,163	14,297,800	3,194,057	17,749,306	השקעות פיננסיות אחרות
<u>123,188,312</u>	<u>23,904,523</u>	<u>19,066,823</u>	<u>80,216,966</u>	סך הכל השקעות פיננסיות
<u>333,525</u>	<u>-</u>	<u>333,525</u>	<u>-</u>	נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (11 א' לעיל)

ג. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח				נכסי חוב שאינם סחירים
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים	
אלפי ש"ח				
23,904,523	14,297,800	3,536,084	6,070,639	יתרה ליום 1 בינואר 2022
3,910,640	2,811,885	653,882	444,873	סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו: ברווח והפסד*
(2,108,207)	(1,840,442)	(51,473)	(216,292)	תקבולי ריבית ודיבידנד
8,371,663	5,837,027	816,486	1,718,150	השקעות מימושים
(270,475)	(185,232)	(85,243)	-	פדיונות
<u>(1,266,103)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(1,266,103)</u>	
<u>32,542,041</u>	<u>20,921,038</u>	<u>4,869,736</u>	<u>6,751,267</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2022
<u>3,873,159</u>	<u>2,806,892</u>	<u>653,882</u>	<u>412,385</u>	סך הרווחים לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2022

באור 11 - נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

ג. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
סה"כ	אלפי ש"ח		נכסי חוב שאינם סחירים
	השקעות פיננסיות אחרות	מניות	
17,423,151	8,862,553	2,418,795	6,141,803
2,259,899	2,005,556	351,494	(97,151)
(1,916,435)	(1,647,529)	(71,022)	(197,884)
7,585,256	5,442,374	1,020,046	1,122,836
(484,215)	(365,154)	(119,061)	-
(898,965)	-	-	(898,965)
(64,168)	-	(64,168)	-
<u>23,904,523</u>	<u>14,297,800</u>	<u>3,536,084</u>	<u>6,070,639</u>
<u>2,187,508</u>	<u>1,967,810</u>	<u>297,372</u>	<u>(77,674)</u>

יתרה ליום 1 בינואר 2021
סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד *

תקבולי ריבית ודיבידנד

השקעות

מימושים

פדיונות

העברות מתוך רמה 3

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021

* סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2021

המעבר מתוך רמה 3 נובע מהנפקה.

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	אלפי ש"ח		מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	
15,785,224	-	14,912,911	872,313
26,470,459	26,470,459	-	-
243,687	-	243,687	-
5,151,632	-	4,890,272	261,360
<u>47,651,002</u>	<u>26,470,459</u>	<u>20,046,870</u>	<u>1,133,673</u>

נכסי חוב סחירים (א)

נכסי חוב שאינם סחירים (ב)

מניות (ד)

אחרות (ה)

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2021

סה"כ	אלפי ש"ח		מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	
14,069,417	-	13,432,925	636,492
26,148,019	26,148,019	-	-
256,647	-	256,647	-
3,876,314	-	3,632,032	244,282
<u>44,350,397</u>	<u>26,148,019</u>	<u>17,321,604</u>	<u>880,774</u>

נכסי חוב סחירים (א)

נכסי חוב שאינם סחירים (ב)

מניות (ד)

אחרות (ה)

סך הכל

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

א. נכסי חוב סחירים

הרכב

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
10,716,205	10,420,642
636,492	872,313
2,716,720	4,492,269
3,353,212	5,364,582
14,069,417	15,785,224
177	32,323

אגרות חוב ממשלתיות
זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים

שאינם ניתנים להמרה

מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד - שיועדו בעת ההכרה לראשונה

זמינות למכירה

סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ירידת ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ב. נכסים חוב שאינם סחירים

הרכב

ליום 31 בדצמבר			
שווי הוגן		ערך בספרים	
2021	2022	2021	2022
אלפי ש"ח			
33,770,054	30,255,771	23,637,188	24,307,516
2,328,415	1,773,037	2,112,216	1,778,606
570,376	453,999	398,615	384,337
2,898,791	2,227,036	2,510,831	2,162,943
36,668,845	32,482,807	26,148,019	26,470,459
		16,411	32,069

אגרות חוב ממשלתיות - אג"ח מיועדות *

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

מוצגים כהלוואות וחייבים, למעט פקדונות בבנקים
פקדונות בבנקים

סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידת ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

* השווי ההוגן של אגרות חוב מיועדות חושב על פי מועד הפירעון החוזי.

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ג. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב (ריבית אפקטיבית)

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אחוזים	

		<u>נכסי חוב סחירים:</u>
		<u>בסיס הצמדה</u>
(0.7)	1.5	צמוד למדד המחירים לצרכן
1.4	3.8	שקלי
3.4	6.7	צמוד מט"ח
		<u>נכסי חוב שאינם סחירים:</u>
		<u>בסיס הצמדה</u>
5.0	5.0	צמוד למדד המחירים לצרכן
2.9	3.6	שקלי
4.0	6.1	צמוד מט"ח

ד. מניות

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
157,020	13,978
99,627	229,709
<u>256,647</u>	<u>243,687</u>
<u>54,030</u>	<u>30,757</u>

מניות סחירות זמינות למכירה
מניות שאינן סחירות זמינות למכירה
סך הכל מניות
ירידות ערך שגזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ה. השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בקרנות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, קרנות גידור, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
1,150,136	1,123,311
251	-
<u>1,150,387</u>	<u>1,123,311</u>
2,481,896	3,766,961
244,031	261,360
<u>2,725,927</u>	<u>4,028,321</u>
<u>3,876,314</u>	<u>5,151,632</u>
<u>958,169</u>	<u>1,143,258</u>

<u>סחירות</u>
זמינות למכירה
מכשירים נגזרים (ה1)
סך הכל השקעות פיננסיות סחירות
<u>שאינן סחירות</u>
זמינות למכירה
מכשירים נגזרים (ה1)
סך הכל השקעות פיננסיות שאינן סחירות
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
ירידות ערך שגזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ה1. מכשירים נגזרים

להלן סכום החשיפה, נטו לנכס הבסיס, המוצג במונחי דלתא של העסקאות הפיננסיות שנעשו לתאריכי הדוחות הכספיים. החשיפה למכשירים נגזרים על ריבית מוצגת במונחי שווי:

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
354,458	137,347	מניות
3,043,472	3,105,724	מדד
(10,289)	-	סחורות
(5,081,129)	(6,259,858)	מטבע זר
(13,151)	6,491	ריבית

ה1. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן שלהם ניתן לצרכי באור בלבד, נקבע באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים. שערי ההיוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרניות כפי שנמדדו בבורסה לני"ע בתל אביב. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.

להלן שיעורי הריבית הממוצעים המשוקללים עבור נכסי חוב שאינם סחירים הכלולים בכל קבוצת דירוג בהשקעות פיננסיות אחרות (*):

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אחוזים		
(1.7)	0.9	AA ומעלה
0.3	3.5	A
4.0	7.3	BBB
6.4	5.9	נמוך מ-BBB
2.9	7.3	לא מדורג

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מידרוג" ודירוג פנימי. נתוני חברת מידרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

לעניין דרוג פנימי ראה באור 36.ב.4.ב(1).

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

להלן ניתוח מכשירים פיננסיים המוצגים על פי שווים ההוגן.

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים ושווי מזומנים, פרמיות לגביה, חייבים ויתרות חובה תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

ליום 31 בדצמבר 2022				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
15,785,224	-	1,772,462	14,012,762	נכסי חוב סחירים
243,687	229,709	-	13,978	מניות
5,151,632	3,705,538	322,783	1,123,311	אחרות
21,180,543	3,935,247	2,095,245	15,150,051	סך הכל
32,482,807	618,962	31,863,845	-	נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (12.ב לעיל)

ליום 31 בדצמבר 2021				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
14,069,417	-	1,403,335	12,666,082	נכסי חוב סחירים
256,647	99,627	-	157,020	מניות
3,876,314	2,457,197	268,730	1,150,387	אחרות
18,202,378	2,556,824	1,672,065	13,973,489	סך הכל
36,668,845	835,064	35,833,781	-	נכסי חוב שאינם סחירים אשר ניתן גילוי של שווים ההוגן (12.ב לעיל)

נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

מידת שווי הוגן במועד הדיווח				
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד				
ונכסים פיננסיים זמינים למכירה				
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות	מניות	נכסי חוב שאינם סחירים	
אלפי ש"ח				
2,556,824	2,457,197	99,627	-	יתרה ליום 1 בינואר 2022
204,977	211,789	(6,812)	-	ברוח והפסד ^(*)
330,909	262,708	68,201	-	ברוח כולל אחר
(424,893)	(424,887)	(6)	-	תקבולי ריבית ודיבידנד
1,267,430	1,198,731	68,699	-	השקעות
3,935,247	3,705,538	229,709	-	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022
				^(*) מתוכם

סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שנכללו ברווח והפסד בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2022

211,325	218,137	(6,812)	-
---------	---------	---------	---

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ז. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
ונכסים פיננסיים זמינים למכירה			
סה"כ	השקעות פיננסיות אחרות		נכסי חוב שאינם סחירים
	אלפי ש"ח		
1,834,771	1,781,326	53,445	-
201,694	170,535	31,159	-
107,885	120,303	(12,418)	-
(426,275)	(426,275)	-	-
917,217	855,076	62,141	-
(43,768)	(43,768)	-	-
(34,700)	-	(34,700)	-
<u>2,556,824</u>	<u>2,457,197</u>	<u>99,627</u>	<u>-</u>
<u>171,356</u>	<u>171,553</u>	<u>(197)</u>	<u>-</u>

יתרה ליום 1 בינואר 2021

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד *

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

השקעות

מימושים

העברות מתוך רמה 3

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

מתוכם *

סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שנכללו ברווח והפסד

בגין נכסים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2021

המעבר מתוך רמה 3 נובע מהנפקה.

ח. גיול השקעות בנכסי חוב שאינם סחירים

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	
23,637,188	24,307,516
2,491,259	2,132,975
97	1,150
393	561
5,272	6,117
2,497,021	2,140,803
30,221	31,367
(16,411)	(9,227)
13,810	22,140
<u>26,148,019</u>	<u>26,470,459</u>

אגרות חוב ממשלתיות - אג"ח מיועדות

נכסי חוב שערכם לא נפגם *

ללא פיגור

בפיגור **

עד ל-90 ימים

בין 90 ל-180 ימים

מעל 180 ימים

סך הכל נכסי חוב שערכם לא נפגם

נכסי חוב שערכם נפגם

נכסים שערכם נפגם ספציפית, ברוטו

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

סך הכל נכסי חוב שערכם נפגם ספציפית

סך הכל נכסי חוב לא סחירים

* נכסי חוב שערכם לא נפגם הינם לאחר הפרשה לירידת ערך כללית בסך 15,991 אלפי ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022.

** בעיקר הלוואות בשעבוד פוליסות שכנגדן קיימים ערכי פדיון מלאים ו/או משכנתאות. יציין, כי הסכומים שלעיל אינם מהווים את הסכום בפיגור בפועל אלא את יתרת החוב המעורבת בפיגור.

באור 12 - פירוט השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

ט. גילויים נדרשים לפי IFRS9

- הטבלה להלן מציגה את השווי ההוגן של הנכסים הפיננסיים לפי חלוקה לשתי קבוצות:
- נכסים שעומדים במבחן הקרן והריבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן (להלן: "קבוצה א").
 - כל יתר הנכסים הפיננסיים (להלן: "קבוצה ב").

ליום 31 בדצמבר 2022		
קבוצה א'	קבוצה ב'	
אלפי ש"ח		
41,515	110,113,379	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
-	243,687	השקעות פיננסיות אחרות - מניות
-	5,151,632	השקעות פיננסיות אחרות - אחרות
14,912,911	872,313	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
32,482,807	-	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים *
-	14,715,486	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
3,934,055	-	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
ליום 31 בדצמבר 2021		
קבוצה א'	קבוצה ב'	
אלפי ש"ח		
333,525	123,188,312	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
-	256,647	השקעות פיננסיות אחרות - מניות
-	3,876,314	השקעות פיננסיות אחרות - אחרות
13,432,925	636,492	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
36,668,845	-	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים *
-	13,621,535	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
6,721,244	-	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
		* כולל אגרות חוב מיועדות.

באור 13 - מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
13,621,535	14,715,486	מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית
13,621,535	14,715,486	מזומנים ושווי מזומנים

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום הדיווח ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור ממוצע של כ-3.3% (שנת 2021 כ-0.05%).

לעניין תנאי הצמדה של המזומנים ופקדונות לזמן קצר, ראה באור 1.ד.36.

באור 13 א - מזומנים ושווי מזומנים - אחרים

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
6,721,244	3,559,540	מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית
-	374,515	פקדונות לזמן קצר
6,721,244	3,934,055	מזומנים ושווי מזומנים

המזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום הדיווח ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות בשיעור ממוצע של כ-2.9% (שנת 2021 כ-0.06%) ובגין פקדונות שיעור ממוצע של 3.1%.

לעניין תנאי הצמדה של המזומנים ופקדונות לזמן קצר, ראה באור 1.ג.36.

באור 14- הון ודרישות הון

א. הרכב הון המניות

31 בדצמבר 2020		31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2022	
מונפק (ונפרע*)	רשום	מונפק (ונפרע*)	רשום	מונפק (ונפרע*)	רשום
אלפי ש"ח					
977	1,062	977	1,062	977	1,062
185,389	198,938	185,389	198,938	185,389	198,938
186,366	200,000	186,366	200,000	186,366	200,000

מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כ"א

מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א

(* בערכים נומינליים.

ב. ההון המונפק והנפרע

מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א		מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כ"א	
אלפי ש"ח ע.נ.	מספר מניות	אלפי ש"ח ע.נ.	מספר מניות
185,389	185,389,304	977	9,773,357

היתרה לכל אחת מהשנים

ג. המניות מקנות זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדיקטורים בחברה.

באור 14 - הון ודרישות הון (המשך)

ד. ניהול ודרישות ההון של חברות הקבוצה

1. מדיניות החברה היא להחזיק בסיס הון איתן להבטחת כושר הפירעון שלה ויכולתה לעמוד בהתחייבויותיה למבוטחים ולשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה העסקית כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית.

2. חברות הקבוצה, שהינן גופים מוסדיים, כפופות לדרישות הון הנקבעות על-ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן - "הממונה").

3. משטר הון רגולטורי החל על החברה

על החברה חל משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II וזאת בהתאם להוראות יישום שפורסמו בחודש יוני 2017 ועודכנו בחודש אוקטובר 2020 (להלן - "חוזר סולבנסי").

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון

יחס כושר פירעון מבוסס סיכון מחושב כיחס שבין ההון העצמי הכלכלי של חברת הביטוח לבין ההון הנדרש לכושר פירעון.

ההון העצמי הכלכלי נקבע כסיכום ההון העולה מהמאזן הכלכלי (ראה להלן) ומכשירי חוב הכוללים מנגנונים לספיגת הפסדים (מכשיר הון רובד 1 מורכב, מכשיר הון רובד 2, הון משני מורכב והון שלישוני מורכב).

סעיפי המאזן הכלכלי מחושבים לפי שווי כלכלי, כאשר ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על בסיס הערכה מיטבית של מכלול התזרימים העתידיים הצפויים מהעסקים הקיימים, ללא מרווחי שמרנות, ובתוספת מרווח סיכון (Risk Margin).

ההון הנדרש לכושר פירעון (SCR) נועד לאמוד את החשיפה של ההון העצמי הכלכלי לסדרת תרחישים שנקבעה בחוזר הסולבנסי המשקפים סיכונים ביטוחיים, סיכוני שוק ואשראי וכן סיכונים תפעוליים.

חוזר סולבנסי כולל, בין היתר, הוראות מעבר בקשר לעמידה בדרישות הון. החברה בחרה בחלופה של הגדלת ההון הכלכלי באמצעות ניכוי מעתודות הביטוח אשר ילך ויקטן בצורה הדרגתית, עד לשנת 2032 (להלן - "ניכוי בתקופת הפריסה").

4. יחס כושר הפירעון ומדיניות ההון של החברה

א) בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני 2022, שאושר ביום 27 בנובמבר 2022, לחברה עודף הון משמעותי בהתחשב בהוראות המעבר בתקופת הפריסה. הדוח האמור, בלתי מבוקר ובלתי סקור. לפרטים נוספים, לרבות אירועים שהתרחשו לאחר יום 30 ביוני 2022 ועד למועד אישור הדוחות הכספיים, הצפויים להשפיע מהותית לרעה על יחס כושר הפירעון של החברה, ראה סעיף 3.2.1 בדוח הדירקטוריון.

בחודש יולי 2022 הנפיקה חברה בת של החברה, מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ (להלן - "מגדל גיוס הון") רובד 2 נוסף בסך כ-575 מיליון ש"ח, שלא הוכר בדוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני 2022. בנוסף, במהלך חודש דצמבר 2022 הונפקו כ-610 מיליון ש"ח נוספים.

ביום 5 במרס 2023 התקבלו החלטות דירקטוריון החברה ודירקטוריון מגדל גיוס הון על ביצוע פדיון מוקדם מלא ביוזמת מגדל גיוס הון של יתרת אגרות החוב (סדרות ג' ו-ד') שבמחזור, בסך כולל של כ-1.9 מיליארד ש"ח, בהתאם לתנאי אגרות החוב, אשר יבוצע ביום 31 במרס 2023.

יודגש כי התחזיות וההנחות, שהיוו בסיס להכנת דוח יחס כושר פירעון כלכלי, ליום 30 ביוני 2022, מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטוארים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. החישוב מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים, על פעולות ההנהלה וכן על דפוס ההתפתחות העתידי של מרווח הסיכון, שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס לחישוב. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהחישוב, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות בחישוב.

ב) מדיניות ניהול ההון של החברה

ביום 26 במאי 2021 קבע דירקטוריון החברה מדיניות הון אשר על פיה החברה תשאף לפעול ביחס כושר פירעון בטווח של 155%-175%. בנוסף, קבע דירקטוריון החברה יעד יחס כושר פירעון מינימלי של 140%. יעדים אלו הינם ליחס כושר פירעון בהתחשב בסכום הניכוי בתקופת הפריסה עד תום 2032. נכון ליוני 2022 עמדה החברה במדיניות ההון שלה. לעניין אירועים שהתרחשו לאחר יום 30 ביוני 2022, ראה סעיף א' לעיל.

יחס כושר הפירעון של החברה, ללא התחשבות בהוראות המעבר, יבנה בהדרגה בהתאם ליעדים אלו עד לתום 2032, בהתאם לתכנית ההון של החברה.

באור 14 - הון ודרישות הון (המשך)

ד. ניהול ודרישות ההון של חברות הקבוצה (המשך)

4. יחס כושר הפירעון ומדיניות ההון של החברה (המשך)

ג) יחס כושר הפירעון לעניין חלוקת דיבידנד

בהתאם למכתב שפרסמה הממונה בחודש אוקטובר 2017 (להלן - "המכתב") חברת ביטוח תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם לאחר ביצוע החלוקה יש לחברה יחס כושר פירעון לפי חוזר סולבנסי בשיעור של לפחות 100%, כשהוא מחושב ללא הוראות המעבר ובכפוף ליעד יחס כושר פירעון שקבע דירקטוריון החברה.

היחס האמור יחושב ללא ההקלה שניתנה בגין הפרש מקורי המיוחס לרכישת פעילות של קופות גמל וחברות מנהלות. בנוסף, נקבעו במכתב הוראות דיווח לממונה.

בהתאם לדוח יחס כושר פירעון ליום 30 ביוני 2022, יחס כושר הפירעון של החברה לעניין חלוקת דיבידנד, דהיינו, ללא התחשבות בהוראות המעבר, נמוך מ-100%.

לפרטים נוספים ראה סעיף 3.2 בדוח הדירקטוריון וכן דוחות יחס כושר פירעון כלכלי של החברה ליום 30 ביוני 2022 שפורסם באתר האינטרנט של החברה.

ד) הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA)

ביום 5 בינואר 2022 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד - "דיווח לממונה על שוק ההון" - הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון של חברת ביטוח (ORSA) (להלן - "התיקון") - בתיקון נקבע כי חברת ביטוח תדווח לממונה אודות הערכה עצמית של הסיכונים וכושר הפירעון (ORSA) אחת לשנה, במהלך חודש ינואר. תחילתו של החוזר ביום 1 בינואר 2023. החברה העבירה את הדיווח הנדרש לממונה בינואר 2023.

5. דרישות ההון מחברות מנהלות

דרישות ההון מחברות מנהלות בקבוצה כוללות דרישות הון בהתאם להיקף הנכסים המנוהלים ולהוצאות השנתיות, אך לא פחות מהון התחלתי בסך 10 מיליון ש"ח. נכון למועד דוח זה חברות אלו עומדות בדרישות תקנות ההון.

באור 15 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

		ליום 31 בדצמבר					
2021	2022	2021	2022	2021	2022		
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו			
32,266,517	33,411,184	139,558	157,756	32,406,075	33,568,940	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
237,405	298,038	-	-	237,405	298,038	חוזי ביטוח חוזי השקעה	
32,503,922	33,709,222	139,558	157,756	32,643,480	33,866,978		
30,442	30,907	-	-	30,442	30,907	בניכוי סכומים המופקדים בקבוצה במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה	
32,473,480	33,678,315	139,558	157,756	32,613,038	33,836,071	סך הכל ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	
3,027,002	2,495,730	78,843	82,708	3,105,845	2,578,438	חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח בריאות	
4,318,643	4,322,962	1,113,065	1,141,614	5,431,708	5,464,576	חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי	
39,819,125	40,497,007	1,331,466	1,382,078	41,150,591	41,879,085	סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	

באור 16 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

		ליום 31 בדצמבר					
2021	2022	2021	2022	2021	2022		
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו			
136,649,472	125,632,577	3,815	3,128	136,653,287	125,635,705	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
3,479,165	4,560,402	-	-	3,479,165	4,560,402	חוזי ביטוח חוזי השקעה	
140,128,637	130,192,979	3,815	3,128	140,132,452	130,196,107		
155,444	154,061	-	-	155,444	154,061	בניכוי סכומים המופקדים בקבוצה במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה	
139,973,193	130,038,918	3,815	3,128	139,977,008	130,042,046	סך הכל ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	
2,963,717	2,970,990	11,504	16,457	2,975,221	2,987,447	חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח בריאות	
142,936,910	133,009,908	15,319	19,585	142,952,229	133,029,493	סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	

בחוזי ביטוח תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים או צמודים לתשואה שמניבות השקעות מסוימות של החברה בניכוי דמי ניהול. חוזים אלה כוללים, בין היתר, תוכניות ביטוח המזכות/מחייבות את המבוטח בבנוס/מאלוס לפי תוצאות ההשקעות של תיק הפוליסות המשתתפות ברווחי השקעה של החברה. בחוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה תגמולי הביטוח שלהם זכאי המבוטח אינם תלויים ברווח או בהפסד מההשקעות שביצעה החברה.

ההבחנה בין חוזים תלויי תשואה לבין חוזים שאינם תלויי תשואה נעשית ברמת הכיסוי הבודד, כך שישנן פוליסות ביטוח עם מספר כסויים אשר חלקם תלויי תשואה וחלקם אינם תלויי תשואה.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי

א. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים

		ליום 31 בדצמבר					
2021	2022	2021	2022	2021	2022		
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו			
283,056	319,461	71,099	50,095	354,155	369,556	ענפי רכב חובה וחבויות הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה תביעות תלויות והפרשה לפרמיה בחסר	
3,405,203	3,316,551	642,983	754,915	4,048,186	4,071,466	סך ענפי רכב חובה וחבויות (ראה ב.1. להלן)	
3,688,259	3,636,012	714,082	805,010	4,402,341	4,441,022	מתוך זה סך ההתחייבות בגין ענף רכב חובה (ראה ג3 ו-ג4 להלן)	
2,160,341	2,188,577	75,442	88,621	2,235,783	2,277,198	ענפי רכוש ואחרים הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה הפרשה לפרמיה בחסר תביעות תלויות סך ענפי רכוש ואחרים (ראה ב.2. להלן)	
330,752	374,921	180,259	181,498	511,011	556,419	סך הכל התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי	
50,507	42,323	-	-	50,507	42,323	הוצאות רכישה נדחות ענפי רכב חובה וחבויות ענפי רכוש ואחרים	
249,125	269,706	218,724	155,106	467,849	424,812	סך הכל הוצאות רכישה נדחות התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי	
630,384	686,950	398,983	336,604	1,029,367	1,023,554	בניכוי הוצאות רכישה נדחות רכב חובה	
4,318,643	4,322,962	1,113,065	1,141,614	5,431,708	5,464,576	ענפי חבויות אחרים ענפי רכוש ואחרים	
51,407	53,559	9,991	9,749	61,398	63,308	סך הכל התחייבויות בחוזי ביטוח כללי	
93,100	93,748	35,672	38,522	128,772	132,270	בניכוי הוצאות רכישה נדחות רכב חובה	
144,507	147,307	45,663	48,271	190,170	195,578	ענפי חבויות אחרים ענפי רכוש ואחרים	
2,140,160	2,167,137	75,442	88,621	2,215,602	2,255,758	סך הכל התחייבויות בחוזי ביטוח כללי	
1,496,692	1,415,316	628,649	706,640	2,125,341	2,121,956	בניכוי הוצאות רכישה נדחות רכב חובה	
537,284	593,202	363,311	298,082	900,595	891,284	ענפי חבויות אחרים ענפי רכוש ואחרים	
4,174,136	4,175,655	1,067,402	1,093,343	5,241,538	5,268,998	סך הכל התחייבויות בחוזי ביטוח כללי	

א.2. התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישובן

		ליום 31 בדצמבר					
2021	2022	2021	2022	2021	2022		
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו			
3,676,942	3,595,637	618,254	742,759	4,295,196	4,338,396	הערכות אקטואריות סך הכל הערכות אקטואריות ע"י גברת רוני גינור אקטוארית ממונה ביטוח כללי	
25,935	30,985	239,681	164,409	265,616	195,394	הפרשות על בסיס הערכות אחרות הערכת מחלקת תביעות בגין התביעות התלויות הידועות תוספת לתביעות התלויות בגין תביעות שאירעו אך טרם דווחו (IBNR)	
1,958	1,958	3,772	2,853	5,730	4,811	הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה	
613,808	694,382	251,358	231,593	865,166	925,975	סך הכל התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי	
4,318,643	4,322,962	1,113,065	1,141,614	5,431,708	5,464,576		

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות

1. ענפי רכב חובה וחבויות

		ליום 31 בדצמבר					
2021	2022	2021	2022	2021	2022		
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו			
3,514,680	3,636,852	649,433	704,091	4,164,113	4,340,943	יתרה לתחילת השנה (1)	
670,164	715,309	94,473	90,778	764,637	806,087	אמדן עלות התביעות המצטברת בגין שנת חיתום שוטפת (2)	
77,058	(146,206)	14,549	(22,848)	91,607	(169,054)	שינוי ביתרות לתחילת שנה כתוצאה מהצמדה למדד ורווח השקעתי לפי הנחת ההיוון הגלומה בהתחייבויות שינוי באומדן עלות התביעות המצטברת בגין שנות חיתום קודמות (3)	
(6,966)	(67,393)	33,327	81,593	26,361	14,200	סך השינוי בעלות התביעות המצטברת	
740,256	501,710	142,349	149,523	882,605	651,233	תשלומים לישוב תביעות במהלך השנה (4)	
4,640	5,821	165	224	4,805	6,045	בגין שנת חיתום שוטפת בגין שנות חיתום קודמות	
613,444	550,288	87,526	58,129	700,970	608,417	סך תשלומים לתקופה	
618,084	556,109	87,691	58,353	705,775	614,462	יתרה לסוף השנה	
3,636,852	3,582,453	704,091	795,261	4,340,943	4,377,714		

הערות

- (1) יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
- (2) עלות התביעות המצטברת (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לישוב תביעות.
- (3) עלות התביעות המצטברת מתעדכנת על סמך המודל לאור התפתחות התביעות בפועל.
- (4) הקיטון באומדן עלות התביעות המצטברת בשייר בגין שנות חיתום קודמות לשנת 2022, נובע בעיקר מענפים חבות מעבידים, צד שלישי ואחריות המוצר.
- (5) ההפרש בין הברוטו לשייר באומדן עלות התביעות המצטברת בגין שנות חיתום קודמות נובע בעיקר מענפי חבויות, בגין תביעות המכוסות ברובן בביטוח משנה.
- (6) התשלומים כוללים הוצאות עקיפות לישוב תביעות בייחוס לשנות החיתום.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ב. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות (המשך)

2. ענפי רכוש אחרים

		ליום 31 בדצמבר				
2021	2022	2021	2022	2021	2022	
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו		
596,930	537,284	316,301	363,311	913,231	900,595	יתרה לתחילת השנה (1)
634,181	698,230	163,630	129,552	797,811	827,782	אומדן עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח (2)
(68,756)	(16,531)	(31,578)	72,277	(100,334)	55,746	שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח (3)
445,192	496,790	34,702	61,732	479,894	558,522	תשלומים לישוב תביעות במהלך השנה (4)
169,864	164,328	66,354	203,715	236,218	368,043	בגין אירועים של שנת הדוח
615,056	661,118	101,056	265,447	716,112	926,565	בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח
						סך תשלומים
(56,215)	43,521	16,014	(1,611)	(40,201)	41,910	שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, נטו מהוצאות רכישה נדחות (6)
46,200	(8,184)	-	-	46,200	(8,184)	שינוי בהפרשה לפרמיה בחסר (5)
537,284	593,202	363,311	298,082	900,595	891,284	יתרה לסוף השנה (1)

הערות

- יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
- עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח כוללת את יתרת תביעות תלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות בתקופת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות.
- השינוי באומדן עלות התביעות המצטברת בברוטו נובע בעיקרו מענף אבדן רכוש בגין תביעות המכוסות ברובן בביטוח משנה. השינוי בשייר נובע בעיקרו מענפים רכב רכוש ודירות בהם חלה התפתחות חיובית בניסיון התביעות.
- התשלומים ליישוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישובן בייחוס לשנות הנזק.
- ההפרשה לפרמיה בחסר בשנים 2021-2022 נובעת מענף רכב רכוש.
- הגידול בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה נובע בעיקרו מענף רכב רכוש עקב עלייה בסך הפרמיה שנרשמה בשנת הדוח.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזה ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

1. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזה ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

ליום 31 בדצמבר 2022

סך הכל	שנת חיתום									
	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
	אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2022									
	6,205	5,119	8,233	10,172	10,167	7,295	8,859	7,610	7,261	7,235
		40,825	61,308	87,058	93,952	76,080	91,326	68,578	62,996	46,437
			172,888	231,917	247,391	210,820	254,892	206,814	176,940	157,278
				330,273	381,096	332,113	403,350	323,959	301,220	265,688
					462,005	428,278	520,926	420,009	379,022	357,257
						479,280	605,459	501,504	453,650	418,406
							663,763	567,286	518,208	478,353
								642,901	577,686	527,498
									627,972	554,472
										580,788
	806,247	805,060	879,993	902,218	893,544	835,159	985,624	787,535	801,801	772,138
		764,362	930,665	886,200	885,826	833,549	975,794	834,015	804,103	823,955
			828,638	941,778	919,130	836,736	986,669	829,071	788,758	767,915
				899,119	939,194	901,538	1,000,732	855,258	828,640	752,536
					900,434	898,300	1,008,928	851,202	827,412	775,485
						831,550	978,662	817,623	798,673	727,136
							928,032	787,723	753,112	704,228
								793,936	734,092	763,394
									732,387	747,867
										742,671
	240,022	40,698	51,355	3,099	(6,890)	3,609	57,592	(6,401)	71,716	25,244
	3.13%	5.06%	5.84%	0.34%	(0.77%)	0.43%	5.84%	(0.81%)	8.92%	3.29%
	8,227,376	806,247	764,362	828,638	899,119	900,434	831,550	928,032	793,936	732,387
	4,006,900	6,205	40,825	172,888	330,273	462,005	479,280	663,763	642,901	627,972
	4,220,476	800,042	723,537	655,750	568,846	438,429	352,270	264,269	151,035	104,415
	126,075									161,883
	31,163									
	4,377,714									

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה⁽¹⁾

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

עודף (חסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה⁽²⁾

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה, באחוזים

עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2022

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2022

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2011

יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי⁽³⁾

סך הכל התחייבות בגין חוזה ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2022

(1) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(2) עודף (חסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.

(3) שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים. נתוני תיק תביעות אשר צורף בשנת 2016 והוצג מהמשולשים. ראה באור 3.7 ה.3.

הערות

*

רמת המובהקות של המודלים האקטואריים גדולה יותר כאשר בוחנים את התפתחות התביעות ברמת סך שנות החיתום. לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום ולא לכל שנת חיתום בנפרד.

**

אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות), ככל שקיימת.

לפי בחינה שביצעה החברה בענפי הרכוש ואחרים עלות התביעות נפתרת בדרך כלל תוך שנה, לפיכך לא ניתן מידע בדבר התפתחות התביעות בענפים אלו.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג3. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו, בענף ביטוח רכב חובה

ליום 31 בדצמבר 2022										
שנת חיתום										
סך הכל	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2022										
	3,267	3,000	5,387	7,393	7,533	5,243	5,864	5,557	3,837	3,916
		28,839	47,129	71,613	79,289	57,032	71,224	49,808	45,581	28,836
			132,412	186,277	203,265	157,517	199,398	160,736	135,551	113,407
				247,016	297,730	234,161	305,805	243,621	221,591	191,639
					353,292	276,228	386,948	306,141	271,758	254,896
						304,281	436,608	355,736	313,363	294,520
							476,270	398,563	354,350	330,590
								461,568	399,192	363,945
									427,392	377,315
										388,966
	455,643	441,321	514,747	526,797	544,542	450,732	612,897	485,822	516,018	523,720
		419,983	549,964	508,591	541,108	429,208	609,376	511,029	497,749	541,384
			485,538	544,907	571,184	418,805	623,214	503,044	469,242	486,883
				541,747	587,243	471,569	634,029	542,013	507,056	473,599
					591,988	472,224	643,265	541,879	502,873	500,064
						449,856	651,299	546,478	507,216	474,831
							628,582	523,437	476,696	453,940
								542,694	462,542	438,446
									467,853	425,069
										423,750
	9,499	21,338	29,209	(14,950)	(47,446)	876	(15,685)	(56,872)	29,896	63,133
	0.21%	4.84%	5.67%	(2.84%)	(8.71%)	0.19%	(2.56%)	(11.71%)	6.01%	12.97%
	5,007,634	455,643	419,983	485,538	541,747	591,988	628,582	542,694	467,853	423,750
	2,823,303	3,267	28,839	132,412	247,016	353,292	304,281	476,270	461,568	427,392
	2,184,331	452,376	391,144	353,126	294,731	238,696	145,575	152,312	81,126	40,461
	43,942									34,784
	27,485									
	2,255,758									

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה⁽¹⁾

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה⁽²⁾

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה,

עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2022

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2022

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2011

יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי⁽³⁾

סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2022

(1) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(2) עודף (חסור) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.

(3) שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים. נתוני תיק תביעות אשר צורף בשנת 2016 והוא חרג מהמשולשים. ראה באור 37.ה.3.

הערות

* רמת המובהקות של המודלים האקטואריים גדולה יותר כאשר בוחנים את התפתחות התביעות ברמת סך שנות החיתום. לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום ולא לכל שנת חיתום בנפרד.

** אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

*** הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות), ככל שקיימת.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

4. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענף ביטוח רכב חובה

ליום 31 בדצמבר 2022										
שנת חיתום										
סך הכל	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
אלפי ש"ח מותאמים למדד נורמט 2022										
	3,267	3,005	5,387	7,393	7,533	5,179	5,864	5,557	3,837	3,916
		28,843	47,129	71,613	79,289	56,967	71,224	49,808	45,581	28,836
			132,412	186,277	203,265	157,453	199,398	160,736	135,551	113,407
				247,016	297,165	234,097	305,805	243,621	221,591	191,638
					352,722	276,163	386,948	303,500	271,758	254,895
						304,217	434,406	353,106	313,363	294,520
							474,068	395,944	354,350	330,590
								455,658	399,192	363,945
									426,854	377,315
										388,966
	449,986	437,566	510,742	523,615	541,632	447,828	609,508	481,004	507,466	516,540
		414,268	543,765	504,689	536,631	426,233	604,899	507,640	494,942	529,616
			479,816	541,141	564,405	415,557	618,848	500,205	465,853	483,110
				536,069	580,089	467,933	630,084	539,101	504,217	469,868
					579,402	468,384	638,840	538,037	499,961	496,151
						444,008	647,176	542,151	505,667	471,022
							624,545	519,326	474,662	451,334
								530,152	460,727	435,684
									467,315	422,427
										421,351
	33,021	23,298	30,926	(12,454)	(37,770)	3,820	(15,037)	(49,148)	27,627	61,759
	0.73%	5.32%	6.06%	(2.38%)	(6.97%)	0.85%	(2.47%)	(10.22%)	5.58%	12.78%
	4,946,912	449,986	414,268	479,816	536,069	444,008	624,545	530,152	467,315	421,351
	2,814,023	3,267	28,843	132,412	247,016	352,722	304,217	474,068	455,658	388,966
	2,132,889	446,719	385,425	347,404	289,053	226,680	139,791	150,477	74,494	40,461
	34,167									32,385
	81									
	2,167,137									

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה⁽¹⁾

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

עודף (חוסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה⁽²⁾

שיעור סטייה ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת צבירה,

עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר 2022

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר 2022

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2011⁽³⁾

יתרת התביעות התלויות בגין רכישת תיק תביעות ביטוח כללי⁽⁴⁾

סך הכל התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר 2022

(1) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת התפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(2) עודף (חוסר) ביחס לשנה הראשונה שלא כוללת את הצבירה בהערכת התביעות.

(3) שינוי באומדן עלות התביעות המצטברות בגין שנות חיתום קודמות נובע בין היתר, משינוי בעלות התביעות הפרטניות בהשפעתו על המודל האקטוארי וכן, שינויים רגולטוריים.

(4) כולל גם את נתוני רכישת תיק ביטוח כללי לשנים שקדמו לחיתום 2008 וצורפו בשנת 2016. ראה באור 3.7 ה.3.

(5) נתוני תיק תביעות אשר צורף בשנת 2016 והוחרג מהמשולשים. ראה באור 3.7 ה.3.

הערות

*

**

רמת המובהקות של המודלים האקטואריים גדולה יותר כאשר בוחנים את התפתחות התביעות ברמת סך שנות החיתום. לכן נכון יותר לבחון את התפתחות הערכות החברה ברמת סך שנות החיתום ולא לכל שנת חיתום בנפרד.

אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

הנתונים כוללים את סכומי הצבירה (עודף הכנסות על הוצאות), ככל שקיימת.

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג5. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענף ביטוח רכב חובה

		שנת חיתום					
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
אלפי ש"ח							
							לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022
565,032	415,243	514,686	481,085	452,088	351,459	396,039	פרמיות ברטו
(43,429)	(36,925)	(61,210)	(63,762)	(60,600)	(123,164)	(121,100)	רווח (הפסד) כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר
81,374	48,636	59,693	47,665	25,187	(4,414)	(10,441)	השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

ג6. נתונים מצטברים בדבר שנות חיתום בענפי ביטוח חבויות אחרות

		שנת חיתום					
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
אלפי ש"ח							
							לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022
341,649	360,498	344,089	379,377	375,624	371,174	369,074	פרמיות ברטו
(14,460)	(24,538)	(7,219)	(39,931)	(42,849)	(64,580)	(47,452)	הפסד כולל בשייר בגין שנת החיתום מצטבר ^(*)
52,122	39,835	33,738	26,118	12,760	(4,285)	(6,327)	השפעת ההכנסות מהשקעות מצטבר על הרווח הכולל המצטבר בשייר בגין שנת החיתום

באור 17 - התחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי (המשך)

ג7. הרכב רווח (הפסד) כולל בענף ביטוח רכב חובה

רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנות חיתום קודמות	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	
שייר		ברוטו		
אלפי ש"ח				
				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
(102,337)	(121,100)	(116,413)	(121,617)	2022
63,804	(87,401)	57,727	(86,561)	2021
15,827	(64,087)	6,779	(62,058)	2020

ג8. הרכב רווח (הפסד) כולל בענפי ביטוח חבויות אחרות

רווח (הפסד) כולל בגין שנות חיתום קודמות	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	רווח (הפסד) כולל בגין שנות חיתום קודמות	רווח (הפסד) כולל בגין שנת חיתום שוטפת	
שייר		ברוטו		
אלפי ש"ח				
				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
109,112	(47,452)	76,058	(72,485)	2022
142,067	(60,410)	115,679	(60,700)	2021
130,410	(63,277)	35,481	(55,397)	2020

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות

ליום 31 בדצמבר 2022							
פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			משנת 2004				
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 ⁽¹⁾	
7,992,858	-	-	7,992,858	-	-	-	(א) לפי חשיפה ביטוחית התחייבויות בגין חוזי ביטוח קצבה ללא מקדמים מובטחים קצבה עם מקדמים מובטחים:
72,484,393	-	-	-	-	53,545,314	18,939,079	עד חודש מאי 2001
47,667,324	-	-	36,306,524	27,929	11,332,871	-	מחודש יוני 2001
19,668,791	-	-	2,539,152	149,433	7,526,674	9,453,532	קצבה בתשלום הוני (ללא אופציה לקצבה)
2,218,300	-	-	12,202	-	887,102	1,318,996	עבודה משלימה לגמלאות ⁽²⁾
5,689,019	-	-	4,510	-	2,816,794	2,867,715	מרכיבי סיכון אחרים
3,483,960	112,394	725,388	1,731,528	-	807,841	106,809	סך הכל בגין חוזי ביטוח התחייבויות בגין חוזי השקעה
159,204,645	112,394	725,388	48,586,774	177,362	76,916,596	32,686,131	סך הכל
4,858,440	-	-	4,560,402	297,131	907	-	
<u>164,063,085</u>	<u>112,394</u>	<u>725,388</u>	<u>53,147,176</u>	<u>474,493</u>	<u>76,917,503</u>	<u>32,686,131</u>	
33,866,978	31,848	524,082	972,913	474,493	273,859	31,589,783	(ב) לפי חשיפה פיננסית: שאינו תלוי תשואה
130,196,107	80,546	201,306	52,174,263	-	76,643,644	1,096,348	תלוי תשואה
<u>164,063,085</u>	<u>112,394</u>	<u>725,388</u>	<u>53,147,176</u>	<u>474,493</u>	<u>76,917,503</u>	<u>32,686,131</u>	סך הכל

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים ברובם באגרות חוב מיועדות.

(2) העבודה המשלימה לגמלאות הכלולה בטבלה לעיל הינה בגין מרכיב גמלה נדחית. מרכיב נוסף כלול בסעיף קצבה בתשלום. ראה באור 36.ב.3.(6).

סכום נוסף בגין הצבירה הקיימת בגובה 3,319 מיליון ש"ח, יזקף לרווח והפסד כהוצאה לאורך חיי הפוליסה הנותרים עד גיל הפרישה. לפירוט נוסף ראה באור 36.ב.3.(6).

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

א. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה לפי חשיפות (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021

סה"כ	פוליסות ללא מרכיב חסכון		פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				
	סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004				
	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 ⁽¹⁾	
8,340,807	-	-	8,340,807 ^(*)	-	-	-	(א) לפי חשיפה ביטוחית התחייבויות בגין חוזי ביטוח קצבה ללא מקדמים מובטחים קצבה עם מקדמים מובטחים:
76,331,271	-	-	-	-	57,877,751	18,453,520	עד חודש מאי 2001
54,024,633	-	-	41,335,862 ^(*)	39,810	12,648,961	-	מחודש יוני 2001
18,567,778	-	-	2,503,291	208,922	7,351,243	8,504,322	קצבה בתשלום הוני (ללא אופציה לקצבה)
2,397,206	-	-	14,321	-	1,024,122	1,358,763	עבודה משלימה לגמלאות ⁽²⁾
5,939,602	-	-	2,131	-	2,910,855	3,026,616	מרכיבי סיכון אחרים
3,458,065	132,893	701,849	1,610,979	-	892,959	119,385	סך הכל בגין חוזי ביטוח
169,059,362	132,893	701,849	53,807,391	248,732	82,705,891	31,462,606	התחייבויות בגין חוזי השקעה
3,716,570	-	-	3,479,165	236,505	900	-	סך הכל
<u>172,775,932</u>	<u>132,893</u>	<u>701,849</u>	<u>57,286,556</u>	<u>485,237</u>	<u>82,706,791</u>	<u>31,462,606</u>	
							(ב) לפי חשיפה פיננסית:
32,643,480	39,055	480,142	1,152,365	485,237	294,447	30,192,234	שאינו תלוי תשואה
140,132,452	93,838	221,707	56,134,191	-	82,412,344	1,270,372	תלוי תשואה
<u>172,775,932</u>	<u>132,893</u>	<u>701,849</u>	<u>57,286,556</u>	<u>485,237</u>	<u>82,706,791</u>	<u>31,462,606</u>	סך הכל

^(*) סווג מחדש, לפרטים נוספים ראה באור 2.ד.

⁽¹⁾ המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים ברובם באגרות חוב מיעדות.

⁽²⁾ העבודה המשלימה לגמלאות הכלולה בטבלה לעיל הינה בגין מרכיב גמלה נדחית. מרכיב נוסף כלול בסעיף קצבה בתשלום. ראה באור 3.ב.36(6).

סכום נוסף בגין הצבירה הקיימת בגובה 3,287 מיליון ש"ח, ייזקף לרווח והפסד כהוצאה לאורך חיי הפוליסה הנותרים עד גיל הפרישה. לפירוט נוסף ראה באור 3.ב.36(6).

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022							
פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			משנת 2004				
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990	
24,254	-	-	-	-	11,970	12,284	פרמיות ברוטו
7,060,312	-	-	4,599,529	-	2,231,841	228,942	מסורתי/מעורב
1,549,970	24,635	710,200	604,450	-	183,187	27,498	מרכיב החיסכון אחר
8,634,536	24,635	710,200	5,203,979	-	2,426,998	268,724	סך הכל
(56,426)	-	-	459,347	(47,843)	451,308	(919,238)	מרווח פיננסי כולל דמי ניהול
1,299,805	13,627	371,706	669,629	(47,513)	(2,232,155)	2,524,511	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(392,390)	-	-	(373,390)	(19,007)	7	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
531,646	882	152,861	273,722	89,296	(87,674)	102,559	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים
(733,649)	(2,439)	(32,015)	(67,752)	(44,403)	(18,143)	(568,897)	הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח חיים
(202,003)	(1,557)	120,846	205,970	44,893	(105,817)	(466,338)	הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים
59,340							רווח מפנסיה וגמל
(10,778)							הפסד כולל אחר מפנסיה וגמל
(153,441)							סך כל ההפסד הכולל מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
2,152,388	-	-	2,033,490	118,898	-	-	תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
276,318	-	86,768	189,550	-	-	-	פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש
1,139,247	-	-	1,139,217	-	-	30	פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח
38,933	-	-	38,933	-	-	-	פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש
2,018,537	-	-	1,899,639	118,898	-	-	פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה
694,368	-	-	694,368	-	-	-	העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
5,088,411	-	-	3,566,372	-	1,428,730	93,309	העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

הערות

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיועדות.
2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
3. המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה ומחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.
4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללים רק את סכום הרווחים (הפסדים) מהשקעות בגין חוזי השקעה.

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021							
פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			משנת 2004				
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990	
27,569	-	-	-	-	13,625	13,944	פרמיות ברוטו
8,002,387	-	-	5,599,892	-	2,167,616	234,879	מסורתי/מעורב
1,543,580	22,643	677,863	618,520	-	193,621	30,933	מרכיב החיסכון אחר
9,573,536	22,643	677,863	6,218,412	-	2,374,862	279,756	סך הכל
2,779,601	-	-	612,362	14,199	1,746,104	406,936	מרווח פיננסי כולל דמי ניהול
28,275,074	47,881	385,710	12,402,586	(14,328)	13,218,685	2,234,540	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
308,597	-	-	298,316	10,189	92	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
1,896,489	(5,152)	145,057	(37,247)	19,743	1,470,409	* 303,679	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים
218,145	647	8,971	20,814	13,752	5,920	* 168,041	רווח כולל אחר מעסקי ביטוח חיים
2,114,634	(4,505)	154,028	(16,433)	33,495	1,476,329	471,720	הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים
73,765							רווח מפנסיה וגמל
(1,024)							הפסד כולל אחר מפנסיה וגמל
2,187,375							סך כל הרווח הכולל מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
1,180,429	-	-	1,180,429	-	-	-	תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
322,380	-	87,959	234,421	-	-	-	פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש
2,110,880	-	-	2,110,872	-	-	8	פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח
37,040	-	-	37,040	-	-	-	פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש
1,061,167	-	-	1,061,167	-	-	-	פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה
899,233	-	-	899,233	-	-	-	העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
4,028,390	-	-	2,661,294	-	1,216,154	150,942	העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

* התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

הערות

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיעודות.
2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
3. המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה ומחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.
4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללים רק את סכום הרווחים (הפסדים) מהשקעות בגין חוזי השקעה.

באור 18 - נתונים נוספים אודות מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020							
פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת			משנת 2004				
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990	
33,351	-	-	-	-	15,820	17,531	פרמיות ברוטו
7,511,357	-	-	5,124,228	-	2,142,152	244,977	מסורתי/מעורב
1,536,948	31,282	658,213	605,649	-	206,518	35,286	מרכיב החיסכון אחר
9,081,656	31,282	658,213	5,729,877	-	2,364,490	297,794	סך הכל
1,722,501	-	-	511,146	945	914,070	296,340	מרווח פיננסי כולל דמי ניהול
15,948,579	21,179	353,388	7,925,582	(11,864)	6,399,063	1,261,231	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
68,659	-	-	73,888	(5,252)	23	-	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
261,965	11,959	111,723	(151,162)	34,882	25,150	* 229,413	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח חיים
67,198	265	3,833	8,088	(11,518)	2,855	* 63,675	רווח (הפסד) כולל אחר מעסקי ביטוח חיים
329,163	12,224	115,556	(143,074)	23,364	28,005	293,088	הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח חיים
35,308							רווח מפנסיה וגמל
4,550							רווח כולל אחר מפנסיה וגמל
369,021							סך כל הרווח הכולל מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
465,516	-	-	447,296	18,220	-	-	תקבולים בגין חוזי השקעה שנזקפו ישירות לעתודות ביטוח
355,085	-	110,623	244,462	-	-	-	פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש
1,611,696	-	-	1,611,668	-	-	28	פרמיה חד פעמית בגין חוזי ביטוח
18,821	-	-	18,821	-	-	-	פרמיה משוננת בגין חוזי השקעה - עסק חדש
352,814	-	-	334,594	18,220	-	-	פרמיה חד פעמית בגין חוזי השקעה
746,542	-	-	746,542	-	-	-	העברות לחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
2,477,007	-	-	1,547,360	-	854,489	75,158	העברות מהחברה בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

* התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

הערות

1. המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) היו בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בעיקרם באגרות חוב מיעדות.
2. הגדלות בפוליסות קיימות אינן נכללות במסגרת הפרמיה המשוננת בגין עסק חדש, אלא במסגרת תוצאות הפעילות של הפוליסה המקורית.
3. המרווח הפיננסי כולל רווחים (הפסדים) מהשקעות שנזקפו לרווח כולל אחר, אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה ומחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול ההשקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת לשנה בקרנות הביטוח השונות. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.
4. תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה כוללים רק את סכום הרווחים (הפסדים) מהשקעות בגין חוזי השקעה.

באור 19 - פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות

א.1. פירוט ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח לפי חשיפה פיננסית

ליום 31 בדצמבר 2022						
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		פרט	
	ז"ק	ז"א	קבוצתי	אלפי ש"ח		
2,987,447	-	111,535	-		2,875,912	תלוי תשואה
2,578,438	9,290	1,142,182	13,952		1,413,014	אחר
<u>5,565,885</u>	<u>9,290</u>	<u>1,253,717</u>	<u>13,952</u>		<u>4,288,926</u>	סך הכל

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

ליום 31 בדצמבר 2021						
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		פרט	
	ז"ק	ז"א	קבוצתי	אלפי ש"ח		
2,975,221	-	128,969	-		2,846,252	תלוי תשואה
3,105,845	4,636	1,020,151	14,404		2,066,654	אחר
<u>6,081,066</u>	<u>4,636</u>	<u>1,149,120</u>	<u>14,404</u>		<u>4,912,906</u>	סך הכל

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

א.2. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח לפי חשיפה ביטוחית

ליום 31 בדצמבר 2022						
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		פרט	
	ז"ק	ז"א	קבוצתי	אלפי ש"ח		
439,272	-	20,242	7,715		411,315	קצבה בתשלום
5,126,613	9,290	1,233,475	6,237		3,877,611	מרכיבי סיכון אחרים
<u>5,565,885</u>	<u>9,290</u>	<u>1,253,717</u>	<u>13,952</u>		<u>4,288,926</u>	סך הכל

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

ליום 31 בדצמבר 2021						
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		פרט	
	ז"ק	ז"א	קבוצתי	אלפי ש"ח		
377,437	-	19,937	8,821		348,679	קצבה בתשלום
5,703,629	4,636	1,129,183	5,583		4,564,227	מרכיבי סיכון אחרים
<u>6,081,066</u>	<u>4,636</u>	<u>1,149,120</u>	<u>14,404</u>		<u>4,912,906</u>	סך הכל

(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

באור 19 - פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולות במגזר ביטוח בריאות (המשך)

ב. פירוט התוצאות לפי סוגי פוליסות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א	קבוצתי	פרט	
	אלפי ש"ח				
1,842,834	23,340	1,344,898	5,234	469,362	פרמיות ברוטו
344,535	13,258	812,999	7,535	(489,257)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
738,431	(1,614)	65,734	(1,428)	675,739	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח בריאות
(205,663)	(152)	(57,768)	(973)	(146,770)	הפסד כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות
532,768	(1,766)	7,966	(2,401)	528,969	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות
103,463	-	103,427	-	36	פרמיה משוננת - חדשה (**)

^(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל. מתוכם פרמיות פרט בסך של 1,154,277 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 213,961 אלפי ש"ח.

^(**) כולל הרחבות בפוליסות.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א	קבוצתי	פרט	
	אלפי ש"ח				
1,715,581	6,934	1,244,453	4,663	459,531	פרמיות ברוטו
1,768,072	4,738	767,427	6,610	989,297	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
(51,266)	(1,841)	89,707	(847)	(138,285)	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח בריאות
54,779	23	13,511	303	40,942	רווח כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות
3,513	(1,818)	103,218	(544)	(97,343)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות
110,285	-	110,221	-	64	פרמיה משוננת - חדשה (**)

^(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל. מתוכם פרמיות פרט בסך של 1,058,034 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 193,353 אלפי ש"ח.

^(**) כולל הרחבות בפוליסות.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
סה"כ	אחר ^(*)		סיעודי		
	ז"ק	ז"א	קבוצתי	פרט	
	אלפי ש"ח				
1,656,095	7,555	1,180,234	5,005	463,301	פרמיות ברוטו
1,060,351	8,152	624,144	9,260	418,795	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
173,467	(4,358)	114,616	(3,275)	66,484	רווח (הפסד) מעסקי ביטוח בריאות
19,279	21	5,202	161	13,895	רווח כולל אחר מעסקי ביטוח בריאות
192,746	(4,337)	119,818	(3,114)	80,379	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל מעסקי ביטוח בריאות
138,993	-	129,032	-	9,961	פרמיה משוננת - חדשה (**)

^(*) הכיסוי המהותי ביותר הכלול בביטוח בריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות, ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל. מתוכם פרמיות פרט בסך של 999,279 אלפי ש"ח ופרמיות קולקטיב בסך 188,510 אלפי ש"ח.

^(**) כולל הרחבות בפוליסות.

באור 20 - תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים, חוזי השקעה וביטוח בריאות

ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח			
	סה"כ	חוזי השקעה	חוזי ביטוח	
אלפי ש"ח				
5,068,324	154,735,214	2,602,580	152,132,634	יתרה ליום 1 בינואר 2021
313,157	17,826,439	302,240	17,524,199	ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה ⁽¹⁾
282,308	9,187,247	1,180,429	8,006,818	גידול בגין פרמיות והפקדות שנזקפו להתחייבויות ⁽²⁾
-	(2,298,349)	(25,460)	(2,272,889)	קיטון בגין דמי ניהול מצבירה
(33,835)	(7,216,142)	(349,576)	(6,866,566)	קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה
451,112	541,523	6,357	535,166	שינויים אחרים ⁽³⁾
6,081,066	172,775,932	3,716,570	169,059,362	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021
85,162	(6,845,752)	(362,927)	(6,482,825)	ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה ⁽¹⁾
238,724	9,214,307	2,152,388	7,061,919	גידול בגין פרמיות והפקדות שנזקפו להתחייבויות ⁽²⁾
-	(1,040,658)	(36,474)	(1,004,184)	קיטון בגין דמי ניהול מצבירה
(37,768)	(8,314,954)	(581,654)	(7,733,300)	קיטון בגין תביעות, פדיונות ותום תקופה
(801,299)	(1,725,790)	(29,463)	(1,696,327)	שינויים אחרים ⁽³⁾
5,565,885	164,063,085	4,858,440	159,204,645	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

הערות

(1) **ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות** - סעיף זה כולל ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין היתרה לתחילת השנה, בתוספת ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות בגין הפרמיות לחסכון בלבד שנרשמו בתקופת הדוח.

(2) **גידול בגין פרמיות שנזקפו להתחייבויות** - פרמיה זו איננה כוללת את כל הפרמיה שנרשמה כהכנסה בחברה. הפרמיה כוללת את הפרמיה לחסכון וחלק מהפרמיה במוצרים בעלי פרמיה קבועה, בניכוי דמי ניהול הנגבים כשיעור מהפרמיה.

(3) **שינויים אחרים** - הסעיף כולל שינויים בעתודה בגין תביעות תלויות, רזרבה לתביעות עתידיות, IBNR, קצבאות בתשלום וכדומה (על פי ההנחות שהיו בשימוש בסוף השנה הקודמת). בנוסף הסעיף כולל גם את השפעת הריבית, הפרשי ההצמדה ורווחי ההשקעה שלא נכללו בסעיף "ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעות", כגון: ריבית, הפרשי הצמדה ורווחי השקעה על תשלומי תביעות ועל פרמיות שאינן חסכון.

בשנת 2022 נרשם קיטון בסעיף שנובע מהכנסות מהשקעות שנזקפו לעתודות כאמור שהיו נמוכות משמעותית בעיקר בביטוח חיים מאלו שנזקפו אשתקד. בשנה המדווחת, בביטוח חיים נרשם קיטון בהפרשה בגין עתודת תוכנית "מגדל בטוח" בסך של כ-251 מיליון ש"ח לעומת גידול בהפרשה של כ-152 מיליון ש"ח וקיטון בהפרשה בגין העתודה המשלימה לגמלאות בסך של כ-574 מיליון ש"ח לעומת קיטון של כ-437 מיליון ש"ח אשתקד. בביטוח בריאות נרשם קיטון בהפרשה עד לאיפוסה של עתודת ה-LAT בסך של כ-926 מיליון ש"ח לעומת גידול בהפרשה האמורה בסך של כ-293 מיליון ש"ח אשתקד (ראה באור 36.ב.3.ב(5)(א) ו-(ב)).

באור 21 - מסים על ההכנסה

א. כללי

על הכנסות החברה וכל יתר החברות בקבוצה חל מס חברות בהתאם לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 (להלן - "הפקודה"). בנוסף, על הכנסות החברות בקבוצה המסווגות כ"מוסדות כספיים" כהגדרתן בחוק מע"מ תשל"ו-1975 חלים מס רווח ושכר. יצוין כי פעילותן של חברות המסווגות כמוסדות כספיים בענפי הביטוח, הפנסיה והפיננסים, מהווה את עיקר פעילות הקבוצה.

ב. הסדרי מס ייחודיים לענף הביטוח

בין התאחדות חברות לביטוח חיים בע"מ לבין שלטונות המס קיימים הסכמים ענפיים המסדירים את הטיפול בנושאים ייחודיים לענף הביטוח שעיקריו מפורטים להלן. ההסכם הענפי האחרון שנחתם בין שלטונות המס והתאחדות חברות ביטוח חיים הינו לשנות המס 2017 עד וכולל 2019.

הטיפול בסעיפי המס בדוחות הכספיים מבוסס על ההסכמים האמורים.

ההסכמים הענפיים מתייחסים, בין היתר, לנושאים הבאים:

1. הוצאות רכישה נדחות (DAC) - הוצאות לרכישת חוזי ביטוח חיים בגין שנות חיתום עד וכולל 2014 יותרו בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני ארבע שנים ובגין שנות חיתום 2015 עד וכולל 2020 - על פני עשר שנים. הוצאות כאמור המתייחסות לחוזי ביטוח חיים שבוטלו תותרנה בניכוי בשנת הביטול.
 - הוצאות רכישה של חוזי פנסיה וגמל (כהגדרתן בהסכם) בגין שנות חיתום 2015 עד וכולל 2020 יותרו בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני עשר שנים או על-פי קצב ההפחתה בדוחות הכספיים, לפי בחירת החברה. לא תותר הקדמת הוצאה המתייחסת לחוזי פנסיה וגמל שבוטלו.
 - הוצאות רכישה נדחות בביטוח מפני מחלות ואשפוז אינן כלולות בהסכם הענפי ומופחתות על פני תקופה של שש שנים, בדומה לשיעור ההפחתה בספרים. הוצאות שמתייחסות לפוליסות כאמור שבוטלו תותרנה בניכוי בשנת הביטול.
 2. ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות - להכנסות הפטורות ממס ו/או החייבות במס מופחת המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם הענפי תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.
 3. הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות - יבוצע תאום חלקי של הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות בתחום ביטוח כללי ובריאות, בגין כל שנת חיתום החל משנת 2013 עד שנת 2020. הסכום שתואם יזכר לצורכי מס על פני שלוש שנים החל מהשנה העוקבת לשנת התאום.
 4. מיסוי ההכנסות מנכסים המוחזקים כהשקעות חופפות להתחייבויות תלויות תשואה - על מנת למנוע עיוותי מס אפשריים הוסכם על דרך לטיפול ברווחים מניירות ערך סחירים ורווחים משערך וממימוש נכסי מקרקעין שתגרום להקבלת הכנסות להוצאות.
 5. המס החל על ביטול העתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים - בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2007) התשס"ז-2007 מיום 11 בינואר 2007, נקבעו כללים לגבי המס החל על ביטול העתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים שנכללה בדוחות הכספיים עד ליום 31 בדצמבר, 2006. על-פי הכללים, חלק מהעתודה המחושב בגובה 0.17% מסכום הביטוח בסיכון, בשייר עצמי, הקיים בביטוח חיים ואשר בגינו הוגדרה דרישת הון, יהיה פטור ממס. בהסכם המיטוי הענפי צוין כי בבסיס הפטור עומדת דרישת ההון, שבאה לידי ביטוי כאמור לעיל, ובמידה ותבטל או תקטן דרישת ההון ידונו הצדדים בהשלכות המס הנובעות מכך, ככל שישנן.
 6. הפרשה ל-LAT שנזקפה לעודפים ליום 31 בדצמבר 2019 - הוסכם כי חלק הפרשה שנזקפה לעודפים ליום 31 בדצמבר 2019, שמקורה בגין שנת 2019, תיכלל כהכנסה חייבת לצורכי מס כבר בשנת 2019 ויתרת הסכום הנובע בגין השנים עד וכולל 2018 ייכלל כהכנסה חייבת לצורכי מס רק בשנת 2020.
- בחודש ינואר 2017, החליט דירקטוריון החברה על פרישה מאיגוד חברות הביטוח בישראל ע"ר והתאחדות חברות לביטוח חיים בע"מ, בתוקף מתום 2017. ממועד זה חדלה החברה מלטפל בנושאי הרגולציה השונים באמצעות גופים אלו. עם זאת, קיבלה על עצמה החברה ליישם את הוראות ההסכם הענפי, לשנות המס 2017 עד וכולל 2019, כפי שנחתם ביום 5 בנובמבר, 2020. להערכת החברה לפרישה האמורה אין השלכות מהותיות על סעיפי המסים בדוחות הכספיים של החברה.

באור 21 - מסים על ההכנסה (המשך)

ג. שיעורי המס

1. המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים, שמהווים את עיקר פעילות הקבוצה, מורכב ממס חברות וממס רווח.
2. שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על חברות הקבוצה, לרבות מוסדות כספיים, החל משנת 2018 הינם:

שיעור מס אפקטיבי כולל במוסדות כספיים	שיעור מס רווח באחוזים	שיעור מס חברות
34.19	17.00	23.00

ד. שומות מס

שומות מס חברות

1. לחברה שומות מס סופיות עד וכולל שנת 2019 למעט סוגיה אחת בשנת 2019 המתייחסת לחבות במס רווח בגין דיבידנד שהתקבל בשנה זו מחברות הבנות מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ (להלן - "אחזקות נדל"ן") ונכסי המגן בע"מ.
2. בחודש ספטמבר 2020 הוצאה לחברת אחזקות נדל"ן שומת מיסוי מקרקעין לפי מיטב השפיטה בגין השבח שנבע ממכירת מניותיה בחברת קניון רמת אביב בע"מ בחודש דצמבר 2019. בשומה האמורה לא הוכרו על ידי רשויות המס "רווחים ראויים לחלוקה", כהגדרתם בסעיף 94ב' לפקודה, שהצטברו בחברת קניון רמת אביב בע"מ.
לאחר דיונים שהתנהלו מול רשויות המס, נדחתה בחודש אוקטובר 2021 בקשת אחזקות נדל"ן לתיקון השומה. בהסכמת הצדדים, אישר בית המשפט ארכה להגשת ערר על שומה זו עד ליום 15 במאי 2022. ביום 15 במאי 2022, הגישה אחזקות נדל"ן ערר על השומה לוועדת ערר מס שבח, שבבית המשפט המחוזי בתל-אביב.
ביום 8 במרס, 2023 נחתם הסכם פשרה עם רשויות המס, לפיו אחזקות נדל"ן תשלם מס בסך כ- 7.2 מיליון ש"ח, בתוספת ריבית והצמדה, זאת בנוסף למס ששולם בשומה העצמית. ביום 12 במרס, 2023 ניתן להסכם הפשרה תוקף של פסק דין על ידי בית המשפט.
3. לחברה מאוחדת שומות מס סופיות מכח הסכם, עד וכולל שנת 2020. לחברות המאוחדות האחרות של החברה שומות מס סופיות מכח הסכם או מכח התיישנות עד וכולל שנת 2017 למעט לחברה אחת לה שומות מס סופיות מכח הסכם או מכח התיישנות עד וכולל שנת 2016.

ה. הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים אחרים

- לקבוצה אין הפסדים עסקיים לצורכי מס המועברים לשנים הבאות ליום 31 בדצמבר 2022, אשר בגינם נרשמו בדוחות הכספיים נכסי מסים נדחים.
- לא הוכרו נכסי מסים נדחים בגין הפסדים עסקיים להעברה בסך של כ-7 מיליון ש"ח וכן בגין הפסדי הון לצורכי מס בסך של כ-52 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2021 כ-8 מיליון ש"ח ו-58 מיליון ש"ח, בהתאמה) בהיעדר צפי לניצולם בעתיד הנראה לעין.

ו. מסים על ההכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
באלפי ש"ח		
152,484	707,663	255,212
(17,822)**	(7,381)**	94,466
(1,553)	19,208	489
<u>168,753</u>	<u>719,490</u>	<u>350,167</u>

מסים שוטפים

מסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים זמניים*

מסים בגין שנים קודמות

מסים על הכנסה

* ראה גם סעיף ז' להלן.

** התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

באור 21 - מסים על ההכנסה (המשך)

ז. מסים נדחים

הרכב

סה"כ	אחרים	הפסדים לצורכי מס	נכסים בלתי מוחשיים	רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה ^(*)	נכסים פיננסיים זמינים למכירה	הוצאות רכישה נדחות	
אלפי ש"ח							
(534,639)	83,756	-	(58,782)	(197,039)	(259,332)	(103,242)	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2021
7,381	(2,869)	-	(5,808)	(24,092)**	26,417	13,733	שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
(168,311)	(3,673)	-	-	(11,443)**	(153,195)	-	שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר
(695,569)	77,214	-	(64,590)	(232,574)	(386,110)	(89,509)	יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה
(94,466)	(15,948)	-	(6,446)	(37,562)	(50,021)	15,511	ליום 31 בדצמבר, 2021
649,461	(10,598)	-	-	(21,292)	681,351	-	שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
(140,574)	50,668	-	(71,036)	(291,428)	245,220	(73,998)	שינויים אשר נזקפו לרווח כולל אחר
							יתרת נכס (התחייבות) מס נדחה
							ליום 31 בדצמבר, 2022

* כולל מסים נדחים בגין תוכנה המוצגת במאזן בסעיף נכסים בלתי מוחשיים.

** התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

באור 21 - מסים על ההכנסה (המשך)

ז. מסים נדחים (המשך)

המסים הנדחים המוצגים בדוח על המצב הכספי כוללים:

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
באלפי ש"ח		
3,272	40,663	נכסי מסים נדחים
(698,841)	(181,237)	התחייבויות בגין מסים נדחים
<u>(695,569)</u>	<u>(140,574)</u>	

ח. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים בדוח רווח והפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף בדוח רווח והפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
באלפי ש"ח			
<u>546,623</u> ^(*)	<u>2,083,423</u> ^(*)	<u>1,077,300</u>	רווח לפני מסים על ההכנסה
34.19%	34.19%	34.19%	שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים (ראה ג' לעיל)
186,890	712,322	368,329	מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל
(14,466) ^(*)	(15,574) ^(*)	(18,297)	הפחתה בגין אי החלת מס רווח על חברות שאינן מוסד כספי
			עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:
2,662	3,254	4,514	הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס
(6,431)	(652)	(663)	הכנסות פטורות, בעיקר מדיבידנדים
(1,695)	(264)	(463)	חלק הקבוצה ברווחי חברות כלולות
			גידול (קטון) בהפסדים לצורכי מס שבגינם לא נזקפו מסים נדחים
44	2,230	(396)	וניצול הפסדים לצורכי מס משנים קודמות, בגינם לא נזקפו מסים נדחים בעבר, נטו
(1,553)	19,208	489	מסים בגין שנים קודמות
3,302 ^(*)	(1,034) ^(*)	(3,346)	הפרשים בבסיס המדידה ואחרים
<u>168,753</u>	<u>719,490</u>	<u>350,167</u>	מסים על הכנסה
<u>30.87%</u> ^(*)	<u>34.53%</u> ^(*)	<u>32.50%</u>	שיעור מס אפקטיבי

^(*) התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.ג.

באור 22 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה, הטבות אחרות לטווח ארוך, הטבות בגין פיטורין, כהגדרתן בתקן חשבונאות בינלאומי מס' 19, וכן תשלומים מבוססי מניות.

לפרטים נוספים בדבר המדיניות החשבונאית לגבי הטבות אלה ראה באור 2.ז.

באשר להטבות לאנשי מפתח ניהוליים ראה באור 37.ח, בדבר צדדים קשורים ובעלי עניין.

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את הקבוצה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכנית הפקדה מוגדרת, לפי סעיף 14 כמתואר להלן. התחייבויות הקבוצה בשל כך מטופלות כהטבות לאחר סיום העסקה.

חישוב התחייבות הקבוצה בשל הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על תחזית הקבוצה למשכורת העובד בעת פיטורין או פרישה.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה, ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות סכומים בפוליסות ביטוח מתאימות ומסווגות כתוכנית הפקדה מוגדרת או כתוכנית הטבה מוגדרת כמפורט להלן:

תוכנית הפקדה מוגדרת

לגבי חלק מתשלומי הפיצויים, חלים תנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963 (להלן: "סעיף 14"), על-פי הפקודתיה השוטפות של הקבוצה בפוליסות בחברות ביטוח ו/או בקרנות פנסיה, פטורות אותה מכל התחייבות נוספת לעובדים, בגינם הופקדו הסכומים כאמור לעיל. הפקדות אלו וכן הפקדות בגין תגמולים מהוות תוכנית הפקדה מוגדרת. ההוצאות בגין תוכנית ההפקדה המוגדרת הסתכמו בשנים 2021 ו-2020 לסך של 64,135 אלפי ש"ח, 60,377 אלפי ש"ח ו-58,034 אלפי ש"ח בהתאמה ונכללו במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות.

תוכנית הטבה מוגדרת

החלק של תשלומי הפיצויים שאינו מכוסה על ידי הפקדות בתוכנית הפקדה מוגדרת, כאמור לעיל, מטופל על ידי הקבוצה כתוכנית הטבה מוגדרת לפיה נרשמת התחייבות בגין הטבות לעובדים.

נכסי התוכנית

לקבוצה תוכנית הטבה מוגדרת בגין מופקדים סכומים בקופות גמל, בקרנות פנסיה ובפוליסות ביטוח מתאימות.

א. הרכב ההתחייבויות בשל הטבות לעובדים נטו

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
באלפי ש"ח		
12,765	12,586	התחייבויות בגין תוכנית הטבה מוגדרת שאיננה ממומנת
453,208	434,649	התחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת ממומנת
465,973	447,235	סך הכל התחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת - ראה ב.1
242,021	244,024	בניכוי שווי הוגן של נכסי התוכנית - ראה ב.1 ו-ג להלן
223,952	203,211	סך הכל התחייבות, נטו בגין תוכנית הטבה מוגדרת
62,125	66,833	הטבות אחרות לזמן קצר - הפרשה לחופשה
12,006	10,648	הטבות אחרות לזמן ארוך
298,083	280,692	סך הכל התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

באור 22 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות הטבה מוגדרות

1. השינויים בערך הנוכחי של ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת והתנועה בשווי הוגן של נכסי תוכנית

יתרה ליום 31 בדצמבר 2022	הפקדות לתוכנית על ידי המעביד	הפסד (רווח) אקטוארי בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר						הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד *					יתרה ליום 1 בינואר 2022	
		סה"כ	הפסד (רווח) אקטוארי אחר	שינויים בהנחות הפיננסיות	שינויים בהנחות הדמוגרפיות	תשואה על נכסי תוכנית **	תשלומים מהתוכנית	סה"כ	עלות שירות שוטף	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירותי עבר			
447,235	-	(38,264)	(209)	(38,055)	-	-	(41,586)	61,112	48,166	12,067	879	465,973	התחייבויות להטבה מוגדרת	
<u>(244,024)</u>	<u>(27,339)</u>	<u>8,087</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>8,087</u>	<u>23,866</u>	<u>(6,617)</u>	<u>-</u>	<u>(6,617)</u>	<u>-</u>	<u>(242,021)</u>	שווי הוגן של נכסי תוכנית	
<u>203,211</u>	<u>(27,339)</u>	<u>(30,177)</u>	<u>(209)</u>	<u>(38,055)</u>	<u>-</u>	<u>8,087</u>	<u>(17,720)</u>	<u>54,495</u>	<u>48,166</u>	<u>5,450</u>	<u>879</u>	<u>223,952</u>	התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת	

* ההוצאות נכללו בסעיף שכר עבודה ונלוות במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות, ראה באור 32.

** למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו.

באור 22 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות הטבה מוגדרות (המשך)

1. השינויים בערך הנוכחי של ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת והתנועה בשווי הוגן של נכסי תוכנית (המשך)

יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	רווח (הפסד) אקטוארי בגין מדידה מחדש ברווח כולל אחר						הוצאות (הכנסות) שנזקפו לרווח או הפסד *					יתרה ליום 1 בינואר 2021	
	הפקדות לתוכנית על ידי המעביד	סה"כ	הפסד (רווח) אקטוארי אחר	שינויים בהנחות הפיננסיות	שינויים בהנחות הדמוגרפיות	תשואה על נכסי תוכנית (**)	תשלומים מהתוכנית	סה"כ	עלות שירות שוטף	הוצאות ריבית, נטו	עלות שירותי עבר		
465,973	-	10,516	17,292	(9,520)	2,744	-	(36,781)	52,922	43,473	9,829	(380)	439,316	התחייבויות להטבה מוגדרת
(242,021)	(26,606)	(21,238)	-	-	-	(21,238)	22,358	(4,962)	-	(4,962)	-	(211,573)	שווי הוגן של נכסי תוכנית
223,952	(26,606)	(10,722)	17,292	(9,520)	2,744	(21,238)	(14,423)	47,960	43,473	4,867	(380)	227,743	התחייבות (נכס) נטו בגין הטבה מוגדרת

* ההוצאות נכללו בסעיף שכר עבודה ונלוות במסגרת הוצאות הנהלה וכלליות, ראה באור 32.

** למעט סכומים שהוכרו בהוצאות ריבית נטו.

באור 22 - נכסים והתחייבויות בשל הטבות לעובדים (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות הטבה מוגדרות (המשך)

2. ההנחות האקטואריות העיקריות בקביעת ההתחייבות בגין תוכנית הטבה מוגדרת

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
%			
2.34	2.71	5.14	שיעור ההיוון ביום 31 בדצמבר
3.63	3.62	3.53	שיעור עליית שכר

שינויים אפשריים באופן סביר בתאריך הדיווח באחת מההנחות האקטואריות, בהנחה שיתר ההנחות נותרות ללא שינוי, משפיעים על המחויבות להטבה מוגדרת כדלקמן:

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 31 בדצמבר 2022		
-1%	+1%	-1%	+1%	
אלפי ש"ח				
(14,141)	24,304	(4,342)	7,021	שיעור עליית שכר עתידית
33,393	(18,709)	9,098	(5,262)	שיעור ההיוון

3. התשואה בפועל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
%			
3.93	9.62	(0.68)	תשואה בפועל על נכסי התוכנית

4. השפעת התוכנית על תזרימי המזומנים העתידיים של הקבוצה

- אומדן הקבוצה להפקדות הצפויות בנכסי התוכנית בשנת 2023 בתכנית הטבה מוגדרת ממומנת הינו בסך כ-28 מיליון ש"ח.
- אומדן הקבוצה לאורך חיי התוכנית (לפי ממוצע משוקלל) לסוף תקופת הדיווח הינו כ-8 שנים.

ג. הרכב נכסי התוכנית

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
%		
5.8	5.2	קופה מרכזית לפיצויים
19.2	19.7	ביטוח מנהלים
75.0	75.1	קופות גמל וקרנות פנסיה
100	100	

באור 23 - זכאים ויתרות זכות

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
1,375,021	523,799	זכאים בגין ניירות ערך
176,092	100,288	עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת
155,073	202,747	הוצאות לשלם
155,689	191,649	ספקים ונותני שירותים
33,223	19,223	מוסדות ורשויות ממשלתיות
45,663	48,271	הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
98,507	117,667	פקדונות של מבטחי משנה
150,005	170,724	חשבונות אחרים
248,512	288,391	סך הכל חברות ביטוח ותווכני ביטוח
395,351	411,446	סוכני ביטוח
355,779	384,293	מבוטחים ועמיתים
3,101	2,503	הפרשה להשתתפות מבוטחים ברווחים
126,552	83,115	פרמיה מראש
44,880	37,535	אחרים
<u>3,114,936</u>	<u>2,293,260</u>	סך הכל זכאים ויתרות זכות

ראה פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה במסגרת באור 36.ג.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות

באור זה מספק מידע בדבר התנאים החוזיים של התחייבויות פיננסיות. מידע נוסף בדבר החשיפה של הקבוצה לסיכוני ריבית, מטבע חוץ ונזילות, ראה באור 36.ב.

א.1. פרוט התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר				
שווי הוגן		ערך בספרים		
2021	2022	2021	2022	
אלפי ש"ח				
1,573	1,568	1,602	1,698	1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת: הלואות מתאגידים שאינם בנקאיים
5,660,952	6,921,873	5,289,028	7,066,578	כתבי התחייבויות נדחים (להלן אגרות חוב) *
1,320,141	911,388	1,320,141	911,388	התחייבות לרכישה חוזרת (REPO)
6,982,666	7,834,829	6,610,771	7,979,664	סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת
				2. התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד:
110,143	2,594,810	110,143	2,594,810	נגזרים המוחזקים עבור חוזים תלויי תשואה
44,309	196,926	44,309	196,926	נגזרים המוחזקים עבור חוזים שאינם תלויי תשואה
77,480	-	77,480	-	התחייבות לרכישה חוזרת (REPO)
231,932	2,791,736	231,932	2,791,736	סך הכל התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד
7,214,598	10,626,565	6,842,703	10,771,400	סך הכל
				התחייבויות בגין חכירה
				סך הכל התחייבויות פיננסיות

* השווי ההוגן של אגרות החוב הסחירות, הניתן לצורכי גילוי בלבד, נקבע בהתאם למחירן בסגירת המסחר נכון למועד הדיווח.

א.2. תנועה בהתחייבויות הנובעות מפעילות מימון

סה"כ	התחייבויות פיננסיות אחרות	התחייבויות לרכישה חוזרת (REPO) אלפי ש"ח	כתבי התחייבות נדחים	הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים	
6,841,902	88,640	1,397,621	5,354,039	1,602	יתרה ליום 1 בינואר 2022
					<u>תנועה בהתחייבויות הנובעות מפעילות מימון</u>
					<u>שינויים כתוצאה מתזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>
1,768,810	-	-	1,768,810	-	תוספות
(548,907)	(26,837)	(522,070)	-	-	פירעונות
(164,306)	-	244	(164,550)	-	תשלומי ריבית
1,055,597	(26,837)	(521,826)	1,604,260	-	סה"כ מזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון
290,193	46,125	35,593	208,379	96	שינויים אחרים
8,187,692	107,928	911,388	7,166,678	1,698	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

* עסקאות REPO הינן לזמן קצר ומוצגות בנטו.

** התנועה בהתחייבויות לא כוללת נגזרים.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

א.2. תנועה בהתחייבויות הנובעות מפעילות מימון (המשך)

סה"כ	התחייבויות פיננסיות אחרות	בגין התחייבויות לרכישה חוזרת (REPO) אלפי ש"ח	כתבי התחייבות נדחים	הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים	
6,031,365	98,443	1,007,669	4,923,742	1,511	יתרה ליום 1 בינואר 2021 תנועה בהתחייבויות הנובעות מפעילות מימון שינויים כתוצאה מתזרימי מזומנים מפעילות מימון
817,988	-	397,174	420,814	-	תוספות
(29,326)	(29,326)	-	-	-	פירעונות
(162,139)	-	(210)	(161,929)	-	תשלומי ריבית
626,523	(29,326)	396,964	258,885	-	סה"כ מזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון
184,014	19,523	(7,012)	171,412	91	שינויים אחרים
6,841,902	88,640	1,397,621	5,354,039	1,602	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

(* עסקאות REPO הינן לזמן קצר ומוצגות בנטו.)

(** התנועה בהתחייבויות לא כוללת נגזרים.)

סה"כ	התחייבויות פיננסיות אחרות	בגין התחייבויות לרכישה חוזרת (REPO) אלפי ש"ח	כתבי התחייבות נדחים	הלוואות מתאגידים שאינם בנקאיים	
5,036,416	117,441	-	4,914,683	4,292	יתרה ליום 1 בינואר 2020 תנועה בהתחייבויות הנובעות מפעילות מימון שינויים כתוצאה מתזרימי מזומנים מפעילות מימון
1,015,880	9,180	1,006,700	-	-	תוספות
(33,726)	(30,798)	-	-	(2,928)	פירעונות
(162,666)	-	(738)	(161,928)	-	תשלומי ריבית
819,488	(21,618)	1,005,962	(161,928)	(2,928)	סה"כ מזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון
175,461	2,620	1,707	170,987	147	שינויים אחרים
6,031,365	98,443	1,007,669	4,923,742	1,511	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

(* התנועה בהתחייבויות לא כוללת נגזרים.)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

1. פרטים בדבר ריבית והצמדה

ריבית אפקטיבית ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אחוזים	

2.6	3.2
2.9	3.3
0.6	-

בסיס הצמדה
מדד המחירים לצרכן
שקלי
מט"ח

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת (המשך)

2. מועדי פירעון

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
1,344,059	2,839,540	שנה ראשונה
1,914,995	915,621	שנה שניה
904,736	1,381,643	שנה שלישית
1,371,312	719,351	שנה רביעית
1,164,309	2,231,437	שנה חמישית ואילך
<u>6,699,411</u>	<u>8,087,592</u>	סה"כ

לפרטים בדבר מועדי פירעון של התחייבויות פיננסיות בלתי מהוונות ראה באור 2.ב.36.

(* מזה, התחייבויות בגין חכירה:

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		
23,918	24,576	שנה ראשונה
16,817	17,411	שנה שניה
8,353	12,676	שנה שלישית
5,539	10,496	שנה רביעית
34,013	42,769	שנה חמישית ואילך
<u>88,640</u>	<u>107,928</u>	סה"כ

ג. שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד בחלוקה לרמות

להלן ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן.

היתרה בדוחות הכספיים של זכאים ויתרות זכות תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

ליום 31 בדצמבר 2022				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
2,791,736	2,074	2,345,669	443,993	נגזרים
<u>2,791,736</u>	<u>2,074</u>	<u>2,345,669</u>	<u>443,993</u>	סך התחייבויות פיננסיות
<u>7,834,829</u>	-	<u>912,956</u>	<u>6,921,873</u>	התחייבויות פיננסיות אשר ניתן גילוי של שוויים ההוגן (א.לעיל) (24)

ליום 31 בדצמבר 2021				
סה"כ	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
אלפי ש"ח				
154,452	716	126,456	27,280	נגזרים
77,480	-	77,480	-	התחייבות לרכישה חוזרת (REPO)
<u>231,932</u>	<u>716</u>	<u>203,936</u>	<u>27,280</u>	סך התחייבויות פיננסיות
<u>6,982,666</u>	-	<u>1,321,714</u>	<u>5,660,952</u>	התחייבויות פיננסיות אשר ניתן גילוי של שוויים ההוגן (א.לעיל) (24)

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ד. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אחוזים	
7.0	14.8
1.2	4.8

הלוואות

אגרות חוב המהוות מכשיר הון רובד 2

ה. אגרות חוב

ה.1. הנפקות

הנפקת אגרות חוב סדרה ט'

בחודש אפריל 2022 הנפיקה מגדל גיוס הון 600,000,000 אגרות חוב (סדרה ט') בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת, שהונפקו על פי דוח הצעת מדף של מגדל גיוס הון מיום 5 באפריל 2022, ועל פי תשקיף המדף של מגדל גיוס הון מתאריך 21 באוגוסט 2019, אשר תוקפו הוארך ביום 26 באוגוסט 2021, עד ליום 21 לאוגוסט 2022.

אגרות החוב שהונפקו אינן צמודות למדד ושיעור הריבית השנתית אותה נושאות אגרות החוב הינו 3.26%. הריבית בגין אגרות החוב סדרה ט' משולמת פעם בשנה, ביום 31 במרס, בין השנים 2023 ועד 2038 (כולל). קרן אגרות החוב (סדרה ט') תעמודנה לפירעון בתשלום אחד אשר ישולם ביום 31 במרס 2038 אלא אם כן תעשה מגדל גיוס הון קודם לכן שימוש בזכותה לפדות את אגרות החוב בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, כמפורט בשטר הנאמנות.

המועד הראשון לפדיון מוקדם של אגרות החוב (סדרה ט') יחול ביום 30 באפריל 2027, ובתנאים המפורטים בשטר הנאמנות, וככל שפדיון מוקדם, מלא או חלקי, יבוצע החל ממועד זה ועד למועד הקובע לתוספת ריבית (לא כולל פדיון מוקדם במועד הקובע לתוספת ריבית), יחולו הוראות כמפורט בשטר הנאמנות ובכללם תשלום החברה למחזיקי אגרות החוב (סדרה ט') את הסכום הגבוה מבין הבאים: (1) שווי שוק של יתרת אגרות החוב בשלושים ימי המסחר שקדמו למועד קבלת החלטת הדירקטוריון בדבר ביצוע הפדיון המוקדם. (2) הערך ההתחייבותי של אגרות החוב (סדרה ט') העומדות לפדיון מוקדם שבמחזור, דהיינו קרן בתוספת ריבית עד למועד הפדיון המוקדם בפועל. (3) יתרת תזרים המזומנים של אגרות החוב (סדרה ט') העומדות לפדיון מוקדם (קרן בתוספת ריבית) כשהיא מהוונת בשיעור היוון ובתנאים המפורטים בשטר הנאמנות.

ככל שלא תנוצל זכות זו לפדיון מוקדם מלא עד או ביום 31 במרס 2028 ("מועד הפדיון הקובע לתוספת ריבית"), תשולם תוספת ריבית למחזיקי אגרות החוב (סדרה ט') על הריבית אותה נושאות אגרות החוב באותה עת, בגין יתרת התקופה (ממועד הפדיון המוקדם שלא נוצל כאמור ועד למועד הפירעון בפועל) שתהא בשיעור של 50% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה.

ביצוע הפדיון המוקדם יתאפשר באחד מאלה: א) הנפקה של מכשיר הון (כמשמעותו בחוזר הרכב ההון) בעל איכות זהה או עדיפה; ב) באישורו מראש של המפקח על הביטוח ובתנאים שיקבע.

תמורת ההנפקה הופקדה ונרשמה בדוחות הכספיים במגדל ביטוח, ובהתאם לאישור הממונה הוכרה כהון רובד 2 במגדל ביטוח, בכפוף למגבלות הקבועות בחוזר סולבנסי לעניין זה.

ביום 24 במרס 2022, קבעה מידרוג דרוג של Aa3.il באופק יציב, לכתבי התחייבות נדחים (סדרה ט') מסוג מכשיר הון רובד 2. למידע אודות הורדת הדירוג של אגרות החוב ביום 17 בנובמבר 2022, ראה סעיף ה.ה.3.5 להלן.

הוצאות ההנפקה הנדחות בגין אגרות החוב (סדרה ט'), הסתכמו בסך של כ-5.1 מיליון ש"ח, המשקפות ריבית אפקטיבית של כ-3.42%. מתוכן סך של כ-1.4 מיליון ש"ח שולמו לצד קשור של החברה.

למידע נוסף אודות הרחבת סדרה ט', ראה בהמשך.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. אגרות חוב (המשך)

ה.1. הנפקות (המשך)

הרחבת סדרות אגרות חוב (סדרה ח' וסדרה ט')

בחודש יולי 2022 הנפיקה מגדל גיוס הון 224,637,000 אגרות חוב (סדרה ח') ו-385,711,000 אגרות חוב (סדרה ט') בנות 1 ש"ח ערך נקוב, על דרך של הרחבת שתי סדרות של אגרות החוב האמורות, על פי דוח הצעת מדף של מגדל גיוס הון מיום 11 ביולי 2022 שפורסם על פי תשקיף מדף של החברה הנושא תאריך 22 באוגוסט 2019 אשר תוקפו הוארך ביום 26 באוגוסט 2021, עד ליום 21 לאוגוסט 2022 ("דוח הצעת המדף" ו-"תשקיף המדף", בהתאמה).

אגרות החוב הונפקו מתחת לערכן המתואם, דהיינו בניכיון בסך של כ-25 מיליון ש"ח וניכיון בסך של כ-11 מיליון ש"ח, עבור סדרה ח' וסדרה ט', בהתאמה.

בהתאם לתנאים שפורטו בתשקיף המדף ובדוח הצעת המדף - סכום הגיוס הופקד במגדל ביטוח, לשימושה על פי שיקוליה ובאחריותה, והחברה מחויבת כלפי הנאמן לאגרות החוב למלא אחר תנאי התשלום של אגרות החוב. כמו כן אגרות החוב שהונפקו הוכרו על ידי הממונה כמכשיר הון רובד 2 בידי מגדל ביטוח בכפוף למגבלות הקבועות בהוראות הממונה, הכל כמפורט בתשקיף המדף ובדוח הצעת המדף.

ביום 10 ביולי 2022, קבעה מידרוג דירוג של Aa3.il (hyb), לכתבי התחייבות נדחים (סדרות ח' וט') בדרך של הרחבת סדרות סחירות (סדרות ח' וט') מסוג מכשירי הון רובד 2. למידע אודות הודת הדירוג של אגרות החוב ביום 17 בנובמבר 2022, ראה סעיף ה.ה.5.3 להלן.

הוצאות ההנפקה הנדחות בגין אגרות החוב, הסתכמו בסך של כ-27 מיליון ש"ח, המשקפות ריבית אפקטיבית של כ-4.32% וכ-14 מיליון ש"ח, המשקפות ריבית אפקטיבית בשיעור של כ-4.18%, עבור סדרה ח' וסדרה ט', בהתאמה. מתוכן סך של כ-0.4 מיליון ש"ח וכ-0.7 מיליון ש"ח שולמו לצד קשור של החברה, עבור סדרה ח' וסדרה ט', בהתאמה.

הנפקת אגרות חוב סדרה י'

בחודש דצמבר 2022 הנפיקה מגדל גיוס הון 610,214,000 אגרות חוב (סדרה י') בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת, שהונפקו על פי דוח הצעת מדף של החברה מיום 27 בדצמבר 2022, ועל פי תשקיף המדף של מגדל גיוס הון הנושא את התאריך 29 ביולי 2022.

אגרות החוב שהונפקו אינן צמודות למדד ושיעור הריבית השנתית אותה נושאות אגרות החוב הינו 5.17%. הריבית בגין אגרות החוב סדרה י' משולמת פעמיים בשנה, ביום 31 במאי של כל שנה קלנדרית בין השנים 2023 ועד 2035 (כולל) ו-30 בנובמבר של כל שנה קלנדרית בין השנים 2023 ועד 2034. קרן אגרות החוב (סדרה י') תעמודנה לפירעון בתשלום אחד אשר ישולם ביום 31 במאי 2035 אלא אם כן תעשה מגדל גיוס הון קודם לכן שימוש בזכותה לפדות את אגרות החוב בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, כמפורט בשרט הנאמנות.

המועד הראשון לפדיון מוקדם של אגרות החוב (סדרה י') יחול ביום 31 בדצמבר 2027, ובתנאים המפורטים בשרט הנאמנות, וככל שפדיון מוקדם, מלא או חלקי, יבוצע החל ממועד זה ועד למועד הקובע לתוספת ריבית (לא כולל פדיון מוקדם במועד הקובע לתוספת ריבית), יחולו הוראות כמפורט בשרט הנאמנות ובכללם תשלום החברה למחזיקי אגרות החוב (סדרה י') את הסכום הגבוה מבין הבאים: (1) שווי שוק של יתרת אגרות החוב בשלושים ימי המסחר שקדמו למועד קבלת החלטת הדירקטוריון בדבר ביצוע הפדיון המוקדם. (2) הערך ההתחייבותי של אגרות החוב (סדרה י') העומדות לפדיון מוקדם שבמחזור, דהיינו קרן בתוספת ריבית עד למועד הפדיון המוקדם בפועל. (3) יתרת תזרים המזומנים של אגרות החוב (סדרה י') העומדות לפדיון מוקדם (קרן בתוספת ריבית) כשהיא מהוונת בשיעור היוון ובתנאים המפורטים בשרט הנאמנות.

ככל שלא תנוצל זכות זו לפדיון מוקדם מלא עד או ביום 30 בנובמבר 2029 ("מועד הפדיון הקובע לתוספת ריבית"), תשלום תוספת ריבית למחזיקי אגרות החוב (סדרה י') על הריבית אותה נושאות אגרות החוב באותה עת, בגין יתרת התקופה (ממועד הפדיון המוקדם שלא נוצל כאמור ועד למועד הפירעון בפועל) שתהא בשיעור של 50% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה.

ביצוע הפדיון המוקדם יתאפשר באחד מאלה: א) הנפקה של מכשיר הון (כמשמעותו בחוזר הרכב ההון) בעל איכות זהה או עדיפה; ב) באישורו מראש של המפקח על הביטוח ובתנאים שיקבע.

תמורת ההנפקה הופקדה ונרשמה בדוחות הכספיים במגדל ביטוח, ובהתאם לאישור הממונה הוכרה כהון רובד 2 במגדל ביטוח, בכפוף למגבלות הקבועות בחוזר סולבנסי לעניין זה.

ביום 27 בדצמבר 2022, קבעה מידרוג דרוג של A1.il באופן יציב, לכתבי התחייבות נדחים (סדרה י') מסוג מכשיר הון רובד 2.

הוצאות ההנפקה הנדחות בגין אגרות החוב (סדרה י'), הסתכמו בסך של כ-5.6 מיליון ש"ח, המשקפות ריבית אפקטיבית של כ-5.39%. מתוכן סך של כ-1.4 מיליון ש"ח שולמו לצד קשור של החברה.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. אגרות חוב (המשך)

ה.2. פרטים והרכב אגרות החוב המשמשות כהון רובד 2 בחברה:

דירוג חברת מידרוג בע"מ												
אגרות חוב	סוג מכשיר ⁽⁶⁾	במועד הנפקת הסדרה	לתאריך המאזן ⁽⁴⁾	מועד הנפקה	שווי נקוב	תמורת הנפקה ⁽¹⁾	שיעור ריבית נקובה ⁽²⁾	שיעור ריבית אפקטיבית	מועד תשלום הקרן	מועד תשלומי ריבית ⁽³⁾	מועד פדיון מוקדם קובע לתוספת ריבית	מועד תשלומי ריבית
סדרה ג'	הון משני מורכב	Aa2.il (hyb)	A1.il (hyb)	6.2015	1,191,594	1,174,891	3.58%	3.79%	12.2027	שנתי	31.03.2023 ⁽⁵⁾	ביום 31 במרס בין השנים 2016-2027
סדרה ד'	הון שלישוני מורכב	Aa1.il (hyb)	Aa3.il (hyb)	12.2015	711,215	702,580	3.39%	3.58%	12.2027	שנתי	31.03.2023 ⁽⁵⁾	ביום 31 במרס בין השנים 2017-2027
סדרה ה'	הון משני מורכב	Aa3.il (hyb)	A1.il (hyb)	9.2016	901,115	887,792	3.29%	3.51%	6.2029	שנתי	30.06.2024	ביום 30 ביוני בין השנים 2017-2029
סדרה ו'	מכשיר הון רובד 2	Aa3.il (hyb)	A1.il (hyb)	1.2018	1,379,149	1,357,363	2.63%	2.89%	12.2030	שנתי	31.12.2025	ביום 31 בדצמבר בין השנים 2018-2030
סדרה ז'	מכשיר הון רובד 2	Aa3.il (hyb)	A1.il (hyb)	12.2018	713,205	705,114	4.10%	4.27%	12.2031	שנתי	31.12.2026	ביום 31 בדצמבר בין השנים 2019-2031
סדרה ח'	מכשיר הון רובד 2	Aa3.il (hyb)	A1.il (hyb)	12.2021	650,165	618,801	2.38%	3.09%	12.2034	שנתי	31.03.2030	ביום 31 במרס בין השנים 2022-2034 וכן ביום 31.12.2034
סדרה ט'	מכשיר הון רובד 2	Aa3.il (hyb)	A1.il (hyb)	4.2022	985,711	966,206	3.26%	3.70%	3.2038	שנתי	31.03.2028	ביום 31 במרס בין השנים 2023-2038
סדרה י'	מכשיר הון רובד 2	A1.il (hyb)	A1.il (hyb)	12.2022	610,214	604,617	5.17%	5.39%	5.2035	חצי שנתי	30.11.2029	שני תשלומים חצי שנתיים שווים, ביום 31 במאי בין השנים 2023-2035 וביום 30 בנובמבר בין השנים 2023-2034

הערות:

- (1) תמורת ההנפקה הינה לאחר ניכוי הוצאות הנפקה נדחות המופחתות בשיטת הריבית האפקטיבית.
- (2) כל אגרות החוב הינן סחירות ונשאות ריבית שיקלית קבועה (אין צמודות למדד).
- (3) ככל והחברה לא תבצע פדיון מוקדם, תשלום תוספת ריבית כמפורט בסעיף ה.3.
- (4) למידע אודות הורדת הדירוג ראה סעיף ה.5. להלן.
- (5) למידע אודות החלטה בדבר פדיון מוקדם, שהתקבלה לאחר תאריך המאזן, ראה באור 39.ה.
- (6) אגרות החוב תוכנה כהון רובד 2 בכפוף למגבלות על שיעורו המירבי של הון רובד 2, כאמור בהוראות הממונה לעניין הרכב הון עצמי של חברת ביטוח.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. אגרות חוב (המשך)

ה.2. פרטים והרכב אגרות החוב המשמשות כהון רוברד 2 בחברה (המשך)

יתרה הוצאות הנפקה נדחות		שווי הוגן ^(*)		ריבית צבורה		עלות מופחתת		אגרות חוב
ליום 31 בדצמבר 2021	ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2021	ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2021	ליום 31 בדצמבר 2022	ליום 31 בדצמבר 2021	ליום 31 בדצמבר 2022	
3,032	612	1,265,949	1,220,431	31,994	31,995	1,188,562	1,190,982	סדרה ג'
1,600	319	751,896	727,431	18,083	18,083	709,615	710,896	סדרה ד'
4,732	2,905	966,266	899,403	14,823	14,823	896,383	898,210	סדרה ה'
13,375	10,182	1,448,106	1,300,537	-	-	1,365,774	1,368,967	סדרה ו'
5,329	4,350	802,356	691,951	-	-	707,876	708,855	סדרה ז'
4,710	30,914	426,379	547,309	111	11,605	420,818	619,251	סדרה ח'
-	21,085	-	924,597	-	23,594	-	964,626	סדרה ט'
-	5,423	-	610,214	-	-	-	604,791	סדרה י'
32,778	75,790	5,660,952	6,921,873	65,011	100,100	5,289,028	7,066,578	סך הכל אגרות חוב

^(*) השווי ההוגן של סדרות ג'-י' נקבע לפי השווי בבורסה ליום המאזן.

ה.3. מעמדן של אגרות החוב

אגרות החוב תוכרנה כהון רוברד 2 בכפוף למגבלות על שיעורו המירבי של הון רוברד 2, כאמור בהוראות הממונה לעניין הרכב הון עצמי של חברת ביטוח.

החברה התחייבה לשאת בתשלום מלוא הסכומים שהיו דרושים לפירעון אגרות החוב (סדרות ג'-י') המהוות הון רוברד 2 למחזיקים בהן. התחייבות זו של החברה הינה נדחית ליתר התחייבויותיה של החברה כלפי נושיה כמפורט להלן:

התחייבות החברה הינה נדחית ליתר התחייבויותיה כלפי נושיה וקודמת להתחייבויותיה כלפי נושיה על-פי רכיבים ומכשירים הכלולים בהון הראשוני שלה.

אגרות חוב המהוות מכשיר הון שלישוני מורכב של החברה הכלולות בהון רוברד 2, כאמור, קודמות גם להתחייבויותיה כלפי נושיה על-פי רכיבים ומכשירים הכלולים בהון המשני המורכב ומכשיר הון רוברד 2 של החברה.

1. שעבודים ובטחונות

אגרות החוב אינן משועבדות בשעבוד כלשהו.

2. דחיית מועדי פירעון הקרן ו/או הריבית

במסגרת תנאי אגרות החוב נקבע כי בהתקיימן של נסיבות משהות (המפורטות להלן) יידחה תשלום הקרן ו/או הריבית בגין מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רוברד 2 בחברה ותשלומי קרן במכשיר הון שלישוני מורכב בחברה, מבלי שהדבר יפגע בזכות החברה לשלם תשלומים אחרים ברמת קדימות גבוהה יותר.

הדחייה כאמור תהיה עד למועד בו יחדלו להתקיים הנסיבות המשהות או עד לשלוש שנים ממועד פירעון הקרן ו/או הריבית הרלוונטי הקבוע במקור, לפי המוקדם מביניהם, וזאת אלא אם אישר הממונה את תשלום הקרן ו/או הריבית הרלוונטי במועד מוקדם יותר.

"נסיבות משהות" בהתייחס לאגרות חוב המהוות הון רוברד 2 בחברה, משמען התקיימות אחת או יותר מהנסיבות הבאות:

(א) ביחס לדחיית תשלום ריבית של מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רוברד 2 של החברה: על פי הדוח הכספי האחרון של החברה שפורסם קודם למועד פירעון ריבית, לחברה אין רווחים ראויים לחלוקה כמשמעותם בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן - "חוק החברות");

(ב) ביחס לדחיית תשלום קרן ו/או תשלומי ריבית של מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רוברד 2, או ביחס לדחיית תשלום קרן של מכשיר הון שלישוני מורכב: על פי הדוח הכספי האחרון של החברה שפורסם טרם מועד פירעון קרן ו/או ריבית רלוונטי:

- 1) סכום ההון העצמי של החברה נמוך מההון הנדרש לנסיבות משהות בהתאם לחוזר סולבנסי.
- 2) החברה לא ביצעה השלמת הון נכון למועד פרסום הדוח.

(ג) דירקטוריון החברה הורה על דחיית תשלום קרן או ריבית, אם ראה כי יש חשש ממשי קרוב ליכולתה של החברה לעמוד בהון הנדרש לנסיבות משהות, או לפרוע במועדן התחייבויות שדרגת הקדימות שלהן גבוהה מזו של אגרות החוב, ובלבד שהתקבל לכך אישור מראש של הממונה.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. אגרות חוב (המשך)

ה.3. מעמדן של אגרות החוב (המשך)

2. דחיית מועדי פירעון הקרן ו/או הריבית (המשך)

המונחים "הון עצמי" ו"הון נדרש לנסיבות משהות" נכללו בסעיף זה בהתאם לעמדת הממונה לגבי הפרשנות הראויה למונחים "הון נדרש" ו"הון מוכר" לעניין נסיבות משהות.

במסגרת תנאי אגרות החוב נקבע כי כל עוד לא נפרעו תשלומי קרן ו/או ריבית אשר מועד תשלומם נדחה, החברה לא תבצע כל חלוקה, כהגדרתה בחוק החברות, לא תפרע כל שטר הון, כתב התחייבות או הלוואה מאת בעלי השליטה בה או שלבעלי השליטה בה יש עניין אישי בהם ולא תשלם כל סכום בשל עסקה שאושרה או הטעונה אישור בהתאם להוראות סעיף 270(4) סיפא לחוק החברות אלא לאחר שנפרעו כל תשלומי הקרן או הריבית שנדחו כאמור. בהתייחס להון משני מורכב והון שלישוני מורכב, המגבלות כאמור לא יחולו על סוגי תשלומים כמפורט בהוראות הממונה "לעניין הרכב הון עצמי של חברות ביטוח". בהתייחס למכשירי הון רובד 2 המגבלות לא יחולו על סוגי תשלומים כמפורט בחוזר הסולבנס.

3. פדיון מוקדם

לגבי אגרות החוב סדרות ג' - ז', מגדל גיוס הון תהא רשאית ללא מתן זכות בחירה למחזיקים באגרות החוב ו/או לנאמן, לפדות את אגרות החוב בפדיון מוקדם, מלא או חלקי, ובתנאי שהמועד הראשון לפדיון המוקדם יהא כמפורט בטבלה בסעיף ה.2 לעיל. לגבי אגרות החוב סדרות ח' - י', מועד ראשון לפדיון מוקדם שאינו קובע לתוספת ריבית הינו ביום 31 במרס 2027, 30 באפריל 2027 ו-31 בדצמבר 2027, בהתאמה ומועד פדיון מוקדם קובע לתוספת ריבית הינו כמפורט בטבלה בסעיף ה.2 לעיל. ככל שלא תנוצל זכות זו לפדיון מוקדם, תשולם תוספת ריבית על הריבית אותה נושאות אגרות החוב באותה עת המפורטות בטבלה כאמור, בגין יתרת התקופה (ממועד הפדיון המוקדם שלא נוצל כאמור ועד למועד הפדיון בפועל) שתהא בשיעור ובתנאים המפורטים להלן:

א) לגבי מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2 תשולם תוספת ריבית של 50% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה. ביצוע הפדיון המוקדם של מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2 יתאפשר באחד מאלה: (א) הנפקה של מכשיר הון בעל איכות זהה או עדיפה; (ב) באישורו מראש של הממונה על הביטוח ובתנאים שיקבע. (ג) ככלל, פדיון מוקדם יתאפשר במידה שההון העצמי של חברת ביטוח לאחר הפדיון המוקדם יעלה על ה-SCR.

ב) לגבי הון שלישוני מורכב תשולם תוספת ריבית של 30% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה ובתנאים המפורטים לגבי מכשירי הון משני מורכב בסעיף א) לעיל.

4. פירעון מיידי

ביחס לאגרות החוב סדרות ו' - י' נקבע כי ניתן יהיה להעמידן לפירעון מיידי במקרה בו החברה תקבל החלטת פירוק (פרט לפירוק למטרות מיזוג עם חברה אחרת, או שינוי במבנה החברה) או אם יינתן ביחס לחברה צו פירוק קבוע וסופי על ידי בית המשפט, או ימונה לה מפרק קבוע, ואילו ביחס ליתר אגרות החוב שהנפקיה מגדל גיוס הון, נקבע כי ניתן יהיה להעמידן לפירעון מיידי בקרות מקרים מסוימים נוספים, ובין היתר, במקרה של (1) איחור מעל תקופה קצובה בפירעון סכום כלשהו בקשר לאגרות החוב; (2) החברה תפסיק את תשלומיה ו/או תודיע על כוונתה להפסיק את תשלומיה; (3) הפרת תנאים מהותיים הכלולים באגרות החוב; (4) ביטול רישיון המבטח של החברה וכד'.

דחייתם של תשלומי קרן ו/או ריבית בגין אגרות החוב, בשל התקיימותן של נסיבות משהות כאמור, אינה מקימה זכות להעמדה לפירעון מיידי של אגרות החוב. הנאמן לא יהיה רשאי להעמיד לפירעון מיידי את אגרות החוב שטרם נפרעו ללא קבלת אישור מראש ובכתב של הממונה.

5. דרוג

החברה מדורגת בדירוג Aa2 לאיתנות פיננסית (IFSR) על ידי החברה המדרגת, מידרוג בע"מ. ביום 17 בנובמבר 2022, קיבלה החברה, דוח מעקב דירוג מאת חברת מידרוג בע"מ ("מידרוג"). במסגרת דוח המעקב, מידרוג הורידה את דירוג האיתנות הפיננסית (IFS) של החברה מ-Aa1.il ל-Aa2.il והורידה את דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים (הון שלישוני מורכב) ואת דירוג כתבי ההתחייבות הנדחים (הון משני מורכב ומכשירי הון רובד 2), מ-Aa2.il (hyb) ל-Aa3.il (hyb) ומ-Aa3.il (hyb) ל-A1.il (hyb), בהתאמה. אופק הדירוג יציב.

בדוח צוין, כי אופק הדירוג יציב ומשקף, בין היתר, את הערכת מידרוג כי הפרופיל הפיננסי ונתוני המפתח של החברה יישמרו בטווח תרחיש הבסיס של מידרוג. יחד עם זאת צוין, כי הורדת הדירוג מבטאת את הערכת מידרוג לעלייה בסיכון האשראי של החברה הנובעת מהיבטי הממשל התאגידי בהחברה בעקבות התפטרותם של יו"ר החברה לשעבר ומנכ"ל החברה לשעבר, אשר מתווספים לחילופים בהנהלה ובדירקטוריון החברה בשנים האחרונות. לעמדת מידרוג, אירועים אלו משפיעים על יכולת החברה לבנות ולהוציא לפועל אסטרטגיה מול הסביבה העסקית המשתנה ועלולים להשפיע על מיצובה וחוזק המותג.

ה.4. הנאמן בגין אגרות החוב הינו רזניק פז נבו נאמנויות בע"מ. שם האחראית בחברת הנאמנות - עו"ד הגר שאול. דואר אלקטרוני hagar@rpn.co.il; טלפון: 03-6389200; פקס 03-6389222; כתובת: יד חרוצים 14, תל אביב.

באור 24 - התחייבויות פיננסיות (המשך)

ה. אגרות חוב (המשך)

ה.5. למיטב ידיעת החברה, במהלך שנת 2022 ונכון ליום 31 בדצמבר 2022, מגדל גיוס הון עמדה בכל התנאים וההתחייבויות לפי שטרי הנאמנות לאגרות החוב, לא התקיימו תנאים כלשהם המקיימים עילה להעמדת אגרות החוב לפירעון מיידי והיא לא קיבלה הודעה מהנאמן לאגרות החוב בדבר אי עמידתה בתנאים ובהתחייבויות לפי שטרי הנאמנות.

ה.6. החברה התחייבה כלפי מגדל גיוס הון כי תישא בכל הוצאותיה, לרבות הוצאות הנפקה, הוצאות התפעול השוטף וכן החזר הוצאות שיפוי לדירקטורים, אם וככל שתהיינה כאלה.

באור 25 - פרמיות שהורוחו בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022			
ברוטו	ביטוח משנה אלפי ש"ח	שייר	
8,634,536	271,002	8,363,534	פרמיות בביטוח חיים
1,842,834	154,358	1,688,476	פרמיות בביטוח בריאות
2,070,653	478,663	1,591,990	פרמיות בביטוח כללי
12,548,023	904,023	11,644,000	סך כל הפרמיות
(61,963)	19,765	(81,728)	בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורוחה*
12,486,060	923,788	11,562,272	סך הכל פרמיות שהורוחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			
ברוטו	ביטוח משנה אלפי ש"ח	שייר	
9,573,536	212,353	9,361,183	פרמיות בביטוח חיים
1,715,581	127,886	1,587,695	פרמיות בביטוח בריאות
1,871,905	461,687	1,410,218	פרמיות בביטוח כללי
13,161,022	801,926	12,359,096	סך כל הפרמיות
69,182	(12,024)	81,206	בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורוחה*
13,230,204	789,902	12,440,302	סך הכל פרמיות שהורוחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			
ברוטו	ביטוח משנה אלפי ש"ח	שייר	
9,081,656	184,417	8,897,239	פרמיות בביטוח חיים
1,656,095	113,143	1,542,952	פרמיות בביטוח בריאות
2,237,176	477,526	1,759,650	פרמיות בביטוח כללי
12,974,927	775,086	12,199,841	סך כל הפרמיות
31,628	(8,607)	40,235	בניכוי - שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורוחה*
13,006,555	766,479	12,240,076	סך הכל פרמיות שהורוחו

* בעיקרו בביטוח כללי, ראה באור 17.

באור 26 - רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
			<u>רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות</u>
			<u>תשואה</u>
335,326	653,240	959,145	נדל"ן להשקעה
			<u>השקעות פיננסיות</u>
713,226	1,157,917	(2,282,341)	נכסי חוב סחירים
214,597	578,346	(32,437)	נכסי חוב שאינם סחירים
1,616,802	7,299,583	(3,300,732)	מניות
3,421,965	8,380,879	(6,385,422)	השקעות פיננסיות אחרות
<u>(526,085)</u>	<u>(295,375)</u>	<u>1,058,978</u>	מזומנים ושוי מזומנים
			סך כל רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה, נטו
<u>5,775,831</u>	<u>17,774,590</u>	<u>(9,982,809)</u>	<u>רווחים (הפסדים) מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה, הון ואחרים</u>
			<u>הכנסות מנדל"ן להשקעה:</u>
2,040	67,152	89,467	שערוך נדל"ן להשקעה
<u>32,054</u>	<u>24,409</u>	<u>30,161</u>	הכנסות שוטפות בגין נדל"ן להשקעה
34,094	91,561	119,628	סך הכל הכנסות מנדל"ן להשקעה
			<u>רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית הפרשי הצמדה והפרשי שער ודיבידנד</u>
(61,427)	(784)	(726,416)	נכסים זמינים למכירה (א)
185,170	431,780	(694,505)	נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (ב)
(3,343)	(3,329)	(15,648)	נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים (ג)
1,236,145	2,117,026	3,244,198	הכנסות ריבית * והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם בשווי הוגן דרך רווח והפסד
63,277	28,174	45,682	הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
(218,692)	(76,861)	224,947	רווחים (הפסדים) מהפרשי שער בגין השקעות שאינן נמדדות בשווי הוגן דרך רווח והפסד ומנכסים אחרים **
<u>251,665</u>	<u>460,955</u>	<u>443,984</u>	הכנסות מדיבידנד
<u>7,262,720</u>	<u>20,823,112</u>	<u>(7,340,939)</u>	סך כל רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון
<u>2,747</u>	<u>14,931</u>	<u>3,238</u>	* בהכנסות הנ"ל כלולה ריבית בגין נכסים פיננסיים אשר אינם מוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד שערכם נפגם לעניין הפרשי שער בגין התחייבויות פיננסיות ראה באור 34.

א. רווחים (הפסדים) נטו מהשקעות בגין נכסים זמינים למכירה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
347,921	368,990	(453,318)	רווחים (הפסדים) נטו מניירות ערך שמומשו
<u>(409,348)</u>	<u>(369,774)</u>	<u>(273,098)</u>	ירידות ערך נטו שנזקפו לרווח והפסד
<u>(61,427)</u>	<u>(784)</u>	<u>(726,416)</u>	סך הכל הפסדים מהשקעות בגין נכסים זמינים למכירה

באור 26 - רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון (המשך)

ב. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
-	-	(63,716)	בגין נכסים שיועדו בעת ההכרה הראשונית
185,170	431,780	(630,789)	שינויים בשווי ההוגן נטו, לרבות רווח ממימוש
<u>185,170</u>	<u>431,780</u>	<u>(694,505)</u>	סך כל הרווחים (ההפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד

ג. רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים כהלואאות וחייבים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
(472)	-	-	רווחים (הפסדים) נטו ממימוש נכסים המוצגים כהלואאות וחייבים
(2,871)	(3,329)	(15,648)	עלויות (ירידות) ערך נטו שמקפו לרווח והפסד סך הכל רווחים (הפסדים) מהשקעות בגין נכסים המוצגים כהלואאות וחייבים
<u>(3,343)</u>	<u>(3,329)</u>	<u>(15,648)</u>	

באור 27 - הכנסות מדמי ניהול

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
458,391	486,606	496,851	דמי ניהול בענפי הפנסיה והגמל
505,212	1,258,549	- ^(*)	דמי ניהול משתנים בגין חוזי ביטוח חיים
881,453	1,014,340	1,004,184	דמי ניהול קבועים בגין חוזי ביטוח חיים
20,609	25,460	36,474	דמי ניהול בגין חוזי השקעה
<u>1,865,665</u>	<u>2,784,955</u>	<u>1,537,509</u>	סך דמי ניהול מעמיתים וממבוטחים

^(*) לפרטים נוספים ראה באור 1.ג.

באור 28 - הכנסות מעמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
180,176	185,561	205,683	עמלת סוכנויות ביטוח
133,102	153,555	216,481	עמלת ביטוח משנה, בניכוי שינוי בהוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
<u>313,278</u>	<u>339,116</u>	<u>422,164</u>	סך הכל הכנסות מעמלות

באור 29 - הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
42,961	45,328	51,241
482	299	167
<u>43,443</u>	<u>45,627</u>	<u>51,408</u>

הכנסות מפעילויות אחרות שאינן ביטוחיות
הכנסות מתיק תביעות שנרכש בביטוח כללי (1)

סך הכל הכנסות אחרות

(1) לפרטים נוספים ראה באור 37.ה.3.

באור 30 - תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
1,267,810	1,332,213	1,427,475
127,678	118,457	128,272
<u>1,140,132</u>	<u>1,213,756</u>	<u>1,299,203</u>
3,161,833	4,596,505	5,415,127
1,089,601	2,166,252	1,926,141
<u>1,106,578</u>	<u>1,305,097</u>	<u>1,486,808</u>
6,498,144	9,281,610	10,127,279
9,322,085	18,873,196	(8,959,472)
68,659	308,597	(392,390)
<u>15,888,888</u>	<u>28,463,403</u>	<u>775,417</u>
1,729,066	1,653,528	1,511,886
393,607	277,312	372,114
<u>1,335,459</u>	<u>1,376,216</u>	<u>1,139,772</u>
1,060,351	1,768,072	344,535
79,720	107,808	111,765
<u>980,631</u>	<u>1,660,264</u>	<u>232,770</u>
<u>18,204,978</u>	<u>31,499,883</u>	<u>2,147,959</u>

בגין חוזי ביטוח חיים

תביעות ששולמו ותלויות מקרי מוות, נכות ואחרים
בניכוי ביטוח משנה

פוליסות שנפדו

פוליסות שמועדן תם

גמלאות

סך הכל תביעות

גידול בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (למעט שינוי בתלויות)
בשייר

גידול בהתחייבויות בגין חוזי השקעה בשל מרכיב התשואה

סך הכל תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי

השקעה בשייר בגין חוזי ביטוח חיים

סך הכל תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי

ברוטו

ביטוח משנה

בשייר

סך הכל תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בריאות

ברוטו

ביטוח משנה

בשייר

סך הכל תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי

השקעה בשייר

באור 31 - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
532,951	514,958	574,595
515,811	536,714	560,311
94,404	(71,653)	(95,826)
1,143,166	980,019	1,039,080
676,050	705,118	720,572
18,420	43,309	48,001
<u>1,837,636</u>	<u>1,728,446</u>	<u>1,807,653</u>

עמלות רכישה
הוצאות רכישה אחרות
שינוי בהוצאות רכישה נדחות
סך הכל הוצאות רכישה
עמלות שוטפות אחרות
הוצאות שיווק אחרות

סך הכל עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

באור 32 - הוצאות הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
1,126,451	1,135,218	1,106,777	שכר עבודה ונלוות
(** 172,746)	(** 176,044)	166,976	פחת והפחתות
98,121	92,893	100,481	אחזקת משרדים ותקשורת
111,056	123,084	144,397	שירותי מיחשוב
20,132	44,341	48,996	שיווק ופרסום
40,486	41,386	59,723	ייעוץ מקצועי ומשפטי
86,063	84,020	90,360	אחרות
1,655,055	1,696,986	1,717,710	סך הכל (*)
			בניכוי:
(179,863)	(178,534)	(173,474)	סכומים שסווגו בסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
(534,231)	(580,023)	(608,312)	סכומים שסווגו בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
940,961	938,429	935,924	הוצאות הנהלה וכלליות
350,352	346,023	350,239	(*) הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות בגין מיכון בסך

(**) התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

א. הסכם קיבוצי

בהמשך לדיווחים של מגדל אחזקות מיום 16 במאי 2019 (אסמכתא 2019-01-047224) ומיום 1 ביוני 2020 (אסמכתא 2020-01-055833) בדבר הסכם קיבוצי להעסקת העובדים בחברה ובחברת הבת, מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, אשר תקופת תוקפו הינה עד ליום 31 בדצמבר 2021 (להלן: "ההסכם הקיבוצי"), ביום 19 בינואר 2022 חתמו החברות, הסתדרות העובדים הכללית החדשה (להלן: "ההסתדרות") וועד העובדים בחברות על הארכת תוקפו של ההסכם הקיבוצי לתקופה נוספת של שנה, וזאת עד ליום 31 בדצמבר 2022 (להלן: "הארכת ההסכם הקיבוצי"), בכפוף לתוספות ושינויים אשר עיקריהם כוללים את ההסכמות המפורטות להלן:

1. המשכורת החודשית המינימלית (כהגדרתה בהסכם הקיבוצי) תעלה בהדרגה עד יום 1 באפריל 2023, כך שהחל מאותו מועד תעמוד המשכורת כאמור על סך של 6,500 ש"ח ברוטו לחודש (למשרה מלאה) ולעובד בהסכם שכר שעתי על סך של 34 ש"ח לשעה.
2. בשנת 2022 שילמו החברות תוספת שכר לעובדים הקבועים עליהם חל ההסכם הקיבוצי והמועסקים במגדל במועד התשלום וכן לעובדים בתקופת הניסיון אשר השלימו 18 חודשי עבודה במועד זה, בשיעור ממוצע כולל של 3%, בחלוקה לשלוש מדרגות שכר, כאשר חלק מתוספת השכר קבועה ואחידה לאותה מדרגת שכר וחלקה לפי שיקול דעת מנהל.
3. מענק שנתי (בנוס) - משולם בכפוף לתוצאות הכספיות ולרווח הכולל.
4. הטבות בעניין תנאי רווחה הכוללים הגדלת תקציב הרווחה לטובת נופש לעובדים והשתתפות בהוצאות חנייה.

החברה מנהלת משא ומתן עם ועד העובדים וההסתדרות על חידוש ההסכם. נכון למועד החתימה על הדוחות הכספיים טרם נחתם הסכם חדש.

- ב. ביום 13 ביולי 2022, הודיעה ההסתדרות הכללית החדשה, כי מעל שליש מקרב עובדי החברה הנכדה "מבטח סיימון" סוכנויות לביטוח בע"מ" (מבטח סיימון), בחרו להיות חברים בהסתדרות העובדים הכללית. מבטח סיימון מצוייה במשא ומתן לקראת הסכם קיבוצי עם נציגי הסתדרות ונציגות העובדים.

באור 33 - הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
13,342	10,320	7,268
2,505	3,160	2,185
909	1,397	1,184
3,262	1,684	1,230
<u>20,018</u>	<u>16,561</u>	<u>11,867</u>

הפחתת נכסים לא מוחשיים (למעט תוכנות מחשב) *
 הוצאות מפעילויות אחרות שאינן ביטוחיות
 הפסד הון ממכירת רכוש קבוע, נטו
 הפסדי הון אחרים, נטו
 סך הכל הוצאות אחרות
 * לפרטים נוספים ראה באור 4.א.

באור 34 - הוצאות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		
170,987	171,411	208,365
701	801	1,063
(1,523)	(7,443)	37,315
2,621	2,386	2,611
692	(55)	2,792
<u>173,478</u>	<u>167,100</u>	<u>252,146</u>

הוצאות מימון בגין אגרות חוב
 הוצאות ריבית למבטחי משנה
 הפרשי שער, נטו בגין התחייבויות*
 הוצאות מימון בגין חכירות
 עמלות והוצאות מימון אחרות
 סך הכל הוצאות מימון
 * לעניין הפרשי שער בגין השקעות פיננסיות ראה באור 26.

באור 35 - רווח (הפסד) למניה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
בש"ח		
2.01 ^(*)	7.31 ^(*)	3.89
0.20 ^(*)	0.73 ^(*)	0.39

רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה 1 ש"ח המיוחס לבעלי המניות של החברה בש"ח
 רווח (הפסד) בסיסי ומדולל למניה 0.1 ש"ח המיוחס לבעלי המניות של החברה בש"ח
 * התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

רווח (הפסד) בסיסי למניה

חישוב הרווח הבסיסי למניה לשנת 2022 התבסס על הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות בסך של 725,672 אלפי ש"ח (בשנת 2021 רווח נקי בסך של 1,361,945 אלפי ש"ח ובשנת 2020 הפסד נקי בסך של 375,494 אלפי ש"ח) מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור.

הממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. ובנות 0.1 ש"ח ע.ג. ששימשו לצורך חישוב הרווח (ההפסד) הבסיסי למניה לכל אחת מהשנים הינו 185,389,304 ו-9,773,357 בהתאמה.

באור 36 - ניהול סיכונים

א. כללי

1. הסיכונים העיקריים

הקבוצה פועלת במגזרי הפעילות העיקריים הבאים: ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל), ביטוח בריאות וביטוח כללי.

פעילויות הקבוצה חושפות אותה לסיכונים הבאים:

- סיכוני שוק;
- סיכוני נזילות;
- סיכונים ביטוחיים;
- סיכוני אשראי;

• סיכונים תפעוליים לרבות סיכוני אבטחת מידע וסייבר.

לסיכונים אלה נלווים סיכונים כלליים כגון: סיכוני רגולציה וציות, סיכונים משפטיים, סיכוני מוניטין וסיכונים עסקיים (דוגמת גידול בתחרות, שינוי בטעמי הציבור וכו'). לפירוט נוסף ראה סעיף ב.5. להלן.

סיכוני שוק - הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד המחירים לצרכן ובמטבע חוץ.

סיכוני נזילות - הסיכון שהקבוצה תתקשה לעמוד בהתחייבויותיה במועדן.

סיכונים ביטוחיים - סיכוני ביטוח חיים ובריאות נובעים מאי הוודאות בשכירות, תזמון ומשך תשלום התביעות העתידיות הצפויות בהתייחס להנחות הנוגעות לשיעורי תמותה/אריכות חיים, שיעור מימוש גמלה, שיעורי תחלואה/נכות, הוצאות, ביטולים או פדיונות.

הסיכונים האקטוארים בקרן הפנסיה חלים על העמיתים כאשר השפעתם על החברה המנהלת הינם בהיבט של דמי הניהול.

סיכוני ביטוח כללי נובעים בעיקר מתמחור, הערכת רזרבות וקטסטרופה.

סיכוני אשראי - סיכון להפסד כתוצאה מאי עמידה של לווה/מבטח משנה בהתחייבויותיו, או כתוצאה משינויים בדירוג הלווים ובמרווחי האשראי בשוק ההון.

סיכונים תפעוליים - הסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל בתהליכים בארגון ו/או ממשקים עם גורמים חיצוניים, עובדים, מערכות מידע או כתוצאה מאירועים חיצוניים. חלק מהותי מפעילויות הקבוצה נשען על מערכות מידע שונות. היעדר תשתיות מספקות לרבות בתחום אבטחת מידע וסייבר ו/או ליקויים או כשלים במערכות המידע עלול לחשוף את הקבוצה לאי עמידה בדרישות רגולטוריות וכן לכשלים בתפעול התהליכים השונים.

סיכוני סייבר - סיכון לשימוש לא מורשה בזהות, הפרעה לפעילות על ידי פגיעה בפעילות הרשת או השבתת שירותים, פגיעה במערכות, גניבה של נכסים דיגיטליים, החדרה של קודים או תוכנות זדוניות, חדירה למערכת או חשיפת מידע או שימוש במידע בלא הרשאה או בחריגה מהרשאה.

לפירוט נוסף של הסיכונים ראה סעיף ב להלן.

דירקטוריון החברה מגדיר את מדיניות החשיפה של המבטח ושל תיקי העמיתים לסיכונים השונים, לרבות קביעת תקרות חשיפה לסיכונים, ככל שניתן לקבוע אותן, והתייחסות לרמת חשיפה כוללת לסיכונים בהתחשב במתאם בין הסיכונים השונים.

הדירקטוריון מינה ועדה לניהול סיכונים וסולבנסי מטעמו, אשר דנה בסוגיות הנוגעות לניהול סיכונים וניהול ההון תחת משטר סולבנסי 2. לפירוט בדבר משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II ראה באור 14.ד. לעיל.

בבאור זה ניתן מידע בדבר החשיפה של הקבוצה לכל אחד מהסיכונים שלעיל, תיאור מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי העבודה, זיהוי הסיכונים והבקורות בקבוצה. גילוי כמותי נוסף נכלל לאורך הדוחות הכספיים.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

2. דרישות חוקיות

בפעילות הביטוחית והחסכון ארוך טווח

המסגרות הרגולטוריות מסדירות וקובעות, בין היתר, הסדרים ביחס לסיכונים להם החברות חשופות באמצעות הצבת דרישות רגולטוריות ובין היתר כדלקמן:

במסגרת ההוראות הרגולטוריות בעניין פעילות הדירקטוריון ובהקשר לניהול החשיפות לסיכונים, על הדירקטוריון להגדיר את מדיניות החשיפה של המבטח ושל המבוטחים לסיכונים שונים, לקבוע תקרות חשיפה לסיכונים ככל שניתן לקבוע אותן, לקבוע רמת חשיפה כוללת לסיכונים בהתחשב במתאם בין הסיכונים השונים, לאשר כלים ובקרות למדידת הסיכונים ולניהולם ודרכי התמודדות עם הסיכונים ועם התממשותם.

ניהול ההשקעות - נקבעו הוראות הנוגעות לאופן ניהול ההשקעות על-ידי הגופים המוסדיים המציבות, בין היתר, דרישות למידת הפיזור, מגבלות על השקעות, ונזילות.

ניהול אשראי - נקבעו הוראות הנוגעות להבטחת קיומם של מנגנוני ניהול, פיקוח ובקרה נאותים לניהול סיכוני אשראי אגב פעילות השקעות לרבות הקמת ועדת אשראי ותפקידיה, קביעת מדיניות העמדת אשראי כמו גם דרכי הפיקוח, הבקרה והדיווח לועדות ההשקעה השונות ולדירקטוריון.

מבטחי משנה - נקבעו הוראות לגבי ניהול החשיפה למבטחי משנה ("חשיפת מבטחי משנה").

דרישות הון - נקבעו הוראות לעניין הון נדרש לכוסר פירעון, לפרטים נוספים ראה באור 14.ד.

ניהול סיכונים -

הוראות החוזר המאוחד - שער 5, חלק 1, פרק 10 העוסק בפונקציית ניהול הסיכונים בגוף מוסדי, כולל הנחיות המפרטות את תנאי הכשירות של מנהל הסיכונים והקמת יחידה לניהול סיכונים, אשר תהיה נפרדת מקווי העסקים שאת פעילותם השוטפת היא בודקת. בנוסף, מפרט החוזר את סמכויותיו של מנהל הסיכונים לקבלת מידע וגישה לנתונים הדרושים לביצוע תפקידי היחידה לניהול סיכונים וכן את המשאבים הנדרשים לכך. כמו כן, מפרט החוזר את תפקידיו ודרכי עבודתו של מנהל הסיכונים הכוללים בין היתר: זיהוי הסיכונים המהותיים, כימות והערכה של הסיכונים המהותיים שזוהו ודיווחים לאורגנים הרלוונטיים.

סיכונים תפעוליים - בנוסף להסדרים לעיל, פרסם המפקח הוראות לעניין ניהול חשיפות ספציפיות שעיקרן הן: מעילות והונאות ("הוראות החוזר המאוחד - שער 5, חלק 3, פרק 1 מעילות והונאות מצד גורמים בתוך הארגון וגורמים מחוץ לארגון") וניהול סיכוני סייבר ("חוזר ניהול סיכוני סייבר בגופים מוסדיים").

אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי (SOX) - על פי הוראות הפיקוח, החברה מיישמת את ההליכים הנדרשים הנוגעים לבחינת אפקטיביות הבקרה הפנימית על הגילוי ועל הדיווח הכספי בחברה, ומצרפת את הדוחות וההצהרות הנדרשות בקשר לכך לדוחותיה הכספיים.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

(א) מערך ניהול הסיכונים הכולל

בפעילות הביטוחית והחסכון ארוך טווח

• היחידה לניהול סיכונים אחראית על גיבוש מסגרת העבודה לניהול סיכונים בקבוצה, זיהוי הסיכונים וכימותם, דיווח על חשיפות לסיכונים שוטפים או מיוחדים לגופים המדווחים (כגון ועדות השקעה, דירקטוריון, וועדת ניהול סיכונים וכו'), יישום מערכות להערכת הסיכונים וניהולם (לרבות הטמעת מערכת מיכונית לחישובי סולבנסי II) בתחומים השונים בקבוצה ויישום הוראות הרגולציה בכל הקשור לניהול סיכונים בתחומי השונים. כמו כן, אחראית היחידה להנחיה מקצועית של יחידות הבקרה היושבות בקווי העסקים של החברה לרבות בגיבוש תכניות הבקרה השנתיות, מעקב אחר יישום וטיפול בממצאים להפחתת הסיכונים וכן, על טיפול בסיכונים מעילות והונאות ואירועי כשל.

בנוסף אחראית היחידה על הערכת הלימות ההון הכלכלית תחת משטר סולבנסי 2 ותכנון ההון, בין היתר, במסגרת תכניות העבודה העסקיות של החברה.

היחידה פועלת בשיתוף עם יחידות המטה האחראיות על פעילות הביטוח, פעילות ביטוח משנה, פעילות ההשקעות ותחום כספים.

• בקבוצה מתקיימים, באופן תדיר, דיונים מקצועיים בנושאי ניהול סיכונים הן בפורום הנהלה והן בפורומים מקצועיים יעודיים בראשות המנכ"ל.

• החברה מינתה מנהלת סיכונים לחברת הביטוח ולגופים המוסדיים שבניהולה.

(ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים של החברה

מדיניות ניהול הסיכונים של החברה נועדה לתמוך בהשגת יעדי העסקיים ושמירה על איתנותה הפיננסית תוך הערכת הפסדים העלולים לנבוע מהחשיפה לסיכונים העומדים בפני החברה כתוצאה מפעילותה העסקית, והגבלת הפסדים אלו בהתאם למדיניות הסיכון שנקבעה וזאת תוך התייחסות לשינויים החלים בסביבה העסקית ובהנחיות ודרישות הרגולציה.

ניהול הסיכונים בקבוצת מגדל מבוסס על שלושה קווי הגנה: מנהלי התחומים העסקיים, גורמי ניהול סיכונים וביקורת פנים.

זיהוי הסיכונים המהותיים, הערכת אופן ניהולם כמו גם כימות החשיפה והשפעתם הפוטנציאלית של סיכונים אלו על המצב הכספי העתידי של חברות הקבוצה ומבטחיה ועל מצב ההון של החברה, נעשה במשותף על ידי היחידה לניהול סיכונים ויחידות המטה ו/או אקטואריה האחראיות על פעילות הביטוח, פעילות ביטוח משנה, פעילות ההשקעות ותחום כספים בהתאמה.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים של החברה (המשך)

בקרת ניהול הסיכונים מתבצעת במספר מוקדים בקבוצה כלהלן

- יחידות המטה אחראיות כל אחת בתחומה, על עמידה בנהלי הקבוצה והנחיות הדירקטוריון וועדות ההשקעה לגבי מגבלות החשיפות לסיכונים.
- בקבוצה קיימים פורומים מקצועיים בראשות המנכ"ל וראשי תחומי ההשקעות, ענפי הביטוח והפנסיה. התפתחות החשיפה לסיכונים הביטוחיים בענפי הביטוח השונים והסיכונים הפיננסיים נסקרת באופן שוטף בפני פורומים אלו כמו גם ההתפתחויות בגורמים נוספים, ובהתאם לכך, מתקבלות החלטות ניהוליות לביצוע בתחומים אלו.
- בקבוצה פועל מערך "קו שני" של בקרת סיכונים תפעוליים וציות תחת היחידות העסקיות. מערך הבקרה בחטיבות העסקיות בוחן את התשתיות שמוסדו לצורך התמודדות עם הסיכונים השונים בתהליכי עבודה ובהוראות הדין בהתאם לתכנית בקרה שנתית, וזאת תחת הנחיה מקצועית של מנהל הסיכונים התפעוליים וקצינת הציות.
- אחריות כוללת של יחידת ניהול הסיכונים, ראה סעיף א.3.א לעיל.
- ביקורת הפנים משלבת בתכניות העבודה שלה נושאים שהוגדרו בסקר הסיכונים כנושאים המחייבים תשומת לב מיוחדת.

מוצרים חדשים

תהליך הכניסה לתכנית ביטוח חדשה או לתחום פעילות חדש בקבוצה, מתבצע בהתאם לנוהל השקת מוצר חדש העונה, בין היתר, גם על הנחיות הרגולציה בנושא זה. זיהוי וכימות הסיכונים הכרוכים במוצר מתבצע כלהלן:

סיכונים ביטוחיים - מדידת החשיפה לסיכונים הביטוחיים נעשית תוך התייחסות הן לתוחלת הסיכון, המשמשת כבסיס לתמחור המוצר, והן לחשיפה להפסדים פוטנציאליים הצפויים מעבר לתוחלת הסיכון, בתרחישים שונים.

סיכוני שוק - במוצרים בהם מעורבת הבטחת תשואה מסוג כלשהו, נמדדת החשיפה לסיכוני שוק בין היתר על ידי כלים סטוכסטיים באמצעותם נמדדים הן תוחלת ההפסד בגין סיכוני שוק (המהווה את הבסיס לתמחור המוצר) והן ההפסד הפוטנציאלי הצפוי ברמת וודאות נתונה, בגין סיכונים אלו.

סיכון כולל - נמדדת ההלימה לתיאבון הסיכון ולמדיניות ניהול הסיכונים של החברה וההשפעה על מצב ההון תחת משטר סולבנסי 2.

סיכוני שוק ונזילות

סיכוני השוק מנוהלים על-ידי מנהלי ההשקעות בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הכוללת של הדירקטוריון וכן של ועדות ההשקעה של תיקי הנכסים של כספי העמיתים: הפוליסות המשתתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל (בהם הסיכון הינו בעיקרו על העמיתים), וכן של תיקי הנכסים של הנוסטרו.

גופים אלו מקבלים דיווחים על החשיפה של תיקי ההשקעות השונים של הקבוצה לשינויים בשוקי הכספים וההון הכוללים כאמור, שיעורי ריבית, שערי חליפין ואינפלציה, לרבות ניהול הנכסים מול ההתחייבויות, ובהתייחס לכך, מגדירים רמות חשיפה לאפיקי ההשקעה השונים כמסגרות לביצוע ההשקעות על ידי חטיבת ההשקעות של הקבוצה ובכפוף לתקנות דרכי ההשקעה.

החברה מתמודדת עם סיכוני השוק, בין היתר, באמצעות פיזור בין: אפיקי השקעה, מנפיקים, ענפים ואזורים גאוגרפיים. כמו כן נקבעות מגבלות, בין היתר: לחשיפה לאפיקי השקעה מגבלות ALM וכו'. כמו כן נקבע תאבון סיכון כולל לתרחישים פיננסיים.

למידע בדבר החשיפה לבסיסי ההצמדה של התיקים המנוהלים, ראה סעיפים ג' ו-ד' להלן.

סיכון נזילות מנוהל על-ידי מנהלי ההשקעות הן על ידי מעקב שוטף אחר מצב הנזילות על ההתחייבויות בתיקי ההשקעה השונים כמו גם כימות ההפסד הצפוי בתרחיש קיצון של מימוש נכסים מיידי. הנושא נדון בדירקטוריון ובעודות ההשקעה של התיקים המנוהלים, הן תיקי הנוסטרו והן תיקי העמיתים, הפוליסות המשתתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל. בהתייחס לנתונים אלו, בין היתר, נקבעות מגבלות החשיפה לגורמי הסיכון של הנכסים בתיקים המנוהלים.

המעבר לסלי השקעות הקטין את סיכון הנזילות במיוחד של הקופות הקטנות.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים של החברה (המשך)

כימות החשיפה לסיכוני שוק וסיכוני נזילות של תיקי ההשקעות נעשה עבור סיכוני שוק הן באמצעות מדידת ערך בסיכון (VaR), המודד את הנזק המירבי הפוטנציאלי בהסתברות נתונה בתקופה נתונה, והן על ידי בחינת הנזק הצפוי לקבוצה בתרחישי רגישות שונים היסטוריים והיפותטיים. במסגרת כימות החשיפה לסיכוני שוק נמדדת החשיפה הכוללת לסיכון ריבית המאזנית והכלכלית, בין היתר, באמצעות בחינת התאמת הנכסים מול ההתחייבויות (ALM) בתיק הנוסטרו וכן כימות החשיפה הנגזרת מתיקי המשתתף, השפעת השינויים בעקומי הריביות על השווי ההוגן שלהם והעמידה במגבלות החשיפה שנקבעו.

עבור סיכון נזילות, לגבי תיקי העמיתים מחושב גם ההפסד הצפוי כתוצאה מהצורך בהנזלת התיק בקרות תרחיש קיצון של מימוש צבירות מידי.

בנוסף, מחושבים לגבי התיקים המנוהלים (תיקי הנכסים של כספי העמיתים: הפוליסות המשתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל) מדדי ביצוע שונים, המתייחסים לקשר שבין התשואה המושגת לרמת הסיכון בתיק.

מדידת החשיפות כאמור לעיל, של תיקי הנכסים השונים של הקבוצה מתבצעת לכל הפחות מידי רבעון והיא כוללת מדדי הסיכון המתוארים לעיל, כמו גם את מצב החשיפות לגורמי סיכון בהשוואה למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון וועדות ההשקעה השונות.

דוחות החשיפה מדווחים באופן שוטף לוועדות ההשקעה הרלבנטיות לתיקי הנכסים השונים.

סיכונים ביטוחיים

הסיכונים הביטוחיים מנוהלים על-ידי מנהלי תחומי הביטוח והאקטוארים של הענפים השונים לרבות קרנות הפנסיה (בהם הסיכונים חלים על העמיתים). הדירקטוריון מקבל את הערכת החשיפה להפסד המירבי הצפוי מהסיכונים הביטוחיים המהותיים, ברמת הוודאות שנקבעה בהתבסס על מרכיבי הסיכון כלהלן:

- גודל ההפסד המירבי הצפוי כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד (אירוע קטסטרופה), כמו גם החשיפה להשתנות בלתי צפויה של גורמי סיכון המכוסים בפוליסות הנמכרות על ידי החברה, ברמת וודאות נתונה בתקופה של שנה.
- השפעת האמצעים הננקטים על-ידי החברה לפיזור, הקטנה או הגבלה של הסיכונים הביטוחיים הן באמצעות נהלי חיתום וכללים לקבלת עסקים והן באמצעות הסדרי ביטוח משנה, להקטנת ההפסד הצפוי והשפעה על ההון הנדרש כנגד סיכונים אלו כתוצאה מהחשיפה לסיכונים הביטוחיים.

בהתייחס להערכת חשיפות החברה לסיכונים הביטוחיים וכן לסיכון האקטוארי של עמיתי קרן הפנסיה, קובע הדירקטוריון את מגבלות החשיפה של החברה או הקרן לסיכונים אלו.

ביטוח חיים, בריאות וקרן הפנסיה - כימות החשיפה להפסד הנובע ממרכיבי הסיכון של עסקי ביטוח חיים ובריאות והסיכונים האקטואריים בקרנות הפנסיה כגון סיכון תמותה ומחלות, תוחלת חיים, אירוע גדול במיוחד כגון רעידת אדמה, מגפה, מלחמה או טרור (אירוע קטסטרופה) ועליה בשיעורי הביטולים (בכללם פדיונות וניודים יוצאים) נעשה באמצעות השפעת תרחישי קיצון על שווי תיקי החסכון ארוך הטווח תוך התחשבות בקורלציות בין גורמי הסיכון, באופק זמן של שנה.

החברה מבצעת מעת לעת מחקרים וניתוחים שונים, לרבות בחינת תרחישי רגישות, על ההתפתחויות לחשיפות לסיכונים הביטוחיים/אקטואריים, כגון סיכון מוות, תוחלת חיים, אובדן כושר עבודה, ביטולים, הוצאות וכו' והשפעתן על עתודות הביטוח, כמו גם על רווחיות המוצרים ושווי המכירות החדשות של הקבוצה.

ביטוח כללי - כימות החשיפה להרעה משמעותית בגורמי הסיכון המכוסים בפוליסות, כמו גם לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד, כגון רעידת אדמה (שהינה אירוע הקטסטרופה העיקרי אליו היא חשופה), והשפעת הסדרי ביטוח משנה על ההפסד הפוטנציאלי לקבוצה, מתבצעים באמצעות בחינת תרחישים לגורמי הסיכון המרכזיים להם חשופה החברה ברמת וודאות שנקבעה. בנוסף, הקבוצה מבצעת בשוטף בדיקות רווחיות לענפי הפעילות השונים. קיימת בקרה שוטפת לגבי ההתפתחויות והמגמות בחשיפות לסיכונים הביטוחיים של ענפי הביטוח השונים, הנובעות בעיקרן מהשינויים בשכיחות התביעות וחומרתן כמו גם בהוצאות ובעלויות האחרות, והשפעתן הן על רווחיות המוצרים והן על עתודות הביטוח.

הקבוצה מתמודדת עם סיכוני הביטוח באמצעות שימוש בביטוח משנה. כמו כן פיזור חוזי הביטוח וכן פיזור בין ענפים, אזורים גיאוגרפיים, סוגי סיכון, גובה הכיסוי וכו' מקטינים את הסיכונים.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים של החברה (המשך)

סיכוני אשראי

סיכוני אשראי של ההשקעות - מנוהלים על-ידי מנהלי ההשקעות בהתאם להוראות הדין ולמדיניות הכוללת של הדירקטוריון וכן של ועדות ההשקעה. המדיניות כוללת מגבלות חשיפה שעיקריהן חשיפות ללווה בודד, לקבוצת לווים, חשיפה לקבוצות דירוג אשראי וכו'. בקביעת המגבלות כאמור נלקחות בחשבון גם הדרישות הרגולטוריות. לגופים המוסדיים קיימת ועדת אשראי הדנה ומאשרת עסקאות עפ"י מדרגי הסמכויות שהוקנו לה על ידי כל אחת מועדות ההשקעה השונות.

למידע בדבר דירוג האשראי של הנכסים בתיקים המנוהלים, ראה סעיף ב.4.א(2) להלן.

אומדן החשיפה לסיכוני אשראי הניתן במסגרת תיקי ההשקעות השונים, מתבסס בעיקרו על בחינת הנזק הצפוי לקבוצה מנכסי האשראי בתרחישים שונים כפי שנובעת מדירוג האשראי וממח"מ הנכס.

דירוג האשראי הניתן במסגרת תיקי ההשקעות מתבסס על דירוג חיצוני במידה שקיים, ועל דירוג פנימי של מחלקת המחקר של חטיבת ההשקעות, הבוחנת גם את הדירוג החיצוני.

לעניין דרוג פנימי ראה סעיף ב.4.ב(1) להלן.

מצבת הלווים במסגרת האשראי שניתן במסגרת תיקי ההשקעות השונים של הקבוצה נבדקת אחת לרבעון על ידי יחידת המחקר הקבוצתית, אם חל שינוי בסיכון האשראי של הלווה. בנוסף יחידת האשראי בודקת באופן שוטף את אמות המידה הפיננסיות (covenants) של האשראי וכן את העמידה בהנחיות הרגולציה, הדירקטוריון וועדות ההשקעה. החשיפה לסיכוני אשראי של תיקי ההשקעות השונים ובכלל זה החשיפה ללווים, ענפים ומגזרים, דירוגי הלווים, חובות בעייתיים וכד', מובאת לדין בועדות ההשקעה אחת לרבעון.

החברה מתמודדת עם סיכוני אשראי של ההשקעות באמצעות פיזור בין: אפיקי השקעה, מנפיקים, ענפים ואזורים גיאוגרפיים תוך בחינת איתנותם של הגופים בהם משקיעה החברה ויכולת הפירעון שלהם טרם ביצוע ההשקעה ובמהלך חיי ההשקעה.

סיכוני אשראי של מבטחי משנה - מנוהלים על ידי מחלקת ביטוח משנה המביאה בפני הדירקטוריון את החשיפה לסיכוני האשראי בגין מבטחי המשנה. הדירקטוריון קובע את מגבלות החשיפה לדירוגי סיכון אשראי של מבטחי המשנה, בין היתר, בהתייחס לסוג הענף הביטוחי (זנב ארוך/קצר), למבטח משנה בודד ובהתחשב גם עם המגבלות הקבועות בהסדר התחיקתי.

אומדן החשיפה לסיכוני אשראי מבטחי המשנה מתבסס בעיקרו על ההסתברות להפסד ברמת ודאות נתונה כפי שנובעת מדירוג האשראי של מבטחי המשנה.

הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P.

למידע בדבר סיכוני אשראי מבטחי משנה, ראה סעיף ב.4.1 להלן.

מחלקת ביטוח משנה בוחנת את החוסן הפיננסי של מבטחי המשנה.

בחטיבה הפיננסית נערך מעקב שוטף אחר הגביה ממבטחי משנה.

החברה מתמודדת עם סיכוני אשראי של מבטחי משנה באמצעות פיזור בין מבטחי המשנה, מגבלות חשיפה למבטח בודד ומגבלות דרוג אשראי.

סיכונים תפעוליים

סיכונים תפעוליים עיקריים - הסיכונים התפעוליים מנוהלים על-ידי מנהלי החטיבות ונתמכים ע"י גורמים ופונקציות שונים בארגון ובכללם מערך הבקרה, הפרוש בתחומי הפעילות בארגון, יחידת האו"ש, ציות והאכיפה, SOX, אבטחת מידע, ניהול סיכונים תפעוליים, לרבות מניעת הונאות ומעילות, חטיבת הטכנולוגיות והביקורת הפנימית. מסמכי מדיניות בהתחשב בהוראות הרגולציה הקיימות, הקשורות בניהול סיכונים תפעוליים, אושרו ע"י דירקטוריון החברה והחברה פועלת על פיהם.

כימות ההפסד הנובע מסיכונים תפעוליים נכלל במסגרת חישוב יחס כושר הפירעון על ידי פרמטרים מקובלים המתייחסים להיקף פעילות הקבוצה בענפי הביטוח השונים.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

(ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים של החברה (המשך)
סיכונים תפעוליים (המשך)

החברה מתמודדת עם הסיכונים התפעוליים באמצעות ביצוע מיפוי סיכונים תפעוליים ובניית תכניות הפחתה לסיכונים השיריים הגבוהים. כמו כן, יישום תכניות הבקרה בתחומי הפעילות מאפשרות להציף ולטפל בליקויים תפעוליים בתהליכי העבודה השוטפים. על רקע משבר הקורונה עברה החברה למתכונת עבודה היברידית המשלבת עבודה מרחוק כחלק מהפעילות העסקית השוטפת. במסגרת זו שונו חלק מתהליכי העבודה ובהתאמה בוצעו שינויים בתכניות הבקרה של היחידות העסקיות.

אבטחת מידע וסייבר - בשנים האחרונות חלה עליית מדרגה משמעותית במפת איומי הסייבר העולמית. מתקפות רבות מתרחשות בישראל ובעולם כנגד תשתיות לאומיות, גופי ממשל ומגוון רחב של תאגידים. בעולם הביטוחי התרחשו מספר אירועים משמעותיים בסוכנויות ביטוח וכן אירוע מכונן של פריצה לחברת שירביט ודלף מידע בקנה מידה גדול במיוחד.

פעילות העסקית של החברה נשענת במידה רבה על מערכות מידע אשר תומכות בתהליכים העסקיים. זמינות המערכות, מהימנות הנתונים והשמירה על סודיות הנתונים חיוניים לצורך קיום פעילות עסקית תקינה.

עם התקדמות הטכנולוגיה, תדירות האיומים משתנה וכנגזרת מכך, עולה רמת הסיכון לחברה וללקוחותיה. שילוב טכנולוגיות חדשות בליבה העסקית של החברה כמו גם במערכות קצה ובקרב לקוחותיה מעלות את רמת הסיכון בפני תקיפות סייבר. בצד השפעת הטכנולוגיה על מרחב האיומים והסיכונים בתחום הסייבר ואבטחת המידע, השנים האחרונות מאופיינות גם בשינויים רגולטוריים רבים בתחום זה, ובכללם דרישות משפטיות ורגולטוריות שונות שעלולות להוות סיכון משפטי.

סיכון אבטחת המידע והסייבר עלול להיות כרוך בסוגי פגיעה ונזקים שונים ובכללם פגיעה ברציפות הפעילות העסקית של החברה, הכנסותיה, מוניטין החברה, וכן פגיעה או נזק לצדדים שלישיים לרבות לקוחות החברה, ספקיה, שותפיה העסקיים ועובדיה.

החברה נערכת באופן תדיר להתמודדות עם איומי הסייבר ומשקיעה משאבים רבים בנושא זה, לרבות רכישת כיוסי סייבר ביטוחי על ידי מבטחים גלובליים.

קיימת בחברה מדיניות ניהול סיכונים סייבר הכוללת מתודולוגיה לניהול הסיכון וממנה נגזרים נהלים המרכיבים תהליכי עבודה ובקורות להתמודדות עם סיכונים סייבר. אחריות על יישום המדיניות חלה על מנהל תחום אבטחת מידע וסייבר וממונה הגנת הפרטיות הכפופים למנהלת החטיבה הטכנולוגית. יש לציין כי בעלי התפקידים האמורים לעיל וכן בעלי תפקידים מרכזיים נוספים בתחום זה, מדווחים באופן ישיר ובלתי אמצעי לאורגנים המוסמכים ע"י הדירקטוריון לדון בנושאים אלו.

תחום ניהול סיכונים בחברה עוסק באתגור ניהול הסיכון ומערך ההגנה בליווי יועצים חיצוניים בעלי ניסיון, מומחיות ומיומנות בנושא אבטחת מידע וסייבר.

מדיניות ניהול סיכונים סייבר מאושרת על ידי דירקטוריון החברה אחת לשנה. תוכנית העבודה השנתית בנושא, לרבות תוכנית ההפחתה בגינה מאושרת במסגרת תוכניות העבודה המובאות לדירקטוריון. בנוסף, ישנו דיווח חצי שנתי לדירקטוריון של מעקב אחר ביצוע תוכנית העבודה האמורה.

הדירקטוריון מינה ועדה ייעודית המתכנסת אחת לרבעון בנושאי אסטרטגיית מחשוב, סייבר ואבטחת מידע. וועדה זו דנה, בין היתר, במתאר האיומים, באירועים ובמחקרים מהעולם, בתאבון הסיכון בסטטוס תוכניות העבודה וכן במימוש תוכניות ההפחתה.

מנגנוני הפיקוח והבקרה הקיימים בחברה כוללים בנוסף, ועדה לניהול סיכונים סייבר בראשות מנכ"ל הגופים המוסדיים וחברי ההנהלה הבכירים לרבות שומרי הסף של החברה. ועדה זו מתכנסת בתדירות רבעונית ומשמשת כוועדה אופרטיבית לקבלת החלטות בתחומים אלו.

סיכומי הוועדה מדווחים לדירקטוריון החברה במסגרת הדיווח החצי שנתי בנושא זה.

שומרי הסף של החברה ובכללם, מבקר החברה עורך ביקורת על פעילות תחום אבטחת מידע וסייבר בהתאם לתוכנית ביקורת רב שנתית הנגזרת מהסיכון הגלום בפעילות זו.

במסגרת ניהול סיכונים סייבר, החברה מנהלת מספר סיכונים עיקריים, כגון: שיבוש מידע, גישה בלתי מורשית למידע, השבתת רשת החברה / מערכותיה ופגיעה בפעילות העסקית, דלף מידע ופגיעה בפרטיות.

החברה מעדכנת באופן שוטף את הערכת סיכונים סייבר ואבטחת מידע, בין היתר, באמצעות ביצוע סקרים, גילוי חשיפות, אירועי כשל ותובנות מאירועי סייבר בארץ ובעולם.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

א. כללי (המשך)

3. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

ב) מדיניות ניהול הסיכונים, תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים ובקרת ניהול הסיכונים של החברה (המשך)

סיכונים תפעוליים (המשך)

לחברה תכנית עבודה סדורה אך גמישה המתעדכנת מעת לעת בהתאם להתפתחות האיומים המשתנים באופן תדיר. התוכנית מושתתת על בסיס ניתוח מתאר האיומים והסיכונים הרלוונטי לחברה וכוללת פעולות שמטרתן להפחית את ההסתברות להתממשותם.

יש לציין כי משבר הקורונה, גרר אף הוא היערכות טכנולוגית ובקורות סייבר מיוחדות כגון הקשחת הגישה למערכות מגדל, הגבלת העבודה לשעות מוגדרות (הפחתת שעות הפעילות בגישה מרוחקת למגדל), התאמת ספי ניטור וכדומה. האירוע נהל ודווח סיכון לוועדות הבקרה השונות.

בנוסף, הנחיות וליווי צמוד של תחום אבטחת המידע והסייבר מבוצעים בשגרת העבודה השוטפת, החל משלב יזום פרויקטים טכנולוגיים ועסקיים וכלה בהתמודדות שוטפת עם סיכונים פנימיים וחיצוניים דוגמת דלף מידע, השבתת רשת, שיבוש מידע וגישה בלתי מורשית למידע, אשר עלולים להשפיע על הפעילות העסקית.

במהלך התקופה המדווחות לא נתגלו אירועי סייבר בעלי השפעה על הדיווח הכספי.

מניעת מעילות והונאות - הגופים המוסדיים בקבוצה פועלים בתחום זה בהתאם להוראות חוזר הממונה בעניין הונאות ומעילות ובהתאם למדיניות אשר אושרה ע"י דירקטוריון החברה. כחלק ממערך ניהול הסיכונים לקבוצה אחראי ממונה מניעת מעילות והונאות לזיהוי והערכת החשיפות וצמצומן בשיתוף עם מנהלי החטיבות ובסיוע מערך הבקרה הארגוני.

היערכות למקרה אסון (שעת חירום) - לחברה מסגרת עבודה כללית להמשכיות עסקית הכוללת תרחישי ייחוס והשלכותיהן על החברה, מיפוי תהליכים חיוניים לשעת חירום, יעדי שירות למצב חירום ותכנית להמשכיות עסקית. התכנית להמשכיות עסקית (BCP) מתייחסת להיבטים שונים הנדרשים במצב חירום, לרבות כח אדם, תשתיות פיזיות ותשתיות טכנולוגיות. התכנית כוללת, בין השאר, נהלי עבודה בשעת חירום עבור התהליכים העסקיים החיוניים והתומכים בהם, תכנית גיבוי לכח אדם חיוני, תכנית מעבר לאתר חלופי/עבודה מהבית (עבור עובדי החברה התומכים בתהליכים העסקיים החיוניים לחירום), ואתר גיבוי (אתר DRP) למידע אודות מבוטחים ועמיתים המאפשר RPO (Return Point Objective) ו-RTO (Return To Operation) בטווחי זמן מוגדרים לתמיכה ביעדי השירות בחירום. לחברה עותק נוסף (שלישי), אשר מבטיח התאוששות של מידע במקרים בהם נפגע מידע באתר הראשי ובאתר החלופי בו זמנית. בשנת 2021 על מנת לפשט את תהליך האישורים, בוצעה הפרדה בין מסגרת העבודה הכללית לבין התוכנית להמשכיות עסקית, כך שתוכנית להמשכיות עסקית מוצגת במסמך נפרד ולא כפרק בתוך מסגרת העבודה הכללית לאישור הדירקטוריון. כנדרש אושרה הן מסגרת העבודה הכללית והן תוכנית ההמשכיות העסקית לשנת 2021 בהנהלה ובדירקטוריון בהתאמה. תוקף האישור חל גם על שנת 2022 (תוקף חל לשנתיים). ב-2022 התכנית להמשכיות עסקית הוטמעה בקרב העובדים באמצעות לומדה אינטראקטיבית וכן באמצעות יישום תכנית תרגילים, תרגיל רציפות עסקית מגדל, בכפוף להוראות הממונה. תרגול מתאר סייבר התקיים בנובמבר 2022. בנוסף במהלך 2022 החברה פעלה במספר אירועי אמת בהתאם למסגרת העבודה הכללית ותוכנית ההמשכיות העסקית שלה.

סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים - בשנים האחרונות חלה עליה במודעות, בארץ ובעולם, לחשיבות ניהול סיכונים סביבתיים.

סיכונים סביבתיים כוללים, בין היתר, זיהום אויר, מים וקרקעות.

סיכונים אקלים הינם סיכונים הנוצרים מהתגברות עוצמת ותדירות אירועי מזג אויר כתוצאה מהתחממות כדור הארץ. סיכונים אקלים כוללים סיכונים פיזיים כגון שיטפונות, שריפות וכו' וסיכונים מעבר הנובעים מקידום מהליכים להפחתת השפעת ההתחממות הגלובאלית דוגמת צמצום פליטות פחמן כגון מעבר למקורות אנרגיה מתחדשת, מיסוי פחמן וכו'.

החברה יכולה להיפגע משינויי אקלים ומפגעי טבע הקשורים אליהם באופן ישיר מפגיעה במתקניה ובאופן עקיף במסגרת סיכונים אשראי של לווה או ירידה בערך בטחונות החשופות לסיכון סביבתי. כמו כן, החברה יכולה להיפגע באופן עקיף לסיכון הסביבתי במסגרת סיכון אשראי באם תחול הרעה במצבו הפיננסי של לווה או מבטח משנה עקב הצורך לבצע השקעות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. כמו כן, עשוי להיות לחברה סיכון מוניטין בו ייוחס לחברה קשר לגורם מפגע סביבתי, אם כיצרת המפגע ואם באופן עקיף כמממנת המפגע.

סיכונים סביבתיים הינם סיכונים מתפתחים, המתאפיינים בהיעדר מידע כמותי עם מידע היסטורי מספק לאמידתם ובהשתנות גבוהה יותר מסיכונים אחרים לאורך זמן, דבר המחייב מיסוד תהליכים להתאמת הכלים לניהולם ומדידתם.

החברה רואה חשיבות בקידום הפעילות וניהול הסיכונים בהקשר זה. החברה אימצה מדיניות השקעות ESG לניהול כלל תיק השקעות והצהירה על כך באופן גלוי, בהתאם לדרישות הממונה, כחלק מהצהרת מדיניות השקעות של החברה.

החברה עוקבת אחר התפתחויות רגולטוריות, טכנולוגיות וחברתיות בתחום, ולומדת את הנושא.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים

1. סיכוני שוק

סיכון שוק הינו כאמור הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי שוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד המחירים לצרכן ובמטבע חוץ. לעניין השפעת ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינויים במשתנים אלו על הרווח (הפסד) לתקופה ועל הרווח (הפסד) הכולל ראה סעיף ב.1.א) להלן.

סיכון ריבית - הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של מכשיר פיננסי ישתנו כתוצאה משינויים בשיעורי הריבית בשוק.

במרבית עסקי החברה מח"מ הנכסים אינו תואם את מח"מ ההתחייבויות, בעיקר בהתחייבויות ביטוח חיים (כמו גם, ביטוחי בריאות לזמן ארוך ופנסיה) בהן מח"מ ההתחייבויות ארוך ממח"מ הנכסים. כתוצאה מכך, לירידת הריבית ישנה השפעה של הקטנת התשואות העתידיות בעת מיחזור הנכסים כנגד ההתחייבויות ולהקטנת הערך הגלום של תיק ביטוח חיים כמו גם להקטנת התשואה הגלומה העתידית של כספי העמיתים.

בביטוח כללי, לירידת הריבית ישנה השפעה על הקטנת רווחיות המוצרים הנובעת מהקטנת ההכנסות מההשקעות כנגד העתודות.

יצוין כי בשנת 2022 נקטו הבנקים המרכזיים בהעלאות ריבית חדות וזאת על מנת לרסן את האינפלציה הגבוהה, ראה להלן.

החל מסוף שנת 2021 הופסק פרסום ריביות הליבור בארבעה מטבעות (אירו, ליש"ט, יין ופר"ש) ונקבעו שיעורי תוספות ריבית לצורך המרת מכשירים פיננסיים שנסמכים על ריביות אלו. ריביות הליבור על הדולר האמריקאי ימשיכו להתפרסם עד יוני 2023. החברה נערכה להחלפת בסיס הריבית בנכסים הפיננסיים, בין היתר על ידי התאמת המערכות הטכנולוגיות למנגנונים החדשים וההסכמים המשפטיים המושפעים מכך.

סיכוני שוק (מכשירים הוניים/נכסים ריאליים) - סיכונים הנובעים משינוי בשערי מניות או משינוי בשווי ההוגן של נכסים אחרים.

סיכונים הקשורים במדד המחירים לצרכן - הפסד ריאלי כתוצאה משחיקת ערך הנכסים השקליים כתוצאה מעליית אינפלציה מעבר לציפיות לאינפלציה הגלומות בשוק ההון, זאת כנגד ההתחייבויות הביטוחיות הצמודות למדד.

האינפלציה בשווקים שהחלה בשנת 2021 על רקע ההתאוששות המהירה בפעילות הכלכלית, לאחר משבר הקורונה, והעלייה בביקושים, התגברה בשנת 2022 והגיעה לשיא של עשרות שנים, על רקע הלחימה הממושכת של רוסיה באוקראינה והמשך הקשיים בשרשרת האספקה ומחסור במזון ובסחורות.

על מנת לרסן את האינפלציה, נקטו בנקים מרכזיים, בארץ ובעולם, בהעלאת ריבית מתמשכת.

יצוין כי לעלייה משמעותית באינפלציה, השפעה על הקטנת התשואה הריאלית בתיקי העמיתים ועל כן השפעה נגזרת על קיטון בדמי הניהול המשתנים שגובה החברה וכן השפעה על המרווח הפיננסי בתיק הנוסטרו של החברה.

סיכון מטבע - הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של מכשיר פיננסי ישתנו כתוצאה משינויים בשערי החליפין של מטבע חוץ.

להכנסות מההשקעות העומדות כנגד עתודות הביטוח וההון העצמי השפעה מהותית על רווחי חברות הביטוח. חלק ניכר מתיק הנכסים של החברה מושקע בניירות ערך סחירים בשוק ההון, ובנגזרים פיננסיים, המתאפיינים בתנודתיות כתוצאה מאירועים פוליטיים, ביטחוניים וכלכליים בארץ ובעולם. ניירות ערך סחירים נרשמים בהתאם לשוויים בבורסה בתאריך הדוח. כתוצאה מכך לתנודתיות בשווי של השקעות אלה בתיקי הנוסטרו וכן להשפעת השינויים בהכנסות מהשקעות על דמי הניהול המשתנים בתיק הפוליסות המשתתפות ברווחים עשויה להיות השפעה מהותית על הרווחיות ועל ההון העצמי של החברה וכן על שווי תיק ביטוח חיים. ירידת שווי הנכסים כנגד הפוליסות המשתתפות ברווחים, קרנות הפנסיה וקופות הגמל מקטינה גם את היקף דמי הניהול הקבועים הנגבים בתיקים אלו. היקף ההשפעה על הרווחים תלוי במאפייני ההתחייבויות הביטוחיות (תלויות תשואה, שאינן תלויות תשואה) ותנאי דמי הניהול במוצרים שעבורם מוחזקת העתודה הרלבנטית.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

התחייבויות תלויות תשואה הינן התחייבויות בגין חוזים בהם תגמולי הביטוח שלהם זכאי המוטב תלויים בתשואה שמניבות השקעות העומדות כנגד ההתחייבויות בגין פוליסות אלו, בניכוי דמי ניהול כמפורט להלן:

- לגבי פוליסות שהונפקו עד שנת 2004 דמי ניהול קבועים וכן דמי ניהול משתנים בשיעור 15% מהתשואה הריאלית לאחר ניכוי דמי הניהול הקבועים.
- בפוליסות שהונפקו משנת 2004 ואילך - דמי ניהול קבועים.

לחברה קיימת חשיפה ישירה בגין השפעה של שינויים בעקום הריבית על חישוב ההתחייבויות הביטוחיות עבור חוזים אלו. בנוסף, קיימת לחברה חשיפה הנגזרת מדמי הניהול המשתנים בהתאם לתנודתיות בתשואה הנזקפת למבוטחים, וזאת רק לגבי פוליסות שהוצאו עד 2004, ומן ההיקף הכולל של ההתחייבויות ממנה נגזרים דמי הניהול הקבועים של המבטח לגבי כלל המוצרים תלויי התשואה.

מבחינה רגישות ומועדי הפירעון של ההתחייבויות המפורטים בסעיפים הבאים כוללים את ההשפעה הישירה בלבד של שינוי עקום הריבית על חישוב ההתחייבויות הביטוחיות.

כל שינוי של 1% בתשואה הריאלית על ההשקעות במסגרת חוזים תלויי תשואה בגין פוליסות שהונפקו עד שנת 2004, שהיקף ההתחייבויות בגינם ליום 31 בדצמבר 2022 כ-79 מיליארד ש"ח (כ-84 מיליארד ש"ח אשתקד) ישפיע על דמי הניהול בסך של כ-118 מיליון ש"ח (כ-125 מיליון ש"ח אשתקד).

כאשר התשואה בחוזים אלה הינה שלילית החברה אינה גובה דמי ניהול משתנים אלא רק את דמי הניהול הקבועים בשיעור 0.6% מהצבירה בלבד, זאת כל עוד לא תושג תשואה ריאלית נטו (בניכוי דמי ניהול קבועים) חיובית שתכסה את התשואה השלילית שנצברה.

מאחר שליום 31 בדצמבר, 2022 נצברה תשואה שלילית ריאלית נטו למבוטחים אין השפעה מיידית לשינוי של 1% בתשואה הריאלית על ההשקעות במסגרת חוזים תלויי תשואה על הרווח.

שיעור התשואה השלילית הריאלית נטו למבוטח שנצבר ליום 31 בדצמבר 2022, הינו כ-11.21% ואומדן דמי הניהול שלא ייגבו בשל התשואה השלילית עד להשגת תשואה חיובית כאמור הינו כ-1.5 מיליארד ש"ח, דבר שיקטין את דמי הניהול שתגבה החברה ואת הרווחיות שתרושם החברה בעתיד. לפרטים נוספים ראה באור 1.ג.

השפעת שינוי כאמור על פוליסות שהונפקו משנת 2004 ואילך איננה מהותית.

בביטוח חיים שאינו תלוי תשואה - עיקרו של תיק ביטוח החיים הינו בגין פוליסות מבטיחות תשואה המגובות בעיקרן באגרות חוב מיועדות (ח"ץ) המונפקות על ידי בנק ישראל לכל אורך תקופת הפוליסה. לפיכך קיים לחברה כיסוי פיננסי חופף על עיקר ההתחייבויות מבחינת ריבית והצמדה למשך חיי הפוליסות. ליום 31 בדצמבר 2022 כיסו אגרות החוב המיועדות כ-74% מכלל ההתחייבויות הביטוחיות בביטוח חיים בתוכניות אלו (כ-75% אשתקד).

אין הקבלה מלאה בין בסיס ההצמדה של הנכסים לבסיס ההצמדה של ההתחייבויות בביטוח חיים שאינו תלוי תשואה (בגין חלק תיק ביטוח החיים שאינו מגובה באגרות חוב מיועדות), בביטוח כללי ובהון.

לשינויים בשווקי ההון, במדד המחירים לצרכן ובשערי החליפין עשויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של הקבוצה.

(א) מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לתקופה ועל הרווח (הפסד) הכולל (הון). ניתוח הרגישות הינו ביחס לערך בספרים של הנכסים הפיננסיים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי ההשקעה בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה, שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך של נכסים המוצגים בעלות מופחתת או של נכסים זמינים למכירה ולפיכך, בניתוח הרגישות לעיל, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

ניתוח הרגישות, מביא לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות.

יצוין גם כי הרגישויות אינן בהכרח ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

א) מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022

שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ ⁽⁵⁾		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעור השינוי במחירי השקעות במכשירים הוניים ⁽³⁾		שיעור השינוי בריבית ⁽¹⁾⁽²⁾	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							
276,813	(293,987)	5,656	(5,656)	(9,528)	8,961	(1,566,852)	909,409
(45,698)	28,525	5,656	(5,656)	(347,394)	346,826	(609,505)	124,163

רווח (הפסד)

רווח (הפסד) כולל⁽⁴⁾

ליום 31 בדצמבר 2021

שיעור השינוי בשע"ח של מטבע חוץ ⁽⁵⁾		שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן		שיעור השינוי במחירי השקעות במכשירים הוניים ⁽³⁾		שיעור השינוי בריבית ⁽¹⁾⁽²⁾	
-10%	+10%	-1%	+1%	-10%	+10%	-1%	+1%
אלפי ש"ח							
218,215	(218,215)	12,457	(12,457)	(24,692)	26,575	(1,945,924)	1,480,654
(7,979)	7,979	12,457	(12,457)	(280,290)	282,174	(616,168)	434,257

רווח (הפסד)

רווח (הפסד) כולל⁽⁴⁾

הערות

(1) ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך בספרים של המכשיר וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. ניתוחי הרגישות מבוססים על הערך בספרים ולא על שווי כלכלי. במבחני הרגישות לא נלקחו בחשבון, מתוך הנכסים בעלי סיכון ריבית ישיר, נכסי החוב שאינם סחירים בריבית קבועה, מזומנים ושווי מזומנים, נכסי ביטוח משנה, התחייבויות פיננסיות הנמדדות, לאחר ההכרה לראשונה, בעלות מופחתת, בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית והתחייבויות בגין חוזי השקעה.

הנכסים עליהם הופעל ניתוח הרגישות מהווים, בשנת 2022 כ-27% מתוך סך הנכסים עבור חוזים שאינם תלוי תשואה.

(2) ההשפעה של ירידה של 1% בשיעור הריבית על הרווח והרווח הכולל בגין התחייבויות ביטוחיות בביטוחי חיים ובריאות הכלולה בניתוח הרגישות מוערכת בהפסד של כ-1,473 מיליון ש"ח אחרי מס (אשתקד הפסד של כ-1,845 מיליון ש"ח אחרי מס). ההשפעה של עלייה של 1% בשיעור הריבית מוערכת ברווח של כ-822 מיליון ש"ח אחרי מס (אשתקד רווח של כ-1,388 מיליון ש"ח אחרי מס). ראה סעיף ב.1. לעיל.

בביטוח כללי, החברה מהוונת את התחייבויות הביטוחיות בענפי צד שלישי, חבות מעבידים ורכב חובה. השפעה של ירידה בריבית חסרת סיכון ב-1% תביא לגידול בהתחייבויות ולהקטנת הרווח והרווח הכולל בסך של כ-100 מיליון ש"ח אחרי מס (כ-49 מיליון ש"ח אחרי מס אשתקד). עליית ריבית חסרת סיכון ב-1% תגדיל את הרווח והרווח הכולל על ידי הקטנת ההתחייבויות בסך של כ-93 מיליון ש"ח אחרי מס (כ-45 מיליון ש"ח אחרי מס אשתקד). ראה סעיף ב.3.ג(ד) (י) לעיל.

(3) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או שלחילופין, לחברה אין מידע ביחס לתזרים זה (בהתאם להגדרות ב-IFRS7 אין כוללות השקעות בחברות כלולות).

(4) ניתוחי הרגישות ביחס לרווח (הפסד) הכולל מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לתקופה.

(5) השינוי בשערי חליפין של מטבע חוץ כולל השפעה על פריטים לא כספיים ואחרים שערכם במאזן מסתכם בכ-4.4 מיליארד ש"ח.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

(ב) סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההוגן או בתזרים המזומנים הנובע מהנכס או ההתחייבות. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" מבליטה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שערי המניות.

להלן פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	
43,245,354	27,460,130	15,785,224	<u>נכסים עם סיכון ריבית ישיר</u>
			נכסי חוב סחירים
			<u>נכסי חוב שאינם סחירים</u>
25,345,494	1,037,978	24,307,516	אג"ח ח"ץ
18,557,015	16,394,072	2,162,943	אחר
3,367,293	2,882,135	485,158	השקעות פיננסיות אחרות
18,649,541	14,715,486	3,934,055	מזומנים ושווי מזומנים
1,401,663	19,585	1,382,078	נכסי ביטוח משנה
110,566,360	62,509,386	48,056,974	סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר
85,703,347	74,069,318	11,634,029	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר ^(*)
196,269,707	136,578,704	59,691,003	סך הכל נכסים
			<u>התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר</u>
			התחייבויות פיננסיות
8,027,672	848,247	7,179,425	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
174,908,578	133,029,493	41,879,085	אחרים
494,173	165,384	328,789	
183,430,423	134,043,124	49,387,299	סך הכל התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
5,136,039	2,122,023	3,014,016	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר ^(**)
188,566,462	136,165,147	52,401,315	סך הכל התחייבויות
7,703,245	413,557	7,289,688	סך הכל נכסים בניכוי התחייבויות
1,958,315	1,785,118	173,197	סיכון חוץ מאזני (התחייבויות למתן אשראי)

^(*) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, קרנות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגביה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

^(**) התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

(ב) סיכון ריבית ישיר (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021

סה"כ	תלוי תשואה אלפי ש"ח	שאינו תלוי תשואה	
48,851,591	34,782,174	14,069,417	נכסים עם סיכון ריבית ישיר
			נכסי חוב סחירים
			נכסי חוב שאינם סחירים
24,699,433	1,062,245	23,637,188	אג"ח ח"ץ
17,743,256	15,232,425	2,510,831	אחר
223,802	173,945	49,857	השקעות פיננסיות אחרות
20,342,779	13,621,535	6,721,244	מזומנים ושווי מזומנים
1,346,785	15,319	1,331,466	נכסי ביטוח משנה
113,207,646	64,887,643	48,320,003	סך הכל נכסים עם סיכון ריבית ישיר
90,393,306	80,405,923	9,987,383	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר ^(*)
<u>203,600,952</u>	<u>145,293,566</u>	<u>58,307,386</u>	סך הכל נכסים
			התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
			התחייבויות פיננסיות
6,899,049	115,529	6,783,520	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
184,102,820	142,952,229	41,150,591	אחרים
298,083	155,444	142,639	
191,299,952	143,223,202	48,076,750	סך הכל התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
4,104,143	1,264,700	2,839,443	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר ^(**)
<u>195,404,095</u>	<u>144,487,902</u>	<u>50,916,193</u>	סך הכל התחייבויות
8,196,857	805,664	7,391,193	סך הכל נכסים בניכוי התחייבויות
<u>1,888,533</u>	<u>(***) 1,671,285</u>	<u>(***) 217,248</u>	סיכון חוץ מאזני (התחייבויות למתן אשראי)

^(*) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר כוללים: מניות, קרנות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ורכוש אחר וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (פרמיות לגביה, יתרות שוטפות של חברות ביטוח וחייבים ויתרות חובה) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון הריבית בגינם נמוך יחסית.

^(**) התחייבויות שאין להן סיכון ריבית ישיר כוללות: עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהן וכו'.

^(***) הוצג מחדש.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

1. סיכוני שוק (המשך)

ג) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות במניות*

ליום 31 בדצמבר 2022

נסחרות במדד מניות היתר	נסחרות במדד ת"א 125	לא סחיר בארץ אלפי ש"ח	בחול"ל	סך הכל	% מסך הכל	
1	-	-	5,146	5,147	2.1	ענף משק תעשייה
-	-	15,996	-	15,996	6.6	בינוי ונדל"ן
845	116	41,535	93,877	136,373	56.0	חשמל ומים
-	4,125	-	-	4,125	1.7	מסחר
-	8,891	8,531	-	17,422	7.1	תקשורת ושרותי מחשב
-	-	-	5,345	5,345	2.2	שירותים פיננסיים
-	-	-	1,943	1,943	0.8	שירותים עסקיים אחרים
-	-	-	57,336	57,336	23.5	חברות אחזקה
846	13,132	66,062	163,647	243,687	100.0	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2021

נסחרות במדד מניות היתר	נסחרות במדד ת"א 125	לא סחיר בארץ אלפי ש"ח	בחול"ל	סך הכל	% מסך הכל	
2	10,599	-	22,456	33,057	12.9	ענף משק תעשייה
12,361	-	15,018	-	27,379	10.7	בינוי ונדל"ן
3,379	7,999	-	30,286	41,664	16.2	חשמל ומים
-	-	-	10,370	10,370	4.0	מסחר
-	-	6,045	27,308	33,353	13.0	תקשורת ושרותי מחשב
-	-	-	10,445	10,445	4.1	בנקים
-	51	2,942	24,284	27,277	10.6	שירותים פיננסיים
-	-	-	33,844	33,844	13.2	שירותים עסקיים אחרים
-	-	-	39,258	39,258	15.3	חברות אחזקה
15,742	18,649	24,005	198,251	256,647	100.0	סך הכל

* לא כולל השקעות בחברות כלולות. ראה באור 1.ב.7.

** סווג מחדש.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

2. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תתקשה לעמוד בהתחייבויותיה במועדן.

החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הודאות לגבי המועד בו תידרש החברה לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד. אולם, חלק ניכר מהתחייבויותיה הביטוחיות במגזר ביטוח חיים אינן חשופות לסיכון הנזילות בגלל אופיים של חוזי הביטוח כמתואר להלן.

חוזים תלויי תשואה, בביטוח חיים - על פי תנאי החוזים זכאים בעליהם לקבל את שווי ההשקעות האמורות ותו לא. לפיכך אם ערך ההשקעות יעלה תהיה במקביל עליה בגובה התחייבויות החברה בניכוי דמי הניהול שגובה החברה.

חוזים שאינם תלויי תשואה, בביטוח חיים ובריאות בסך של כ-39 מיליארד ש"ח המהווים כ-22% מההתחייבויות הביטוחיות והאחרות בביטוח חיים ליום 31 בדצמבר 2022 (אשתקד, סך של כ-38 מיליארד ש"ח ו-21% בהתאמה) הינם בגין חוזים שאינם תלויי תשואה אך מבטיחים תשואה מוסכמת. חוזים אלו מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות (ח"ץ) המונפקות על ידי בנק ישראל. החברה זכאית לממש אג"ח אלו בעת שנדרש פדיון הפוליסות האמורות.

סיכון הנזילות כנגד התחייבויות ביטוחיות של החברה נובע, אפוא, בעיקר מיתרת הנכסים שאינם אגרות חוב מיועדות ואינם כנגד חוזים תלויי תשואה. נכסים אלו מהווים ליום 31 בדצמבר 2022 כ-10% מכלל נכסי החברה (כ-20 מיליארד ש"ח), בדומה לאשתקד.

מתוך יתרת הנכסים האמורה ליום 31 בדצמבר 2022, סך של כ-10 מיליארד ש"ח (אשתקד כ-12 מיליארד ש"ח) הינם נכסים סחירים ויתרות מזומנים ושווי מזומנים.

יצוין, עם זאת, כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.

על פי תקנות ההשקעה, על החברה להחזיק בנכסים נזילים, כהגדרתם בתקנות ההשקעה.

ניהול נכסים והתחייבויות

החברה מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו.

הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפירעון המשוערים של סכומי ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות הבלתי מהוונות של החברה. היות ומדובר בסכומים בלתי מהוונים הרי שאין התאמה בינם לבין יתרות ההתחייבויות הביטוחיות והפיננסיות בדוח על המצב הכספי.

(א) מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בביטוח חיים ובריאות נכללו בטבלאות כדלקמן:
 כספי חסכון - מועדי פירעון חוזיים, דהיינו גיל הפרישה, ללא הנחות ביטולים, בהנחה שכל החסכון יימשך כהון ולא כקצבה.
 גמלאות בתשלום, אובדן כושר עבודה בתשלום וסיעודי בתשלום - על בסיס אומדן אקטוארי.
 תביעות תלויות ועתודות הסיכון - מדווח בעמודה "ללא מועד פירעון מוגדר".

(ב) מועדי הפירעון המשוערים של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי נכללו בטבלאות כדלקמן:
 התחייבויות, בענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים), המוערכים על ידי אקטואר-מדווחים על בסיס אומדן אקטוארי, על פי ניסיון תשלומי התביעות בעבר.
 התחייבויות ביטוחיות בענפי רכוש ואחרים, שהינם ענפים מקובצים (אינם סטטיסטיים) ובענפים בהם ההפרשות הינן על בסיס הערכות שאינן אקטואריות - מדווחים בעמודה של זמן פירעון עד 3 שנים.

(ג) מועדי הפירעון של התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה נכללו על בסיס מועדי הפירעון החוזיים. בחוזים בהם הצד שכנגד רשאי לבחור את עיתוי התשלום, ההתחייבות נכללת על בסיס של המועד המוקדם ביותר שבו החברה יכולה להידרש לשלם את ההתחייבות.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

2. סיכוני נזילות (המשך)

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים ובריאות *

סה"כ	ללא מועד פירעון מוגדר	מעל 15 שנים	מעל 10 שנים ועד 15 שנים אלפי ש"ח	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	עד שנה	
<u>41,393,000</u>	<u>3,592,284</u>	<u>2,762,751</u>	<u>3,851,647</u>	<u>9,459,465</u>	<u>11,415,181</u>	<u>10,311,672</u>	ליום בדצמבר 2022
<u>41,984,713</u>	<u>4,298,670</u>	<u>2,816,920</u>	<u>4,338,152</u>	<u>10,292,997</u>	<u>11,036,736</u>	<u>9,201,238</u>	ליום בדצמבר 2021

* לא כולל התחייבויות בגין חוזים תלויי תשואה.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי

סה"כ	ללא מועד פירעון מוגדר	מעל 5 שנים אלפי ש"ח	מעל 3 שנים ועד 5 שנים	עד 3 שנים	
<u>5,601,166</u>	<u>2,024</u>	<u>1,351,018</u>	<u>1,063,831</u>	<u>3,184,293</u>	ליום 31 בדצמבר 2022
<u>5,202,515</u>	<u>1,735</u>	<u>1,266,675</u>	<u>983,079</u>	<u>2,951,026</u>	ליום 31 בדצמבר 2021

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

2. סיכוני נזילות (המשך)

התחייבויות פיננסיות והתחייבויות בגין חוזי השקעה

סה"כ	ללא מועד פירעון מוגדר	מעל 15 שנים	מעל 10 שנים ועד 15 שנים אלפי ש"ח	מעל 5 שנים ועד 10 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	עד שנה (1)
11,657,167	-	-	-	2,330,320	3,482,568	5,844,279
126,664	-	-	21,538	29,891	50,436	24,799
303,538	-	124	11,095	67,611	126,568	98,140
4,560,402	-	-	-	-	-	4,560,402
7,473,079	-	-	-	466,040	5,290,430	1,716,609
100,589	-	1,176	17,644	20,890	37,614	23,265
224,261	-	-	7,481	49,227	127,975	39,578
3,479,165	-	-	-	-	-	3,479,165

ליום 31 בדצמבר 2022

התחייבויות פיננסיות, למעט בגין חכירה⁽²⁾

התחייבויות בגין חכירה

התחייבויות בגין חוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה⁽³⁾

ליום 31 בדצמבר 2021

התחייבויות פיננסיות, למעט בגין חכירה⁽²⁾

התחייבויות בגין חכירה

התחייבויות בגין חוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה⁽³⁾

(1) בשנת 2022 ו-2021 לא היו התחייבויות פיננסיות לפירעון לפי דרישה.

(2) כולל התחייבויות פיננסיות בגין פוליסות תלויות תשואה בסך כ-2,595 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2022 (שנת 2021 כ-188 מיליון ש"ח).

(3) התחייבויות בגין חוזי השקעה תלויי תשואה הינן עד שנה שכן עומדות לפירעון לפי דרישה.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים

(א) כללי

הקבוצה מוכרת פוליסות ביטוח אשר מכסות סיכונים שונים, כגון סיכוני תמותה בעיקר לפני גיל פרישה, סיכון אריכות חיים למקבלי קצבה לאחר גיל פרישה ("אריכות חיים"), נכות, מחלות קשות, (מצב סיעודי, אבדן כושר עבודה, אש, נזקי טבע אירוע קטסטרופה כגון רעידת אדמה), גניבה, פריצה, חבויות בגין נזקי גוף וכו'. תמחור הפוליסה וכן ההערכות האקטואריות לגבי ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, נעשים בעיקר על סמך ניסיון עבר והמצב המשפטי והרגולטורי הידועים.

החובה להפקיד כספי חסכון של ביטוחי מנהלים החל מחודש ינואר 2008 למסלול הקצבתי ונטיית הציבור להעדיף מסלול קצבה על פני מסלול הוני בגיל הפרישה, משפיעים באופן משמעותי על החשיפה של החברה לסיכון אריכות חיים.

השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים ובחומרתם, ובמצב המשפטי והרגולטורי עשויים להשפיע על התוצאות העסקיות של הקבוצה.

סיכוני הביטוח

סיכוני ביטוח חיים ובריאות

נובעים בעיקרם מאי הודאות בשכיחות, תזמון גובה ומשך תשלום התביעות העתידיות הצפויות בהתייחס להנחות הנוגעות לשיעורי תמותה/אריכות חיים, שיעורי תחלואה/נכות, הוצאות וביטולים (בכללם פדיונות וניודים יוצאים).

סיכוני ביטוח כללי

סיכון תמחור - הסיכון לשימוש בתמחיר שגוי כתוצאה מליקויים בתהליך החיתום וכן מהחשיפה להרעה בגורמי הסיכון המכוסים בפוליסה מעבר להערכה האקטוארית על פיה נקבעה הפרמיה לכיסוי סיכונים אלו. הפערים עשויים לנבוע משינויים מקריים בתוצאות העסקיות ומשינויים בעלות התביעה הממוצעת ו/או בשכיחות התביעות כתוצאה מגורמים שונים.

סיכון הערכת ההתחייבות הביטוחית (רזרבה לתביעות תלויות) - החשיפה להרעה בתשלומים העתידיים של התביעות התלויות מעבר להערכת התחייבות החברה לתביעות אלו. המודלים האקטואריים על פיהם, בין היתר, מעריכה החברה את התחייבויות הביטוחיות מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות.

חשיפת החברה מורכבת מהסיכונים הבאים:

סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות.

סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

סיכון קטסטרופה

חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה (קטסטרופה), כגון רעידת אדמה מלחמה או טרור, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה בביטוח כללי הינו רעידת אדמה ובביטוח חיים ובריאות הינו מלחמה.

גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק מרבי (MPL שנקבע על פי מודל שאימצה החברה) שהינה בעיקרה כ-1.8% מהסכום בסיכון הינו כ-6,073 מיליון ש"ח ברוטו ומתוכו כ-200 מיליון ש"ח בשייר עצמי.

* למעט חשיפה בגין כיסוי רכב רכוש המכוסה בהסכמי ביטוח משנה חוזיים, לגביה מיושם MPL בשיעור של כ-5%.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(א) כללי (המשך)

בעסקי ביטוח חיים קיים חוזה ביטוח משנה מסוג קטטרופה (CAT) שמכסה תביעות מוות ונכות עבודה תמידית ומוחלטת בעקבות אירוע קטטרופה (כגון רעידת אדמה או מלחמה מכל סוג שהיא, לרבות מלחמה גרעינית, ביולוגית או כימית). בשנת 2022 הכיסוי של הסכם ביטוח משנה זה הינו כ-300 מיליון ש"ח אחרי השתתפות עצמית בגובה כ-180 מיליון ש"ח עבור כל מקרה אירוע. יש לציין כי חוזה ה-CAT לא כולל סיכון מגיפות.

למידע נוסף בדבר ענפי הביטוח השונים אשר בגינם נוצרת למבטח חשיפה לסיכון ביטוחי, ראה פירוט ההתחייבויות הביטוחיות לפי סיכונים ביטוח באורים 3, ד, 17, 18, א, ו-19.

תמהיל העסקים

פעילות הקבוצה מתמקדת בעיקרה בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך. לשינויים בתמהיל הענפים השונים בתחום החסכון ארוך הטווח, בצמיחה של ענף הפנסיה על חשבון ענף ביטוח חיים, השפעה מהותית בטווח הארוך על תוצאות הפעילות של הקבוצה.

רמת שימור תיק ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך

תיק ביטוח חיים וחסכון לטווח ארוך של החברה חשוף לביטולי פוליסות ופדיונות כמו גם לניוד צבירות. רמת שימור התיק מושפעת בעיקרה מהצמיחה במשק ומרמת התעסוקה, מהוראות הרגולציה, מטעמי הציבור וכן מרמת התחרות בין האפיקים השונים של מוצרי החסכון ארוך הטווח כמו גם מרמת התחרות בין כל הגופים העוסקים בתחום, ההולכת וגוברת. לרמת שימור תיק הביטוח, לרבות המעבר בין סוגי החסכון ארוך טווח (ביטוח חיים, קרנות פנסיה וקופות גמל) שלהם שיעורי רווחיות שונים, השלכה ניכרת על רווחיות חברות הביטוח.

למבחני רגישות לגבי שינויים בשיעורי הביטולים, ראה סעיף ב.3(ב)(7) להלן.

(ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות(1) כללי

להלן תיאור מוצרי הביטוח השונים וההנחות המשמשות לחישוב ההתחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר.

באופן כללי בהתאם להוראות המפקח ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם למאפייני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, תקופת הביטוח, מועד תחילת הביטוח, סוג הביטוח, הסכום המבוטח, ואחרים.

(2) השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

תוכניות ביטוח מסוג "עדיף" ומסוג "מסלולי השקעה":

בתוכניות ביטוח מסוג "עדיף" ומסוג "מסלולי השקעה" קיים מרכיב חסכון מזוהה. העתודה הבסיסית והעיקרית היא בגובה החסכון שהצטבר כולל תשואה בהתאם לתנאי הפוליסה כדלקמן:

- קרן צמודה לתשואת תיק השקעות (חוזים תלויי תשואה).
- קרן צמודה למדד בתוספת ריבית קבועה מובטחת או מזוכה בתשואה מובטחת כנגד נכסים מותאמים (חוזים מבטיחי תשואה).

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(2) השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

בגין מרכיבים ביטוחיים אחרים (אי כושר עבודה, מקרה מוות, סיעודי וכו') מחושבת התחייבות ביטוחית בנפרד כאמור להלן.

תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורתי"):

תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה משלבות מרכיב של סכום חסכון במקרה שהמבוטח נשאר בחיים בתום תקופת התוכנית עם מרכיב ביטוחי של סיכון מוות במשך תקופת התוכנית. בגין מוצרים אלה מחושבת התחייבות ביטוחית לכל כיסוי כהיוון של תזרים המזומנים בגין התביעות הצפויות, כולל תשלום בתום התקופה, בניכוי הפרמיות העתידיות הצפויות. חישוב זה מבוסס על הנחות לפיהן תומחרו המוצרים ו/או על הנחות שהופקו מניסיון התביעות, כולל שיעורי הריבית (להלן - ריבית תעריפית), לוח התמורה או התחלואה. החישוב נעשה בשיטה הידועה בשם "Net Premium Reserve", אשר אינה כוללת בזרם התקבולים הצפוי את המרכיב שהועמס בתעריף הפרמיות לכיסוי העמלות והוצאות, ומנגד אינה מנכה את ההוצאות והעמלות הצפויות. בגין מוצרים מסורתיים תלויי תשואה מחושבת העתודה בהתאם לתשואה שהושגה בפועל בניכוי דמי ניהול.

התחייבויות לגמלאות בתשלום מחושבות בהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה אשר פורסמו בחוזר המפקח משנת 2022. ראה גם סעיף (3) (ב) להלן.

התחייבויות בגין גמלאות לכל החיים בגין פוליסות בתוקף (משולמות ומסולקות) שטרם הגיעו לשלב מימוש הגמלה או טרם הגיעו לגיל פרישה וטרם התחיל התשלום בפועל, מחושבות בהתאם להסתברות למשיכת הגמלה ובהתאם לתוחלת החיים הצפויה על בסיס לוחות תמותה עדכניים, וכן על פי שיעורי הביטולים שצפויים ושיעורי ההיוון הרלוונטיים בתיק הגמלה עד למועד הפרישה. אומדנים אלו מחושבים בהתאם לניסיון החברה בשילוב עם נתונים שפורסמו על ידי המפקח.

שינויים בהנחות לגבי שיעור ההיוון, תוחלת החיים, שיעורי הביטולים, בשיעור המבוטחים שיבחרו במשיכת גמלה ו/או שינויים אחרים ישפיעו על ההתחייבויות האמורות.

ההתחייבויות האמורות כוללות עתודה בסיסית המשקפת את ערך הפדיון שנצבר לזכות המבוטח ועתודה משלימה לגמלאות.

ההפרשה לעתודה המשלימה לגמלאות מבוצעת באופן הדרגתי עד למועד הפרישה הצפוי על ידי שימוש בפקטור היוון K (להלן: "פקטור K"), לפרטים נוספים אודות פקטור ההיוון K, ראה סעיף (3) (ד) להלן.

תוכניות ביטוח חיים אחרות כוללות מוצרי סיכון טהור (אובדן כושר עבודה, מקרה מוות וסיעודי) הנמכרות כפוליסות עצמאיות או שהן מצורפות לפוליסות עם תוכנית יסודית מסוג "עדיף", "מסלולי השקעה" או "מסורתי". בגין תוכניות אלו מחושבת התחייבות אקטוארית. החישוב נעשה בשיטה הידועה בשם "Net Premium Reserve".

בגין תביעות מתמשכות בתשלום, בביטוח סיעודי ובביטוח אובדן כושר עבודה, מחושבת התחייבות ביטוחית בהתאם לגיל התובע, ותק התביעה, ומשך תקופת התשלום הצפויה לפי ניסיון החברה, כשהיא מהוונת לפי שיעור הריבית התעריפית שבמוצר.

העתודות בגין ביטוחי הוצאות רפואיות פרט מחושבות כערך נוכחי של תביעות עתידיות צפויות על בסיס ניסיון העבר בניכוי פרמיות נטו צפויות (Net Premium). הנחות החישוב לגבי פרמטרים הקשורים להנחות תחלואה וביטולים התבססו על בסיס ניסיון החברה עם מרווח שמרנות, כמקובל לחישוב עתודות.

התביעות התלויות בתתי-ענפים ניתוחים, תרופות ומחלות קשות מחושבות על בסיס המשולשים (Bornhuetter-Ferguson, Chain Ladder) לסכומי תביעות ששולמו לפי חודשי נזק, ללא היוון וללא טווח סמך.

התביעות התלויות בתתי-ענפים השתלות וניתוחים בחו"ל מחושבות על בסיס דווח מחלקת תביעות.

ההתחייבות הביטוחית בגין ביטוח קבוצתי מורכבת מהתחייבות בגין פרמיה שטרם הורווחה, עתודה לתביעות תלויות ו-IBNR (תביעות אשר אירעו אך טרם דווחו), עתודה להמשכיות והפרשה להפסדים עתידיים, ככל שנדרשת.

ההתחייבות בגין תביעות תלויות בביטוח חיים כוללות בעיקר הפרשות לתביעות תלויות ו-IBNR למקרי מוות על בסיס הסכום בסיכון עבור מקרי מוות שאירעו עד למועד הדוח, לאובדן כושר עבודה ולנכונות על בסיס מודל Chain Ladder ו-Bornhuetter-Ferguson על פי חודשי נזק.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(3) ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

(א) שיעור ההיוון

בגין תוכניות ביטוח מסוג "מעורב" וכדומה ("מסורתית") ומוצרי סיכון טהור עם פרמיה קבועה הריבית המשמשת להיוון הינה כדלקמן:

בתוכניות ביטוח המגובות בעיקרן באגרות חוב מיועדות ריבית תעריפית בשיעורים של בין 3% ל-5% צמודה;

בגין מוצרים תלויי תשואה, שהונפקו בשנים 1991 ואילך ריבית תעריפית בשיעור 2.5%, צמודה. בהתאם לתנאי הפוליסה הפרשים בין הריבית לתשואה נטו יזקפו למבטחים.

ירידה בשיעור הריבית הכלכלית עשוי להגדיל את העתודה המשלימה לגמלאות עקב שימוש בריבית היוון ברוטו, כפי שמצוין בחוזר 2013-1-2.

בנוסף, ירידה בשיעור הריבית לטווח הארוך עלולה להגדיל את עתודות הביטוח בגין המרכיב החופשי (שאיננו מגובה באגרות חוב מיועדות) של פוליסות שמרכיב החסכון בהן כולל תשואה מובטחת הגבוהה משיעור ריבית ההיוון, וזאת כתוצאה מהצורך בהעמדת עתודה נוספת במסגרת בדיקת נאותות העתודות (LAT). ראה באור 2.1.ט.2. כמו כן, ירידה בשיעור הריבית עלולה להגדיל את העתודה המשלימה לגמלא. לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3.ב(5)(א) להלן.

(ב) שיעורי תמותה ותחלואה

(1) שיעורי התמותה ששימשו לחישוב התחייבויות ביטוחיות בגין תמותה של מבטחים לפני הגיעם לגיל פרישה (כלומר לא כולל תמותה של מקבלי גמלאות זקנה ומקבלי פיצוי אובדן כושר עבודה) זהים, בדרך כלל, לשיעורים אשר שימשו לקביעת התעריף.

(2) ההתחייבות לקצבאות המשולמות לכל החיים מחושבת בדרך כלל בהתאם ללוחות תמותה עדכניים אשר מפורסמים ע"י הממונה.

עליה בשיעור התמותה בפועל לרמה העולה על ההנחה הקיימת, עשויה להביא לגידול ההתחייבויות הביטוחיות בגין תמותה של מבטחים לפני הגיעם לגיל פרישה ולקיטון ההתחייבות לקצבאות המשולמות לכל החיים.

בחודש יוני 2022, פרסם הממונה חוזר "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ובקרנות הפנסיה" (להלן - "החוזר").

החוזר מפרט הנחות ברירת מחדל מעודכנות שעל בסיסן ייחשבו חברות הביטוח את ההתחייבויות בגין פוליסות ביטוח חיים, המאפשרות קבלת קצבה על-פי שיעורי המרה מובטחים על בסיס הנחות דמוגרפיות עדכניות.

החוזר מתייחס, בין היתר, לשינוי בתוחלת החיים, ובכלל זה לשיפורים עתידיים, ולהשלכות הנובעות מכך על גובה העתודות ואופן בנייתן. בנוסף, החוזר כולל לוח תמותה חדש לגמלאים של חברות ביטוח, אשר מתבסס, בין היתר, על ניסיון התמותה של גמלאים של חברות הביטוח.

החברה עדכנה את הערכותיה בדבר ההתחייבויות לגמלה על בסיס לוח התמותה החדש והשיפורים העתידיים בתוחלת החיים הכלולים בחוזר בדוחות הכספיים ל-30 ביוני 2022. כפועל יוצא מכך, הגדילה החברה את העתודות להשלמת גמלה בסך של כ-923 מיליון ש"ח לפני מס.

לעניין ניתוח רגישות ראה סעיף ב.3.ב(7) להלן.

(3) שיעורי התחלואה מתייחסים לשכיחות של מקרי תביעה בגין מחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה וכיוצ"ב. שיעורים אלה נקבעו על בסיס ניסיון הקבוצה או מחקרים של מבטחי משנה. בענפי סיעוד ואובדן כושר עבודה נקבעת תקופת תשלום הקצבאות בהתאם לניסיון הקבוצה או מחקרים של מבטחי משנה.

ככל ששיעורי התחלואה וחומריתה יעלו כך עשויה לגדול ההתחייבות הביטוחית בגין מחלות קשות, אובדן כושר עבודה, סיעוד, ניתוחים ואשפוז, נכות מתאונה.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(3) ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות (המשך)

(ג) הנחות גמלה

חוזי ביטוח חיים, הכוללים מרכיב חסכון, התנהלו, בגין כספי חסכון שהופקדו עד שנת 2008 בשני מסלולים: מסלול הוני או מסלול קצבתי. בפוליסות לקצבה ופוליסות עם נספחי קצבה, המבוטח רשאי בגין הצבירה הנובעת מהפקדות עד סוף שנת 1999 לבחור את המסלול במועד הפרישה. היות וסכום ההתחייבות הביטוחית שונה בכל אחד משני מסלולים אלו, מוטל על החברה לקבוע את שיעור הפוליסות בהן יבחרו המבוטחים במסלול הגמלה. שיעור זה נקבע על פי ניסיון הקבוצה המתעדכן מעת לעת. החל משנת 2008 כל פרמיות החסכון שהופקדו במסגרת ביטוח מנהלים מיועדו לקצבה והאפשרות למשוך את החיסכון הנצבר מהן בצורה הונית, הצטמצמה.

מדי שנה החברה מבצעת מחקר בנושא הנחות גמלה לרבות שיעור לקיחת גמלה, מסלולי פרישה, וגיל פרישה ומעדכנת את העתודה המשלימה לגמלאות בהתאם.

כמו כן, מתעדכנות ההנחות בעתודה להשלמת גמלאות בעקבות מחקר ביטולי פוליסות לפני גיל הפרישה הצפוי (כתוצאה מפיידיון, ניווד יוצא וכו').

לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3.ב(5) (א) להלן.

(ד) פקטור ההיוון K

ההפרשה לעתודה משלימה לגמלאות נעשית על ידי שימוש בפקטור K, כאמור בסעיף ב.3.ב(2) לעיל.

העתודה המשלימה לגמלה נצברת באופן הדרגתי בגין הכספים שנצברו בפוליסות במקביל להכרה ברווחים מדמי הניהול וזאת לאורך התקופה שנתרה עד למועד הגיע המבוטח לגיל פרישה. עבור פרמיות הצפויות להתקבל במסגרת הפוליסות תיבצר ההפרשה ממועד קבלתן ועד לגיל הפרישה כאמור.

ההפרשה ההדרגתית נעשית על ידי שימוש בפקטור K הנגזר משיעור ההכנסות העתידיות כאמור. פקטור זה נלקח בחשבון בחישוב צבירת ההשלמה לעתודה לתשלום קצבה, והוא מוגבל עד לשיעור ההכנסות העתידיות הצפויות מדמי ניהול או ממרווח פיננסי הנובעים מהשקעות המוחזקות כנגד עתודת הביטוח בשל הפוליסה או מתשלומי פרמיות בניכוי ההוצאות המתייחסות לפוליסה. ככל שפקטור K גבוה יותר, ההתחייבות להשלמת עתודה לקצבה שתוכר בדוח הכספי תהיה נמוכה יותר והסכום שידחה וירשם בעתיד יהיה גבוה יותר.

אקטואר החברה קובע בהתאם להנחיות הממונה שני ערכי K נפרדים. פקטור K האחד נקבע עבור התחייבויות בגין פוליסות משתתפות ברווחים, והשני בגין פוליסות מבטיחות תשואה.

נכון לתאריך הדוחות הכספיים ערך ה-K שבו החברה משתמשת עבור פוליסות משתתפות ברווחים עומד על 0.75% (ליום 31 בדצמבר 2021 - 0.69%). העתודה המשלימה לגמלה בגין פוליסות מבטיחות תשואה עומדת על סכומה המלא לימים 31 בדצמבר 2022 ו-31 בדצמבר 2021 (ערך ה K הינו 0.00% לימים אלו).

העלייה בשיעור ה-K של פוליסות משתתפות ברווחים בשנת 2022 נובעת מהעלייה בשיעורי הריבית ומהירידה בשיעור מימוש הגמלאות.

לפירוט ההשפעה הכספית, ראה סעיף ב.3.ב(5) (א) להלן.

(ה) שיעורי ביטולים

שיעור הביטולים משפיע על אמידת ההתחייבויות הביטוחיות בגין גמלה נדחית ובגין חלק מביטוחי הבריאות. ביטולים של חוזי ביטוח יכולים לנבוע מביטול פוליסות היזום על ידי החברה עקב הפסקת תשלומי הפרמיות או פדיונות פוליסות לבקשת בעליהן. ההנחות לגבי שיעורי הביטולים מבוססות על ניסיון החברה ומבוססות על סוג הביטול, סוג המוצר וותק של תקופת הכיסוי.

(ו) שיעורי המשכיות

בביטוחי בריאות קבוצתיים זכאים המבוטחים להמשיך ולהיות מבוטחים באותם תנאים גם אם החוזה הקולקטיבי לא יחודש. בגין אופציה זו של המבוטחים קיימת לחברה מחויבות, המבוססת על הנחות לגבי שיעורי המשכיות של הביטוחים הקולקטיביים ושיעורי המשכיות של החוזים עם המבוטחים לאחר סיום החוזה הקולקטיבי.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

(ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(4) בדיקת נאותות העתודות (LAT)

החברה בודקת את נאותות העתודות בביטוח חיים ובריאות, לרבות העתודה המשלימה לגמלאות. ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, שיעורי ריבית, פרמיית אי נזילות ובהתחשב בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל לערכם בספרים, תמותה, הנחות גמלה ותחלואה והן נקבעות על ידי האקטואר על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים והוראות רגולטוריות.

ביום 29 במרס 2020 פורסם חוזר ביטוח 5-1-2020 "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - בדיקת נאותות העתודה (LAT), להלן - "חוזר ה-LAT".

החוזר קבע כי בדיקת ה-LAT תחושב תוך קיבוץ מוצרי ביטוח חיים (למעט מוצרי סיעוד) וזאת במקום חישוב עבור כל מוצר ביטוח חיים בנפרד, כפי שהיה נהוג עד כה. שינוי זה מאפשר לקזז קבוצות רוחחיות מקבוצות הפסדיות.

עדכון פרמית אי נזילות:

בחודש פברואר 2022 פרסם הממונה תיקון להוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - פרמיית אי נזילות ("התיקון") או ("התיקון לחוזר").

התיקון עדכן את שיטת האמידה של פרמיית אי הנזילות המתווספת לריבית חסרת הסיכון בחישוב בדיקת נאותות העתודות בעסקי הביטוח השונים. בהתאם לתוצאת הנוסחה המעודכנת הקבועה בתיקון לחוזר, שיעור פרמיית אי הנזילות השתנה משיעור של 0.26% לשיעור של 0.54%, וזאת נכון ליום 31 בדצמבר 2021. התיקון נכנס לתוקף בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021 ויישומו בוצע בדרך של שינוי אומדן חשבונאי בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי מס' 8. השפעתו של התיקון הינה על פוליסות ביטוח סיעוד בביטוח בריאות, פוליסות ביטוח חיים הכוללות מרכיב חיסכון ופוליסות ביטוח כללי. יצוין, כי התיקון האמור אינו מתייחס ישירות לאופן חישוב יחס כושר הפירעון, אך הינו בעל השפעות עקיפות עליו, אשר להערכת מגדל ביטוח אינן מהותיות.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(4) בדיקת נאותות העתודות (LAT) (המשך)

עדכון הוראות החוזר המאוחד - הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT):

ביום 20 ביוני 2020 פורסם עדכון לחוזר המאוחד הכולל הבהרות לעניין הקצאת נכסים שאינם בשווי הוגן בעת חישוב בדיקת נאותות העתודה (LAT). ההבהרה דנה, בין היתר, בשאלה האם ניתן לבצע שינויים באופן ההקצאה של נכסים להתחייבויות ביטוח לצרכי ה-UGL (השווי העודף דהיינו ההפרש החיובי בין השווי ההוגן של נכסים לבין ערכם בספרים). בהתאם להבהרה יש אבחנה בין נכסים שקיימת לגביהם מגבלה חיצונית או פנימית לגבי חלוקתם לכיסוי עתודות מסוימות לבין נכסים לגביהם אין הגבלות כאמור.

בהתאם להבהרה ניתן להביא לניצול מרבי של השווי העודף, בין היתר, באמצעות הקצאה של נכסים בעלי שווי עודף תחילה לאותן קבוצות המאופיינות ב-LAT, וזאת עד להגעה לסך הסכום שבו נמדדות ההתחייבויות, לפני קיזוז בגין UGL.

בהתאם לנוהל זה הקצאת הנכסים בעלי שווי עודף יבוצע באופן שיביא לניצול מירבי של השווי ההוגן, וזאת עד להגעה לסך הסכום שבו נמדדות ההתחייבויות, לפני קיזוז בגין UGL.

להלן נתונים על הנכסים המשמשים לחישוב ה-UGL:

ביטוח חיים ובריאות		ביטוח כללי		סוג הנכס	
2021	2022	2021	2022		
מיליוני ש"ח					
2,042	644	687	593	נכסי חוב	שווי הוגן של הנכסים
1,723	597	634	515	נכסי חוב	ערך הנכסים בספרים
319	47	53	78	נכסי חוב	עודף שווי על הנכסים

הפער בין השווי ההוגן לשווי בספרים נובע מנכסי חוב לא סחירים; בביטוח חיים בעיקר מפקדונות, הלוואות ואג"ח לא סחיר (לא כולל אג"ח מיועדות) ובביטוח כללי בעיקר מהלוואות ואג"ח לא סחיר.

החברה השתמשה במלוא ה-UGL הנובע מנכסים העומדים כנגד התחייבויות במגזר כללי. בנוסף, במהלך הרבעון השני השנה, הוקצה למגזר ביטוח כללי עודף שווי הוגן שבעבר יוחס למגזר הבריאות בסך 59 מיליון ש"ח.

בביטוח בריאות יתרת ה-LAT אופסה במהלך השנה ולכן לא נעשה שימוש בעודף שווי ההוגן.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(5) השפעת השינויים באומדנים ובהנחות העיקריות ששימשו בחישוב עתודות ביטוח חיים ובריאות

(א) השפעת השינויים על העתודה המשלימה לגמלאות ועל בחינת נאותות העתודות בביטוח חיים ובריאות

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
מליוני ש"ח		
		ביטוח חיים ^א
(276)	(1,259)	קיטון העתודה המשלימה לגמלאות בגין שינוי בשיעור ריבית היוון ¹
(7)	(203)	הקטנת העתודות לגמלה בעקבות שינוי צפי ההכנסות העתידיות הנגזר משינוי הריבית (K)
(283)	(1,462)	סך הקיטון בהפרשות לגמלה כתוצאה משינוי הריבית
(154)	(35)	שינוי בהנחות הגמלה ²
-	923	עדכון שיעורי תוחלת החיים ³
(437)	(574)	סך הכל השפעה על עתודה משלימה לגמלאות בביטוח חיים
		ביטוח בריאות
293	(926)	גידול (קיטון) בעקבות בחינת נאותות העתודות ⁴ (LAT)
(144)	(1,500)	סך הכל לפני מס
(95)	(987)	סך הכל לאחר מס

^א השפעות נוספות שאינן כלולות בטבלה, ראה סעיפים ב) ו-ג).

1) החברה משתמשת בהנחות תשואה על בסיס התיק הקיים והצפוי לצורך קביעת אומדני התשואות העתידיות כחלק מקביעת העתודה לגמלאות.

במהלך שנת הדוח בעקבות העלייה הניכרת בעקום הריבית חסרת הסיכון והעלייה במרווחים באגרות החוב הצמודות גדלה התשואה הצפויה בתיק הנכסים הקיים והצפוי. כתוצאה מכך, עודכנו ההנחות בדבר שיעורי ריבית היוון המשמשים לחישוב ההפרשות לגמלה וכנגזרת הביא להקטנת העתודות. בתקופה המקבילה אשתקד, חלה ירידה בעקום הריבית חסרת הסיכון והתשואה הצפויה בתיק הנכסים הקיים והצפוי ירדה. מנגד, עודכנו ההנחות בדבר הרכב הנכסים בתיק הצפוי, וכנגזרת הביאו להגדלת התשואה הצפויה ולהקטנת העתודות בסך של כ-464 מיליון ש"ח.

2) בשנת הדוח העתודה להשלמת גמלאות קטנה בעיקר בשל עדכון הנחת שיעורי מימוש גימלה, בסך של כ-46 מיליון ש"ח, אשתקד קטנה העתודה בסך של כ-165 מיליון ש"ח.

3) בשנת הדוח העתודה להשלמת גמלאות גדלה בשל עדכון הנחת שיעורי תוחלת חיים בסך של כ-923 מיליון ש"ח לפני מס, כאמור בסעיף ב.3.(ב)(3) לעיל.

4) בעקבות בחינת נאותות העתודות (LAT), ירדה ההפרשה ל-LAT בביטוח סיעודי בתקופת הדוח בסך של כ-926 מיליון ש"ח לפני מס. בעיקר בגין עלייה בעקום הריבית חסרת סיכון בתוספת פרמיית אי הנזילות. נכון לסוף שנת הדוח, לא נדרש להשלים עתודות כך שיתרת עתודת ה LAT התאפסה. אשתקד גדלה ההפרשה ל-LAT בביטוח סיעודי בסך של כ-293 מיליון ש"ח. שינוי זה הושפע בעיקר מהסיבות הבאות:

גידול של כ-256 מיליון ש"ח נטו בשל עדכוני מחקרים בעיקר מחקר משך תביעות סיעוד, גידול של כ-464 מיליון ש"ח בשל ירידת הריבית חסרת הסיכון בקיזוז עלייה בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים ועדכון שוטף של פרמיית אי הנזילות, ומנגד קיטון של כ-452 מיליון ש"ח בשל יישום חוזר פרמיית אי נזילות פברואר 2022, כאמור בסעיף ב.3.(ב)(4) לעיל.

ב) תוכנית ביטוח "מגדל בטוח" הנה תוכנית משתפת ברווחים הכוללת התחייבות לתשואות מינימום צמודה כאשר נצבר ותק מעל 20 שנה. עבור התחייבות זו שומרת החברה עתודה המבוססת בין היתר על ריביות חסרות סיכון ותנודתיות ממוצעת של תשואות השוק. בשנת הדוח חל קיטון בעתודה בסך של כ-251 מיליון ש"ח לפני מס בעקבות העלייה בריבית חסרת הסיכון ועדכון אומדן הביטולים, לעומת גידול בסך של כ-152 מיליון ש"ח לפני מס אשתקד כתוצאה מירידת ריבית חסרת סיכון ועלייה בתנודתיות הממוצעת. סכומים אלו אינם כלולים בטבלה לעיל.

ג) העתודה לגמלאות בתשלום כוללת עתודה לגמלה שמקורה בצבירה מהפקדות עד סוף שנת 1999 במעמד שכיר, צבירה מהפקדות עד סוף 1999 בפוליסות ביטוח שנפתחו עד אפריל 1997 במעמד עצמאי וצבירה מהפקדות פרטיות שאינן כפופות לתקנות קופות הגמל (להלן: "כספים לפני 2000 וכספי פרט"). ביום 30 בספטמבר 2022 עדכנה החברה את אומדן הכספים לפני 2000 וכספי הפרט בעתודה לגמלאות, בעקבות כך הוקטנה העתודה בסך של כ-65 מיליון ש"ח לפני מס. סכומים אלו אינם כלולים בטבלה לעיל.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ב) סיכון ביטוחי בפוליסות ביטוח חיים ובריאות (המשך)

(6) יתרת העתודה המשלימה לגמלאות

העתודה המשלימה לגמלאות, הכלולה בספרי החברה, מסתכמת לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 לסך של כ-8,942 מיליון ש"ח ו-9,165 מיליון ש"ח בהתאמה*. יתרת ההפרשות אשר תיזקף לרווח והפסד, על ידי שימוש בפקטורי ההיוון K כאמור לעיל, בצורה הדרגתית עד הגעת המבוטחים לגיל פרישה מסתכמת ליום 31 בדצמבר 2022 לסך של כ-3,319 מיליון ש"ח (אשתקד כ-3,287 מיליון ש"ח).

* מזה כ-5,689 מיליון ש"ח בגין גמלה נדחית (ב-2021 כ-5,940 מיליון ש"ח בגין גמלה נדחית).

יצוין כי הנתונים, המפורטים לעיל, בקשר לעתודה המשלימה לגמלאות ובקשר ליתרת ההפרשות אשר תיזקף בעתיד מתייחסים לכספים שנצברו בפוליסות עד לתום כל אחת מתקופות הדיווח ואינם כוללים התחייבות בגין תוספת צבירה עתידית.

(7) ניתוחי רגישות

ליום 31 בדצמבר 2022							
שיעור לקיחת גמלה ⁽²⁾		שיעור תמורה		שיעורי הביטולים ⁽³⁾		שיעור התחלואה	
-5%	+5%	-10% ⁽¹⁾	+10%	-10%	+10%	-10%	+10%
אלפי ש"ח							
430,075	(406,028)	(1,664,244)	862,351	(10,848)	10,839	-	(234,354)
רווח (הפסד)							

ליום 31 בדצמבר 2021							
שיעור לקיחת גמלה ⁽²⁾		שיעור תמורה		שיעורי הביטולים ⁽³⁾		שיעור התחלואה	
-5% ⁽⁴⁾	+5%	-10% ⁽¹⁾	+10% ⁽⁴⁾	-10%	+10%	-10%	+10%
אלפי ש"ח							
295,292	(443,829)	(1,977,594)	1,164,885	(33,703)	29,258	390,128	(363,215)
רווח (הפסד)							

(1) בעיקר עקב העתודה המשלימה לגמלאות.

(2) לצורך ניתוח הרגישות לשיעור לקיחת גמלה הוספו/הופחתו 5% משיעור לקיחת הגמלה. לסכום העתודה המשלימה לגמלאות ראה באור 18.א.

(3) שיעורי הביטולים כוללים פדיונות, סילוקים והקטנות.

(4) הוצג מחדש.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

(1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם פועלת הקבוצה

פעילות החברה מתמקדת בענפים רכב חובה, רכב רכוש, ביטוחי רכוש וביטוחי חביות.

ביטוח רכב חובה מכסה, בהתאם לפקודת ביטוח רכב את בעל הרכב והנוהג בו מפני כל חבות שהם עשויים לחוב לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975 ("הפלת"ד") בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג הרכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. התביעות בענף זה מתאפיינות ב"זנב ארוך" (Long Tail) דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

התעריף לביטוח רכב חובה מחייב אישור על ידי המפקח על הביטוח והינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון מערכות בטיחות וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (גיל הנהג הצעיר, ותק רישיון נהיגה, ניסיון תביעות בעבר וכו').

ביטוח רכב רכוש הינו ביטוח רשות והוא הביטוח הוולונטרי הנפוץ ביותר במסגרת ביטוח כללי. ביטוח רכב רכוש כולל כיסוי נזקי רכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד ג'.

הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב הניזוק ו/או לגבול האחריות לצד ג' בפוליסה.

התעריף לביטוח רכב רכוש מחייב אישור, כמו גם אישור הפוליסה בכללותה, על ידי המפקח על הביטוח והינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג, שנת ייצור וכיו"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (כמות נהגים ברכב, גיל הנהגים, ניסיון תביעות בעבר וכו').

תהליך החיתום מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מדיניות החיתום של הקבוצה כפי שנקבעת מעת לעת.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

ביטוחי חביות מיועדים לכיסוי חבותו על-פי דין של מבוטח בגין נזק שהוא עלול לגרום לצד שלישי כלשהו. סוגי הביטוח העיקריים הינם: ביטוח אחריות כלפי צד ג', ביטוח אחריות מעבידים וביטוחי חביות אחרים כגון אחריות מקצועית, חבות המוצר ואחריות דירקטורים ונושאי משרה. הפוליסות בביטוחי חביות מונפקות בד"כ לפרק זמן של שנה. עם זאת, קצב התנהלות התביעות בענף ארוך יותר ועשוי להמשך מספר שנים, וזאת ממספר סיבות: הנזק המכוסה בפוליסה נגרם לצד שלישי שאינו המבוטח בפוליסה, פרק הזמן אשר עובר בין מועד קרות האירוע נשוא התביעה לבין מועד התגבשות החבות והנזק והגשת התביעה ארוך יחסית.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(1) תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם פועלת הקבוצה (המשך)

במקרים רבים מדובר בבירור עובדתי ומשפטי מורכב יחסית, הן ביחס לחבות המבוטח והן ביחס להיקף הנזקים, תקופת ההתיישנות בגין עילת התביעה ארוכה יותר מתקופת ההתיישנות המקובלת בביטוח רכוש. התביעות בענף זה מתאפיינות ב"זנב ארוך" (Long Tail) דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

ביטוחי רכוש מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו. הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכונים אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזק תוצאתי (אובדן רווחים) עקב הנזק הפיזי לרכוש. ביטוחי רכוש מהווים נדבך חשוב בביטוחי דירות, ביטוחי בתי עסק, ביטוחים הנדסיים, מטענים בהובלה (ימית, יבשתית, אווירית) וכו'.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי

(א) ההתייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

- הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
- תביעות תלויות לרבות עתודה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות
- הפרשה לפרמיה בחסר
- ובניכוי - הוצאות רכישה נדחות.

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה משקפת את מרכיב הפרמיה המתייחס לתקופה שלאחר תאריך המאזן על פי כללים חשבונאיים מקובלים.

כמו כן, בהתאם להנחיות המפקח מדווח במידת הצורך הפרשות לפרמיה שאינה מכסה את העלות הצפויה של התביעות (להלן פרמיה בחסר) בענפי רכב חובה, רכב רכוש ומקיף דירות. הפרשה זו, אם קיימת, נרשמת בסעיף תביעות תלויות.

בהתאם להוראות המפקח, התביעות התלויות, לרבות חלקם של מבטחי משנה בהן, בענפים שאינם מקובצים (הסטטיסטיים) (ענפי החבויות, רכב חובה, רכב רכוש, דירות ותאונות אישיות), חושבו על ידי האקטוארית הממונה בביטוח כללי רוני גינור, שהצהירה בין היתר כי ההערכות נעשו בהתאם לכללים אקטואריים מקובלים וכי ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידה, לפי מיטב שיקול דעתה המקצועית ובהתאם להנחיות, ההוראות והכללים.

ההערכות האקטואריות מבוססות בעיקרן על מסדי הנתונים בגין התביעות המשולמות הכוללות גם הוצאות ישירות ליישוב תביעות והשתתפות עצמית. שיבובים ושרידים נלקחים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות. בהתאם להוראות המפקח על הביטוח נכללו בהערכות גם עלויות עקיפות ליישוב תביעות בגין כל הענפים בהם עוסקת החברה בביטוח כללי.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(2) עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי (המשך)

(ב) בהתאם להוראות המפקח התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטואר, על פי שיטות אקטואריות מקובלות באופן עקבי לשנה הקודמת. בחירת השיטה האקטוארית המתאימה לכל ענף ביטוח נקבעת על ידי האקטואר לפי מידת ההתאמה של השיטה לענף ולעיתים נעשה שילוב בין השיטות השונות. הערכת תביעות תלויות בקבוצה מבוססת במירב הענפים על ניסיון העבר של התפתחות תשלומי תביעות (מודל Paid) בפועל, ובחלקם על עלות מצטברת של התביעות (תשלומי התביעות בפועל בתוספת הערכות פרטניות - מודל Incurred). ההערכות כוללות הנחות בדבר עלות התביעה הממוצעת, עלויות הטיפול בתביעות ושכיחות התביעות בקבוצת הסיכון הרלוונטית. הנחות נוספות יכולות להתייחס לשינויים בשיעורי הריבית, שיעור חליפין ובעיתות ביצוע התשלומים וחומרתם. תשלומי התביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות, בניכוי שיבובים והשתתפויות עצמיות.

(ג) השימוש בשיטות אקטואריות המבוססות על התפתחות התביעות מתאים בעיקר כאשר קיים מידע יציב ומספק בתשלומי התביעות ו/או בהערכות הפרטניות כדי להעריך את סך עלות התביעות הצפויה. כאשר המידע הקיים בניסיון התביעות בפועל אינו מספק, משתמש האקטואר לעיתים, בחישוב המשקלל בין אומדן ידוע (בחברה ו/או בענף) כגון L/R לבין התפתחות התביעות בפועל. משקל גדול יותר ניתן להערכה המבוססת על ניסיון. ככל שהזמן עובר מצטבר מידע נוסף על התביעות.

(ד) כמו כן, נכללות הערכות איכותיות באשר לשינוי מגמות בעתיד אחרי הפעלת שיקול דעת כשאר שינויים לא באו לידי ביטוי באופן מלא בניסיון העבר. האקטואר מעדכן את המודלים ו/או מבצע הפרשות ספציפיות על סמך הערכות סטטיסטיות ו/או משפטיות לפי העניין.

(ה) בהערכת תביעות גדולות במיוחד, ההערכה מבוססת על הערכות פרטניות של מומחי החברה.

(ו) תיתכנה תופעות חדשות שאין להן ביטוי של ממש בתשלומי התביעות הנוכחיים. אם יתברר שהניסיון בפועל יהיה שונה מן הניסיון המצטבר בתשלומי התביעות הנוכחיים, עלול לעלות בעתיד הצורך בהפרשות נוספות.

(ז) ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות. האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתמששו. ההנחות בשימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על התוצאה הסופית של ההפרשה. לכן, עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדן הסטטיסטי.

(ח) הנחות שנקבעו בעבר עשויות להשתנות בהתאם למידע חדש שיתקבל בעתיד. במקרים כאלה תביעות תלויות ישתנו בהתאם לשינוי בהנחות ובתוצאות בפועל, וההפרשים שנוצרו בשנת הדוח יכללו בדוח עסקי הביטוח הכללי.

(ט) בענפים חבות מעבידים וצד שלישי החברה פועלת בהתאם לעקרונות הנוהג המיטבי ובהתאם לכך החברה מהוונת את תשלומי התביעות העתידיים בענפים אלו. ההיוון הינו לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו.

(י) החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022, אימצה החברה את עקרונות הנוהג המיטבי בענף רכב חובה. בהתאם לכך מהוונת החברה את תשלומי התביעות העתידיים בענף רכב חובה לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו. לשינוי האמור אין השפעה על מספרי ההשוואה לשנת 2021, בה נרשמה הפרשה להשלמת העתודות בהתאם לנוהג המיטבי וההשפעה על נתוני 2020 הינה זניחה. לפרוט נוסף ראה סעיף ב.3.ג(9)ג(9) ובאור 2.כד) להלן.

(יא) התביעות התלויות מחושבות ברמת ברוטו, חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי), ניסיון התביעות בפועל והפרמיה שהועברה למבטחי משנה.

(יב) ההפרשה לתביעות תלויות עבור הסדר ביטוח שיעורי (להלן - ה"פול") בוצעה תוך התבססות על החישוב שנעשה על ידי אקטואר ה"פול".

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(3) פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים

לצורך הערכת התביעות התלויות נעשה שימוש במודלים האקטוארים המפורטים להלן, בשילוב ההנחות השונות:

(א) Link Ratio - שיטה סטטיסטית זו מתבססת על התפתחות התביעות (התפתחות התשלומים ו/או התפתחות סך התביעות, התפתחות כמות התביעות ועוד), כדי להעריך את ההתפתחות הצפויה לתביעות הקיימות והעתידיות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר לאחר תקופה מספיקה מאירוע או חיתום הפוליסה, כאשר קיים מידע מספיק מהתביעות הקיימות על מנת להעריך את סך התביעות הצפויות. במידת הצורך נעשה שימוש בשיטת שרמן (Sherman power curve) המתאימה התפלגות לא לינארית למקדמי ההתפתחות שחושבו בשיטת ה-Link Ratio. באמצעות ההתפלגות ניתן לחשב את מקדמי ההתפתחות לתקופות מוקדמות עליהן אין לנו מידע ("זנב ההתפתחות").

(ב) Bornhuetter-Ferguson - שיטה זו משלבת בין אומדן מוקדם (אפריורי) הידוע בחברה או בענף, ואומדן נוסף המבוסס על התביעות עצמן. האומדן המוקדם משתמש בפרמיות ושיעור הנזקים להערכת סה"כ התביעות. האומדן השני משתמש בניסיון התביעות בפועל, ע"ס שיטות אחרות (כגון Link Ratios). הערכת התביעות המשולבת משקללת את שני האומדנים, כאשר ניתן משקל גדול יותר להערכה המבוססת על ניסיון התביעות ככל שהזמן עובר, ומצטבר מידע נוסף על התביעות. השימוש בשיטה זו מתאים בעיקר בתקופה האחרונה בה אין מספיק מידע מהתביעות או כאשר מדובר בעסק חדש או כזה ללא מידע היסטורי מספיק.

(ג) הממוצעים - לעיתים, בדומה לשיטת Bornhuetter-Ferguson, כאשר ניסיון התביעות בתקופות האחרונות אינו מספיק, ישנו שימוש בשיטת ממוצעים היסטוריים. בשיטה זו נקבעת עלות התביעות על סמך עלות התביעה לפוליסה בשנים מוקדמות וכמות הפוליסות בשנים המאוחרות. בדומה, עלות התביעות מחושבת על בסיס תחזית כמות תביעות (שיטת Link Ratio) והתביעה הממוצעת ההיסטורית.

(ד) אחר - עבור תביעות מסוג מחלות מקצוע בביטוח חבות מעבידים, שהינן תביעות על בסיס נזק מתמשך מחושבת הפרשה על בסיס עלות עתידית צפויה. בתביעות מסוג זה אין תאריך מסוים בו העובד נפגע והתגבשות הנזק הינה כתוצאה מחשיפה ארוכה לגורמי הסיכון. תביעות מסוג זה מאופיינות בפרק זמן ארוך מאוד מתחילת החשיפה לגורמי הסיכון ועד לדיווח על התביעה (תביעות זנב ארוך).

(4) להלן פירוט השיטות האקטואריות שישומו בענפי הביטוח העיקריים

(א) ענפי רכב חובה וחבויות

בענפים אלו ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות ו/או התפתחות תשלומים ותלויות (Link Ratio). המודל הנו ברמת שנת חיתום ומחושב ברמת התביעות ברוטו.

בגין תקופות שאינן בשלות נעשה שילוב בין עלות התביעות/Loss Ratio המבוססים על אומדן אפריורי, לבין העלות ממודל התפתחות התשלומים/סכומי התביעות.

קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב ותביעות גדולות.

הואיל והערכת התביעות התלויות מחושבת כאמור ברמת הברוטו, קיים מודל להערכת תביעות תלויות ביטוח משנה כדלהלן:

בביטוח משנה בלתי יחסי (Excess) המודל בגין שנות החיתום הוותיקות מבוסס על התייחסות פרטנית לתביעות. בגין שנות החיתום האחרונות האומדן מבוסס על מודל תביעות גדולות החוזה את כמות התביעות שתעבורנה את ה-Excess וכן את ממוצע סכום התביעות הללו.

בביטוח משנה יחסי לרבות פקולטטיבי, מבוסס המודל על פי הערכת התביעות התלויות הפרטניות לשנים הוותיקות ולשנים אחרונות לפי שיעור Loss Ratio.

כמו כן, נעשה שימוש במודל סטוכסטי למדידת השונות הצפויה בעתודות, וזאת לצורך עמידה בדרישות עמדת הממונה לגבי הנוהג המיטבי לחישובי עתודות בביטוח כללי.

בנוסף, מחושבת הפרשה מתאימה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג. סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(4) להלן פירוט השיטות האקטואריות שישמשו בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

(ב) רכב רכוש

בענף רכב רכוש ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות (Link Ratio) תוך התייחסות לסוגי הכיסויים כגון מקיף/צד ג', סוגי רכב וסוגי הנזקים כגון תאונות, גניבות ונזקי טבע.

בחודשי הנזק האחרונים, שאינם בשלים, הקבוצה משתמשת בשיטת הממוצעים המבוססת על עלות תביעה לפוליסה.

קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב.

בהערכות הפרטניות נלקח בחשבון החלק של ההשתתפות העצמית שתגבה מהמבוטח.

שיבובים ושרידיים נלקחים בחשבון שכן המודל האקטוארי מתבסס על ההתפתחות של כל התשלומים (חיוביים ושלייליים). כמו כן, מחושבת הפרשה מתאימה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות.

הערכת התביעות התלויות מחושבת ברמת ברוטו. מרכיב ביטוח המשנה בענף זה אינו מהותי.

(ג) דירות

בענף דירות ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות סכומי התביעות (Link Ratio). בחודשי הנזק האחרונים נעשה שימוש בשיטת הממוצעים המבוססת על תביעה לפוליסה.

קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב.

בענף זה ביטוח המשנה הינו יחסי, השייר מחושב על בסיס שיעורי ביטוח המשנה בפועל בכל שנת נזק. כמו כן, מחושבת הפרשה מתאימה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות.

(ד) תאונות אישיות

בענף תאונות אישיות ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות סכומי התביעות (Link Ratio).

בשנות החיתום האחרונות נעשה שימוש בשיטת Bornhuetter Ferguson על בסיס Loss Ratio.

קיימת התחשבות בהערכות פרטניות של מחלקת תביעות במקרים של תביעות בעלות וותק רב.

בענף זה ביטוח המשנה הוא בחלקו ביטוח משנה יחסי ובחלקו ביטוח משנה מסוג Excess of Loss, השייר מחושב על בסיס שיעורי ביטוח המשנה בפועל בכל שנת חיתום. כמו כן, מחושבת הפרשה מתאימה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות.

(ה) ענפים בהם בוצעו הפרשות על בסיס שאינו אקטוארי

בענפים הבאים לא יושם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית: מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי, ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי וביטוח סחורות בהעברה.

התביעות התלויות בענפים אלו נכללו על בסיס ההערכות הכוללות את המרכיבים הבאים:

- תביעות תלויות ידועות הכוללות הפרשה מתאימה לסילוק והוצאות הטיפול עד לסוף התקופה ואשר טרם שולמו לתאריך הדוחות הכספיים. הפרשה זו מתבססת בעיקרה על הערכה פרטנית לכל תביעה לפי חוות דעת שנתקבלה מעורכי דין ומומחי החברה שמטפלים בתביעות. רוב ההתחייבויות מגובות בביטוח משנה ולכן ההשפעה לא מהותית.
- הפרשה בגין תביעות שאירעו אך טרם דווחו לחברה (IBNR) המבוססת על ניסיון העבר. בנוסף, ההפרשה בגין צירוף תיק תביעות ביטוח כללי הינה על בסיס הערכות פרטניות של מומחי החברה.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(5) שינויים בהנחות ובאומדנים העיקריים ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי

• ההפרשות לתביעות תלויות נערכות תוך לקיחת הנחות זהירות לגבי גורמי סיכון הנובעים משינויים רגולטוריים, פסקי משפט תקדימיים ואחרים שחלו במהלך השנים כגון: הלכת השנים האבודות, זכות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי (מל"ל), הטלת חובת דיווח למל"ל, ביטול הסכם עם המל"ל וחתימה על הסכם מחודש בסוף שנת 2014, העברת האחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים לקופות החולים, שינוי ריבית היוון קצבאות ועוד. ככל שהתביעות בשל גורמי הסיכון לא מתממשות בהתאם לאומדנים נוצר עודף או חוסר בהתפתחות התביעות התלויות. כמו כן החברה אינה נוהגת להוון את התביעות התלויות (למעט בענפים חבות מעבידים וצד שלישי), דבר שמהווה רכיב זהירות נוסף.

• החל מיום 31 בדצמבר 2015 החברה יישמה את עמדת הממונה בהקשר לנוהג המיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי בהתאם להוראות המפקח הכוללת, בין היתר, את הקביעות הבאות:

(א) "זהירות" משמעה כי, לגבי עתודה שחושבה על ידי אקטואר, "עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" פרושה כי קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכונן לאומדן הסתברות של 75% לפחות. יחד עם זאת, ככל שישנן מגבלות בניתוח הסטטיסטי, יפעיל האקטואר שיקול דעת ויתכן שימוש בשיטות אקטואריות מקובלות.

במסגרת זו יש להתייחס לסיכון הרנדומלי ולסיכון הסיסטמי.

(ב) החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות (LAT) בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי המפורטים לעיל. כחלק מההערכה החברה מהוונת את תשלומי התביעות העתידיים בענפי חבות מעבידים, צד ג ורכב חובה לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיעור הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו.

(ג) קיבוץ - לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים סטטיסטיים (כהגדרתם בחוזר), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיטום (או נזק) בענף. בענפים שאינם סטטיסטיים, ניתן להתייחס לכולם כמקשה אחת.

(6) הסדר עם ביטוח לאומי לעניין פיצויים מכח חוק הביטוח הלאומי

בחודש יולי 2021 נחתם בין החברה לבין המוסד לביטוח לאומי (להלן: "המל"ל") הסכם (בדומה להסכם שנחתם עם חברות ביטוח נוספות) לעניין זכות תביעה מחברות ביטוח המוקנית למל"ל מכח חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995, להשבת גמלאות ששילם המל"ל אם המקרים משמשים עילה גם לחייב את חברות הביטוח בפיצויים מכוח חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן: "חוק הפלת"ד"). ההסדר האמור קובע כי באשר לאירועים שהתרחשו מיום 1 בינואר 2014 עד יום 31 בדצמבר 2022, הצדדים ימשיכו להפעיל את מנגנון ההתדיינות וההתחשבות הקיים ביניהם היום, ואשר חייבו או יחייבו את המל"ל לשלם גמלה לפי הוראות הדין, המשמשים גם עילה לחייב את החברה לשלם פיצויים לפי חוק הפלת"ד. בשנת 2021 החברה העבירה לידי המל"ל, מקדמה על חשבון המקרים לעיל בסך של 103.2 מיליון ש"ח. מסכום המקדמה יקוזזו תביעות המל"ל המתייחסות לתקופות האמורות בהסדר האמור.

במסגרת הוראות חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2021 ו-2022), התשפ"ב-2021 (להלן: "חוק ההתייעלות הכלכלית"), בוטלה חובת תשלום הסכום הגלובלי, כפי שנקבעה בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת התקציב 2019) התשע"ח-2018, בגין מקרים שאירעו בשנים 2014 עד 2018. בנוסף, נקבע במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית שיעור קבוע מדמי הביטוח שעל חברות הביטוח להעביר למל"ל בגין תאונות דרכים החל משנת 2023 ואילך, במקום שיבוב פרטני של התביעות, כדלקמן: בשנים 2023 ו-2024 - 10% מדמי הביטוח שייגבו על ידי החברה בכל שנה; ומשנת 2025 ואילך שיעור של 10.95% מדמי הביטוח.

להערכת החברה, ההסדר כמפורט לעיל לא צפוי להשפיע מהותית על התוצאות הכספיות של החברה.

(7) ריבית היוון קצבאות ביטוח לאומי - שיעור ההיוון לפיצויים בשל נזק לגוף בנזיקין שונה בשנים האחרונות בעקבות פסקי דין שניתנו בנושא. בהתאם לכך, הוקטנו בשנת 2020 ההפרשות בענפים חובה וחבויות בסך של כ-65 מיליון ש"ח בגין תביעות מל"ל. ככל שתעודכן ריבית ההיוון על בסיס המנגנון עליו המליצה הוועדה הבין משרדית לבחינת הנושא, ייתכן עדכון של ההפרשה.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

3. סיכונים ביטוחיים (המשך)

ג) סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

(8) רגישות ההפרשות לשינויים בהנחות

ההערכה האקטוארית כפופה לאי וודאות משמעותית. האומדנים האקטואריים לחיזוי התביעות התלויות, מתייחסים לתוחלת התביעות. בגלל האופי הסטוכסטי של תשלומי התביעות, יש אפשרות של סטיות סביב התוחלת. בנוסף לכך, האומדן הסטטיסטי מבוסס על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. במידה ויחול שינוי באופן סילוק התביעות או לחילופין בהיקף התביעות המדווחות, עלול להיווצר פער בין ההערכה האקטוארית לבין התוצאה בפועל. גם שינוי בגובה שיעור הריבית, עלול לגרום לפערים בין ההערכות לתוצאה בפועל.

היות והמודל האקטוארי מבוסס על ניסיון העבר, הרי ששינוי לא צפוי בהנחות המודל או בהתנהגות התביעות, יגרמו לשינוי בעתודה.

יצוין שסיכונים אלו נלקחו בחשבון תחת דרישות עמדת הממונה באומדנים לסיכונים הסיסטמטיים.

(9) שינויים בהנחות ובאומדנים העיקריים ששימשו בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בגין חוזי ביטוח כללי

(א) ההפרשות לתביעות תלויות נערכות תוך לקיחת הנחות זהירות לגבי גורמי סיכון הנובעים משינויים רגולטוריים, פסקי משפט תקדימיים ואחרים שחלו במהלך השנים כגון: הלכת השנים האבודות, זכות שיבוב של המוסד לביטוח לאומי (מל"ל), הטלת חובת דיווח למל"ל, ביטול הסכם עם המל"ל וחתימה על הסכם מחודש בסוף שנת 2014, העברת האחריות הביטוחית למתן שירותים רפואיים לקופות החולים, שינוי ריבית היוון קצבאות ועוד. ככל שהתביעות בשל גורמי הסיכון לא מתממשות בהתאם לאומדנים נוצר עודף או חוסר בהתפתחות התביעות התלויות.

(ב) הוודאות בענפים סטטיסטיים (כהגדרתם בחוזר), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום (או נזק) בענף. בענפים שאינם סטטיסטיים, ניתן להתייחס לכולם כמקשה אחת.

(ג) להלן טבלה המסכמת את הגידול (הקטון) בהתחייבויות הביטוחיות כתוצאה מהשינויים המתוארים לעיל:

2021	2022	סעיף
52	(150)	שינוי עקום ריבית חסרת סיכון - חבות מעבידים וצד ג' *
7	(146)	שינוי עקום ריבית חסרת סיכון רכב חובה**
		שינוי בעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים -
(5)	(24)	חבות מעבידים וצד ג'***
<u>54</u>	<u>(320)</u>	סה"כ

(* כולל שינוי שוטף בפרמיית אי נזילות ובשנת 2021 כולל גם עדכון אופן חישוב פרמיית אי נזילות.

(**) בשנת 2022 נובע ממעבר לחישוב לפי עקרונות נוהג מיטבי וכולל שינוי שוטף בפרמיית אי נזילות. בשנת 2021 כולל גם הפרשה בעקבות בחינת נאותות ההתחייבויות בענף. לפרוט נוסף ראה סעיף ב.3(ג)2(י) לעיל ובאור 2.כד.

(***) כולל שינוי הקצאה במהלך הרבעון השני השנה של עודף שווי הוגן למגזר ביטוח כללי שבעבר יוחס למגזר הבריאות בסך 59 מיליוני ש"ח.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה

סיכון אשראי הינו, כאמור, הסיכון להפסד כתוצאה מאי עמידה של לווה בהתחייבויותיו, או כתוצאה משינויים במרווחי האשראי בשוק ההון.

לאי עמידה של הצד הנגדי בהתחייבויותיו כתוצאה מהרעה ביכולת החוזר שלו לרבות חדלות פירעון השפעה על התוצאות העסקיות של החברה.

נכסי אשראי הניתנים מכספי העמיתים וכן נכסי אשראי סחירים בתיקי הנוסטרו, המחושבים עפ"י השווי ההוגן, מושפעים בנוסף גם משינויים במרווחי האשראי כפי שבאים לידי ביטוי בשוק ההון או מירידת דירוג האשראי של החייב.

לעניין מקורות הדירוג ראה סעיף 2.ד ו-3.ד להלן.

הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב

(1) חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

ליום 31 בדצמבר 2022			
סה"כ	שאינם סחירים אלפי ש"ח	סחירים ^(*)	
39,966,344	26,011,075	13,955,269	בארץ
2,289,339	459,384	1,829,955	בחו"ל
<u>42,255,683</u>	<u>26,470,459</u>	<u>15,785,224</u>	סך כל נכסי חוב

ליום 31 בדצמבר 2021			
סה"כ	שאינם סחירים אלפי ש"ח	סחירים ^(*)	
38,198,359	25,532,277	12,666,082	בארץ
2,019,077	615,742	1,403,335	בחו"ל
<u>40,217,436</u>	<u>26,148,019</u>	<u>14,069,417</u>	סך כל נכסי חוב

^(*) נכסי חוב סחירים מסווגים בעיקר לקטגוריית זמינים למכירה ומוצגים בשווי הוגן.

ראה גם פירוט הנכסים בחלוקה לדירוגים להלן.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים

(א) נכסי חוב

דירוג מקומי ^(*)				
ליום 31 בדצמבר 2022				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד A	AA ומעלה
9,767,017	-	-	-	9,767,017
4,188,252	18,779	-	513,497	3,655,976
13,955,269	18,779	-	513,497	13,422,993
24,307,516	-	-	-	24,307,516
216,180	2,983	-	-	213,197
384,337	-	-	-	384,337
169,116	169,116	-	-	-
19,454	19,454	-	-	-
194,601	7,947	-	28,279	158,375
6,368	-	-	6,368	-
681,100	39,068	-	282,597	359,435
32,403	7,969	-	16,370	8,064
26,011,075	246,537	-	333,614	25,430,924
39,966,344	265,316	-	847,111	38,853,917
198,723	-	-	39,066	159,657
-	-	-	-	-

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

פיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים

נכסי חוב אחרים לפי בטחונות

משכנתאות

הלוואות על פוליסות

הלוואות בשעבוד נדל"ן

הלוואות בשעבוד מניות המקנות שליטה

בטחונות אחרים

לא מובטחים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם

הופחת על ידי החברה

דירוג בינלאומי ^(*)				
ליום 31 בדצמבר 2022				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה
653,625	-	-	-	653,625
1,176,330	-	289,496	772,383	114,451
1,829,955	-	289,496	772,383	768,076
18,840	6,379	6,042	6,419	-
440,544	324,593	-	57,330	58,621
459,384	330,972	6,042	63,749	58,621
2,289,339	330,972	295,538	836,132	826,697
-	-	-	-	-

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב קונצרניות

נכסי חוב אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

^(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך)

(א) נכסי חוב (המשך)

דירוג מקומי*

ליום 31 בדצמבר 2021

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד A	AA ומעלה
9,912,972	-	-	-	9,912,972
2,753,110	37	-	216,806	2,536,267
12,666,082	37	-	216,806	12,449,239
23,637,188	-	-	-	23,637,188
425,623	2,401	-	-	423,222
398,615	-	-	-	398,615
197,932	197,932	-	-	-
19,868	19,868	-	-	-
119,955	-	-	41,048	78,907
16,616	-	-	16,616	-
655,137	66,824	-	249,984	338,329
61,343	15,986	-	32,846	12,511
25,532,277	303,011	-	340,494	24,888,772
38,198,359	303,048	-	557,300	37,338,011
187,452	-	-	70,918	116,534
41,490	-	-	-	41,490

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

פיקדונות בבנקים ובמוסדות פיננסיים

נכסי חוב אחרים לפי בטחונות

משכנתאות

הלוואות על פוליסות

הלוואות בשעבוד נדל"ן

הלוואות בשעבוד מניות המקנות שליטה

בטחונות אחרים

לא מובטחים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ

סך הכל נכסי חוב בארץ

מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

כולל נכסי חוב בדירוג פנימי שדירוגם

הופחת על ידי החברה

דירוג בינלאומי*

ליום 31 בדצמבר 2021

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה
803,233	-	-	29,197	774,036
600,102	-	369,468	228,717	1,917
1,403,335	-	369,468	257,914	775,953
18,213	-	5,654	12,559	-
597,529	483,949	-	56,650	56,930
615,742	483,949	5,654	69,209	56,930
2,019,077	483,949	375,122	327,123	832,883
-	-	-	-	-

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים

אגרות חוב ממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות

סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל

נכסי חוב שאינם סחירים

אגרות חוב קונצרניות

נכסי חוב אחרים

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בחו"ל

סך הכל נכסי חוב בחו"ל

מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך)

(ב) סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

דירוג מקומי*

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-	BBB	AA ומעלה
		BBB	עד A	
אלפי ש"ח				

חייבים ויתרות חובה,
למעט יתרות מבטחי

275,252	242,232	-	7,245	25,775	משנה
40,663	-	-	-	40,663	נכסי מסים נדחים
907,846	907,846	-	-	-	השקעות פיננסיות אחרות
3,866,790	-	-	-	3,866,790	מזומנים ושווי מזומנים

דירוג מקומי*

ליום 31 בדצמבר 2021

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-	BBB	AA ומעלה
		BBB	עד A	
אלפי ש"ח				

חייבים ויתרות חובה,
למעט יתרות מבטחי

377,261	304,106	-	2,978	70,177	משנה
3,272	-	-	-	3,272	נכסי מסים נדחים
950,322	950,322	-	-	-	השקעות פיננסיות אחרות
6,716,416	-	-	33,359	6,683,057	מזומנים ושווי מזומנים

* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(ג) סיכוני אשראי בגין מכשירים חוץ מאזניים (בארץ)

דירוג מקומי*

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-	BBB	AA
		BBB	עד A	ומעלה
אלפי ש"ח				

מסגרות אשראי בלתי מנוצלות 6,860 85,359 71,453 163,672

דירוג מקומי*

ליום 31 בדצמבר 2021

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-	BBB	AA
		BBB	עד A	ומעלה
אלפי ש"ח				

מסגרות אשראי בלתי מנוצלות 55,723 89,621 29,449 174,793**

* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

** הוצג מחדש.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

א) סיכוני אשראי נכסי חוב (המשך)

(2) פירוט נכסים בחלוקה לדירוגים (המשך)

ד) סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בחול"ל)

דירוג בינלאומי*

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB		A ומעלה	
		אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
247,396	13,991	194	43,811	189,400	חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
4,243,786	4,243,786	-	-	-	השקעות פיננסיות אחרות
67,265	-	-	67,257	8	מזומנים ושווי מזומנים

דירוג בינלאומי*

ליום 31 בדצמבר 2021

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB		A ומעלה	
		אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
37,742	37,389	-	353	-	חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
2,925,992	2,925,992	-	-	-	השקעות פיננסיות אחרות
4,828	-	-	-	4,828	מזומנים ושווי מזומנים

* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

ה) סיכוני אשראי בגין מכשירים חוץ מאזניים (בחול"ל)

דירוג בינלאומי*

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB		A ומעלה	
		אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
9,525	9,525	-	-	-	מסגרות אשראי בלתי מנוצלות

דירוג בינלאומי*

ליום 31 בדצמבר 2021

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB		A ומעלה	
		אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
** 42,455	** 42,455	-	-	-	מסגרות אשראי בלתי מנוצלות

* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

** הוצג מחדש.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(ב) מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

(1) בהתאם להוראות התיקון לחוזר המאוחד שפורסם בחודש נובמבר 2020 גוף מוסדי אשר עומד בתנאים אשר פורטו בחוזר, יראו את המודל הפנימי שלו כמודל פנימי שאישר הממונה.

לעניין הוראות הדין לגבי דירוג אשראי, יראו בדירוג על-פי המודל כדירוג המקביל מבחינת הסיכון לדירוג של חברה מדרגת בכפוף לאישור הדירקטוריון, או וועדה שהוסמכה על ידו לכך, ובכפוף לעמידה בתנאים שפורטו בחוזר. בחודש דצמבר 2022 אושר בדירקטוריון החברה מודל דירוג פנימי (להלן - המודל) לדירוג אשראי.

(א) השימוש במודל ייעשה במסגרת המבנה, המתודולוגיה והנהלים, שאושרו בדירקטוריון או ועדה שהסמיך לכך, אגב תהליך אישור ובחינת המודל.

(ב) כל שינוי מהותי במבנה המודל, טעון אישור מראש של דירקטוריון החברה או ועדה שהסמיך לכך.

(ג) ניתן לעשות שימוש במודלים מאושרים במסגרת חישוב דרישות ההון תחת משטר סולבנסי 2, בכפוף לתנאים המפורטים בהוראות משטר ההון כאמור.

(2) קיים שוני בסולמות דירוג בין נכסי חוב בארץ לבין נכסי חוב בחו"ל. בהתאם לחוזר שוק ההון 1-6-2008 בדבר פרסום סולם המרה בין סולם הדירוג הישראלי לסולם הדירוג הבינלאומי, פרסמו חברות הדירוג ניתוח השוואתי בין סולם הדירוג המקומי לסולם הדירוג הבינלאומי.

(3) מידע בדבר סיכוני אשראי בבאור זה אינו כולל את הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה המוצגים בסעיף ד' להלן.

(4) לעניין החשיפה לסיכוני אשראי של מבטחי משנה ראה סעיף ב. (4.1) להלן.

(5) החברה חשופה בפעילותה גם לחייבים אחרים כגון מעסיקים, ומבוטחים. עליה במקרי חדלות פירעון של עסקים בישראל עשויה להשפיע גם על היקף חובות מעבידים בגין אי העברת תשלומים בגין הפקדות לביטוח פנסיוני עבור עובדיהם, המחייבת את הגופים המוסדיים בקבוצה לנקיטת הליכים. לעניין יתרות פרמיה לגבייה בסך 764,520 אלפי ש"ח (שנת 2021 - 713,892 אלפי ש"ח) ראה באור 10.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

(ב) מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי (המשך)

(6) פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאנים סחירים

ליום 31 בדצמבר 2022			ענף משק
סיכון אשראי מאזני			
סיכון חוץ מאזני	%	סכום	
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	
-	1.2	502,025	תעשייה
74,850	4.2	1,777,330	בינוי ונדל"ן
60,264	3.5	1,468,087	חשמל ומים
-	0.1	32,805	מסחר
-	0.1	47,427	מלונאות ותיירות
33,990	0.6	261,633	תחבורה ואחסנה
4,093	0.6	271,874	תקשורת ושרותי מחשב
-	5.9	2,509,721	בנקים
-	0.5	209,453	שירותים פיננסיים
-	0.2	78,595	שירותים עסקיים אחרים
-	0.1	41,646	חברות אחזקה
-	0.8	326,929	אנשים פרטיים
-	82.2	34,728,158	אג"ח מדינה
<u>173,197</u>	<u>100.0</u>	<u>42,255,683</u>	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2021			ענף משק
סיכון אשראי מאזני			
סיכון חוץ מאזני	%	סכום	
אלפי ש"ח	מסה"כ	אלפי ש"ח	
-	0.7	278,652	תעשייה
14,688	4.1	1,633,740	בינוי ונדל"ן
([*] 130,387)	2.8	1,125,629	חשמל ומים
-	0.1	20,208	מסחר
([*] 52,472)	0.4	176,964	תחבורה ואחסנה
([*] 14,835)	0.9	379,017	תקשורת ושרותי מחשב
-	4.0	1,626,423	בנקים
-	0.5	215,331	שירותים פיננסיים
4,866	0.1	38,773	שירותים עסקיים אחרים
-	0.0	9,856	חברות אחזקה
-	0.9	359,450	אנשים פרטיים
-	85.5	34,353,393	אג"ח מדינה
<u>217,248</u>	<u>100.0</u>	<u>40,217,436</u>	סך הכל

* הוצג מחדש.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4. מידע בדבר סיכוני אשראי בגין נכסים כנגד חוזים שאינם תלויי תשואה (המשך)

ב) מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי (המשך)

(7) סיכונים גיאוגרפיים

פירוט מדינות/אזורים שהחשיפה להם עולה על 1% מסך ההשקעות

ליום 31 בדצמבר 2022 (באלפי ש"ח)

סה"כ	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות (*)	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	תעודות/ קרנות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
46,753,684	-	46,753,684	5,689,004	968,058	-	313,180	87,129	4,968,155	34,728,158	ישראל
2,328,587	137,347	2,191,240	1,459,727	-	-	431,633	99,222	200,658	-	ארה"ב
628,758	-	628,758	586,372	-	-	-	-	42,386	-	בריטניה
1,849,521	-	1,849,521	1,017,884	-	147,808	237,204	57,336	389,289	-	אחר
<u>51,560,550</u>	<u>137,347</u>	<u>51,423,203</u>	<u>8,752,987</u>	<u>968,058</u>	<u>147,808</u>	<u>982,017</u>	<u>243,687</u>	<u>5,600,488</u>	<u>34,728,158</u>	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2021 (באלפי ש"ח)

סה"כ	נגזרים במונחי דלתא	סה"כ חשיפה מאזנית	השקעות אחרות (*)	נדל"ן להשקעה	קרנות נאמנות	תעודות/ קרנות סל	מניות	אגרות חוב קונצרניות	אגרות חוב ממשלתיות	
47,849,187	75,579	47,773,608	8,817,275	730,272	-	500,660	86,022	3,315,183	34,324,196	ישראל
1,596,559	-	1,596,559	1,128,159	-	22,413	244,054	108,076	93,857	-	ארה"ב
186,989	-	186,989	179,867	-	-	-	-	7,122	-	שוויץ
3,826,184	268,590	3,557,594	2,647,102	-	401,988	35,872	62,549	380,886	29,197	אחר
<u>53,458,919</u>	<u>344,169</u>	<u>53,114,750</u>	<u>12,772,403</u>	<u>730,272</u>	<u>424,401</u>	<u>780,586</u>	<u>256,647</u>	<u>3,797,048</u>	<u>34,353,393</u>	סך הכל

(*) השקעות אחרות כוללות נכסי ביטוח משנה, השקעות בחברות כלולות, מזומנים והשקעות פיננסיות אחרות שלא נכללו בטורים האחרים.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4.1. סיכוני אשראי מבטחי משנה

החברה מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה, הנעשה ברובו באמצעות מבטחי משנה בחו"ל. עם זאת, ביטוח המשנה אינו משחרר את החברה מחובתה כלפי מבטחיה על פי פוליסות הביטוח.

החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי וודאות לגבי יכולת מבטחי המשנה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (נכסי ביטוח המשנה). על כן יש ביציבות הפיננסית של מבטחי המשנה וביכולת הפירעון שלהם, כדי להשפיע על התוצאות העסקיות של החברה. חשיפה זו מנוהלת על ידי מעקב שוטף אחר דירוג מבטחי המשנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיהם הכספיות לחברה.

החברה חשופה לריכוז סיכון אשראי למבטח משנה בודד, עקב מבנה שוק ביטוח המשנה והכמות המוגבלת של מבטחי משנה בעלי דירוג מספק.

בהתאם להנחיית המפקח קובע דירקטוריון החברה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה, עימם התקשרה ו/או תתקשר החברה, המבוססות בעיקר על דירוגם. חשיפות אלו מנוהלות בחברה על ידי בחינה פרטנית של כל אחד ממבטחי המשנה.

כמו כן, חשיפות החברה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים גבוהים יחסית.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4.1. סיכוני אשראי מבטחי משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022

חובות בפיגור(ב)		נכסי ביטוח משנה								סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2022	קבוצת דירוג (ד)
מעל שנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה(א) (ג)	סכום כתבי אשראי שנתקבלו ממבטחי משנה	פקדונות מבטחי משנה	בביטוח חבויות	בביטוח רכוש	בביטוח בריאות	בביטוח חיים	יתרות בחובה (זכות) נטו	2022	
-	-	112,028	-	3,905	75,100	30,587	27,966	19,897	(37,617)	229,384	AA ומעלה
-	-	33,003	-	87	10,187	14,267	34,381	5,437	(31,182)	105,640	Swiss Reinsurance Co (ה)
-	-	43,044	-	-	15,246	13,885	30,413	10,485	(26,985)	93,902	Hannover Reinsurance Co
7	18	250,350	5,751	12,981	124,859	38,112	750	104,697	664	75,521	Munich Reinsurance Co
											אחרים
7	18	438,425	5,751	16,973	225,392	96,851	93,510	140,516	(95,120)	504,447	
-	-	124,800	757	-	109,553	17,500	4,091	444	(6,031)	21,743	A
157	955	565,702	601	90,854	454,702	205,484	1,564	19,924	(24,517)	351,894	Assicurazioni Generali SpA (ו)
											אחרים
157	955	690,502	1,358	90,854	564,255	222,984	5,655	20,368	(30,548)	373,637	
1	66	25,676	-	9,840	14,685	16,762	-	-	4,069	25,939	BBB
3,210	5,391	(2,821)	-	-	678	7	-	-	(3,506)	-	נמוך מ-BBB - או לא מדורג(ז)
3,375	6,430	1,151,782	7,109	117,667	805,010	336,604	99,165	160,884	(125,105)	904,023	סה"כ

הערות

- (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפקדונות ובניכוי סכום כתבי האשראי שנתקבלו ממבטחי המשנה כערבות להתחייבויותיהם.

(ב) לאחר הפחתת הפרשה לחובות מסופקים בסך של כ-3,966 אלפי ש"ח.

(ג) סך כל ההפרשות לחובות מסופקים בתוספת הקטנת חלקם של מבטחי משנה בתביעות התלויות ובעתודות מסתכם בסך של כ-3,966 אלפי ש"ח המהווים כ-0.3% מסך החשיפה ליום 31 בדצמבר 2022.

(ד) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P, במקרים בהם לא ניתן דירוג ע"י S&P הדירוג נקבע על ידי חברת דירוג אחרת והומר לצרכי דיווח לדירוג S&P, לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- עד A+.

(ה) כולל יתרות הנובעות מהסכם ביטוח משנה במסגרת רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי. לפרטים ראה באור 3.37.ה.

(ו) ג'נרלי אינה מדורגת על ידי S&P, לפיכך הדירוג נקבע לפי חברת AMBest.

(ז) בקבוצה הלא מדורגת נכללות יתרות בגין תביעות תלויות באמצעות ברוקרים מעסקים שנתקבלו עד וכולל שנת 2003 בסך של כ-8 אלפי ש"ח.
- סך כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בביטוח כללי הינה כ-5,873 מיליון ש"ח, בהסתברות נזק מירבי שהייתה בעיקרה כ-1.80% (MPL שנקבע על פי מודל שאימצה החברה). לפרטים ראה גם באור 3.36.א).
- לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה לשנת 2022. כמו כן, קיימת חשיפה של כ-104 מיליון ש"ח, לחברת ביטוח ישראלית, בגין עסקת ביטוח משנה בביטוח חיים.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

4.1. סיכוני אשראי מבטחי משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021

חובות בפיגור(ב)		נכסי ביטוח משנה								סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2021	קבוצת דירוג (ד)
מעל שנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה(א) (ג)	סכום כתבי אשראי שנתקבלו ממבטחי משנה	פקדונות מבטחי משנה	בביטוח חבויות	בביטוח רכוש	בביטוח בריאות	בביטוח חיים	יתרות בחובה (זכות) נטו		
-	-	111,585	-	8,977	77,285	33,003	23,710	15,861	(29,297)	198,665	AA ומעלה
-	-	34,151	-	87	11,021	11,811	34,794	2,839	(26,227)	89,454	Swiss Reinsurance Co (ה)
-	-	294,266	5,337	19,512	112,795	84,613	27,438	112,166	(17,897)	166,782	Hannover Reinsurance Co אחרים
-	-	440,002	5,337	28,576	201,101	129,427	85,942	130,866	(73,421)	454,901	A
-	-	141,552	669	-	108,970	35,054	3,107	1,617	(6,527)	17,758	Assicurazioni Generali SpA (ו)
35	251	521,072	277	64,667	393,895	216,490	1,298	10,890	(36,557)	314,350	אחרים
35	251	662,624	946	64,667	502,865	251,544	4,405	12,507	(43,084)	332,108	
-	-	19,821	-	5,264	7,915	17,995	-	-	(825)	14,408	BBB
754	5,790	(999)	-	-	2,201	17	-	-	(3,217)	509	נמוך מ- BBB - או לא מדורג(ז)
789	6,041	1,121,448	6,283	98,507	714,082	398,983	90,347	143,373	(120,547)	801,926	סה"כ

הערות

1. (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפקדונות ובניכוי סכום כתבי האשראי שנתקבלו ממבטחי המשנה כערבות להתחייבויותיהם.
(ב) לאחר הפחתת הפרשה לחובות מסופקים בסך של כ-2,786 אלפי ש"ח.
(ג) סך כל הפרשות לחובות מסופקים בתוספת הקטנת חלקם של מבטחי משנה בתביעות תלויות ובעתודות מסתכם בסך של כ-2,786 אלפי ש"ח המהווים כ-0.2% מסך החשיפה ליום 31 בדצמבר 2021.
2. (ד) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P, במקרים בהם לא ניתן דירוג ע"י S&P הדירוג נקבע על ידי חברת דירוג אחרת והומר לצרכי דיווח לדירוג S&P, לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- עד A+.
(ה) כולל יתרות הנובעות מהסכם ביטוח משנה במסגרת רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי. לפרטים ראה באור 3.37.
(ו) גנרלי אינה מדורגת על ידי S&P, לפיכך הדירוג נקבע לפי חברת AMBest. יצוין שגנרלי מדורגת BBB+, בהמרה ל S&P, על ידי חברת MOODY'S.
(ז) בקבוצה הלא מדורגת נכללות יתרות בגין תביעות תלויות באמצעות ברוקרים מעסיקים שנתקבלו עד וכולל שנת 2003 בסך של כ-25 אלפי ש"ח.
3. סך כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בביטוח כללי הינה כ-5,116 מיליון ש"ח, בהסתברות נזק מירבי שהייתה בעיקרה כ-1.80% (MPL שנקבע על פי מודל שאימצה החברה). לפרטים ראה גם באור 3.36.ב.א). מבטח המשנה המשמעותי ביותר הינו סוויס רי, וחלקו בחשיפה זו הינו כ-620 מיליון ש"ח.
4. לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה לשנת 2021. כמו כן, קיימת חשיפה של כ-100 מיליון ש"ח, לחברת ביטוח ישראלית, בגין עסקת ביטוח משנה בביטוח חיים.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

5. סיכונים כלליים

(א) מצב המשק והתעסוקה

לרמת התעסוקה השפעה ניכרת על עסקי הקבוצה בתחום ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך. להרעה ברמת התעסוקה, ירידה במספר המועסקים וגידול בשיעור האבטלה ולירידה ברמת השכר למועסק, השפעה על היקף המכירות החדשות ועל שיעורי הביטולים בתיק. בנוסף, למצב המשק בכללותו השלכה על עסקי הקבוצה בתחומים השונים לפעילותה. מיתון במשק עלול לגרום לגידול בחובות אבודים, גידול בתביעות אובדן כושר, לצמצום הכיסויים הנרכשים בפוליסות ולעלייה ברמת ההונאות. כמו כן מצב המשק עשוי להשפיע על שווי השוק של נכסי הקבוצה בישראל. בתקופה המדווחת חל שיפור בנתוני התעסוקה, ושוק העבודה מצוי בסביבת תעסוקה מלאה. אולם יצוין כי ככל שהמאבק באינפלציה יהיה ארוך יותר ויכלול העלאות ריבית נוספות עלולים לעלות גם הסיכונים למיתון.

הקבוצה עוקבת אחר התפתחויות במצב המשק ונערכת בהתאם לתנאי השוק.

(ב) שינויים ברגולציה וציות

חברות הקבוצה כפופות לרגולציה נרחבת בתחומי פעילותה. אי עמידה בדרישות רגולטוריות, לרבות בשוגג, עלולה לגרום סנקציות ויכולה להוות בסיס להשתת עיצומים, לתביעות כספיות ובמקרי קיצון גם לשלילת רישיון.

לרגולציה בתחומי הביטוח והחסכון ארוך טווח השלכה ניכרת על התעריף הנגבה וכן על שיעור דמי הניהול הנגבים במוצרים השונים, תהליכי המכירה, אופי המוצרים, היכולת לבדל מוצרים מהמתחרים ועל רמת ההוצאות של חברות הקבוצה העוסקות בתחומים אלו. להוראות הדין, להנחיות ולהסכמים הנוגעים למבנה החסכון במשק ובעיקר לגבי החסכון הפנסיוני, לרבות השלכות המיסוי שלו, השפעות על שינויים בהיקף הפעילות של התחום ועל מידת התחליפיות בין המוצרים השונים, והניוד ביניהם. כמו כן שינויים בחקיקה וברגולציה, בעיקר בתחום חסכון ארוך טווח, עשויים להשפיע גם בהתייחס למוצרים שנמכרו בעבר, הן בדרך של תחולה רטרואקטיבית עקב השפעתם על פרשנות ההסכמים שנכרתו בעבר או כנגזרת של התחרות. כתוצאה, להוראות אלו השפעות הן על תיק ביטוח החיים והחסכון לטווח ארוך של החברות והן על המכירות העתידיות שלהן.

בהקשר זה, ניתן למנות את השינויים הרגולטוריים העיקריים שפורסמו ונכנסו בחלקם לתוקף בתקופת הדו"ח אשר השפיעו על המוצרים, על אופי פעילות ערוצי ההפצה ותמהיל המוצרים בתחום וביניהם: ההחלפה הדרגתית של מנגנון הנפקת איגרות החוב המיועדות בקרנות הפנסיה ב"מנגנון הבטחת תשואה"; הוראות לעניין הפחתת שיעור דמי הניהול המרביים שייגבו ממקבלי קצבאות ומשאריהם בקרנות הפנסיה וכן ממבוטחים ומהמוטבים בפוליסות ביטוח שהוצאו לפי קופות ביטוח; הפסקת מכירת ביטוח נכות מתאונה; הרפורמה המקיפה המתוכננת בתחום ביטוחי הבריאות; עדכון תקנות ההוצאות הישירות לעניין חיוב נכסי הקופה בגין הוצאות בביצוע השקעות; וכן עדכון חוזר מסלולי השקעה ורשימת מסלולי ההשקעה אותם יוכלו גופים מוסדיים להקים.

ריבוי שינויי רגולציה יוצר עומס על מערכי הטכנולוגיה והתפעול ועלול להגביר את החשיפה לטעויות תפעוליות או יכולת ציות להנחיות החדשות, עקב הצורך בשינוי תהליכים.

שוק הביטוח הפנסיוני עובר שינויים מהותיים הנוגעים, בין היתר, למוצרים הפנסיוניים המשווקים על ידי חברות הביטוח ואופן שיווקם, לערוצי ההפצה השונים וכן ביחס למבוטחים, למועמדים לביטוח ולזכויותיהם.

כך, בשנים האחרונות נקבעו הוראות ביחס להסכמי ברירת מחדל לצירוף לקרנות פנסיה, מגבלות בשיווק כסויים ביטוחיים במסגרת החיסכון הפנסיוני, איחוד חשבונות וניוד חשבונות, עידוד כניסת מתחרים לחברות המנהלות הגדולות ולמנהלי ההסדרים ומעורבות גוברת של הרגולטור בנושא דמי ניהול ותחרות לגביהם וכן באישור תכניות תעריפים. בנוסף נקבעו הוראות שונות ביחס לסוכנים ולבעלי רישיון, כגון הגבלת יכולת הסוכנים וסוכנויות ההסדר לעסוק בשיווק ובתפעול בו זמנית, איסור על קיום זיקה בין העמלה המשולמת לסוכן לבין דמי הניהול והחזר עמלת היקף במקרה של ביטול פוליסה.

דרישה רגולטורית מרכזית עבור חברות הביטוח הינה דרישות הלימות הון. שינויים רגולטוריים בדרישות ההון עשויים להשפיע על פעילויות החברות והיקפיהן. לפרטים בדבר דרישות ההון של החברה ראה באור 7.g. לדוחות הכספיים.

כמן כן, סוכנויות הביטוח של החברה כפופות אף הן לרגולציה, לרבות רגולציה הנוגעת להחזקת סוכנויות על-ידי מבטח וכן חובות המוטלים על משווקים פנסיוניים. לשינויים בהוראות הדין הנוגעים לפעילותן של סוכנויות הביטוח, השפעה על פעילות הסוכנויות ורווחיותן.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

5. סיכונים כלליים (המשך)

(ב) שינויים ברגולציה וציות (המשך)

חברות הקבוצה עוקבות אחר פסיקות בתי המשפט המהוות "הלכה" ורגולציה חדשה בתחומי פעילותן ו/או בתחומים שיש בהם כדי להשפיע על החברה על מנת להטמיע וליישם את השינויים המתחייבים, וכן במקביל לאתר את עקרונות היסוד והכיוונים הכלליים אליהם מכוונים בתי המשפט, המחוקק או הרגולטור, על מנת לכלכל את צעדי החברה באופן שיהלום עקרונות וכיוונים אלו, גם אם טרם קיבלו ביטוי קונקרטי בהלכה או רגולציה חדשה. יחד עם זאת, קשה לצפות הלכה / חקיקה / רגולציה חדשה לרבות שינויים בדגשים או בכיוונים של הרשויות הרלבנטיות וכן חוסר ודאות טבעי ביחס להולדתן של אלו. מאחר ומטבע הדברים מדובר בהתרחשות של אירוע עתידי בלתי ידוע ובלתי ודאי הסיכון האמור הינו בר ניהול או הקטנה במידה מועטה.

(ג) גידול בתחרות

עלייה ברמת התחרות בתחומים בהם הקבוצה פועלת, עלולה לפגוע ברווחיות הקבוצה. המפקח, בהסדרה רגולטורית, מוביל מהלכים בעשור האחרון המגבירים את התחרות בתחום חסכון ארוך טווח, מבחינת מידת התחליפיות בין המוצרים, קביעת מוצרים אחידים וברמת ומבנה דמי הניהול.

(ד) שינוי בטעמי הציבור

נטיית הציבור לבחור במוצרים התחליפיים או שלא לבצע ביטוח, או בהקשר של מימוש גמלה עשויה להשפיע על הביקוש למוצרי הקבוצה ועל הרווחיות בתחומים השונים.

קשת המוצרים הרחבה שמציעה החברה במרבית תחומי הביטוח ממתנת סיכון זה.

החברה מתמודדת עם הסיכון באמצעות מעקב אחרי טעמי הציבור והתאמת מוצריה בהתאם.

(ה) סיכונים משפטיים - תקדימים משפטיים, תובענות ייצוגיות ונגזרות, סמכויות המפקח ופרשנות

חברות הקבוצה חשופות להחלטות שיפוטיות, לרבות בתביעות ייצוגיות ונגזרות, הן המוגשות כנגדה והן כנגד גופים אחרים בענף, אשר יש בהן כדי ליצור לה פוטנציאל חבות לתשלום בסכומים מהותיים, וכן כדי ליצור תקדים משפטי מחייב ביחס לפעילות הקבוצה, לרבות בכל הנוגע לתשלום תביעות ביטוח והגדלת התשלום בגין אשר לא נצפה בעת הפקת הפוליסות על ידה ו/או הגדלת עלויות התפעול. בהתאם לכך, ההחלטות השיפוטיות כאמור עשויות להשפיע על פעילותה ו/או על תוצאותיה הכספיות של החברה ולהגדיל את התחייבויותיה הביטוחיות ו/או הכספיות.

החשיפה של הקבוצה לתובענות ייצוגיות ונגזרות, כוללת חשיפה הן ביחס למקרים בהם נפתח הליך משפטי בגין, והן למקרים בהם החשיפה הפוטנציאלית להגשת תובענה ייצוגית או נגזרת בגינם הובאה לידיעת חברות הקבוצה באמצעות גילוי עצמי ו/או באמצעות פניות של לקוחות בדרכים שונות, והן כאלה שלחברות הקבוצה אין לגביהן ידיעה כאמור. בשנים האחרונות קיימת מגמה של גידול הן במספר הבקשות לאישור תובענות ייצוגיות והן במספר התובענות אשר בתי המשפט מאשרים כיייצוגיות. להערכת החברה הדבר מושפע, בין היתר, משינוי גישה כללית של בתי המשפט ביחס לתובענות ייצוגיות בכלל ומהמאפיינים היחודיים שיש לתחום הביטוח, הפנסיה והגמל בפרט. לענין תביעות ייצוגיות, הליכים משפטיים ואחרים לרבות תביעות והליכים הקשורים לסיכונים רגולציה או סיכונים תפעוליים, ראה באור 8.1.1.38 לדוחות הכספיים.

כמו כן הגופים המוסדיים בקבוצה כפופים לקביעות שונות במסגרת חוזרים, הכרעות, עמדות וכיוצ"ב, הניתנים על-ידי הממונה ו/או רשויות רגולטוריות אחרות באשר לאופן הפעולה של גופים אלו. בנוסף, הגופים המוסדיים בחברה כפופים לביקורות שנערכות מעת לעת על ידי הממונה ו/או רשויות רגולטוריות אחרות. הליכים אלו עלולים להביא לחיוב של הגופים המוסדיים בסכומים מהותיים ו/או להוראה ביחס לאופן פעולה ביחס לתכניות הביטוח/פנסיה/גמל ששווקו בעבר, באופן שונה מזה שהיווה בסיס לשיווקן על ידי הקבוצה במקור, ואשר יש בו כדי להגדיל עלויות של מוצרים אלו, לרבות להטיל עליה עיצומים כספיים. לדרכי התמודדות החברה ראה סעיף 5.5.ב) לעיל, ולענין פירוט בדבר היבטים נוספים הנוגעים להנחיות והוראות שנקבעות על ידי הממונה, לרבות לגבי הכרעות שניתנות במסגרת בקרות שמקיים הממונה, ראה באור 7.1.1.38 לדוחות הכספיים.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ב. פירוט הסיכונים (המשך)

5. סיכונים כלליים (המשך)

(ה) סיכונים משפטיים - תקדימים משפטיים ותובענות ייצוגיות ונגזרות, סמכויות המפקח ופרשנות (המשך)

מורכבותה של פעילות הקבוצה והיקפה, ובפרט תוקפם הארוך של הסכמי הביטוח, יוצרים חשיפה מהותית לסיכונים משפטיים העלולים לנבוע מליקויים אפשריים בתהליכים, מסמכים משפטיים, לרבות פוליסות וחוזי ביטוח משנה, מליקויים תפעוליים ביישומם של הסכמים או תהליכים ומשינויים החלים על פני זמן בפרשנות, גם בהתייחס למוצרים שנמכרו לפני שנים ארוכות, ובהתאם האפשרות להקטין את הסיכון הגלום בהתפתחות בפסיקת בתי המשפט, לרבות פסיקת בית המשפט העליון, יישום כללי פרשנות במסגרתם או קביעת נורמות ראויות במסגרת הפסיקה, ביחס למוצרים שנמכרו בעבר, מוגבל מטבעו.

ניהול הסיכונים המשפטיים כרוך במתן יעוץ משפטי שוטף לאורגנים המוסמכים בחברה בנושאים השונים הכרוכים בפעילות החברה, בחינה מתמדת של תהליכי העבודה, המסמכים והטפסים במקומות בהם קיים באופן טבעי ריבוי מופעים מאותו סוג או ענין ואשר יש בהם ייצוגיות מובנית. כמו כן, החברה בוחנת, ככל האפשר, תביעות והליכים שהוגשו כנגדה, כמו גם תביעות והליכים שלא הוגשו כנגדה בענפי העיסוק שלה וכן פסיקות בהליכים אלו והיא מנסה להפיק לקחים ביחס לתהליכי העבודה הנוהגים על ידה.

(ו) פגיעה במוניטין

מוניטין הקבוצה ושמה הטוב מהווים גורם חשוב בהתקשרות הקבוצה עם לקוחות חדשים ושמירה על לקוחות קיימים. לפגיעה בשמה הטוב של הקבוצה עלולה להיות פגיעה מהותית על עסקי הקבוצה.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לביסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2022						
סה"כ	תלויי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ* אלפי ש"ח	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
						נכסים
1,089,292	-	1,089,292	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
40,663	-	40,663	-	-	-	נכסי מיסים נדחים
2,119,934	16	2,119,918	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
1,240,542	-	1,240,542	-	-	-	רכוש קבוע
27,682	-	27,682	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
8,130,455	8,130,455	-	-	-	-	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
968,058	-	968,058	-	-	-	נדל"ן להשקעה אחר
1,401,663	19,585	-	7,869	1,192,711	181,498	נכסי ביטוח משנה
118,810	25,939	-	2,079	90,792	-	נכסי מיסים שוטפים
3,916,168	3,233,500	91,645	258,425	-	332,598	חייבים ויתרות חובה
764,520	302,346	-	31,061	374,111	57,002	פרמיות לגבייה
110,151,377	110,151,377	-	-	-	-	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
						השקעות פיננסיות אחרות
15,785,224	-	-	1,858,199	9,767,086	4,159,939	נכסי חוב סחירים
26,470,459	-	-	483,937	25,643,348	343,174	נכסי חוב שאינם סחירים
243,687	-	243,687	-	-	-	מניות
5,151,632	-	4,810,192	132,429	-	209,011	אחרות
47,651,002	-	5,053,879	2,474,565	35,410,434	4,712,124	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
14,715,486	14,715,486	-	-	-	-	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
3,934,055	-	-	154,524	-	3,779,531	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
<u>196,269,707</u>	<u>136,578,704</u>	<u>10,631,679</u>	<u>2,928,523</u>	<u>37,068,048</u>	<u>9,062,753</u>	סך הכל נכסים

* במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2022						
סה"כ	תלויי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח						
7,703,245	-	7,703,245	-	-	-	סך הכל הון התחייבויות
41,879,085	-	-	24,880	41,140,530	713,675	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
133,029,493	133,029,493	-	-	-	-	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
181,237	-	181,237	-	-	-	התחייבויות מסים נדחים
280,692	154,061	36,564	-	-	90,067	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
23,367	-	-	-	23,367	-	התחייבויות בגין מסים שוטפים
2,293,260	386,783	84,922	437,009	546,982	837,564	זכאים ויתרות זכות
10,879,328	2,594,810	-	187,938	107,928	7,988,652	התחייבויות פיננסיות
188,566,462	136,165,147	302,723	649,827	41,818,807	9,629,958	סך הכל התחייבויות
196,269,707	136,165,147	8,005,968	649,827	41,818,807	9,629,958	סך הכל התחייבויות והון
-	413,557	2,625,711	2,278,696	(4,750,759)	(567,205)	סך הכל חשיפה מאזנית
-	-	141,107	(6,099,080)	2,935,769	3,022,204	חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
-	413,557	2,766,818	(3,820,384)	(1,814,990)	2,454,999	סך הכל חשיפה

* במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021						
סה"כ	תלויי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח						
						נכסים
971,387	-	971,387	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
3,272	-	3,272	-	-	-	נכסי מיסים נדחים
2,024,108	19	2,024,089	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
1,181,600	-	1,181,600	-	-	-	רכוש קבוע
25,679	-	25,679	-	-	-	השקעות בחברות כלולות
						נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
7,293,737	7,293,737	-	-	-	-	נדל"ן להשקעה אחר
730,272	-	730,272	-	-	-	נכסי ביטוח משנה
1,346,785	15,319	-	9,221	1,141,986	180,259	נכסי מיסים שוטפים
3,934	-	-	-	3,934	-	חייבים ויתרות חובה
1,100,264	586,701	66,061	93,833	-	353,669	פרמיות לגבייה
713,892	263,409	-	48,779	355,952	45,752	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
123,512,846	123,512,846	-	-	-	-	
						השקעות פיננסיות אחרות
14,069,417	-	-	1,436,762	8,985,985	3,646,670	נכסי חוב סחירים
26,148,019	-	-	653,498	25,147,123	347,398	נכסי חוב שאינם סחירים
256,647	-	256,647	-	-	-	מניות
3,876,314	-	3,644,024	194,550	-	37,740	אחרות
44,350,397	-	3,900,671	2,284,810	34,133,108	4,031,808	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
13,621,535	13,621,535	-	-	-	-	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
6,721,244	-	-	287,269	-	6,433,975	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
<u>203,600,952</u>	<u>145,293,566</u>	<u>8,903,031</u>	<u>2,723,912</u>	<u>35,634,980</u>	<u>11,045,463</u>	סך הכל נכסים

* במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ג. פירוט הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לבסיסי הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021						
סה"כ	תלויי תשואה	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ (*)	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח						
8,196,857	-	8,196,857	-	-	-	סך הכל הון התחייבויות
41,150,591	-	-	21,854	40,474,046	654,691	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
142,952,229	142,952,229	-	-	-	-	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
698,841	-	698,841	-	-	-	התחייבויות מסים נדחים
298,083	155,444	55,743	-	-	86,896	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
258,072	-	-	-	258,072	-	התחייבויות בגין מסים שוטפים
3,114,936	1,192,606	128,442	395,753	501,354	896,781	זכאים ויתרות זכות
6,931,343	187,623	1,096	360,175	90,242	6,292,207	התחייבויות פיננסיות
195,404,095	144,487,902	884,122	777,782	41,323,714	7,930,575	סך הכל התחייבויות
203,600,952	144,487,902	9,080,979	777,782	41,323,714	7,930,575	סך הכל התחייבויות והון
-	805,664	(177,948)	1,946,130	(5,688,734)	3,114,888	סך הכל חשיפה מאזנית
-	-	315,700	(5,174,276)	2,935,769	1,922,807	חשיפה לנכסי בסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא
-	805,664	137,752	(3,228,146)	(2,752,965)	5,037,695	סך הכל חשיפה

(*) במקום בו קיימת חשיפה לשערי חליפין היא נובעת בעיקרה מחשיפה לדולר ולאירו או בהצמדה אליהם.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה

1. פירוט הרכב ההשקעות לפי בסיסי הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ אלפי ש"ח	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	נכסים
14,715,486	-	6,972,048	-	7,743,438	מזומנים ושווי מזומנים
66,031,587	38,446,226	7,112,177	13,231,002	7,242,182	נכסים סחירים
55,831,631	34,841,927	9,067,396	8,813,226	3,109,082	נכסים בלתי סחירים
<u>136,578,704</u>	<u>73,288,153</u>	<u>23,151,621</u>	<u>22,044,228</u>	<u>18,094,702</u>	סך הכל הנכסים
-	16,826,828	(42,764,224)	-	25,937,396	חשיפה לנכס הבסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא

ליום 31 בדצמבר 2021

סה"כ	לא כספיים ואחרים	במטבע חוץ אלפי ש"ח	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	נכסים
13,621,535	-	7,723,368	-	5,898,167	מזומנים ושווי מזומנים
86,190,235	51,375,820	6,452,880	17,581,298	10,780,237	נכסים סחירים
45,481,796	26,712,551	6,187,899	7,585,187	4,996,159	נכסים בלתי סחירים
<u>145,293,566</u>	<u>78,088,371</u>	<u>20,364,147</u>	<u>25,166,485</u>	<u>21,674,563</u>	סך הכל הנכסים
-	14,645,375	(38,409,788)	-	23,764,413	חשיפה לנכס הבסיס באמצעות מכשירים נגזרים במונחי דלתא

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ

דירוג מקומי *

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ (**)	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד AA	AA ומעלה	נכסי חוב בארץ
9,865,770	-	-	-	9,865,770	אגרות חוב ממשלתיות
10,799,076	272,707	-	1,985,953	8,540,416	נכסי חוב אחרים - סחירים
11,834,858	3,139,748	-	3,630,962	5,064,148	נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים
<u>32,499,704</u>	<u>3,412,455</u>	<u>-</u>	<u>5,616,915</u>	<u>23,470,334</u>	סך הכל נכסי חוב בארץ
1,612,664	-	-	510,521	1,102,143	מזה נכסי חוב בדירוג פנימי כולל נכסי חוב בדירוג פנימי
-	-	-	-	-	שדירוגם הופחת על-ידי החברה

(* המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מידרוג" ודרוג פנימי. נתוני חברת מידרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

(**) הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ד. מידע בדבר השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. סיכון אשראי עבור נכסים בארץ (המשך)

דירוג מקומי *					
ליום 31 בדצמבר 2021					
סה"כ **	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד AA	AA ומעלה	
13,254,235	-	-	-	13,254,235	נכסי חוב בארץ
15,554,670	252,863	-	2,600,394	12,701,413	אגרות חוב ממשלתיות
11,416,350	2,604,541	-	3,225,994	5,585,815	נכסי חוב אחרים - סחירים
40,225,255	2,857,404	-	5,826,388	31,541,463	נכסי חוב אחרים - בלתי סחירים
1,228,299	-	-	567,370	660,929	סך הכל נכסי חוב בארץ
278,577	-	-	-	278,577	מזה נכסי חוב בדירוג פנימי
					כולל נכסי חוב בדירוג פנימי
					שדירוגם הופחת על-ידי החברה

* המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות", "מידרוג" ודרוג פנימי. נתוני חברת מידרוג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

** הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

3. סיכון אשראי עבור נכסים בחו"ל

דירוג בינלאומי *					
ליום 31 בדצמבר 2022					
סה"כ **	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה	
12,392,476	4,801,413	2,552,614	4,114,633	923,816	סך הכל נכסי חוב בחו"ל
-	-	-	-	-	מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

דירוג בינלאומי *					
ליום 31 בדצמבר 2021					
סה"כ **	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה	
10,851,589	4,090,805	3,536,605	2,628,509	595,670	סך הכל נכסי חוב בחו"ל
-	-	-	-	-	מזה נכסי חוב בדירוג פנימי

* המקורות לרמת הדירוג בחו"ל הינם חברות הדירוג אשר אושרו על-ידי המפקח S&P, Moody's ו-Fitch. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

** הערך בספרים מהווה קירוב לסיכון האשראי המרבי. לפיכך, טור סה"כ מייצג סיכון אשראי מרבי.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ה. גילויים נדרשים לפי IFRS9

הטבלה להלן מציגה את הערך בספרים של הנכסים הפיננסיים העומדים במבחן הקרן והריבית בלבד (לא כולל נכסים שמוחזקים למסחר או מנוהלים על בסיס שווי הוגן), לפי רמות דירוג סיכון אשראי. הערך בספרים נמדד בהתאם ל- IAS39 אך לפני הפרשה לירידת ערך.

דירוג מקומי *

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB אלפי ש"ח	BBB עד AA	AA ומעלה	
3,866,790	-	-	-	3,866,790	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
37,998	-	-	37,998	-	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
13,140,449	18,779	-	513,497	12,608,173	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
26,025,999	259,062	-	335,324	25,431,613	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים

דירוג מקומי *

ליום 31 בדצמבר 2021

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB אלפי ש"ח	BBB עד AA	AA ומעלה	
6,716,416	-	-	33,359	6,683,057	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
324,534	-	-	45,957	278,577	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
12,029,590	37	-	216,806	11,812,747	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
25,532,277	303,011	-	340,494	24,888,772	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים

דירוג בינלאומי *

ליום 31 בדצמבר 2022

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה	
67,265	-	-	67,257	8	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
1,772,462	-	289,496	714,890	768,076	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
476,529	342,433	6,570	68,758	58,768	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים

דירוג בינלאומי *

ליום 31 בדצמבר 2021

סה"כ	לא מדורג	נמוך מ- BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה	
4,828	-	-	-	4,828	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
1,403,335	-	369,468	257,914	775,953	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב סחירים
615,742	483,949	5,654	69,209	56,930	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים

* כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 36 - ניהול סיכונים (המשך)

ה. גילויים נדרשים לפי IFRS9 (המשך)

הטבלה להלן מציגה השוואה בין השווי ההוגן לערך בספרים של נכסים בקבוצה א' לעיל שאינם בעלי סיכון אשראי נמוך. הערך בספרים נמדד בהתאם ל- IAS39 אך לפני הפרשה לירידת ערך.

ליום 31 בדצמבר 2022		
ערך בספרים	שווי הוגן	
אלפי ש"ח		
22,493	31,367	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים
ליום 31 בדצמבר 2021		
ערך בספרים	שווי הוגן	
אלפי ש"ח		
16,566	27,259	השקעות פיננסיות אחרות - נכסי חוב שאינם סחירים

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. כללי

1. החברה נשלטת על-ידי מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן - "מגדל אחזקות"). מר שלמה אליהו, אשר מחזיק יחד עם גב' חיה אליהו בכ-64.28% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות, באמצעות חברות פרטיות בשליטתו, הינו בעל השליטה הסופי בחברה. נכון למועד דוח זה, אליהו הנפקות בע"מ מחזיקה ב-61.56% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות ופרויקט גן העיר בע"מ מחזיקה ב-2.72% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות. לפרטים נוספים בדבר החזקות בעל השליטה בחברה ראה באור 1.

פרטים ונתונים אודות עסקאות עם בעל השליטה, עם קרוביו או חברות בשליטתו או עסקאות עם צד שלישי שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי ("עסקאות בעל שליטה") מובאים בסעיפים ג'-ה' להלן.

2. מר שלמה אליהו החזיק, במישרין ובעקיפין, בכ-27% מהון המניות המונפק והנפרע של בנק אגוד לישראל בע"מ ("בנק אגוד"), וזאת עד לחודש ספטמבר 2020. כפועל יוצא מהאמור, החל ממועד רכישת השליטה במגדל אחזקות ועד לחודש ספטמבר 2020, עסקאות של החברה ו/או חברות מאוחדות שלה עם בנק אגוד ו/או עם חברות בשליטתו סווגו כעסקאות אשר לבעל השליטה בחברה עניין אישי בהן. זאת, בנוסף להיותן, החל ממועד כהונתו של מר שלמה אליהו כדירקטור בחברה, התקשרויות אשר לנושא משרה בחברה עניין אישי בהן.

בהתאם להוראות הממונה על התחרות (וכתוארו אז, הממונה על ההגבלים העסקיים), במסגרת האישור שניתן על ידו בקשר עם רכישת השליטה, החל ממועד השלמת העסקה לרכישת השליטה בחברה, החברה לא תתקשר (במישרין ובעקיפין), בהסכם עם חברות סוחרות אשר בעל השליטה בחברה מחזיק בהן 5% ומעלה מהון המניות, במישרין או בעקיפין¹, לביצוע עסקאות בנכסי עמיתים, אשר התמורה בגינו תשולם מנכסי העמיתים, אלא בדרך של הליך תחרותי המעניק לכל חברה סוחרת הזדמנות שווה להשתתף בו ובתנאים שנקבעו על ידי הממונה על התחרות.

3. פרטים ונתונים ביחס להתקשרויות עם חברות כלולות וחברות קשורות מובאים בסעיפים ג', ד', ו' ו-ז' להלן.

לא נכלל בבאור תיאור של עסקאות בעל שליטה ו/או צדדים קשורים אחרים אשר ההתקשרות בגינם בוצעה בטרם הפכו להיות צד קשור. נתונים כספיים בקשר עם עסקאות אלו בתקופת הדוח כלולים בנתונים בסעיפים ג' ו-ד' להלן. יתרות ועסקאות בין החברה לבין צדדים קשורים ובעל עניין אשר בוצעו בעת היותו צד קשור ו/או בעל עניין, ואשר לאחר מכן ובמשך תקופת הדוח חדלו מלהיות בעל עניין ו/או צד קשור, מתוארות בבאור זה, עקב נתוני תקופת קודמות המצויות במספרי השוואה.

¹ למעט חברה סוחרת שבמועד השלמת העסקה מלוא מניותיה הוחזקו, במישרין או בעקיפין, על ידי החברה, דהיינו, מגדל שוקי הון.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות

1. הקבוצה מבצעת או עשויה לבצע עסקאות עם בעל ענין כהגדרתו בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010 ("תקנות הדוחות") ו/או עסקאות בעל שליטה במהלך העסקים הרגיל שלה, לרבות, אך לא רק, עסקאות מן הסוגים ובעלות המאפיינים כמפורט להלן: עסקאות ביטוח, רכישת נכסים, שכירות נכסי מקרקעין, רכישה של מוצרים ושירותים באמצעות בעל השליטה, שיתופי פעולה לרבות ביחס להשקעות משותפות וקבלת שירותים פיננסיים או כלכליים. מובהר כי העסקאות האמורות לעיל אינן מהוות רשימה סגורה.

2. כמפורט בסעיף 4 להלן, דירקטוריון החברה אימץ קווים מנחים וכללים לסיווגה של עסקה של מי מחברות הקבוצה כעסקה זניחה, כמשמעות המונח בתקנה 41(א3)(1) לתקנות הדוחות ("נוהל זניחות"). כללים וקווים מנחים אלה משמשים לבחינת היקף הגילוי והדיווח הנדרש על-פי תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970 ("תקנות הדיווח") על חברות ציבוריות בקשר עם עסקאות עם בעל עניין ו/או בעל השליטה, לרבות לעניין הדיווח בדוח התקופתי כקבוע בתקנה 22 לתקנות הדיווח.

3. הנתונים הכספיים הכלולים בסעיפים ג' ו-ד' להלן כוללים נתונים כספיים של עסקאות זניחות. פירוט עסקאות בעל שליטה ו/או עם צדדים קשורים אחרים אינו כולל תיאור של העסקאות המסווגות כזניחות בהתאם למבחני הזניחות שקבע הדירקטוריון.

4. ביום 22 במרס 2017 החליטו דירקטוריון מגדל אחזקות ודירקטוריון החברה לעדכן את הקווים המנחים והכללים לסיווגה של עסקה עם בעל עניין ו/או עם בעל השליטה כ"עסקה זניחה". בהתאם להחלטה זו, עסקה כאמור תיחשב כ"עסקה זניחה", אם יתקיימו בה כל התנאים הבאים:

(1) היא איננה עסקה חריגה (כמשמעות המונח בחוק החברות).

(2) בהיעדר שיקולים איכותיים מיוחדים העולים מכלל נסיבות העניין, עסקה תחשב כעסקה זניחה אם יתקיים אחד התנאים המפורטים להלן:

א) עסקת ביטוח -

1. הסכום הכולל של הפרמיות בגין העסקה, לרבות עסקאות נפרדות שקיימת ביניהן תלות, לא יעלה על 2 מיליון ש"ח (מותאם לעליית מדד המחירים לצרכן מהמדד הידוע בינואר 2017) ויחס הפרמיות לא יעלה על 0.5%.

2. יחס ההתחייבויות בתחום הרלוונטי לא יעלה על 0.5% (לצורך חישוב יחס ההתחייבות, ההתחייבות נשוא האירוע תהיה סכום הביטוח).

ב) עסקאות ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות ופיננסיים - העסקאות מבוצעות באותם תנאים הניתנים לעובדי הקבוצה.

ג) התקשרויות אחרות -

1. היקף העסקה בכל עסקה אינו עולה על 5 מיליון ש"ח (בעסקה בתחום השקעות היקף העסקה של בעל השליטה או בעל העניין ייבחן על פי העמלות או דמי הניהול אותם יקבל בעל השליטה/בעל העניין או ישלם, לפי העניין), כשסכום זה מותאם לעליית מדד המחירים לצרכן מהמדד הידוע בינואר 2017.

וכן-

2. תוצאות מדידתה למול אמת המידה הרלוונטית (אחת או יותר), כאמור להלן, לא עולה על 0.5%.

אמות המידה הרלוונטיות לבחינת סיווגה של עסקה מסוימת כעסקה זניחה הן:

- במכירה של ביטוח או רכישת ביטוח משנה - יחס פרמיות.
- ברכישת נכס - יחס נכסים.
- במכירת נכס - יחס רווחים, יחס נכסים.
- ברכישת/מכירת מוצרים או שירותים אחרים - יחס הוצאות או יחס הכנסות בגין שירותים, על פי העניין.
- בנטילת התחייבות כספית (כולל נטילת אשראי) - יחס התחייבויות.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות (המשך)

לעניין זה:	
יחס פרמיות:	הפרמיות נשוא האירוע חלקי סך הפרמיות השנתיות במגזר הפעילות הרלוונטי (ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח, ביטוח בריאות, ביטוח כללי) כשהן מחושבות על בסיס 4 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.
יחס נכסים:	היקף הנכסים נשוא האירוע (נכסים נרכשים או נמכרים) חלקי סך הנכסים; היחס יימדד בנפרד ביחס לכספי עמיתים בנייהול הקבוצה וביחס לכספי נוסטרו. במקרה של עסקה משותפת לכספי עמיתים ונוסטרו, ייבדק היחס הרלבנטי בנפרד לגבי כל סוג נכסים בהתאם לגובה הסכום של חלק הנוסטרו/ כספי עמיתים, לפי העניין בעסקה אל מול הסך הכולל של הנכסים, כספי נוסטרו/ כספי עמיתים לפי העניין, לפי הדוח הכספי האחרון הסקור/מבוקר הידוע.
יחס רווחים:	הרווחים או ההפסדים המשויכים לאירוע חלקי הרווח או ההפסד השנתי הכולל לתקופה (לרבות שינויים בקרנות הון) הממוצע בשלוש השנים הקלנדריות האחרונות.
יחס התחייבויות:	ההתחייבויות נשוא האירוע חלקי סך ההתחייבויות לפי הדוח הכספי האחרון הסקור/מבוקר הידוע.
יחס הון עצמי:	הגידול או הקיטון בהון העצמי חלקי ההון העצמי לפי הדוח הכספי האחרון הסקור/מבוקר הידוע.
יחס הכנסות משירותים:	היקף ההכנסות נשוא האירוע חלקי סך ההכנסות השנתיות הממוצעות בשלוש השנים האחרונות שאינן מפרמיות, מחושבות על בסיס 4 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.
יחס הוצאות בגין שירותים:	היקף ההוצאות נשוא האירוע חלקי הוצאות הנהלה וכלליות השנתיות כשהן מחושבות על בסיס 4 הרבעונים האחרונים שפורסמו לגביהם דוחות כספיים סקורים או מבוקרים.
5. ביחס לעסקאות רב שנתיות, יחושב היקף העסקה לצרכי בחינת הזניחות על בסיס שנתי. כך לדוגמה, בעסקת ביטוח למספר שנים, כהיקף העסקה ייחשבו דמי הביטוח השנתיים המשולמים או הנגבים. עסקאות נפרדות אשר קיימת ביניהן תלות, כך שבפועל הינן חלק מאותה התקשרות, ייבחנו כעסקה אחת.	
6. במקרים בהם, לפי שיקול דעת החברה, כל אמות המידה הכמותיות הנזכרות לעיל אינן רלבנטיות לבחינת זניחות של עסקה, תיחשב העסקה כזניחה בהתאם לאמת מידה רלבנטית אחרת, שתיקבע על ידי החברה, ובלבד שאמת המידה הרלבנטית המחושבת לעסקה תהיה בשיעור של פחות מ-0.5% וכן שהיקף העסקה לא יעלה על סך של 5 מיליון ש"ח, כשסכום זה צמוד למדד כאמור לעיל.	
7. בחינת השיקולים האיכותיים של עסקת בעל השליטה או בעל העניין, עשויה להוביל לסיווג העסקה כעסקה לא זניחה למרות המפורט לעיל. כך למשל ולשם הדוגמה בלבד, עסקת בעל שליטה לא תיחשב בדרך כלל כזניחה אם היא נתפסת כאירוע משמעותי על-ידי הנהלת החברה ומשמשת כבסיס לקבלת החלטות ניהוליות או אם במסגרת עסקת בעל השליטה או בעל העניין, צפוי בעל השליטה או בעל העניין, לפי העניין, לקבל טובות הנאה שיש חשיבות במסירת דיווח עליהם בציבור.	
8. עסקה שסווגה על-ידי חברה מוחזקת של החברה תחשב זניחה גם ברמת החברה. עסקה כאמור אשר סווגה על-ידי החברה המוחזקת כלא זניחה תיבחן מול אמות המידה הרלבנטיות ברמת החברה.	
9. דירקטוריון החברה יבחן את הצורך בעדכון הוראות נוהל זה מעת לעת, בשים לב לעסקאות בעלי השליטה או בעלי העניין בהן מתקשרת החברה ושינויים בהוראות הדין הרלבנטיות.	

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ג. יתרות של בעלי עניין וצדדים קשורים

בעלי עניין, צדדים קשורים ואנשי מפתח ניהוליים בחברה ו/או בחברות בהן הם מכהנים כנושאי משרה, לרבות בעל השליטה ו/או קרוביו אשר מכהנים כנושאי משרה, עשויים לרכוש, מידי פעם, חוזי ביטוח, חוזי השקעה או מוצרים פיננסיים אחרים שהונפקו על ידי הקבוצה ו/או נמכרים על ידי חברות הקבוצה וזאת בתנאי שוק ובמהלך העסקים הרגיל. פרטים בדבר עסקאות אלו אינם כלולים בבאור זה.

הרכב

ליום 31 בדצמבר 2022		
חברות כלולות	צדדים קשורים (אחרים*)	
אלפי ש"ח		
45	1	חייבים ויתרות חובה
19,564	-	נכסי חוב
-	(3,455)	זכאים ויתרות זכות
ליום 31 בדצמבר 2021		
חברות כלולות	צדדים קשורים (אחרים*)	
אלפי ש"ח		
705	1	חייבים ויתרות חובה
16,969	-	נכסי חוב
-	(4,689)	זכאים ויתרות זכות

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ד. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022		
חברות כלולות	צדדים קשורים אחרים	קבוצת אליהו
אלפי ש"ח		
-	4,681	-
-	930	-
-	3,571	-
3,322	736	-
-	3,150	-
360	299	-
1,189	(23,625)	-

פרמיות שהתקבלו
תביעות ששולמו
הסכמי הפצה ותפעול
עמלת סוכן ועמלות אחרות
הכנסות מדמי שכירות/ דמי שימוש
הכנסות מדמי ניהול
אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		
חברות כלולות	צדדים קשורים אחרים	קבוצת אליהו
אלפי ש"ח		
-	4,519	14
-	1,278	-
-	851	-
2,206	708	-
-	2,720	-
371	358	-
1,390	(26,071)	-

פרמיות שהתקבלו
תביעות ששולמו
הסכמי הפצה ותפעול
עמלת סוכן ועמלות אחרות
הכנסות מדמי שכירות/ דמי שימוש
הכנסות מדמי ניהול
אחר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
חברות כלולות	בנק אגוד וצדדים קשורים אחרים	קבוצת אליהו
אלפי ש"ח		
-	4,930	(120)
-	5,657	217
2,099	1,146	-
-	2,765	-
398	451	-
-	-	798
793	(39,272)	-

פרמיות שהתקבלו
תביעות ששולמו
עמלת סוכן ועמלות אחרות
הכנסות מדמי שכירות/ דמי שימוש
הכנסות מדמי ניהול
עלויות העסקה
אחר

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. תיאור עסקאות בעל שליטה

להלן תיאור של עסקאות עם בעל שליטה או עסקאות עם אדם אחר שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי, המנויות לפי סעיף 270(4) לחוק החברות.

עסקאות חריגות עם בעל שליטה

מס' עם החברה	מועד אישור / האורגן מאשר ²	מהות העסקה ועיקריה
1	17 בדצמבר 2020 - אישור האסיפה הכללית של מגדל אחזקות	<p>מר שלמה אליהו כיהן כדירקטור בחברה מיום 29 באוקטובר 2012 ועד ליום 15 באוקטובר 2020. ראה לעניין זה דיווחים מיידים של מגדל אחזקות מיום 15 באוקטובר 2020 (אסמכתאות מספר: 103474-01-2020 ו-103477-01-2020). כמו כן, מר שלמה אליהו מכהן כדירקטור במגדל אחזקות מיום 29 באוקטובר 2012 וכיהן כיו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות מיום 1 באוקטובר 2013 ועד ליום 18 בפברואר 2015 וכן מיום 18 ביוני 2018 ועד יום 14 באפריל 2022, כמפורט להלן.</p> <p>ביום 24 בפברואר 2014 דיווח מר שלמה אליהו לדירקטוריון מגדל אחזקות ולדירקטוריון החברה כי הוא מוותר על שכר כלשהו בקשר עם כהונתו כיו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות וכדירקטור בחברה וכי לא ידרוש שכר בגין כהונתו שלו. ראה לעניין זה דיווח מיידים של מגדל אחזקות מיום 24 בפברואר 2014 (אסמכתא מספר 1046135-01-2014). כמו כן, גם ביום 18 ביוני 2018 בעת מינויו בשנית לכהן כיו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות, ויתר מר אליהו על קבלת שכר כלשהו והוא לא היה זכאי לתמורה כספית או שווה כסף בגין כהונתו כאמור. ראה לעניין זה דיווח מיידים של מגדל אחזקות מיום 28 במאי 2018 (אסמכתא מספר 043782-01-2018).</p> <p>יצוין כי חידוש כהונתו של מר אליהו כדירקטור במגדל אחזקות אושרה ביום 17 בדצמבר 2020 על ידי האסיפה הכללית של מגדל אחזקות לתקופה של שלוש שנים, בהתאם להוראות חוק החברות. ראה לעניין זה דיווח מיידים של מגדל אחזקות מיום 17 בדצמבר 2020 (אסמכתא מספר 129427-01-2020).</p> <p>ביום 18 בינואר 2022 הודיע מר שלמה אליהו על כוונתו לסיים את תפקידו כיו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות וביקש כי דירקטוריון מגדל אחזקות יאשר כינוסה של אסיפה כללית מיוחדת שעל סדר יומה מינויו של שופט בית המשפט העליון בדימוס, מר חנן מלצר, לכהונה כדירקטור וכיו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות, כאשר מר שלמה אליהו ימשיך לכהן כדירקטור במגדל אחזקות. ראה דיווח מיידים של מגדל אחזקות מיום 18 בינואר 2022 (אסמכתא מספר 008182-01-2022).</p> <p>האסיפה הכללית של מגדל אחזקות אישרה ביום 16 במרס 2022 את המינוי של מר מלצר ליו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות, וזאת החל מיום 14 באפריל 2022, ובהתאם לכך מר שלמה אליהו פרש מתפקידו כיו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות החל ממועד זה. ראו דיווח מיידים של מגדל אחזקות מיום 16 במרס 2022 (אסמכתא מספר 030823-01-2022) ומיום 12 באפריל 2022 (מס' אסמכתא: 047299-01-2022).</p>
2	5 באפריל 2016 וביום 4 בפברואר 2019 - אישור האסיפה הכללית של מגדל אחזקות	<p>תנאי העסקה - מנהל עסקי ביטוח כללי במרחב מרכז - מר אליהו אליהו, אחיו של מר שלמה אליהו, הועסק בחברה מיום 1 בינואר 2013 ועד ליום 30 בספטמבר 2020, בתפקיד מנהל עסקי ביטוח כללי במרחב מרכז, בשכר חודשי של 50 אלפי ש"ח ותנאים נלווים, ובכלל זה הבראה, חופשה, מחלה, אחזקת רכב, החזר הוצאות, הפרשות סוציאליות, ביטוח אובדן כושר עבודה והפרשות לקרן השתלמות. הגמול הכולל למר אליהו בשנת 2020 עמד על 798 אלפי ש"ח (עלות מעסיק ולפני השפעת מס שכר). לפרטים נוספים בדבר תנאי הכהונה של מר אליהו אליהו ראה דיווח מיידים של מגדל אחזקות מיום 28 בדצמבר 2018 (אסמכתא מספר 127740-01-2018), בדבר זימון האסיפה הכללית וכן דיווח מיידים של מגדל אחזקות מיום 4 בפברואר 2019 (אסמכתא מספר 012390-01-2019) בדבר תוצאות האסיפה הכללית.</p>
	30 בדצמבר 2016 - אישור אסיפה כללית של מגדל אחזקות	<p>מענק שנתי עבור שנת 2019 - בהתאם למדיניות התגמול של החברה, שולם בפועל למר אליהו אליהו בשנת 2020 מענק שנתי מבוסס ביצועים בגין שנת 2019 בסך של כ-183 אלפי ש"ח. לפרטים נוספים בדבר המענק השנתי ראה דיווח מיידים של מגדל אחזקות מיום 22 בדצמבר 2016 בדבר זימון אסיפה כללית, (אסמכתא מספר 142339-01-2016) וכן דיווח מיידים של מגדל אחזקות מיום 1 בינואר 2017 בדבר תוצאות האסיפה (אסמכתא מספר: 000333-01-2017).</p>

² בכל מקום בבאור זה, משמעו מועד אישור האורגן הרלוונטי האחרון בהיבט של דיני החברות וזהות אותו האורגן. עסקאות שאושרו באסיפת בעלי המניות אושרו קודם לכן בוועדת הביקורת ובדירקטוריון אותה החברה במקרים בהם נערך עדכון /או שינוי להתקשרות קודמת, תיאור מכלול ההתקשרות יאה בתאריך המוקדם מבין השניים.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. תיאור עסקאות בעל שליטה (המשך)

עסקאות חריגות עם בעל שליטה

מהות העסקה ועיקריה	מועד אישור / האורגן מאשר ¹	צד להתקשורת עם החברה	מס' 3
<p>הסכם לרכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי - החברה התקשרה עם אליהו 1959 בע"מ ("אליהו 1959") בהסכם במסגרתו הועבר לאחריותה הבלעדית של החברה תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי, הכולל פוליסות שהונפקו על ידי אליהו 1959 עד ליום 31 בדצמבר 2012 ("תיק הביטוח").</p> <p>במקביל להעברת תיק הביטוח, העבירה אליהו 1959 לחברה סכום (במזומן) השווה להערכה האקטוארית של ההתחייבויות הכלולות בתיק הביטוח (המיועד למימון הטיפול בתיק הביטוח) בהתאמות הקבועות בהסכם (ההערכה האקטוארית של החשיפה בגין התביעות שהיו כלולות בתיק הביטוח, נכון ליום 30 ביוני 2015, על פי דוחותיה הכספיים של אליהו 1959, הייתה בסכום של כ-393 מיליון ש"ח) אשר הופקד בחשבון ייעודי ("חשבון התביעות"), וכן את סכום ההוצאות העקיפות לטיפול בתביעות הכלולות בתיק הביטוח (לעניין אישור לתיקון סכום ההוצאות העקיפות ראה להלן).</p> <p>בנוסף, בתמורה לטיפול בתיק הביטוח תהא החברה זכאית ל-71% מהרווחים שינבעו מתיק הביטוח, ככל שיהיו, אך לא פחות מ-7 מיליון ש"ח (רווח מובטח על ידי אליהו 1959, אשר הועבר כמקדמה במועד השלמת העסקה).</p> <p>במסגרת ההתקשרות וכתנאי לה, נחתם הסכם ביטוח משנה בין החברה לבין SWISS RE ("סוויס"), במסגרתו תעניק סוויס כיסוי ביטוחי לתיק הביטוח המכסה את מלוא התחייבויות הביטוח של החברה ("ביטוח המשנה של סוויס"). בהתאם להסכם ביטוח המשנה של סוויס, סוויס תהא זכאית לפרמיה בסך של כ-10.5 מיליון ש"ח (אשר הועברה כמקדמה מיד לאחר השלמת העסקה בדרך של קיזוז מהסכומים שהופקדו בחשבון התביעות, בהתאם למנגנון שנקבע בהסכם ביטוח המשנה ("הפרמיה")) וכן (בנוסף על הפרמיה האמורה) ל-29% מהרווחים אשר ינבעו מתיק הביטוח, ככל שינבעו.</p> <p>כמו כן, במסגרת ההתקשרות, נקבעו הסדרים ביחס לחובת שיפוי ותשלום של אליהו 1959 במקרה בו סכום ההערכה האקטוארית וביטוח המשנה של סוויס לא יספיקו לכיסוי התביעות וההוצאות בקשר עם תיק הביטוח, כאשר שיפוי כאמור יילקח במסגרת ההתחשבנות בין הצדדים. כמו כן, התחייבה אליהו 1959 באופן נפרד לשפות את החברה במקרה בו הסכומים המופקדים בחשבון ההוצאות לא יספיקו לכיסוי ההוצאות העקיפות בקשר עם תיק הביטוח. שיפוי כאמור יקוזז מרווחים שיהיו לחברה מתיק הביטוח, ככל שיהיו. בנוסף להתחייבות השיפוי, במועד השלמת העסקה העמידה אליהו 1959 ערבות בנקאית אוטונומית מתאגיד בנקאי ישראלי לטובת החברה, בגובה של 5% מסכום ההערכה האקטוארית ("הערבות הבנקאית"), וזאת בהתאם לדרישת הממונה, כחלק מהתנאים לאישור ההסכם. בהתאם לאותם תנאים, הערבות הבנקאית נדרשת להיות בתוקף עד לשנת 2020 לכל הפחות, כאשר סכומה יתעדכן אחת לשנה, בהתאם לסכום הערכת התביעות הכלולות בתיק הביטוח, כמדווח בדוחות הכספיים של החברה (לעניין ביטול הערבות הבנקאית ראה להלן).</p> <p>בנוסף, נקבעו במסגרת ההתקשרות הסדרים שונים לשיפוי במקרים בהם ביטוח המשנה של סוויס אינו חל (כגון מחמת חריגים הקבועים בתנאי ביטוח המשנה של סוויס) ובמקרים של תביעות, דרישות והליכים שונים שנקבעו בין הצדדים, כאשר שיפוי מכוח הסדרים כאמור לא ייכלל במסגרת ההתחשבנות. בהתאם לכך, נכון ליום 31 בדצמבר 2022, לא קיימת יתרה כאמור.</p> <p>ביום 21 באפריל 2016, לאחר שהתקבל אישור בית המשפט לעסקה, הושלמה העסקה ותיק הביטוח הועבר לאחריותה של החברה.</p> <p>לפרטים נוספים ראה דיווח של מגדל אחזקות בדבר זימון האסיפה הכללית לאישור התקשרות זו מיום 29 בדצמבר 2015 (אסמכתא מספר 2015-01-081583); דיווח בדבר תוצאות האסיפה הכללית מיום 3 בפברואר 2016 (אסמכתא מספר 2016-01-022456); וכן דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 24 באפריל 2016 בדבר השלמת העסקה, (אסמכתא מספר 2016-01-054871).</p> <p>בהמשך לאמור לעיל בדבר ההתחייבות של אליהו 1959 לשפות את החברה במקרה בו הסכומים המופקדים בחשבון ההוצאות לא יספיקו לכיסוי ההוצאות העקיפות בקשר עם תיק הביטוח, התקבל בחברה בחודש ינואר 2022 סך של כ-0.5 מיליון ש"ח להשלמת סכום ההוצאות העקיפות כאמור, בהתאם להתחייבותה.</p>	3 בפברואר 2016 - אישור האסיפה הכללית של מגדל אחזקות	אליהו 1959	3

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. תיאור עסקאות בעל שליטה (המשך)

עסקאות חריגות עם בעל שליטה

מס' עם החברה	צד להתקשרות	מועד אישור / האורגן מאשר ¹	מהות העסקה ועיקריה
3	אליהו 1959 המשך	המשך	<p>בחודש ספטמבר 2022 מוצו הסכומים שנכללו בחשבון התביעות ובעקבות כך זכאית החברה לקבלת הסכומים העודפים הנדרשים למימון התביעות מסוויס, בהתאם להסכם ביטוח המשנה. במסגרת זו, ביקשה סוויס, מבלי לגרוע מהתחייבותה כלפי החברה על פי הסכם ביטוח המשנה, כי הסכומים הראשונים להם תהיה זכאית החברה על פי הסכם ביטוח המשנה, עד לסך של כ-10.5 מיליון ש"ח, יועברו לחברה ישירות על ידי אליהו 1959. זאת, לאור קיומה של התחייבות נפרדת ועצמאית של אליהו אחזקות בע"מ ("אליהו אחזקות") כלפי סוויס, לפיה במקרה שימוצו הסכומים שהופקדו בחשבון התביעות, תישא אליהו אחזקות בחבות של סוויס עד לסכום של כ-10.5 מיליון ש"ח (הזהה לסכום הפרמיה) ותשלם את הסכום האמור לחשבון התביעות. במסגרת התחייבות זו של אליהו אחזקות כלפי סוויס, אליהו אחזקות גם תשפה את סוויס במקרה בו הסכומים שישולמו מכוח הסכם ביטוח המשנה יעלו על 535 מיליון ש"ח.</p> <p>האורגנים המוסמכים של החברה בחנו את הבקשה של סוויס, לפיה החברה תקבל ישירות מאליהו 1959 את תשלומי הביטוח (כפי שתדרוש החברה מסוויס מעת לעת) עד גובה הפרמיה כאמור, וכן בחנו את התחייבות השיפוי של אליהו אחזקות כלפי סוויס. האורגנים המוסמכים קבעו כי מאחר שההתחייבויות כאמור של אליהו אחזקות כלפי סוויס, אשר החברה אינה צד להן, אינן משפיעות על זכויות החברה לקבלת תשלומי הביטוח או על ההתחייבויות של סוויס כלפי החברה, ומאחר שהתחייבויות אלה אינן משנות, מבחינת החברה, את מערך הסיכונים הגלומים בעסקה ואת מידת כדאיותה, כפי שאושרה בעבר ע"י אסיפת בעלי המניות של מגדל אחזקות לאור עניינו האישי של בעל השליטה בעסקה, אין מניעה לקבלת תשלומי הביטוח בהתאם לבקשת סוויס כאמור.</p>
	4 באוגוסט 2016 - אישור האסיפה הכללית של מגדל אחזקות		<p><u>אישור תיקון להסכם רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי בשל טעות שנפלה בנוסח המקורי של ההסכם בנוגע לחישוב סכום ההוצאות העקיפות - עיקר התיקון נגע לאופן חישוב סכום ההוצאות העקיפות אשר היה על אליהו 1959 להעביר לחברה במועד השלמת ההסכם, כך שבהתאם לתיקון האמור סכום ההוצאות העקיפות יחושב כ-3% מההערכה האקטוארית המתואמת, לפני ביטוח משנה (במקום 3% מההערכה האקטוארית "המקורית" (קרי ההערכה האקטוארית למועד הקובע, 30 ביוני 2015), לפני ביטוח משנה).</u></p> <p>בהתאם להערכה האקטוארית המתואמת (נכון למועד ההשלמה, על פי הנתונים ליום 31 במרס 2016), סכום ההוצאות העקיפות בהתאם לתיקון האמור לעיל הסתכם לסך של כ-9.8 מיליון ש"ח.</p> <p>לפרטים נוספים ראו דיווח של מגדל אחזקות בדבר זימון האסיפה הכללית מיום 28 ביוני 2016 (אסמכתא מספר 2016-01-068974) וכן דיווח בדבר תוצאות האסיפה הכללית מיום 4 באוגוסט 2016 (אסמכתא מספר 2016-01-097930).</p>
	16 ביוני 2019 - אישור הממונה		<p>ביום 16 ביוני 2019, אישר הממונה, בעקבות פנייה יזומה של מר של שלמה אליהו, לבטל את הערבות הבנקאית, וזאת כנגד העמדת ערבות אישית של מר שלמה אליהו, בהתאם לסכום ולתנאים של הערבות הבנקאית, כמפורט לעיל. כמו כן אישר הממונה, כי ניתן לראות בערבות האישית שהעמיד מר שלמה אליהו במסגרת התחייבויותיו בהסכם, שהינה ערבות שאינה מוגבלת בסכום או זמן, כערבות לצורך עמידה בתנאי לביטוח הערבות הבנקאית כאמור לעיל. בהתאם לכך, בוטלה הערבות הבנקאית של אליהו 1959.</p>

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. תיאור עסקאות בעל שליטה (המשך)

עסקאות חריגות עם בעל שליטה

מס' צד להתקשרות עם החברה	מועד אישור / האורגן מאשר ¹	מהות העסקה ועיקריה
4	11 בפברואר 2020 ו-22 בספטמבר 2022	<p>תנאי כהונה - מר ישראל אליהו, בנו של מר שלמה אליהו, מכהן כיו"ר ועדת השקעות נוסטרו של החברה מיום 31 באוקטובר 2013 וכיו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון (1965) בע"מ ("שוקי הון") מיום 1 בפברואר 2014. כמו כן, עד ליום 28 במאי 2018 כיהן גם כדירקטור במגדל אחזקות ובחברה.</p> <p>בגין כהונתו כיו"ר ועדת השקעות נוסטרו של החברה, מר ישראל אליהו זכאי לגמול שנתי בסך של כ-130 אלפי ש"ח ולגמול השתתפות בישיבות דירקטוריון ו/או ועדותיו בסך של כ-5 אלפי ש"ח לישיבה, הזיהים לגמול אותו מקבלים הדירקטורים האחרים, ונציגי ועדות ההשקעה בחברה, לרבות הדירקטורים החיצוניים (לא כולל יו"ר הדירקטוריון). לסכומים האמורים יתווסף מע"מ כדין והם יעודכנו פעם בשנה בהתאם לעליית מדד המחירים לצרכן. כמו כן, מר ישראל אליהו זכאי להחזר הוצאות השתתפות בהשתלמות וימי עיון הנחוצים למילוי תפקידו בסכום שלא יעלה על סך של 2,000 ש"ח.</p> <p>בימים 11 בפברואר 2020 ו-22 בספטמבר 2022, אישרה האסיפה הכללית של מגדל אחזקות לחדש את תשלום הגמול למר ישראל אליהו בגין כהונתו כיו"ר ועדת השקעות נוסטרו של החברה, באותם התנאים כל פעם למשך תקופה של 3 שנים נוספות, 2020 עד 2022 (כולל) ו-2023 עד 2025 (כולל).</p> <p>הגמול הכולל אשר שולם למר ישראל אליהו בגין כהונתו בחברה בשנת 2022 עמד על כ-307 אלפי ש"ח (כולל מע"מ), בשנת 2021 עמד על כ-237 אלפי ש"ח (כולל מע"מ) ובשנת 2020 עמד על כ-24 אלפי ש"ח (כולל מע"מ).</p> <p>לפרטים נוספים ראה דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מהימים 22 במרס 2017 (אסמכתא מספר 01-116178 ו-01-116367); 4 בפברואר 2020 (אסמכתא מספר 01-116178 ו-01-116367); וכן דיווחים מיידיים בדבר אישור האסיפה הכללית מהימים 11 בפברואר 2020 (אסמכתא מספר 01-116178 ו-01-116367); 17 באוגוסט 2022 (מספרי אסמכתא 01-116178 ו-01-116367); 22 בספטמבר 2022 (מספר אסמכתא 01-116178 ו-01-116367).</p> <p>בנוסף, החל מיום 1 בספטמבר 2019 זכאי מר ישראל אליהו גם לשכר חודשי בגין כהונתו כיו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון, בסך של 54 אלפי ש"ח ברוטו, לפי היקף משרה של 60% במתכונת העסקה כעובד שכיר, וכן תנאים סוציאליים נלווים כגון חופשה, הבראה, ימי מחלה והפרשות לחיסכון פנסיוני. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 19 בספטמבר 2019 (אסמכתא מספר 01-116178 ו-01-116367) ודיווחים מיידיים בדבר אישור האסיפה הכללית מהימים 24 באוקטובר 2019 (אסמכתא מספר 01-116178 ו-01-116367); 17 באוגוסט 2022 (מספרי אסמכתא 01-116178 ו-01-116367); 22 בספטמבר 2022 (מספר אסמכתא 01-116178 ו-01-116367).</p>

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ה. תיאור עסקאות בעל שליטה (המשך)

עסקאות חריגות עם בעל שליטה

מס' עם החברה	צד להתקשרות	מועד אישור / האורגן מאשר ¹	מהות העסקה ועיקריה
5	בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בחברה	14 בפברואר 2021 ו-14 בפברואר 2022 - אישור דירקטוריון החברה לביטוח נושאי משרה	ביטוח נושאי משרה - לפרטים בדבר פוליסת ביטוח נושאי המשרה של החברה ושל חברות מאוחדות, לרבות בעל השליטה או קרובו המכהנים כנושאי משרה בחברה, ראה סעיף ח.4.1 להלן. הכיסוי הביטוחי האמור לבעל השליטה ו/או קרוביו, התואם את מדיניות התגמול הקיימת בחברה, אושר בהתאם לתקנה 1ב1 לתקנות ההקלות. ראה דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מיום 14 בפברואר 2021 (אסמכתא מספר 2021-01-017947) ו-15 בפברואר 2022 (אסמכתא מספר 2022-01-018403).
	11 בפברואר 2020 ו-22 בספטמבר 2022 - אישור האסיפה הכללית של מגדל אחזקות למתן כתבי שיפוי ולמתן כתבי פטור	11 בפברואר 2020 ו-22 בספטמבר 2022 - אישור האסיפה הכללית של מגדל אחזקות למתן כתבי שיפוי ולמתן כתבי פטור	כתבי שיפוי ופטור לנושאי משרה שהם בעל השליטה או קרוביו - בימים 11 בפברואר 2020 ו-22 בספטמבר 2022 אישרה האסיפה הכללית של מגדל אחזקות הענקת כתבי שיפוי ופטור לנושאי משרה שהם בעל השליטה או קרובו, אשר כיהנו בחברה באותו מועד בהתאם להוראות סעיף 275 לחוק החברות. במהלך תקופת הדוח, נושאי המשרה המכהנים בקבוצה הנמנים על בעל השליטה וקרוביו הינם: מר שלמה אליהו, בעל השליטה בחברה, המכהן כדירקטור בחברה ובנו, מר ישראל אליהו, המכהן כיו"ר דירקטוריון מגדל שוקי הון וכיו"ר ועדת ההשקעות נוסטרו של החברה. כתבי השיפוי והפטור שהוענקו לבעל השליטה וקרובו זהים לכתבי השיפוי והפטור שהוענקו ליתר נושאי המשרה בחברה.
			לפרטים נוספים אודות כתבי השיפוי והפטור שהוענקו בחברה, ראה דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מהימים: 25 בנובמבר 2016 (אסמכתא מספר 2016-01-132007); 22 בדצמבר 2016 (אסמכתא מספר 2016-01-142339); 1 בינואר 2017 (אסמכתא מספר 2017-01-000333); 31 בדצמבר 2019 (מספרי אסמכתאות 2019-01-116178 ו-2019-01-116367), 4 בפברואר 2020 (אסמכתא מספר 2020-01-013125), 11 בפברואר 2020 (אסמכתא מספר 2020-01-015150), 17 באוגוסט 2022 (מספרי אסמכתא 2022-01-104362, 2022-01-104389 ו-2022-01-104401) ו-22 בספטמבר 2022 (מספר אסמכתא 2022-01-120691). לפרטים אודות כתבי שיפוי ופטור לנושאי משרה שהינם בעל השליטה או למי שלבעל השליטה יש בו ענין אישי, ראה באור 2.38.ד.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

א. חברות קשורות

1. בחודש יולי 2008 נחתם הסכם שכירות בין מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ ("המשכירה"), חברה מאוחדת של החברה, לבין מגדל שוקי הון (שרותי ניהול) בע"מ ("שוקי הון שירותי ניהול"), חברה בת של שוקי הון הנשלטת בידי מגדל אחזקות. הסכם השכירות הינו בגין השכרת בנין המשרדים של המשכירה ברח' סעדיה גאון, 26 בתל-אביב ("בנין המשרדים") לצורך ניהול עסקי קבוצת שוקי הון. בהתאם להסכם, מושכר לשוקי הון שירותי ניהול רוב בניין המשרדים (לאחר שעבר שיפוץ נרחב במימון המשכירה), וזאת לתקופת שכירות בת 10 שנים שהסתיימה בסוף אוקטובר 2017. דמי השכירות החודשיים עמדו על סך של כ-236 אלפי ש"ח בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן ובתוספת מע"מ כדין. בהסכם נוספה אפשרות להארכת השכירות לתקופה של 7 שנים נוספות ("תקופת השכירות הנוספת"), שתסתיים בסוף אוקטובר 2024, אלא אם תודיע שוקי הון שירותי ניהול על כך שאינה חפצה להאריך את תקופת השכירות, ובמקרה שכזה יהיה על שוקי הון שירותי ניהול לשלם למשכירה תשלום חד פעמי בסך של כ-6,360 אלפי ש"ח, צמוד למדד. בחודש דצמבר 2016 נחתמה תוספת להסכם השכירות, לפיה השטח המושכר לשוקי הון הוקטן כך שדמי השכירות החודשיים הם 157 אלפי ש"ח בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן ובתוספת מע"מ כדין, וזאת רטרואקטיבית מיום 1 בינואר 2015. עוד נקבע בתוספת להסכם כי בתקופת השכירות הנוספת יעלו דמי השכירות בשיעור של 8%. חלק מהשטחים מושכרים בשכירות משנה לחברות מוחזקות בקבוצת שוקי הון וכן לצדדים שלישיים.
2. במהלך שנת 2022 הפיצה שוקי הון אגרות חוב (סדרות ט' ו-י' והרחבה לסדרה ח') שהונפקו על ידי מגדל ביטוח גיוס הון. בגין שירותי ההפצה שולם לשוקי הון על ידי החברה סכום כולל של כ-4,177 אלפי ש"ח.
3. במהלך שנת 2021 הפיצה שוקי הון אגרות חוב (סדרה ח') שהונפקו על ידי מגדל ביטוח גיוס הון. בגין שירותי ההפצה שולם לשוקי הון על ידי החברה סכום כולל של כ-996 אלפי ש"ח.
- לחברה הסכם למתן שירותים עם בי-וול פתרונות לאיכות חיים בע"מ ("בי-וול"), חברה בת בבעלותה המלאה של מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ ("מגדל בריאות"), חברה בת בבעלותה המלאה של מגדל אחזקות, שמספקת לחברה שירותים בתחום הבריאות.
- בחודש אוקטובר 2015 נחתם בין החברה לבין בי-וול הסכם מסגרת למתן שירותים שאינם בגדר כתבי שירות. במסגרת הסכם זה הוסדר מתן שירותים נוספים לחברה: שירות מוקד חירום, העמדת מוקד שירות וסילוק תביעות לביטוח שניים קבוצתי וביטוח בריאות אמבולטורי. ההסכם הינו לתקופה שאינה קצובה, כאשר לכל אחד מהצדדים זכות ביטול בכל עת בכפוף להודעה מראש לצד השני.
- בחודש יולי 2016 נחתם בין החברה לבין בי-וול הסכם מסגרת למתן שירותים בגין כתבי שירות המשוקים למבוטחי מגדל ("הסכם כתבי השירות"). הסכם זה מסדיר מתן שירותים שונים ביחס לכתבי שירות שונים שחולקו למספר סוגים, בין היתר בהתאם למועד שבו החלו להינתן השירותים, כאשר ביחס לכל סוג כאמור נקבעה תקופת התקשרות נפרדת.
- בשנת 2021, נחתם תיקון להסכם כתבי השירות בין בי-וול לחברה, לפיו התווספו ונמחקו כתבי שירות שונים מתכולת הסכם כתבי השירות וכן השתנה מנגנון ההתחשבות בין הצדדים, ביחס לחלק מכתבי השירות מתשלום בסכום שנתי קבוע בהתאם לכמות המבוטחים שרכשו את כתבי השירות לתשלום לפי שירות בפועל שמספקת בי-וול לחברה.
- בשנים 2022, 2021 ו-2020 שילמה מגדל ביטוח לבי-וול סך של כ-32,362 אלפי ש"ח, כ-30,834 אלפי ש"ח וכ-42,434 אלפי ש"ח, בהתאמה.

ב. חברות כלולות

1. לעניין השקעות בחברות כלולות ראה באור 7, השקעה בחברות מוחזקות.
2. החברה משלמת עמלות בגין שיווק מוצרי ביטוח ומוצרים פנסיונים לחברות כלולות בסכומים שאינם מהותיים.
3. במהלך שנת 2015 נתנה החברה הלוואות לחברות כלולות בחו"ל בסך של כ-20,162 אלפי ש"ח לפירעון עד לתום שנת 2025. יתרת הלוואות ליום 31 בדצמבר 2022 הינה 19,564 אלפי ש"ח וליום 31 בדצמבר 2021 הינה 16,969 אלפי ש"ח. בגין הלוואות אלו נרשמו הכנסות מימון בשנים 2022, 2021 ו-2020 בסך של כ-2,166 אלפי ש"ח, כ-1,390 אלפי ש"ח וכ-847 אלפי ש"ח, בהתאמה. הלוואות אלו מוצגות כנכסי חוב שאינם סחירים במסגרת השקעות פיננסיות אחרות.
4. בבעלות החברה נכסי נדל"ן שונים. בחלק מנכסי הנדל"ן האמורים נעשה שימוש עצמי וחלק מנכסי הנדל"ן מושכרים לשימוש חברות הקבוצה, לרבות חברות שאינן בבעלות מלאה של החברה, בסכומים שאינם מהותיים.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים)

חלק מאנשי המפתח הניהוליים בחברה זכאים לשכר, לבונוס, ולהטבות שלא במזומן (כגון רכב, ביטוח רפואי וכדומה).

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים

1. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים לרבות דירקטורים המועסקים בחברה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2020		2021		2022		
מס' אנשים	סכום	מס' אנשים	סכום	מס' אנשים	סכום	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
8	19,919	9	17,793	8	15,618	הטבות לזמן קצר
8	2,602	9	834	8	3,016	הטבות לאחר העסקה
	<u>22,521</u>		<u>18,627</u>		<u>18,634</u>	

יובהר כי סכומים אלו אינם כוללים הטבות אשר שולמו לאנשי מפתח ניהוליים שלא כיהנו בחברה באותה השנה. תשלומים כאמור מפורטים בסעיף 4.ח להלן.

2. הטבות לדירקטורים שאינם מועסקים בחברה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר						
2020		2021		2022		
מס' אנשים	סכום	מס' אנשים	סכום	מס' אנשים	סכום	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
9	2,188	12	3,030	13	2,991	דמי ניהול לדירקטורים שאינם מועסקים בחברה מטעמה
	<u>2,188</u>		<u>3,030</u>		<u>2,991</u>	

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

3. מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה

(א) מדיניות התגמול כללי

מדיניות התגמול שאומצה ע"י החברה ומגדל מקפת (הגופים המוסדיים בקבוצת מגדל) נועדה לקבוע קווים מנחים לאופן התגמול של נושאי המשרה, בעלי תפקידים מרכזיים ועובדים בגופים המוסדיים, באופן אשר ייצור תמריצים ראויים לקידום מטרות החברה, תכנית העבודה שלה והמדיניות בראייה ארוכת טווח, תוך התחשבות בניהול הסיכונים ובהלימה עם טובת החברה, החוסכים באמצעותה ולקוחותיה ("מדיניות תגמול גופים מוסדיים").

מדיניות התגמול של החברה מתעדכנת מעת לעת ומובאת לאישור האסיפה הכללית של החברה, לאחר אישור ועדת התגמול ודירקטוריון החברה.

מדיניות תגמול גופים מוסדיים מעודכנת, בין היתר, בהתאם לכלל הוראות הדין בנושא החלות על הגופים המוסדיים בקבוצה, לרבות הוראות חוזר הממונה שעניינו "תיקון הוראות החוזר המאוחד חלק 1 שער 5, פרק 5 שכותרתו "תגמול" ("חוזר הממונה"), הוראות תיקון 20 לחוק החברות הוראות חוק תגמול לנושאי משרה בתאגידים פיננסיים (אישור מיוחד ואי התרת הוצאה לצרכי מס בשל תגמול חריג), תשע"ו-2016 ("חוק התגמול").

במדיניות תגמול גופים מוסדיים נקבעו הוראות פרטניות לגבי רכיבי השכר של "בעלי תפקיד מרכזי" שזוהו ככאלה על-פי חוזר הממונה, והם כוללים, בין היתר, את כלל נושאי המשרה בגופים המוסדיים על-פי חוק החברות, נושאי משרה שהוגדרו ככאלו על-פי חוזר הממונה, קרובי בעל השליטה, גורמי השקעות וכן בעלי תפקידים נוספים שזוהו על-ידי הגופים המוסדיים כבעלי תפקיד מרכזי.

(ב) להלן עיקרי הנושאים שנקבעו במדיניות תגמול גופים מוסדיים ובמדיניות התגמול של החברה לשנים 2020 עד (וכולל) 2022:

- קביעת תקרה לעלות השנתית החזויה המקסימלית של יו"ר הדירקטוריון, מנכ"ל ומנהלים אחרים.
- הוראות לגבי הרכיב הקבוע - תקרות שכר חודשי, תנאים נלווים, הצמדה, מענק שנתי מובטח וכו'.
- קביעת הוראות לגבי הרכיב משתנה/ מענק שנתי - תקופות המדידה, פריסת הרכיב המשתנה, מרכיבי הרכיב המשתנה (יעדי חברה, יעדים אישיים ורכיב שיקול דעת והערכה כללית) ואופן חישובו, תנאי הסף לתשלום המענק השנתי ורכיבים נדחים שלו, מתן אפשרות להענקת רכיב משתנה גם במקרים שלא התקיימו כל תנאי הסף והיחס בין רכיבי השכר הקבוע לרכיבי השכר המשתנה.
- הסדרי השבה של הרכיב המשתנה בנסיבות שפורטו במדיניות.
- הוראות ביחס לסיום העסקה.

(ג) מדיניות תגמול של הגופים המוסדיים לשנים 2020 עד (וכולל) 2022

ביום 16 ביוני 2020 אישרה האסיפה הכללית של החברה, לאחר אישור הדירקטוריון מיום 30 בדצמבר 2019 את מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים לשנים 2020 עד וכולל 2022, בהתאם להמלצת ועדת התגמול של הגופים המוסדיים. במסגרת אישור המדיניות לשנים אלו יישמה החברה את העדכונים שפרסם הממונה ביום 11 ביולי 2019 בחוזר הממונה, אשר עדן והחליף את חוזר גופים מוסדיים מס' 2-9-2014 "מדיניות תגמול בגופים מוסדיים" מיום 10 באפריל 2014 ("חוזר התגמול המקורי"), כפי שתוקן ביום 7 באוקטובר 2015 במסגרת חוזר גופים מוסדיים 31-9-2015. חוזר התגמול פורסם לצורך התאמת הרגולציה של הגופים המוסדיים לאסדרה הרלוונטית שהתגבשה בתחום מאז פרסום חוזר התגמול המקורי, ובכלל זה הוראות חוק החברות, הוראות המפקח על הבנקים וחקיקת חוק תגמול בכירים, וכן לאור הניסיון שהצטבר ברשות שוק ההון, ביטוח וחסכון ביחס ליישום הוראות חוזר התגמול המקורי ופניות גופים מוסדיים. כמו כן, נעשו התאמות ברכיב המענק השנתי על מנת לאפשר את התאמתו, מדי שנה, לתכנית העבודה ועודכנו תנאי הסף למענק השנתי כתוצאה מהמעבר למשטר סולבנסי II, בהתאם להוראות חוזר "משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II", והתמקדות ביעדים הנוגעים ליחס כושר פירעון של החברה בהתאם לדרישות הדין ויעד התשואה להון.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

3. מדיניות התגמול לנושאי המשרה של החברה (המשך)

ג) מדיניות תגמול של הגופים המוסדיים לשנים 2020 עד (וכולל) 2022 (המשך)

ביום 29 באפריל 2021 הוחלט לעדכן את מדיניות התגמול של החברה לשנים 2020 עד 2022, וזאת במטרה להתאים את מדיניות התגמול לתמורות המשמעותיות שארעו בשוק ביטוח נושאי משרה. בין יתר התיקונים, עודכנו תקופות אכשרה ותקרות מועדים בנוגע להסדרים למתן הודעה מוקדמת לנושאי משרה בחברה. בנוסף, עודכנו הוראות בדבר תקופת אכשרה בנוגע לתשלום עבור התחייבות לאי תחרות למנכ"ל וליו"ר הדירקטוריון. בנוסף, ובשל התמורות המשמעותיות בשוק ביטוח נושאי המשרה כאמור, בוטלה קביעת תקרת הפרמיה השנתית במדיניות התגמול, כך שהפרמיה השנתית וגובה ההשתתפות העצמית ייקבעו בהתאם לתנאי השוק ובלבד שעלות הפוליסה אינה מהותית לחברה.

בנוסף, ביום 20 ביוני 2022 אושרו עדכונים נוספים למדיניות התגמול של החברה לשנים 2020 עד 2022, ביניהם עדכון תנאי הסף למענק השנתי על מנת ליצור הלימה בין רף הרווח הכולל בתוכניות העבודה המאושרות לתנאי הסף למענק השנתי; האחדת תקרת השכר החודשי לכל בעל תפקיד מרכזי בחברה (למעט יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל); שינויים בתנאי הזכאות למענק הסתגלות לגבי נושאי משרה שהחלו לעבוד במקום אחר במועד הקובע, למעט אם נושא המשרה מעורב בפעילות שיש בה משום תחרות עם הקבוצה במועד שנקבע לתשלום; הוספת פרמטר מפורש של אי ציות לרגולציה במסגרת ההוראות המאפשרות הפחתה של מענקים; וכן הוספת הצמדה למדד לתשלומים דחויים בהתאם למדיניות.

לפירוט מדיניות התגמול של החברה לשנים 2020 עד וכולל 2022 ראה באתר האינטרנט של החברה <https://www.migdal.co.il/about/reward-policy>. לפרטים אודות מדיניות התגמול של מגדל אחזקות, ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 31 בדצמבר 2019 (אסמכתא מספר 2019-01-116178) ודיווח מתקן מאותו יום (אסמכתא מספר 2019-01-116367) דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 4 בפברואר 2020 (אסמכתא מספר 2020-01-013125) דיווח מיידי מיום 11 בפברואר 2020 (אסמכתא מספר 2020-01-015150) דיווח מיידי על אסיפה מיום 3 באוקטובר 2021 (אסמכתא 2021-01-150495) וכן דיווח מיידי מיום 8 בנובמבר 2021 (אסמכתא מספר 2021-01-164274) אודות אישור האסיפה.

ד) מדיניות תגמול של הגופים המוסדיים לשנים 2023-2025

ביום 14 במרס 2023 אישרה האסיפה הכללית של החברה את מדיניות התגמול של הגופים המוסדיים, לתקופה נוספת של 3 שנים, לשנים 2023 עד 2025, לאחר אישור הדירקטוריון מיום 29 בדצמבר 2022 ובהתאם להמלצת ועדת התגמול של הגופים המוסדיים.

במסגרת אישור המדיניות לשנים אלו, ובשל אתגרי הגיוס ושימור נושאי המשרה בחברה בעת הזו, הוגדל בחודש שכר אחד שווי המענק הנורמטיבי לבעל תפקיד מרכזי, וכן נוספה למדיניות האפשרות להעניק מענק ארוך טווח לנושאי משרה בלבד, אשר יפרס על פני תקופה מינימלית של 3 שנים, בהיקף של 3 חודשי שכר לכל שנה לכל היותר, ובלבד שנושא המשרה השלים את שנת העבודה הרלבנטית במלואה.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל

(א) מר ניר גלעד, מנכ"ל מגדל אחזקות ויו"ר דירקטוריון החברה (לשעבר)

מר ניר גלעד כיהן כיו"ר דירקטוריון החברה החל מיום 1 במרס 2019, וזאת בהיקף משרה של 90%. ביום 2 ביולי 2019 החל מר גלעד לכהן גם כמ"מ מנכ"ל מגדל אחזקות (עם סיום כהונתו של מר דורון ספיר, כמנכ"ל מגדל אחזקות) וביום 10 באוקטובר 2019 מונה למנכ"ל מגדל אחזקות, וזאת לצד תפקידים נוספים בהם כיהן בקבוצת מגדל, מכוח תפקידיו כאמור.

יחסי העבודה בין מר גלעד לבין החברה ומגדל אחזקות הסתיימו ביום 1 בפברואר 2021, בעקבות הסכם שנערך עימו ואושר ע"י האורגנים המוסמכים של החברה, לאור טענות שהעלה מר גלעד בנוגע להחלטת הדירקטוריון על אי חידוש כהונתו כדירקטור בחברה. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 27 בדצמבר 2020 (מס' אסמכתא: 2020-01-140202) ("ההסכם"). תקופת ההודעה המוקדמת של מר גלעד בת שישה חודשים, החלה ביום 1 בינואר 2021.

החל משנת 2020 היה זכאי מר גלעד לשכר חודשי בסך של 207 אלפי ש"ח (בהתאם למנגנון עדכון השכר אשר היה קבוע בהסכם העסקתו). מר גלעד היה זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה וטלפון נייד. בשל משבר הקורונה בשנת 2020 בוצעה הפחתה בשכרו של מר גלעד לתקופה של שישה חודשים בשיעור של 10%. בשנת 2020 מגדל אחזקות נשאה בעלות המס הנובעת מ"ההוצאה העודפת" על פי חוק התגמול בסך של כ-180 אלפי ש"ח

כמו כן, לאור טענות שהעלה מר גלעד לנזקים שנגרמו לו עקב סיום תפקידיו בחברות, במסגרת ההסכם שנערך עימו, הוסכם על פניה להליך גישור ("הליך הגישור").

בעקבות הליך הגישור, אושרה הצעה מטעם המגשרת, כבוד השופטת (בדימוס) הילה גרסטל, לתשלום סך של 3.2 מיליון ש"ח, בתוספת הוצאות משפטיות בגין הליך הגישור והפעולות שקדמו לו, לסילוק הטענות. האישור האמור ניתן על ידי החברה ומגדל אחזקות, לאחר שהצעת המגשרת הובאה בפני רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, אשר הודיעה כי אינה מוצאת לנכון להתערב בסוגיה.

לפרטים נוספים אודות תנאי הכהונה של מר ניר גלעד, ראה דוח מיידי שפורסם על ידי מגדל אחזקות ביום 31 בדצמבר 2019 בדבר זימון אסיפה כללית אשר על סדר יומה, בין היתר, אישור תנאי העסקה למר ניר גלעד (אסמכתא מספר 2019-01-116178) ודוח מתקן מאותו יום (אסמכתא מספר 2019-01-116367); דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 4 בפברואר 2020 (אסמכתא מספר 2020-01-013125) ומיום 11 בפברואר 2020 (אסמכתא מספר 2020-01-015150) בדבר תוצאות האסיפה. דוח מיידי של מגדל אחזקות בעניין התקשרות לסיום העסקה מיום 27 בדצמבר 2020 (אסמכתא מספר: 2020-01-140202); דוח מיידי של מגדל אחזקות בעניין הפסקת כהונה מיום 3 בינואר 2021 כיו"ר דירקטוריון החברה (אסמכתא מספר: 2021-01-000504); ודוח מיידי של מגדל אחזקות מיום 1 בפברואר 2021 בעניין סיום כהונה כמנכ"ל מגדל אחזקות (אסמכתא מספר: 2021-01-012478).

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל (המשך)

(ב) מר רן עוז, מנכ"ל החברה (לשעבר)

ביום 1 בספטמבר 2019 מונה מר רן עוז כמנכ"ל החברה וביום 5 בפברואר 2019 מונה כיו"ר דירקטוריון מגדל מקפת, וזאת לצד תפקידים נוספים בהם כיהן בקבוצת מגדל מכוח תפקידיו כאמור. ביום 21 בנובמבר 2021 הסתיימה כהונתו של מר עוז בחברה ובחברות נוספות בקבוצת מגדל, בעקבות הודעה שניתנה מטעמו בעניין זה ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 11 ביולי 2021 (אסמכתא מס' 2021-01-115140) ודיווח מיידי מיום 30 באוקטובר 2021 (אסמכתא מס' 2021-01-161715).

מר עוז היה זכאי בעת מינויו לשכר חודשי בסך של כ-221 אלפי ש"ח. השכר החודשי הותאם בתחילת כל שנה קלנדרית לתקופת ההעסקה בהתאם להוראות חוק התגמול, באופן שההוצאה השנתית החזויה לקבוצה בגין סך התגמול הכולל למר עוז לפי העלות הכוללת של כלל רכיבי התגמול לשנה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, תעמוד על תקרת התגמול על פי חוק התגמול או סך של 2.5 מיליון ש"ח, הגבוה מביניהם ("מגבלת התגמול"), ובכל אופן לא יותר מ-3.5 מיליון ש"ח. שכרו החודשי של מר עוז, בשנים 2021 ו-2022 (במסגרת מענק הסתגלות), ולאחר התאמה היה בסך של כ-239 אלפי ש"ח ובשנת 2020 היה בסך של כ-231 אלפי ש"ח. מר עוז היה זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה וטלפון נייד. בשל משבר הקורונה בשנת 2020 בוצעה הפחתה בשכרו של מר עוז לתקופה של שישה חודשים בשיעור של 10%. בשנת 2022 החברה נשאה בעלות המס הנובעת מ"ההוצאה העודפת" על פי חוק התגמול בסך של כ-1,201 אלפי ש"ח, בשנת 2021 בסך של כ-456 אלפי ש"ח ובשנת 2020 בסך של כ-274 אלפי ש"ח. הסכם ההעסקה של מר עוז היה לתקופה בלתי קצובה. כל צד להסכם היה רשאי להביאו לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של תשעה חודשים, אשר החלה ביום 11 ביולי 2021. בכפוף למגבלות הנובעות מהוראות ההסדר התחיקתי, היה זכאי מר עוז עם סיום העסקתו לתשלום מענק הסתגלות בשווי של תשע משכורות חודשיות ובכפוף להתחייבות לאי תחרות ולמדיניות התגמול של החברה.

(ג) מר דורון ספיר, מנכ"ל מגדל אחזקות ומנכ"ל החברה (לשעבר)

מר דורון ספיר כיהן כמנכ"ל החברה החל מיום 1 ביוני 2018 וכמנכ"ל מגדל אחזקות החל מיום 26 ביוני 2018, וזאת לצד תפקידים נוספים בהם כיהן בקבוצת מגדל מכוח תפקידיו כאמור. יחסי העבודה בינו לבין החברה הסתיימו ביום 1 בינואר 2020, בתום תקופת ההודעה המוקדמת.

בשנת 2020 בוצע גמר חשבון עם מר ספיר, ושולם סך של 624 אלפי ש"ח כפיצוי בגין סיום ההסכם.

לפרטים נוספים אודות תנאי העסקתו של מר ספיר, ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 26 בפברואר 2019 (אסמכתא מספר 2019-01-016900) ודיווח מיידי מיום 19 בספטמבר 2019, אודות אישור התנאים על ידי האסיפה הכללית (אסמכתא מספר 2019-01-032443).

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל (המשך)

(ד) מר מוטי רוזן, מנכ"ל מגדל אחזקות ויו"ר דירקטוריון החברה (לשעבר)

מר מוטי רוזן החל לכהן כיו"ר דירקטוריון החברה ביום 3 בינואר 2021 והחל לכהן כמנכ"ל מגדל אחזקות, ביום 1 בפברואר 2021. ביום 22 באפריל 2021 סיים מר רוזן את כהונתו בחברה וביום 8 באוגוסט 2021 סיים את כהונתו במגדל אחזקות.

תנאי תגמולו של מר רוזן, בגין כהונתו כיו"ר דירקטוריון החברה וכמנכ"ל מגדל אחזקות היו בהתאם להסכם שירותי ניהול בין החברה, מגדל אחזקות ומר רוזן ("הסכם השירותים"), כאשר תגמולו של מר רוזן כמפורט בהסכם השירותים היה התגמול הכולל עבור כלל תפקידיו של מר רוזן בקבוצת מגדל.

עד לתחילת כהונתו של מר רוזן כמנכ"ל מגדל אחזקות (ביום 1 בפברואר 2021), החברה נשאה במלוא עלות תגמולו של מר רוזן על פי הסכם השירותים. החל מתחילת כהונתו של מר רוזן כמנכ"ל מגדל אחזקות, החברה נשאה בעלות תגמולו של מר רוזן על פי הסכם השירותים, בהתאם למודל ההקצאה בינה לבין מגדל אחזקות לפיו החברה נושאת ב-90% מהעלות.

על פי הסכם השירותים, מר רוזן היה זכאי לדמי ניהול, כמפורט להלן. יובהר כי דמי הניהול הינם סכום משוער, אשר הותאם מדי שנה קלנדרית, לאחר תום השנה וביחס לשנה החולפת בהתאם למגבלות המפורטות להלן, כך שהסך הסופי של דמי הניהול באותה שנה, יביא את ההוצאה השנתית בגין התגמול למר רוזן, לפי העלות הכוללת של כלל רכיבי התגמול לשנה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, לפי הגבוה מבין תקרת התגמול על פי חוק התגמול (כאשר מועד החישוב הוא חישוב נפרד בגין כל אחד מחודשי העבודה) או סך של 2.5 מיליון ש"ח, הגבוה מביניהם ("מגבלת התגמול"), ובכל אופן לא יותר מ-3.5 מיליון ש"ח בתוספת סכום השקול להפרשה לתגמולים והפרשות לפיצויים על פי דין ("תקרת התגמול").

מר רוזן היה זכאי בעת מינויו לדמי ניהול חודשיים בסך של כ-283 אלפי ש"ח. דמי הניהול החודשיים של מר רוזן, בשנת 2021, ולאחר התאמה, היו בסך של כ-292 אלפי ש"ח. על פי תנאי ההסכם, בכל מקרה בו עתיד היה להיות משולם סכום כלשהו אשר בגינו היתה צפויה חריגה ממגבלת התגמול ("הסכום החורג"), הסכום החורג לא היה משולם והחברה הייתה פטורה מתשלומ. דמי הניהול למר רוזן כללו זכאות לתשלום חלק הפרשות סוציאליות, ימי חופשה, הבראה, מחלה ותנאים נלווים. מר רוזן היה זכאי להמיר תנאים ותשלומים, לתוספת לדמי הניהול, ובלבד שהמרה כאמור לא הייתה מגדילה את עלות תגמולו השנתי מעבר לתקרת התגמול.

הסכם מתן השירותים של מר רוזן היה לתקופה בלתי קצובה. כל צד להסכם היה רשאי להביאו לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של תשעה חודשים ("תקופת ההודעה המוקדמת"). תקופת ההודעה המוקדמת בת תשעה חודשים הותנתה בהתאמת הוראות מדיניות התגמול של החברה ומדיניות התגמול של מגדל אחזקות אשר קבעו באותה עת הודעה מוקדמת מרבית של שישה חודשים. מר רוזן התחייב כי ממועד פקיעתו של הסכם השירותים ובמשך תקופה של תשעה חודשים הוא יימנע מכהונה כנושא משרה או בכל תפקיד אחר בכל גוף בענף הביטוח, וכן כי לא ייתן במהלך התקופה האמורה שירותים, במישרין או בעקיפין, לגוף כאמור, בין בתמורה ובין שלא בתמורה, זולת אם אישרו זאת החברה ומגדל אחזקות מראש ובכתב, וזאת בתמורה לתשלום דמי ניהול בתקופה האמורה ("הסדר אי התחרות"). יצוין, כי הסדר אי התחרות הותנה בעדכון מדיניות התגמול של החברה ומדיניות התגמול של מגדל אחזקות.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל (המשך)

ה) מר מוטי רוזן, מנכ"ל מגדל אחזקות ויו"ר דירקטוריון החברה (לשעבר) (המשך)

ביום 11 במרס 2021 החליט דירקטוריון החברה, בהמשך לדיונים שהתקיימו בדירקטוריון החברה, כי נוכח אי הסכמות ופערים שאינם ניתנים לגישור בין מר רוזן לבין מנכ"ל החברה באותה עת, מר רן עוז, באשר לאופן ההתנהלות בחברה, הוא יפעל לסיום כהונתו של מר רוזן בתפקידו כיו"ר דירקטוריון החברה. מגעים לעניין תנאי הפרישה לא צלחו. ביום 14 במרס 2021, החליט דירקטוריון החברה על השעיה לאלתר של מר מוטי רוזן מתפקידו כיו"ר דירקטוריון החברה. לפרטים נוספים ראה דוחות מיידים של מגדל אחזקות מיום 11 במרס 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-031983) ומיום 14 במרס 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-033825).

ביום 22 באפריל 2021 סיים מר רוזן את תפקידו כיו"ר דירקטוריון החברה. לפרטים נוספים ראה דוח מידי של מגדל אחזקות מיום 25 באפריל 2021 (מס' אסמכתא: 2021-01-069444).

כמו כן, המוסדות המוסמכים בחברה ובמגדל אחזקות, לרבות האסיפה הכללית, אישרו להתקשר עם מר רוזן בהסכם פשרה אשר הצדדים לו הינם מגדל אחזקות והחברה מצד אחד ומר רוזן מצד שני, והכל מבלי להודות באיזו מהטענות הנטענות בידי מר רוזן ולצרכי פשרה בלבד, אשר עיקריו כמפורט להלן:

1. מר רוזן יתפטר באופן מידי מכל תפקידיו בקבוצת מגדל ובחברות הבנות. ההתפטרות של מר רוזן מתפקידו כמנכ"ל מגדל אחזקות נכנסה לתוקף ביום 8 באוגוסט 2021, עם מינויו של מר יפתח רון-טל כמנכ"ל מגדל אחזקות. ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 8 באוגוסט 2021 (מס' אסמכתא 2021-01-128739).

2. מר רוזן זכאי לתקופת הודעה מוקדמת כדלקמן: החברה תשלם חלק של 90% מתקופה של תשעה חודשים; ומגדל אחזקות תשלם חלק יחסי של 10% מתקופה של שישה חודשים. דמי ההודעה המוקדמת ישולמו בתשלומים חודשיים עוקבים החל ממועד ההתפטרות (כאשר תקופת ההודעה המוקדמת, כאמור, שונת בין החברה למגדל אחזקות).

3. מעבר לתשלומים האמורים, קיימים תשלומים שלטענת מר רוזן מגיעים לו ואשר החברה ומגדל אחזקות חלוקות לגביהם גם בהינתן הסכם הפשרה, שעניינם תשלום בגין תקופת אי תחרות בת 9 חודשים ופיצוי בגין נזקים שנגרמו לטענת מר רוזן, לו ולשמו הטוב, בעקבות פעולות של החברה והאורגנים שלה, טענות המוכחות בידי החברה ומגדל אחזקות, אשר סבורות כי פעלו כדין ולטובת החברות ("התשלומים במחלוקת"). הצדדים הסכימו לנהל הליך גישור, אשר אם לא יצלח, יתקיים הליך בוררות בקשר עם התשלומים במחלוקת, ובלבד שהסכומים שייפסקו במסגרת הליך הגישור או הבוררות לא יעלו על סך של תשעה חודשי דמי ניהול (כ-2.5 מיליון ש"ח) לא כולל מיסים והוצאות, כאשר החברות תישאנה בהוצאות הליך הגישור ו/או הבוררות לפי העניין בהתאם לתנאי הסכם הפשרה, ומעבר לכך ויתרו הצדדים ויתור הדדי על כל טענה או תביעה.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל (המשך)

ה) מר מוטי רוזן, מנכ"ל מגדל אחזקות ויו"ר דירקטוריון החברה (לשעבר) (המשך)

לעניין הסכם הפשרה, ראה דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מיום 5 באפריל 2021 (מספרי אסמכתא 2021-01-056754 ו-2021-01-056778) ומיום 12 באפריל 2021 (מספר אסמכתא 2021-01-061929).

ביום 21 באפריל 2021 האסיפה הכללית של מגדל אחזקות אישרה, בין היתר, את תנאי התגמול והפיצוי של מר רוזן, כמפורט לעיל, וכפי שדווח במסגרת דוח זימון אסיפה. לעניין החלטת האסיפה הכללית ראה דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מימים 21 ו-22 באפריל 2021 (מספרי אסמכתאות 2021-01-068817 ו-2021-01-069018).

הליך הגישור עליו הסכימו הצדדים הסתיים ללא הצלחה, ובהתאם להסכם הפשרה, הנושא הועבר להכרעת בורר - כב' שופט בית המשפט העליון בדימוס, מר צבי זילברטל. במסגרת הליך הבוררות הוגשו כתי טענות ע"י הצדדים להליך וכן התנהל הליך גילוי מסמכים. נכון למועד הדוח, הבוררות מצויה בשלב הגשת תצהירי עדות.

ו) מר יפתח רוזן-טל, יו"ר דירקטוריון החברה עד ליום 15 בנובמבר 2022

מר יפתח רוזן-טל כיהן כיו"ר דירקטוריון החברה החל מיום 1 באוגוסט 2021, וזאת בהיקף של 100% משרה. לפרטים נוספים, ראו דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מהתאריכים 14 במאי 2021 ו-7 ביוני 2021, 17 ביוני 2021, 20 ביוני 2021, 24 ביוני 2021 ו-4 ביולי 2021 (אסמכתאות: 2021-01-103314, 2021-01-085476, 2021-01-096843, 2021-01-111021 ו-106185-2021-01, בהתאמה).

בנוסף, ביום 8 באוגוסט 2021 מונה מר רוזן-טל למנכ"ל מגדל אחזקות. ביום 31 בדצמבר 2021 סיים מר רוזן-טל את כהונתו כמנכ"ל מגדל אחזקות בהתאם להודעה שניתנה על ידו, וזאת על רקע החלטת האסיפה הכללית של מגדל אחזקות מיום 8 בנובמבר 2021, אשר לא אישרה את חלקה היחסי של מגדל אחזקות (בשיעור של 10%) בעלות ההעסקה הכוללת של מר רוזן-טל וכן פטור ושיפוי בגין תפקידו זה; ומאחר שלעמדתו, אין זה נכון שימשיך לשאת באחריות הכרוכה בתפקיד כמנכ"ל מגדל אחזקות, ללא השיפוי והפטור כאמור. ראו דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 2 בדצמבר 2021 (אסמכתא: 2021-01-175896).

ביום 9 בנובמבר 2022 הודיע מר רוזן-טל כי בכוונתו לסיים את תפקידו בחברה. במכתב פירט מר רוזן-טל את הנימוקים להודעתו. לפרטים נוספים, לרבות התייחסות החברה להודעה זו ולתוכנה, ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 9 בנובמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-135175). ביום 15 בנובמבר 2022 התקיימה האסיפה השנתית של מגדל ביטוח ובמועד זה חדל מר רוזן-טל לכהן בתפקידו. לפירוט, ראו דוח מיידי של מגדל אחזקות מיום 16 בנובמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-137566). מר רוזן-טל מצוי כעת בתקופת ההודעה המוקדמת.

מר רוזן-טל היה זכאי לשכר חודשי בסך של כ-231 אלפי ש"ח. השכר החודשי הוטאם בתחילת כל שנה קלנדרית לתקופת ההעסקה בהתאם להוראות חוק התגמול, באופן שההוצאה השנתית החזויה לחברה בגין סך התגמול הכולל למר רוזן-טל לפי העלות הכוללת של כלל רכיבי התגמול לשנה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, תעמוד על תקרת התגמול על פי חוק התגמול ("מגבלת התגמול"), ובכל אופן לא יותר מ-3.5 מיליון ש"ח, להוציא תגמולים פנסיוניים ופיצויי פיטורים על פי דין. שכרו החודשי של מר רוזן-טל, בשנת 2022, ולאחר התאמה היה בסך של כ-247 אלפי ש"ח. מר רוזן-טל היה זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה, רכב וטלפון נייד. בשנת 2022 החברה נשאה בעלות המס הנובעת מ"ההוצאה העודפת" על פי חוק התגמול בסך של כ-528 אלפי ש"ח ובשנת 2021 בסך של כ-171 אלפי ש"ח. הסכם ההעסקה של מר רוזן-טל היה לתקופה בלתי קצובה. כל צד להסכם היה רשאי להביאו לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של תשעה חודשים, וזאת בכפוף להוראות הנוגעות בדבר במדיניות התגמול של החברה אשר על פיהן תקופת ההודעה המוקדמת במהלך חצי השנה הראשונה תעמוד על שלושה חודשים ובחצי השנה השנייה על ארבעה חודשים וחצי. עם סיום העסקתו התחייב מר רוזן-טל שלא להתחרות בעסקי הקבוצה ופעילותה במשך תשעה חודשים ממועד סיום יחסי עובד - מעסיק בפועל והחברה תשלם לו תשלום בסך השווה לעלות השכר הכוללת בתקופת אי התחרות כאמור, וזאת בכפוף להוראות מדיניות התגמול, ובפרט לכך שההסדר ייכנס לתוקף רק לאחר שמר רוזן-טל ישלים שמונה עשר חודשי עבודה בחברה.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל (המשך)

(ז) מר שגיא יוגב, מנכ"ל החברה עד ליום 15 בפברואר 2023

ביום 7 באוקטובר 2021 מונה מר שגיא יוגב כמנכ"ל החברה והחל לכהן בתפקידו החל מיום 21 בנובמבר 2021. ביום 23 בדצמבר 2021 מונה כיו"ר דירקטוריון מגדל מקפת, וזאת לצד תפקידים נוספים בהם הוא מכהן בקבוצת מגדל, מכוח כהונתו כאמור, ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 7 באוקטובר 2021 (אסמכתא מס' 2021-01-153555) וכן דיווח מיידי מיום 31 באוקטובר 2021 (אסמכתא מס' 2021-01-161712).

ביום 31 באוקטובר 2022 הודיע מר יוגב על רצונו לסיים את כהונתו כמנכ"ל מגדל ביטוח. במכתב שהוגש ליו"ר דירקטוריון מגדל ביטוח פירט מר יוגב את הנימוקים להודעתו, לפרטים נוספים, לרבות התייחסות החברה להודעה זו ולתוכנה, ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 31 באוקטובר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-131656). ביום 15 בפברואר 2023 סיים מר יוגב את תפקידו כמנכ"ל החברה. לפרטים נוספים ראה דוח מיידי של מגדל אחזקות מיום 30 בינואר 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-012462).

מר יוגב היה זכאי לשכר חודשי בסך של כ-239 אלפי ש"ח. השכר החודשי הוטאם בתחילת כל שנה קלנדרית לתקופת ההעסקה בהתאם להוראות חוק התגמול, באופן שההוצאה השנתית החזויה לחברה בגין סך התגמול הכולל למר יוגב לפי העלות הכוללת של כלל רכיבי התגמול לשנה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, תעמוד על תקרת התגמול על פי חוק התגמול ("מגבלת התגמול"), ובכל אופן לא יותר מ-3.5 מיליון ש"ח, להוציא תגמולי פנסיה ופיצויי פיטורים על פי דין. שכרו החודשי של מר יוגב, בשנת 2022, ולאחר התאמה היה בסך של כ-248 אלפי ש"ח. מר יוגב היה זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה, רכב וטלפון נייד. בשנת 2022 החברה נשאה בעלות המס הנובעת מ"ההוצאה העודפת" על פי חוק התגמול בסך של כ-530 אלפי ש"ח ובשנת 2021 בסך של כ-44 אלפי ש"ח. הסכם ההעסקה של מר יוגב היה לתקופה בלתי קצובה. כל צד להסכם היה רשאי להביאו לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של תשעה חודשים וזאת בכפוף להוראות הנוגעות בדבר מדיניות התגמול של החברה אשר על פיהן תקופת ההודעה המוקדמת במהלך חצי השנה הראשונה תעמוד על שלושה חודשים ובחצי השנה השנייה על ארבעה חודשים וחצי. עם סיום העסקתו התחייב מר יוגב שלא להתחרות בעסקי הקבוצה ופעילותה במשך שישה חודשים ממועד סיום יחס עובד-מעסיק בפועל והחברה תשלם לו תשלום בסך השווה לעלות השכר הכוללת בתקופת אי התחרות כאמור וזאת בכפוף להוראות מדיניות התגמול ובפרט לכך שההסדר ייכנס לתוקף רק לאחר שמר יוגב ישלים שמונה עשרה חודשי עבודה בחברה. ככל שהסדר אי התחרות לא ייכנס לתוקף, לא ייכנס לתוקף גם ההתחייבות לאי תחרות.

(ח) מר כרמי גילון, יו"ר דירקטוריון זמני בחברה

ביום 24 בנובמבר 2022 אישר דירקטוריון החברה את מינויו של מר כרמי גילון ליו"ר זמני של החברה. ביום 17 בינואר 2023 הודיע הממונה, כי אינו מתנגד למינויו של מר גילון כיו"ר דירקטוריון החברה עד ליום 15 במרס 2023. לפירוט, ראה דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מיום 24 בנובמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-141712) ומיום 17 בינואר 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-007405), הכלולים בדוח זה על דרך הפניה. מר גילון חדל לכהן כיו"ר דירקטוריון זמני בחברה ביום 15 במרס 2023.

באור 37 - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ח. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) (המשך)

נתונים בדבר תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים (המשך)

4. בעלי עניין - יו"ר דירקטוריון / מנכ"ל (המשך)

ט) מר רונן אגסי, מנכ"ל החברה החל מיום 15 בפברואר 2023

ביום 22 בדצמבר 2022 מונה מר רונן אגסי כמנכ"ל החברה והחל לכהן בתפקידו מיום 15 בפברואר 2023. לפירוט ראו דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מיום 22 בדצמבר 2022 (מס' אסמכתא: 2022-01-154303), מיום 17 בינואר 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-007405) ומיום 30 בינואר 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-012465).

מר אגסי זכאי לשכר חודשי בסך של 248,850 ש"ח. השכר החודשי יותאם בתחילת כל שנה קלנדרית לתקופת ההעסקה בהתאם להוראות חוק התגמול, באופן שההוצאה השנתית החזויה לחברה בגין סך התגמול הכולל למר אגסי לפי העלות הכוללת של כלל רכיבי התגמול לשנה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים, תעמוד על תקרת התגמול על פי חוק התגמול ("מגבלת התגמול"), ובכל אופן לא יותר מ-3.5 מיליון ש"ח, להוציא תגמולים פנסיוניים ופיצויי פיטורים על פי דין. מר אגסי יהיה זכאי להמיר פעם בשנה עד שליש מהמשכורת החודשית שלו, בשינויים המחויבים, לתגמול הוני, בכפוף לאישורים הנדרשים על פי דין, לרבות אישור תכנית תגמול הונית בחברה. מר אגסי זכאי להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, כגון: קרן השתלמות, ימי חופשה, ימי הבראה, רכב וטלפון נייד. הסכם ההעסקה של מר אגסי הנו לתקופה בלתי קצובה. כל צד להסכם רשאי להביאו לידי סיום בכל עת ומכל סיבה בהודעה מוקדמת של תשעה חודשים וזאת בכפוף להוראות הנוגעות בדבר מדיניות התגמול של החברה אשר על פיהן תקופת ההודעה המוקדמת במהלך חצי השנה הראשונה תעמוד על שלושה חודשים ובחצי השנה השנייה על ארבעה חודשים וחצי. עם סיום העסקתו התחייב מר אגסי שלא להתחרות בעסקי הקבוצה ופעילותה במשך שישה חודשים ממועד סיום יחס עובד-מעסיק בפועל והחברה תשלם לו תשלום בסך השווה לעלות השכר הכוללת בתקופת אי התחרות כאמור וזאת בכפוף להוראות מדיניות התגמול ובפרט לכך שההסדר ייכנס לתוקף רק לאחר שמר אגסי ישלים שמונה עשרה חודשי עבודה בחברה. ככל שהסדר אי התחרות לא ייכנס לתוקף, לא ייכנס לתוקף גם ההתחייבות לאי תחרות.

י) ביטוח נושאי משרה לרבות נושאי משרה שהם בעל השליטה או קרוביו - הדירקטורים ונושאי המשרה בקבוצה, לרבות בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה, מנכ"ל החברה ונושאי משרה המכהנים בחברה ובחברות בשליטת החברה, מבוססים במסגרת פוליסת ביטוח דירקטורים ונושאי משרה בקבוצה, לתקופה של שנים עשר חודשים, החל מיום 15 בפברואר 2022 ועד ליום 14 בפברואר 2023. גבולות אחריות של הפוליסה הם 100 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח. עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסוי האמור וגובה השתתפות עצמית הינם בהתאם לתנאי השוק. הכיסוי הביטוחי האמור אושר בהתאם לתקנה 1ב1 לתקנות ההקלות. לפרטים ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 15 בפברואר 2022 (אסמכתא מספר 2022-01-018403).

בהתאם למדיניות התגמול לשנים 2020 עד 2022, תקרת סכומי ביטוח אחריות נושאי משרה עבור נושאי משרה, דירקטורים וחברי ועדות השקעה, לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו שיהנו בחברה ו/או בקבוצת מגדל, לא תעלה על סך של 200 מיליון דולר ובפרמיה שנתית שלא תעלה על 1.5 מיליון דולר. סכום זה נקבע על בסיס הערכה לגבי צורך עתידי כאשר היקף הביטוח יקבע כתלות בתנאי השוק, לרבות הפרמיה ביחס לכיסוי הביטוחי ולסיכון. הגבלת תקרת הפרמיה השנתית במדיניות התגמול בוטלה במסגרת עדכון מדיניות התגמול ביום 29 באפריל 2021, ולפיכך אינה קיימת גם במדיניות התגמול לשנים 2023-2025. התיקון נועד להתאים את מדיניות התגמול לתמורות המשמעותיות שאירעו בשוק ביטוח נושאי משרה, כך שהפרמיה השנתית וגובה ההשתתפות העצמית ייקבעו בהתאם לתנאי השוק, ובלבד שעלות הפוליסה אינה מהותית. לפרטים בדבר מדיניות התגמול ראה באור 37(ג) לעיל.

לפרטים נוספים בדבר אישור התקשרות בפוליסת הביטוח הקודמת, ראה דיווחים מיידיים של מגדל אחזקות מיום 14 בפברואר 2021 (אסמכתא מספר 2021-01-017947).

יצוין כי בימים 12 ו-14 בפברואר 2023 אישרו המוסדות המוסמכים בקבוצת מגדל את חידוש ההתקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, לדירקטורים ולנושאי משרה בקבוצה, לרבות עבור בעל השליטה וקרובו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה, לתקופה נוספת של שנים עשר חודשים, החל מיום 15 בפברואר 2023 ועד ליום 14 בפברואר 2024. גבולות אחריות של הפוליסה נותרו 100 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח. עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסוי האמור וגובה השתתפות עצמית הינם בהתאם לתנאי השוק. הכיסוי הביטוחי האמור אושר בהתאם לתקנה 1ב1 לתקנות ההקלות. לפרטים ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 15 בפברואר 2023 (אסמכתא מספר 2023-01-017529).

יא) לפרטים אודות כתבי פטור וכתבי שיפוי לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים בחברה שניתנו על ידה ועל ידי בעלי עניין בחברה, ראה באור 2.38 ד.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

1. התחייבויות תלויות

א. הליכים משפטיים ואחרים - כללי

סעיפים (ב) עד (ו) (כולל) להלן כוללים פרטים בדבר הליכים משפטיים ואחרים כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות. בסעיף (ב) להלן מתוארות בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות לרבות תובענות שהגשן כתביעה ייצוגית אושרה ("הליכים ייצוגיים"), בסעיף (ג) להלן מתוארים הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח, בסעיף (ד) להלן מתוארים הליכים משפטיים אחרים ותובענות מהותיות אחרות, בסעיף (ה) להלן מוצג סיכום נתוני תביעות משפטיות ובסעיף (ו) להלן מתוארים הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה.

בשנים האחרונות ניכר גידול משמעותי בהיקף ההליכים הייצוגיים המוגשים נגד החברה ו/או חברות מאוחדות של החברה. זאת, כחלק מגידול כללי של בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בכלל, וכחלק מגידול בבקשות מסוג זה כנגד חברות העוסקות בתחומי העיסוק של החברות המאוחדות. מגמה זו מגדילה באופן מהותי את פוטנציאל החשיפה של החברה ו/או החברות המאוחדות להפסדים במקרה של קבלת תביעה ייצוגית כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות. ההליכים הייצוגיים, מצויים בשלבים שונים של הבירור המשפטי, החל מהשלב של בירור הבקשה לאישור תובענה כייצוגית ועד שלב שבו תביעה אושרה כייצוגית והיא מתבררת ככזו. חלק מההליכים הייצוגיים מצויים בהליכי ערעור.

ניתן להגיש תובענות ייצוגיות בעילות שונות המפורטות בחוק לעניין זה והן כוללות ביחס למבטח כל ענין שבין החברה לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו. במסגרת החוק נקבעו תהליך ומגבלות בכל הנוגע להסדרי פשרה בתובענות ייצוגיות שמקשות על כינון פשרה בתובענות ייצוגיות ובהן, בין היתר, זכות ליועץ המשפטי לממשלה ולגורמים אחרים להגיש התנגדות להסדר הפשרה וכן מינוי בודק ביחס להסדר הפשרה. היקפה של התובענה הייצוגית נקבע עם אישורה והוא תלוי בעילות התביעה שאושרו והסעד שאושר ביחס לעילות אלו.

בהליכים משפטיים או בבקשות לאישור תובענה כייצוגית אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not" - דהיינו הסתברות העולה על 50%) כי טענות התביעה תתקבלנה וההליך יתקבל (או במקרה של בקשה לאישור תובענה כייצוגית, יאשר ביהמ"ש את אישורה כייצוגית), נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות.

בבקשות לאישור תובענות אשר אושרו כייצוגיות על ידי ביהמ"ש, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות, אם, לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה במסגרת התביעה לגופה תתקבלנה במסגרת ניהול התובענה כתובענה ייצוגית. במקרה בו אושרה תביעה כייצוגית על ידי ביהמ"ש והוגש ערעור על ידי התובע בו הוא עותר להרחיב את פסק הדין שניתן, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות בערעור, אם, לאור הערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, יותר סביר מאשר לא ("more likely than not") שטענות התביעה בערעור תתקבלנה.

במקרה בו, במי מההליכים קיימת נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בגובה הנכונות לפשרה, וזאת אף אם מדובר במקרה אשר לפי הפירוט האמור לעיל לא הייתה נכללת הפרשה בדוחות הכספיים אלמלא הפשרה או הנכונות לפשרה. במקרים בהם לפי הפירוט האמור לעיל נדרשת הפרשה בדוחות הכספיים ויש נכונות לפשרה, נכללה הפרשה בדוחות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או החברות המאוחדות או סכום הנכונות לפשרה, לפי הגובה מביניהם. במקרים בהם אושר הסדר פשרה, נכללה בדוחות הפרשה בגובה הערכת החברה ו/או חברות מאוחדות לעלות הסדר הפשרה.

בהליכים משפטיים ואחרים כמפורט בבאור זה להלן אשר בהם, להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, לא חל האמור לעיל ובהליכים הנמצאים בשלבים ראשוניים המפורטים 35 ו-36 בטבלה שלהלן, ולא ניתן להעריך את סיכויי ההליך, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

להערכת ההנהלה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי החברה ו/או חברות מאוחדות או הפרשה בגובה נכונות החברה ו/או חברות מאוחדות לפשרה, לפי העניין.

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות

להלן פירוט של הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות העומדות ותלויות כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה, בסדר כרונולוגי לפי מועד הגשתן:

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
1	1/2008 מחוזי - ת"א	מבוטח בביטוח חיים נ' החברה וחברות נוספות	גביית מרכיב בפרמיה המכונה "תת-שנתיות" שלא כדין ביחס לרכיבים ו/או כיסויים מסוימים בפוליסה ובסכום החורג מן הסכום המותר. במסגרת הסעדים נכללה בקשה להורות על החזר הסכום שנגבה מחברי הקבוצה כתת שנתיות שלא כדין וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן.	כל מי שנגבה ממנו תשלום בגין רכיב "תת שנתיות" בנסיבות ובסכום החורגים מהמותר.	ביום 19 ביולי 2016 נתן בית המשפט החלטה המאשרת את התובענה כייצוגית ביחס לכל מי שנגבה ממנו תשלום בגין תת שנתיות ביחס לרכיב החסכון בפוליסות מסוג מעורב או ביחס לרכיב גורם פוליסה או ביחס לפוליסות המבטחות בריאות, נכות, מחלות קשות, אובדן כושר עבודה וסיעוד. החברה ויתר החברות הנתבעות הגישו ביום 15 בדצמבר 2016 בקשת רשות ערעור על ההחלטה הנ"ל לבית המשפט העליון. ביום 31 במאי 2018 קיבל בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור שהגישו החברות על אישור התביעה כתביעה ייצוגית, ובהתאם ביטל את החלטת בית המשפט המחוזי על אישור התובענה כייצוגית. ביום 26 ביוני 2018 הוגשה בקשה לדיון נוסף בתיק. במסגרת זו הוגשה גם בקשה של עמותת נציגי ציבור להצטרף לדיון הנוסף כ"ידיד בית המשפט". ביום 2 ביולי 2019 קיבל בית המשפט העליון את הבקשה לקיום דיון נוסף בפסק הדין והורה על קיומו בפני הרכב של 7 שופטים. היועמ"ש לממשלה התבקש לשקול להתייצב בהליך. ביום 10 בנובמבר 2019 הודיע היועמ"ש לממשלה על התייצבותו בהליך וביום 2 בפברואר 2020 הגיש את עמדתו, לפיה ככל שהפרשנות של המאסדר את הנחיותיו אפשרית לפי כללי הפרשנות המקובלים (לשונית ותכליתית) יינתן לה משקל בכורה, אלא אם מתקיימים שיקולים שונים המחייבים להפחית ממשקל זה (כגון מקרים של חוסר עקביות של המאסדר, השתרשות פרשנות בשוק וכו'). יצוין, כי בתובענה דנן, עמדת המאסדר, כפי שהוגשה בערכאה הדיונית, הייתה כי אין מניעה לגבות את רכיב התת שנתיות ביחס לרכיבי הגבייה. ביום 26 ביולי 2020 התקיים דיון בבית המשפט העליון בפני הרכב מורחב. ביום 4 ביולי 2021 ניתן פסק דין על ידי בית המשפט העליון בדיון הנוסף, אשר ביטל את פסק הדין בבקשת רשות הערעור וקבע כי אין ליתן מעמד בכורה לעמדת המאסדר וכי מעמדה הוא ככל רשות מנהלית. על רקע קביעה זו ובהינתן כי קיימת אפשרות סבירה שתתקבל עמדתם הפרשנית של התובעים, דחה בית המשפט את בקשת רשות הערעור שהוגשה על ידי הנתבעות, וקבע כי פסק דין המחוזי יחזור ויעמוד על כנו ובקשת האישור תתקבל. בהתאם, הורה בית המשפט העליון להחזיר את התיק לדיון בבית המשפט המחוזי בתובענה הייצוגית לגופה. ביום 1 בספטמבר 2022 הוגשו תצהירי עדות ראשית של התובעים וחוות דעת מומחה מטעמם.	כ-2,300 מיליון ש"ח, מיוחס לחברה כ-827 מיליון ש"ח.

1 תאריך ההגשה של התובענות והבקשות הינו התאריך של הגשת התובענה והבקשה המקורי והערכאה הינה הערכאה בה הוגש במקור ההליך.

2 הפניות לחוקים הנם בשמם המלא אך ללא שנת חקיקתם.

3 הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, כפי שהתבקש בבקשת האישור שהוגשה לראשונה בהליך, קבוצה אשר מהווה בסיס לאומדן סכום התובענה בכתב התביעה אלא אם צוין אחרת.

4 הסכום אותו העריך התובע בתביעה המקורית. אלא אם צוין אחרת הסכומים נקובים בקירוב.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
2	4/2011 מחוזי - מרכז	מבוטח בביטוח חיים נ' החברה וחברות ביטוח נסופות	גביית כספים בגין "גורם פוליסה", העולים לעיתים כדי שיעור נכבד מהפרמיה המשולמת, ללא הסכמה חוזית וללא מתן גילוי נאות. הסעדים המבוקשים כוללים תשלום פיצוי/השבה השווה לסכום "גורם פוליסה" שנגבה מחברי הקבוצה בפועל, בצירוף התשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה ומתן צו עשה המורה לחדול מגבייה של סכומים אלה. התובעים מציינים בבקשת האישור, כי ביום 12 באפריל 2011 אושרה תביעה ייצוגית בעילה זהה לחלוטין כנגד חברת ביטוח אחרת. יצוין, בהתייחס לתביעה זו, כי בעקבות בקשת רשות ערעור שהגישה הנתבעת לבית המשפט העליון, הורה בית המשפט על ביטול החלטת האישור והחזיר את הדיון בבקשת האישור לבית המשפט המחוזי להמשך בירור התובענה.	כל מי שהוא ו/או היה מבוטח אצל המשיבות ונגבה ממנו כ"דמי ניהול אחרים" ו/או "כ"גורם פוליסה".	ביום 10 ביוני 2015 הוגש לבית המשפט הסכם הפשרה שבמסגרתו הוסכם על החזר כספי ביחס לעבר אשר יחולק לבעלי פוליסות מסוג "עדיף" /"יותר" של חברי הקבוצה המיוצגת בסכום כולל של 100 מיליון ש"ח, כשחלקה של החברה בו הינו 44.5 מיליון ש"ח. ביחס לעתיד הוסכם על הנחה של 25% מסכום גורם הפוליסה שנגבה בהן בפועל. סה"כ שווי הסכם הפשרה ביחס לכלל הנתבעות, כפי שהוערך על ידן, עומד על 540 מיליון ש"ח. הסכם הפשרה שהוגש לאישור בית המשפט כלל גם הסכמה בנוגע לשכר הטרחה לתובע ובא כוחו בסך של כ-43 מיליון ש"ח בתוספת מע"מ, כשחלקה של מגדל בו הינו 44.5%. הבודק שמונה על ידי בית המשפט קבע כי קיים קושי לאשר את הסכם הפשרה במתכונתו הנוכחית. לשיטתו, כדי שהסדר הפשרה יהיה ראוי והוגן יש להגדיל את סך כל ההטבה לחברי הקבוצה ולהקטין את הפער בין חברי הקבוצה שיהנו מההנחה העתידית בגביית גורם הפוליסה לבין חברי הקבוצה שהפוליסות שלהם כבר יסולקו עד יום אישור הסכם הפשרה על ידי בית המשפט. בהתאם לכך, המליץ הבודק, כחלופה אפשרית, להחיל את ההסדר לעתיד על השנים 2013 עד 2015. ביום 26 בפברואר 2016 הוגשה עמדת היועמ"ש לממשלה ביחס להסדר הפשרה לפיה אין לאשרו במתכונתו הנוכחית. היועמ"ש לממשלה הצטרף לעיקריה ומסקנותיה של חוות דעת הבודק ביחס להסדר הפשרה והותיר לשיקול דעת בית המשפט מהו סכום הפיצוי הראוי בנסיבות אלו בהתאם לנתונים שבפניו. כן צוין בעמדת היועמ"ש לממשלה, כי קיים קושי ביחס להסדר המוצע המאפשר לחברות הביטוח להמשיך בגבייה עתידית של גורם הפוליסה באופן שימנע בעתיד מחברי הקבוצה לתבוע בעניין זה, אך הותיר גם עניין זה לשיקול דעת בית המשפט לאור נסיבות התובענה דנן. כמו כן הביע היועמ"ש לממשלה את עמדתו לפיה כל ההפחתה בגביית גורם פוליסה בעתיד צריכה להיות מופנית בשלמותה להגדלת רכיב החסכון בפוליסה וכן התייחס למספר עניינים נוספים שנדרש להסדירם במסגרת הסכם, ככל שיאושר. ביום 21 בנובמבר 2016, נתן בית המשפט החלטה הדוחה את הסדר הפשרה ומקבלת באופן חלקי את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית וקבע כי למרות שהמונה התייר לחברות הביטוח לכלול בפוליסות ביטוח חיים הסדר המאפשר להם לגבות את גורם הפוליסה, הן לא כללו בפוליסות הביטוח, הסדר חוזי כזה ועל כן אין בסיס משפטי לגביית גורם הפוליסה והעברת הכספים לטובת גורם הפוליסה הקטינה את היקף החסכון שנצבר לטובת המבוטחים. יחד עם זאת, נקבע כי אין מקום לאישור התובענה כייצוגית ביחס לפוליסות ריסק. ביחס לפוליסות משולבות חסכון, לעומת זאת, נקבע כי קיים בסיס לאישור ניהול התובענה כייצוגית מאחר והעברת הכספים לטובת גורם פוליסה הקטינה את היקף החסכון שנצבר לטובת המבוטחים.	כ-1,470 מיליון ש"ח (לתקופה של 7 שנים) מתוכם מיוחס לחברה סך של 522 מיליון ש"ח. ⁵

⁵ בהתאם לכתב התביעה המתוקן שהגיש המבקש לאחר אישור התביעה כייצוגית.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס' וערכאה ¹	תאריך	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
2	המשך				<p>עוד קבע בית המשפט, כי הסדר הפשרה אינו הוגן וסביר וזאת מאחר וחלק ההחזר בגין העבר אמנם מבטיח לחברי הקבוצה הטבה בהיקף משמעותי אולם אינו הוגן וסביר בהתחשב בחישובים שערך גורמי הפיקוח שלפיהם העריך הבודק את סך הכספים שנגבו על ידי הנתבעות בתיק בין השנים 2004 ל-2012 (ועד בכלל) בגין גורם פוליסה כדי סך המגיע לכ-700 מיליון ש"ח ("אומדן הגבייה עפ"י הבודק") וכן חלק ההנחה העתידית במסגרת הסדר הפשרה, אינו עומד גם בדרישות ההרתעה שכן משמעותו היא הכשרה בדיעבד ומכאן ולהבא של גביית עיקר גורם הפוליסה על חשבון רכיב החסכון. בהתאם, בקשת האישור התקבלה ביחס לגביית גורם פוליסה החל משבע שנים קודם למועד הגשת התובענה (החל מ-21.4.2004) ממבוטחים בפוליסות ביטוח חיים משולבות חסכון שנערכו בין השנים 1982-2003, אשר החסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית גורם פוליסה. הסעדים הנתבעים שהוגדרו במסגרת אישור התובענה כייצוגיות הינם עדכון החסכון הצבור לטובת המבוטחים בסכום החסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתם אילו לא היה נגבה גורם פוליסה או פיצוי המבוטחים בסכום האמור וכן הפסקת גביית גורם פוליסה מכאן ואילך.</p> <p>ביום 16 במאי 2017 הגישו החברה ויתר חברות הביטוח הנתבעות בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על החלטת בית המשפט לעיל. ביום 3 בספטמבר 2018 הגיש היועמ"ש לממשלה את עמדתו בתיק. עמדת היועמ"ש לממשלה תומכת בפסק דינו של בית המשפט המחוזי ומקבלת את הנמקותיו.</p> <p>ביום 6 בפברואר 2019, בדיון שהתקיים, משכו מגדל ויתר חברות הביטוח הנתבעות את בקשת רשות הערעור שהוגשה לבית המשפט העליון, תוך שמירת טענותיהן, והתיק הוחזר לבית המשפט המחוזי לביורר התובענה הייצוגית.</p> <p>ההליך מצוי בשלב בירור התובענה הייצוגית. במסגרת זו, ביום 27 במרס 2019 הגיש התובע כתב תביעה מתוקן בו טען לנזק כולל לכל הענף בסך של כ-1,470 מיליון ש"ח ומתוכו ייחס לחברה סך של כ-522 מיליון ש"ח, ביום 27 ביוני 2019 הגישו הנתבעות כתב הגנה וביום 3 בנובמבר 2019 הגיש התובע כתב תשובה.</p> <p>הוגשו תצהירי עדות ראשית בתיק מטעם החברה ויתר הנתבעות. הסתיים שלב הוכחות. כמו כן מגדל הודיעה על הצטרפותה להליך גישור מחוץ לכותלי בית המשפט אשר מנהלים הצדדים לתובענה, במקביל להליך המשפטי. במסגרת הגישור הציעו הנתבעות לתובעים מתווה פשרה מתוקן, המבוסס בין היתר גם על המלצת הבודק ביחס להסדר הפשרה הקודם שהוגש בתיק, ובהתאם כולל הגדלה של סכום ההשבה לחברי הקבוצה וכי לעמדת המגשר מתווה פשרה מתוקן זה ראוי והוגן בנסיבות המקרה. במקביל להליך הגישור, התיק בבית המשפט ממשיך להתנהל והוא בשלב סיכומים. ביום 9 במאי 2021 בית משפט קיבל חלק מטענות התובעים למחיקת סעיפים מתצהירי המשיבות מחמת הרחבת חזית. ביום 12 במאי 2021 הגישה החברה בקשת רשות ערעור על החלטה זו ובקשה לעיכוב ביצוע עד להחלטה בבקשת רשות הערעור. הבקשה לעיכוב נדחתה ביום 30 ביוני 2021 נדחתה בקשת רשות הערעור.</p> <p>ביום 14 בספטמבר 2022 נשלח לב"כ הצדדים מכתב מהמגשר בדבר התפתחות בהליך הגישור ביחס לעמדת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בנוגע להסדר המוצע. ביום 22 בספטמבר 2022 התקיים דיון בעניין מכתב המגשר, אשר הוגש לבית המשפט, והסדר הפשרה. ביום 23 בספטמבר 2022 ניתנה החלטה של בית המשפט לפיה, בית משפט סבור שהרף התחתון לצורכי פשרה, עליו דובר במסגרת הדיון, צריך לעמוד על 40%. נכון למועד זה, הצדדים מנהלים הדברות על מנת להגיע להבנות ביחס להסכם פשרה.</p>	

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס' וערכאה ¹	תאריך	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
3	5/2013 מחוזי - ת"א	מבוטחות בפוליסות בריאות נ' החברה וחברות נוספות	ביטוח	אי תשלום הפרשי הצמדה וריבית ממועד קרות מקרה הביטוח ולחילופין תשלום הפרשי ריבית בגין תגמולי ביטוח לאחר חלוף 30 ימים ממועד מסירת התביעה ועד למועד התשלום. הסעד המבוקש הינו תשלום הפרשי הצמדה וריבית אשר לא שולמו כדיון.	כל (מבוטח, מוטב או צד שלישי) שקיבל במהלך 7 שנים שקדמו להגשת התביעה ו/או יקבל עד למתן פסק דין תגמולי ביטוח, מבלי שצורפה להם ריבית והצמדה כדיון.	כ-503 מיליון ש"ח, מתוכם כ-120 מיליון ש"ח ביחס לחברה ⁶ .
					ביום 30 באוגוסט 2015 נתן בית המשפט החלטה לפיה הבקשה לאישור התביעה כייצוגית נדחתה בכל הקשור להפרשי הצמדה, אך התקבלה ביחס לתביעת הריבית החל מחלוף 30 יום ממסירת התביעה לתשלום תגמולי ביטוח (ולא מיום מסירת המסמך האחרון הדרוש למבטח לשם בירור החבות), וזאת ביחס לתקופה של 3 שנים לפני הגשת התביעה ועד למועד מתן ההחלטה האמורה, ולמעט ביחס לתגמולי ביטוח ששולמו על פי פסק דין ("החלטת האישור").	
					ביום 3 באוגוסט 2016 התקיים דיון בבקשת רשות הערעור שהגישו הנתבעות לבית המשפט העליון, שעיקרה השגה על קביעתו של בית המשפט המחוזי בהחלטת האישור, לפיה הסדר פשרה קודם שכרתה החברה בתובענה ייצוגית שהוגשה באותה עילה אינו מקים מעשה בית דין החוסם את הגשת בקשת האישור ואינו מקנה לנתבעות הגנה, אשר בסיומו נמחקה בקשת רשות הערעור, בהמלצת בית המשפט העליון ובהסכמת הצדדים, תוך שמירת זכותן של החברה ויתר המשיבות לשוב ולהעלות את הטענות מושא בקשת רשות הערעור במסגרת הערעור שיוגש, ככל שיוגש, על פסק הדין הסופי בתביעה הייצוגית.	
					ביום 28 בפברואר 2021 התקבל פסק דין חלקי בתובענה, לפיו התקבלה התביעה הייצוגית כנגד הנתבעות (להלן: "פסק הדין"), וזאת בגין כל זכאי (מבוטח, מוטב או צד שלישי) אשר במהלך התקופה שתחילתה שלוש שנים קודם להגשת התובענה וסיומה ביום מתן פסק הדין, קיבל מהנתבעות, שלא על פי פסק דין בעניינו, תגמולי ביטוח מבלי שצורפה להם ריבית כדיון (להלן: "חברי הקבוצה").	
					יצוין, כי בפסק הדין נקבעו העקרונות על פיהם יש לחשב את זכאותם של חברי הקבוצה להפרשי ריבית, ובהתאם הזכאות להשבה ולפיצוי תחושב בהתאם לעקרונות אלו.	
					עוד נקבע בפסק הדין, כי לצורך מימושו וחישוב ההשבה המגיעה לחברי הקבוצה, באופן פרטני או לכלל חברי הקבוצה, ימונה מומחה. בנוסף, נפסקו סכומי הוצאות ושכ"ט שישולמו לתובעים הייצוגיים ובאי כוחם בסכומים שאינם מהותיים. גמול התובעים המייצגים ובאי כוחם ייקבע בפסק הדין הסופי.	
					ביום 18 במאי 2021 החברה ומשיבות נוספות הגישו בקשת רשות ערעור על פסק הדין ובקשה לעיכוב ביצוע של פסק הדין. התובעים השיבו לבקשת רשות הערעור. בית המשפט העליון אישר עיכוב הליכים בבית המשפט המחוזי עד להכרעה בבקשת רשות הערעור. ביום 9 בנובמבר 2022 בית המשפט העליון דחה את בקשת רשות הערעור תוך שמירת זכותן של החברה ויתר המשיבות לשוב ולהעלות את הטענות מושא בקשת הערעור שיוגש, ככל שיוגש על פסק הדין הסופי בתביעה הייצוגית.	
					ביום 12 בינואר 2023, בית המשפט מינה מומחה בתיק וזאת בהתאם לפסק הדין.	
					יצוין, כי הוגשה תביעה ובקשה לאישור תביעה כייצוגית נוספת כנגד החברה באותה עילת תביעה ביחס לקבוצת תובעים נוספת המתייחסת לתקופה שלאחר מועד החלטת האישור. נוכח החלטת בית המשפט בפסק הדין על הרחבת חברי הקבוצה עד ליום מתן פסק הדין (חלף הקביעה בהחלטת האישור כאמור לעיל), סביר כי יתייתר ניהול תביעה נוספת זו ובקשת אישורה כתובענה ייצוגית, אשר הוגשה מלכתחילה למען הזהירות בלבד, למקרה שבית המשפט יקבע אחרת ביחס לחברי הקבוצה. ראה לעניין זה תביעה 17 בבאור זה להלן.	

⁶ לפי כתב התביעה המתוקן שהוגש בהתאם להחלטת האישור.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס' וערכאה ¹	תאריך	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
4	7/2014 מחוזי - מרכז	עמותות וארגונים הפועלים עבור האוכלוסייה המבוגרת נ' מגדל מקפת וכנגד ארבע חברות מנהלות של קרנות פנסיה נוספות	שימוש חסר תום לב בזכות על פי התקנון להעלות את דמי הניהול לשיעור המקסימלי המותר, בעת פרישת העמית לפנסיה וכן אי מתן הודעה מוקדמת לפני הפרישה לפנסיה. הסעדים המבוקשים הינם סעד של חיוב להשיב לפנסיונרים או לקופת הפנסיה את דמי הניהול העודפים שנגבו מהם ו/או שיגבו מהם שלא כדין, לחילופין להשיב לקופת קרן הפנסיה את כל דמי הניהול שנגבו מן הפנסיונרים ולבצע חלוקה צודקת והוגנת של הכספים שנגבו שלא כדין מהפנסיונרים, בין כל עמיתי הפנסיה, לאסור על המשיבות להעלות את דמי הניהול ביחס לכל מבוטח בסמוך לפני יציאתו לפנסיה, לקבוע כי התנאי הקיים בתקנוני הנתבעות המתיר להן להעלות את דמי הניהול מעת לעת הינו (כביכול) תנאי מקפח בחוזה אחיד, וכן להורות על ביטולו או שינויו באופן המסיר את הקיפוח הנטען.	כל עמית בקרן פנסיה חדשה מקיפה של המשיבות שזכאי לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאי לקבל פנסיית זקנה.	ביום 18 במרס 2022 אישר בית המשפט המחוזי (מרכז- לוד) את בקשת האישור כנגד מקפת ויתר הנתבעות, ובכך אישר לנהל את התובענה כתובענה ייצוגית. בית המשפט קבע כי הגדרת הקבוצה תהא כמבוקש בבקשת האישור ותכלול כל מי שהוא עמית בקרן פנסיה חדשה מקיפה, הנמנית על אחת מהנתבעות, וזכאי לקבל פנסיית זקנה ו/או יהיה זכאי בעתיד לקבל פנסיית זקנה. עילות התביעה שאושרו הן הפרת חובת תום לב; הפרת חובת נאמנות; והפרת חובת גילוי יזום. השאלות לדיון בתובענה הייצוגית הינן, האם היה על הנתבעות להודיע לעמיתים מראש על שיעור דמי הניהול שיגבו מהם בתקופת הפנסיה, ואם כן, מהו הנזק שנגרם כתוצאה מכך שלא ניתנה הודעה. ביום 5 ביולי 2022 מגדל מקפת הגישה כתב הגנה. ביום 18 בדצמבר 2022 התקיים דיון במסגרתו בית משפט הורה על קיום הליכים מקדמיים.	48 מיליון ש"ח "לכל הפחות מבלי שכומתו בשלב זה יתר הסעדים" וכן פיצוי בגין העתיד, לכל הנתבעות.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
5	9/2015 מחוזי - מרכז	מבוטחת בפוליסת סיעוד נ' החברה וחברות ביטוח אחרות	הפרת תנאי פוליסה עקב נקיטת עמדה פרשנית ביחס לאופן שבו ניתן ניקוד בגין רכיב "שליטה על הסוגרים" בעת בחינת זכאות מבוטחים לקבלת תגמולי ביטוח סיעוד רק מקום בו מצב זה הוא בשל מחלות אורולוגיות או גסטרואנטרולוגיות, בעוד שלפי הטענה יש מקום לתן ניקוד בגין רכיב זה גם אם מדובר באי שליטה תפקודית ואי עמידה בחובות גילוי עובר לרכישת הפוליסה בהקשר זה. הסעדים הנתבעים כוללים חיוב התובעות בפיצוי.	כל מי שהיה מבוטח בביטוח סיעודי ולא קיבל בעת מקרה ביטוח ניקוד מתאים בגין רכיב שליטה על הסוגרים עקב הפרשנות האמורה.	ביום 23 באפריל 2020 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט בבקשת האישור, המאשרת באופן חלקי את ניהול התובענה כייצוגית כנגד החברה ושלוש חברות ביטוח נוספות. אישור התובענה מתייחס לכל מי שהיה מבוטח בחברה ויתר החברות, שכנגדן אושר ניהול התביעה כייצוגית, וסבל מאובדן יכולתו העצמאית לשלוט על פעולת המעיים או פעולת השתן, כתוצאה משילוב של פגם בשליטה בסוגרים שאינה עולה לכדי אובדן שליטה אורגני עם מצב תפקודי ירוד, ועל אף האמור לא קיבל מהמבטחות האמורות ניקוד בגין הפעולה של "שליטה על הסוגרים" במסגרת בחינת תביעתו לקבלת תגמולי ביטוח סיעודי, באופן שהביא לפגיעה בזכויותיו לתגמולי ביטוח בתקופה שבין 9 בספטמבר 2012, לבין מועד אישור ניהול התובענה כייצוגית. ביום 1 ביוני 2020 הגישה התובעת כתב תביעה מתוקן בהתאם להחלטת האישור. הצדדים להליך, למעט החברה, פנו להליך גישור מחוץ לכותלי בית המשפט. החברה תקיים הדברות ישירה מול התובעת לצורך בחינת אופן סיום ההליך בעניינה, בתום הליכי הגישור.	עשרות ואף מאות מיליוני ש"ח.
6	9/2015 מחוזי - ת"א	עמית פנסיה נ' החברה וחברות מנהלות קרנות פנסיה	טענה לפיה המשיבות משלמות לסוכני ביטוח עמלות הנגזרות מדמי הניהול, באופן שיוצר ניגוד עניינים בפעילות סוכני הביטוח ומביאות את העמית למצב בו הוא משלם דמי ניהול גבוהים מן הראוי. הסעדים הנתבעים הינם סעד הצהרתי לפיו המשיבות חייבות לשנות את ההסדר עם הסוכנים ולהתאימו לחוק, השבת כל דמי הניהול שנגבו ביתר וכל סעד אחר הנראה לבית המשפט נכון וצודק בנסיבות העניין.	עמיתי קופות הגמל של החברות המנהלות שנגבו מהם דמי ניהול תוך מתן עמלה לסוכנים הנגזרת מגובה דמי הניהול.	ביום 22 בנובמבר 2022, בית המשפט המחוזי בתל אביב דחה את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית וקבע, בין היתר, כי הפרקטיקה שהייתה נהוגה בעת הרלוונטית לבקשת האישור וקודם לתיקון מספר 20 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה- 2005 לא הייתה אסורה על פי החוק. ביום 19 בינואר 2023 הומצא להחברה כתב ערעור לבית משפט עליון.	2 מיליארד ש"ח ככל הנראה ביחס לכל הנתבעות.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
7	1/2016 מחוזי - מרכז	מבטח נ' החברה	פגיעה בזכויות המבוטחים במסגרת יישום תיקון מס' 3 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (להלן: "תיקון 3 לחוק קופות הגמל"). זאת, לפי הטענה, מאחר והנתבעת לא נתנה למבוטחים, שברשותם הייתה פוליסה הונית לפני כניסתו לתוקף של תיקון 3 לחוק קופות הגמל, את מקדמי הקצבה אשר היו להם בפוליסה קצבתית קודמת שהייתה ברשותם, אצל הנתבעת או בחברת ביטוח אחרת (להלן: "פוליסה קצבתית מוקדמת"). התובע מבקש לבסס את תביעתו בין היתר, על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז לאישור תובענה ייצוגית בת"צ 48006-03-10 גרניט נגד כלל ביטוח ("תיק גרניט"). הסעדים הנתבעים כוללים הוראה לנתבעת להצמיד לפוליסות ההוניות של מבטחיה את מקדם הקצבה שהיה קיים להם קודם לתיקון 3 לחוק קופות הגמל בפוליסה קצבתית המוקדמת בעלת מקדם הקצבה העדיף; לחילופין, לחייב את הנתבעת לאפשר לתובע וליתר חברי הקבוצה להפריש את מלוא כספי החסכון הפנסיוני, באופן רטרואקטיבי החל ממועד כניסתו לתוקף של תיקון 3 לחוק קופות הגמל וכן מעתה ואילך, לפוליסה הקצבתית המוקדמת; לחילופין, לחייב את הנתבעת לפצות את התובע ואת יתר חברי הקבוצה בגובה הנזק הנטען לזכויותיהם הפנסיוניות של חברי הקבוצה בגובה התעשרותה על חשבון חברי הקבוצה כתוצאה ממדיניותה ה"נל"; וכן לגבי מבוטחים שכבר פרשו מאז 1 בינואר 2008 והחלו לקבל קצבה נמוכה מכפי שהיו זכאים, לפי טענת התובע, על פי המקדם העדיף - להורות לנתבעת להשיב למבוטחים אלה את ההפרש בין הקצבה לה היו זכאים על פי המקדם העדיף, לבין הקצבה שקיבלו בפועל.	כל מי שהייתה בבעלותו, קודם לכניסתו לתוקף של תיקון 3 לחוק קופות הגמל, הן פוליסה הונית של הנתבעת והן פוליסה קצבתית (בין אם של הנתבעת ובין אם של חברת ביטוח אחרת), ואשר בעקבות התיקון ה"נל" לחוק לא קיבל מקדם קצבה בפוליסה ההונית או שקיבל בפוליסה ההונית מקדם קצבה גרוע ממקדם הקצבה בפוליסה הקצבתית הישנה שלו.	ההליך מצוי בברור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 4 במאי 2017 ניתנה החלטת בית המשפט המורה על העברת ההליך לבית הדין לעבודה. ביום 22 באוגוסט נדחתה בקשת רשות ערעור שהגיש התובע על החלטה זו לבית המשפט העליון. בהחלטה מיום 7 בפברואר 2018 דחה בית הדין לעבודה את בקשת התובע לאשר את התביעה כייצוגית על יסוד תיק גרניט וקבע כי יש לבחון התנהלות החברה מול מבטחיה בנפרד. ביום 4 באפריל 2018 הודיע היועמ"ש לממשלה, אשר הגיש עמדה בתיק גרניט, כי החליט שלא להתייצב בתיק. התיק בשלב הסיכומים. התובע הגיש בקשה לעיכוב הליכים בתיק עד להכרעה של בית המשפט המחוזי בתיק גרניט. החברה הגישה תגובה ובה התנגדה לבקשת העיכוב הנ"ל. ביום 15 באוגוסט 2018 נתן בית הדין החלטה, לפיה, בשלב זה, לא יעוכבו ההליכים בתיק, והצדדים יגישו את סיכומיהם. בית המשפט ציין בהחלטתו כי לאחר הגשת הסיכומים, ככל שטרם תינתן הכרעה בתיק גרניט, הוא ישקול האם לעכב החלטתו עד להכרעה בתיק גרניט. ביום 12 במאי 2020, לאחר שהמבקש הגיש את סיכומיו בתיק ובטרם הגישה החברה את סיכומיה הורה בית הדין על עיכוב ההליכים בתיק עד להכרעה בתיק גרניט. ביום 1 בספטמבר 2021 נדחתה התביעה הייצוגית של גרניט ונקבע, בין היתר, שהנתבעת אינה מחוייבת להעניק מקדם מובטח למבוטח בפוליסת ביטוח מנהלים הונית אשר אין בה הפקדות סימטריות בפוליסת ביטוח קצבתית. החברה הודיעה לבית המשפט על ההחלטה בתיק גרניט. המבקש השיב להודעה וביקש שבית המשפט המחוזי יורה על עיכוב הליכים עד להכרעת בית המשפט העליון בערעור שיוגש בתיק גרניט. בית המשפט המחוזי נעתר לבקשה לעיכוב הליכים. ביום 13 בינואר 2022 הוגש ערעור לבית המשפט העליון בתיק גרניט.	50 מיליון ש"ח לשנה. נזק מצטבר יהיה מכפלה של הנזק השנתי במספר השנים הרלבנטיות שייקבעו בפסק הדין.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
8	5/2016 מחוזי - מרכז	מבוטחים נ' החברה	טענות לפיהן החברה מחלקת את כספי הפרמיות המתקבלים אצלה באופן שרירותי בניגוד להוראות שמתקבלות אצלה, ובניגוד להסכמים ולהוראות הדין; שהחברה מעבירה חלק מהכספים שנגבו ביתר לתכנית ביטוח אחרת שהמבוטח כלל לא ביקש; שהחברה גובה פרמיה מהמבוטחים עבור סיכונים שלא קיימים ועושה תיקונים רטרואקטיביים בדוחות שהיא מוציאה תוך הטעיית המבוטחים וכי החברה נמנעת מלהכניס מנגנוני בדיקה שיכולים להתריע על טעויות אפשריות וימנעו גביה בלתי חוקית. הסעדים העיקריים הנתבעים הינם: (א) לפצות את חברי הקבוצה בגין הנזקים הממוניים והלא ממוניים שנגרמו להם; (ב) לחייב את החברה להתאים את הפרמיות שהיא גובה למה שצריך היה לגבות ולאכופף על החברה את תיקון הדוחות; (ג) לחייב את החברה להשיב פרמיות שקיבלה ללא זכות שבדין ושעולות על המוסכם, וכן להשיב רווחים שהפיקה ודמי ניהול על כספים שגבתה ביתר; (ד) להצהיר כי החברה גבתה כספים שלא כדין ועליה לפעול לשנות את המצב הקיים; (ה) ליתן צו עשה בדבר שינוי נהלי עבודה ומערכות ובאשר לניסוח פוליסות.	(א) כל בעלי פוליסה ו/או המבוטחים ו/או המוטבים בביטוח חיים ששילמו פרמיה גבוהה מזו שהובטחה להם בפוליסה, בין אם הפרמיה נקבעת ביחס לשכר המבוטח ובין אם הפרמיה נקבעת בסכום קבוע. (ב) כל המבוטחים בביטוח חיים אשר הכספים שהועברו חולקו שלא בהתאם להסכם ולחלוקה שחילק המעביד, ובכלל זה בין הקופות הפנימיות השונות. (ג) כל המבוטחים אשר בדוחות השנתיים שלהם שונתה יתרת הפתיחה (לרבות בדרך של "יתרת פתיחה עדכנית") מבלי שנמסר להם גילוי מלא ומפורט על השינוי ועל נימוקיו. (ד) כל מבוטח שכספים שהופקדו בעבורו הועברו לביטוח חדש שנפתח ללא הסכמתו. (ה) כל מבוטח אשר הפרמיה שנגבתה ממנו או חלקה אינם מטיבים את מצבו של המבוטח ו/או מניבים כל פיצוי נוסף בהינתן מקרה הביטוח.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בהמלצת בית המשפט, הצדדים ניהלו הליך גישור בפלוגתאות מוסכמות. גבשו הסכם פשרה והגישו אותו, ביום 15 בפברואר 2022, לאישור בית המשפט המחוזי מרכז, במסגרתו הוסכם, שהחברה תבצע מספר בדיקות בפוליסות ביטוחי מנהלים על מנת לאתר פערים, ככל שניתן, בפוליסות של חברי הקבוצה ותיקונם ככל שנמצאו פערים, הכל בהתאם לקבוע בהסכם הפשרה. בין היתר נקבע שיבוצעו בדיקות ביחס לגביה ביתר בין שיעור הפרמיה בפועל לשיעור הפרמיה המוסכמת ובדיקות בנוגע לתשלומים בחסר מצד מעסיק בגין רכיב אובדן כושר עבודה. הסכם הפשרה כפוף לאישור בית המשפט המחוזי. החברה הפרישה בדוחות הכספיים את סכום העלות המוערכת הצפויה ליישום הסכם הפשרה, בהתאם להערכות שביצעה. לפיכך, ליישום הסכם הפשרה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של החברה. ביום 6 בנובמבר 2022 הגישה היועמ"ש לממשלה את עמדתה, לפיה, אין מקום לאשר את הסדר הפשרה במתכונתו הנוכחית, כפי שהוסכם במסגרת הליך גישור שנערך בין הצדדים, וזאת מהטעמים שפורטו בעמדה וכן כי יש מקום לתקן את הוראות הסדר הפשרה ולהתנות את אישורו בעריכת התיקונים שפורטו בעמדה. ביום 27 בנובמבר 2022 החברה הגישה תשובה לעמדת היועמ"ש לממשלה. ביום 29 בנובמבר 2022 החליט בית המשפט למנות בודק להסכם הפשרה.	

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
9	10/2016	מבוטח עמית בקרן השתלמות נ' מגדל מקפת	טענה לגביית הוצאות ניהול השקעה ללא הוראה חוזית בתקנון בנושא. הסעד המבוקש הוא השבה של כל הוצאות ניהול ההשקעה/עמלות שנגבו מחברי הקבוצה במהלך שבע שנים מלפני מועד הגשת התביעה, בצירוף ריבית שקלית כחוק וכן להורות למגדל מקפת להימנע מלנכות מחשבונותיהם של חברי הקבוצה סכומים כלשהם בגין הוצאות ניהול השקעות/עמלות.	כל עמית בקרן "מגדל השתלמות" (בשמה זה ובשמותיה הקודמים, ולרבות כל הקרנות שמוזגו לתוכה) בהווה ובשבע השנים שקדמו למועד הגשת הבקשה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 13 במאי 2018 הגישה רשות שוק ההון עמדתה בתיק המציינת כי הגופים המוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מהעמיתים גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי ובלבד שבוצע בהתאם לתקנות.	כ-94 מיליון ש"ח.
					יצוין, כי ביום 31 במאי 2019 אישר בית המשפט המחוזי בקשה לתביעה ייצוגית המתנהלת כנגד חברות ביטוח אחרות בעניין גביית הוצאות ישירות בפוליסות ביטוח פרט, זאת, בין היתר, על יסוד הקביעה כי הפוליסות מהוות הסדר ממצה בכל הנוגע לסכומים שהחברות רשאיות לגבות מהמבוטחים ושתיקת הפוליסות בעניין זה מהווה הסדר שלילי ולא לאקונה ("החלטת האישור" ו"הליך מקביל כנגד חברות אחרות").	
					על החלטת האישור הגישו המבקשות בהליך המקביל כנגד חברות אחרות בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון, אשר הורה על הגשת תשובה בבקשה וכן הורה ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו.	
					בהליך המקביל כנגד חברות אחרות הודיע היועמ"ש לממשלה, ביום 13 באוגוסט 2020, על התייצבותו כצד להליך, ובמקביל הגיש את עמדתו בהליך. על פי עמדת היועמ"ש לממשלה, בין היתר, קיים עיגון חוזי בפוליסות הביטוח של המבקשות באותו הליך לגבות הוצאות ישירות מנכסי החוסכים, ועל-כן, לגישתו, לא קיימת אפשרות סבירה שהתובענות הייצוגיות יתקבלו. נוכח האמור, היועמ"ש סבור כי על בית המשפט לקבל את בקשת רשות הערעור והערעור גופו, ולהורות על דחיית בקשות האישור.	
					עמדת היועמ"ש לממשלה הוגשה על ידי מגדל מקפת במסגרת בקשה לעיכוב ההליכים בתיק עד להכרעה בבקשת רשות הערעור בהליך המקביל כנגד חברות אחרות, כפי שנעשה במותבים אחרים בבית הדין לעבודה אשר דנים בתובענות ייצוגיות מקבילות כנגד נתבעות אחרות באותו עניין.	
					התיק מצוי בשלב הגשת הסיכומים וממתין להחלטה בבקשת עיכוב ההליכים.	

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

סכום התביעה ⁴	פרטים	הקבוצה ³	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הצדדים	תאריך וערכאה ¹	מס' המשך
	<p>ביום 28 ביוני 2021 פורסמה טיוטת דוח הוועדה המייעצת לממונה על שוק ההון, בנושא בחינת ההוצאות הישירות להערות הציבור (להלן בסעיף זה: "טיטת הדוח"). ביום 6 ביולי 2021 פנה היועמ"ש לממשלה לבית המשפט וציין שלגישתו אין לדברים בטיטת הדוח השלכה על ההכרעה בהליך המשפטי הנדון ואין בהם כדי לשנות מעמדתו המשפטית כפי שהוגשה בתיק. במסגרת זאת היועמ"ש לממשלה ביקש להגיש הודעה מטעמו במסגרתה תפורט עמדתו ביחס לאמור בטיטת הדוח. בית המשפט העליון נעתר לבקשה.</p> <p>ביום 24 בנובמבר 2021 פורסם דוח הוועדה המייעצת לממונה על שוק ההון, בנושא בחינת הוצאות ישירות, שמטרתו לבחון את סוגיית ההוצאות הישירות בגין השקעות בניהול חיצוני. ביום 2 בינואר 2022 הוגשה הודעה מטעם היועמ"ש לממשלה לפיה אין לדוח השלכה על ההכרעה בהליך המשפטי ואין בה כדי לשנות מעמדתו המשפטית.</p> <p>ביום 2 בפברואר 2022 המבקשים והנתבעות השיבו לעמדת היועמ"ש לממשלה.</p> <p>ביום 30 באוקטובר 2022 פורסם תיקון לתקנות ההוצאות ("התיקון"). בתיקון נקבע, בין היתר, כי משקיע מוסדי יחליט לגבי כל מסלול או קופת גמל שבניהולו את השיעור המקסימלי של הוצאות ישירות בגין עמלת ניהול חיצוני (כהגדרתה בתיקון) וזאת חלף קביעת מגבלת השיעור המקסימלי בהוראות הדין בהתאם למצב הנוכחי. מגבלת השיעור המקסימלי ביחס לכל שנה קלנדארית תיקבע מראש, תפורסם לפני תחילתה ולא ניתן יהיה לשנותה במהלך השנה.</p> <p>ראה גם תובענות מס' 10 ו-12 בסעיף זה להלן.</p>				המשך	9

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
10	12/2016 מחוזי - מרכז	מבוטחים בפוליסת ביטוח מנהלים נ' החברה	טענה לגביית הוצאות ניהול השקעה ללא הוראה חוזית בפוליסות המתירה זאת. הסעד המבוקש הוא השבה של כל הוצאות ניהול ההשקעה שנגבו מחברי הקבוצה במהלך שבע שנים מלפני מועד הגשת התביעה, בצירוף ריבית שקלית כחוק וכן להורות לחברה להימנע מחשבונותיהם על חברי הקבוצה סכומים כלשהם בגין הוצאות ניהול השקעות.	כל המבוטחים בביטוחי המנהלים ששווקו על ידי החברה (משתתף ברווחים, "יותר", "מגדלור" וכיו"ב), אשר נגבו מהם הוצאות ניהול ההשקעה שנגבו מחברי הקבוצה ו/או כאשר הפוליסה לא כללה הוראה המאפשרת לחברה לגבות הוצאות אלו.	<p>ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בית המשפט החליט ביום 15 ביוני 2017 על העברת התיק לבית הדין לעבודה. בהחלטה מיום 19 בפברואר 2018 הפנה בית הדין לממונה מספר שאלות בנושא לקבלת התייחסותו. ביום 24 ביוני 2018 התקבל מענה לשאלות. יצוין, כי ביום 31 במאי 2019 אישר בית המשפט המחוזי בקשה לתביעה ייצוגית המתנהלת כנגד חברות ביטוח אחרות בעניין גביית הוצאות ישירות בפוליסות ביטוח פרט, וזאת, בין היתר, על יסוד הקביעה כי הפוליסות מהוות הסדר ממצה בכל הנוגע לסכומים שהחברות רשאיות לגבות מהמבוטחים ושתיקת הפוליסות בעניין זה מהווה הסדר שלילי ולא לאקונה ("החלטת האישור" ו"הליך מקביל כנגד חברות אחרות").</p> <p>על החלטת האישור בהליך המקביל כנגד חברות אחרות הגישו המבקשות בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון, אשר הורה על הגשת תשובה בבקשה וכן הורה ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו.</p> <p>בהליך המקביל כנגד חברות אחרות הודיע היועמ"ש לממשלה, ביום 13 באוגוסט 2020, על התייבותו כצד להליך, ובמקביל הגיש את עמדתו בהליך. על פי עמדת היועמ"ש, בין היתר, קיים עיגון חוזי בפוליסות הביטוח של המבקשות באותו הליך לגבות הוצאות ישירות מנכסי החוסכים, ועל-כן, לגישתו, לא קיימת אפשרות סבירה שהתובענות הייצוגיות יתקבלו. נוכח האמור, היועמ"ש סבור כי על בית המשפט לקבל את בקשת רשות הערעור והערעור גופן, ולהורות על דחיית בקשות האישור.</p> <p>עמדת היועמ"ש לממשלה הוגשה על ידי החברה בתיק זה. לאור הסוגיות המשותפות העולות בתיקים שלפניו ובהליך המקביל כנגד חברות אחרות, קבע בית המשפט, ביום 7 בספטמבר 2020, כי יש מקום לעכב את ההליכים בתיק עד מתן הכרעה בהליך המקביל כנגד חברות אחרות. כמו כן ביום 6 באוקטובר 2020 התקבלה בקשת המבקשים להצטרף להליך המקביל על דרך של הגשת תגובה.</p> <p>ביום 28 ביוני 2021 פורסמה טיוטת דוח הוועדה המייעצת לממונה על שוק ההון, בנושא בחינת הוצאות הישירות להערות הציבור (להלן בסעיף זה: "טיטוט הדוח"). ביום 6 ביולי 2021 היועמ"ש לממשלה ביקש להגיש הודעה מטעמו במסגרתה תפורט עמדתו ביחס לאמור בטיטוט הדוח. בית המשפט העליון נעתר לבקשה.</p> <p>ביום 24 בנובמבר 2021 פורסם דוח הוועדה המייעצת לממונה על שוק ההון, בנושא בחינת הוצאות ישירות, שמטרתו לבחון את סוגיית הוצאות הישירות בגין השקעות בניהול חיצוני. ביום 2 בינואר 2022 הוגשה הודעה מטעם היועמ"ש לממשלה לפיה אין לדוח השלכה על ההכרעה בהליך המשפטי ואין בה כדי לשנות מעמדתו המשפטית.</p> <p>ביום 2 בפברואר 2022 המבקשים והנתבעות השיבו לעמדת היועמ"ש לממשלה. ראה גם תובענה מס' 9 לעיל, לרבות עמדת הממונה שהוגשה בתיק זה ופרסום תיקון לתקנות וכן תובענה מס' 11 בסעיף זה להלן.</p>	567 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
11	1/2017 מחוזי - מרכז	שני מבוטחים בביטוח רכב חובה נ' החברה	טענה לפיה החברה נמנעת מלגלות למבוטחיה כי על פי פרקטיקה הנוהגת אצלה (והקיימת גם אצל יתר חברות הביטוח), הם זכאים להפחתת הפרמיה המשולמת על ידם בהגיעם למדרגות גיל ו/או וותק נהיגה הנהוגות אצלה. הסעדים המבוקשים הם לחייב את החברה להשיב לחברי הקבוצה את דמי הביטוח העודפים שנגבו בניגוד לדין עקב התנהלותה כאמור לעיל וכן צו עשה, המורה לחברה לשנות את דרך התנהלותה כאמור לעיל.	מבוטחי החברה בביטוח רכב חובה, צד ג' ומקיף בתקופה שתחילתה בשבע השנים הקודמות להגשת התובענה, אשר הגיעו במהלך תקופת הביטוח למדרגת גיל ו/או וותק נהיגה המזכה על פי דין וכן על פי הפרקטיקה הנהוגה אצל החברה בהפחתת דמי הביטוח, ואשר החברה נמנעה מלנהוג כלפיהם על פי דין וכן על פי אותה פרקטיקה נהוגה וכתוצאה מכך לא קבלו את ההפחתה בפרמיה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, כ-62 מיליון ש"ח. בשלב דיוני ההוכחות. ביום 3 במרס 2022 המבקשים הגישו בקשה לעיכוב הליכים לאור דחיית בקשה דומה כנגד חברת ביטוח אחרת וזאת עד להכרעה בערעור שיוגש מטעמם בבקשת האישור שנדחתה. הבקשה לעיכוב הליכים התקבלה.	כ-62 מיליון ש"ח.
12	2/2017 מחוזי - מרכז	עמותה רשומה הפועלת למען האוכלוסייה המבוגרת נ' מגדל מקפת	טענה לפיה מגדל מקפת גבתה מעמיתיה בקרן הפנסיה ובקופות הגמל, תשלום בגין "הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות בנכסי קופות הגמל" (הוצאות ישירות), בניגוד להוראות התקנון ובניגוד למצגיה החוזיים והטרום חוזיים כלפי עמיתיה. בכך נטען שמגדל מקפת מפרה את החוזה בינה לבין עמיתיה ומפרה גם את הוראות הדין. הסעדים המבוקשים הם: (א) ליתן צו לפיו התנהלות מגדל מקפת הינה בלתי חוקית, באשר היא מפרה החוזה - התקנון בינה לבין עמיתיה; (ב) לחייב את מגדל מקפת להשיב לכל אחד מחברי הקבוצה את הסך המצטבר שנגבה ו/או נוכה מחשבונו בקשר עם כל סוג של הוצאה בקשר עם הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות בנכסי קופות הגמל; (ג) לחילופין לחייב את מגדל מקפת להשיב לנכסי קרן הפנסיה ולנכסי קופות הגמל את כל ההוצאות הישירות שנגבו שלא כדין ולבצע חלוקה צודקת והוגנת של כספים אלה. (ד) להורות למגדל מקפת להציג באופן ברור ומפורש מעתה ואילך, בכל טופסי ההצטרפות ובכל התקנונים כי בנוסף לדמי הניהול ייגבה ו/או ינוכה סך נוסף בקשר עם הוצאת ישירות וכן לציין את השיעור המקסימלי שיגבה.	כל מי שהוא בעל זכות מכל מין וסוג שהוא, בכספים המצויים בקרן הפנסיה אשר בניהולה של מגדל מקפת החל מחודש יולי 2013 ואילך, וכן כל מי שהיה בעבר בעל זכות בכספים כאמור. וכן כל מי שהוא בעל זכות, מכל מין וסוג שהוא, בכספים המצויים בקופת הגמל אשר בניהולה של מגדל מקפת בשבע שנים שקדמו להגשת בקשת האישור ואילך, וכן כל מי שהיה בעבר בעל זכות בכספים כאמור.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בית המשפט החליט ביום 7 במרס 2018 על העברת התיק לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. ביום 5 ביולי 2018 ביקש בית הדין שתערך פניה לממונה על מנת שיחווה את דעתו אם עמדותיו שהוצגו בתיקים האחרים באותו נושא תקפים גם לתיק זה. ביום 20 בנובמבר 2018 השיב הממונה והפנה לעמדתו שהוגשה בתיק אחר באותו נושא. יצוין, כי ביום 31 במאי 2019 אישר בית המשפט המחוזי בקשה לתביעה ייצוגית המתנהלת כנגד חברות ביטוח אחרות בעניין גביית הוצאות ישירות בפוליסות ביטוח פרט ("הליך מקביל"), וזאת, בין היתר, על יסוד הקביעה כי הפוליסות מהוות הסדר ממצה בכל הנוגע לסכומים שהחברות רשאיות לגבות מהמבוטחים ושתיקת הפוליסות בעניין זה מהווה הסדר שלילי ולא לאקונה. ("החלטת האישור" ו"הליך מקביל כנגד חברות אחרות"). על החלטת האישור הנ"ל הגישו המבקשות בהליך המקביל כנגד חברות אחרות בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון, אשר הורה ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו.	כ-287 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
12	המשך				<p>ביום 28 בנובמבר 2019 אושר הסדר דינוי בין הצדדים, במסגרתו ויתרו הצדדים על קיום חקירות, וחלף כך, נקבע כי יוגשו סיכומים בכתב ולאחריהם תתקיים השלמת טיעון בעל פה. ביום 6 באפריל 2020 הוחלט כי ככל שהצדדים סבורים שאין טעם בקיום ישיבת הוכחות בתיק, עליהם להגיש לבית הדין רשימת מוסכמות ופולגותאות, שאחרת תתקיים ישיבת הוכחות.</p> <p>ביום 23 ביולי 2020 התקיים דיון בפני בית המשפט במסגרתו הוחלט כי הצדדים יקיימו הידברות ביחס לעובדות המוסכמות ויגישו לבית המשפט הודעת עדכון בנושא, לרבות אם נדרש דיון חקירות ובאילו עניינים.</p> <p>בהליך המקביל כנגד חברות אחרות הודיע היועמ"ש לממשלה, ביום 13 באוגוסט 2020, על התייצבותו כצד להליך, ובמקביל הגיש את עמדתו בהליך. על פי עמדת היועמ"ש לממשלה, בין היתר, קיים עיגון חוזי בפוליסות הביטוח של המבקשות באותו הליך לגבות הוצאות ישירות מנכסי החוסכים, ועל-כן, לגישתו, לא קיימת אפשרות סבירה שהתובענות הייצוגיות יתקבלו. נוכח האמור, היועמ"ש לממשלה סבור כי על בית המשפט לקבל את בקשת רשות הערעור והערעור גופו, ולהורות על דחיית בקשות האישור.</p> <p>עמדת היועמ"ש לממשלה הוגשה על ידי מגדל מקפת בתיק זה וביום 15 בספטמבר 2020 הורה בית המשפט, בהסכמת הצדדים, לעכב את ההליכים בתיק עד להכרעה בבקשת רשות הערעור בהליך המקביל כנגד חברות אחרות.</p> <p>ביום 28 ביוני 2021 פורסמה טיוטת דוח הוועדה המייעצת לממונה על שוק ההון, בנושא בחינת הוצאות הישירות להערות הציבור (להלן בסעיף זה: "טיטת הדוח"). ביום 6 ביולי 2021 היועמ"ש לממשלה ביקש להגיש הודעה מטעמו במסגרתה תפורט עמדתו ביחס לאמור בטיטת הדוח. בית המשפט העליון נעתר לבקשה.</p> <p>ביום 24 בנובמבר 2021 פורסם דוח הוועדה המייעצת לממונה על שוק ההון, בנושא בחינת הוצאות ישירות, שמטרתו לבחון את סוגיית הוצאות הישירות בגין השקעות בניהול חיצוני. ביום 2 בינואר 2022 הוגשה הודעה מטעם היועמ"ש לממשלה לפיה אין לדוח השלכה על ההכרעה בהליך המשפטי ואין בה כדי לשנות מעמדתו המשפטית.</p> <p>ביום 2 בפברואר 2022 המבקשים והנתבעות השיבו לעמדת היועמ"ש לממשלה.</p> <p>ראה גם תובענות מס' 9 ו-10 לעיל בסעיף זה, לרבות בעניין עמדת הממונה שהוגשה בתיק זה ופרסום תיקון לתקנות.</p>	

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
13	4/2017 בית דין ארצי לעבודה	עובדים של מעסיקים, שהנתבעות מנהלות ההסדר שלהם נ' מבטח סימון וסוכנויות ביטוח נוספות	טענה לפיה הנתבעות גרמו בפעילותן כסוכנויות ביטוח (מנהלות הסדר פנסיוני) לנזקים כלכליים לחברי הקבוצה, מאחר ועד לתיקוני חקיקה (תיקונים שבוצעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים) ("חוק הייעוץ"), וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) במסגרת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב ל-2015 ו-2016), עלויות תפעול ההסדרים הפנסיוניים, שסיפקו הנתבעות למעסיקים, סובסדו על ידי העובדים של אותם מעסיקים והנתבעות העדיפו את טובת המעסיקים, עמם התקשרו בהסכמי שירותים, על פני טובת העובדים, ששילמו בפועל על שירותי התפעול הללו, באמצעות דמי ניהול עודפים שנגבו מהם. הנזק הנתען לחברי הקבוצה הוא התשלום העודף של עלויות התפעול כאמור, שהועמס לפי הטענה על חברי הקבוצה באמצעות דמי ניהול עודפים שנגבו מהם. הסעדים הנתבעים הינם פיצוי/השבה בגין דמי ניהול עודפים שנגבו לטענת התובעים מחברי הקבוצה וכן כל סעד אחד שייראה לביהמ"ש כנכון וצודק בנסיבות העניין.	כל מי שנמנה על מצבת לקוחות הנתבעות בזמן שהן סיפקו למעסיק שירותי ניהול הסדר פנסיוני, במשך התקופה שתחילתה 7 שנים קודם להגשת התובענה ועד שהמעסיק החל לשאת בעלויות התפעול בהתאם לתיקון מס' 6 לחוק הייעוץ.	ביום 30 באוגוסט 2020, בית הדין האזורי לעבודה דחה את הבקשה לאישור תובענה כייצוגית. ביום 5 באוקטובר 2020 הוגש ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי לעבודה. ביום 5 בספטמבר 2022 ניתן פסק דין על ידי בית הדין הארצי לעבודה, אשר דחה את הערעור. בית הדין הארצי לעבודה קבע בפסק דינו כי הסדר פנסיית החובה לא יצר שום שינוי ביחס לחובות המעסיק ב"תפעול" ההסדר הפנסיוני; וכן כי קודם לתיקון מס' 6 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה - 2005 (להלן: "תיקון 6") ולכניסתן לתוקף של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופת גמל), התשע"ד-2014, לא הוטלה על המעסיקים החובה ל"תפעול" את ההסדר הפנסיוני, במובן שנקבע בתיקון 6. כמו כן, בית הדין הארצי לעבודה פסק הוצאות לטובת הנתבעות בסכום לא מהותי. ביום 13 בדצמבר 2022 הומצאה לחברה עתירה שהוגשה לבית המשפט העליון (בשבתו כבית משפט גבוה לצדק), למתן צו על תנאי וצו מוחלט לביטול פסק הדין, וזאת בעיקר מהטעם שנפלה, לטענת העותרים, טעות משפטית מהותית בפסק הדין, אשר שיקולי הצדק מחייבים שתהיה בה התערבות משפטית של בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק.	357 מיליון ש"ח, מתוכם כ-131 מיליון ש"ח כנגד מבטח סימון סוכנות לביטוח.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
14	1/2018 מחוזי - מרכז	חברה לתועלת הציבור נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	אי תשלום תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין רכיב המע"מ החל על עלות הנזקים במקרים שבהם הנזקים לא תוקנו בפועל. הסעדים העיקריים הנתבעים במסגרת התובענה הם: (א) הצהרה כי הימנעות הנתבעות מלשלם תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין רכיב המע"מ החל על התיקון במקרים שבהם הנזק לא תוקן בפועל נעשית שלא כדין; (ב) ליתן צו המורה לנתבעות מעתה ואילך לכלול במסגרת תגמולי הביטוח שהן משלמות גם את המע"מ החל על עלות התיקון, וזאת גם אם הנזק לא תוקן; כאשר כתוצאה מכך, גם באותו המקרה שבו מקבל מבוטח או צד ג' תגמולי ביטוח ב"ערך שיפוי" ולא ב"ערך כינון", יחויבו הנתבעות לשלם לו תגמולי ביטוח בגין מלוא הנזק, לרבות המע"מ. ובאשר לחברי תת הקבוצה לכלול בתגמולי הביטוח כאמור גם את המע"מ בשיעור שאינו מקוזז על ידי חברי תת הקבוצה; (ג) לחייב את הנתבעות בתשלום הפיצוי לחברי הקבוצה; (ד) בנוסף ו/או לחילופין למבוקש בס"ק ג' לעיל, היה ויפסק כי הפיצוי לחברי הקבוצה אינו מעשי בנסיבות העניין, עותרת התובעת להורות על מתן פיצוי לטובת הציבור כפי שימצא בית המשפט לנכון בנסיבות העניין.	כל מבוטח ו/או מוטב ו/או צד ג', בכל סוג ביטוח שהוא, אשר במועד הגשת תביעת הביטוח לא תיקן את הנזק שתבע בגינו, ואשר קיבל מחברת הביטוח תגמולי ביטוח ו/או שיפוי בגין הנזק מבלי שתגמולי הביטוח כללו את רכיב המע"מ החל על עלות התיקון. כמו כן, מבקשת התובעת להגדיר לקבוצה תת קבוצה כדלקמן; כל חברי הקבוצה אשר זכאים בניכוי מס תשומות חלקי. תובעת להחריג מחברי הקבוצה חברים אשר זכאים בניכוי מס תשומות מלא, בשל שימוש עסקי ברכבם (כגון: בעלי מוניות, אוטובוסים או משאיות).	ביום 4 בינואר, 2022 ניתן פסק דין על ידי בית המשפט המחוזי מרכז לוד, אשר במסגרתו דחה את בקשת האישור ופסק הוצאות לטובת הנתבעות בסכום לא מהותי. ביום 11 באפריל 2022 המבקשת הגישה ערעור לבית המשפט העליון. ביום 31 בינואר 2023 החברה השיבה לערעור.	להערכת התובעת הפיצוי לחברי הקבוצה מהחברה בגין כל שנה הינו בסך כ-13 מיליון ש"ח וכנגד כל החברות הינו כ-82 מיליון ש"ח לכל שנה. תקופת הפיצוי המבוקשת היא מה-4 ביוני 2001 עת שפורסם פסק הדין בעניין ע"א 1772/99 זלוצין נגד דיור לעולה בע"מ, פ"ד נה (4) 203, או לחילופין למשך תקופה שמאז הגשת התביעה הקודמת שהוגשה כנגד הנתבעות באותה העילה במסגרת ת"צ 55177 05-15 או לחילופין למשך תקופה של 7 שנים ממועד הגשת התובענה דנן.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
15	1/2019 מחוזי - תל אביב	מבוטחת נ' החברה	עניינה של התובענה בטענה כי דחיית תביעה בפוליסת תאונות אישיות, במקרה של אשפוז בבית חולים בעל אוריינטציה שיקומית, בהסתמך על הגדרת הפוליסה למונח בית חולים ככזה שאינו כולל בי"ח שיקומי, הינה שלא כדין. לטענת התובע מדובר בסייג לכיסוי שהוצג באופן מטעה ו/או לא נוסח כראוי.	הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה לקוחות מגדל שרכשו פוליסת בריאות מסוג תאונות אישיות ואשר תביעתם מכוח רכיב פיצוי בגין ימי אשפוז נדחתה על רקע הטענה כי "בית חולים" על פי הגדרתו בפוליסה הינו מוסד רפואי מוכר על ידי הרשויות המוסמכות בישראל או בחו"ל כבית חולים כללי בלבד, ואשר אינו מוסד שיקומי ו/או מוסד לבריאות הנפש ו/או בית החלמה ו/או הבראה ו/או מוסד סיעודי.	ביום 18 בפברואר 2021 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, לפיה בקשת אישור התובענה כייצוגית התקבלה, כמפורט להלן: חברי הקבוצה: מבוטחי החברה שרכשו ביטוח בריאות מסוג תאונות אישיות ואשר תביעתם מכוח רכיב פיצוי בגין ימי אשפוז נדחתה על רקע הטענה כי "בית חולים" על פי הגדרתו בפוליסה הינו, מוסד רפואי המוכר על-ידי הרשויות המוסמכות בישראל או בחו"ל כבית חולים כללי בלבד, ואשר אינו מוסד שיקומי ו/או מוסד לבריאות הנפש ו/או בית החלמה ו/או בית הבראה ו/או מוסד סיעודי, בשלוש השנים שקדמו למועד הגשת בקשת אישור התובענה כייצוגית. עילות התביעה בגין אושרה התובענה כייצוגית: הפרת הוראות סעיף 3 לחוק חוזה ביטוח; הפרת הוראות חוזר רשות שוק ההון ביטוח וחסכון שעניינו "גילוי נאות למבוטח בעת הצטרפות לפוליסת ביטוח בריאות"; הפרת חוזה הביטוח. הסעד הנתבע: תשלום תגמולי הביטוח בגין ימי האשפוז המזכים בפיצוי עבור ימי האשפוז ללא קשר למוסד שבו אושפז המבוטח; מחיקת הגדרת "בית החולים" מהפוליסה או תיקונה בהתאם להוראות הדין ופסק דין הצהרתי לפיו הפרה החברה את הוראות הדין. ביום 26 באפריל 2021 החברה הגישה בקשת רשות ערעור לבימ"ש עליון על החלטת האישור המבקשת השיבה על בקשת רשות הערעור. ביום 10 באוקטובר 2021 החברה הגישה בקשה לעיכוב ביצוע אשר נדחתה. ביום 16 בינואר 2022 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי בסימו הורה בית המשפט על עיכוב ההליכים עד למתן החלטה בבקשת רשות הערעור בבית המשפט העליון. ביום 24 במרס 2022 ובמסגרת דיון בבית המשפט התבקשה היועמ"ש לממשלה להעביר עמדתה בנושא. ביום 29 ביוני 2022 הצדדים הודיעו לבית המשפט שבכוונתם לפנות להליך גישור ובנסיבות אלה ביקשו להורות על עיכוב העברת עמדת היועמ"ש לממשלה. ביום 20 ביולי 2022 וטרם מתן החלטה בבקשה מיום 29 ביוני 2022 לעיל, הגישה היועצת המשפטית לממשלה את עמדתה בתיק לפיה, הגדרת "בית חולים" בפוליסות הביטוח, עליה הסתמכה החברה בדחיית תביעות הביטוח, הכוללת מוסד רפואי המוכר על ידי הרשויות המוסמכות בישראל או בחו"ל כבית חולים כללי אשר אינו מוסד שיקומי ו/או מוסד לבריאות הנפש ו/או בית החלמה ו/או בית הבראה ו/או מוסד סיעודי, מהווה סייג לחבות על פי הפוליסה. לעמדת היועצת המשפטית לממשלה, סייג זה לא הודגש כנדרש בהסדר התחיקתי הרלבנטי, ומשכך מנועה החברה מלהסתמך עליו וכי דין בקשת רשות הערעור להידחות. ביום 27 ביולי 2022 החברה הגישה בקשה מוסכמת למחיקת בקשת רשות הערעור וביום 31 ביולי 2022 התקבלה החלטת בית המשפט העליון המורה על מחיקת בקשת רשות ערעור ללא צו להוצאות. הצדדים פנו להליך גישור.	בשלב זה מוערך בכ-24 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
16	5/2019 מחוזי תל - אביב	מבוטח בפוליסת ביטוח חיים נ' החברה	עניינה של התובענה בטענה, כי בפוליסות הכוללות נוסחת השתתפות ברווחים עם נוסחת RM, החברה אינה משלמת את מלוא התשלומים כמתחייב מפוליסת הביטוח ומהוראות הדין, ובכלל זאת את מלוא חלקם של המבוטחים ברווחים מכוח הפוליסות וכן בטענה להפרת חובות הגילוי והדיווח למבוטחים בקשר לפוליסה וזכויותיהם מכוחה. בבקשה, נסמך התובע על החלטה המאשרת תביעה ייצוגית כנגד חברת ביטוח אחרת לגבי פוליסות שנהוגות באותה חברה בעילות דומות. תביעה דומה הוגשה גם כנגד חברת ביטוח נוספת.	הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל המבוטחים או שהיו מבוטחים בחברה, ואשר קיבלו תשלומים על פי פוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים בהן מופיעה נוסחת RM.	הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 5 ביולי 2020 הגיש המבקש בקשה להעברת הדיון בתובענה ייצוגית אחרת שהוגשה כנגד החברה, המפורטת בסעיף 21 לטבלה זו להלן, למותב שדן בתובענה זו ולעיכוב הדיון באותה תובענה עד להחלטה בבקשתו ולחילופין לסילוק אותה בקשה בטענה שהיא חוסה תחת חברי הקבוצה שמיצגים בייצוגית זו. בקשת העברת התובענה מבית הדין האזורי לעבודה כאמור התקבלה על ידי בית הדין, ביום 22 בנובמבר 2020. כמו כן ביום 12 באוגוסט 2020 הגיש המבקש בקשה לאיחוד הדיון בתובענה זו יחד עם תובענה שהגיש כנגד חברת ביטוח נוספת בטענה כי שתי התובענות עוסקות באותן סוגיות וכי המותב השיפוטי שידון בשתי תובענות אלה יהיה המותב השיפוטי שדן בתביעה הייצוגית שכבר אושרה כנגד חברת ביטוח אחרת, אשר לטענת המבקש עוסקת גם היא בעילה דומה לתובענה זו. חברות הביטוח, לרבות החברה התנגדו לבקשה זו, בין היתר, על רקע השוני בין ההליכים והתביעות. החברה הגישה תגובתה לבקשה זו. ביום 25 במאי 2021, בית המשפט קבע כי התובענות ידונו בפני אותו מותב. המותב אליו הועברו התיקים קבע כי ההליכים יעוכבו עד להכרעתו של בית המשפט העליון בערעורים שהוגשו על התביעה הייצוגית שאושרה נגד חברת ביטוח אחרת. ביום 10 בספטמבר 2021 חברת הביטוח האחרת עדכנה את בית המשפט כי ניתן פסק דין במסגרת הערעור. הערעור של התובע באותו הליך נדחה ובקשת רשות הערעור מטעם חברת הביטוח שהתמקדה בהגדרת הקבוצה וסוגיית ההתיישנות התקבלה בחלקה. ביום 8 במרס 2022 המבקש הגיש בקשה למחיקת בקשת האישור המופיעה בסעיף 18 להלן. כמו כן המבקש ביקש להעביר את הדיון בהליך 32 להלן למותב הדן בהליך בסעיף זה. ביום 3 במאי 2022 בית המשפט קיבל את בקשתו להעברת הדיון למותב הדן בהליך בסעיף זה. ביום 2 באוקטובר התקיים דיון במסגרתו בית המשפט נתן למבקשים להגיע להסכמות בנוגע לייצוג ההליך. ביום 2 באוקטובר התקיים דיון במסגרתו בית המשפט נתן למבקשים להגיע להסכמות בנוגע לייצוג ההליך. ביום 12 באוקטובר 2022 החברה הגישה בקשה למחיקת תשובת המבקש לתשובת החברה לבקשת האישור וזאת לאור הרחבת חזית בתשובתו.	692 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
17	6/2019 מחוזי - תל אביב	צד ג' של מבוטח בפוליסת ביטוח רכב נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	עניינה של התובענה בטענה כי החברה אינה משלמת ריבית על תגמולי ביטוח בחלוף 30 יום מיום מסירת התביעה. מדובר בתביעת המשך לתביעה המפורטת בסעיף 3 לעיל ("התביעה הראשונה"), והיא הוגשה, כטענת המבקש, למען הזהירות בלבד למקרה שבית המשפט ידחה את בקשתו להרחבת הקבוצה עד למועד מתן פסק הדין שם.	כל מי שקיבל ו/או יקבל, במהלך התקופה שתחילתה ביום 31 באוגוסט 2015 (לאחר מועד החלטת האישור בתובענה הראשונה) ועד למתן פסק הדין בתובענה זו, תגמולי ביטוח מהחברה, מבלי שצורפה לתגמולי הביטוח ריבית כדין.	טרם הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 3 בנובמבר 2019 הגישו החברה ויתר המשיבות בקשה לעיכוב הליכים עד למתן החלטה בתביעה הייצוגית הראשונה ביחס להרחבת הקבוצה, כמפורט לעיל. ביום 26 בדצמבר 2019 בית המשפט קבע כי בשלב זה טרם תינתן על ידו החלטה בבקשת העיכוב, ועד למתן החלטה כאמור, לא תגיש החברה תגובה לבקשת האישור. ביום 28 ביולי 2020, לאחר קדם המשפט שיתקיים, הורה בית המשפט, לבקשת המשיבות ובהסכמת המבקשים, על עיכוב הליכים בתיק עד למתן פסק דין בתביעה הראשונה. ביום 28 בפברואר 2021 ניתן פסק דין חלקי בתביעה הראשונה, אשר קיבל את התביעה, לרבות את בקשת התובעים להרחבת חברי הקבוצה, עד למועד מתן פסק הדין, כפי שעתר המבקש בתובענה זו. בהתאם, סביר כי יתייתר ניהול תובענה זו ובקשת אישורה כייצוגית. התובע הגיש בקשה לעיכוב הליכים בתיק עד להכרעה בבקשת רשות ערעור בתובענה מספר 3 לעיל. ביום 21 בנובמבר 2021 בית המשפט המחוזי אישר את עיכוב ההליכים בתיק עד להכרעה בתובענה מספר 3 לעיל. ביום 9 בנובמבר 2022, בית המשפט העליון דחה את בקשת רשות הערעור בתובענה מספר 3 לעיל, תוך שמירת זכותן של החברה ויתר המשיבות לשוב ולהעלות את הטענות מושא בקשת רשות הערעור במסגרת הערעור שיוגש, ככל שיוגש, על פסק הדין הסופי בתביעה הייצוגית. לפרטים בעניין התובענה הראשונה ופסק הדין החלקי, ראה תובענה מס' 3 בסעיף זה לעיל.	90 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
18	6/2019	מבוטחת בפוליסת אבדן כושר עבודה נ' החברה	עניינה של התובענה בטענה כי החברה מפחיתה שלא כדין מתגמולי הביטוח, המשולמים בפוליסות משתתפות ברווחים הכוללות כיסוי למקרה של אובדן כושר עבודה ו/או שחרור מתשלום פרמיה, סכומים בגין "ריבית תעריפית" החל מהתשלום ה-25.	מבוטחים או שהיו מבוטחים, בפוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים, הכוללות מנגנון להצמדת תגמולי הביטוח ו/או השחרור מפרמיה לתשואת תיק ההשקעות החל מהתשלום ה-25, אשר החברה שילמה להם תגמולי ביטוח ו/או שחררה נספחי חסכון מתשלום פרמיות, לתקופה העולה על 24 חודשים וניכתה מן התשואה, החל מהחודש ה-25, ריבית, למעט מבוטחים, או מי שהיו מבוטחים, אשר בפוליסות על פיהן בוטחו צוין במדויק ובהבלטה מיוחדת בסעיף ההצמדה עצמו שיעור הריבית שתנוכה, ובלבד שאין מופיעות המילים "לפיה חושב סכום הפיצוי החודשי".	הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	1.5 מיליארד ש"ח.
19	7/2019	צד ג' שנפגע ממבוטח בפוליסת ביטוח רכב נ' החברה	עניינה של התובענה בטענה כי כאשר צד ג' בוחר לממש את זכותו ולא לתקן את הרכב הנפגע, החברה מפחיתה באופן שרירותי ואחיד מסכומים שנקבעו בחוות דעת שמאי בגין חלקים שניזוקו באופן המחייב את החלפתם ואשר לא הוחלפו בפועל, שווי ניצולת השרידים, וזאת מבלי להציג חו"ד שמאי נגדית מטעמה ועל אף שאין לשרידים כל ערך.	ביחס לסעדים הכספיים - כל צד שלישי שנפגע ממבוטח בחברה בשבע השנים שקדמו להגשת התביעה ואשר לא שולם לו מלוא שווי החלקים שלא תוקנו, מבלי שמגדל הציג חו"ד שמאי ערוכה כדין וכן כל מבוטח אשר מגדל הפחיתה לו משווי החלקים שלא תוקנו מבלי שצורפה חו"ד שמאי כאמור, וזאת בשבע השנים שקדמו להגשת התביעה או לחילופין 3 שנים.	הוגשה תגובה בבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.	11.5 מיליון ש"ח.
			ביחס להסדרה עתידית - כל מבוטחיה של החברה ו/או צדדים שלישיים המעורבים בתאונה עם מבוטחיה.	בהתאם להמלצת בית המשפט הצדדים פנו להליך גישור אך הגישור לא צלח.	ביום 10 בנובמבר 2021 התקיים דיון במהלכו החליט בית המשפט לפנות לקבלת עמדת הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון ביחס לטענות התביעה.	
				ביום 2 במאי 2022 הממונה הגיש עמדתו בתיק. לפיה לא ניתן להפחית את תגמולי הביטוח בהתאם לחוות דעת מקצועית שנערכה בחברה ללא שזו נערכה בהתאם לכללים והועברה לידי המבוטח או הצד השלישי.	ביום 23 במאי 2022 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי במסגרתו בית המשפט המליץ לצדדים לנהל הליך גישור נוסף. הצדדים נעתרו להמלצת בית המשפט ופנו להליך גישור.	

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
20	2/2020	מבוטח בפוליסת ביטוח חיים נ' החברה	<p>עניינה של התובענה בטענה כי החברה העלתה את דמי הניהול למבקש מעבר לשיעור שהוסכם עמו, באופן חד- צדדי, ומבלי שביקשה וקיבלה הסכמה להעלאה זו. בין אם מדובר בתקלה או בשיטת מצליח על החברה להשיב את שיעור דמי הניהול שנגבו ביתר על ידה. במסגרת הבקשה ציין, המבקש, כי בקשה לאישור בגין פרקטיקה זהה תלויה ועומדת כנגד חברת ביטוח אחרת, אשר במסגרתה הוגש לאישור בית הדין הסכם פשרה בו התחייבה אותה חברת ביטוח להשיב את שיעור דמי הניהול של חברי הקבוצה לשיעור שהוסכם עימם במקור וכן להשיב לחברי הקבוצה סך של 67.5% מסך דמי הניהול שנגבו על ידה ביתר.</p> <p>עילות התביעה העיקריות הנטענות הינן: עילות חוזיות של הפרת חוזה והפרת חובת תום הלב בקיום חוזה, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובות נאמנות, הטעייה והפרת חובה חקוקה.</p> <p>הסעד העיקרי הנתבע במסגרת התובענה הינו סעד כספי להשבת מלוא הכספים שגבתה מגדל מחברי הקבוצה בגין דמי ניהול שנגבו מעבר לדמי ניהול שצינו במסגרת הפוליסה ו/או בניגוד להוראת הרשות המוסכמת ו/או בניגוד להוראות הדין.</p>	<p>כל לקוחות החברה בפוליסות ביטוח מנהלים, אשר נגבו מהם דמי ניהול בשיעור הגבוה מהשיעור הנקוב בפוליסה ו/או בדף פרטי הביטוח ו/או בניגוד להוראות הממונה על הביטוח במשרד האוצר (או כל רשות מוסכמת רלוונטית אחרת) ו/או בניגוד לחוק חוזה ביטוח (או כל הוראת דין רלוונטית אחרת).</p>	<p>ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. הוגשה תגובה לבקשת האישור. התיק קבוע לדין הוכחות. ביום 25 ביולי 2022 התקיים דיון במסגרתו בית הדין אישר למבקש לתקן את בקשת האישור כך שתוגש על ידי מבוטח שיש לו עילת תביעה אישית וכן ימוקדו הטענות בבקשת האישור. ביום 11 בינואר 2023 הוגשה בקשת אישור מתוקנת.</p>	לא הוערך על ידי המבקש.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
21	4/2020 מחוזי - חיפה	מבוטח בפוליסת ביטוח רכב (חובה ורכוש) נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	<p>עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות, בניגוד, כביכול, לחובתן על פי דין, נמנעות מלהפחית את דמי הביטוח בפוליסות ביטוח רכב (חובה ורכוש), וזאת על אף שהסיכון אליו חשופות הנתבעות פחת, כנטען בתובענה, באופן מהותי ביותר עקב הגבלות התנועה שהוטלו על אזרחי ישראל כתוצאה מהתפרצות נגיף הקורונה בישראל אשר הביאו לצניחה דרמטית בהיקף הנסועה של אזרחי ישראל, וזאת החל מיום 8 במרס 2020 ועד להסרה מוחלטת ומלאה של הגבלות התנועה האמורות ("התקופה הקובעת").</p> <p>עילות התביעה העיקריות הנטענות הינן: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת הוראות חוק חוזה ביטוח, עילות חוזיות של הפרת חובת תום הלב בקיום חוזה, עוולת הפרת חובה חקוקה ועוולת הרשלנות.</p> <p>הסעדים העיקריים הנתבעים הינם: השבת הפרמיה העודפת שגבו הנתבעות מחברי הקבוצה בתקופה הקובעת; צו עשה המורה לנתבעות להתאים את גביית דמי הביטוח לסיכון לו חשופות הנתבעות בפועל בתקופה הקובעת ו/או פס"ד הצהרתי הקובע כי הפחתה מהותית בשימוש ברכב בנסיבות כדוגמת המאורעות נשוא התובענה מחייבת התאמה (הפחתה) של הפרמיה.</p>	<p>כל מי שהיה מבוטח אצל אחת או יותר מהנתבעות בביטוח חובה ו/או ביטוח מקיף ו/או ביטוח צד ג', במהלך התקופה הקובעת או חלק ממנה.</p>	<p>בחודש אפריל 2020 הוגשו, בין היתר, שלוש בקשות לאישור תביעה ייצוגית נגד החברה וחברות ביטוח נוספות, אשר טענותיהן המרכזיות דומות לאמור בבקשה זו.</p> <p>בנסיבות העניין, הבקשה הועברה לדיון בבית המשפט המחוזי בת"א לפני המותב שדן בשתי הבקשות הנוספות אשר אחת מהן המתוארות בסעיף ג(8) להלן.</p> <p>החברה ויתר המשיבות עתרו למחיקת שתיים מתוך שלושת בקשות האישור הנ"ל שהוגשו בקשר לביטוחי הרכב.</p> <p>בהתאם לכך, הבקשה המתוארת בסעיף ג(8) נמחקה ביחס לביטוחי הרכב (ככל שהדברים נוגעים לחברה). המבקש בסעיף ג(8) הגיש ערעור לבית משפט עליון בעניין ההחלטה. ביום 25 במאי 2022 בית המשפט דחה את הערעור.</p> <p>בנוסף, בית המשפט הורה על איחוד של שתי הבקשות שנתרו בעניין, והגשתן מחדש (או בחירה באחת הבקשות כבקשה שתתנהל במאוחד).</p> <p>ביום 5 באפריל 2021 הגישו שני המבקשים שנתרו, כמפורט לעיל, בקשה לאישור תביעה ייצוגית מאוחדת.</p> <p>הוגשה תגובה לבקשת האישור.</p> <p>ביום 30 בנובמבר 2022 המבקשים השיבו לתשובת החברה לבקשת האישור.</p> <p>ביום 3 בינואר 2023 התקיים דיון קדם המשפט במהלכו בית המשפט ציין כי יש לפצל את הדיון בתיק זה מהתיק המתואר בסעיף 20 להלן וכן הציע לצדדים בתיק זה לפנות לגישור. הנתבעות הודיעו לבית המשפט שהן אינן מעוניינות בגישור.</p> <p>ביום 13 בפברואר 2023 המבקשים הגישו לבית משפט בקשה למתן החלטה בבקשת האישור.</p> <p>לתובענה נוספת באותו עניין ו/או בקשר עם טענה להשלכות נגיף הקורונה על ירידת הסיכון הביטוחי ראה סעיף ג(8) בטבלה להלן.</p>	125 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
22	5/2020 מחוזי - תל אביב	עמית השתלמות נ' מגדל מקפת וחברות מנהלות נוספות	עניינה של בקשת האישור בטענה כי הנתבעות מסווגות, לכאורה, חלק מההפרשות עבור העמיתים, כהפרשות חייבות במס, על אף שהן אינן כאלה ו/או שהרישום בעניינן שגוי. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת תקנון הקרן, הפרת חובת תום הלב, הפרת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), חוק הגנת השכר, פקודת מס הכנסה, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, רשלנות, פגיעה באוטונומיה, גזל וחוק הגנת הצרכן. הסעדים העיקריים הינם: להורות לנתבעות להפסיק לאלתר את שלילת הטבת המס הלא חוקית; להורות על השבה ו/או תשלום כמפורט בתובענה, לכל חברי הקבוצה ו/או הציבור; להורות על הנתבעות לעדכן את כל הדוחות השנתיים שבעניינם נעשה סיווג שגוי של הפרשות מכל טעם שהוא.	כלל לקוחותיהם של הנתבעות בעבר ובהווה, אשר הנתבעות ניהלו ו/או מנהלות בעבורם קרן השתלמות ואשר הנתבעות סיווגו את ההפרשות שהועברו בעבורם כחייבות במס בניגוד לדין ו/או שהרישום בעניינם שגוי (בין אם נוכח בגינן מס בפועל ובין אם טרם נוכח).	הוגשה תגובה לבקשת האישור. בנוסף מגדל מקפת הגישה בקשה להגשת הודעת צד שלישי כנגד רשות המיסים ביחס להשבה של כל חיוב עודף במס, אם וככל שייפסק שהיה חיוב עודף. בית המשפט הביע את עמדתו, בהחלטתו מיום 29 ביוני 2020, כי האופן בו הוגשה הבקשה, כנגד 14 משיבות שונות ו-34 מבקשים שונים עם טענות עובדתיות שונות, הכורך את עניינם של כל המשיבות יחד בדיון אחד נראה על פניו כאינו סביר ויעיל. בהתאם נדרשו המבקשים להגיש את עמדתם לגבי אופן ניהול ההליך בשים לב לאמור בהחלטה.	לא ניתן להעריך.
					ביום 4 באוגוסט 2021 הוגשה תגובת רשות מיסים להודעת צד ג' שהוגשה נגדה, לפיה היא מקבלת את עמדת המשיבות ביחס לפרשנות הדין בנוגע לסיווג ההפרשות החייבות במס בקרן השתלמות תוך שהיא מציינת כי המשיבות מהוות רק צינור להעברת כספים לרשות המיסים. בהתאם כספי המיסים המנוכים על ידי הנתבעות מועברים לרשות המיסים. לעמדת הרשות, הטענה המרכזית בהליך היא כנגד הנחיות הרשות לאופן יישום הוראות הדין לקביעת התקרה המוטבת להטבת מס, ולפיכך יש לצרפה כמשיבה בהליך, בתור "צד דרוש", ולא כצד ג'. מגדל מקפת הגיבה לעמדת רשות המיסים. ביום 25 בינואר 2022 בית המשפט החליט לצרף את רשות המיסים כמשיבה לבקשה והמליץ לצדדים לפנות לגישור. ביום 18 באוגוסט 2022 הוגשה תגובת רשות המיסים לבקשה שהוגשה נגדה, במסגרת בקשת האישור, לפיה היא סבורה כי דין הבקשה לאישור התובענה כייצוגית הינו דחיה. הצדדים פנו להליך גישור.	

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
23	5/2020	מבוטח בפוליסת ביטוח מנהלים נ' החברה	עניינה של בקשת האישור בטענה כי מגדל, כביכול, ניתנה מהפקדות מעסיקים, סכומים בשיעור העולה על השיעור המותר לפי הדין לטובת רכישת כיסוי ביטוח חיים וכן רכשה בעבור המבוטחים כיסויים ביטוחיים, שאינם ביטוח חיים ואינם מותרים, כביכול, לרכישה מתוך הפקדות המעביד, וזאת ביחס למבוטחים אשר פוליסות הביטוח שלהם הופקו מיום 1 באוגוסט 1999 ועד ליום 31 בדצמבר 2013 (להלן: "התקופה הרלוונטית").	כל מבוטחי המשיבה, אשר קופת הביטוח שלהם נפתחה בתקופה הרלוונטית, ואשר נוכה על ידי מגדל לטובת כיסוי ביטוחי סכום בשיעור העולה על 10% מסכום הפקדותיו של חלק המעביד מאותן הפקדות, החל משבע השנים שקדמו ליום הגשת בקשה זו ועד ליום בו תפסיק מגדל את הניכויים הפסולים או עד ליום אישורה של התביעה כייצוגית, המוקדם מבין השניים. כל זאת, למעט מבוטחים כאמור אשר בקשו כי תחול עליהם הוראת תקנה 45 לתקנות מס הכנסה.	ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 28 בינואר 2021, במסגרת דיון שהתקיים, החליט בית המשפט לפנות לממונה על מנת לקבל את עמדתו בסוגיות העולות בבקשת האישור, ודחה את שלב ההוכחות עד לאחר קבלת עמדת הממונה. בחודש יולי 2021 הגיש הממונה את עמדתו בתיק, התומכת בעמדת החברה בכל הנוגע לרכישת כיסוי ריסק מוות מהפקדות העובד. עוד צוין בעמדה, כי חל איסור לרכוש כיסוי ביטוחי אחר (למשל אכ"ע) מהפקדות, אלא אם ניתנה הסכמת העובד לאחר תחילת 2004, בהתאם לתקנה 45 כנוסחה ביום 1.1.2004.	לא ניתן להעריך.
			עילות התביעה הנתענות הן, בין היתר, הפרת חובה חקוקה (תקנות מס הכנסה) ועשיית עושר ולא במשפט.		בנוסף ביקש הממונה מבית המשפט לשקול המשך בירור ההליך הייצוגי נוכח כוונת הממונה לערוך הליך פיקוח רוחבי ביחס לכל חברות הביטוח, כפי שכבר קיים בחברה אחרת.	
			הסעדים העיקריים הנתבעים במסגרת התובענה הינם צווי עשה, אשר יורו למגדל להעביר את הכספים שנגבו ביתר לתוך חשבון החסכון של חברי הקבוצה המנוהלים בקופת/ות הביטוח שעל שמם המנוהלים עד ידה, או לחשבון הבנק של חברי הקבוצה או יורשיהם, בצירוף התשואה שנצברה בקופה ממועד הפקדתו של כל תשלום יתר ועד למועד השבתם וכן להפסיק את הגבייה מכאן אילך מעבר לקבוע בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל), תשכ"ד-1964 (להלן: "תקנות מס הכנסה").		בהמשך להודעת הממונה כאמור, ביום 21 בדצמבר 2021, העביר הממונה אל החברה הודעת דרישת מידע בעניין גביית כיסויים ביטוחיים בהתאם למגבלות לפי תקנה 45 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964, הכוללת גם הוראות לביצוע השבה, ככל וימצא כי החברה פעלה שלא בהתאם לכללים הקבועים בהודעה זו (להלן: "דרישת מידע והשבה" או "הדרישה"). במסגרת דרישת המידע וההשבה נקבע, שעל החברה להעביר לממונה מתווה מפורט של סדר הפעולות אותן תנקוט לצורך ביצוע ההשבה של הסכומים שנגבו שלא כדין ובכלל זה אבני דרך לביצוע ההשבה, ככל ונגבו שלא כדין. כמו כן ניתנה למגדל האפשרות להעביר הערות והשגות לדרישה, בהתאם למפורט בה.	
					ביום 15 במרס 2022 הגישה החברה לרשות שוק ההון את עמדתה והשגותיה ביחס לדרישה. נכון למועד פרסום הדוח, החברה הציגה את עמדתה בפגישה שקיימה בנושא עם גורמי המקצוע ברשות שוק ההון. בשלב זה, טרם ניתנה התייחסות הרשות לעמדת החברה כאמור. ראה לעניין זה את סעיף (4) לבאור זה להלן. ביום 3 בנובמבר 2022 התקיים דיון הוכחות במסגרתו בית הדין הציע למבקש לבחון הסתלקות שתכלול תגמול. התיק בשלב סיכומים.	

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
24	6/2020 מחוזי- מחוז מרכז	עמית הפנסיה נ' החברה ומגדל מקפת	<p>עניינה של בקשת האישור בטענה כי בהסכמי הלוואה צמודי מדד הנתבעות כביכול אמצו פרקטיקה פסולה המהווה כביכול תנאי מקפח בחוזה, לנוכח מנגנון הצמדה חד כיווני - לפיו בעת ירידת מדד המחירים לצרכן בעת התשלום בפועל על חשבון הלוואה (להלן: "המדד החדש") לעומת המדד הידוע במועד מתן הלוואה (להלן: "מדד הבסיס"), לא מזוכה העמית בהפרש, זאת להבדיל מהמצב הפוך (בו המדד החדש עלה ביחס למדד הבסיס), שבו מוגדל התשלום בפועל בשיעור שבו עלה המדד החדש לעומת המדד הבסיס.</p> <p>עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, תנאי מקפח בחוזה אחיד בהתאם לחוק החוזים האחידים, תשמ"ג-1982 ועשיית עושר ולא במשפט.</p> <p>הסעדים העיקריים הנתבעים במסגרת התובענה הינם: צא הצהרתי, לפיו פעולת הנתבעות במסגרת הסכמי הלוואות הצמודות למדד, כמתואר לעיל, הינה בניגוד לדין, צו עשה, אשר יורה לנתבעות לקבוע מנגנון הצמדה דו כיווני ולאפשר ללווים ליהנות מירידת המדד החדש לעומת מדד הבסיס בהלוואות צמודות מדד וכן לפצות את חברי הקבוצה בגין נזקייהם.</p> <p>על פי הנתען בבקשת האישור, עומדות ותלויות כנגד שתי חברות ביטוח נוספות בקשות אישור המעוררות שאלות משותפות של עובדה ומשפט כמפורט בבקשת האישור.</p>	<p>כל לקוחות הנתבעות אשר נטלו הלוואות צמודות מדד מכל סוג, בהן נקבע תנאי מקפח ולפיו ירידת המדד לעומד מדד הבסיס לא תזכה את הלקוח.</p>	<p>הוגשה תגובה לבקשת האישור. ההליך מצוי בבירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 9 במאי 2021 התקיים דיון במסגרתו בית המשפט המליץ לצדדים לפנות לגישור. הצדדים ניהלו הליך גישור אשר לא צלח. ביום 2 באוגוסט 2021 הועמ"ש לממשלה הודיע שהוא לא סבור שהמדינה צריכה למסור עמדה בתיק זה.</p> <p>ביום 24 באוקטובר 2022 התקיים דיון במהלכו החליט בית המשפט לפנות לקבלת עמדת הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון ביחס לטענות בבקשת האישור.</p> <p>ביום 13 במרס 2023 הוגשה עמדת הממונה לפיה בין היתר השאלה האם מדובר בתנאי מקפח הינה שאלה משפטית הנתונה לסמכות בית המשפט וככל שבית המשפט יקבל את התובענה, ההשבה עצמה צריכה להיעשות מכספי העמיתים.</p>	מעל 3 מיליון ש"ח.
25	7/2020 מחוזי- מחוז מרכז	מבוטח בפוליסת ביטוח בריאות ואובדן כושר עבודה נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	<p>עניינה של בקשת האישור בטענה כי במקרים של פוליסות ביטוח בהן נקבע כי אירוע/ פגיעה/ מחלה או כל סיכון שהתממש אשר נבעו ו/או היו קשורים למצב רפואי קיים של המבוטח ביום רכישת הפוליסה אינם מכוסים על פי הפוליסה (להלן: "החרגה"). גבו הנתבעות פרמיות שלא כדין משום שלא הפחיתו את הפרמיות בגין אותן פוליסות בהתאם להפחתת הסיכון הנובעת מההחרגה.</p> <p>עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרה של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998, חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, תשס"א-2000, חוסר תום לב, חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), תשמ"א-1981, הפרת חובה חקוקה, עוולת הרשלנות ועשיית עושר ולא במשפט.</p> <p>הסעדים המבוקשים הם השבת הפרמיות העודפות שנגבו לפי הנתען וכן צו עשה המורה לנתבעות לתקן את דרכן ולהפחית את הפרמיה מקום בו קיימת החרגה.</p>	<p>כל מי שבוטח במהלך התקופה שתחילתה 7 שנים קודם ליום הגשת התובענה וסיומה ביום אישורה של התובענה כייצוגית, על ידי אחת או יותר מהנתבעות, בפוליסות ביטוח מסוג נכות, סיעוד, חיים, אובדן כושר עבודה, תאונות אישיות, בריאות (לרבות מחלות קשות, ניתוחים בארץ או בחו"ל, השתלות בארץ או בחו"ל, תרופות, טיפולים אמבולטוריים או כל כיסוי רפואי אחר) שקיימת בה החרגה בפוליסה.</p>	<p>הוגשה תגובה לבקשת האישור. ביום 2 לינואר 2022 המבקש השיב לתשובה לבקשה. ביום 30 באוגוסט 2022 הוגשה השלמת טיעון מטעם החברה ויתר המשיבות.</p>	228 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
26	11/2020	צד ג' אשר רכבו נפגע בתאונה מרכב שמבוטח על ידי החברה נ' החברה	<p>עניינה של בקשת האישור בטענה כי החברה פועלת באופן שיטתי ומכוון בניגוד להוראות הדין כאשר היא מחשבת את שווים של חלקי חילוף שנדרשת החלפתם במהלך ביצוע תיקונים לפי מחירי חלקי חילוף ביבוא מקביל, אשר לטענת התובע אינם ניתנים להשגה בזמנים הרלוונטיים, תחת מחירי חלקי חילוף המופיעים במחירי היבואנים הרשמיים.</p> <p>עילות התביעה הנתבעות הן, בין היתר, הפרת חוזה הביטוח וחובת תום הלב, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט ועוולת הרשלנות.</p> <p>הסעדים העיקריים הנתבעים הינם סעד כספי הכולל פיצוי של כלל חברי הקבוצה בגובה הפרש שבין מחירי חלקי חילוף הקיימים במלאי בשוק המקומי לבין מחירון חלפים שאינם ברי השגה בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק וכן סעד הצהרתי לפיו החברה פעלה ביגוד לדין בפועלה כמתואר בדיווח זה לעיל וכי בית המשפט יורה לה להימנע בעתיד מחישוב גובה הפיצוי לפי מחירי חלקי חילוף שאינם זמינים במלאי בשוק המקומי.</p>	<p>כל זכאי לפיצוי מן המשיבה (מבוטח, מוטב או צד שלישי) אשר הגיש תביעה בגין נזק שנגרם לרכבו אולם קיבל פיצוי חסר אשר חושב לפי מחירי חלקי חילוף שאינם ברי השגה מיידית, תחת מחירי אותם חלקי חילוף הזמינים במלאי בשוק המקומי.</p>	<p>הוגשה תגובה לבקשת האישור. בית המשפט המליץ לצדדים לנהל הליך גישור. הצדדים מנהלים הדברות לצורך סיום ההליך.</p>	1.5 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
27	3/2021 מחוזי - תל אביב	מבוטחים בביטוחי בריאות נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	עניינה של בקשת האישור הינה בטענה כי הנתבעות מפרות את תנאי חוזה הביטוח בכך שהן מסרבות לממן את הוצאות התובעים לרכישת קאנביס רפואי, וזאת על אף שהקאנביס הרפואי אושר לשימוש בהתוויה רפואית במספר מדינות מערביות, אשר תנאי חוזה הביטוח הפנו אליהן. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת הסכם, חוסר תום לב, עשיית עושר ולא במשפט, עוולת הרשלנות. הסעדים הנתבעים במסגרת התובענה הינם סעד הצהרתי לפיו על הנתבעות להשיב למבוטחים בביטוח לכיסוי תרופות שאינן כלולות בסל הבריאות הוצאות בגין רכישת קאנביס רפואי וסעד כספי במסגרתו יחוייבו הנתבעות להשיב לכלל חברי הקבוצה את שווי הפגיעה הכלכלית שנוצרה עקב הפגמים בהתנהלותן והפרת החוזה הביטוחי.	הקבוצה בשמה מוגשת בקשת האישור כוללת את כל מי שהיה מבוטח של הנתבעות בביטוח לכיסוי תרופות שאינן כלולות בסל הבריאות ואשר לא זכה להשבת הוצאותיו לרכישת קאנביס רפואי.	הוגשה תגובה לבקשת האישור. ביום 30 במרס 2022 בית המשפט המליץ לצדדים לפנות להליך גישור. בהתאם לכך הצדדים פנו להליך גישור.	כ-79 מיליון ש"ח לכלל הנתבעות.
28	4/2021 מחוזי - תל אביב	עמית בקרן השתלמות נ' החברה וכן נגד גופים מוסדיים, בנקים וחברות כרטיסי אשראי	עיקר עניינה של בקשת האישור הינה בטענה כי בעת גלישת לקוחות הנתבעות בחשבון/באזור האישי באתרי האינטרנט והיישמונים של הנתבעות, מועבר מידע פרטי, אישי וסודי של לקוחות הנתבעות לצדדים שלישיים, ללא הסכמה מפורשת של הלקוחות ותוך פגיעה קשה וחסרת תקדים בזכותם לפרטיות ובחובות המוטלות על הנתבעות על פי דין. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, פגיעה בפרטיות, הפרת חובת הסודיות והאמון, עשיית עושר ולא במשפט, חוסר תום לב בקיום הסכם והפרת הסכם, הטעייה, רשלנות, הפרת חובה חקוקה ופגיעה באוטונומיה. עיקר הסעדים הנתבעים במסגרת התובענה הינם, בין היתר, להורות לנתבעות לחדול מהעברה ו/או שיתוף ו/או חשיפה או בכל דרך אחרת מידע על לקוחות הנתבעות ועל פעילות בחשבונותיהם לצדדים שלישיים ועם חברת גוגל בפרט, לפעול בהתאם לדין לשמירה והגנה על פרטיות לקוחותיהן וכן לפצות את חברי הקבוצה בגין הנזק שנגרם להם.	כל אדם אשר עושה ו/או עשה שימוש בשירותים הדיגיטליים של הנתבעות ו/או מי מהן במהלך 7 השנים שקדמו להגשת הבקשה ואשר מידע פרטי ו/או אישי ו/או סודי אודותיו עבר לצד שלישי.	הוגשה תגובה לבקשת האישור. ביום 6 בנובמבר התקיים דיון במסגרתו בית משפט הציע לצדדים לפנות להליך גישור. בהתאם לכך הצדדים פנו להליך גישור.	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה לא הוערך ונאמד לטענת המבקשים במיליוני שקלים, ובכל מקרה מעל 2.5 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
29	5/2021 בית הדין האזרחי לעבודה, תל אביב	עמית בקרן פנסיה נ' מגדל מקפת	עיקר עניינה של בקשת האישור הינה בטענה כי מגדל מקפת מקזזת שלא כדן את תשלומי "דמי פגיעה", ששולמו על ידי ביטוח לאומי לעמיתים, מסכום קצבת נכות המשולמת על ידה מכוח תקנון הקרן הפנסיה. התובע טוען שמדובר בפרשנות מוטעית שמעניקה מגדל לתקנון הקרן ובשלה מקזזת לחברי הקבוצה שיעורים ניכרים מהסכומים שעליה לשלם לעמיתים בקרן, מבלי שיש לפרשנותה עיגון חוקי ו/או פרשני כלשהו. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חוזה, עוולת הרשלנות, הפרת חובת תום לב במשא ומתן, הפרת חובת אמון והפרת דיני הגנת הצרכן. עיקר הסעדים הנתבעים במסגרת התובענה הינם, בין היתר, צו הצהרתי לפיו הפרשנות הנכונה ל"קצבה ממקור אחר" אינה כוללת "דמי פגיעה", צו מניעה לחדול מקיזוז דמי פגיעה מקצבת נכות, פיצוי כספי לתובע ולחברי הקבוצה בגין נזק ממוני ושאינו ממוני.	עמיתים בקרן הפנסיה מגדל מקפת שמגדל קיזזה סכומים כלשהם מקצבת הנכות המגיעה להם, שלא כדן, בשנים שקדמו להגשת הבקשה (עד לגבול ההתיישנות) ועד למועד שיקבע בית המשפט בהחלטתו.	הוגשה תגובה לבקשת האישור. ביום 16 במאי 2022 המבקש השיב לתשובה לבקשת האישור. ביום 18 ביולי 2022 התקיים דיון במהלכו בית הדין החליט לפנות לממונה על מנת לקבל את עמדתו ביחס לסוגיית ניכוי דמי פגיעה. ביום 8 בדצמבר 2022 הוגשה עמדת הממונה לפיה על מגדל מקפת לקזז דמי פגיעה המשולמים כסכום חד פעמי, בכך הממונה אימץ את עמדת מגדל מקפת. ביום 9 בדצמבר 2022 בית הדין לעבודה הורה למבקש להודיע האם הוא עומד על בקשתו. ביום 14 במרס 2023 המבקש הגיש לבית הדין בקשת הסתלקות ללא צו להוצאות.	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה לא הוערך ונאמד לטענת המבקשים בסכום העולה על 2.5 מיליון ש"ח.
30	7/2021 מחוזי - תל אביב	מבוטחים בביטוחי מנהלים נ' החברה וחברות נוספות	עיקר עניינה של בקשת האישור הינה בטענה כי בעת קבלת גמלא הנתבעות מנכות מהתשואה החודשית, שנצברת בגין יתרת ערך הפדיון, ריבית שנתית בשיעור של 2.5% (או בכל שיעור אחר), וזאת ללא עיגון חוזי בתנאי הפוליסה ובניגוד לדין. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חוזה, הפרת חובה חקוקה, הפרת חובות מוגברות המוטלות על הנתבעות כחברות ביטוח, הפרת חובת גילוי, עשיית עושר ולא במשפט וכן תנאי מקפח בחוזה אחיד. עיקר הסעדים הנתבעים במסגרת התובענה הינם צו הצהרתי לפיו ניכוי הריבית מהתשואה החודשית כאמור מהווה הפרת הפוליסות שהנפיקו הנתבעות, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט ועוד; צו עשה המורה לנתבעות לתקן את ההפרה לעתיד לבוא; השבת כל הסכומים שנוכו לחברי הקבוצה שלא כדן מתוך התשואה החודשית, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, החל ממועד הניכוי ועד לקבלת הפיצוי בפועל, וזאת החל בשבע השנים שקדמו להגשת בקשת האישור. סכום הנזק הממוני של התובעת הוערך בסך 1,000 ש"ח.	כל מבוטחי הנתבעות, אשר רכשו מהן פוליסת ביטוח חיים הכוללת צבירת חסכון, שהונפקה בין השנים 1991 עד 2004, ואשר נוכתה ו/או תנוכה להם ריבית ששיעורה לא צוין בפוליסה, על סמך ההוראה בפוליסה, לפיה סכום הגמלא החודשית ישתנה "מדי חודש בחודשו על פי תוצאותיהן של ההשקעות בניכוי הריבית על פיה חושב סכום הגמלא החודשית וההוראות המתאימות לעניין זה בתכנית הביטוח" ו/או כל הוראה דומה אחרת.	הוגשה תגובה לבקשת האישור. יצוין, כי כנגד החברה הוגשו שתי תובענות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות בנושאים דומים, ראה פריטים מס' 16 ו-18 בטבלה לעיל.	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה לא הוערך ונאמד לטענת המבקשים על 2.5 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
31	8/2021 מחוזי - מרכז	מבוטח בפוליסת רכב רכוש נ' החברה	עיקר עניינה של בקשת האישור הינה בטענה כי החברה אינה משלמת למבוטחים שרכשו פוליסת ביטוח לא תיקנית ואשר רכבם נפגע בתאונה ונגרם לו נזק של ירידת ערך, תגמולי ביטוח בגין ירידת ערך, בטענה שהפוליסה אינה מכסה שיפוי בגין נזק זה. עילות התביעה העיקריות, הפרת הוראות חוק חוזה ביטוח, תשמ"א 1981, הפרת חובת תום הלב בקיום חוזים, תנאי מקפח בחוזה אחיד, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט. הסעדים העיקריים המבוקשים הינם צו הקובע שיש לשלם ירידת ערך למבוטחים בפוליסות נשוא בקשת האישור וכן תשלום של נזק ירידת הערך לחברי הקבוצה. סכום הנזק הממוני של התובע הוערך בסך של כ-20,061 ש"ח לסכום זה מבוקש להוסיף ריבית והצמדה.	כל מבוטח או צד שלישי (לרבות יורשיהם) אשר בשלוש השנים שקדמו למועד הגשת בקשת האישור ועד אישורה כייצוגית, לא שולמה לו ירידת הערך שנגרמה לרכבו במסגרת אירוע ביטוחי המכוסה בפוליסת ביטוח לא תיקנית של החברה.	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור. הצדדים מנהלים הדברות לצורך סיום הליך.	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה לא הוערך ונאמד לטענת המבקש במיליוני שקלים רבים.
32	5/2022 מחוזי - מרכז	מבוטח בפוליסת דירה נ' החברה	עיקר עניינה של בקשת האישור הינה בטענה כי החברה בוחרת להעביר ללקוח תגמולי ביטוח או כספים ששילם, באמצעות המחאה וזאת תוך הפרת הוראות חוזר גופים מוסדיים 9-9-2016 בעניין ברור ויישוב תביעות וטיפול בפניות הציבור, לפיו העברת כספים ללקוח יהיו בהעברה בנקאית או בכרטיס אשראי.	לקוחות של החברה שהועברו להם כספים בידי החברה באמצעות המחאות ולא בזיכוי בכרטיס אשראי/העברה בנקאית. תת קבוצה 1: לקוחות שפרעו את ההמחאות ונגרמו להם נזקים. תת קבוצה 2: לקוחות שלא פרעו את ההמחאות.	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור. הצדדים פנו להליך גישור.	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה נאמד על ידי התובע בסך העולה על 3 מיליון ש"ח.
33	6/2022 מחוזי - תל אביב	מבוטחת בפוליסת ביטוח מנהלים נ' החברה	עיקר עניינה של בקשת האישור הינה בטענה כי החברה המשיכה להפעיל את הכיסוי הביטוחי בפוליסת החסכון וגבתה פרמיות עבור רכיב הריסק, גם לאחר תאריך גמר הביטוח, וזאת מבלי לקבל את אישור מבוטחיה וכן הפחיתה את רכיב החסכון לרבות ביחס לתשואות שהיו נצברות בגין כספים ששלמו לרכיב הריסק. עילות התביעה העיקריות, הפרת חוזה, הפרת חובת תום הלב, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט. הסעדים העיקריים המבוקשים הינם, השבת פרמיות הביטוח ששולמו ביתר וכן פיצוי בגין הפסדי ריביות ותשואות וכן סעד הצהרתי לפיו החברה תתחייב כי בכל פוליסה ו/או כיסוי ביטוחי אשר מסתיים, היא תפנה למבוטח על מנת לבחון מולו את הארכת הכיסוי הביטוחי תוך הצגת טבלת פרמיות שידרש לשלם עבור הארכת הכיסוי הביטוחי.	הקבוצה בשמה מוגשת בקשת האישור הינה כל אדם ו/או אישיות משפטית אחרת, אשר היה בעלים ו/או המבוטח בפוליסה מסוג "ריסק יותר" בין אם המדובר בפוליסה פרטית ו/או קולקטיבית ו/או כל פוליסה רלוונטית אצל החברה ("פוליסת ריסק"), ואשר בהגיעו לגיל תום הפוליסה המשיכה החברה, על דעתה וללא קבלת אישור המבוטח, להמשיך את הפוליסה, תוך גביית סכומי פרמיות בלתי מבוטלים וללא כל אישור מהמבוטח וזאת בשבע השנים הקודמות להגשת בקשת האישור, החל ממאי 2015 ועד ליום הגשת בקשה האישור.	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור. הצדדים בהדברות לבקשת המבקשת.	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה נאמד על ידי התובעת בסך העולה על 2.5 מיליון ש"ח.
סכום הנזק הממוני של התובעת הוערך בסך של כ-7,269 ש"ח.						

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
34	8/2022 מחוזי - מרכז	מבוטח בפוליסת ביטוח בריאות נ' החברה	עיקר עניינה של בקשת האישור הינה בטענה כי בפרסום של החברה הובטחה הנחה מלאה לילד הצעיר במשפחה, מבין ארבעה ילדים או יותר, וזאת עד גיל בגרות; וכי התובע הסתמך על פרסום זה ורק לאחר ההתקשרות, הבהירה החברה לתובע כי ההנחה תינתן לילד הבוגר.	הקבוצה בשמה מוגשת בקשת האישור הינה כלל לקוחות החברה בפוליסות בריאות, אשר נחשפו במישרין או בעקיפין, לפרסומי החברה, המציינים "ילד רביעי ואילך חינם" והתקשרו עימה, לפי הטענה, בהתאם להצעה המופיעה בהם.	הוגשה תגובה לבקשת סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה, נאמד על ידי התובע, בסך העולה על 5.5 מיליון ש"ח.	
35	9/2022 מחוזי- מרכז	מבוטח בפוליסת ביטוח בריאות נ' החברה	עיקר עניינה של בקשת האישור הינה בטענה, כי החברה אינה מפצה את מבוטחיה במחצית מעלויות הניתוח בפועל בבית חולים פרטי, אלא משלמת לפי מדד מחירון משרד הבריאות; וכן בטענה כי החברה אינה משפה את המבוטחים בדמי השתתפות עצמית ששילמו לביצוע הניתוח, וזאת כנטען, בניגוד לתנאי הפוליסה.	הקבוצות בשמן מוגשת בקשת האישור: 1. כל מבוטחי החברה בעבר ובהווה, אשר רכשו ממנה פוליסות ביטוח בריאות (אישיות או קבוצתיות), הכוללות הסדר פיצוי זהה או דומה לזה הקבוע בפוליסה של המבקש, ואשר אירע להם מקרה ביטוח שמומן על ידי קופת חולים באמצעות טופס 17 (או טופס מקביל לו), החל ממועד שיווק הפוליסות ועד למועד הפסקת ההפרה הנטענת של חוזי הביטוח על ידי החברה ו/או עד למתן הכרעה סופית וחלוטה בתובענה הייצוגית. 2. כל מבוטחי החברה בעבר ובהווה, שרכשו ממנה פוליסות ביטוח בריאות (אישיות או קבוצתיות), הכוללות הסדר פיצוי זהה או דומה לזה הקבוע בפוליסה של התובע, ואירע להם מקרה ביטוח שמומן על ידי קופת חולים באמצעות טופס 17 (או טופס מקביל לו), בגינו המבוטחים שילמו דמי השתתפות עצמית, שלא הוחזרו להם כנטען על ידי החברה, והכל החל ממועד שיווק הפוליסות ועד למועד הפסקת ההפרה הנטענת של חוזי הביטוח על ידי מגדל ו/או עד למתן הכרעה סופית וחלוטה בתובענה הייצוגית.	טרם הוגשה תגובה לבקשת האישור. סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה נאמד על ידי המבקש בסך העולה על 2.5 מיליון ש"ח.	

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ב. הליכים ייצוגיים - בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענות אשר אושרו כייצוגיות (המשך)

מס'	תאריך וערכאה ¹	הצדדים	טענות מרכזיות, עילות וסעדים ²	הקבוצה ³	פרטים	סכום התביעה ⁴
36	9/2022 מחוזי- תל אביב	מבוטח בפוליסת ביטוח בריאות נ' החברה ואח'	עיקר עניינה של בקשת האישור הינו בטענה לאפליה פסולה שנוקטות החברה ונתבעות נוספות, כלפי גברים המבוטחים בפוליסות הבריאות שלהן, על רקע מינם בלבד. בהתאם לכך, נטען שהנתבעות מונעות מגברים שמשלמים פרמיה נוספת עבור נספח שירותים אמבולטוריים, לקבל החזר הוצאות שהוציאו עבור תינוקם, בטענה כי רק נשים זכאיות לקבל החזרים עבור הוצאות הקשורות להריון, לידה וטיפול ברך הנולד.	הקבוצה בשמה מוגשת בקשת האישור הינה כל המבוטחים בביטוח בריאות אצל הנתבעות, אשר הפוליסות שלהם (או נספחיה) כוללות כיסויים עבור שירותים הקשורים להריון, לידה וטיפול ברך הנולד, ואשר הכיסוי נמנע מהם מהטעם שהם גברים ו/או מהטעם שנעזרו בשירותיה של פונדקאית לצורך ההיריון והלידה וכן כל המבוטחים אצל המשיבות בביטוח בריאות, או אדם שביקש לערוך אצל אחת או יותר מהנתבעות ביטוח בריאות ואשר נחשף למדיניות המפלה של הנתבעות בקשר למתן כיסויים עבור שירותים הקשורים להריון, לידה וטיפול ברך הנולד, לנשים בלבד, וסבל בעקבות זאת נזק בין היתר בשל השפלה ופגיעה בכבוד בגין ההפליה.	טרם הוגשה לבקשת האישור. תגובה	סכום הנזק הכולל של חברי הקבוצה נאמד על ידי המבקש בסך העולה על 2.5 מיליון ש"ח.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ג. הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
1	9/2017 מחוזי-ים	מבוטח נ' החברה ו"אליהו 1959"	<p>לטענת התובעים, הנתבעות אינן מיישמות כנדרש את סעיף 5(ב) בחוק פסיקת ריבית והצמדה ואינן משלמות, כעניין של מדיניות, ריבית (לרבות ריבית פיגורים) והצמדה הנדרשים על פי אותו חוק. הסעדים העיקריים הינם: (א) הצהרה כי הנתבעות הפרו את הוראות הדין, כאשר הן לא הוסיפו לסכומי הכסף ששילמו הפרשי הצמדה ו/או ריבית ו/או ריבית צמודה במקרים בהן הן שילמו סכומים במועד מאוחר למועד הפירעון; (ב) לחייב את הנתבעות בפיצוי בגין הנזקים שנגרמו כתוצאה מהפרה זו; (ג) לחייב את הנתבעות לתקן את מדיניותן מכאן ואילך באופן שהן יחויבו לקיים את הוראות החוק ביחס לתשלום ריבית והצמדה על תשלום חוב פסוק.</p> <p>בנוגע לחלק התביעה אשר הוגשה כנגד "אליהו 1959" בע"מ, הרי שבהתאם להסכם רכישת תיק Run Off בביטוח כללי שרכשה החברה מ"אליהו 1959", בעלת השליטה בחברה ביום 21 באפריל 2016, ככל שהתביעה נגד "אליהו 1959" כלולה בתיק ה-Run Off הרי היא מצויה באחריותה של החברה. היבטים של התביעה שאינם כלולים במסגרת תיק ה-Run Off אם וככל שיהיו לא יועברו לאחריותה של החברה. במסגרת ההסכם לרכישת תיק ה-Run Off נכללו הסדרים בנוגע לכיסוי ביטוח משנה בגין התביעות הכלולות בתיק ה-Run Off אשר נרכש וכן נכללו הסדרי שיפוי במקרים מסוימים.</p> <p>יער כי - הודעה על כך נמסרה על ידי החברה ל"אליהו 1959".</p> <p>Run Off בביטוח כללי באליהו ראה באור 37.ה.2. לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020.</p>	עשרות מיליוני ש"ח אם לא למעלה מכך, בכל מקרה מעל 2.5 מיליון ש"ח לצורך סמכות בית המשפט לעניין זה.	<p>ביום 6 בפברואר 2022 אישר בית המשפט את הסכם הפשרה המתוקן שהוגש, אשר כלל תיקונים בהתאם להסכמות בין הצדדים ולהנחיית בית המשפט, ונתן להסכם הפשרה תוקף של פסק דין. במסגרת פסק הדין נפסקו, בין היתר, גמול ושכר טרחה לתובעים הייצוגיים ובא כוחם בסכומים שאינם מהותיים. בכך ההליך המשפטי בא על סיומו.</p>

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ג. הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
2	3/2020	יורשים של עמיתה בקרן הפנסיה נ' מגדל מקפת	עניינה של התובענה בטענה כי מגדל מקפת אינה מיידעת את העמיתים, בעת שהם מגישים בקשה לתשלום פנסיית נכות, כי בהתאם להוראות תקנון קרן הפנסיה, אם יוחמר מצבם הבריאותי למצב סיעודי הם זכאים לתוספת קצבת נכות סיעודית. בכך, לטענת התובעים, פוגעת מגדל מקפת ביכולתם של עמיתי הקרן הזכאים לתוספת הקצבה הסיעודית, לעתור לכך ולעמוד על זכויותיהם המגיעות להם על פי תקנון הקרן.	30 מיליון ש"ח.	ביום 27 במאי 2022 ניתן תוקף של פסק דין להסדר פשרה מתוקן אליו הגיעו הצדדים לעניין ההודעות שעל מגדל מקפת למסור לעמיתים המקבלים בעת הזו או בעתיד פנסיית נכות, וכן לעמיתים שקיבלו פנסיית נכות בעבר (ובמהלך התקופה הקבועה לעניין זה בהסדר), בדבר האפשרות לפנות למגדל מקפת בבקשה לקבלת תוספת סיעודית ככל שהעמיתים כאמור זכאים או היו זכאים לכך, לפי העניין. בנוסף, בית הדין אישר תשלום גמול ושכר טרחה למבקשים ולבאי כוחם בסכומים שאינם מהותיים. בכך ההליך המשפטי בא על סיומו.
			עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חובות האמון, הגילוי והיידוע החלות על מקפת כחברה מנהלת של קרן פנסיה, הפרת חובה חקוקה, הפרת הסכם, תרמית.		
			הסעדים העיקריים הנתבעים הינם: לחייב את מגדל מקפת ליידע את כלל חברי הקבוצה שפנו אליה בלשון ברורה ופשוטה בדבר זכאותם התקנונית לקבלת תוספת קצבה סיעודית במקרה של סיעוד; להעביר את קצבאות הנכות הסיעודית להם היו זכאים חברי קבוצה שנפטרו כבר לידי שאריהם בצירוף ריבית והצמדה כדין; לחייב את מגדל מקפת להוסיף לטפסי התביעה מכאן ואילך סעיף בטופס המבקש התייחסות העמית למצבו הסיעודי; לפצות את כלל חברי הקבוצה בסכום של 15 מיליון ש"ח בגין עוגמת הנפש שנגרמה להם, הפגיעה באוטונומיה שלהם ובזכותם לחיות בכבוד בשעתם הקשה ביותר.		
3	3/2020	מועצה ישראלית לצרכנות נ' החברה	עניינה של התובענה בטענה כי החברה אינה מחשבת את סכום הקצבה המשולמת למבוטח, כולה או חלקה, על פי מקדם המרה המובטח בנספח המצורף לפוליסה ו/או בהתאמה לו, אשר נמכר לבעלי פוליסת ביטוח מנהלים הונית, ומכוחו ניתן להמיר את סכום הביטוח ההוני בקצבה (גימלא) ששיעורה מובטח לפי מקדם קצבה. המבקשת טוענת, כי החברה מאפשרת את המרת סכום הביטוח ההוני לפי מקדם הקצבה שבנספח הנ"ל אך ורק ביחס לחלק קטן מצבירת המבוטח, ואילו ביחס למרבית הכספים היא ממירה על פי מקדם המרה חדש שלא בא זכרו בנספח - מקדם המקצץ את קצבתו של המבוטח.	לכל הפחות עשרות מיליוני ש"ח.	ביום 24 ביולי 2022 ניתן פסק דין על ידי בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב, אשר במסגרתו דחה בית הדין את בקשת האישור. בית הדין קבע כי המבקשת אינה עומדת בנטל ההוכחה של עילת תביעה ייצוגית, לפיה יש להוכיח שהתובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה ושיש אפשרות סבירה כי יוכרעו לטובת הקבוצה. במסגרת זו, קבע בית הדין, בין היתר, כי נספח ההמרה שצורף לפוליסות ההוניות ונדון בהליך זה, נועד לאפשר רובד קצבתי של חסכון ביחס להפקדות מוגדרות, וזאת בניגוד לטענת המבקשת כי הנספח האמור חל על כל הכספים שהיו צבורים באותן פוליסות. בית הדין פסק הוצאות לטובת החברה בסכום לא מהותי. בכך באה בקשת האישור לסיימה.
			עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חוזה, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובת תם הלב והאמון מכוח סעיפים 12 ו-39 לחוק החוזים.		
			הסעדים העיקריים הנתבעים הינם: פיצוי בגובה הפרש בין הקצבה ששולמה בפועל לחברי הקבוצה לבין הקצבה שצריכה היתה להיות משולמת להם אילו חושבה כולה לפי המקדמים הנקובים בנספח ו/או בהתאמה להם (בהתאם לגיל המבוטח במועד ההמרה), והכל בתוספת ריבית והפרשי הצמדה כדין; להורות למגדל לחשב ולשלם לעמיתים חברי הקבוצה, מכאן ולהבא את הקצבה במלואה, לפי המקדמים המפורטים ו/או המותאמים למקדמים הנקובים בנספח. יציין, כי תביעה זו הוגשה לאחר שתביעה באותו עניין הסתיימה בבקשת הסתלקות של המבקש ובהחלטת בית המשפט ביום 13 במרס 2020 על מחיקת התביעה והבקשה לאישור התובענה כייצוגית.		

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ג. הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
4	2/2016 בית דין לעבודה בתל אביב-יפו	עמותה רשומה הפועלת למען אוכלוסיות חלשות ואנשים בעלי צרכים מיוחדים נ' מגדל קרנות פנסיה וקופות גמל	גביית דמי ניהול בגין קצבאות נכות ושאיירים מקרן הפנסיה וזאת מבלי לגלות לעמיתים כי ייגבו מהם דמי ניהול בקשר עם קצבאות אלה ומבלי לגלות כי יגבו בגין קצבאות אלה דמי ניהול בשיעור המקסימלי עם התחלת קבלת קצבת הנכות או השאיירים. זאת, בעת שמקבלי הקצבאות, אינם יכולים לנייד את יתרת החשבון האישי או את סכום עתודות הקצבאות שהקרן מחזיקה עבורם, תוך ניצול מצוקתם. הסעדים הנתבעים הינם: סעד כספי של השבה לכל אחד ממקבלי קצבאות הנכות ו/או השאיירים את כל דמי הניהול שנגבו מהם ו/או שייגבו מהם שלא כדין ולחילופין להשיב לקרן הפנסיה את כל דמי הניהול שנגבו ו/או שייגבו מהם שלא כדין, לבצע חלוקה צודקת והוגנת של הכספים; לאסור על גביית דמי ניהול מקצבאות נכות ושאיירים ולחילופין לחייב את המשיבות להפחית את דמי הניהול הנגבים ולקבעם בשיעור ראוי; לחייב את המשיבות להשיב את ההפרש למקבלי הקצבאות ו/או לקרן ולחייב את המשיבות לבצע גילוי יזום בקשר עם דמי ניהול מקצבאות אלו וכן לקבוע כי התנאי הקבוע בתקנוני הקרן המתיר להן לקבוע מעת לעת את דמי הניהול באופן חד צדדי הוא תנאי מקפח בחוזה אחיד.	התובעת לא העריכה בבקשת האישור את סכום התביעה הכולל לקבוצה נוכח הצורך בקבלת נתונים, אך במסגרת חוות דעת אקטוארית שצורפה לבקשת האישור, העריכה כי מדובר בסכום גבוה, לכל הפחות 500 מיליון ש"ח.	ביום 19 בספטמבר 2022, בית הדין האזורי לעבודה דחה את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית וקבע, בין היתר, כי אין לקבל את הטענה כי הנתבעות גבו דמי ניהול שלא כדין וכי לא הוכח כי נגרם נזק בר פיצוי למי מחברי הקבוצה המוגדרת. בכך בא הליך זה לסיימו.
5	4/2010 מחוזי - מרכז	מבוטחים בביטוח חיים נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	אי החזרת פרמיות לאחר הפסקת ביטוח במהלך החודש, כאשר הפרמיה נגבית מראש בתחילת החודש ו/או החזרת פרמיה בערכים נומינליים (ללא הפרשי הצמדה וריבית). במסגרת הסעדים נכללה בקשה להחזר סכומי הפרמיות העודפות שנגבו ממבוטחים שלא כדין וצו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן ולהשיב למבוטחים דמי ביטוח מיום היווצרות הזכות להחזר בצירוף הפרשי הצמדה וריבית.	כ-225 מיליון ש"ח (לתקופה של 10 שנים).	ביום 20 בספטמבר 2022 אישר בית המשפט המחוזי מרכז-לוד את הסכם הפשרה בתביעה הייצוגית. בפסק הדין נקבע, בין היתר, כי בהתאם להמלצות הבודק החיצוני אשר מונה על ידי בית המשפט, החברה תתרום לקרן ייעודית, שהוקמה מכח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, 80% מסכום ההחזר בהסכם הפשרה שנקבע ביחס אליה בקשר עם טענת ההחזר היחסי וטענת ההחזר הנומינאלי, בפוליסות הרלוונטיות. כמו כן, החברה תסדיר את התנהלותה העתידית ותשלם גמול לתובעים הייצוגיים ושכר טרחה לבאי כוחם כקבוע בפסק הדין. ליישום הסדר הפשרה לא צפויה להיות השפעה מהותית על דוחותיה הכספיים של החברה ו/או של החברה. בכך ההליך המשפטי בא על סיומו.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ג. הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
6	12/2017 מחוזי - ים	מועמדים שביקשו להתקבל לביטוח נ' החברה , חברות ביטוח נוספות וקופות חולים מכבי ושירותי בריאות כללית	סירוב לבטח את המבקשים ואנשים נוספים המצויים על הספקטרום האוטוסיטי בביטוח סיעודי; קביעת תנאים בלתי אפשריים ובלתי סבירים עבורם ללא כל מתן הסבר או הצדקה להתנהלות; אי מתן תשובה מפורטת ומכבדת למועמד לביטוח אודות הסירוב וההנמקות המפורטות עליו וכן הסירוב איננו מסתמך על נתונים סטטיסטיים אקטואריים או רפואיים רלבנטיים, והכל בניגוד, לפי הטענה, למתחייב מחוק שוויון לאנשים על מוגבלות (להלן: "חוק השוויון"), מתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (הודעת מבטח בדבר מתן יחס שונה לאחד או בדבר סירוב לבטחו), ("תקנות השוויון").	לטענת המבקשים הנזק האישי שנגרם להם עולה כדי עשרות אלפי שקלים חדשים לכל מבקש. סכום הנזק לכל חברי הקבוצה לא ניתן להערכה מדויקת בשלב זה, מדובר בסכום שבסמכות בית המשפט המחוזי.	ביום 1 בפברואר 2023 התקיים דיון במסגרתו בית משפט הודיע, בין היתר, לתובע שהוא אינו מקבל את טיעונו. ביום 6 בפברואר 2023 ניתן פסק דין הדוחה את בקשת האישור. בכך בא הליך זה לסיומו, בכפוף לזכות הערעור של המבקשים.
7	4/2020 בית הדין האזורי לעבודה - תל אביב	מבוטח בפוליסת ביטוח אובדן כושר עבודה נ' החברה וחברת ביטוח נוספת	עניינה של בקשת האישור בטענה כי הנתבעות מסרבות, כביכול, להאריך את תוקף הכיסוי הביטוחי בפוליסות אובדן כושר עבודה שרכשו לפני שנת 2017 לגיל הפרישה החדש שנקבע בשינוי התחיקתי בשנת 2004 וכן מסרבות לשלם לאותם מבוטחים תגמולי אובדן כושר עבודה עד גיל 67 לשכירים ועד גיל 70 לעצמאים. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חוזה, הפרת חוק חוזה ביטוח, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובת תם הלב והאמון מכוח סעיפים 12 ו-39 לחוק החוזים, הפרת הוראות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תרמית. הסעד העיקרי הינו חיוב הנתבעות להשיב לתובע ולכל חברי הקבוצה תגמולי אובדן כושר עבודה שלא שולמו להם מגיל 65 ועד גיל 67 לשכירים ועד גיל 70 לעצמאים.	סכום התביעה המשוער בגין הנזק המיוחס ביחס לכלל הנתבעות עומד על סך של 540 מיליון ש"ח.	ביום 31 בינואר 2023 התקיים דיון במסגרתו בית הדין הארצי הציע למבקש למשוך את הערעור. המבקש סירב. ביום 12 בפברואר 2023 ניתן על ידי בית הדין הארצי לעבודה פסק דין הדוחה את הערעור תוך חיוב המבקש בתשלום הוצאות לטובת הנתבעות בסכום לא מהותי.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ג. הליכים ייצוגיים שהסתיימו במהלך תקופת הדיווח ועד לתאריך פרסום הדוח (המשך)

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
8	4/2020 מחוזי - תל אביב	מבוטח בפוליסת ביטוח רכב (חובה ורכוש) ומבוטח בפוליסת ביטוח תכולת דירה נ' החברה וחברות ביטוח נוספות	עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות, בניגוד, כביכול, לחובתן על פי דין, נמנעות מלהשיב למבוטחיהן חלק מדמי הביטוח בפוליסות ביטוח רכב (חובה ורכוש) ובפוליסות ביטוח תכולת דירה, וזאת על אף שהסיכון אליו חשופות הנתבעות פחת באופן משמעותי, כנטען בתובענה, בשל שינוי נסיבות קיצוני שנגרם כתוצאה ממגפת הקורונה, אשר בעקבותיה הוטלו הגבלות תנועה על אזרחי ישראל וכתוצאה מכך פחתו משמעותית עבירות התפרצות לבתים והיקף הנסועה ברכבים, וזאת החל מיום 19 במרס 2020, המועד בו פורסם על כניסתן לתוקף לראשונה של תקנות לשעת חירום (הגבלת פעילות), תש"פ - 2020. עילות התביעה העיקריות הנטענות הינן: עשיית עושר ולא במשפט, הפרת הוראות חוק חוזה ביטוח, עילות חוזיות של הפרת חובת תום הלב בקיום חוזה, עוולת הפרת חובה חקוקה ועוולת הרשלנות. הסעדים העיקרי הנתבע הינו סעד כספי להשבת דמי הביטוח שנגבו ביתר כתוצאה מהפחתת הסיכון כנטען בתובענה.	כ-92 מיליון ש"ח	ביום 3 בינואר 2023 התקיים קדם המשפט במהלכו בית המשפט ציין כי יש לפצל את הדיון בתיק זה מהדיון בתיקי הרכב המתוארים בסעיף 20 לעיל. בית המשפט ציין במהלך הדיון שסיכויי בקשת האישור נמוכים והציע למבקש להסתלק מבקשתו. ביום 26 בפברואר 2023 הוגשה בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשים מבקשת האישור תוך דחיית תביעתם האישית, ללא צו להוצאות. ביום 27 בפברואר 2023, אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו את בקשת ההסתלקות מבקשת האישור והורה על דחיית התביעה האישית של המבקשים, ללא צו להוצאות. לתובענה עם השלכות נגיף הקורונה על ירידת הסיכון הביטוחי ראה סעיף ב(21) בטבלה לעיל. בכך בא הליך זה לסיימו.
9	1/2021 מחוזי - תל אביב	מבוטח בביטוחי מנהלים נ' מגדל אחזקות	עניינה של בקשת האישור במספר טענות, אשר עיקרן הינן כדלקמן: מגדל אחזקות מעגלת סכומי הפקדות ולפיכך קיימת חוסר התאמה בין סכומי ההפקדות המועברות על ידי המעסיק לבין הסכומים המדווחים בדוחות הרבעוניים שנשלחו למבוטח; חוסר יכולת לפדות את כספי החסכון הצבורים בפוליסות, בין במשיכה הונית ובין בדרך של קבלת קצבה, מאז פרישת המבקש לגמלאות; טרטור המבקש להמצאת אישורי פטור מפקיד שומה בעוד שמדובר בכספים שממילא פטורים, לטענתו, ממש וכן ביחס לצורך באימות זהותו.	לא כומת. בבקשת האישור צוינה הערכה של מאות מיליונים.	ביום 30 בדצמבר 2021, בית המשפט המחוזי הורה על מחיקת בקשת האישור היות שנפלו בבקשת האישור פגמים רבים אשר אינם מאפשרים את בירורה. ביום 10 בפברואר 2022, המבקש הגיש ערעור לבית המשפט העליון במסגרתו הוסיף את גם את מנכ"ל מגדל אחזקות לשעבר ומשנה למנכ"ל בהחברה לערעור. ביום 19 באוקטובר 2022 מגדל הגישה תשובתה לערעור. ביום 1 במרס 2023 בית המשפט העליון דחה את הערעור. בכך בא הליך זה לסיימו.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ד. הליכים משפטיים אחרים

מס'	תאריך וערכאה	הצדדים	עיקרי התביעה	סכום	פירוט
1	10/2018 מחוזי ת"א	דירות בע"מ נ' החברה מגדל קרנות פנסיה וקופות גמל מגדל נדל"ן ופל-בית המגן בע"מ	טענה לאי עמידה בהתחייבות חוזית וגרימת נזקים לתובעת בקניון הזהב בראשון לציון אשר בו מחזיקות החברה ומגדל מקפת בשיעור של 75% בשותפות עם דירות יוקרה המחזיקה 25% מהזכויות בקניון הזהב. לשיטת דירות יוקרה, אי העמידה בהתחייבויות החוזיות גרמו, בין היתר, לטרפוד הקמת מתחם בילוי קולינרי שהינו פרויקט "גולדן מרקט" בקניון. קדמה לתביעה זו תביעה שהוגשה ע"י דירות יוקרה לצווים הצהרתיים בקשר לשוק האוכל אשר בסופה בית המשפט נתן החלטה ביום 3 במאי 2018 על מחיקה וחיוב הוצאות המבקשת בסך 7,500 ש"ח.	800 מיליון ש"ח.	הוגש כתב הגנה ביום 29 בינואר 2019. הצדדים מצויים בהליכים המקדמיים בתיק. ביום 27 בנובמבר 2019 הגישה החברה תביעה כספית נגד התובעת דירות יוקרה בסך של כ-60 מיליון ש"ח. לשיטת החברה, דירות יוקרה הפרה את התחייבויותיה מכח מערכת ההסכמית שבין הצדדים, עת לא מימשה את מלוא הזכויות המוגדלות שאושרו לה, וממילא לא הקימה, בנתה והשכירה את קומה מינוס 1 בקניון כקומת מסחר טיפוסית, על פי היתר הבנייה שאושר עוד בשנת 2015, עד שזה פקע. בהתאם, לטענת החברה, כספי השקעה שאמורים היו להיות מושקעים על ידי החברה בקניון - לא הושקעו והתשואה בגינם, העולה כדי סכום התביעה, לא הונבה. בטענה כי התובעת הפרה את התחייבויותיה באופן שבו ניהלה פרויקט גולדן מרקט בקניון ובכל גרמה להפסד תשואה. כמו כן, החברה הגישה בקשה לאיחוד הדין עם התובענה שתלויה ועומדת נגד החברה. בהתאם להמלצת בית המשפט בקדם המשפט שהתקיים ביום 6 ביולי 2020 הצדדים הסכימו לפנות להליך גישור, אשר מתנהל בימים אלו. ביום 3 באוקטובר 2021 בית המשפט החליט למנות מומחים לצורך סקירת נתוני התיק ביחס להיתר בניה ולפעולות התכנון שבוצעו. ביום 3 ביולי 2022 הגישה התובעת תצהירי עדות ראשית.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

ה. סיכום נתוני תביעות משפטיות

(1) להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות, כפי שצוינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות מאוחדות, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע באלפי ש"ח ⁽¹⁾
תובענות שאושרו כתביעות ייצוגיות	6	1,540,778
צוין סכום המתייחס לקבוצה	5	1,540,778
לא צוין סכום התביעה	1	-
בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות	33	7,557,599
צוין סכום המתייחס לקבוצה	13	3,754,564
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי להרעה	4	3,803,035
לא צוין סכום התביעה	16	-
תביעות מהותיות אחרות	1	800,000
צוין סכום המתייחס לקבוצה	1	800,000

(1) כל הסכומים באלפי ש"ח ובקירוב, למועד הגשת הבקשות או התובענות לפי העניין.

(2) סכום ההפרשה הכולל בגין התובענות הייצוגיות ותביעות מהותיות אחרות, שהוגשו כנגד הקבוצה כמפורט בטבלה המסכמת בסעיף 1 לעיל מסתכם בכ-287 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2021 כ-219 מיליון ש"ח).

(3) סך כל ההפרשות הכולל בגין כל ההליכים כנגד הקבוצה, לרבות תובענות ייצוגיות ותביעות מהותיות אחרות, לרבות בגין הליכים כמפורט בסעיף ו' להלן, הינן כ-292 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2021 כ-226 מיליון ש"ח).

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

1. הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה

להלן מתוארים הליכים משפטיים נוספים ואחרים המתנהלים כנגד החברה ו/או החברות המאוחדות:

(1) ביום 10 בנובמבר 2022 התקבל מכתבו של ממלא מקום הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ("הממונה") שכתרתו "התמשכות חוסר היציבות בדירקטוריון והנהלת מגדל ביטוח", המופנה לבעלי השליטה בחברה, מר שלמה אליהו וגב' חיה אליהו, לחברי דירקטוריון מגדל אחזקות ולחברי דירקטוריון החברה. במסגרת המכתב, בין היתר, צוינו מספר צעדים אופרטיביים אותם שוקל הממונה להורות בעניינם של החברה ובעלי השליטה בה. לפרטים נוספים אודות מכתב הממונה, ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 10 בנובמבר 2022 (מס' אסמכתא 2022-01-135412). לפרוט בדבר תגובת מגדל אחזקות למכתב, ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 10 בנובמבר 2022 (מס' אסמכתא 2022-01-135514).

ביום 17 בינואר 2023 התקבל מכתב מהממונה, המופנה לחברי דירקטוריון החברה ולחברי דירקטוריון מגדל אחזקות, במסגרתו מורה הממונה לחברה, בתוקף סמכותו לפי סעיף 65 לחוק הפיקוח על הביטוח, לפעול לתיקון הפגמים הנטענים במכתב. לפרוט, ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 17 בינואר 2023 (מס' אסמכתא: 2023-01-007405). לפרוט בדבר תגובת מגדל אחזקות והחברה, כל אחת מהן בנפרד, למכתב הממונה, ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 16 בפברואר 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-018111).

ביום 14 במרס 2023 שלח הממונה שני מכתבים נוספים, האחד מופנה לחברי דירקטוריון מגדל אחזקות והשני מופנה לחברי דירקטוריון החברה. במסגרת המכתב לחברי דירקטוריון מגדל אחזקות, בין היתר, דחה הממונה את טענות מגדל אחזקות בדבר היעדר קשר בין הפגמים הנטענים ובין הצעדים אותם התבקשה החברה לאמץ וכן את טענת מגדל אחזקות כי מעורבותו של יו"ר דירקטוריון מגדל אחזקות בהליך המינוי של מנכ"ל החברה הייתה תקינה והכרחית. במכתב לחברי דירקטוריון החברה, בין היתר, חזר הממונה על עמדתו כי הפגיעה בעצמאותו וביכולתו של דירקטוריון החברה לבצע את תפקידיו נמשכת, ובפרט בעניין הליך גיבוש אסטרטגיה לחברה ובעניין מינוי של מנכ"ל לחברה. בנוסף, ציין הממונה במכתבו, כי המעורבות של נציגי מגדל אחזקות במינוי מנכ"ל החברה אינה עולה לכאורה עם הוראות חוק החברות, לפיהן הסמכות למינוי מנכ"ל נתונה לדירקטוריון. במכתבו הזכיר הממונה כי דירקטוריון גוף מוסדי נדרש להיות מקצועי ועצמאי והזכיר את ההוראה בחוק החברות, לפיה יראו כהפרת אמונים אי הפעלת שיקול דעת עצמאי בהצבעה בדירקטוריון או בהסכם הצבעה. לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 15 במרס 2023 (מס' אסמכתא 2023-01-027276).

(2) לעניין ערר שהגישה מגדל אחזקות נדל"ן, חברה בת של החברה, לבית המשפט המחוזי בחודש מאי 2022 בעניין שומת מיסוי מקרקעין לפי מיטב שפיטה בגין השבח שנבע ממכירת מנייתיה בחברת קניון רמת אביב בע"מ בחודש דצמבר 2019 והסכם הפשרה שנחתם עם רשויות המס, ראה באור 2.ד.21.

(3) החברה ו/או החברות המאוחדות חשופות לתביעות או לטענות נוספות בעילות שונות, שאינן תביעות לכיסוי ביטוחי של מקרה ביטוח על פי הפוליסה שהופקה על ידי החברה, מצד לקוחות, לקוחות בעבר וכן צדדים שלישיים שונים, מזה סכום מצטבר בגין תביעות שהוגשו בסך של כ-14 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2021 כ-26 מיליון ש"ח) וזאת מעבר לחשיפות הכלליות המתוארות בבאור זה ובכללן בסעיף 3.1 ו-4 לבאור זה.

(4) ביום 21 בדצמבר 2021 העביר הממונה אל החברה הודעת דרישת מידע בעניין גביית כסויים ביטוחיים בהתאם למגבלות לפי תקנה 45 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964, הכוללת גם הוראות לביצוע השבה, ככל וימצא כי החברה פעלה שלא בהתאם לכללים הקבועים בהודעה זו. לעניין זה ראה בהרחבה סעיף 38(1)(ב)(30) לעיל.

(5) הממונה, מפרסם מעת לעת, ניירות עמדה, עקרונות לניסוח תוכניות ביטוח, מסמכי נהגים ראויים ולא ראויים וכיוצא באלה מסמכים או טיוטות מסמכים הרלבנטיים לתחומי פעילותה של הקבוצה אשר יכול ויש להם השפעה על זכויות מבוטחים ו/או עמיתים ויכול ויש בהם ליצור חשיפה לקבוצה במקרים מסוימים הן ביחס לתקופת פעילותה קודם לכניסת אותם מסמכים לתוקף והן ביחס לעתיד.

לא ניתן לצפות מראש האם ובאיזו מידה חשופים המבטחים לטענות בקשר ו/או בעקבות הוראות אלו אשר אפשר שיעלו בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. לעיתים יכולה להיות השלכה מסוג זה גם לחוזרים שהממונה מפרסם ואשר ברגיל תחולתם העתידית.

כנגד הקבוצה מוגשות, מעת לעת, תלונות, לרבות תלונות לממונה ביחס לזכויות מבוטחים ו/או עמיתים על פי תוכניות ביטוח ו/או קרנות ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בקבוצה. לעיתים הכרעות (או טיוטות הכרעה) של הממונה בתלונות אלו, ניתנות באופן רוחבי ביחס לקבוצת מבוטחים.

כמו כן, עורך הממונה, מעת לעת, לרבות בעקבות תלונות מבוטחים, ביקורות מטעמו בגופים המוסדיים בקבוצה ו/או מעביר אליהם בקשות לקבלת נתונים, בנושאים שונים של ניהול הגופים המוסדיים, ניהול זכויות מבוטחים ועמיתים בהם וכן ביקורות ליישום הוראות הרגולציה ו/או הטמעת לקחי ביקורות קודמים, בהן בין היתר, מתקבלות דרישות להכנסת שינויים במוצרים השונים, מתן הנחיות לביצוע החזרים ו/או הנחיות ו/או הוראות בקשר לתיקון ליקויים או ביצוע פעולות המבוצעות על-ידי הגופים המוסדיים, לרבות החזר כספים לעמיתים ולמבטחים. בהתאם לממצאי ביקורות או נתונים המועברים, לעיתים מטיל הממונה עיצומים כספיים בהתאם לחוק סמכויות האכיפה.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

1. התחייבויות תלויות (המשך)

1. הליכים משפטיים נוספים והליכים אחרים, הוראות פיקוח על הביטוח, אירועים והתפתחויות שיש בגינם חשיפה כנגד החברה ו/או חברות מאוחדות שלה (המשך)

(6) קיימת חשיפה כללית אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות, עקב פערי מידע בין הקבוצה לבין הצדדים השלישיים לחוזה הביטוח, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו באה לידי ביטוי בעיקר ביחס למוצרי החסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת הקבוצה, בהיותם מאופיינים באורח חיים ממושך ובמורכבות גבוהה, במיוחד לאור ההסדרים התחיקתיים השונים הן בתחום ניהול המוצרים והן בתחום המיסוי, לרבות בנושאי קביעת תעריפים, תשלומי הפקדות על-ידי מעסיקים ומבוטחים, פיצולם ושיוכם לרכיבי הפוליסות השונים, ניהול ההשקעות, מעמדו התעסוקתי של המבוטח, תשלומי ההפקדות שלו ועוד. יצוין, כי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תשלומים לקופת גמל), התשע"ד-2014 ("תקנות התשלומים"), אשר נכנסו לתוקף בהדרגה החל מיום 1 פברואר 2016 נועדו להקל על מורכבות זו, באמצעות הסדרה של זרימת מידע ממוכנת בין כלל הגורמים המעורבים לעניין אופן ביצוע ההפקדות ושיוכם למרכיבי חשבון קופת הגמל, לרבות לעניין המיסוי.

עוד יצוין, כי מוצרי הקבוצה אשר מנוהלים על פני שנים בהם מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. שינויים אלו מיושמים על ידי מערכות מיכוניות העוברות שינויים והתאמות באופן תדיר. מורכבות שינויים אלו והחלת השינויים לגבי מספר רב של שנים, יוצרת חשיפה תפעולית מוגברת. קבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיונים ארוכי טווח יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזה הביטוח המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, תחום הביטוח בו עוסקות חברות הקבוצה הינו עתיר פרטים ונסיבות, ואשר קיים בו סיכון אינהרנטי שלא ניתן לכימות להתרחשות של טעות או שורה של טעויות מיכוניות או טעויות אנוש, הן בתהליכי עבודה מובנים והן במסגרת טיפול פרטני בלקוח, ואשר עלולות להיות להן תוצאות רחבות היקף הן ביחס להיקף התחולה למספר רב של לקוחות או מקרים והן ביחס להיקף הכספי הרלבנטי בהתייחס ללקוח בודד. הגופים המוסדיים בקבוצה מטפלים, באופן שוטף, בטיוב זכויות מבוטחים, בכל הקשור לניהול המוצרים בגופים המוסדיים, בהתאם לפערים המתגלים מעת לעת.

החברה וחברות מאוחדות חשופות לתביעות וטענות במישור דיני החוזים וקיום התחייבויות ביטוחיות במסגרת הפוליסה, ייעוץ לקוי, הפרת חובת נאמנות, ניגוד עניינים, חובת זהירות, רשלנות במסגרת אחריות מקצועית של הגופים המקצועיים בקבוצה לרבות סוכנויות הקבוצה וכיוצ"ב טענות הקשורות בשירותים הניתנים על ידי חברות הקבוצה וכן מעת לעת מתקיימים נסיבות ואירועים המעלים חשש לטענות מסוג האמור. הקבוצה רוכשת פוליסות לכיסוי אחריות מקצועית, לרבות כנדרש על פי ההסדר התחיקתי, ובעת הצורך היא מדווחת לפוליסה או פוליסות אלו לצורך כיסוי חבות שמקורה באחריות מקצועית וניתנת להגנה ברכישת ביטוח. סכומי החשיפה האפשרית עולים על סכומי הכיסוי ואין וודאות בדבר קבלת כיסוי בפועל בעת קרות מקרה ביטוח.

לעניין חשיפות כלליות נוספות, ראה באור 36.א.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות

א. לפרטים בדבר רכישת תיק תביעות שנרכש בביטוח כללי, באור 38.ה.3.

ב. התחייבויות להשקעה ומתן אשראי

(1) סכום יתרת ההתחייבות להשקעות נוספות של החברה בקרנות השקעה ליום 31 בדצמבר 2022 הינו כ-13,515 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-11,656 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה (בשנת 2021 כ-10,332 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-8,674 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

(2) סכום יתרת ההתחייבויות להשקעות נוספות של החברה בתאגידים שנרכשו ליום 31 בדצמבר 2022 הינו כ-747 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-656 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה (בשנת 2021 כ-605 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-536 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

(3) סכום יתרת ההתחייבויות של החברה להעמיד אשראי, לפי דרישה, ליום 31 בדצמבר 2022 הינו כ-1,960 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-1,786 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה (בשנת 2021 כ-1,890 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-1,672 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה).

ג. התקשרויות לרכישת נכסי נדל"ן

סכום יתרת ההתחייבות של החברה להשקעות בנדל"ן ליום 31 בדצמבר 2022 הינו כ-359 מיליון ש"ח, מתוכם סך של כ-278 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויים תשואה (שנת 2021 כ-545 מיליון ש"ח מתוכם סך של כ-418 מיליון ש"ח בגין חוזים תלויי תשואה). חלק מהסכומים הנ"ל מתבסס על מנגנון התחשבות שנקבע בהסכם.

ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה

(1) כתבי שיפוי שניתנו עד שנת 2006

(א) החברה העניקה כתבי שיפוי לנושאי משרה בחברות מוחזקות ובתאגידים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה בחברה המאוחדת וכן למספר עובדים בקבוצה, לפיהם תשפה אותם מגדל, בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בשל פעולות שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בתאגידים האמורים, או בגין פעולות שפורטו בכתבי השיפוי.

(ב) החברה העניקה כתבי וויתור לנושאי משרה בחברות מוחזקות ובתאגידים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה במגדל ובחברות בנות של מגדל, לפיהם ויתרה החברה בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הוויתור, על תביעות נגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שיעשו כנושאי משרה בתאגידים האמורים.

(ג) החברה העניקה כתבי שיפוי לנושאי משרה במגדל, בחברות בנות של מגדל ובחברות המוחזקות, לפיהם ישפו אותם, בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בקשר עם העניינים הבאים:

(1) תשקיף החברה משנת 1996.

(2) חובות שיחולו על החברה ו/או החברות בקבוצת מגדל בגין היות החברה חברה שמנייתיה מוחזקות בידי הציבור ורשומות למסחר בבורסה ובלבד שההתחייבות לשיפוי תחול אך ורק על חבויות הנובעות מפעולות שבוצעו בתקופה של עד שנה מתאריך התשקיף.

(ד) החברה העניקה כתבי ויתור והתחייבות לדחיית תביעות לנושאי משרה בתאגידים המשתייכים לקבוצת מגדל לפיהם ויתרה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הוויתור וההתחייבות על תביעות כנגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שיעשו על ידם כנושאי משרה בכל אחד מהתאגידים, לרבות פעולה בקשר עם התחומים המפורטים להלן:

(1) תשקיף החברה משנת 1996.

(2) החובות שיחולו על התאגיד בקשר עם היות החברה חברה שמנייתיה מוחזקות בידי הציבור או רשומות למסחר בבורסה.

כן התחייבה החברה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הוויתור וההתחייבות, לגרום לדחייה של כל תביעה שתגיש כנגד התאגידים או איזה מהם אם כתוצאה מתביעה כאמור ייתבעו נושאי המשרה על ידי מי מהתאגידים בתביעה אשר לא תדחה על הסף.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה (המשך)

(2) כתבי פטור ושיפוי שניתנו בשנת 2007

בחודש ינואר 2007 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה מתן התחייבות לפטור והתחייבות לשיפוי של נושאי משרה בחברה.

בהתאם לכך הודיעה החברה לנושאי המשרה בה כדלקמן:

התחייבות לפטור - החברה פוטרת את נושאי המשרה בחברה מכל אחריות כלפיה החברה בהתאם להוראות הדין, לכל נזק שנגרם ו/או ייגרם לה אם נגרם ו/או ייגרם עקב הפרת חובת הזהירות אותם חבים נושאי המשרה כלפיה בפעולתם בתום לב בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או לפי בקשתה לנושאי משרה בחברה אחרת מקבוצת מגדל ו/או כנציגיה של החברה ולבקשתה בתאגיד אחר שהחברה מחזיקה בו בזכויות, במישרין או בעקיפין, או בעלת ענין בה (להלן - "החברה האחרת") כמפורט בכתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה.

התחייבות לשיפוי - החברה מתחייבת מראש לשפות את נושאי המשרה בחברה לרבות נושאי משרה בחברה האחרת בהתאם לנוסח כתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה. בהתאם לכתב השיפוי ובכפוף להוראות הדין החברה תתחייב לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה כמפורט בכתב השיפוי שתוטלה עליהם או שיוציאו עקב פעולות שעשו (לרבות פעולות לפני תאריך כתב השיפוי) ו/או שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או בחברה האחרת ובלבד שהפעולות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב השיפוי ובלבד שסכום השיפוי המירבי של השיפוי בגין סעיף 2.1.1 לכתב השיפוי הכולל והמצטבר שתשלם החברה לכל נושאי המשרה במצטבר על-פי כל כתבי השיפוי שהוצאו ו/או יוצאו על-ידי החברה לא יעלה על סכום מצטבר השווה ל-25% מהונה העצמי של החברה (במאוחד) על-פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים האחרונים של החברה לפני מתן השיפוי בפועל וזאת לכל אחד מנושאי המשרה וכולם ביחד, למקרה בודד ובמצטבר וזאת בנוסף לסכומים שיתקבלו מחברת ביטוח, אם יתקבלו, במסגרת ביטוח שרכשה החברה.

(3) קציבת פטור מאחריות והתחייבות לשיפוי שניתנו בשנת 2011

בחודש נובמבר 2011 החליטה ועדת הביקורת של החברה לקצוב עד ליום 30 בנובמבר 2020 את תקופת האירועים במהלכה יחולו הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ככל שלא יוחלפו בהסדרים אחרים, וכן כתבי פטור או שיפוי שיינתנו מעת לעת על ידי החברה על פי הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ביחס לנושאי משרה בחברה שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל ענין אישי במתן כתבי פטור והשיפוי להם, המכהנים או שיכהנו מעת לעת ראה דוח מיידי שפרסמה מגדל אחזקות ביום 29 בנובמבר 2011, אסמכתא מספר 2011-01-344328.

(4) כתבי שיפוי מעודכנים שניתנו בשנת 2012

בחודש פברואר 2012, אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה הענקת כתבי שיפוי מעודכנים לנושאי משרה בחברה, שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל ענין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם וכפי שימונו מעת לעת ("נושאי משרה מסויימים") ולדירקטורים בחברה. כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים זהים לכתבי השיפוי שיוענקו לדירקטורים והינם בנוסח שצורף לדיווחים המיידים שפורסמו בעניינם, המפורטים להלן. הוראות כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם. בין יתר ההוראות המצויות בכתבי השיפוי נכללות:

(א) התחייבות לשיפוי מראש בגין חבות כספית שהוטלה על נושא המשרה לתשלום לנפגעים מן ההפרה בהליך מנהלי וכן הוצאות שהוציא נושא משרה בקשר עם הליך מנהלי שהתנהל בעניינו, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל בהתאם לכניסתו לתוקף של חוק האכיפה המנהלית ותיקונו של חוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך") ובהתאם לחוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה) תשע"א-2011.

(ב) סכום השיפוי המרבי שישולם לנושאי משרה בקבוצת מגדל בכללותה, במסגרת כל כתבי השיפוי שהוצאו ויוצאו מעת לעת, לא השתנה, אלא שתוקן כי הוא לא יעלה על סכום השווה ל-25% מהונה העצמי של החברה (במאוחד) לפי הדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל (חלף שיקבע לפי הדוחות השנתיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל).

(ג) ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה גם לגבי תפקידים אחרים בהם יישא בעל כתב השיפוי בתאגידי קבוצת מגדל ו/או בתאגיד אחר בו הוא מכהן מטעם קבוצת מגדל.

(ד) ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה הן לגבי אירוע שהתקיים בישראל והן לגבי אירוע שהתקיים מחוץ לישראל.

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ד. כתבי שיפוי וויתור לנושאי משרה (המשך)

(4) כתבי שיפוי מעודכנים שניתנו בשנת 2012 (המשך)

כמו כן, לאור התפתחויות שחלו בסביבה העסקית בה פועלת החברה וברגולציה החלה עליה, עודכנה רשימת האירועים בגינם רשאית החברה לתת התחייבות לשיפוי, כך שתכלול, בין היתר, התייחסות לאירועים הבאים: ניהול סיכונים, מדיניות השקעות, הליכי ובקורת SOX, עריכת דוחות כספיים ודוחות אחרים וניהול כספי לקוחות.

הוראות כתבי השיפוי המעודכנים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם.

הענקת כתבי שיפוי מעודכנים לנושאי משרה בחברה, שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל עניין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם וכפי שימונו מעת לעת ("נושאי משרה מסויימים"). כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים זהים לכתבי השיפוי שיוענקו לדירקטורים והינם בנוסח שצורף. הוראות כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסויימים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם.

לפרטים נוספים אודות כתבי שיפוי אלו, ראה דוח מידי שפרסמה מגדל אחזקות ביום 28 בדצמבר 2011, אסמכתא מספר 2011-01-378141, דוח מידי מיום 2 בפברואר 2012, אסמכתא מספר 2012-01-032109, ודוח מידי מיום 7 בפברואר 2012, אסמכתא מספר 2012-01-036555.

(5) כתבי שיפוי ופטור לנושאי משרה שהם בעל השליטה או קרובו

לפירוט אודות כתבי שיפוי ופטור שהוענקו לנושאי משרה שהם בעל השליטה או קרובו, רק באור 5.37.

(6) ביטוח נושאי משרה

(א) ביום 9 בפברואר 2021 אישר דירקטוריון החברה, הארכת פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה של החברה ובכל החברות הבנות והנכדות שלה (להלן: "הקבוצה"), פוליסת נאמנות עובדים, פשעי מחשב ואחריות מקצועית לתקופה של 30 ימים חודשים החל מיום 15 בינואר 2021 ועד ליום 14 בפברואר 2021 ללא שינוי בתנאי הפוליסות.

(ב) ביום 14 בפברואר 2021 אישר דירקטוריון החברה לאחר שהתקבל אישור ועדת התגמול של החברה ביום 11 בפברואר 2021, חידוש התקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, לדירקטורים ולנושאי משרה בקבוצת מגדל, לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה. החלטה זו אושרה גם על ידי האסיפה הכללית של החברה ביום 17 בפברואר 2021. הביטוח יחודש לתקופה של 12 חודשים, החל מיום 15 בפברואר 2021, בגבולות אחריות של 100 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח. עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסוי האמור וגובה ההשתתפות עצמית הינם בהתאם לתנאי השוק ונקבעו לאחר בחינת הצעות שקיבלה החברה ממבטחי משנה. יציין, כי הפרמיה עולה על זו הקבועה במדיניות התגמול, אך היא כאמור בתנאי שוק, אינה מהותית ואינה צפויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכושה או התחייבויותיה. לפרטים ראו דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 14 בפברואר 2021, אסמכתא מספר 2021-01-017947.

(ג) ביום 13 בפברואר 2022 אישרה ועדת התגמול של החברה, חידוש התקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, לדירקטורים ולנושאי משרה בקבוצת מגדל, לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה. הביטוח יחודש לתקופה של 12 חודשים, החל מיום 15 בפברואר 2022, בגבולות אחריות של 100 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח. עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסוי האמור וגובה ההשתתפות עצמית הינם בהתאם לתנאי השוק ונקבעו לאחר בחינת הצעות שקיבלה החברה ממבטחי משנה. לפרטים ראו דיווח מידי של החברה מיום 15 בפברואר 2022 (אסמכתא: 2022-01-018403).

(ד) בימים 12 ו-14 בפברואר 2023 אישרו המוסדות המוסמכים בקבוצת מגדל את חידוש ההתקשרות בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, לדירקטורים ולנושאי משרה בקבוצה, לרבות עבור בעל השליטה וקרובו המכהנים כנושאי משרה בקבוצה, לתקופה נוספת של שנים עשר חודשים, החל מיום 15 בפברואר 2023 ועד ליום 14 בפברואר 2024. גבולות האחריות של הפוליסה נותרו 100 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח. עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסוי האמור וגובה השתתפות עצמית הינם בהתאם לתנאי השוק. הכיסוי הביטוחי האמור אושר בהתאם לתנאי השוק. הכיסוי הביטוחי האמור אושר בהתאם לתקנה 1ב1 לתקנות ההקלות. לפרטים ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 15 בפברואר 2023 (אסמכתא מספר 2023-01-017529).

באור 38 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

2. התקשרויות (המשך)

ה. חכירות בהן הקבוצה היא המחכירה בחכירה תפעולית

הקבוצה מחכירה נכסי נדל"ן להשקעה לגופים חיצוניים. הסכמי החכירה הם לתקופה ממוצעת של 3 עד 7 שנים. בדרך כלל יש לחוברים אופציה להארכת תקופת השכירות בתנאים שנקבעו בהסכם.

להלן דמי החכירה המינימליים העתידיים להתקבל בגין חוזי חכירה שאינם ניתנים לביטול (לא כולל תקופת אופציה):

ליום 31	
2022	
אלפי ש"ח	
445,166	שנה ראשונה
336,833	שנה שנייה
289,710	שנה שלישית
247,014	שנה רביעית
204,437	שנה חמישית
1,187,408	שנה שישית ואילך
<u>2,710,568</u>	

במהלך השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 הכירה הקבוצה בסך של כ-2,413 אלפי ש"ח כהכנסה בדוח רווח והפסד בגין דמי שכירות מותנים (בשנים 2021 ו-2020 סך של כ-1,665 אלפי ש"ח וכ-1,247 אלפי ש"ח בהתאמה).

לפרטים נוספים בדבר ההכנסות שהוכרו בגין נדל"ן להשקעה, ראה באורים 8 ו-26.

באור 39 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדיווח

- א. בחודש ינואר 2023 סיים מר אסף מיזן את תפקידו כאקטואר הראשי של מגדל ביטוח. בחודש פברואר 2023 מונה מר דוד סנטורי לתפקיד האקטואר הראשי של מגדל ביטוח באופן זמני. ביום 14 בפברואר 2023 החליט דירקטוריון מגדל ביטוח למנות את מר אלי ברגלס כמשנה למנכ"ל לתפקיד האקטואר הראשי של מגדל ביטוח בכפוף לאי התנגדות הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון.
- ב. ביום 17 בינואר 2023 התקבל מכתב מהממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (בפועל) המופנה לחברי דירקטוריון החברה ולחברי דירקטוריון מגדל אחזקות, במסגרתו הודיע הממונה כי בהמשך לטענותיו בדבר התמשכות הפגיעה בנייהולה התקין של מגדל אחזקות ובממשל התאגידי שלה, מורה הממונה למגדל אחזקות, בתוקף סמכותו לפי סעיף 65 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 הביטוח, לפעול לתיקון הפגמים הנטענים במכתבו. ביום 14 במרס 2023 שלח הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (בפועל) שני מכתבים נוספים. האחד מופנה לחברי דירקטוריון החברה והשני מופנה לחברי דירקטוריון מגדל אחזקות, בהמשך למכתבו מיום 17 בינואר 2023 ותשובות החברה ומגדל אחזקות מיום 16 בפברואר 2023. לפירוט נוסף ראה באור 1.1.38 (1.ו.1).
- ג. ביום 15 בפברואר 2023 סיים מר שגיא יוגב את תפקידו כמנכ"ל החברה, לפרטים נוספים ראה באור 4.37.ז).
- ד. ביום 15 בפברואר 2023 החל מר רונן אגסי לכהן בתפקידו כמנכ"ל החברה, לפירוט ראה באור 4.37.ט).
- ה. ביום 5 במרס 2023 התקבלו החלטות דירקטוריון החברה ודירקטוריון מגדל גיוס הון על ביצוע פדיון מוקדם מלא ביוזמת מגדל גיוס הון של יתרת אגרות החוב (סדרות ג' ו-ד') שבמחזור, בסך כולל של כ-1.9 מיליארד ש"ח, בהתאם לתנאי אגרות החוב, אשר יבוצע ביום 31 במרס 2023. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי של מגדל אחזקות מיום 6 למרס 2023 (מס' אסמכתא 01-024225-2023).
- ו. במהלך חודש ינואר 2023 החלה הממשלה לקדם תכנית לביצוע שינויים מהותיים במערכת המשפט. השינויים המוצעים מעוררים מחלוקות וביקורות נרחבות, לרבות גל של מחאה ציבורית. אי-הוודאות בהקשר זה הביאה לעלייה בתנדטיות בשווקים הפיננסיים, שהתבטאה בעיקר בפיחות בשער החליפין של השקל. במהלך חודש פברואר 2023 חלה עלייה בציפיות לאינפלציה, בין היתר, בעקבות הפיחות שנוצר, וכן חלה עלייה בתשואות אגרות-החוב הארוכות.
- בחודש מרס 2023 נקלעו לקשיים מספר בנקים בארה"ב וכן בנק קרדיט סוויס בשוויץ. התפתחות זו הובילה לחששות מפגיעה במגזר הפיננסי, לירידות בשווקים ולירידה חדה בתשואות אג"ח ממשלת ארה"ב. עם זאת יצוין, כי משרד האוצר האמריקאי, Fed- והתאגיד הפדרלי לביטוח פיקדונות (FDIC) הכריזו על נקיטת צעדים לצמצום הסיכונים ושמירה על כספי הלקוחות.
- לאמור לעיל או להשלכות הנובעות ממנו עלולות להיות השפעות שליליות על הסביבה הכלכלית בה פועלת החברה, על עלות מקורות הגיוס, על דירוג האשראי של המשק הישראלי ועוד.
- בשלב זה, אין באפשרות החברה להעריך מה תהיינה ההתפתחויות של האירועים המפורטים לעיל וכן את מידת השפעתם על מצב המשק בכלל ועל פעילותה של החברה בפרט.
- ז. לעניין התפתחויות צפויות בחישוב יחס כושר הפירעון של החברה ראה באור 4.14.ד).

קוסט פורר גבאי את קסירר
 דרך מנחם בגין 144 א'
 תל-אביב, 6492102
 טל. +972 3 623 2525
 פקס +972 3 562 2555
 ey.com

סומך חייקין
 מגדל המילניום KPMG
 רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
 תל אביב 6100601
 03 684 8000

לכבוד

בעלי המניות של מגדל חברה לביטוח בע"מ

א.נ.,

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981

ביקרנו את המידע הכספי הנפרד המובא לפי דרישת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981 של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "החברה") לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022 ואשר נכלל בחלק 4 כנספח לדוחות הכספיים של החברה לשנת 2022. המידע הכספי הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על המידע הכספי הנפרד בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין במידע הכספי הנפרד הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובפרטים הכלולים במידע הכספי הנפרד. ביקורת כוללת גם בחינה של הכללים החשבונאיים שישמשו בעריכת המידע הכספי הנפרד ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה של המידע הכספי הנפרד. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, המידע הכספי הנפרד ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בחוזר ביטוח 1-4-2011, על עדכנויו.

קוסט פורר גבאי את קסירר
 רואי חשבון

מבקרים משותפים

סומך חייקין
 רואי חשבון

תל אביב,
 26 במרס 2023

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה (להלן - "דוחות סולו"), הערוכים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), ועל פי העקרונות החשבונאיים שפורטו בבאור 2 לדוחות הכספיים המאוחדים, למעט העניינים הבאים:

- א. מדידת ההשקעות בחברות מוחזקות המחושבת על בסיס אקוויטי.
 ב. זכויות במקרקעין כוללות גם זכויות במקרקעין המוחזקות באמצעות חברה מוחזקת שהחזקת זכויות אלה הוא עיסוקה היחיד.

ליום 31 בדצמבר		
2021	2022	
אלפי ש"ח		נכסים
609,808	730,867	נכסים בלתי מוחשיים
-	31,578	נכסי מיסים נדחים
1,820,203	1,812,534	הוצאות רכישה נדחות
918,401	958,340	רכוש קבוע
1,061,228	1,163,725	השקעות בחברות כלולות
7,293,737	8,130,455	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
960,162	1,208,340	נדל"ן להשקעה - אחר
1,346,785	1,401,663	נכסי ביטוח משנה
1,555	114,996	נכסי מסים שוטפים
1,046,627	3,854,256	חייבים ויתרות חובה
713,892	764,520	פרמיות לגביה
123,512,846	110,151,377	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
		השקעות פיננסיות אחרות:
13,894,110	15,673,909	נכסי חוב סחירים
26,178,981	26,503,040	נכסי חוב שאינם סחירים
256,551	243,529	מניות
3,831,918	5,100,471	אחרות
44,161,560	47,520,949	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
13,621,535	14,715,486	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
6,454,699	3,651,179	מזומנים ושווי מזומנים - אחרים
<u>203,523,038</u>	<u>196,210,265</u>	סך הכל נכסים
<u>145,293,566</u>	<u>136,578,704</u>	סך כל השקעות עבור חוזים תלויי תשואה בחברת ביטוח מאוחדת

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

ליום 31 בדצמבר		<u>הון והתחייבויות</u>
2021	2022	
אלפי ש"ח		
		<u>הון</u>
512,345	512,345	הון מניות ופרמיה
(*) 1,271,460	22,461	קרנות הון
(*) 6,406,230	7,160,088	עודפים
<u>8,190,035</u>	<u>7,694,894</u>	סך הכל הון
		<u>התחייבויות</u>
41,155,963	41,884,847	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
142,958,072	133,036,953	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
699,263	183,153	התחייבויות בגין מסים נדחים
270,012	251,597	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
250,167	21,151	התחייבויות בגין מסים שוטפים
3,090,963	2,288,710	זכאים ויתרות זכות
<u>6,908,563</u>	<u>10,848,960</u>	התחייבויות פיננסיות
<u>195,333,003</u>	<u>188,515,371</u>	סך הכל ההתחייבויות
<u>203,523,038</u>	<u>196,210,265</u>	סך הכל ההון והתחייבויות

(*) התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

טל כהן משנה למנכ"ל, מנהל חטיבת פיננסים		רון אגסי מנכ"ל		כרמי גילון דירקטור*		26 במרס 2023 תאריך אישור הדוחות הכספיים	
--	--	-------------------	--	------------------------	--	---	--

(*) ביום 26 במרס 2023 הסמיך דירקטוריון החברה את מר כרמי גילון לחתום על הדוחות הכספיים.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

דוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2020	2021	2022	
אלפי ש"ח			
13,006,555	13,230,204	12,486,060	פרמיות שהורווחו ברוטו
766,479	789,902	923,788	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
12,240,076	12,440,302	11,562,272	פרמיות שהורווחו בשייר
7,273,397	20,817,606	(7,323,522)	רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, והכנסות מימון
1,621,447	2,521,934	1,254,767	הכנסות מדמי ניהול
133,102	153,555	216,481	הכנסות מעמלות
482	299	167	הכנסות אחרות
21,268,504	35,933,696	5,710,165	סך הכל ההכנסות
18,807,855	32,006,471	2,765,036	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
601,677	505,388	615,877	חלקם של מבטחי המשנה בשינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
18,206,178	31,501,083	2,149,159	שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשייר
1,734,849	1,625,943	1,680,711	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
(* 704,678)	(* 687,873)	680,149	הוצאות הנהלה וכלליות
9,971	7,038	5,175	הוצאות אחרות
172,748	166,106	252,036	הוצאות מימון
20,828,424	33,988,043	4,767,230	סך הכל ההוצאות
(* 77,532)	(* 94,569)	95,671	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
517,612	2,040,222	1,038,606	רווח לפני מיסים על ההכנסה
(* 142,118)	(* 678,277)	312,934	מיסים על הכנסה
375,494	1,361,945	725,672	רווח לתקופה

(* התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.)

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

דוחות רווח כולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	2022
אלפי ש"ח		

375,494	1,361,945	725,672
---------	-----------	---------

רווח לתקופה

רווח (הפסד) כולל אחר

פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד

			שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנזקף לרווח כולל אחר
347,010	706,084	(2,553,438)	
			שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד
(345,149)	(355,524)	453,021	
			הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שהועבר לרווח והפסד
173,394	100,501	122,811	
			חלק הקבוצה ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,990	(1,352)	(11,385)	
			הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילויות חוץ
(1,159)	(527)	2,036	
			השפעת המס על נכסים פיננסיים זמינים למכירה
(59,921)	(154,213)	676,134	
			השפעת המס על רכיבים אחרים של רווח כולל אחר
396	180	(696)	
<u>116,561</u>	<u>295,149</u>	<u>(1,311,517)</u>	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועברו לרווח והפסד, נטו ממס

פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד

			רווח אקטוארי בגין תכנית ההטבה מוגדרת
10,046	11,106	27,519	
			חלק הקבוצה ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת הערכה מחדש בגין שערור רכוש קבוע
* 4,885	* 12,500	16,135	
			הערכה מחדש בגין שערור רכוש קבוע שהועבר לנדל"ן להשקעה
* 26,499	* 32,444	56,536	
			השפעת המס
758	-	17,021	
<u>*(10,104)</u>	<u>*(11,394)</u>	<u>(26,507)</u>	

סה"כ רווח כולל אחר לתקופה שלא יועברו לרווח והפסד, נטו ממס

<u>32,084</u>	<u>44,656</u>	<u>90,704</u>	
<u>148,645</u>	<u>339,805</u>	<u>(1,220,813)</u>	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
<u>524,139</u>	<u>1,701,750</u>	<u>(495,141)</u>	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה

* התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

דוחות על השינויים בהון

מיוחס לבעלי המניות החברה								
קרנות הון								
סה"כ	יתרת עודפים	הערכה מחדש	תרגום של פעילויות חוץ	נכסים זמינים למכירה	עסקה עם בעל שליטה	חלוקת מניות הטבה	הון מניות ופרמיה	
			אלפי ש"ח					
8,190,035	6,406,230 ^(*)	351,267 ^(*)	(2,333)	848,088	21,368	53,070	512,345	יתרה ליום 1 בינואר 2022
725,672	725,672	-	-	-	-	-	-	רווח לתקופה
(1,220,813)	20,207	70,497	1,340	(1,312,857)	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
(495,141)	745,879	70,497	1,340	(1,312,857)	-	-	-	סך הכל רווח (הפסד) כולל העברה מקרן הערכה מחדש לעודפים
-	7,979	(7,979)	-	-	-	-	-	
<u>7,694,894</u>	<u>7,160,088</u>	<u>413,785</u>	<u>(993)</u>	<u>(464,769)</u>	<u>21,368</u>	<u>53,070</u>	<u>512,345</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2022

^(*) התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

מיוחס לבעלי המניות החברה								
קרנות הון								
סה"כ	יתרת עודפים ^(*)	הערכה מחדש ^(*)	תרגום של פעילויות חוץ	נכסים זמינים למכירה	עסקה עם בעל שליטה	חלוקת מניות הטבה	הון מניות ופרמיה	
			אלפי ש"ח					
6,488,285	5,030,050	320,846	(1,986)	552,592	21,368	53,070	512,345	יתרה ליום 1 בינואר 2021
1,361,945	1,361,945	-	-	-	-	-	-	רווח לתקופה
339,805	6,930	37,726	(347)	295,496	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
1,701,750	1,368,875	37,726	(347)	295,496	-	-	-	סך הכל רווח (הפסד) כולל העברה מקרן הערכה מחדש לעודפים
-	7,305	(7,305)	-	-	-	-	-	
<u>8,190,035</u>	<u>6,406,230</u>	<u>351,267</u>	<u>(2,333)</u>	<u>848,088</u>	<u>21,368</u>	<u>53,070</u>	<u>512,345</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

^(*) התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

דוחות על השינויים בהון (המשך)

מיזחס לבעלי המניות החברה								
סה"כ	יתרת עודפים (*)	קרנות הון						
		הערכה מחדש (*)	תרגום של פעילויות חוץ	נכסים זמינים למכירה	עסקה עם בעל שליטה	חלוקת מניות הטבה	הון מניות ופרמיה	
								אלפי ש"ח
5,964,146	4,641,261	302,057	(1,223)	435,268	21,368	53,070	512,345	יתרה ליום 1 בינואר 2020
375,494	375,494	-	-	-	-	-	-	רווח לתקופה
148,645	6,622	25,462	(763)	117,324	-	-	-	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס
524,139	382,116	25,462	(763)	117,324	-	-	-	סך הכל רווח (הפסד) כולל העברה מקרן הערכה מחדש לעודפים
-	6,673	(6,673)	-	-	-	-	-	
<u>6,488,285</u>	<u>5,030,050</u>	<u>320,846</u>	<u>(1,986)</u>	<u>552,592</u>	<u>21,368</u>	<u>53,070</u>	<u>512,345</u>	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

(*) התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

מגזרי פעילות סולו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022

סך הכל	התאמות וקיזוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי	בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
12,486,060	-	-	-	2,009,844	1,841,680	8,634,536	פרמיות שהורווחו ברוטו
923,788	-	-	-	498,428	154,358	271,002	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
11,562,272	-	-	-	1,511,416	1,687,322	8,363,534	פרמיות שהורווחו בשייר
(7,323,522)	(23,985)	(102,523)	-	100,959	(163,393)	(7,134,580)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,254,767	-	-	-	-	-	1,254,767	הכנסות מדמי ניהול
216,481	-	-	-	90,884	22,753	102,844	הכנסות מעמלות
167	-	-	-	167	-	-	הכנסות אחרות
5,710,165	(23,985)	(102,523)	-	1,703,426	1,546,682	2,586,565	סך הכל הכנסות
2,765,036	-	-	-	1,513,086	344,535	907,415	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
615,877	-	-	-	372,114	111,765	131,998	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
2,149,159	-	-	-	1,140,972	232,770	775,417	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,680,711	-	-	-	437,473	494,523	748,715	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
680,149	(45)	53,129	-	60,054	78,177	488,834	הוצאות הנהלה וכלליות
5,175	-	2,420	-	2,580	-	175	הוצאות אחרות
252,036	(23,940)	222,612	-	8,513	2,781	42,070	הוצאות (הכנסות) מימון
4,767,230	(23,985)	278,161	-	1,649,592	808,251	2,055,211	סך הכל הוצאות
95,671	-	3,636	50,415	(593)	-	42,213	חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,038,606	-	(377,048)	50,415	53,241	738,431	573,567	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
(1,869,744)	-	(612,026)	581	(313,379)	(205,663)	(739,257)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
(831,138)	-	(989,074)	50,996	(260,138)	532,768	(165,690)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

מגזרי פעילות סולו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

סך הכל	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח	ביטוח כללי		ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
				בריאות	ביטוח כללי		
13,230,204	-	-	-	1,941,359	1,715,287	9,573,558	פרמיות שהורווחו ברוטו
789,902	-	-	-	449,624	127,925	212,353	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
12,440,302	-	-	-	1,491,735	1,587,362	9,361,205	פרמיות שהורווחו בשייר
20,817,606	(11,265)	306,747	-	302,756	568,179	19,651,189	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
2,521,934	-	-	-	-	-	2,521,934	הכנסות מדמי ניהול
153,555	-	-	-	74,465	13,643	65,447	הכנסות מעמלות
299	-	-	-	299	-	-	הכנסות אחרות
35,933,696	(11,265)	306,747	-	1,869,255	2,169,184	31,599,775	סך הכל הכנסות
32,006,471	-	-	-	1,654,728	1,768,072	28,583,671	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
505,388	-	-	-	277,312	107,808	120,268	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
31,501,083	-	-	-	1,377,416	1,660,264	28,463,403	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,625,943	-	-	-	426,402	477,880	721,661	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
687,873	-	34,989	-	59,358	82,123	511,403	הוצאות הנהלה וכלליות
7,038	-	3,139	-	3,686	-	213	הוצאות אחרות
166,106	(11,265)	173,152	-	1,377	183	2,659	הוצאות (הכנסות) מימון
33,988,043	(11,265)	211,280	-	1,868,239	2,220,450	29,699,339	סך הכל הוצאות
94,569	-	1,822	43,513	146	-	49,088	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
2,040,222	-	97,289	43,513	1,162	(51,266)	1,949,524	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
505,232	-	158,036	(9,590)	74,677	54,779	227,330	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
2,545,454	-	255,325	33,923	75,839	3,513	2,176,854	סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה

(* התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.)

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

מגזרי פעילות סולו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

סך הכל	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	מגזרי פעילות אחרים אלפי ש"ח		בריאות	ביטוח כללי	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח	
13,006,555	-	-	-	-	1,658,599	2,266,280	9,081,676	פרמיות שהורוחו ברוטו
766,479	-	-	-	-	113,148	468,914	184,417	פרמיות שהורוחו על ידי מבטחי משנה
12,240,076	-	-	-	-	1,545,451	1,797,366	8,897,259	פרמיות שהורוחו בשייר
7,273,397	(14,284)	142,098	-	-	185,882	52,805	6,906,896	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,621,447	-	-	-	-	-	-	1,621,447	הכנסות מדמי ניהול
133,102	-	-	-	-	9,540	81,478	42,084	הכנסות מעמלות
482	-	-	-	-	-	482	-	הכנסות אחרות
21,268,504	(14,284)	142,098	-	-	1,740,873	1,932,131	17,467,686	סך הכל הכנסות
18,807,855	-	-	-	-	1,060,351	1,730,266	16,017,238	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
601,677	-	-	-	-	79,720	393,607	128,350	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
18,206,178	-	-	-	-	980,631	1,336,659	15,888,888	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
1,734,849	-	-	-	-	500,579	449,722	784,548	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
704,678	-	39,965**	-	-	85,581	64,099**	515,033**	הוצאות הנהלה וכלליות
9,971	-	3,918	-	-	-	5,900	153	הוצאות אחרות
172,748	(14,284)	174,167	-	-	615	2,096	10,154	הוצאות (הכנסות) מימון
20,828,424	(14,284)	218,050	-	-	1,567,406	1,858,476	17,198,776	סך הכל הוצאות
77,532	-	2,160	57,400	(646)	-	(646)	18,618	חלק ברווחי (הפסדי) חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
517,612	-	(73,792)	57,400	73,009	173,467	73,009	287,528	רווח (הפסד) לפני מסים על הכנסה
218,274	-	86,810	(5,117)	46,570	19,279	46,570	70,732	רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה
735,886	-	13,018	52,283	119,579	192,746	119,579	358,260	סך כל הרווח הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה

* התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי - סולו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022					
סה"כ	ענפי חבויות אחרים ^(*)	ענפי רכוש ואחרים ^(*) אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
2,070,653	390,951	610,613	687,366	381,723	פרמיות ברוטו
478,663	83,558	382,888	5,110	7,107	פרמיות ביטוח משנה
1,591,990	307,393	227,725	682,256	374,616	פרמיות בשייר
(80,574)	(20,664)	604	(44,773)	(15,741)	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
1,511,416	286,729	228,329	637,483	358,875	פרמיות שהורווחו בשייר
100,959	35,524	8,587	7,553	49,295	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
90,884	14,064	76,820	-	-	הכנסות מעמלות
167	62	6	13	86	הכנסות אחרות
1,703,426	336,379	313,742	645,049	408,256	סך הכל הכנסות
1,513,086	206,712	280,076	595,268	431,030	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
372,114	148,585	198,937	2,892	21,700	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,140,972	58,127	81,139	592,376	409,330	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
437,473	83,944	159,921	148,132	45,476	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
60,054	14,644	16,449	15,774	13,187	הוצאות הנהלה וכלליות
2,580	499	368	1,106	607	הוצאות אחרות
8,513	1,314	5,085	307	1,807	הוצאות מימון
1,649,592	158,528	262,962	757,695	470,407	סך הכל הוצאות
(593)	(219)	(23)	(46)	(305)	חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
53,241	177,632	50,757	(112,692)	(62,456)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
(313,379)	(115,972)	(11,861)	(24,565)	(160,981)	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
(260,138)	61,660	38,896	(137,257)	(223,437)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על ההכנסה
5,464,576	2,163,824	513,268	510,286	2,277,198	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2022
4,322,962	1,447,435	178,495	508,455	2,188,577	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2022

^(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-97% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-86% מסך הפרמיות בענפים אלו.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי - סולו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
סה"כ	ענפי חבויות (אחרים)*	ענפי רכוש (אחרים)* אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
1,871,905	378,937	563,484	574,119	355,365	פרמיות ברוטו
461,687	113,972	336,994	3,954	6,767	פרמיות ביטוח משנה
1,410,218	264,965	226,490	570,165	348,598	פרמיות בשייר
81,517	(1,500)	26,855	33,820	22,342	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
1,491,735	263,465	253,345	603,985	370,940	פרמיות שהורווחו בשייר
302,756	110,056	13,690	24,750	154,260	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
74,465	13,676	60,781	8	-	הכנסות מעמלות
299	108	15	24	152	הכנסות אחרות
1,869,255	387,305	327,831	628,767	525,352	סך הכל הכנסות
1,654,728	370,910	210,893	532,784	540,141	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
277,312	133,256	129,095	2,957	12,004	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,377,416	237,654	81,798	529,827	528,137	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
426,402	79,108	154,784	148,213	44,297	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
59,358	15,079	16,933	15,942	(** 11,404)	הוצאות הנהלה וכלליות
3,686	693	592	1,490	911	הוצאות אחרות
1,377	905	(993)	218	1,247	הוצאות (הכנסות) מימון
1,868,239	333,439	253,114	695,690	585,996	סך הכל הוצאות
146	53	7	12	74	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,162	53,919	74,724	(66,911)	(60,570)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
74,677	27,738	3,732	6,234	(** 36,973)	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
75,839	81,657	78,456	(60,677)	(23,597)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
5,431,708	2,166,558	585,878	443,489	2,235,783	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2021
4,318,643	1,527,918	188,192	442,192	2,160,341	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2021

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-97% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-86% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(** התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי - סולו (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
סה"כ	ענפי חבויות (אחרים*)	ענפי רכוש ואחרים* אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
2,237,176	389,011	617,765	778,280	452,120	פרמיות ברטו
477,526	138,149	324,816	6,253	8,308	פרמיות ביטוח משנה
1,759,650	250,862	292,949	772,027	443,812	פרמיות בשייר
37,716	(2,126)	4,197	19,963	15,682	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
1,797,366	248,736	297,146	791,990	459,494	פרמיות שהורווחו בשייר
52,805	19,193	1,868	4,953	26,791	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
81,478	17,255	64,209	14	-	הכנסות מעמלות
482	173	23	44	242	הכנסות אחרות
1,932,131	285,357	363,246	797,001	486,527	סך הכל הכנסות
1,730,266	339,316	326,493	556,064	508,393	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברטו
393,607	197,670	175,940	4,670	15,327	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,336,659	141,646	150,553	551,394	493,066	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
449,722	77,147	161,813	162,811	47,951	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
64,099	14,874	17,169	18,983	13,073 (**)	הוצאות הנהלה וכלליות
5,900	841	982	2,589	1,488	הוצאות אחרות
2,096	953	(443)	286	1,300	הוצאות (הכנסות) מימון
1,858,476	235,461	330,074	736,063	556,878	סך הכל הוצאות
(646)	(232)	(30)	(59)	(325)	חלק בהפסדי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
73,009	49,664	33,142	60,879	(70,676)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
46,570	17,469	2,215	4,470	22,416 (**)	רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה
119,579	67,133	35,357	65,349	(48,260)	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה לפני מסים על הכנסה
5,268,320	2,035,457	587,898	456,233	2,188,732	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברטו ליום 31 בדצמבר 2020
4,255,884	1,459,379	240,066	454,424	2,102,015	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2020

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, מקיף בתי עסק, מטענים בהובלה וביטוח הנדסי אשר הפעילות בגינם מהווה כ-97% מסך הפרמיות בענפים אלו.

ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אחריות מעבידים, אחריות צד שלישי ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה כ-87% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) התאמה לא מהותית של מספרי השוואה, ראה באור 2.כג.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

התקשרויות, הלוואות, השקעות ועסקאות מהותיות של החברה עם חברות בקבוצה

1. לעניין השקעות בחברות מוחזקות ראה באור 7 - השקעה בחברות מוחזקות בדוחות הכספיים המאוחדים.
2. הקצאת העלויות וההתחשבות בין החברה למגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ("מקפת") בגין השירותים המשותפים נעשית בהתאם למודל הקצאת הוצאות המשקף את הוצאות הנהלה וכלליות בפועל בגין פעילות הפנסיה והגמל בחברה המשויות למקפת ("מודל הקצאת הוצאות"). מודל הקצאת הוצאות מתבסס על פרמטרים כלכליים וביניהם, בין היתר, שיעור המכירות החדשות של מקפת מתוך מכירות קבוצת מגדל בתחום החסכון ארוך טווח והבריאות; היקפי הפעילויות במחלקות התפעול ובמוקד שירות לקוחות; יחס הפרמיות/דמי גמולים; הערכות מנהלים בקשר עם תשומות זמן עבודה בפועל ועוד. סך השתתפות מקפת בהוצאות בשנים 2021, 2022 ו-2020 מסתכם בכ-214,109 אלפי ש"ח, בכ-220,221 אלפי ש"ח ובכ-201,261 אלפי ש"ח, בהתאמה.
3. על פי הסכם בין החברה לבין מקפת, החברה מעניקה למקפת שירותי מחשוב - העמדת מערך מחשוב שכולל את מערכות המחשב המשרתות את קבוצת מגדל וכן ניהול ותפעול מערכות המחשב של מקפת המנוהלות בחברה ("שירותי המחשוב"). סך התשלומים ששילמה מקפת בגין שירותי המחשוב בשנים 2021, 2022 ו-2020 מסתכם בכ-22,442 אלפי ש"ח, בכ-22,638 אלפי ש"ח ובכ-23,358 אלפי ש"ח, בהתאמה.
4. על פי הסכם בין החברה לבין מקפת, שירותי ניהול ההשקעות של מקפת וכן תיק הנוסטרו שלה ניתנים על ידי תחום השקעות ותחום האשראי של החברה בתמורה לשיעור קבוע משווי הנכסים המנוהלים (לעניין זה לא נלקחים בחשבון אחזקות באג"ח מיועדות) ("שירותי השקעות"). עובדי תחומי השקעות ואשראי מועסקים בהעסקה משותפת על ידי החברה ומקפת. סך התשלומים ששילמה מקפת בגין שירותי ההשקעות בשנים 2021, 2022 ו-2020 בכ-26,164 אלפי ש"ח, בכ-24,207 אלפי ש"ח ובכ-20,303 אלפי ש"ח, בהתאמה.
5. בין החברה לבין יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ ("יוזמה"), חברה מוחזקת באיחוד מלא עד לחודש אפריל 2021, נחתם בשנת 2007, הסכם תפעול לשנתיים, המתחדש מדי שנה החל משנת 2009, לפיו החברה מעניקה ליוזמה את כל שירותי התפעול והגבייה, הכספיים והעמלות, ההשקעות ושירותי המחשוב בתמורה לתשלום דמי ניהול. סך התשלומים ששילמה יוזמה לחברה בגין השירותים האמורים מסתכם בשנים 2021 ו-2020 בכ-3,364 אלפי ש"ח ובכ-12,912 אלפי ש"ח, בהתאמה. בחודש אפריל 2021 ביצעה קבוצת מגדל שינוי מבני במסגרתו מוזגה יוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ ("יוזמה") למגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ ("מקפת") כנגד הקצאת מניות. כמו כן, הועבר ניהול קרן הפנסיה הותיקה שבניהול חברת יוזמה לניהול מקפת. המיזוג הושלם לאחר שהתקבלו כל האישורים הנדרשים והתקיימו התנאים להשלמתו ובכלל זה אישור מאת רשות שוק ההון ורשות המסים. החל ממועד המיזוג, הסכם התפעול בין החברה לבין יוזמה בטל וחלים התנאים המפורטים בסעיפים 2-5 לעיל.
6. החברה מחזיקה באיחוד מלא ובחברות כלולות הפועלות כסוכנויות ביטוח ("סוכנויות הביטוח"). סוכנויות הביטוח משוקקות, בין היתר, את מוצרי החברה ומוצרי מוחזקות מוסדיות. סוכנויות הביטוח העיקריות מפורטות בבאור 7 בדוחות הכספיים המאוחדים - השקעה בחברות מוחזקות. החברה משלמת במהלך העסקים הרגיל לסוכנויות הביטוח עמלות בגין מכירת מוצרי ביטוח ומוצרים פנסיוניים עבור החברה ועבור מוחזקות מוסדיות שהחברה מעניקה להן שירותי מכירות. סך כל העמלות ששילמה החברה בגין מכירת המוצרים בשנים 2021, 2022 ו-2020 בכ-150,467 אלפי ש"ח, בכ-139,044 אלפי ש"ח ובכ-143,267 אלפי ש"ח, בהתאמה.
7. לעניין הלוואות שנתנה החברה לחברות כלולות בחו"ל, ראה באורים 3.7.37. לדוחות הכספיים המאוחדים.
8. בשנת 2021 נחתם הסכם שכירות בין מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ ("אחזקות נדל"ן") לבין שחם אורלן סוכנות לביטוח בע"מ ("שחם-אורלן") חברות בבעלות מלאה של החברה. בהתאם להסכם, מושכר לשחם-אורלן בניין לתקופת שכירות של כ-16 שנים החל מחודש אוגוסט 2021. דמי השכירות בגין השנים 2021 ו-2022 הסתכמו לסך של כ-4,354 אלפי ש"ח וכ-1,762 אלפי ש"ח בהתאמה.
9. בשנת 2012 נחתם הסכם שכירות בין אחזקות נדל"ן לבין חברה בבעלות מלאה של החברה, מבטח סיימון סוכנויות לביטוח בע"מ ("מבטח סיימון"). בהתאם להסכם, מושכר למבטח סיימון חלק מבניין לתקופת שכירות בת 10 שנים, עם אופציה להארכה של 5 שנים נוספות, החל מחודש יוני 2012. בשנת 2022 מימשה מבטח סיימון את האופציה. דמי השכירות בגין השנים 2021, 2022 ו-2020 הסתכמו לסך של כ-6,333 אלפי ש"ח, כ-6,756 אלפי ש"ח וכ-7,663 אלפי ש"ח, בהתאמה. בשנת 2021 נחתם הסכם שכירות בין אחזקות נדל"ן לבין שחם אורלן (כמפורט בסעיף 8 לעיל) וכן הסכם שכירות משנה בין שחם אורלן לבין מבטח סיימון. בהתאם להסכם שכירות המשנה, מושכר למבטח סיימון חלק מבניין נוסף לתקופת שכירות של כ-16 שנים החל מחודש אוגוסט 2021. חלקה של מבטח סיימון בבניין שעבורו נחתם ההסכם בשנת 2012 קטן בעקבות שכירות המשנה בבניין הנוסף.
10. בשנת 2013 נחתם הסכם שכירות בין אחזקות נדל"ן לבין חברה בבעלות מלאה של החברה, שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ ("שגיא יוגב"). בהתאם להסכם, מושכר לשגיא יוגב חלק מבניין לתקופת שכירות בת 10 שנים החל מחודש ספטמבר 2012. דמי השכירות בגין השנים 2021 ו-2020 הסתכמו לסך של כ-718 אלפי ש"ח וכ-1,807 אלפי ש"ח, בהתאמה. בשנת 2021 נחתם הסכם שכירות בין אחזקות נדל"ן לבין שחם אורלן (כמפורט בסעיף 8 לעיל) וכן הסכם שכירות משנה בין שחם אורלן לבין שגיא יוגב. בהתאם להסכם שכירות המשנה, מושכר לשגיא יוגב חלק מבניין נוסף לתקופת שכירות של כ-16 שנים החל מחודש אוגוסט 2021. חלקה של שגיא יוגב בבניין שעבורו נחתם ההסכם בשנת 2013 קטן בעקבות שכירות המשנה בבניין הנוסף.

תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולו") לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשך)

התקשרויות, הלוואות, השקעות ועסקאות מהותיות של החברה עם חברות בקבוצה (המשך)

11. בחודש נובמבר 2015 נחתם הסכם שכירות בין אחזקות נדל"ן לבין חברה בבעלות מלאה של החברה, איחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ ("איחוד רשת סוכנויות"). בהתאם להסכם, מושכר לאיחוד חלק מבניין לתקופת שכירות בת 5 שנים החל מחודש יוני 2015. לשוכר ניתנה הזכות להאריך את תקופת השכירות ב-5 שנים נוספות. הסכם השכירות הוארך עד לחודש יוני 2025. דמי השכירות בגין השנים 2021, 2022 ו-2020 הסתכמו לסך של כ-9 אלפי ש"ח, כ-9 אלפי ש"ח וכ-9 אלפי ש"ח, בהתאמה.
12. בבעלות החברה נכסי נדל"ן שונים. בחלק מנכסי הנדל"ן האמורים נעשה שימוש עצמי וחלק מנכסי הנדל"ן מושכרים לשימוש חברות הקבוצה, בסכומים שאינם מהותיים.
13. בחודש דצמבר 2019 נתנה החברה למגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ הלוואה בסך של כ-70,000 אלפי ש"ח. ההלוואה נשאה ריבית שנתית בשיעור של 2.56% (שעודכן בהתאם לשיעור הריבית שנקבע לעניין תקנות מס הכנסה). ההלוואה והריבית הצמודה יעמדו לפירעון עד ולא יאוחר מיום 24 בדצמבר 2024. באותו מועד נתנה מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ למבטח סיימון סוכנויות ביטוח בע"מ הלוואה בסך של כ-70,000 אלפי ש"ח באותם תנאים. בחודש דצמבר 2020 פרעה מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ את יתרת ההלוואה והריבית שנצברה בגינה. כמו כן, במהלך חודש דצמבר פרעה מבטח סיימון סוכנויות ביטוח בע"מ סך של 60,000 אלפי ש"ח מיתרת ההלוואה והריבית שנצברה בגינה לאותו מועד. בחודש דצמבר 2021 פרעה מבטח סיימון סוכנויות ביטוח בע"מ את יתרת ההלוואה שנותרה בסך של 10,000 אלפי ש"ח והריבית שנצברה בגינה לאותו מועד.
14. בחודש דצמבר 2019 הנפיקה מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ לחברה שטר הון בסך של כ-50,000 אלפי ש"ח לפירעון בדצמבר 2024. שטר ההון אינו צמוד ואינו נושא ריבית.
15. בשנת 2012 ביצעה חברה בת של החברה, מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ, שתי הנפקות פרטיות של אגרות חוב (סדרה א' וסדרה ב') למשקיעים מוסדיים. ביום 31 בדצמבר 2018 וביום 3 בינואר 2019 בוצע פדיון מוקדם מלא בהתאם לתנאיהן של אגרות חוב סדרה ב' וסדרה א', בהתאמה. בשנת 2015 ביצעה מגדל גיוס הון שתי הנפקות של אגרות חוב (סדרה ג' וסדרה ד'). בשנת 2016 ביצעה מגדל גיוס הון הנפקה של אגרות חוב (סדרה ה'). בשנת 2018 ביצעה מגדל גיוס הון הנפקה של אגרות חוב (סדרה ו' וסדרה ז'). בשנת 2019 ביצעה מגדל גיוס הון הנפקה בדרך של הרחבה של אגרות חוב (סדרה ו') בבורסה לניירות ערך בתל אביב. בשנת 2021 ביצעה מגדל גיוס הון הנפקה של אגרות חוב (סדרה ח'). בשנת 2022 ביצעה מגדל גיוס הון הנפקה של אגרות חוב (סדרה ט', הרחבה של סדרה ח', הרחבה של סדרה ט' וסדרה י') בבורסה לניירות ערך בתל אביב. אגרות החוב סדרה ג' - י' הונפקו בבורסה לניירות ערך בתל אביב. התמורה מההנפקות הופקדו בחברה ומשמשות לה כהון רובד 2 בכפוף למגבלות על שיעורו המירבי של הון רובד 2, כאמור בהוראות הממונה לעניין הרכב הון עצמי של חברת ביטוח.

לעניין זה ראה באור 24.ה לדוחות הכספיים המאוחדים.

16. להלן פירוט יתרות נוספות עם חברות מוחזקות

ליום 31 בדצמבר	
2021	2022
אלפי ש"ח	

47,128	43,645
(66,368)	(100,189)

יתרות חובה
יתרות זכות

א. נכסי חוב סחירים

ליום 31 בדצמבר			
עלות מופחתת		ערך בספרים	
2021	2022	2021	2022
אלפי ש"ח			
10,137,974	11,451,528	10,716,205	10,420,642
2,507,910	4,742,309	2,716,720	4,492,269
581,502	858,854	636,492	872,313
<u>13,227,386</u>	<u>17,052,691</u>	<u>14,069,417</u>	<u>15,785,224</u>
		<u>177</u>	<u>32,323</u>

אגרות חוב ממשלתיות - זמינות למכירה

נכסי חוב אחרים

שאינם ניתנים להמרה:

זמינים למכירה

שווי הוגן דרך רווח והפסד שיועדו בעת ההכרה לראשונה

סך הכל נכסי חוב סחירים

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ב. מניות

ליום 31 בדצמבר			
עלות ^(*)		ערך בספרים	
2021	2022	2021	2022
אלפי ש"ח			
77,355	16,240	157,020	13,978
77,355	16,240	157,020	13,978
81,019	142,900	99,627	229,709
81,019	142,900	99,627	229,709
<u>158,374</u>	<u>159,140</u>	<u>256,647</u>	<u>243,687</u>
		<u>54,030</u>	<u>30,757</u>

סחירות

זמינות למכירה

סך הכל מניות סחירות

שאינן סחירות

זמינות למכירה

סך הכל מניות שאינן סחירות

סך הכל מניות

ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

^(*) בניכוי הפרשות לירידות ערך.

ג. השקעות פיננסיות אחרות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בקרנות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות גידור, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

ליום 31 בדצמבר				
עלות*		ערך בספרים		
2021	2022	2021	2022	
אלפי ש"ח				
930,475	1,082,034	1,150,136	1,123,311	<u>סחירות</u>
229	-	251	-	זמינות למכירה
930,704	1,082,034	1,150,387	1,123,311	מכשירים נגזרים
				סך הכל השקעות פיננסיות סחירות
2,298,593	3,317,797	2,481,896	3,766,961	<u>שאינן סחירות</u>
9,686	12	244,031	261,360	זמינות למכירה
2,308,279	3,317,809	2,725,927	4,028,321	מכשירים נגזרים
3,238,983	4,399,843	3,876,314	5,151,632	סך הכל השקעות פיננסיות שאינן סחירות
		958,169	1,143,258	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
				ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
				(* בניכוי הפרשות לירידות ערך.

קוסט פורר גבאי את קסירר
דרך מנחם בגין 144 א'
תל-אביב, 6492102
טל. +972 3 623 2525
פקס +972 3 562 2555
ey.com

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

26 במרס 2023

לכבוד
הדירקטוריון של
מגדל חברה לביטוח בע"מ ("החברה")
אפעל 4, קריית אריה, פתח תקווה

נכבדנו,

הנדון: מכתב הסכמה בקשר לתשקיף מדף של מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ ("מגדל גיוס הון") מחודש יולי 2022 (להלן: "תשקיף המדף")

- הננו להודיעכם כי אנו מסכימים להכללה (לרבות בדרך של הפניה), של הדוחות שלנו המפורטים להלן בקשר לתשקיף המדף שבנידון:
1. דוח רואי החשבון המבקרים מיום 26 במרס 2023 על הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022.
 2. דוח רואי החשבון המבקרים מיום 26 במרס 2023 על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2022.
 3. דוח מיוחד של רואי החשבון המבקרים מיום 26 במרס 2023 על מידע כספי נפרד לפי הנחיות המפקח על הביטוח ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) התשמ"א-1981, לימים 31 בדצמבר 2022 ו-2021 ולכל אחת משלוש השנים שהאחרונה שבהן הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2022.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

מבקרים משותפים

סומך חייקין
רואי חשבון

**פרטים נוספים
על התאגיד**

פרק 5 - תיאור פרטים נוספים על המבטח

תוכן עניינים

2	רשימת השקעות בחברות-בת ובחברות כלולות לתאריך המאזן	תקנה 11:
7	שינויים בהשקעות בחברות-בת ובחברות כלולות בתקופת הדוח	תקנה 12:
8	הכנסות של חברות בנות וכלולות והכנסות המבטח מהן לתאריך המאזן באלפי ש"ח	תקנה 13:
10	רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של המבטח	תקנה 14:
10	מסחר בבורסה – ניירות ערך שנרשמו למסחר - מועדי הפסקת מסחר וסיבותיה	תקנה 20:
11	תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה	תקנה 21:
14	השליטה במבטח	תקנה 21 א':
14	עסקאות עם בעל שליטה או שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי	תקנה 22:
15	מניות וניירות ערך אחרים המוחזקים על ידי בעלי עניין ונושאי משרה בכירה במבטח, בחברה בת או בחברה כלולה סמוך ככל האפשר לתאריך הדוח (למיטב ידיעת המבטח)	תקנה 24:
15	הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים של המבטח	תקנה 24 א':
15	מרשם בעלי המניות של המבטח	תקנה 24 ב':
15	מען רשום של המבטח	תקנה 25 א':
16	הדירקטורים של המבטח למועד 26 במרס 2023	תקנה 26:
21	נושאי משרה בכירה של המבטח למועד 26 במרס 2023	תקנה 26 א':
27	מורשה חתימה של המבטח	תקנה 26 ב':
27	רואי החשבון של המבטח	תקנה 27:
27	שינוי בתזכיר או בתקנות של המבטח	תקנה 28:
27	המלצות והחלטות הדירקטורים	תקנה 29:
28	החלטות המבטח	תקנה 29 א':

תקנה 11: רשימת השקעות בחברות בת ובחברות כלולות לתאריך המאזן¹

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ב.	ערך בדוח הכספי הנפרד	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים		
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון
מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ	2,034			2,034	806,833	--	100	100	100
מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ		רג' 0.1 ש"ח	1,000	10	--	--	100	100	100
מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ	² 810			² 810	193,113	³ 48,077	100	100	100
מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ ⁴	10,000			10,000	156,946	--	100	100	100
אמיר אלוני סוכנות לביטוח חיים (1994) בע"מ ⁵	300			300	2,023	--	75	75	75
אלי ארליך שירותי ביטוח (1999) בע"מ ⁵	2,000			2,000	2,737	--	100	100	100
מקפת שירותים פיננסים- סוכנות לביטוח (1998) בע"מ ⁵	⁶ 1,000			⁶ 1,000	8,165	--	100	100	100

¹ הנתונים ביחס לחברות בנות וכלולות המופיעים בדוח התקופתי נוגעים לתאגידים פעילים בלבד ליום 31 בדצמבר 2022 אשר אינם נסחרים בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן: "הבורסה").

² כולל חמש מניות המוחזקות בידי חברות בנות של החברה ומניה אחת המוחזקת בידי מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן: "מגדל אחזקות").

³ היתרה מורכבת משטר הון שהונפק לחברה בסך 50,000 אלש"ח אינו צמוד למדד ואינו נושא ריבית לפירעון לא לפני דצמבר 2024, שטר ההון הוון בשיעור של 1.98% יתרתו ליום 31 בדצמבר 2022 לאחר היוון 48,077 אלש"ח.

⁴ בספרי מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ (להלן: "מגדל סוכנויות").

⁵ בספרי מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ (להלן: "מבטח סימון").

⁶ כולל 450 מניות של 1 ש"ח המוחזקות על ידי פרוליון אקסקלוסיב בע"מ, חברה בת של מבטח סימון.

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג.	ערך בדוח הכספי הנפרד	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים		
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון
סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ ⁴		רג' 0.01 ש"ח	18,760,002	187,600.02	26,890	715 ⁷	73.28	73.28	73.28
פלתורס ברמן סוכנות לביטוח בע"מ ⁸		יסוד 0.0001 ש"ח רג' 0.0001 ש"ח	100 50,900	5.1	2,338	--	73.28	73.28	73.28
פלתורס יהלומים סוכנות לביטוח כללי וימי בע"מ ⁸		רג' 0.1 ש"ח	1,000	100	2,524	--	73.28	73.28	73.28
פלתורס מוניציפליט סוכנות לביטוח כללי בע"מ ⁸	50			50	61	--	36.635	36.635	36.635
שגיא יוגב סוכנויות ביטוח בע"מ ⁴ (1988)	1,722	רווחים 1 ש"ח	2,000	3,722	27,689	--	100	100	100

⁷ היתרה מורכבת משטר הון צמית שהונפק למגדל סוכנויות.
⁸ בספרי סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ (להלן: "פלתורס"), חברת בת של מגדל סוכנויות.

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ב. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד		יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים		
					באלש"ח	באלש"ח		בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון
ג'ינג'ר סוכנות לביטוח בע"מ ⁹	200	--	--	200	4,029	--	--	25	25	25
אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ ⁴		רג' 0.001 ש"ח	¹⁰ 1,500,000	¹⁰ 1,500	22,848	--	--	100	100	100
שחם אורלן סוכנות לביטוח בע"מ ⁴	¹¹ 6,395	מ' בכורה א' 0.1 ש"ח	1,782	6,573.2	24,587	¹² 2,731	--	100	100	100
איזבל עודה-שחם סוכנות לביטוח ¹³	--	--	--	--	155	--	--	51	51	51
סו-ביט סוכנות לביטוח בע"מ ^{14, 13}	154			154	245	--	--	100	100	100
סתי-אורלן סוכנות לביטוח פנסיוני (2012) בע"מ ¹³	500			500	696	--	--	50	50	50

⁹ בספרי שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ (להלן: "שגיא יוגב"), חברה בת של מגדל סוכנויות.

¹⁰ כולל מניה אחת המוחזקת בידי החברה.

¹¹ לא כולל 36 מניות בנות 1 ש"ח ו-49 מניות בנות 0.1 ש"ח המוחזקות בידי שחם אורלן.

¹² היתרה מורכבת משטר הון שהונפק למגדל סוכנויות בסך של 3,000 אלש"ח אינו צמוד למדד ואינו נושא ריבית לפירעון בדצמבר 2024. שטר ההון הוון בשיעור 4.91% יתרתו ליום 31 בדצמבר 2022 לאחר היוון 2,731 אלש"ח.

¹³ בספרי שחם אורלן סוכנות לביטוח בע"מ (להלן: "שחם אורלן"), חברה בת של מגדל סוכנויות.

¹⁴ ביום 19.07.2022 שונה שמה של שיא אל סוכנות לביטוח (1995) בע"מ לסו-ביט סוכנות לביטוח בע"מ.

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ב. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד באלש"ח	יתרת הלואות, אגרות חוב ושטרי הון באלש"ח	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים		
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון
סופר משה סוכנות לביטוח (1997) בע"מ ¹³	55			55	868	--	35	35	35
מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ		רג' 0.0001 ש"ח	¹⁵ 61,660,406	¹⁵ 6,166.04	1,270,478	--	100	100	100
נכסי המגן בע"מ	6,090,837			6,090,837	386,914	--	100	100	100
פל בית המגן בע"מ ¹⁶	¹⁰ 14,066,596			¹⁰ 14,066,596	386,914	--	100	100	100

¹⁵ כולל מניה אחת בידי מגדל ניהול תביעות בע"מ, חברה בת של החברה (ראה הערת שוליים 22 להלן).

¹⁶ בספרי נכסי המגן בע"מ, חברה בת של החברה.

שם התאגיד	מניות רגילות בנות 1 ש"ח	סוג מניה אחר	מספר מניות מסוג אחר	סה"כ ע.ג. בש"ח	ערך בדוח הכספי הנפרד	יתרת הלוואות, אגרות חוב ושטרי הון	שיעור ההחזקה מההון המונפק באחוזים		
							בני"ע מניה 1 ש"ח	בני"ע מניה מסוג אחר	בהון
מגדל אשכול פיננסים בע"מ	17 485,057			17 485,057	131,580	--	100	100	100
מגדל שרותי מימון בע"מ ¹⁸	19 100			19 100	3,111	--	100	100	100
מגדל ליסינג בע"מ ¹⁸	100			100	8,606	--	100	100	100
מגדל טכנולוגיות בע"מ ²⁰		רג' 0.001 ש"ח	21 101	21 0.101	--	--	100	100	100
מגדל ניהול תביעות בע"מ ²²		רג' 0.001 ש"ח	23 2,000	23 2	--	--	100	100	100
דטה קאר ישראל בע"מ		1 ש"ח סוג א' 1 ש"ח סוג ב' 1 ש"ח סוג ג'	10,000 10,000 10,000	30,000	10,189	--	100	100	100
אולברייט החזקות בע"מ		רג' 0.01 ש"ח	1,659	16.59	4,579	--	50	50	50
אולברייט טכנולוגיות בע"מ ²⁴		רג' 0.01 ש"ח	100,000	1,000	(416)	25 7,601	50	50	50

¹⁷ כולל מניה אחת המוחזקת בידי מגדל סוכנויות.

¹⁸ בספרי מגדל אשכול פיננסים בע"מ.

¹⁹ כולל שתי מניות המוחזקות בידי החברה.

²⁰ מגדל טכנולוגיות בע"מ הינה חברה בת בבעלות מלאה של החברה שכל פעילותה הינה עבור החברה ובמימונה המלא. הפעילות נרשמת בספרי החברה ונכללת בדוחות הכספיים שלה.

²¹ כולל שלוש מניות בידי חברות נכדות של החברה.

²² מגדל ניהול תביעות בע"מ הינה חברת בת בבעלות מלאה של החברה, פועלת ומתקשרת בשמה, וכל פעילותה הינה עבור החברה ובמימונה המלא ונכללת בדוחות הכספיים של החברה.

²³ כולל מניה אחת בידי מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ (להלן: "אחזקות נדל"ן"), חברת בת של החברה.

²⁴ בספרי אולברייט החזקות בע"מ (להלן: "אולברייט החזקות").

²⁵ היתרה מורכבת משטרי הון שהונפקו לאולברייט החזקות בסך כולל של 7,601 אל"ש אינם צמודים למדד ואינם נושאים ריבית לפרעון בשנים 2026-2027.

תקנה 12: שינויים בהשקעות בחברות-בת ובחברות כלולות בתקופת הדוח					
תאריך השינוי	מהות השינוי	שם התאגיד	סוג המניה	סה"כ מניות	עלות/תמורה באלש"ח
28.11.2021 ²⁶	רכישה (בספרי החברה)	אולברייט החזקות בע"מ	רגילה 0.01 ש"ח	1,659	4,580
	רכישה (בספרי אולברייט החזקות בע"מ)	אולברייט טכנולוגיות בע"מ	רגילה 0.01 ש"ח	100,000	

²⁶ הרכישות לא הוצגו בשנת 2021, מאחר ופעילותן לא היתה מהותית.

תקנה 13: הכנסות של חברות בנות וכלולות והכנסות המבטח מהן לתאריך המאזן באלפי ש"ח

שם התאגיד	רווח (הפסד) ²⁷ לתקופה	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה ²⁷	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה ²⁷	דיבידנד	דמי ניהול	ריבית נומינלית	מועד תשלום הריבית
מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ	41,970	(9,951)	32,019	--	--	--	--
מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ	--	--	--	--	--	--	--
מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ	62,746	644	63,390	--	--	--	--
מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ	50,832	483	51,315	--	775 ²⁹	--	--
אמיר אלוני סוכנות לביטוח חיים (1994) בע"מ	581	-	581	--	--	--	--
אלי ארליך שירותי ביטוח (1999) בע"מ	755	--	755	--	--	--	--
מקפת שירותים פיננסיים סוכנות לביטוח (1998) בע"מ	421	--	421	--	1,285 ²⁸	--	--
סוכנויות פלתורס ביטוח בע"מ	4,924	253	5,177	--	150 ²⁹	--	--
פלתורס ברמן סוכנות לביטוח בע"מ	211	--	211	--	440 ³⁰	--	--
פלתורס יהלומים סוכנות לביטוח כללי יומי בע"מ	665	--	665	--	150 ³⁰	--	--
פלתורס מוניציפלית סוכנות לביטוח כללי בע"מ	108	--	108	160 ³¹	370 ³⁰	--	--
שגיא יוגב סוכנויות ביטוח (1988) בע"מ	4,826	(4)	4,822	--	115 ²⁹	--	--
ג'ינג'ר סוכנות לביטוח בע"מ	(76)	--	(76)	--	--	--	--
סתיו-אורלן סוכנות לביטוח פנסיוני (2012) בע"מ	939	--	939	350 ³²	--	--	--
אחוד רשת סוכנויות ביטוח בע"מ	1,362	(1,345)	17	--	16 ²⁹	--	--
שחם אורלן סוכנות לביטוח בע"מ	1,737	1,262	2,999	--	151 ²⁹	--	--
איזבל עודה- שחם- סוכנות לביטוח	(69)	--	(69)	--	--	--	--
סו-ביט סוכנות לביטוח בע"מ	39	--	39	750 ³²	210 ³³	--	--
סופר משה סוכנות לביטוח בע"מ (1997)	360	--	360	--	--	--	--

²⁷ משקף את רווחי (הפסדי) התאגיד במלואם ולא כוללים הפחתות הפרשים מקוריים ורווחים שטרם מומשו בגין עסקאות בינחברתיות.
²⁸ נרשם במבטח סימון.
²⁹ נרשם במגדל סוכנויות.
³⁰ נרשם בפלתורס.
³¹ התקבל בפלתורס.
³² התקבל בשחם אורלן.
³³ נרשם בשחם אורלן.

שם התאגיד	רווח (הפסד) לתקופה ²⁷	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה ²⁷	סה"כ רווח (הפסד) כולל לתקופה ²⁷	דיבידנד	דמי ניהול	ריבית נומינלית	מועד תשלום הריבית
מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ	51,678	51,431	103,109	--	--	--	--
נכסי המגן בע"מ	23,894	3,958	27,852	--	--	--	--
פל בית המגן בע"מ	23,894	3,958	27,852	--	--	--	--
מגדל אשכול פיננסים בע"מ	1,078	--	1,078	--	--	--	--
מגדל שירותי מימון בע"מ	22	--	22	--	--	--	--
מגדל ליסינג בע"מ	66	--	66	--	--	--	--
מגדל טכנולוגיות בע"מ	--	--	--	--	--	--	--
מגדל ניהול תביעות בע"מ	--	--	--	--	--	--	--
דטה קאר ישראל בע"מ	2,500	--	2,500	--	--	--	--
אולברייט החזקות בע"מ	(3)	--	(3)	--	--	--	--
אולברייט טכנולוגיות בע"מ	(4)	--	(4)	--	--	--	--

תקנה 14: רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן הלוואות היה אחד מעיסוקי העיקריים של המבטח

החברה אינה מעניקה הלוואות כעיסוק עיקרי.

תקנה 20: מסחר בבורסה – ניירות ערך שנרשמו למסחר - מועדי הפסקת מסחר וסיבותיה

לא רלבנטי, לחברה לא קיימים ניירות ערך שנרשמו למסחר.

תקנה 21: תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

להלן פירוט התגמולים (באלפי ש"ח) ששילמה החברה או תאגידיים אחרים בשליטתה, ושל כל ההתחייבויות לתשלומים שקיבלו על עצמן בש"ח (לא כולל מס שכר ומע"מ), כפי שהוכרו בדוחות הכספיים של החברה לשנת 2022 לכל אחד מחמשת מקבלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה או בתאגידיים בשליטתה וכן לבעלי עניין בחברה:

החלק המיוחס לחברה ולחברות בשליטתה (באחוזים) בפועל מתוך סך התגמול בקבוצת מגדל	תגמולים אחרים				תגמולים בעבור שירותים							פרטי מקבל התגמולים			
	סה"כ ³⁴	אחר	דמי שכירות	ריבית	אחר	עמלה	דמי יעוץ	דמי ניהול	תשלום מבוסס מניות	מענק	שכר (*)	שיעור החזקה בהון מגדל אחזקות באחוזים (**)	היקף משרה בקבוצה	תפקיד	שם
100%	3,551	---	---	---	---	---	---	---	---	---	3,551	---	100%	מנכ"ל החברה לשעבר	שגיא יוגב
100%	3,554	---	---	---	---	---	---	---	---	---	3,554	---	100%	יו"ר דירקטוריון החברה לשעבר	יפתח רון-טל
100%	2,558	---	---	---	---	---	---	---	---	³⁵ 645	1,913	0.0016%	100%	מנכ"ל מבטח סימון	ליאור רביב
100%	2,456	---	---	---	---	---	---	---	---	³⁶ 2,456	---	---	100%	מנכ"ל החברה לשעבר	רן עוז
100%	2,153	---	---	---	---	---	---	---	---	³⁷ 2,153	---	---	100%	מנהל חטיבת השקעות	ארז מגדלי

³⁴ בהתאם לחלק המיוחס לחברה ולחברות בשליטתה.

³⁵ רכיב המענק המופיע בטבלה הינו בגין כהונתו של מר רביב כמנכ"ל מבטח סימון החל מיום 1 ביולי 2022 וכולל: (א) הפרשה למענק שנתי מותנה יעדים בגין שנת 2022 (אשר נערכה על בסיס אומדן) בסך של 525 אלפי ש"ח. (ב) מענק שנתי מובטח בגין שנת 2022, שאינו מבוסס ביצועי החברה, בסך של 120 אלפי ש"ח.

³⁶ רכיב השכר המופיע בטבלה כולל הפרשה למענק הסתגלות הכפוף להתחייבות לאי תחרות בסך של כ-1,410 אלפי ש"ח.

³⁷ רכיב השכר בקבוצה כולל הפרשה למענק הסתגלות ובסך של כ-561 אלפי ש"ח כמפורט בתיאור הסכם העסקת נושא המשרה בסעיף 5 להלן.

להלן הערות והסברים כללים לכוכביות המופיעות בטבלאות שלעיל:

תאור	נושא	כוכבית
רכיב השכר כולל מענק (כגון מענק הסתגלות או מענק התמדה) ו/או תשלום המחויב על פי הסכם שאינו תלוי יעדים ו/או שיקול דעת וכן כולל הפרשות סוציאליות ותנאים נלווים. מענק שנכלל ברכיב השכר משקף את ההוצאה שהוכרה בשנת הדוח בהתאם לכללי החשבונאות וכמפורט להלן. ככל שרלבנטי לנושא המשרה, השכר כולל גם דמי ניהול המשתלמים לנושא המשרה או לחברה בשליטתו של נושא המשרה.	שכר	(*)

ציון שיעורי ההחזקה הינם בהון המניות של מגדל אחזקות ולא בחברה (שכן החברה הינה חברה פרטית מלאה בשליטת מגדל אחזקות).	שיעור החזקה בהון המניות	(**)
---	-------------------------	------

הערות כלליות

הרכיב הקבוע (השכר) כולל גם הפרשות סוציאליות ותנאים נלווים, שחלקם קבועים בחוקי העבודה (רכיבים כגון חסכון פנסיוני, ביטוח לאובדן כושר עבודה, הפרשות לפיצויי פיטורין, ימי חופשה, מחלה, הבראה וכו'), חלקם נובעים מנוהגים המקובלים בשוק העבודה (כמו חסכון בקרן השתלמות וכיו"ב) וחלקם נועדו להשלים את השכר החודשי ולהשיב הוצאות, כגון אש"ל טלפון וכו'. התנאים הנלווים עשויים לכלול בין היתר, חופשה שנתית, ימי מחלה, ודמי הבראה, רכב (בעין או בשווי, לפי העניין) החזקות טלפון, פעילות רווחה וכו'.	הפרשות סוציאליות ותנאים נלווים
---	--------------------------------

במקרה של סיום העסקה למעט במקרה של פיטורין בנסיבות המאפשרות אי תשלום פיצויים, נושאי משרה זכאים לפיצויים בגובה 100% של השכר החודשי האחרון לכל שנת עבודה, או לסך הכספים הצבורים בקופת התגמולים בגין הפרשות לפיצויים, לפי הגבוה.	פיצויי פיטורין
--	----------------

פרטים נוספים בקשר עם מקבלי התגמולים:

(1) **מר שגיא יוגב**

לפרטים בדבר הגמול המשולם למר שגיא יוגב ראה באור 37.נ.4.ז לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

(2) **מר יפתח רון טל**

לפרטים בדבר הגמול המשולם למר יפתח רון טל ראה באור 37.נ.4.ו לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

(3) **מר ליאור רביב**

מר ליאור רביב מכהן כמנכ"ל מבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ, החל מיום 1 ביולי 2022. עד ליום 30 ביוני 2022 כיהן מר רביב כמשנה למנכ"ל ומנהל חטיבת הלקוחות וערוצי הפצה של החברה.

התגמול אשר ניתן למר רביב בגין כהונתו כמנכ"ל מבטח סימון החל מיום 1 ביולי 2022:

מר רביב זכאי לשכר חודשי, להפרשות סוציאליות ותנאים נלווים כמקובל, מענק שנתי מובטח ומענק שנתי מותנה יעדים והחל משנת 2023 יהיה זכאי גם למענק תלת שנתי מותנה יעדים. בכל מקרה של סיום ההסכם יהיה מר רביב זכאי למענק הסתגלות בגובה של שישה חודשי שכר. ההסכם הינו לתקופה בלתי קצובה כאשר כל צד רשאי להביאו לידי סיום בהודעה מוקדמת בת 90 יום.

מובהר כי על מר רביב לא חלה מדיניות התגמול של החברה או של הגופים המוסדיים, לאור העובדה שאינו נושא משרה בחברה ובגופים המוסדיים.

התגמול אשר ניתן למר רביב בגין תפקידו בחברה עד 30 ביוני 2022:

בתקופת כהונתו בחברה, היה מר רביב זכאי לשכר חודשי, הפרשות סוציאליות, תנאים נלווים כמקובל והכל בהתאם למדיניות התגמול של החברה.

במקרה של סיום ההסכם היה מר רביב זכאי למענק הסתגלות בגובה של תשעה חודשי שכר. עקב המשך כהונתו של מר רביב בקבוצת מגדל, מר רביב לא היה זכאי לתשלום מענק ההסתגלות בעת המעבר.

(4) **מר רן עוז**

לפרטים בדבר הגמול המשולם למר רן עוז ראה באור 37.נ.4.ב לדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

(5) **מר ארז מגדלי**

מר ארז מגדלי מכהן כמשנה למנכ"ל ומנהל חטיבת השקעות של החברה החל מיום 27 במרץ 2022 ובתפקידים שונים בחטיבת השקעות החל מיום 1 בפברואר 2013.

מר מגדלי זכאי לשכר חודשי, הפרשות סוציאליות ותנאים נלווים כמקובל והכל בהתאם למדיניות התגמול של החברה.

בכל מקרה של סיום ההסכם יהיה מר מגדלי זכאי למענק הסתגלות בגובה של תשעה חודשי שכר. מענק ההסתגלות ישולם בכפוף לתנאים ולמועדים הקבועים במדיניות התגמול לנושאי משרה בגופים המוסדיים בקבוצת מגדל ולנושאי המשרה בחברה. הסכם ההעסקה הינו לתקופה בלתי קצובה כאשר כל צד רשאי להביאו לידי סיום בהודעה מוקדמת בת 60 יום.

גמול דירקטורים

הגמול הכולל ששולם לדירקטורים המכהנים בחברה בתקופת הדוח המקבלים את גמולם לפי תקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני תש"ס-2000), המכהנים, חלקם, גם כדירקטורים בחברות אחרות בשליטת החברה ובחברת האם שלה, עבור כהונתם בדירקטוריונים ובוועדות הדירקטוריון השונות, הסתכם לסך של כ- 2,991 אלפי ש"ח. הגמול כולל גמול ששולם למר מוטי רוזן שכיהן בעבר כיו"ר הדירקטוריון בגין השלמה עבור שנת 2021.

תקנה 21א': השליטה במבטח

מר שלמה אליהו אשר מחזיק יחד עם גב' חיה אליהו בכ- 64.28 מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ (להלן: "מגדל אחזקות") באמצעות חברות פרטיות בשליטתו, הינו בעל השליטה הסופי בחברה כפי שיתואר להלן.

למיטב ידיעת החברה, נכון למועד דוח זה, חברת אליהו הנפקות בע"מ (להלן: "אליהו הנפקות"), מחזיקה ב-61.56% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות וחברת פרויקט גן העיר בע"מ (להלן: "פרויקט גן העיר") מחזיקה ב-2.72% מהון המניות המונפק והנפרע של מגדל אחזקות.

אליהו הנפקות הינה חברה בבעלות מלאה של אליהו 1959 בע"מ (להלן: "אליהו 1959"). למיטב ידיעת החברה, בעלי המניות של אליהו 1959 הינם:

מר שלמה אליהו המחזיק ב-25.14% מההון ו-98% ממניות ההנהלה, גב' חיה אליהו, המחזיקה ב-0.02% מההון ו-2% ממניות ההנהלה; שלמה אליהו אחזקות בע"מ (להלן: "שלמה אליהו אחזקות"), המחזיקה ב-61.7% מההון וכן אחים אליהו חברה לנאמנות והשקעות בע"מ (להלן: "אחים אליהו"), המחזיקה ב-13.14% מההון.

בעלי המניות בחברת שלמה אליהו אחזקות הינם מר שלמה אליהו המחזיק ב-83.31% וגב' חיה אליהו המחזיקה ב-16.69%.

בעלת המניות היחידה בחברת אחים אליהו, הינה שלמה אליהו אחזקות שהמחזיקים בה הינם מר שלמה אליהו וגב' חיה אליהו כמפורט לעיל.

בעלי המניות בחברת פרויקט גן העיר הינו מר שלמה אליהו המחזיק ב-100% ממניות החברה.

תקנה 22: עסקאות עם בעל שליטה או שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי

1. כחלק מפעילותה העסקית של החברה, החברה וחברות הבנות מבצעות או עשויות לבצע עסקאות עם בעל השליטה או עסקאות עם אדם אחר שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק ובכפוף לאישורים הנדרשים על פי דין ונהלי החברה.

2. לפרטים אודות עסקאות המנויות בסעיף 270(4) לחוק החברות, ראה ביאור 37 לדוח הכספי של החברה.

3. לפרטים אודות מדיניות החברה בעניין עסקאות זניחות, ראה ביאור 37 לדוח הכספי של החברה.

תקנה 24: מניות וניירות ערך אחרים המוחזקים על ידי בעלי ענין ונושאי משרה בכירה במבטח, בחברה בת או בחברה קשורה סמוך ככל האפשר לתאריך הדוח (למיטב ידיעת המבטח)

א. במבטח

שם בעל הענין	מס' ת.ז. / מס' חברה	מניות ע"נ 1 ש"ח מוחזקות ביום 26.03.2023	מניות ע.נ. 0.1 ש"ח מוחזקות ביום 26.03.2023	שיעור ההחזקות בהון, בהצבעה ובסמכות למנות דירקטורים	שיעור החזקה בדילול מלא
מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ³⁸	52-002998-4	185,389,304	9,773,357	100	100

ב. בחברות בנות וכלולות

לפרטים אודות חברות בנות וכלולות ראה תקנה 11 ו-13 בפרק זה, פרטים נוספים על התאגיד.

ג. מניות רדומות וניירות ערך הניתנים להמרה או למימוש

אין.

תקנה 24 א': הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המירים של המבטח

הון רשום ביום 26.03.2023	הון מונפק ביום 26.03.2023
200,000,000 ש"ח	186,366,639.7 ש"ח
מחולק ל- 198,938,420 מניות רגילות בנות 1 ש"ח	מחולק ל- 185,389,304 מניות רגילות בנות 1 ש"ח
ו- 10,615,800 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח	ו- 9,773,357 מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח

תקנה 24 ב': מרשם בעלי המניות של המבטח³⁸

שם בעל המניות	כמות מניות מסוג רווח 1 ש"ח	כמות מניות מסוג 0.1 ש"ח
מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ	185,389,178	9,773,357
מגדל חברה לביטוח בע"מ	21	
מגדל אשכול פיננסים בע"מ	21	
מגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ	21	
מגדל אחזקות נדל"ן בע"מ	21	
מגדל ניהול תביעות בע"מ	21	
מגדל טכנולוגיות בע"מ	21	

תקנה 25 א': מען רשום של המבטח

המען הרשום של המבטח, רח' אפעל 4, קרית אריה, פתח תקווה 4951104, ת.ד. 3063, פתח תקווה 49130
טלפון 076-8868182, פקס 03-9238988
כתובת דואר אלקטרוני, migdalhold@migdal.co.il

³⁸ מגדל אחזקות היא חברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה. האחזקה במניות המבטח כוללת מאה וחמש מניות בנות 1 ש"ח המוחזקות בידי חברות בנות של המבטח ועשרים ואחת מניות בנות 1 ש"ח המוחזקות על ידי המבטח.

תקנה 26: הדירקטורים של המבטח

שם נושא המשרה	כרמי גילון	רונית בודו ³⁹
מס' הזיהוי:	000540294	023925811
תאריך לידה:	20.01.1950	19.09.1968
מענו להמצאת כתבי-דין:	הזית 6, מבשרת ציון	ארתור רובינשטיין 14, תל אביב
הנתיבות שלו:	ישראלית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	י"ר ועדת אסטרטגיית מחשוב, סייבר ומידע וחבר בוועדה לבחינת הדוחות הכספיים.	חברה בוועדה לבחינת דוחות כספיים, בוועדת ניהול סיכונים וסולבנסי, בוועדת ביקורת, בוועדת תגמול מוסדיים קבוצתית, בוועדת אסטרטגיית מחשוב, סייבר ומידע ובוועדת איתור דב"ת.
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	לא	כן
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: ⁴¹	כן	כן
דח"צ בעל מומחיות מוכחת בתחום הביטוח:	כן	כן
האם הוא עובד של המבטח, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	03.01.2021	05.09.2016
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:	בוגר מדעי המדינה ומנהל ציבורי (האוניברסיטה העברית ירושלים). מוסמך במדעי המדינה ומנהל ציבורי (אוניברסיטת חיפה). דירקטור וחבר ועדת תגמול של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ. דח"צ במלונות דן בע"מ. כיהן כיו"ר דירקטוריון זמני של החברה מיום 17.01.2023 עד ליום 15.03.2023, כיו"ר Cytegic סטארט אפ ישראלי המתמחה בסיכונים סייבר בביטוח ופיננסים במשך 6 שנים עד שנת 2020. החברה נמכרה למאסטר כארד העולמית. מרצה בתחום בארץ ובעולם.	בוגרת במנהל עסקים התמחות בחשבונאות ומימון (המכללה למנהל) מוסמכת במנהל עסקים, התמחות במימון (המכללה למנהל), רואת חשבון, בעלת כשירות לרישיון יועצת השקעות (למעט התמחות). חברה בנבחרת הדירקטורים בחברות ממשלתיות (2017). דח"צ במלם-תים בע"מ. כיהנה כיו"ר הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של החברה, עד אוקטובר 2022. כדח"צ, יו"ר ועדת ביקורת, חברה בוועדה לבחינת הדוחות הכספיים ובוועדת התגמול במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ עד לספטמבר 2019.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר במבטח:	לא	לא

³⁹ הדב"תית גב' בודו הינה בעלת מומחיות מוכחת ומובהקת בתחום הביטוח כאמור בסעיף 13(א)(3) בחוזר דירקטוריון גוף מוסדי שפרסם הממונה כל רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון ביום 26 באוגוסט 2018.

⁴⁰ נכון למועד הדוח, הארכת הכהונה של גב' בודו עומדת להכרעת הממונה. בהתאם להוראות הממונה עד אשר תינתן הכרעה בעניין הארכת כהונתה, גב' בודו אינה משתתפת בישיבות הדירקטוריון ובוועדותיו השונות.

⁴¹ כאמור בתקנה 2(3) לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסים (ביטוח) (דירקטוריון וועדותיו), התשס"ז-2007 (להלן: "תקנות הדירקטוריון וועדותיו").

תקנה 26: הדירקטורים של המבטח

שם נושא המשרה	מירב בן כנען הלר	אריה מינטקביץ
מס' הזיהוי:	029641883	000129320
תאריך לידה:	19.09.1972	28.09.1942
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	בן צבי שמעון 38, גבעתיים	אבשלום חביב 3, תל אביב
הנתינות שלו:	ישראלית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	י"ר ועדת ביקורת וועדת איתור דב"ת. חברה בוועדה לבחינת הדוחות הכספיים, בוועדת ניהול סיכונים וסולבנסי ובוועדת תגמול מוסדיים קבוצתית	אין
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	כן	לא
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: ⁴¹	כן	כן
דח"צ בעל מומחיות מוכחת בתחום הביטוח:	לא	לא
האם הוא עובד של המבטח, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	26.04.2017	04.09.2022
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:	בוגרת מנהל עסקים, התמחות בחשבונאות (המכללה למנהל), הואת חשבון. דב"ת (מומלץ ועדת איתור) ודח"צ בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ("הבורסה"), דב"ת במסלקת הבורסה ובמסלקת מעו"ף בע"מ. דירקטורית בפניקס ווליו התחדשות עירונית שותף כללי בע"מ. דח"צ בפניקס ווליו התחדשות עירונית שותפות מוגבלת והשותף הכללי, בפסוום בע"מ ובקבוצת אירודרום בע"מ. דירקטורית מקרב הציבור במי גבעתיים מפעלי מים וביוב בע"מ. בעלים, דירקטורית ומנכ"לית באם.בי.סי שירותים פיננסים בע"מ, חברה העוסקת במתן ייעוץ מימוני פיננסי לחברות שונות. כיהנה כדח"צ, יו"ר הועדה לבחינת הדוחות הכספיים, חברה בוועדת תגמול ובוועדת ביקורת במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ עד אפריל 2020. כיהנה כדח"צ באירונאוטיקס בע"מ עד אוגוסט 2019 (עת הפיכת החברה לפרטית), כיו"ר בהתנדבות במרכז חינוכי וקהילתי לאומנויות ומדעים ע"ש תלמה ילין עד אוגוסט 2020 וכחברה בוועדת סיווג של רשות החברות הממשלתיות עד 2022.	בוגר במדעי המדינה (האוניברסיטה העברית), בוגר במשפטים (האוניברסיטה העברית), עורך דין. מכהן כיו"ר א. מינטקביץ יעוץ בע"מ. דירקטור במגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ. דירקטור במוזיאון המדע על שם בלומפילד ירושלים ואגודת הלל ישראל. כיהן כדירקטור, כחבר ועדת תגמול וכחבר הועדה לבחינת הדוחות הכספיים של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ עד דצמבר 2021, כדירקטור וכחבר בוועדת אסטרטגיית מחשוב, סיבר ומידע של התאגיד עד נובמבר 2021, כדירקטור וחבר ועדת איתור ביוזמה קרן פנסיה לעצמאיים בע"מ עד אפריל 2021 וכיו"ר אר.די.סי. רפאל חברה לפיתוח בע"מ עד אוקטובר 2018.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר במבטח:	לא	לא

תקנה 26: הדירקטורים של המבטח

שם נושא המשרה	גד נוסבאום	ד"ר קרן בר חוה
מס' הזיהוי:	007422009	025326323
תאריך לידה:	26.01.1947	30.05.1973
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	ההדרים 8, סביון	רבי עקיבא 57 א', הרצליה
הנתיבות שלו:	ישראלית ואמריקאית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	יו"ר ועדת ניהול סיכונים וסולבנסי וחבר בוועדת אסטרטגיית מחשוב, סייבר ומידע ובוועדת ביקורת	חברה בוועדת ניהול סיכונים וסולבנסי, בוועדת אסטרטגיית מחשוב, סייבר ומידע ובוועדת ביקורת
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	לא	לא
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: ⁴¹	כן	כן
דח"צ בעל מומחיות מוכחת בתחום הביטוח:	כן	לא
האם הוא עובד של המבטח, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	01.06.2022	01.06.2022
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:	בוגר (BA) בכלכלה (אוניברסיטת תל אביב). מוסמך (MBA) במנהל עסקים עם התמחות במימון בינלאומי. CPU - American Institute for Chartered Property & Casualty Underwriters (New York University) . בוגר קורס דירקטור באוניברסיטת תל אביב. בוגר המכללה לביטוח. דירקטור בקאן פורלייף בע"מ. מרצה בכיר במכללה לביטוח. כיהן כיועץ בכיר בנושאי ביטוח משנה חוזי ופקולטיטיבי, חיתום עסקי מג"ל ועסקאות רב לאומיות במגדל חברה לביטוח בע"מ עד 2019.	בוגרת (BA) בכלכלה וחשבונאות (אוניברסיטת תל אביב), רואת חשבון. מוסמכת (MA) בכלכלה (אוניברסיטת תל אביב), דוקטור לפילוסופיה (PhD) במנהל עסקים, התמחות במימון – חשבונאות (אוניברסיטת תל אביב). מרצה בכירה וחברת סגל אקדמי בכיר, ראש החוג לחשבונאות, בית ספר למנהל עסקים, האוניברסיטה העברית בירושלים. דירקטורית במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ. חברה בוועדה הציבורית המייעצת לקביעת שכר חברי הכנסת. דח"צ ויו"ר ועדת ביקורת בחברת רימון שירותי ייעוץ וניהול בע"מ, דח"צ באייקון גרופ בע"מ. נציגת מועצת רואי החשבון במועצת מגן דוד אדום. כיהנה כדח"צ ברבד בע"מ עד יוני 2022, כדח"צ, יו"ר ועדת ביקורת, תגמול ותביעה נגזרת ב-כ.א.ל כרטיסי אשראי לישראל בע"מ עד מרץ 2022 וכדירקטורית בחברת הגמל לעובדי האוניברסיטה העברית בע"מ עד 2020. במסגרת כהונתה בכ.א.ל – כרטיסי אשראי לישראל בע"מ כיהנה כחברה בוועדת הטכנולוגיות משנת 2016 עד מרץ 2022.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר במבטח:	לא	לא

תקנה 26: הדירקטורים של המבטח

שם נושא המשרה	מעין כהן מועלים	אברהם דותן
מס' הזיהוי:	023677545	052300373
תאריך לידה:	09.05.1968	27.12.1953
מענו להמצאת כתבי בי-דין:	הכרמל 14, גני תקווה	אבא אבן 27, הרצליה
הנתיבות שלו:	ישראלית	ישראלית
חברותו בוועדות הדירקטוריון:	י"ר ועדת תגמול מוסדיים קבוצתית והועדה לבחינת הדוחות הכספיים. חברה בוועדת ביקורת	חבר בוועדת אסטרטגיית מחשוב, סייבר ומידע
דח"צ או דירקטור בלתי תלוי:	כן	לא
דירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית: ⁴¹	כן	כן
דח"צ בעל מומחיות מוכחת בתחום הביטוח:	כן	לא
האם הוא עובד של המבטח, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין:	לא	לא
התאריך בו החלה כהונתו כדירקטור:	10.11.2021	07.12.2021
השכלתו והתעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור:	בוגרת מנהל עסקים התמחות בחשבונאות ומנהל עסקים (המכללה למנהל), רואת חשבון. דב"ת, י"ר ועדת תגמול מוסדיים, וחברה בוועדת ביקורת ובוועדת תגמול במגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ. עוסקת במתן ייעוץ עסקי לחברות. כיהנה כדירקטורית בטי.ג.איי תשתיות בע"מ עד אוגוסט 2022 ובבנק אגוד לישראל בע"מ עד נובמבר 2021.	בוגר מדעי המדינה (אוניברסיטת חיפה). דירקטור וחבר ועדת ביקורת במגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ. דירקטור באמיליה פיתוח (מ.ע.פ) בע"מ ובמרכז הזואולוגי רמת-גן, ע"ש ישראל פלד בע"מ. י"ר דירקטוריון ובפארק הלאומי רמת-גן בע"מ. כיהן כמנכ"ל פי גלילות מסופי נפט וצינורות בע"מ וכיו"ר מגל – מפעלי גז לישראל בע"מ עד 2020. בעברו לקח חלק בהקמת מערכת ה-IT במשטרת ישראל במסגרת היותו ראש אגף המודיעין של משטרת ישראל.
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר במבטח:	לא	לא

דירקטורים שתקופת כהונתם הסתיימה במהלך תקופת הדוח ובתקופה שלאחריה עד למועד הדוח, ולכן לא הובאו פרטים אודותם:

שם	ת.ז.	תחילת כהונה	סיום כהונה
מר יפתח רון-טל	054067939	01.08.2021	15.11.2022
מר חיים רמון	008699993	02.10.2019	01.06.2022
מר עזריאל מוסקוביץ	058508839	23.05.2018	01.06.2022
מר שי בסון	022091581	07.12.2021	31.07.2022

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של המבטח⁴²

שם נושא המשרה	רון אגסי	טל כהן
מס' ת.ז.	022929756	027427681
תאריך לידה:	15.04.1968	25.07.1974
התפקיד שהוא ממלא במבטח:	מנכ"ל המבטח	מנהל חטיבת פינוסים של המבטח
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של המבטח, בחברה קשורה של המבטח, או בבעל עניין בו:	י"ר דירקטוריון מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ, מגדל אחזקות וניהול סוכנויות בע"מ ומבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ. דירקטור במגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ (להלן: "מגדל מקפת"). מונה למנכ"ל זמני במגדל מקפת בכפוף לאי התנגדות הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ⁴³ .	מנהל כספים במגדל אחזקות ביטוח ופינוסים בע"מ, במגדל ביטוח גיוס הון בע"מ, במגדל אחזקות וניהול סוכנויות בע"מ ובמגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ. דירקטור במגדל אחזקות וניהול סוכנויות ביטוח בע"מ, במבטח סימון סוכנויות לביטוח בע"מ, באולברייט החזקות בע"מ ובאולברייט טכנולוגיות בע"מ.
האם הוא בעל ענין במבטח או בן משפחה של נושא משרה בכירה או של בעל עניין:	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר חשבונאות ומנהל עסקים (המרכז האקדמי המכללה למנהל), רואה חשבון. כיהן כמשנה למנכ"ל, ראש החטיבה העסקית בבנק לאומי לישראל בע"מ עד ליום 15.02.2023 כדירקטור בחברת Valley International Bank עד סוף פברואר 2023, כראש חטיבת שוקי הון של בנק לאומי לישראל בע"מ וכי"ר דירקטוריון לאומי פרטנרס עד 2020. בעברו כיהן כנושא משרה בקבוצת הראל. במסגרת תפקידו זה ניהל פרויקטים חוצי ארגון בתחום טכנולוגיה, תשתיות ארגון ומערכות מידע.	בוגר חשבונאות (אוניברסיטת תל אביב), רואה חשבון. בוגר כלכלה (האוניברסיטה העברית). מוסמך M.B.A במנהל עסקים (האוניברסיטה העברית). כיהן בכלל חברה לביטוח בע"מ כמנהל אגף כספים וחשבות ודירקטור בחברות הבנות עד מאי 2022.
התאריך בו החלה כהונתו:	15.02.2023	01.07.2022

⁴² מאז 2010 מסוגלת הקבוצה כ"נושאי משרה" על פי חוק החברות, את מנהליה בחברה ובגופים המוסדיים בקבוצה מנהלים אשר נושאים בתואר "סמנכ"ל" ואשר הינם כפופים ישירות למנכ"ל. כמו כן, נכללים במסגרת הסיווג מנהלים אשר ממלאים תפקידים אשר על פי מהותם ותוכנם, לרבות ביחס לגופים מוסדיים בחברות מאוחדות על פי ההסדר התחיקתי החל עליהם, תפקידים המחייבים כפיפות למנכ"ל או שיש לגביהם הוראות רגולציה המעידות על היותם בתפקיד אשר מהבחינה המהותית הינם "נושאי משרה". לעומת זאת, מנהלים הנושאים תואר "סמנכ"ל" אך אינם כפופים בפועל למנכ"ל ותפקידם מבחינת תכנון ומהותו אינו תואם את התואר אותו הוא נושא, אינם נכללים בגדר מי שהחברה רואה בו "נושא משרה" על פי חוק החברות, וזאת לאור בחינה של התוכן והמהות שנלווים לסוגי התפקידים שבהם מכהנים המנהלים. לסיווג האמור לא הייתה השלכה על המנהלים הנכללים בגדר "נושאי משרה בכירה של החברה" כפי שהם מפורטים בתקנה זו.

⁴³ מר אגסי מונה ביום 31 בינואר 2023 כדירקטור במגדל מקפת. בהתאם להחלטת האסיפה הכללית של מגדל מקפת מיום 20 במרס 2023, כהונתו כדירקטור במגדל מקפת תושהה החל מהמועד בו תיכנס לתוקף כהונתו כמנכ"ל זמני במגדל מקפת. השהיית המינוי כאמור תיפסק וכהונתו כדירקטור במגדל מקפת תוחזר עם סיום כהונתו כמנכ"ל זמני במגדל מקפת.

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של המבטח

שם נושא המשרה מס' ת.ז.	נועם הויזליך	טלי כסיף	ירון שמאי
017426354	054677836	033638693	
31.10.1974	13.02.1957	17.02.1977	
התפקיד שהוא ממלא במבטח:	מזכירת החברה של המבטח	מנהל חטיבת לקוחות וערוצי הפצה של המבטח	
יועץ משפטי, מנהל סיכונים משפטיים וממונה על האכיפה של המבטח	מזכירת החברה של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ, מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ וחברות נוספות בקבוצת הביטוח מגדל.	מנהל תחום לקוחות וערוצי הפצה של מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.	
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של המבטח, בחברה קשורה של המבטח, או בבעל עניין בו:	יועץ משפטי וממונה על האכיפה של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ, מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ וחברות נוספות בקבוצת הביטוח מגדל.	מנהל תחום לקוחות וערוצי הפצה של מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.	
האם הוא בעל עניין במבטח או בן משפחה של נושא משרה בכירה או של בעל עניין:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר במשפטים (האוניברסיטה העברית), עורך דין. מוסמך במנהל עסקים (המכללה למנהל). כיהן כראש אגף רגולציה של בנק לאומי לישראל בע"מ עד מאי 2021.	בוגרת במשפטים (אוניברסיטת תל-אביב), עורכת דין.	בוגר במנהל עסקים (המרכז האקדמי רופין). מוסמך במנהל עסקים (המרכז האקדמי רופין). רישיון סוכן ביטוח בתחום ביטוח חיים מטעם רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון. שימש כבעלים משותף בחברת ייעוץ גוּן את גלזנר בע"מ עד יולי 2022. כיהן בכלל חברה לביטוח בע"מ וכמשנה למנכ"ל מנהל חטיבת לקוחות עד 2020.
27.06.2021	01.12.1990	17.07.2022	
התאריך בו החלה כהונתו:			

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של המבטח

שם נושא המשרה	סיגל קליינטרן	תמיר סולומון	מיכל גור כגן
מס' ת.ז.	023624810	025047176	038648655
תאריך לידה:	13.03.1968	13.03.1973	03.03.1976
התפקיד שהוא ממלא במבטח:	מנהלת תחום משאבי אנוש של המבטח	מבקר פנים של המבטח	מנהלת סיכונים של המבטח
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של המבטח, בחברה קשורה של המבטח, או בבעל עניין בו:	מנהלת תחום משאבי אנוש של מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.	מבקר פנים של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ, של מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ ושל מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.	מנהלת סיכונים של מגדל אחזקות ביטוח ופיננסים בע"מ ומגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ.
האם הוא בעל עניין במבטח או בן משפחה של נושא משרה בכירה או של בעל עניין:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגרת ריפוי בעיסוק (אוניברסיטת תל אביב, הפקולטה לרפואה), מוסמכת התנהגות ארגונית (אוניברסיטת תל אביב, הפקולטה למנהל עסקים).	בוגר בכלכלה וניהול (המכללה למנהל), מוסמך במנהל עסקים (הקריה האקדמית). מבקר פנימי מוסמך, (לשכת המבקרים הפנימיים ישראל), חבר ב-IIA ישראל וב-ISACA. כיהן כסמנכ"ל, מבקר פנים ראשי של מגדל שוקי הון (1965) בע"מ והחברות הבנות שלה עד אפריל 2019.	בוגרת כלכלה (מכללת עמק יזרעאל), מוסמכת מנהל עסקים (אוניברסיטת ת"א).
התאריך בו החלה כהונתו:	01.01.2014	25.01.2019	25.07.2016

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של המבטח

שם נושא המשרה	ארז מגדלי	שרון שחם	אברהם שמאי
מס' ת.ז.	034943852	017331422	024317463
תאריך לידה:	19.11.1978	14.12.1973	10.01.1969
התפקיד שהוא ממלא במבטח:	מנהל חטיבת השקעות של המבטח	מנהלת חטיבת ביטוח כללי של המבטח	מנהל תחום תביעות ביטוח כללי של המבטח
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של המבטח, בחברה קשורה של המבטח, או בבעל עניין בו:	מנהל תחום השקעות במגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ. דירקטור במגדל אחזקות נדל"ן, בפל-בית בע"מ, בנכסי המגן בע"מ, מגדל ביטוח גיוס הון בע"מ, במגדל אשכול פיננסים בע"מ, במגדל שירותי מימון בע"מ, במגדל ליסינג בע"מ, במגדל טכנולוגיות בע"מ ובאשמורת תיכונה בע"מ.	לא	לא
האם הוא בעל עניין במבטח או בן משפחה של נושא משרה בכירה או של בעל עניין:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר B.Sc מהנדס תעשייה וניהול, התמחות בניהול ומערכות מידע (אוניברסיטת תל אביב), מוסמך M.Sc במדעי המדינה מנהל עסקים, מימון וחשבונאות (אוניברסיטת תל אביב). בעל רישיון מנהל תיקי השקעות של הרשות לניירות ערך (מותלה). מרצה בבית ספר לכלכלה, המכללה למנהל, קורס השקעות אלטרנטיביות. כיהן במגדל חברה לביטוח בע"מ ובמגדל מקפת קרנות פנסיה בע"מ, כמ"מ מנהל חטיבת השקעות עד מרץ 2022, כסגן מנהל חטיבת השקעות עד דצמבר 2021 וכמנהל השקעות עמיתים עד 2020.	בוגרת תקשורת ומנהל עסקים (האוניברסיטה העברית ירושלים). מוסמכת במנהל עסקים (אוניברסיטת בן גוריון). מוסמכת במשפטים (אוניברסיטת בר אילן). בעלת רישיון סוכן ביטוח בענפי ביטוח כללי וימי. כיהנה כמנכ"לית ב"בטח תורן סוכנות לביטוח בע"מ" ("בטח תורן"), מקבוצת כלל ביטוח, מינואר 2020 עד אוגוסט 2022 ולפני כן, כיהנה כמנהלית למונ"ל ב"בטח תורן" משנת 2016 עד דצמבר 2019.	בוגר במשפטים, (המכללה למנהל), עורך דין. מוסמך במנהל עסקים (המכללה למנהל).
התאריך בו החלה כהונתו:	27.03.2022	15.09.2022	01.02.2015

תקנה 26א': נושאי משרה בכירה של המבטח

שם נושא המשרה	עמית אורון ⁴⁴	ענת אטלס	דוד סנטורי
מס' ת.ז.	028669158	033926263	332735026
תאריך לידה:	09.08.1971	22.09.1978	08.08.1980
התפקיד שהוא ממלא במבטח:	מנהל חטיבת חסכון ארוך טווח ובריאות של המבטח	מנהלת חטיבת פיתוח עסקי, דאטה ודיגיטל של המבטח	אקטואר ראשי (זמני), של המבטח
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של המבטח, בחברה קשורה של המבטח, או בבעל עניין בו:	מנכ"ל מגדל מקפת קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ. יו"ר דירקטוריון מגדל בריאות ואיכות חיים בע"מ. דירקטור באולברייט החזקות בע"מ ובאולברייט טכנולוגיות בע"מ.	לא	לא
האם הוא בעל ענין במבטח או בן משפחה של נושא משרה בכירה או של בעל עניין:	לא	לא	לא
השכלתו וניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות:	בוגר בחשבונאות וכלכלה (אוניברסיטת בר אילן), רואה חשבון. מוסמך במנהל עסקים, התמחות במימון (אוניברסיטת תל-אביב). כיהן כמנהל מערך תפעול חא"ט ובריאות של החברה החל מספטמבר 2017 ועד דצמבר 2019.	בוגרת כלכלה וסטטיסטיקה (אוניברסיטת חיפה), מוסמכת באקטואריה (אוניברסיטת חיפה) ובמנהל עסקים התמחות בניהול סיכונים וביטוח (אוניברסיטת חיפה). כיהנה בהראל חברה לביטוח בע"מ כמנהלת אגף פיתוח עסקי, פרויקטים ואנליזה – חטיבת ביטוח כללי עד ינואר 2022 ומנהלת אגף פרויקטים ומידע – חטיבת ביטוח כללי עד 2020.	בוגר (BA) במתמטיקה (אוניברסיטת אוקספורד, בריטניה). חבר מלא באגודת האקטוארים הבריטית ובאגודת האקטוארים הישראלית. כיהן כאקטואר, מנהל מחלקת מודלים, סולבנסי ו-IFRS, בתחום אקטואריה חיים ובריאות של החברה עד ינואר 2023.
התאריך בו החלה כהונתו:	01.01.2020	01.02.2022	01.02.2023

⁴⁴ מר עמית אורון הודיע כי יסיים את כל תפקידיו בקבוצה ביום 31.03.2023.

נושאי משרה בכירה שתקופת כהונתם הסתיימה במהלך תקופת הדוח ובתקופה שלאחריה עד למועד הדוח:

שם	ת.ז.	תחילת כהונה	סיום כהונה
מר יוסי בן ברוך, מנהל החטיבה הפיננסית	027922996	01.10.2018	30.06.2022
מר ליאור רביב, מנהל חטיבת לקוחות וערוצי הפצה	032833683	01.09.2017	30.06.2022
גב' ענת ליכטיג אחיעז, מנהלת חטיבת שירות ומשאבים וממונת שירות	032954349	10.11.2019	21.12.2022
מר שלומי נחום, מנהל חטיבת ביטוח כללי	033432725	01.04.2020	31.07.2022
מר אסף מיזן, אקטואר ראשי	025434861	01.09.2019	07.01.2023
גב' תמי אוחנה קול	037666948	01.09.2017	28.02.2023
מר שגיא יוגב, מנכ"ל התאגיד	025301557	21.12.2021	15.02.2023

תקנה 26ב': מורשה חתימה של המבטח

למבטח אין מורשי חתימה עצמאיים.

תקנה 27: רואי החשבון של המבטח

סומך חייקין, רואי חשבון, מגדל המילניום KPMG רח' הארבעה 17, תא דואר 609 תל-אביב 6100601
קוסט פורר גבאי את קסירר רואי חשבון, מגדל מידטאון, רח' דרך מנחם בגין 144א' תל-אביב 6492102

תקנה 28: שינוי בתזכיר או בתקנות של המבטח

במהלך תקופת הדוח לא חל שינוי בתקנון החברה.

תקנה 29: המלצות והחלטות הדירקטורים

(א) המלצות הדירקטורים בפני האסיפה הכללית והחלטותיהם שאינן טעונות אישור האסיפה הכללית בדבר:
(לענין המלצות הדירקטוריון בפני האסיפה הכללית ראה פירוט החלטות אסיפה כללית מיוחדת בסעיף קטן (ג) להלן).

1. תשלום דיבידנד (סופי וביניים) וחלוקת מניות הטבה: אין.

2. שינויים בהון הרשום או המונפק של המבטח: אין.

3. שינוי תזכיר או תקנון של המבטח: אין.

4. פדיון מניות: אין.

5. פדיון מוקדם של אגרות חוב: אין.

6. עסקה שאינה בהתאם לתנאי השוק בין המבטח ובעל ענין בו: אין.

(ב) החלטות אסיפה כללית בעניינים המפורטים לעיל שנתקבלו שלא בהתאם להמלצות הדירקטוריון: אין.

(ג) החלטות אסיפה כללית מיוחדת:

02.01.2022 האסיפה הכללית מאשרת את התיקונים במדיניות התגמול של קבוצת המוסדיים.

16.08.2022 האסיפה הכללית מאשרת את מינויו של עו"ד אריה מינטקביץ כדירקטור בחברה, בכפוף לאי התנגדות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.

27.11.2022 האסיפה הכללית מאשרת את התיקון השנתי למדיניות התגמול של קבוצת המוסדיים.

14.03.2023 האסיפה הכללית מאשרת את מדיניות תגמול קבוצת המוסדיים לשנים 2023 – 2025.

26.03.2023 האסיפה הכללית מאשרת לחדש את פוליסת אחריות דירקטורים ונושאי משרה לתקופה של שנים עשר (12) חודשים, החל מיום 15 בפברואר 2023 ועד ליום 14 בפברואר 2024, בגבולות אחריות של 100 (מאה) מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת ביטוח.
גובה הפרמיה לתשלום תאושר בנפרד על ידי דירקטוריון החברה.

תקנה 29 א': החלטות המבטח

1. אישור פעולות לפי סעיף 255 לחוק החברות: אין
2. פעולה לפי סעיף 254(א) לחוק החברות אשר לא אושרה: אין
3. עסקאות חריגות הטענות אישורים מיוחדים לפי סעיף 270 (1) לחוק החברות: אין
4. פטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי לנושא משרה שבתוקף בתאריך הדוח:

1) כתבי שיפוי שניתנו עד שנת 2006

- א. החברה מסרה כתבי ויתור לנושאי משרה בחברות מוחזקות ובתאגידיים אחרים בהם הם מכהנים מתוקף היותם נושאי משרה בחברה ובחברות הבנות שלה, לפיהם ויתרה החברה בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הויתור, על תביעות נגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שיעשו כנושאי משרה בתאגידיים האמורים.
- ב. החברה מסרה כתבי שיפוי לנושאי משרה בחברה, בחברות בנות שלה ובחברות המוחזקות, לפיהם ישפו אותם, בהיקף, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי השיפוי, בגין חבות כספית שתוטל עליהם בקשר עם העניינים הבאים:
 - (1) תשקיף החברה משנת 1996.

- (2) חובות שיחולו על מגדל אחזקות ו/או החברות בקבוצת מגדל בגין היות מגדל אחזקות חברה שמניויה מוחזקות בידי הציבור ורשומות למסחר בבורסה ובלבד שההתחייבות לשיפוי תחול אך ורק על חבויות הנבעות מפעולות שבוצעו בתקופה של עד שנה מתאריך התשקיף.

- ג. החברה מסרה כתבי ויתור והתחייבות לדחיית תביעות לנושאי משרה בתאגידיים המשתייכים לקבוצת מגדל לפיהם ויתרה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הויתור וההתחייבות על תביעות כנגד נושאי המשרה בקשר עם כל פעולה ו/או מחדל שיעשו על ידם כנושאי משרה בכל אחד מהתאגידיים, לרבות פעולה בקשר עם התחומים המפורטים להלן:

- (1) תשקיף החברה משנת 1996.

- (2) החובות שיחולו על התאגיד בקשר עם היות מגדל אחזקות חברה שמניויה מוחזקות בידי הציבור או רשומות למסחר בבורסה.

כן התחייבה החברה, בנסיבות ובסייגים שפורטו בכתבי הויתור וההתחייבות, לגרום לדחייה של כל תביעה שתגיש כנגד התאגידיים או איזה מהם אם כתוצאה מתביעה כאמור ייתבעו נושאי המשרה על ידי מי מהתאגידיים בתביעה אשר לא תדחה על הסף.

2) כתבי פטור ושיפוי שניתנו בשנת 2007

בחודש ינואר 2007 אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה מתן התחייבות לפטור והתחייבות לשיפוי של נושאי משרה בחברה.

בהתאם לכך הודיעה החברה לנושאי המשרה בה כדלקמן:

התחייבות לפטור – החברה פוטרת את נושאי המשרה בחברה מכל אחריות כלפיה עד כמה שהדבר מותר על-פי דין, לכל נזק שנגרם ו/או ייגרם לה אם נגרם ו/או ייגרם עקב הפרת חובת הזהירות אותם חבים נושאי המשרה כלפיה בפעולתם בתום לב בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או לפי בקשתה כנושאי משרה בחברה אחרת מקבוצת מגדל ו/או כנציגה של החברה ולבקשתה בתאגיד אחר שהחברה מחזיקה בו בזכויות, במישרין או בעקיפין, או בעלת ענין בה (להלן - "החברה האחרת") כמפורט בכתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה.

התחייבות לשיפוי - החברה מתחייבת מראש לשפות את נושאי המשרה בחברה לרבות נושאי משרה בחברה האחרת בהתאם לנוסח כתב הפטור והשיפוי שנמסר לנושאי המשרה. בהתאם לכתב השיפוי ובכפוף להוראות הדין החברה מתחייבת לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה כמפורט בכתב השיפוי שתוטלנה עליהם או שיוציאו עקב פעולות שעשו (לרבות פעולות לפני תאריך כתב השיפוי) ו/או שיעשו בתוקף היותם נושאי משרה בחברה ו/או בחברה האחרת ובלבד שהפעולות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב השיפוי ובלבד שסכום השיפוי המרבי של השיפוי בגין סעיף 2.1.1 לכתב השיפוי הכולל והמצטבר שתשלם החברה לכל נושאי המשרה במצטבר על-פי כל כתבי השיפוי שהוצאו ו/או יוצאו על-ידי החברה לא יעלה על סכום מצטבר השווה ל- 25% מהונה העצמי של החברה (במאומד) על-פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים האחרונים של החברה לפני מתן השיפוי בפועל וזאת לכל אחד מנושאי המשרה וכולם ביחד, למקרה בודד ובמצטבר וזאת בנוסף לסכומים שיתקבלו מחברת ביטוח, אם יתקבלו, במסגרת ביטוח שרכשה החברה.

(3) קצבת פטור מאחריות והתחייבות לשיפוי שניתנו בשנת 2011

בחודש נובמבר 2011 החליטה ועדת הביקורת של החברה לקצוב עד 30 בנובמבר 2020 את תקופת האירועים במהלכה יחולו הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ככל שלא יוחלפו בהסדרים אחרים, וכן כתבי פטור או שיפוי שיינתנו מעת לעת על ידי החברה על פי הסדרי הפטור והשיפוי הקיימים בחברה, ביחס לנושאי משרה בחברה שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל ענין אישי במתן כתבי הפטור והשיפוי להם, המכהנים או שיכהנו מעת לעת. לפרטים ראה דיווח מיידי שפרסמה מגדל אחזקות ביום 29 בנובמבר 2011 (אסמכתא: 2011-01-344328).

(4) כתבי שיפוי מעודכנים שניתנו בשנת 2012

בחודש פברואר 2012, אישרה אסיפה כללית מיוחדת של החברה הענקת כתבי שיפוי מעודכנים לנושאי משרה בחברה, שבעל השליטה בחברה עשוי להיחשב כבעל ענין אישי בהענקת כתבי שיפוי להם וכפי שימונו מעת לעת ("נושאי משרה מסוימים") ולדירקטורים בחברה. כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסוימים זהים לכתבי השיפוי שיוענקו לדירקטורים והינם בנוסח שצורף לדיווחים המיידים שפרסמה מגדל אחזקות בעניינם, המפורטים להלן. הוראות כתבי השיפוי המעודכנים שיוענקו לנושאי המשרה המסוימים יחולו, בכפוף להוראות כל דין, גם ביחס לפעולות שנעשו עובר לתיקונם. בין יתר ההוראות המצויות בכתבי השיפוי נכללות:

- א. התחייבות לשיפוי מראש בגין חבות כספית שהוטלה על נושא המשרה ו/או הדירקטור לתשלום לנפגעים מן ההפרה בהליך מנהלי וכן הוצאות שהוציא נושא משרה ו/או הדירקטור בקשר עם הליך מנהלי שהתנהל בעניינו, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל בהתאם לכניסתו לתוקף של חוק האכיפה המנהלית ותיקונו של חוק ניירות ערך, תשכ"ח – 1968 ("חוק ניירות ערך") ובהתאם לחוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה) תשע"א – 2011.
- ב. סכום השיפוי המרבי שישולם לנושאי משרה ו/או דירקטורים בקבוצת מגדל בכללותה, במסגרת כל כתבי השיפוי שהוצאו ויוצאו מעת לעת, לא השתנה, אלא שתוקן כי הוא לא יעלה על סכום השווה ל-25% מהונה העצמי של החברה (במאחד) לפי הדוחות הכספיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל (חלף שיקבע לפי הדוחות השנתיים האחרונים שפרסמה החברה לפני מועד השיפוי בפועל).
- ג. ניתנה הבהרה כי התחייבות לשיפוי חלה גם לגבי תפקידים אחרים בהם יישא בעל כתב השיפוי בתאגידי קבוצת מגדל ו/או בתאגיד אחר בו הוא מכהן מטעם קבוצת מגדל.
- ד. ניתנה הבהרה כי ההתחייבות לשיפוי חלה הן לגבי אירוע שהתקיים בישראל והן לגבי אירוע שהתקיים מחוץ לישראל.

כמו כן, לאור התפתחויות שחלו בסביבה העסקית בה פעלה באותה שעה החברה וברגולציה אשר חלה עליה, עודכנה רשימת האירועים בגינם רשאית החברה לתת התחייבות לשיפוי, כך שתכלול, בין היתר, התייחסות לאירועים הבאים: ניהול סיכונים, מדיניות השקעות, הליכי ובקורות SOX, עריכת דוחות כספיים ודוחות אחרים וניהול כספי לקוחות.

לפרטים נוספים אודות כתבי שיפוי אלו, ראה דיווח מיידי שפרסמה מגדל אחזקות ביום 28 בדצמבר 2011 (אסמכתא: 2011-01-378141), דיווח מיידי מיום 2 בפברואר 2012 (אסמכתא: 2012-01-032109) ודיווח מיידי מיום 7 בפברואר 2012 (אסמכתא: 2012-01-036555).

(5) כתבי שיפוי ופטור לנושאי משרה שהם בעל השליטה או קרוב

לפירוט אודות כתבי שיפוי ופטור שהוענקו לנושאי משרה שהם בעל השליטה או קרובו, ראה ביאור 38. ד.2.

(6) ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה

ביום 14 בפברואר 2022 אישר דירקטוריון החברה לאחר אישור ועדת התגמול של החברה ביום 13 בפברואר 2022, חידוש התקשורת בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, לדירקטורים ולנושאי משרה בקבוצת מגדל, לרבות עבור בעל השליטה וקרוביו המכהנים לנושאי משרה בקבוצה. הביטוח יחודש לתקופה של שנים עשר (12) חודשים, החל מיום 15 בפברואר 2022, בגבולות אחריות של 100 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח. עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסוי האמור וגובה ההשתתפות העצמית הינם בהתאם לתנאי השוק אינם צפויים להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכוש או התחייבויותיה ונקבעו לאחר בחינת הצעות שקיבלה החברה ממבטחי משנה. לפרטים ראו דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 15 בפברואר 2022 (אסמכתא: 2022-01-018403).

ביום 14 בפברואר 2023 אישר דירקטוריון החברה לאחר אישור ועדת התגמול של החברה ביום 14 בפברואר 2023, חידוש התקשורת בפוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה, לדירקטורים ולנושאי משרה בקבוצת מגדל, לרבות עבור בעל השליטה וקרובו המכהנים לנושאי משרה בקבוצה. הביטוח יחודש לתקופה של שנים עשר (12) חודשים, החל מיום 15 בפברואר 2023, בגבולות אחריות של 100 מיליון דולר למקרה ובסך הכל לתקופת הביטוח. עלות הפרמיה השנתית בגין הכיסוי האמור וגובה ההשתתפות עצמית הינם בהתאם לתנאי השוק. הכיסוי הביטוחי האמור אושר בהתאם לתקנה 1.ב.1 לתקנות ההקלות. לפרטים ראו דיווח מיידי של מגדל אחזקות מיום 15 בפברואר 2023 (אסמכתא: 2023-01-017529).

מגדל חברה לביטוח בע"מ

שמות החותמים ותפקידם:

רון אגסי
מנהל כללי

קרמי גילון
דירקטור⁴⁵

תאריך: 26.03.2023

נספחים

מגדל חברה לביטוח בע"מ

26 במרס 2023

הצהרת אקטואר ביטוח חייםפרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח חיים עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן - ההפרשות) ליום 31 בדצמבר 2022, כפי שמפורט להלן. אני שכיר של המבטח ומשמש אקטואר ממונה של המבטח מאז 1 בספטמבר 2019. אינני בעל עניין במבטח או בן משפחה של בעל עניין במבטח.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית1. היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצרכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויית את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
- ההפרשה שחושבה בגין ביטוחים משותפים בנייהול חברות ביטוח ישראליות אחרות, היא החלק היחסי של ההפרשה שחושבה על ידי אקטואר ביטוח החיים בחברה המובילה, ובכלל זה תיק ביטוח החיים של הסנה החברה הישראלית לביטוח, שנרכשה במשותף ע"י החברה וע"י כלל חברה לביטוח, בגין הפוליסות המנוהלות בידי כלל חברה לביטוח.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. בנספח להלן מפורטים סכומי ההפרשות, באלפי ש"ח, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר, כדלהלן:
- (1) הפרשה לתביעות תלויות (תביעות שאירעו אך טרם שולמו במלואן, בין אם אושרו ובין אם לאו, למעט תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אי כושר עבודה והכנסה למשפחה), כולל הפרשה לתביעות שעליהן המבטח טרם קיבל דיווח, [Reserve for unpaid losses (incurred but unpaid claims) and the reserve for incurred but not reported claims (IBNR)].
- (2) הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב התביעות, (Reserve for unpaid unallocated loss adjustment expenses).
- (3) הפרשה (עתודה) הנובעת מתנאי חוזה הביטוח בביטוח חיים בנפרד, לרבות -
(א) עתודה לתכנית עם צבירה;
(ב) הפרשה הנדרשת כאשר חלק מהפרמיה הנגבית בשנים המוקדמות של החוזה מיועדת למתן כיסוי עתידי במועד מאוחר יותר, כגון: הפרשה בגין פרמיה קבועה, ברות ביטוח והמשכיות;
- (4) חלק העתודה בגין תביעות בתשלום, לרבות תביעות המשולמות כקצבאות כגון: סיעודי, אי כושר עבודה והכנסה למשפחה.
- (5) השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה (LAT) בגין פוליסות ביטוח סיעודי.
- (6) אחר - הפרשות נוספות לפי הוראות המפקח: השלמת העתודה לפוליסות גמלא על פי סעיף 1.1.2 ד. של שער 5, חלק 2, פרק 1 לקודקס הרגולציה.
- ב. השפעת השינויים המפורטים להלן על ההפרשות, באלפי ש"ח, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר -

מגדל חברה לביטוח בע"מ

- (1) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של הפרשות, אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס ההפרשה - לא נדרשה התאמה כזאת.
- (2) עבור פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של הפרשות, אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להיגבות, ומתיקונים אחרים: העתודה המשלימה לגמלאות ועודות LAT.

פרק ג' - חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בענף ביטוח חיים:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
- א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981;
- ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון;
- ג. כללים אקטואריים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת הפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. הפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח חיים, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' - הערות והבהרות

1. פרטים אודות סוגי העתודות ועדכון נכללים בביאורים לדוחות הכספיים. ראה ביאור 37 ב.3.ב) לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2022.
2. לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת, למעט האמור בסעיף 2.ב.2 לעיל.

<u>26 במרס 2023</u>	<u>אקטואר ממונה ביטוח חיים</u>	<u>דניאל כצמן</u>	<u>חתימה</u>
תאריך	תפקיד	שם האקטואר	חתימה

מצ"ב: טופס 12א: תביעות תלויות ועתודה - ברוטו
טופס 12ב: תביעות תלויות ועתודה - בשייר

טופס 12א' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - ברוטו
 שם החברה: מגדל חב' לבטוח בע"מ
 ליום: 31.12.2022
 (באלפי ש"ח)

כיסויים (אחרים 1)	סיעודי		אכ"ע	סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		חסכון טהור או מרכיב החיסכון (בפוליסות (עדיף, מסלול)		חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)		סה"כ	
	קבוצתי	פרט		קבוצתי	פרט	משתתף	מבטיח תשואה	משתתף	מבטיח תשואה		
6	ב5	א5	4	ב3	א3	ב2	א2	ב1	א1		
125,326	3,799	138,617	477,300	11,737	181,525	2,007,630	263,540	381,031	440,100	4,030,605	1 תביעות תלויות
78	10,153	4,150,309	2,159,742	4,830	132,915	125,330,773	27,524,089	1,014,817	4,007,652	164,335,358	2 עתודה (סה"כ שורות 1א2 עד 6)
58	0	0	4,597	0	127	243,301	17,400,271	2,322	1,785,745	19,436,421	1א2 פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה:
20	0	0	47,893	0	1,218	64,360,022	906	697,240	0	65,107,299	פוליסות שהונפקו עד שנת 1990
0	0	0	5,144	0	688	47,701,700	90,381	2,953	0	47,800,866	פוליסות שהונפקו בין השנים 1991-2003
78	0	0	57,634	0	2,033	112,305,023	17,491,558	702,515	1,785,745	132,344,586	פוליסות שהונפקו לאחר שנת 2004
0	2,438	3,738,994	26,860	4,830	117,674	0	0	0	0	3,890,796	סה"כ (1א2 עד 3א2)
0	7,715	411,315	2,075,248	0	13,208	10,164,354	7,388,743	296,509	2,053,865	22,410,957	ב2 פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3 חלק העתודה בגין תביעות בתשלום
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4 השתתפות ברווחים
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5 השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה
0	0	0	0	0	0	2,861,396	2,643,788	15,793	168,042	5,689,019	6 אחר
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7 עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל

(1) כיסויים אחרים, לרבות: נכויות, כפל תאונה וכד'

8א	השפעת התאמת הפרשות בגין עסקים חדשים										
0	0	0	0	0	0	-104,029	-395,423	-4,685	-69,444	-573,581	1ב8 שינויים בהנחות
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2ב8 שינויים בשיטות
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3ב8 השפעת התאמת הפרשות בגין עסקים קיימים
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4ב8 הבדלים בגובה הפרמיה
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	שינויים אחרים

טופס 12ב' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - בשייר

שם החברה: מגדל חב' לבטוח בע"מ

31.12.2022 ליום:

(באלפי ש"ח)

כיסויים (אחרים 1)	סיעודי		אכ"ע	סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		חסכון טהור או מרכיב החיסכון בפוליסות (עדיף, מסלול)		חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)		סה"כ		
	קבוצתי	פרט		קבוצתי	פרט	משתתף	מבטיח תשואה	משתתף	מבטיח תשואה			
6	5ב	5א	4	3ב	3א	2ב	2א	1ב	1א			
92,291	3,799	112,976	471,852	11,737	162,903	2,007,630	263,540	381,016	440,017	3,947,761	1	תביעות תלויות
78	10,153	4,133,852	2,159,291	4,830	132,915	125,328,087	27,423,545	1,014,817	4,007,652	164,215,220	2	עתודה (סה"כ שורות 1א עד 6)
58	0	0	4,589	0	127	241,081	17,336,922	2,322	1,785,745	19,370,844	1א2	פוליסות שהונפקו עד שנת 1990 הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה:
20	0	0	47,474	0	1,218	64,360,022	906	697,240	0	65,106,880	2א2	פוליסות שהונפקו בין השנים 1991-2003
0	0	0	5,137	0	688	47,701,700	90,381	2,953	0	47,800,859	3א2	פוליסות שהונפקו לאחר שנת 2004
78	0	0	57,200	0	2,033	112,302,803	17,428,209	702,515	1,785,745	132,278,583	4א2	סה"כ (1א2 עד 3א2)
0	2,438	3,738,994	26,843	4,830	117,674	0	0	0	0	3,890,779	2ב	פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון
0	7,715	394,858	2,075,248	0	13,208	10,163,898	7,361,729	296,509	2,053,865	22,367,030	3	חלק העתודה בגין תביעות בתשלום
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	השתתפות ברווחים
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה
0	0	0	0	0	0	2,861,386	2,633,607	15,793	168,042	5,678,828	6	אחר
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל

(1) כיסויים אחרים, לרבות: נכויות, כפל תאונה וכד'

8א	השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים חדשים											
0	0	0	0	0	0	-104,029	-395,423	-4,685	-69,444	-573,581	1ב8	שינויים בהנחות
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2ב8	השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים קיימים
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3ב8	הבדלים בגובה הפרמיה
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4ב8	שינויים אחרים

מגדל חברה לביטוח בע"מ

26 במרס 2023

הצהרת האקטואר בענפי ביטוח כלליפרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי מגדל חברה לביטוח בע"מ להעריך את הפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בענפי ביטוח כללי, עבור הדוחות הכספיים של מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן "מגדל" או "המבטח") ליום 31.12.2022, כפי שמפורט להלן.

אני מכהנת כאקטוארית ממונה של ביטוח כללי במגדל מיום 1 באפריל 2017.

אין לי קשרים עסקיים עם המבטח, או עם בעל עניין של המבטח או עם בן משפחה של בעל עניין של המבטח או עם חברה קשורה למבטח ואני עובדת כשכירה אצל המבטח.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית1. היקף חוות הדעת האקטוארית

1. לצורך חישוב הפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת הפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השווייתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.

2. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.

3. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת הפרשות המפורטות בסעיף 2 להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.

4. לצורך חישוב השייר, ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה בקבוצת מגדל מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית תביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על הפרשות.

5. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:

- א. הפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיורי (להלן ה"פול") בוצעה תוך התבססות על החישוב שבוצע ע"י אקטואר ה"פול".
- ב. הפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים אחרים נעשתה תוך התייחסות למידע שהתקבל מהחברה המובילה. הפרשה זו אינה מהותית.
- ג. מגדל משמשת כמבטחת משנה בעסקים רב לאומיים אשר לא משפיעים באופן מהותי על השייר.
- ד. לא נלקח בחשבון העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך הפרשה הכוללת בגין תביעות תלויות עבור כל הענפים הכלולים בהערכתי.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

2. נתונים המצורפים להיקף חוות הדעת האקטוארית

ליום 31 בדצמבר 2022			
אלפי ש"ח			
ש"ח	ברוטו	תביעות תלויות	
		ענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים):	(2 א 1א)
1,931,108	2,040,550	רכב חובה	
478,150	498,511	חבות מעבידים	
543,618	920,277	צד שלישי	
187,348	427,042	אחריות מקצועית	
71,581	96,915	חבות המוצר	
181,008	223,331	רכב רכוש	
27,213	46,695	דירות	
3,420,026	4,253,321	סה"כ ענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים)	
		סה"כ ענפים מקובצים (לא סטטיסטיים וצירוף תיק תביעות)	
32,801	200,062		
3,452,827	4,453,383	סה"כ ענפים	(2 א 1ב)
		הוצאות עקיפות	(2 א 2)
80,125	80,125		
		הפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין פרמיה שטרם הורוחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות:	(2 א 3)
48,225	לא נדרש להצהיר	רכב חובה	
42,323	לא נדרש להצהיר	רכב רכוש	
-	לא נדרש להצהיר	מקיף דירות	
3,623,500	4,533,508	סה"כ התחייבויות ביטוחיות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי המחושבות לפי הערכה אקטוארית	

הערות -

1. ההפרשות המפורטות לעיל כוללות את ההפרשות המחושבות בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפול")
2. העתודה לסיכונים שטרם חלפו כוללת גם את המרכיבים הבאים:
 - א. עלות הסיכון הביטוחי;
 - ב. מרווח לחוסר הוודאות הנלווה לסיכון (כהגדרתו בנייר העמדה);
 - ג. העלות ליישוב תביעות וההוצאות הנלוות לביטוחים אלה.
3. ענפים שלא נכללו בהערכה האקטוארית; ענפים מקובצים (לא סטטיסטיים), כוללים ענפי מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי וביטוח סחורות בהעברה וכן, הערכת התביעות התלויות בגין תיק תביעות ביטוח כללי שנרכש בשנת 2016 ונרשם על פי הערכת מחלקת תביעות. השפעת צירוף התביעות שנרכשו בשייר אינה מהותית (ראה ביאור 3.ה.37).
4. בענפי חבויות (חבות מעבידים, צד שלישי, אחריות מקצועית וחבות המוצר), הסכומים הנם בגין תביעות תלויות והפער בין העתודה לסיכונים שטרם חלפו לבין פרמיה שטרם הורוחה בניכוי הוצאות רכישה (ככל שקיים).

מגדל חברה לביטוח בע"מ

פרק ג' - חוות הדעת

אני מצהירה ומאשרת כי בענפים הבאים: רכב חובה, חבות מעבידים, צד ג', אחריות מקצועית, חבות המוצר, רכב רכוש ומקיף דירות:

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח, התשמ"א - 1981 והתקנות לפיו;
 - ב. הוראות והנחיות הממונה על שוק ההון;
 - ג. עמדת הממונה בנושא חישוב עתודות בביטוח כללי;
 - ד. כללים אקטואריים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב' (סעיף 1.א.2) בגין הענפים שאינם מקובצים (סטטיסטיים): רכב חובה, חבות מעבידים, צד ג', אחריות מקצועית, חבות המוצר, רכב רכוש ודירות, מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
5. סך ההפרשות המפורטות בפרק ב' (סעיף 1.א.2) מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים המקובצים (סטטיסטיים) ושאינם מקובצים (לא סטטיסטיים) בכללותם כתוקפם ביום הדוח הכספי.
6. ההפרשה המפורטת בפרק ב' (סעיף 2.א.2) מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח, בגין הוצאות עקיפות ליישוב התביעות בגין כל הענפים בהם עוסקת החברה בביטוח כללי, כתוקפם ביום הדוח הכספי.
7. ההפרשות המפורטות בפרק ב' (סעיף 3.א.2), מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח, בגין הפער בין הסיכונים שטרם חלפו והפרמיה שטרם הורווחה ברמת השייר (ככל שקיים) בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' - הערות, הבהרות

1. ההערכה האקטוארית מבוססת על אומדנים סטטיסטיים הכוללים מרכיב של אי וודאות, ומבוססים על הנחות שונות, אשר לא בהכרח יתממשו. ההנחות בשימוש בתחזית האקטוארית משפיעות על התוצאה הסופית של ההפרשה. לכן, עלות התביעות בפועל עשויה להיות גבוהה או נמוכה יותר מהאומדן הסטטיסטי. הנחות שנקבעו בעבר עשויות להשתנות בהתאם למידע חדש שיתקבל בעתיד בעקבות, בין השאר, פסיקות ותקדימים בבתי משפט שלא ניתן לחזות אותם מראש, שינויים בגורמים חברתיים וסביבתיים. במקרים כאלה תביעות תלויות ישתנו בהתאם לשינוי בהנחות ובתוצאות בפועל, וההפרשים שנוצרו בשנת הדוח יכללו בדוח עסקי הביטוח הכללי. בנוסף קיימת אי הוודאות נוספת הגלומה בשימוש במודלים התואמים את עקרונות הנהג המיטבי אשר משולב בהם מידה ניכרת של שיקול דעת.
2. החל מיום 31 בדצמבר 2015 החברה מיישמת את עמדת הממונה בקשר לנוהג המיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי¹. העתודות מחושבות כ"עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" לפי הפירוש כי קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") שההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח. בהקשר זה נקבע לגבי תביעות תלויות בענפי חובה וחבויות כי הבחינה של "סיכוי סביר למדי" תכונן לאומדן הסתברות של 75% לפחות. מרווח הביטחון לוקח בחשבון הן את הסיכון הרנדומלי, אשר ניתן לאמוד אותו בשיטות סטטיסטיות, והן סיכונים סיסטמיים שבשל אופיים נדרש שימוש בשיטות אמידה איכותיות המשלבות מידה ניכרת של שיקול דעת. לאור העובדה כי ההערכה על בסיס הנהג המיטבי בוצעה לראשונה במאזן דצמבר 2015, יש לציין כי החברה ממשיכה לבחון דרכים לשיפור הערכות רכיבי המודל, בהתייחס בין השאר לפרקטיקות שמתגבשות בשוק ולידע והניסיון שנצבר ויצבר בשנים הקרובות.

¹ חוזר 2015-1-1; עמדת ממונה – נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך דיווח כספי 6-7

מגדל חברה לביטוח בע"מ

3. כאמור, החברה בוחנת את נאותות ההתחייבויות בביטוח כללי על פי עקרונות הנוהג המיטבי. בעקבות בחינה זו אימצה החברה את עקרונות הנוהג המיטבי בענפים צד שלישי וחבות מעבידים ובהתאם לכך החברה מהוונת את תשלומי התביעות העתידיים בענפים אלו לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו.
4. החל מהדוחות הכספיים ליום 31 לדצמבר 2022 החברה אימצה את עקרונות הנוהג המיטבי בענף רכב חובה ובהתאם לכך מהוונת את תשלומי התביעות העתידיים בענף רכב חובה לפי עקום ריבית חסרת סיכון תוך התאמתו לאופיין הבלתי נזיל של ההתחייבויות הביטוחיות ובהתחשב באופן שיערוך הנכסים העומדים כנגד התחייבויות אלו. שינוי אופן ההיוון בענף חובה הוחל על מנת לשקף מידע רלוונטי יותר (שיעור היוון שוטף לעומת חוסר היוון בפועל) בהתאם לתקינה ולפרקטיקה הנהוגה בחברות הביטוח בישראל. כמו כן, שינוי המדיניות מקרב את החברה לעקרונות יישום תקן IFRS17 החדש. בשאר הענפים החברה מהוונת בשיעור היוון ריאלי של 0%.
5. השינוי בעקום הריבית חסרת הסיכון לטווח הקצר והבינוני ובעודף השווי ההוגן של הנכסים מעל ערכם בספרים, הביא להקטנת ההתחייבויות הביטוחיות בענפי החבויות בסך של כ-174 מיליון ש"ח בשייר ובענף רכב חובה בסך של 146 מיליון ש"ח בשייר לפני מס.
6. בחודש מרס 2018 תוקן חוק ההסדרים לשנת 2019, בין היתר תוקן חוק הביטוח הלאומי ונקבע במסגרתו הסדר שיבוב חדש חלק ההסדר הקבוע בסעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי. הסדר השיבוב החדש עתיד להיות הסדר כולל בין המל"ל לחברות הביטוח, אשר במסגרתו יועבר למל"ל אפריורית, מדי שנה, סכום קבוע מחברות הביטוח המיועד לכיסוי חבותן בהתאם לשיעור המוצע בחוק. בחודש יולי 2021 גובש הסדר בהסכמה בין חברות הביטוח (ובכללן מגדל ביטוח) לבין המל"ל בעניין יישום זכות השיבוב במקרים בהם צד שלישי מחויב בפיצויים מכוח חוק הפלת"ד. ההסדר קובע כי הצדדים ימשיכו להפעיל את מנגנון ההתדיינות וההתחשבנות הקיים ביניהם, ביחס למקרים שאירעו ויתרחשו בתקופה שמיום 1 בינואר 2014 עד יום 31 בדצמבר 2022, ואשר חייבו או יחייבו את המל"ל לשלם גמלה לפי החוק, המשמשים גם עילה לחייב את מגדל ביטוח לשלם פיצויים לפי חוק הפלת"ד. בנוסף נקבע כי מגדל ביטוח תעביר לידי המל"ל, מקדמה על חשבון המקרים כאמור בסכום השווה לשיעור של 4.027% מדמי הביטוח שנגבו על ידה בשנים 2014 עד 2018 (מקדמה בסך של 103.2 מיליון ש"ח), אשר ממנה יקוזזו תביעות המל"ל האמורות בכפוף לאמור להסכם. בהמשך לאמור בהסכם, נקבע במסגרת חוק ההתייעלות הכלכלית התשפ"ב-2021, ביטול של חובת תשלום הסכום הגלובלי, אשר הוסדרה במקור בעד מקרים שאירעו בשנים 2014 עד 2018. כמו כן, נקבע במסגרת החוק האמור שיעור קבוע ומוגדר מדמי הביטוח שעל כלל המבטחות להעביר למל"ל בגין תאונות דרכים שיתרחשו בשנת 2023 ואילך, וזאת חלק שיבוב פרטני של התביעות. בהתאם להוראות כאמור, השיעורים מדמי הביטוח שייגבו בכל שנה ויועברו למל"ל יהיו כדלקמן: בשנים 2023 ו-2024 10% מדמי הביטוח, ומתחילת שנת 2025 ואילך 10.95% מדמי הביטוח. חשוב להדגיש כי בסעיף התביעות התלויות בענף רכב חובה מגולמת הפרשה לשיבובי ביטוח לאומי. להערכת החברה, ההסדרים המפורטים לעיל לא צפויים להשפיע מהותית על התוצאות הכספיות של מגדל ביטוח.
7. לא היו שינויים מהותיים בשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת, למעט אימוץ עקרונות הנוהג המיטבי בענף רכב חובה (ראה פרק ד' סעיף 4).
8. בענף תאונות אישיות ונסיעות לחו"ל מבוצע תחשיב אקטוארי של התביעות התלויות, הפרשה זו מופיעה בהצהרה של אקטואר בריאות.
9. בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח החברה בחנה אפשרות חישוב הפרשות אקטואריות גם בענפים: מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי ביטוח קבלנים, ביטוח ימי, ביטוח תעופתי וביטוח סחורות בהעברה. עקב העדר מובהקות סטטיסטית, לא יושם מודל אקטוארי בענפים אלו.

רוני גינור

F.I.L.A.A

אקטוארית ממונה ביטוח כללי

26 במרס 2023

חתימה

שם האקטואר

תפקיד

תאריך

מגדל חברה לביטוח בע"מ

הצהרת אקטואר ביטוח בריאותפרק א' - זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי מגדל חברה לביטוח בע"מ (להלן - המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח בריאות עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן - ההפרשות) מגדל חברה לביטוח בע"מ ליום 31 בדצמבר 2022, כפי שמפורט להלן. אני עובד שכיר של החברה. אינני בעל עניין במבטח או בן משפחה של בעל עניין במבטח. התמניתי לתפקיד כאקטואר ממונה ביטוח בריאות בתאריך 18.7.2013.

פרק ב' - היקף חוות הדעת האקטוארית1. פסקת היקף חוות הדעת אקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותיי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצרכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השווייתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את השלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. אין לחברה עסקים נכנסים ו/או ביטוחים משותפים בכל הנוגע לדוח זה.

מגדל חברה לביטוח בע"מ

2. נתוני הערכה לסכום העתודותא. להלן פירוט סכומי הפרשות באלפי ש"ח:

תיאור	ביטוחי פרט		ביטוחי קולקטיבים		סה"כ
	תאונות אישיות**	עסקי בריאות המדווחים במגזר (כולל נסיעות לחו"ל)*	תאונות אישיות**	עסקי בריאות המדווחים במגזר (כולל נסיעות לחו"ל)*	
ברוטו					
תביעות תלויות (כולל IBNR)	219,427	138,045	98,615	4,656	460,743
הוצאות עקיפות	6,077	3,690	6,204	115	16,086
תנאי חוזה הביטוח	639,024	146,560	2,708	733	789,025
סה"כ ברוטו	864,528	288,295	107,527	5,504	1,265,854
שייר					
תביעות תלויות (כולל IBNR)	162,360	138,045	98,615	4,643	403,663
הוצאות עקיפות	6,077	3,690	6,204	115	16,086
תנאי חוזה הביטוח	639,024	146,560	2,708	733	789,025
סה"כ שייר	807,461	288,295	107,527	5,491	1,208,774

* עתודות עסקי נסיעות לחו"ל נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח כללי. ראה להלן פרק ד' סעיף 1.1.

** עתודות עסקי תאונות אישיות לזמן ארוך נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח בריאות. סעיף "תנאי חוזה הביטוח" כולל הפרשה לתביעות נכות תעסוקתית בתשלום על סך 13.9 מלש"ח בביטוחי פרט ו-0.7 מלש"ח בביטוחי קולקטיבים. עתודות עסקי תאונות אישיות לזמן קצר נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח כללי. ראה להלן פרק ד' סעיף 1.1.

ב. השפעת שינויים על הפרשות

- פוליסות שנכנסו לתוקף לאחר תום תקופת הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של הפרשות אשר נובע מההבדלים בין הנחות בסיס הפרמיה לבין הנחות בסיס ההפרשה: אין.
- פוליסות שנכנסו לתוקף לפני הדוח הכספי השנתי האחרון - סכום ההתאמה של הפרשות אשר נובע משינויים בהנחות, בשיטות או ברמת הפרמיה הצפויה להגבות ומתיקונים אחרים ברוטו ושייר: אין.

פרק ג' - חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בתת ענפי ביטוח הבריאות הבאים:

- הוצאות רפואיות
- מחלות קשות
- שיניים
- תאונות אישיות לטווח ארוך
- אחר

מגדל חברה לביטוח בע"מ

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 והתקנות לפיו;
 - ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;
 - ג. כללים אקטוארים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח בריאות השייכים לתתי ענפי ביטוח הבריאות שפורטו לעיל, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' - הערות והבהרות

1. הערות הבהרות והסברים
 - א. הוצאות רפואיות - ההפרשות הנובעות מתנאי החוזה, נקבעו על פי מודל אקטוארי.
 - ב. מחלות קשות - ההפרשות הנובעות מתנאי החוזה, נקבעו על פי מודל אקטוארי.
 - ג. ענף אחר - תוכנית "השקעה בריאה" לכיסוי הוצאות רפואיות (ניתוחים ואחרים): בניגוד לתוכניות הרגילות, במידה ולמבטח לא הייתה תביעה במשך 15 שנים, המבטח זכאי או להחזר כספי או להמשך כסוי בפרמיה מופחתת.
 - ד. חישוב ההפרשות לתביעות תלויות ו-IBNR עבור הוצאות רפואיות, מחלות קשות, ותאונות אישיות לטווח ארוך נקבע על בסיס מודל סטטיסטי לחיזוי תשלומי התביעות העתידיים על בסיס ניסיון העבר.
 - ה. ההפרשות עבור תביעות נכות תעסוקתית בתשלום, בענף תאונות אישיות לזמן ארוך, חושבו לפי מקדם תשלומים צפוי, על בסיס ניסיון החברה.
 - ו. ההפרשות בענפי תאונות אישיות לזמן קצר ונסיעות לחו"ל, נקבעו על ידי אקטואר ממונה ביטוח כללי, גב' רוני גינור.
 - ז. בענף ביטוח סיעודי מבוצע תחשיב אקטוארי של ההתחייבויות הביטוחיות. ההתחייבויות הללו מופיעות בהצהרה של אקטואר ממונה ביטוח חיים.
2. שינויים בהנחות ובשיטות

לא חלו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת, לרבות בריבית ההיוון.

תאריך	26 במרס 2023	אקטואר ממונה ביטוח בריאות	דניאל כצמן	חתימה
תפקיד			שם האקטואר	